

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ
(УКРІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 10'2018

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

Київ - 2018

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці. Номер у Каталогі Укрпошти – **23554**

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – періодичне видання, в якому подано інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, вищих учбових закладів. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Номер у Каталогі Укрпошти – **23683**

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ або Укрпошту.

Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ІПН 408149926502

Тел./факс: (044) 521-00-39; (044) 521-09-48

E-mail: sale@uintei.kiev.ua

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, 03150. Відділ створення електронних інформаційних ресурсів; відділ створення та реалізації інформаційної продукції.

Тел./факс: (044) 521-00-68, тел. (044) 521-00-39.

E-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 26.10.2018 р. Формат 60x84 1/8.

Ум.- друк. арк. 27,20

Обл.- вид. арк. 21.32. Тир. 40 прим.

Ціна договірна. Зам. 0710

Видавництво УкрІНТЕІ. 03150, Київ, вул. Антоновича, 180

©УкрІНТЕІ, 2018

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

00 СУСПІЛЬНІ НАУКИ У ЦІЛОМУ

00.09 Історія суспільних наук

00.10.18.0001/0216U005256

Парадигмальна трансформація теоретико-методологічних засад досліджень сучасних глобальних і регіональних процесів: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Токовенко Олександр Сергійович. – ДР 0113U003037. УДК 30.

134 с.

Об'єкт дослідження - теоретико-методологічні засади дослідження сучасних глобальних і регіональних процесів. Мета роботи - розкриття напрямів парадигмальної трансформації теоретико-методологічних засад досліджень сучасних глобальних і регіональних процесів. Методи дослідження - комплекс загальнонаукових і спеціально-наукових методів, що включають діалектичний підхід, системний підхід, синергетичний підхід, змістовно-аналітичний метод, системно-функціональний, системно-компонентний, системно-історичний методи, а також методи моделювання, системного і пошукового прогнозування. Встановлено, що взаємозалежність різних вимірів сучасного світового цивілізаційного процесу, з урахуванням його надзвичайної динамічності, турбулентності та бифуркаційності, зумовлює можливість і необхідність широкого соціогуманітарного міждисциплінарного синтезу як підвалини формування нової теоретико-методологічної моделі для його дослідження. Розкрито основні аспекти парадигмальної трансформації сучасної глобалістики: на загальному рівні визначено поліпарадигмальний статус та епістемологічні засади сучасної глобалістики; на мезорівні охарактеризовані базові парадигми і підходи сучасної глобалістики - парадигма порядків, геодивізізацийна парадигма, а також розкривається глобальний вимір публічної політики, міжнародно-політичних ризиків та міждержавної взаємодії. Визначено, що застосування парадигми порядків як методологічної основи дослідження глобальної інженерії, розкриває механізми глобального управління - інституційні, функціональні, комунікативні, які у сукупності утворюють систему глобального управління. Це дозволило вперше визначити процес просування від міжнародного до світового порядку як найсуттєвішу характеристику процесу мондіалізації. Новизна роботи полягає у визначенні новітніх тенденцій у моделюванні та прогнозуванні транснаціональних відносин і міждержавної взаємодії в контексті сучасних глобальних і регіональних трансформацій та отриманні нових знань щодо специфічних властивостей парадигми порядків як методологічної основи політологічного аналізу глобальних і регіональних процесів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

02 ФІЛОСОФІЯ

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.10.18.0002/0416U003879

Сторожук Анна Петрівна. Філософсько-методологічні виміри смислу в постнекласичних дослідженнях: Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 101.1:124.2:167.

194 с. – Бібліогр.: 191 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене філософському аналізу проблеми смислопошуку в процесі наукової комунікації в межах постнекласичних досліджень. Процес віднайдення смислу в міждисциплінарних та трансдисциплінарних

дослідженнях вивчений з концептуальних позицій синергетики, що дозволило представити смисл як такий, який постає шляхом самоорганізації в процесі комунікації учених. Показано, що в постнекласичній дослідницькій ситуації самоорганізація смислу в процесі комунікації учених збігається з формуванням умов такої комунікації і відповідно відбувається протягом наукового обговорення. Смисл постає та водночас прояснюється й відкривається. Виявлено, що самоорганізація смислу в процесі міждисциплінарного та трансдисциплінарного спілкування учених ґрунтується на єдності комунікативного та аксіологічного вимірів смислу, яка визначає особливості форм такої комунікації. З'ясовано, що міждисциплінарне та трансдисциплінарне спілкування стає підґрунтям для напрацювання різноманітних концепцій та точок зору, зіткнення яких створює умови для постановки смислу як прийнятної спільної наукової позиції.

02.10.18.0003/0416U005147

Чорноморденко Дмитро Іванович. Динамічність міждисциплінарних зв'язків у сучасній екології: методологічний аналіз: Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 001.8:502/504.

204 с. – Бібліогр.: 255 назв.

Дисертація присвячена аналізу методологічних особливостей вирішення екологічних проблем. Екологічні проблеми пропонується розглядати як такі, для аналізу та вирішення яких необхідна якісно нова методологія (динамічна, міждисциплінарна). Автор акцентує увагу на тому, що для вирішення екологічних проблем не було сформовано методологічних засад. Однією з особливостей, що є характерними для складних комплексних проблем, зокрема екологічних, є постійна змінюваність об'єкту, тому для їх розв'язання потрібно формування міждисциплінарних зв'язків у вигляді дослідницьких проектів на засадах кооперації та доповняльності. Пропонується розмежовувати проектну та інституціональну форми організації досліджень з наданням пріоритету проектній. Динамічність розглядається у контексті ідеї моделювання експериментів Д. Кемпбелла як особливості міждисциплінарних зв'язків.

02.31 Філософія і методологія науки

02.10.18.0004/0416U005092

Єрошенко Тетяна Вікторівна. Християнське вчення про істину як джерело раціональності науки нового часу: Дис... к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 24.06.2016.

УДК 141.132:141.4.

170 с.: 6 табл. – Бібліогр.: 206 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене висвітленню шляхів перетворення християнського вчення про істину в імператив наявності та досяжності істини, що став наріжним каменем наукової раціональності Нового часу. Аналіз походження вказаної аксіоматики здійснюється на матеріалі побудов авторів перших програм науки Нового часу - Коперника, Кеплера, Декарта і Ньютона та приводить до її джерела - побудов схоластичної теології XIII-XIV ст.ст. Християнські теологи, як і перші вчені, були впевнені в наявності та відкритості істини через світоглядні переконання, що мали християнську природу та сходили до догматичного вчення про істину

02.10.18.0005/0416U005093

Ткачова Юлія Мірчеславівна. Комунікативна природа гуманітарно-наукового знання:

Дис... к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 24.07.2016.

УДК 141.3:167/168.

201 с. – Бібліогр.: 240 назв.

Дисертація присвячена дослідженню комунікативного потенціалу гуманітарно-наукового знання, ідейно-теоретичним і культурно історичним передумовам формування комунікативних процесів у пізнанні. Виявлено концептуальні характеристики комунікації в науці, які були актуалізовані під впливом антропологічного, прагматичного, лінгвістичного повороту ХХ століття.

02.91 Історія філософії

02.10.18.0006/0416U005138

Петруньок Надія Іванівна. Епістемологічний анархізм Пола К. Феерабенда: історичний, методологічний і дисциплінарний аспекти:

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 165.6/.8 П.К.Феерабанд.

204 с. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертація присвячена дослідженню такого фундаментального компонента філософських поглядів Пола К. Феерабенда, як епістемологічний анархізм, розкриттю його теоретико-методологічної специфіки, дисциплінарного статусу та історико-філософського контексту, в якому він виник і розвивався. Здійснено історико-філософську реконструкцію основних засад епістемологічного анархізму як полемічної філософсько-наукової настанови. Осмислено та узагальнено дискусії про роль П. Феерабенда у традиції постпозитивізму. Проаналізовано головні напрями дискусій та хвилі реценції ідей П. Феерабенда.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.01 Загальні питання історичних наук

03.10.18.0007/0216U003917

Енциклопедичні видання в українському науково-технічному та культурному просторі: Заключний звіт /Державна установа "Інститут енциклопедичних досліджень Національної академії наук України"; Керівник Яцків Ярослав Степанович. – ДР 0113U005449. УДК 001.85+016:030(477).

63 с.

Визначено місце енциклопедичних видань в українському науково-технічному та культурному просторі; з'ясовано перспективи таких видань як дієвого засобу культурологічної та просвітницької політики держави; проаналізовано національні енциклопедичні видання та їх роль для науки й культури України. У результаті роботи над темою підготовлено й опубліковано 12-й випуск наукового збірника "Наука України у світовому інформаційному просторі" та аналітичну записку "Про стан енциклопедичної справи в Україні: її здобутки та тривожні тенденції". Напрацювання за темою НДР буде використано в підготовці різноманітних українських енциклопедичних та довідкових видань.

03.09 Загальна історія

03.10.18.0008/0417U000061

Антипова Олена Миколаївна. Суспільно-політична криза 1956 р. у Польщі: міжнародний та український контексти: Дис... к.і.н. /Інститут історії України. – Захищена 23.12.2016.

УДК 327: (438)+(477)"1956".

254 с. – Бібліогр.: 500 назв.

Дисертація є першим у сучасній українській історіографії узагальнюючим дослідженням трансформації польської політичної системи середини 50-х років ХХ ст. у контексті аналізу кризових явищ, що відбувалися у країнах радянського блоку. На основі різноманітних історичних джерел та наукової літератури висвітлено позиції та дії різних політичних сил та світової спільноти щодо суспільно-політичних процесів у Польщі. Проаналізовано характер, форми і методи діяльності польських еміграційних центрів та їх роль у формуванні світогляду співвітчизників. Доведено вплив процесів десталінізації у країнах-сателітах СРСР на зародження національного і правозахисного руху у радянській Україні. Особлива увага приділена проблемі збереження національної ідентичності української меншини у Польщі в середині ХХ ст., впливу політичної лібералізації на зміну становища українців та Греко-католицької церкви у Польщі та активізації лемківського питання.

03.10.18.0009/0216U003696

Актуальні проблеми історії, культури, освіти, науки і техніки України: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Зуляк Іван Степанович. – ДР 0111U009915. УДК [94+008+37+0014] (477).

63 с.

Всебічний і ґрунтовний аналіз актуальних проблем впливу історії, культури, освіти, науки і техніки України на соціально-економічне, суспільно-політичне та культурно-освітнє середовище в другій половині ХІХ ст. - 40-х рр. ХХ ст. служитиме збагаченню знань про складні процеси формування передумов поступу історії, культури, освіти, науки і техніки; взаємин західної і Наддніпрянської України в поступі історії, культури, освіти, науки і техніки; аналіз основних тенденцій розвитку історії, культури, освіти, науки і техніки в другій половині ХІХ - 40-х рр. ХХ ст.

03.10.18.0010/0216U003697

Актуальні проблеми історії та економіки України ХІХ-ХХІ ст: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Москалюк Микола Миколайович. – ДР 0111U001325. УДК 94(477).

56 с.

На основі всебічного аналізу широкого кола архівних матеріалів, статистичних джерел, наукових публікацій у дослідженні зроблено спробу комплексного вивчення чинників формування і розвитку обробної промисловості у Наддніпрянській Україні в другій половині ХІХ - на початку ХХ ст. Висвітлено процес становлення та розвитку галузей обробної промисловості, досліджено матеріально-технічну базу промисловості, вивчено процес капіталізації та політику держави щодо розвитку обробних галузей, окреслено формування ринків збуту продукції обробних галузей промисловості, проаналізовано особливості формування буржуазії, розкрито джерела формування технічної інтелігенції та промислових робітників.

03.10.18.0011/0216U005251

Регіональна історіографія модерного часу, воєнна історія України кінця ХV-середини ХVІІ століть та культура давнього населення Подніпров'я: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Журба Олег Іванович. – ДР 0113U003032. УДК 94 (477) "... / 20".

214 с.

З питань регіональної історіографії об'єктом дослідження є теоретико-методологічні засади історіографії та інте-

лектуальної історії. Мета - визначити і обґрунтувати концепт "регіональна історіографія" як методологічний інструментарій історіографії та інтелектуальної історії. Результати: визначений, обґрунтований і апробований концепт "регіональна історіографія" як методологічний інструментарій історії історичного знання та інтелектуальної історії; розроблена нова концепція становлення і розвитку української історичної науки. З питань воєнної історії об'єктом дослідження є військові аспекти історії України козацького періоду. Мета - розробити історію воєнного мистецтва українського козацтва. Результати: визначена організаційні та етнічні структури козацтва, характер його озброєння, способи збройної боротьби. З питань культура давнього населення Подніпров'я об'єктом дослідження є історико-культурні та етнокультурні процеси на теренах Подніпров'я в пізньому бронзовому - ранньому залізному віках та етнографія Катеринославщини другої половини XIX - початку XX ст. Мета - реконструювати історико-культурні процеси на Лівобережній Україні на заключному етапі пізнього бронзового та раннього залізного віку; встановити характер вивчення традиційної культури Катеринославщини другої половини XIX - початку XX ст. Результати - виявлена генеза і динаміка матеріальної та духовної культури богуславсько-білозерської культури; розкритий історико-культурний розвиток населення постзрубного часу Лівобережної України; визначені тенденції соціально-культурного розвитку скіфів Східної Європи. Галузь використання: наукові розробки і дидактичні практики з історіографії, історії суспільної думки, інтелектуальної і культурної історій, археології та етнографії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

03.19 Історія окремих країн

03.10.18.0012/0416U003086

Ріккарді Галина Богданівна. Політика урядів Австро-Угорщини щодо вищих навчальних закладів Східної Галичини: національний аспект (1867–1914 роки): Дис... к.і.н. /Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України. – Захищена 26.04.2016.

УДК 94(436+439)“1867/1914”.

184 с. – Бібліогр.: 288 назв.

Об'єкт: національний аспект освітньої політики Австро-Угорщини щодо вищих навчальних закладів Галичини. Мета: проаналізувати національну політику урядів Австро-Угорщини в останній третині XIX – на початку XX ст. у сфері вищої освіти, особливості її реалізації в Галичині. Методи: порівняльний аналіз, узагальнення і синтез однотипних фактичних даних, проблемно-хронологічний підхід та ін. Результати: уперше проаналізовано особливості національної складової процесу реорганізації закладів вищої освіти в Галичині, виокремлено суспільно-політичні чинники адміністрування центральних та регіональних органів влади Австро-Угорщини в національно-освітній галузі, обґрунтовано тезу про те, що в останній третині XIX – на початку XX ст. у Галичині польською політичною елітою було закладено основи культурної та національної політики, удосконалено методи дослідження джерелознавчого та історіографічного матеріалу щодо вивчення етносоціокультурних трансформацій в окремих провінціях Австро-Угорщини до Першої світової війни, характеристику організаційного і кадрового забезпечення роботи вищих навчальних закладів Австро-Угорщини. Сфера використання: для розширення напрямків вивчення явищ та процесів освітнього, наукового, культурного та національного життя Галичини у 1867–1914 рр., при написанні праць, з історії країн Центрально-Східної Європи, підготовки спецкурсів для вищих навчальних закладів.

03.10.18.0013/0416U003797

Федунишин Любомира Любомирівна. Культурно-просвітницька і краєзнавча діяльність Івана Кривецького (1883–1940 рр.): Дис... к.і.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 23.06.2016.

УДК 94 (477. 8) "1883/1940".

234 с. – Бібліогр.: 504 назви.

У дисертації досліджено діяльність І. Кривецького - відомого культурно-просвітницького діяча, історика, краєзнавця кінця XIX - 30-х рр. XX ст. Простежено формування ідейного світогляду та процес становлення вченого як історика-дослідника, археографа, джерелознавця, бібліографа, громадсько-культурного діяча. Охарактеризовано вклад вченого в розбудову бібліотечної справи, розкрито багатоглибкий редакційно-видавничу діяльність. Розглянуто напрями науково-просвітницької діяльності І. Кривецького на основі аналізу його праць з історії української державності, мемуаристики та історії української культури. Висвітлено краєзнавчі дослідження вченого з історії Галичини австрійського періоду та історії регіональних збройних формувань.

03.10.18.0014/0416U003798

Федорак Володимир Васильович. Історико-культурні засади становлення і розвитку етнотуризму в Україні 1991-2014 рр. (на матеріалах Івано-Франківської області): Дис... к.і.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 23.06.2016.

УДК 94(477.86) : 34 : 379.85.

183 с. – Бібліогр.: 608 назв.

У дисертації здійснено комплексний аналіз історико-культурних засад етнотуристичної діяльності в Івано-Франківській області (1991-2014 рр.). Розкриті історико-культурні передумови формування етнотуристичних ресурсів Івано-Франківської області. Визначені сучасні тенденції розвитку державного законодавства й регіональної нормативної бази у сфері етнічного туризму. З'ясовані типологія, зміст та особливості проведення етнофестивалів на Прикарпатті. Проаналізовано експозиційну роботу музейних установ в контексті етнотуристичної діяльності. Розкриті особливості ведення екскурсійної діяльності та окреслені способи підвищення інвестиційної привабливості етнотуризму на Івано-Франківщині.

03.10.18.0015/0416U003815

Кужільна Оксана Олександрівна. Ідея української державності в науковій та суспільно-політичній діяльності Товариства "Музей визвольної боротьби України в Празі" (1925–1948 рр.): Дис... к.і.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 94(477):061.2"1925/1948".

185 с. – Бібліогр.: 210 назв.

Досліджується історія заснування Товариства "Музей визвольної боротьби України" в Празі, його наукова, просвітницька та суспільно-політична діяльність. Сформовано, структуровано та проаналізовано джерельний комплекс проблеми та стан її дослідження під кутом зору місця ідеї української державності в роботі Товариства. На основі широкого кола архівних матеріалів та опублікованих джерел висвітлено мотиви, передумови, причини та процес створення за ініціативою української політичної еміграції в Чехословаччині Товариства МВБУ як важливого осередку збереження пам'яток з історії українського державотворення.

Розглянуто формування архівних фондів та бібліотечних колекцій Музею, основні напрями, форми та результати діяльності, визначено його місце та роль в історії державності України. Проаналізовано склад Товариства і структуру Музею, виявлено особливості науково-дослідної та суспільно-політичної роботи, з'ясовано значення його спадщини та досвіду для українського державного будівництва.

03.10.18.0016/0416U005063

Авдєєва Олена Сергіївна. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): Дис... к.і.н. /Державний вищий навчальний заклад "Запорізький національний університет". – Захищена 27.06.2016.

УДК 94(477.7):261.8"17/19"(043.5).

301 с. – Бібліогр.: 535 назв.

Об'єкт дослідження: релігійні конфесії та деномінації в Російській імперії в останній чверті XVIII - на початку XX ст. Мета дослідження: реконструювати, виявити особливості і показати розвиток міжконфесійних відносин у Північному Приазов'ї в останній чверті XVIII - на початку XX ст. в контексті віросповідної політики Російської імперії. Предмет дослідження: конкретно-історичний перебіг розвитку міжконфесійних відносин у Північному Приазов'ї у досліджуваній період. Методи дослідження: аналітичний, синтетичний, історико-генетичний, порівняльно-історичний, проблемно-хронологічний. Результати дослідження і новизна: у дисертації на основі широкого кола джерел уперше в історіографії комплексно вивчено історію міжконфесійних відносин у Північному Приазов'ї кінця XVIII - початку XX ст. з урахуванням поліетнічної та поліконфесійної строкатості підregionу. Проаналізовано загальні тенденції віросповідної політики Російської імперії та їх вплив на формування конфесійної мапи Північного Приазов'я. Розкрито особливості етноконфесійної структури населення підregionу. Особлива увага приділена міжконфесійній взаємодії представників різних віросповідань у повсякденних практиках соціуму. Сфера використання: подальша розробка тематики дослідження, написання узагальнюючих праць, навчальних посібників, під час читання вузівських курсів історії України.

03.10.18.0017/0416U005135

Волянук Сергій Борисович. Створення та діяльність воєнної округи УПА "Лисоня": Дис... к.і.н. /Науково-дослідний інститут українознавства. – Захищена 30.06.2016.

УДК 94(477)"1943/1947".

238 с. – Бібліогр.: 419 назв.

У дисертаційному дослідженні на основі аналізу архівних документів, опублікованих джерел та наукової літератури вперше здійснено комплексне вивчення історії становлення та боротьби відділів повстанської армії на теренах виськово-територіальної одиниці УПА – ВО з "Лисоня". Висвітлено військову діяльність воєнної округи УПА "Лисоня" проти німецького та радянського окупаційних режимів і польського підпілля. Відтворено структуру округи та підлеглих їй формувань, розкрито воєнний, організаційний, територіальний поділ та встановлено керівний склад груп УНС, відділів УПА та штабу ВО. З'ясовано особливості підготовки командного і функційного складу для відділів УПА, функціонування збройних підрозділів та розкрито процес розформування воєнної округи.

03.10.18.0018/0416U005159

Корбяк Дмитро Володимирович. Науково-викладацька та церковна діяльність митрополита Сильвестра (Сембратовича)

(1836–1898): Дис... к.і.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 27-72(477.83./86)"1836/1898".

225 с.: 3 табл. – Бібліогр.: 500 назв.

У дисертації розглянуто основні аспекти науково-викладацької та церковної діяльності митрополита Сильвестра Сембратовича. Автор детально зупиняється на реформі Василіанського чину, Львівському соборі 1891 року і папському ювілеї 1893 року. Аналіз роботи С. Сембратовича ілюструє його вплив на діяльність наступних галицьких митрополитів.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.10.18.0019/0416U005107

Петрик Артем Миколайович. Андрій Яковлів: інтелектуальна біографія: Дис... к.і.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 29.06.2016.

УДК 930.1 "19" Яковлів (092).

233 с. – Бібліогр.: 371 назв.

Дисертацію присвячено реконструкції інтелектуальної біографії А. Яковліва. Автором у дослідженні інтелектуальної біографії діяча застосовано комплексний підхід. На основі аналізу історіографії теми, широкого кола джерел, наукового доробку вченого визначено напрями його історичних, історико-правознавчих студій. У дисертації виокремлено основні аспекти життєвого та творчого шляху інтелектуала. Розкрито передумови і етапи формування громадсько-політичного й наукового світогляду А. Яковліва.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.41 Соціальні класи, спільності і групи

04.10.18.0020/0416U005102

Ковтун Олександр Сергійович. Корпоративна культура як чинник управління господарською організацією: Дис... к.соц.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК: 316.422.42.

175 с.: 10 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 191 назв.

У дисертації здійснена розбудова комплексної концепції корпоративної культури як чинника управління господарською організацією, яка є системою понять, що відображають основні суб'єкти управлінського процесу в господарській організації, логіку формування та розвитку корпоративної культури, її інструментальне значення в управлінському процесі, а також принципи та соціальні механізми формування і розвитку відповідних типів корпоративної культури, які уособлюють систему управління господарською організацією. Корпоративна культура розглядається з позицій системного та інтегративного підходів у соціології, в межах яких вона, з одного боку є системою норм та цінностей, що забезпечують розвиток та виживання господарської організації, а з іншого є результатом не тільки проєктивної управлінської діяльності, але і самоорганізаційних практик працівників. Розроблено авторську типологію корпоративної культури та лідерства. Крім цього, розкриті основні принципи формування, розвитку та відтворення корпоративної культури як чинника управління господарською організацією. На основі результатів дослідження розроблено науково-практичні рекомендації для підвищення ролі корпоративної культури в управлінні господарською організацією в умовах глобальних змін та суспільних трансформацій.

04.10.18.0021/0216U005312

Вимушені переселенці та приймаючі громади: уроки для ефективної суспільної адаптації й інтеграції: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Балакірева Ольга Миколаївна. – ДР 0115U000971. УДК 316.35;316.4.

282 с.

Об'єктом дослідження є ключові аспекти соціальної адаптації та інтеграції ВПО у приймаючих громадах. Мета дослідження: визначення заходів щодо розбудови соціальної згуртованості, зміцнення соціально-економічної безпеки та стійкості громад і ВПО; та шляхів мінімізації негативних проявів інтеграції переселенців, зокрема у частині зменшення напруження у приймаючих громадах, а також визначенні доцільних заходів щодо суспільної інтеграції в Україні з урахуванням потенціалу окремих регіонів та уроків міжнародного досвіду. Методи дослідження: аналіз та синтез, порівняння, глибинні інтерв'ю з експертами, вторинний аналіз даних, окремі методи статистичного аналізу даних (крос-табуляційний аналіз, факторний аналіз, регресійний аналіз), аналіз документів та ін. Основні наукові результати: проаналізовано функції та можливості державних органів влади, органів місцевого самоврядування, бізнес структур, громадського та приватного секторів, сільських громад і самих ВПО, та ефективність їх координації у процесі адаптації та інтеграції переселенців; визначено прояви соціального відторгнення, що полягають у перекритті доступу до соціально-структурних ресурсів та позицій, через які можна отримати доступ до цих ресурсів; емпірично обґрунтовано детермінанти успішної локальної інтеграції ВПО у приймаючих громадах; вивчено очікування представників приймаючих громад стосовно ВПО; проаналізовано основні ціннісні та ідеологічні розбіжності ВПО та приймаючих громад; запропоновано комплекс практичних рекомендацій щодо доцільних заходів із розбудови соціальної згуртованості та шляхів мінімізації негативних проявів інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючих громадах. Наукова новизна: визначено моделі облаштування ВПО у сільській місцевості; обґрунтовано, що ключову роль у виконанні пріоритетного завдання Керівних принципів ООН відіграли громадський та приватний сектори, забезпечивши мінімізацію соціальної напруги у групі ВПО, нівелювання соціальних протиріч між приймаючою громадою та переселенцями; емпірично обґрунтовано, що соціальне відторгнення ВПО не зводиться виключно до матеріальної депривації переселенців, результати аналізу лінійної регресії демонструють важливість аспектів людського капіталу серед ВПО (стану здоров'я) як значимої детермінанти соціально-відторгнення переселенців; емпірично доведено, що саме об'єднуючий соціальний капітал є чинником кращої локальної інтеграції ВПО у приймаючих громадах в Україні, натомість зв'язуючий соціальний капітал навпаки ускладнює таку інтеграцію; емпірично обґрунтовано, що регіон переселення та кількість змінених місць проживання є ключовими детермінантами успішності локальної інтеграції, у той час як вік, рівень освіти, сімейний статус, наявність дітей та область проживання до переміщення майже не грають роль у рівні інтегрованості ВПО у приймаючих громадах. Практичним результатом є рекомендації та пропозиції щодо доцільних заходів по розбудові соціальної згуртованості та способів мінімізації негативних наслідків соціальної інтеграції ВПО у приймаючих громадах. Матеріали використано у розробці проекту Комплексної державної програми підтримки та соціальної адаптації внутрішньо-переміщених осіб на 2015-2016 роки. Результати дослідження використані при підготовці 3 науково-аналітичних доповідних записок та рекомендацій щодо формування проекту Комплексної держав-

ної програми підтримки та соціальної адаптації внутрішньо-переміщених осіб на 2015-2016 роки, які були направлені в Міністерство соціальної політики України, Адміністрацією Президента України та Державне агентство України з питань відновлення Донбасу. Ключові слова: внутрішньо переміщені особи (ВПО), соціальна адаптація, соціальна інтеграція, соціальне відторгнення, соціальний капітал, приймаючі громади, права ВПО, міжнародний досвід адаптації та інтеграції ВПО.

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ і інститутів

04.10.18.0022/0416U003885

Ашурбеков Аскад Аскадович. Політичні преференції мешканців промислового регіону у соціологічному вимірі (на прикладі м. Запоріжжя): Дис... к.соц.н. /Класичний приватний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 316.343.632 (477.64).

243 с.: 34 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

У дисертації розв'язано наукове завдання, що полягає в соціологічному обґрунтуванні особливостей політичних преференцій мешканців промислового регіону (на прикладі м. Запоріжжя), які склалися під впливом Революції Гідності й інших соціально-політичних явищ та визначають сучасні електоральні процеси. Зокрема, розкрито концептуальні засади дослідження регіональних політичних преференцій. Розглянуто регіон у дискурсі політичної соціології. У теоретичному та емпіричному вимірах проаналізовано фактори політичних преференцій мешканців регіону, зокрема демографічні, етнічні, моральні.

04.10.18.0023/0416U003886

Сурміна Ганна Юріївна. Ціннісно-сміслові репрезентації функціонування й розвитку театру опери та балету України: Дис... к.соц.н. /Класичний приватний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК 316.752.

239 с.: 14 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 293 назви.

У дисертації на основі аналізу проблем функціонування розвитку театру опери та балету, їх кризового характеру обґрунтовано дослідження театру опери та балету з позицій соціологічної науки. Розглянуто його як специфічний соціокультурний інститут, для якого характерні соціальні та особистісні функції. Осмислено проблему вдосконалення управління театром опери та балету як поліфункціональним інститутом. Значну роль у його функціонуванні та розвитку відіграють ціннісно-сміслові репрезентації. Розкрито їх механізми й прояв на рівнях духовного виробництва та творчості. На основі аналізу тенденцій ціннісно-сміслового розвитку театру опери та балету сформовано модель успішного театру й пропозиції щодо театральної реформи.

04.10.18.0024/0416U003887

Мещан Ігор Вікторович. Соціальне партнерство в управлінні соціальним обслуговуванням населення в Україні: регіональний контекст: Дис... к.соц.н. /Класичний приватний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК 331.105.316.

231 с.: 4 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

Дисертація присвячена дослідженню соціального партнерства в управлінні закладами соціального обслуговування населення на регіональному рівні. Визначено, що соціальне партнерство можна розглядати в контексті ціннісно-нормативної системи, соціальної взаємодії суб'єктів соціального партнерства (акторів) і статусно-рольових позицій су-

б'єктів соціального партнерства. Сутність та зміст соціального партнерства як соціальної взаємодії ґрунтується на концептуальних положеннях теорії соціального обміну.

04.81 Прикладна соціологія

04.10.18.0025/0416U003949

Чучиліна Катерина Сергіївна. Чинники професійного успіху молодих фахівців у сучасному українському суспільстві: Дис... к.соц.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.06.2016.

УДК 316.334.22: 331.108.38-053.81 (477).

199 с.: 12 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт: професійний успіх молодих фахівців у сучасному українському суспільстві. Мета: виявлення чинників та механізмів досягнення професійного успіху молодими фахівцями в умовах сучасного українського суспільства. Методи дослідження: ретроспективний аналіз, системний аналіз, синтез, логічне обґрунтування, компаративний аналіз, анкетування, аналіз документів, кореляційний та кластерний аналіз, вторинний аналіз даних. Теоретичні та практичні результати: професійний успіх молодих фахівців розглянуто як системне явище; за результатами емпіричної типологізації, методом реалізації якої був кластерний аналіз, виявлено три групи молодих фахівців за рівнем їхньої професійної успішності; доведено, що за умов сучасного українського суспільства практики досягнення молодими фахівцями професійного успіху трансформуються від тих, які характерні для індустріального типу суспільства, до тих, які є найбільш ефективними в інформаційному суспільстві; визначено об'єктивні та суб'єктивні чинники еволюції молодих фахівців від наявного професійного статусу до професійних статусів спеціаліста та/або професіонала. Новизна: концептуалізація феномену професійного успіху молодого фахівця та його факторної зумовленості за умов сучасного українського суспільства. Ступінь впровадження: отримані практичні результати пройшли апробацію й впроваджені в діяльність таких компаній, як ТОВ "Клініка Медстар", ТОВ "Нью Медікал Технолоджіс", ТОВ "ІНТЕРТЕХНОМЕД", ТОВ "Глем", ТОВ "Портал-Проект".

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.10.18.0026/0216U005291

Методологічні засади підтвердження результатів неформального навчання (II етап): Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова І.М., Дрозач М.І. – ДР 0115U000576. УДК 331.544.

40 с.

Метою дослідження є розробка проекту Методичних рекомендацій щодо процесу оцінювання та підтвердження результатів неформального навчання за робітничими професіями. Об'єктом дослідження є система підтвердження кваліфікацій за результатами неформального професійного навчання. Предметом дослідження є процес оцінювання та підтвердження результатів неформального навчання за робітничими професіями.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.01 Загальні питання економічних наук

06.10.18.0027/0216U003730

Організація процесу формування портфелів

об'єктів права інтелектуальної власності та інноваційних проектів як складової трансферу технологій: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Корогод Наталія Петрівна. – ДР 0113U003823. УДК 005.8:347.78.

79 с.

Розроблено механізм формування портфеля наукових проектів ВНЗ, методику оцінювання наукових проектів ВНЗ; удосконалено концептуальну модель управління науковою діяльністю ВНЗ та математичну модель формування портфеля наукових проектів ВНЗ. Удосконалено класифікацію ризиків інноваційної програми розвитку металургійного підприємства, запропоновано методи управління ризиками в цих програмах за сучасних умов розвитку України. Розроблено концепцію способів реалізації інноваційного проекту реконструкції діючого металургійного підприємства та концептуальну модель змісту життєвого циклу однотипного проекту державної програми реєстрації речових прав, сформульовано перелік основних та ймовірних ризиків, які можуть призвести до порушення виконання таких програм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.10.18.0028/0216U005371

Фінансово-кредитні важелі у забезпеченні інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Діба Михайло Іванович. – ДР 0114U004326. УДК 33:330.

254 с.

Практична цінність роботи визначається у тому, що основні результати дослідження дають змогу системно підійти до розв'язання проблем з підвищення ефективності та дієвості використання фінансово-кредитних важелів в інвестиційно-інноваційному розвитку економіки країни в умовах кризи. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості застосування рекомендацій із підвищення ефективності використання бюджетних, фіскальних, монетарних та інших важелів у прискоренні структурної перебудови економіки в умовах кризи та підвищенні її конкурентоспроможності у контексті Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011 - 2015 роки. Основні результати та висновки дослідження можуть використовуватись в діяльності галузевих міністерств та відомств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади та фінансово-кредитних установ при підготовці відповідних управлінських рішень з питань ефективного використання фінансово-кредитних важелів в активізації інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, навчальному процесі ВНЗ при підготовці фахівців економічного профілю.

06.03 Економічні теорії

06.10.18.0029/0416U003821

Кузнецова Анна Іванівна. Адаптивна система контролінгу промислового підприємства в контексті економічної безпеки: Дис... к.е.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 21.06.2016.

УДК 658.1:67/68:65.012.8(043.3).

183 с.: 37 табл., 86 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

У дисертації запропоновано заходи щодо удосконалення теоретичного і прикладного аспектів формування та впровадження контролінгу промислового підприємства в контексті економічної безпеки. Удосконалено цілеорієнтований підхід до інформаційного забезпечення функціонування адаптив-

ної системи контролінгу промислового підприємства в контексті економічної безпеки, який, на відміну від існуючих, передбачає систематизацію джерел інформації за напрямками використання для прийняття управлінських рішень, що дає можливість оперативної ідентифікувати загрози діяльності підприємства.

06.10.18.0030/0416U003822

Міненко Маргарита Вікторівна. Забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання службами безпеки охоронних підприємств: Дис... к.е.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 21.06.2016. УДК 65.012.8 (043.3).

199 с.: 28 табл., 69 іл. – Бібліогр.: 176 назв.

Автором розширено класифікацію суб'єктів забезпечення економічної безпеки підприємств, в якій додано їх поділ залежно від регламенту відносин та правової основи функціонування. Оптимізовано методичний підхід до організації аудиту економічної безпеки суб'єктів господарювання. Надамо пропозиції щодо удосконалення процесу управління суб'єктами господарювання шляхом залучення служб безпеки охоронних підприємств до процесу забезпечення економічної безпеки.

06.04 Політична економія

06.10.18.0031/0216U003966

Управління інтелектуальним капіталом підприємства: Заключний звіт /Кіровоградський національний технічний університет; Керівник Пальчевич Галина Тадеївна. – ДР 0115U006012. УДК 330.3. 35 с.

В результаті виконання НДР було проаналізовано стан управління інтелектуальним капіталом на підприємстві та виявлено сильні та слабкі сторони цього процесу. Також було розроблено важелі та інструменти стратегічного управління інтелектуальним капіталом підприємства. Виконавцями було розроблено організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом ПрАТ "Кіровоградрагпроєкт" та створено дієву систему моніторингу його інтелектуального капіталу. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом та періодичне здійснення моніторингу його стану забезпечить гнучкість та своєчасність у прийнятті управлінських рішень та, як результат, стане поштовхом до зростання прибутковості та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання як на макроекономічному, так і на глобальному рівні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.10.18.0032/0417U000054

Гвоздицький Віталій Сергійович. Моделі оцінки загрози формування фінансових криз в корпоративних системах: Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 14.12.2016.

УДК [336+005.334]:519.86 (043.5).

284 с.: 30 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

Об'єкт дослідження: процеси фінансової діяльності дочірніх і головних підприємств корпорацій України; мета роботи: розробка комплексу моделей попередження загрози формування кризових явищ на корпоративних підприємствах, які дозволяють своєчасно діагностувати можливість виникнення фінансової кризи як на окремому підприємстві,

так і в корпорації в цілому, а також розробляти й приймати відповідні антикризові управлінські рішення; методи дослідження та апаратура: системний аналіз, експертні методи оцінювання, метод нейро-нечітких мереж, кластерний аналіз, математичний апарат нечіткої логіки, метод "гусениця", метод адитивної згортки, графічний метод; теоретичні і практичні результати: методичний підхід до розробки комплексу економіко-математичних моделей оцінки загрози формування фінансових криз у підприємствах корпоративного типу, який оснований на принципах проактивного управління, та дозволяє адекватно проаналізувати фінансовий стан, як дочірнього підприємства, так і всієї корпорації, оцінити вплив фінансових криз на дочірніх підприємствах на загрозу банкрутства корпорації в цілому, спрогнозувати можливість настання криз у майбутніх періодах та впровадити необхідний комплекс заходів із попередження фінансових криз і запобігання банкрутства; систему показників для побудови і реалізації моделей оцінки загрози фінансових криз на підприємствах корпорацій, яка комплексно характеризує фінансовий стан корпоративних підприємств, описуючи різні аспекти їх діяльності; моделі оцінки загрози формування фінансових криз у корпоративних системах, які побудовані із застосуванням методу нейро-нечітких мереж і дозволяють за допомогою нечітких правил визначити загрозу банкрутства підприємства не лише у поточному, а й у наступному періоді; модель оцінки впливу фінансової кризи на дочірньому підприємстві на загальний фінансовий стан корпорації в цілому, яка побудована на основі математичного апарату нечіткої логіки та, яка дозволяє оцінити загрозу банкрутства корпорації, враховуючи аспект настання фінансової кризи на дочірньому підприємстві; багатовимірні моделі прогнозування значень показників фінансового стану корпоративних підприємств на основі методу "гусениця", що дозволяють визначити майбутні значення фінансових коефіцієнтів та за їх допомогою ідентифікувати загрозу кризи на підприємствах в майбутньому; модель антикризового управління підприємством корпоративного типу, яка дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення в залежності від глибини фінансової кризи на різних підприємствах корпорації; ступінь упровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність ПАТ НТП "Укрпроменерго", Департаменту агропромислового розвитку Харківської обласної державної адміністрації; сфера використання: проактивне антикризове управління корпоративними підприємствами.

06.10.18.0033/0417U000163

Ревякін Валентин Олександрович. Математичні моделі та методи визначення тривалості реалізації проєктів будівництва в умовах заданих обмежень (на прикладі житлового будівництва): Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 27.12.2016.

УДК 330.4:728.1.

247 с.: 14 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертаційна робота присвячена удосконаленню методів оцінки можливості реалізації будівельних проєктів в умовах заданих ресурсних та часових обмежень, розробці методів визначення раціональної тривалості виконання робіт на основі моделювання тривалості простих робіт в складних будівельних потоках. Розроблено системи математичних моделей зведення одно- і багатосекційних житлових будинків із різними схемами організації робіт. Запропоновано методи моделювання технологічної та часової послідовності виконання будівельно-монтажних робіт, які дозволяють в автоматизованому режимі оцінювати можливість реалізації будівельних проєктів в умовах заданих обмежень, розробляти і досліджувати різні варіанти тривалості будівництва. Запропоновано методику автоматизованої розробки відповідних

планів реалізації проектів та ресурсного забезпечення.

06.10.18.0034/0216U003807

Стратегія національного розвитку в парадигмі глобальної економічної політики:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Лук'яненко Дмитро Григорович. – ДР 0111U007630. УДК 339.97.

156 с.

Розкрити сутність стратегії національного розвитку в парадигмі глобальної економічної політики. Предметом дослідження було формування глобальної економічної політики та механізми її реалізації на національному і регіональному рівнях. Об'єкт дослідження - джерела, рушійні сили та пріоритети національного розвитку в умовах глобалізації. Мета - обґрунтування ефективних стратегій конкурентоспроможного національного розвитку в парадигмі глобальної економічної політики. Результати та їх новизна: основними результатами є наукові матеріали з оцінками, висновками і пропозиціями. Здійснено розробку теоретичних та методичних засад формування стратегії національного розвитку. Рекомендації щодо використання результатів роботи: результати впроваджені в учбовий процес ДВНЗ "КНЕУ ім. В. Гетьмана", основні наукові положення та висновки проведеного дослідження були впроваджені у діяльність Міністерств та відомств, підприємств та організацій. Значущість роботи та висновки: робота має загально-суспільне значення на рівні національної економіки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.10.18.0035/0216U003907

Державне антикризове управління національною економікою: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Малий Іван Йосипович. – ДР 0111U002616. УДК 330.1:338.

3 с.

Вперше запропоновано ендегенну парадигму державно-антикризового управління економікою України, яка передбачає управління процесом стабілізації та збалансування економіки України завдяки обґрунтуванню міждисциплінарної методології виявлення причинно-наслідкових зв'язків впливу політичних, соціальних та економічних явищ на суспільний розвиток; механізму розповсюдження фінансових та монетарних імпульсів у макроекономічному середовищі і розробці концепції трансмісії макроекономічного регулювання; переорієнтації державної політики на максимізацію використання всіх внутрішніх людських, енергетичних та природних ресурсів, переходу від корумпованого до факторіально-функціонального створення та розподілу ВВП в Україні, державно-громадської ідентифікації органів державного управління, забезпечення їх координатності та реордінації діяльності в залежності від перманентності політико-економічних проблем на національному та регіональному рівнях.

06.10.18.0036/0216U003908

Соціально-трудові відносини в сучасній українській економіці: стан, тенденції розвитку, регулювання: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Колот Анатолій Михайлович. – ДР 0111U002618. УДК 331.101.

4 с.

Предметом дослідження були теоретико-методологічні та практичні аспекти дослідження стану, тенденцій розвитку та регулювання соціально-трудових відносин в сучасній

українській економіці. Об'єкт дослідження - процеси розвитку та регулювання соціально-трудових відносин на сучасному етапі. Мета - дослідження сучасного стану, концепцій, теорій, трендів та доміант розвитку соціально-трудових відносин у світі та в сучасній українській економіці; розроблення напрямів регулювання соціально-трудових відносин; використання зазначених напрацювань у наукових розробках та навчальному процесі. Результати та їх новизна - основними результатами є наукові матеріали з оцінками, висновками і пропозиціями. Здійснено: розробку теоретико-методичних та прикладних засад дослідження соціально-трудових відносин, їх стану, тенденцій розвитку та регулювання в сучасній українській економіці. Рекомендації щодо використання результатів роботи: результати впроваджені в практику та навчальний процес ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана". Значущість роботи: робота має загально-суспільне значення на макро-, мезо- та мікрорівні національної економіки.

06.10.18.0037/0216U003909

Методологія та інструментарій моделювання економічних процесів з урахуванням ризику: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Вітлінський Вальдемар Володимирович. – ДР 0111U002615. УДК 519.86.

32 с.

Досліджувалися економічні процеси, що відбуваються в умовах невизначеності та породженого цим ризику, на всіх рівнях ієрархії управління (на макро-, мезо- та мікрорівнях). Метою науково-дослідної роботи було поглиблення методології та розвиток інструментарію математичного моделювання економічних процесів в умовах невизначеності та породженого цим ризику. У дослідженні використовувались: системний аналіз; теорія управління та ризикологія; теорія нечітких множин і нечіткої логіки; апарат нейронних мереж; нелінійна економічна динаміка; синергетична економіка; теорія якісного аналізу звичайних диференціальних рівнянь; прикладний числовий аналіз, методи багатовимірної статистики та економетричного моделювання, інструментарій марковських випадкових процесів і мереж масового обслуговування. При виконанні дослідження реалізовано ідею щодо створення комплексу моделей економічних процесів в умовах невизначеності на підґрунті: теорії нечіткої логіки та нейронних мереж; концепції композиційної невизначеності; концепції реверсивної циклічної динаміки нелінійних економічних процесів, що дозволило підвищити точність прогнозування розвитку економічних процесів. У ході проведеного дослідження знайшла підтвердження гіпотеза щодо адаптивного характеру нелінійних економічних процесів, що відбуваються в сучасних економічних системах. Значимість і практична цінність отриманих наукових результатів полягає у можливості вдосконалення управління соціально-економічними процесами на різних рівнях на підґрунті застосування розроблених математичних моделей.

06.39 Наука управління економікою

06.10.18.0038/0416U003908

Колесніков Дмитро Валерійович. Регулювання процесів вертикальної інтеграції в гірничо-металургійній промисловості: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури". – Захищена 14.07.2016.

УДК 338.332.758.4.

216 с.: 42 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Дисертацію присвячено розробленню інструментарію та

практичних рекомендацій щодо регулювання процесів вертикальної інтеграції в гірничо-металургійній промисловості. Досліджено зміст поняття "вертикально-інтегрована структура", узагальнено теоретичні підходи до визначення стадій життєвого циклу галузі та ВІС. Удосконалено класифікацію видів синергії внаслідок процесів вертикальної інтеграції, а також послідовність регулювання процесів вертикальної інтеграції, що включає низку етапів, які мають виконуватись послідовно, що забезпечить дієве регулювання процесів вертикальної інтеграції, спрямоване на підвищення ефективності їх протікання. Запропоновано методичний підхід до регулювання процесів вертикальної інтеграції з урахуванням синергетичних ефектів. Обґрунтовано методичний підхід до визначення доцільності регулювання процесів вертикальної інтеграції в гірничо-металургійній промисловості з урахуванням стадій життєвого циклу та методичний підхід до визначення спрямованості регулювання інтеграційних процесів. Розраховано синергетичні та анергетичні ефекти від процесів вертикальної інтеграції у гірничо-металургійній промисловості та національному господарстві. Оцінено вплив факторів на інтеграційні процеси та їх результати, запропоновано механізм регулювання процесів вертикальної інтеграції та здійснено прогнозування результатів регулювання.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.10.18.0039/0416U003950

Ластовецька Роксолана Орестівна. Механізми впливу грошових переказів на економіку країни-донора та країни-реципієнта:

Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 339.727.2:330.3.

251 с.: 11 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

Дисертація присвячена дослідженню впливу грошових переказів мігрантів на економіку країни-донора та країни-реципієнта. Проаналізовано основні проблеми обліку та канали надходження грошових переказів. Сформульовано рекомендації щодо легалізації міграційних трансфертів та вдосконалення механізмів управління потоками грошових переказів в Україні.

06.10.18.0040/0416U003951

Васильків Мар'яна Володимирівна. Послуги консалтингу в системі зовнішньоекономічної діяльності України: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 27.05.2016.

УДК 339.9:005.942(477).

243 с.: 11 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

Узагальнені методологічні основи становлення і розвитку послуг консалтингу в системі зовнішньоекономічної діяльності. Проведений аналіз обсягів, динаміки та структури послуг підприємств консалтингу для суб'єктів сфери зовнішньоекономічної діяльності України. Обґрунтовані стратегічні орієнтири, а також напрями вдосконалення інституційного середовища розвитку послуг консалтингу в зовнішньоекономічній діяльності України. Визначені механізми та засоби розвитку послуг консалтингу в системі зовнішньоекономічної діяльності України.

06.10.18.0041/0416U003952

Присвітла Оксана Вікторівна. Домінанти розвитку вищої освіти в умовах глобального ринку освітніх послуг: Дис... к.е.н. /Львівський

національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 339.13:378.014.54.

204 с.: 39 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

Запропоновано метод кількісного оцінювання ступеня інтернаціоналізації вищої освіти та розроблено систему кластеризації країн світу. Визначено стан розвитку вищої освіти України в контексті глобальних викликів; запропоновано вдосконалення стратегії інноваційного розвитку національної економіки через трансформацію системи вищої освіти в контексті отримання конкурентних переваг на глобальному ринку.

06.10.18.0042/0416U003953

Свердлова Юлія Олегівна. Людський капітал в стратегії конкурентоспроможності економіки Європейського Союзу: Дис... к.е.н.

/Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК [339.137.2+061.1ЄС]:331.522.4.

264 с.: 45 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

У дисертаційній роботі розроблено теоретико-методичні положення та практичні рекомендації щодо розвитку людського капіталу як чинника підвищення конкурентоспроможності економіки України в умовах інтеграції у соціально-економічне середовище Європейського Союзу. На підставі проведеного дослідження розроблено концептуальні засади моделі розвитку людського капіталу України в умовах європейської інтеграції, котра базується на стандартах ЄС і за умови чіткої послідовної та відповідальної політики державного і приватного сектора економіки.

06.10.18.0043/0416U005160

Сириченко Наталя Сергіївна. Розвиток міжнародного інвестування в умовах глобальних трансформацій: Дис... к.е.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 30.06.2016.

УДК 330.322.012:339.92.

193 с.: 22 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Об'єктом дослідження є розвиток міжнародного інвестування в умовах глобальних трансформацій. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження процесу міжнародного інвестування на етапі глобалізації світової економіки та розробка науково-практичних рекомендацій щодо розвитку міжнародного інвестування в умовах глобальних трансформацій. Методи дослідження: діалектичний метод наукового пізнання, системного аналізу, теоретичного узагальнення, логічного узагальнення, статистичного та економіко-математичного аналізу, міжсистемних трансформацій. Теоретичні результати: полягають у поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження міжнародного інвестування та розробці науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення економічного зростання країн за рахунок міжнародного інвестування в умовах глобальних трансформацій. Практичні результати: полягають в тому, що теоретико-методологічні положення дисертаційної роботи виступають науковою основою розробки концептуальних напрямів розвитку міжнародних інвестиційних процесів з урахуванням трансформаційних впливів глобалізації. Наукова новизна: вперше запропоновано організаційно-економічний механізм стабілізації економічного зростання країн в умовах глобалізації за рахунок міжнародного інвестування; удосконалено: концептуальні засади формування міжнародного інвестиційного простору; організаційно-економічні засади регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на регіональному рівні; отримали подальшого розвитку: теоретико-методологічні засади міжнародного інвестування; науково-кількісні засади оцінки ін-

вестиційної привабливості. Ступінь впровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Верховної Ради України, Вінницької обласної державної адміністрації, Донецької Торгово-промислової палати (м. Маріуполь), ПАТ "Укросцбанк" (м. Запоріжжя), а також у навчальний процес Мукачівського державного університету, Донецького національного університету (м. Вінниця). Сфера використання: міжгалузева.

06.10.18.0044/0416U005161

Ємельнова Наталія Анатоліївна. Розвиток приватно-державного партнерства в процесі транснаціоналізації економічних систем:

Дис... к.е.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 30.06.2016.

УДК 334.021: 334.726 (100).

189 с.: 20 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Об'єктом дослідження є розвиток приватно-державного партнерства в процесі транснаціоналізації економічних систем. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження приватно-державного партнерства в процесі транснаціоналізації економічних систем та розробка науково-практичних рекомендацій щодо узгодження інтересів держави і транснаціонального бізнесу з використанням важелів приватно-державного партнерства. Методи дослідження: діалектичний метод наукового пізнання, наукової абстракції, аналізу і синтезу, системного узагальнення, порівняльного аналізу, статистичного аналізу, експертних опитувань, економіко-математичного аналізу та моделювання та ін. Теоретичні результати: полягають у поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження приватно-державного партнерства у світовій економіці та розробці науково-практичних рекомендацій щодо розвитку приватно-державного партнерства з урахуванням особливостей процесу транснаціоналізації економічних систем. Практичні результати: полягають в тому, що вони виступають науковою основою для розробки загальнодержавної стратегії взаємодії із суб'єктами транснаціонального бізнесу. Наукова новизна: вперше: розроблено механізм взаємодії держави та ТНК на засадах моделі приватно-державного партнерства; удосконалено: теоретико-методологічні засади дослідження приватно-державного партнерства в процесі транснаціоналізації економічних систем, організаційно-економічні засади розвитку приватно-державного партнерства; отримали подальшого розвитку: кількісний інструментарій оцінки шляхів узгодження інтересів ТНК і держави

в рамках приватно-державного партнерства, науково-методичні підходи до розподілу ризиків у системі приватно-державного партнерства в процесі транснаціоналізації економічних систем. Ступінь впровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Міжнародного товариства "Україна-Польща-Німеччина", Міждержавної структури Єврорегіон "Дністер" (Україна-Молдова), Комітету Верховної Ради України з питань промислової та підприємництва, Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Вінницької торгово-промислової палати, а також у навчальний процес Донецького національного університету (м. Вінниця). Сфера використання: міжгалузева.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.10.18.0045/0216U005240

Науково-методичні засади обліку інноваційної продукції та аудиту її комерційного використання: Заключний звіт /Товариство з додатковою відповідальністю "Інститут обліку і фінансів"; Ке-

рівник Жук Валерій Миколайович. – ДР 0113U008353. УДК 657.2/6:001.895:631.117.

161 с.

Об'єктом досліджень була система обліково-аналітичного забезпечення оцінки, бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту інноваційної діяльності науково-дослідних установ аграрного сектору. Сформовано науково-методичні засади оцінки та обліку інноваційної продукції в науково-дослідних установах в умовах переходу на національні стандарти бухгалтерського обліку та методичні підходи внутрішнього аудиту інноваційної діяльності. Зокрема розроблено Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку інноваційної діяльності в науково-дослідних установах. У рекомендаціях розкрито методичні підходи до організації роботи з оцінки вартості, постановки на баланс та обліку використання об'єктів інтелектуальної власності в процесі інноваційної діяльності наукових установ НААН. Розроблено Методику аудиту витрат на створення об'єктів інтелектуальної власності та комерційного використання інноваційної продукції.

06.56 Суспільно-економічна структура

06.10.18.0046/0216U005389

Розробити організаційно-економічні засади підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва плодів і ягід: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Барабаш Людмила Олександрівна. – ДР 0111U003168. УДК 334:339.137.2.

97 с.

Проаналізовано особливості функціонування ринку плодів і ягід і обґрунтовано механізм його розвитку в умовах економічної нестабільності. Досліджено ефективність діяльності господарських структур різних організаційно-правових форм у галузі садівництва. Визначено напрями підвищення конкурентоспроможності вітчизняного плодово-виробництва на основі впровадження інновацій, екологізації та ресурсозбереження. Розроблено методичні рекомендації щодо обліку витрат і калькуляції собівартості продукції.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.10.18.0047/0416U003895

Почтарук Інна Станіславівна. Організаційно-економічне забезпечення конкурентоспроможності вугільної промисловості регіону:

Дис... к.е.н. /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України". – Захищена 01.07.2016.

УДК [338.45:622]:339.137.

165 с.: 30 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 251 назв.

Об'єкт дослідження: процес функціонування та розвитку вугільної промисловості регіону. Мета: поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційно-економічних інструментів та механізмів забезпечення конкурентоспроможності вугільної промисловості регіону. Методи: абстрактно-логічний, аналіз та синтез, системно-структурний аналіз, порівняльний, економетричний аналіз, математична статистика. Новизна: удосконалено концептуальні підходи до забезпечення конкурентоспроможності вугільної промисловості регіону, понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема поглиблено сутність поняття "конкурентоспроможність вугільної промисловості регіону", методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності

вугільної промисловості регіону шляхом визначення її порівняльних переваг за показниками, які свідчать про рівень монополізації і ступінь концентрації ринку вугільної продукції, оптимізаційну модель підвищення рівня конкурентоспроможності вугільних підприємств регіону, яка, на відміну від застосовуваних, адаптована до специфіки вугільної промисловості й націлена на оптимізацію виробничої діяльності вугільних підприємств в умовах впливу зовнішніх факторів та дозволяє прогнозувати зміни економічних параметрів роботи окремих шахт і шахтоуправлінь. Сфера використання: в діяльності Міністерства енергетики та вугільної промисловості України при розробці Програми реформування державного сектору вугільної промисловості, Львівської обласної державної адміністрації при підготовці Стратегії розвитку Львівської області на період до 2020 року, Державного підприємства "Волиньвугілля" у процесі розроблення програми економічного розвитку підприємства на перспективу з досягненням беззбиткового рівня роботи, у навчальному процесі Тернопільського національного економічного університету.

06.10.18.0048/0416U003906

Зеркіна Оксана Олександрівна. Формування системи кадрового забезпечення інноваційного розвитку регіональної економіки: Дис... к.е.н. /Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищена 08.07.2016.

УДК 338.48.

184 с.: 29 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Об'єкт - процес формування системи кадрового забезпечення інноваційного розвитку регіональної економіки; мета - розробка і обґрунтування теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування системи кадрового забезпечення інноваційного розвитку регіональної економіки в умовах потреби її технологічної модернізації та переходу до інноваційного типу економічного зростання; методи - узагальнення і систематизація, порівняльний аналіз, статистичний метод, метод індукції і дедукції, системний аналіз; результати - розробка та обґрунтування теоретико-методичних підходів до формування системи кадрового забезпечення інноваційного розвитку економіки регіону; впроваджено - в роботі товариства з додатковою відповідальністю "Первомайськдизельмаш" (довідка про впровадження №26/336/1 від 17.03.2016 р.), Роздільнянської районної державної адміністрації (акт впровадження № 354/1/02/01-35 від 14.03.2016 р.), Південного наукового центру Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України (довідка про впровадження).

06.10.18.0049/0416U003907

Харченко Марина Олександрівна. Формування оптимальної територіальної організації закладів загальної середньої освіти регіонів України: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури". – Захищена 14.07.2016.

УДК 332.14 : 332.012.33 : 332.024.

213 с.: 11 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

Дисертаційна робота присвячена узагальненню та розвитку науково-методичних засад та розробленню практичних рекомендацій щодо формування оптимальної територіальної організації закладів загальної середньої освіти регіонів України з урахуванням їх соціально-економічних та екологічних показників. У ході визначення ролі територіальної організації закладів загальної середньої освіти в розвитку продуктивних сил розвинуто економічне трактування продуктивних сил та виокремлено абсолютні та відносні проду-

ктивні сили. Досліджено існуючі проблеми територіального розміщення закладів середньої освіти в Україні. На цій основі розроблено концептуальні підходи до оптимізації територіальної організації закладів загальної середньої освіти в регіонах України з урахуванням їх соціально-економічних та екологічних показників. Удосконалено теоретичні засади формування освітніх округів. Розраховано інтегральний індекс функціонування закладів загальної середньої освіти в умовах соціально-економічного розвитку регіону, на основі якого регіони України згруповано в матрицю освітніх округів. Розвинуто методичні основи прийняття рішень про закриття закладів загальної середньої освіти на підґрунті витратного концептуального підходу. Запропоновано визначити соціальну значимість закладу середньої освіти. Удосконалено методичний підхід до оптимізації територіальної організації закладів загальної середньої освіти, який забезпечує мінімальний обсяг загальних видатків на їх утримання за максимального рівня соціальної значимості.

06.10.18.0050/0216U003645

Розробка теоретико-методологічних засад мотивації інвестиційно-інноваційного забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіону:

Заклучний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Павлов Володимир Іванович. – ДР 0111U002194. УДК 330.332:330.341.1:330.15:332.122.

63 с.

Проведено економіко-екологічну оцінку процесів водокористування в регіоні, виявлені основні проблеми забруднення водних ресурсів в Україні та запропонований економічний механізм управління водокористуванням та охороною вод. Наведені переваги та недоліки еколого-економічного механізму раціонального використання водних ресурсів транскордонного значення. Досліджено фінансово-економічний механізм раціонального природокористування при виробництві будівельних матеріалів, а також особливості використання та збереження виробничих і побутових відходів в регіоні. Розкриті інституціональні засади розвитку природно-заповідних територій в Україні.

06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки

06.10.18.0051/0416U003808

Кальченко Микола Миколайович. Економічна ефективність залучення і використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами: Дис... к.е.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 06.07.2016.

УДК 330.131.5:338.434.

264 с.: 42 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 189 назв.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів підвищення економічної ефективності залучення і використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. В результаті вивчення й узагальнення вітчизняних та зарубіжних літературних джерел уточнено економічну сутність фінансових ресурсів, запропоновано механізм залучення і використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. Удосконалено методичні підходи до оцінки ефективності залучення і використання фінансових ресурсів із застосуванням бальної системи оцінювання. Проаналізовано тенденції у формуванні та використанні фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Визначено, що загальна ефективність залучення та використання фінансових ресурсів

досліджуваних господарств перебувала на рівні нижче середнього та характеризувалася в цілому негативною динамікою. Сформовано методичний підхід до удосконалення процесу залучення фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. За допомогою запропонованої описової моделі виявлено резерви підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємствами. Запропоновано методичні засади підвищення економічної ефективності залучення і використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами за допомогою економіко-статистичних методів.

06.10.18.0052/0416U003818

Прозоров Роман Геннадійович. Формування та розвиток логістичної системи молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах: Дис... к.е.н. /Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Захищена 05.07.2016.

УДК 65.012.34:636.2.034(477).

267 с.: 17 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 351 назва.

Об'єктом дослідження є організаційно-економічні процеси формування та розвитку логістичної системи молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах. Метою дослідження є розробка теоретико-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування та розвитку логістичної системи молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах. Наукова новизна полягає в розробці теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо формування і розвитку логістичної системи молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах. В дослідженні використано методи: економіко-статистичний; рядів динаміки; графічний; розрахунково-конструктивний; економіко-математичний; абстрактно-логічний; системного аналізу; картографічний метод. Теоретичні й методичні положення дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних методичних розробок і практичних рекомендацій, спрямованих на формування та розвиток логістичної системи молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства, органи державного управління, вищі навчальні заклади.

06.10.18.0053/0416U003819

Мовчанюк Анастасія Валентинівна. Формування виробничих витрат у молочному скотарстві в сільськогосподарських підприємствах: Дис... к.е.н. /Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Захищена 05.07.2020.

УДК 338.512:637.1:631.14.

261 с.: 52 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 226 назв.

Об'єктом дослідження є процес формування виробничих витрат у молочному скотарстві в сільськогосподарських підприємствах. Метою дослідження є узагальнення теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування виробничих витрат у молочному скотарстві в сільськогосподарських підприємствах. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних основ формування виробничих витрат у молочному скотарстві в сільськогосподарських підприємствах та розробці практичних пропозицій щодо його удосконалення. У дослідженні використано такі методи: діалектичний, абстрактно-логічний, економіко-статистичний, групувань, графічний, кореляційно-регресійний, монографічний, економіко-математичний, розрахунково-конструктивний, нормативний. Основні положення доведено до рівня конкретних методичних розробок і практичних рекомендацій. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства, органи державного управління, вищі навчальні заклади.

06.10.18.0054/0416U003829

Ткачов Максим Михайлович. Оцінювання збитків правласників від контрафактної діяльності на ринку автозапчастин: Дис... к.е.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 06.07.2016.

УДК 347.77:330.339.

248 с.: 34 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Об'єкт дослідження - процеси формування та оцінювання збитків правласників від контрафактної діяльності. Предмет дослідження - розвиток теоретичних і методичних положень щодо вдосконалення методів оцінювання збитків правласників від порушення їх виключних прав на ринку автозапчастин. Методологічним і теоретичним підґрунтям дослідження стали фундаментальні положення економічної теорії, наукові праці і методичні розробки провідних вчених з проблем економіки інтелектуальної власності. При виконанні дисертаційного дослідження використано загальнонаукові і спеціальні методи: узагальнення, аналізу і синтезу - для розвинення понятійно-категоріального апарату теорії контрафактної діяльності; експертних оцінок - для оцінювання прямих (реальних) та супутніх збитків правласників від порушення їх виключних прав; статистичні та графічні - для графічного моделювання ринку автозапчастин з урахуванням контрафакту та розробки оціночного підходу до визначення суми збитків правласників при порушенні їх виключних прав на основі інтервального підходу; системного підходу, групування та класифікації - при розробці структурно-блочного підходу до визначення збитків; порівняльного багатовимірного аналізу - при формуванні методичних положень щодо визначення величини упущеної вигоди та немайнової шкоди правласників при порушенні їх виключних прав; абстрактно-логічного - для теоретичних узагальнень результатів дослідження. Практичне значення: впроваджено в діяльність Державної служби інтелектуальної власності України, пройшли наукову експертизу в НДІ інтелектуальної власності НАПрУ, рекомендовані до використання при розробці змін та доповнень до законодавства України з питань правового регулювання в сфері інноватики та трансферу технологій, знайшли впровадження у ДП ХМЗ "ФЕД", ПАТ "Крюківський вагонобудівний завод", науково-виробничій компанії "Трансфер нових технологій", ТОВ "Турбомаш", ПАТ "Кременчуцький завод дорожніх машин", у навчальному процесі НТУ "ХПІ.

06.10.18.0055/0416U003842

Щербан Ореста Ярославівна. Управління економічною безпекою туристичних підприємств: Дис... к.е.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 29.06.2016.

УДК 338.24:65.014.1:338.48(043.5).

215 с.: 25 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Об'єкт - процес управління економічною безпекою туристичних підприємств. Мета - розробка теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо управління економічною безпекою туристичних підприємств. Методи: критичного аналізу, наукової абстракції, аналізу та синтезу, метод експертних оцінок та економіко-статистичний аналіз, PEST-аналіз, SNW-аналіз, SPACE-аналіз, кваліметрична оцінка, матричне моделювання. Досліджено передумови формування, зміст та складові економічної безпеки. Поглиблено наукові уявлення та проаналізовано теоретичні положення щодо поняття "туристичні підприємства", "економічна безпека туристичного підприємства". Удосконалено процес управління економічною безпекою туристичних підприємств, який містить відповідні етапи та засоби управління в межах інституційно-організаційної, економічної та інформаційно-мотиваційної

складових, що дозволяє приймати ефективні управлінські рішення. Удосконалено систему оцінювання економічної безпеки туристичних підприємств, що дозволяє визначити критичний рівень витрат на її забезпечення. Обґрунтовано вибір управлінських рішень щодо підвищення економічної безпеки туристичних підприємств та ефективність реалізації стратегії управління нею. Сфера - управління підприємством, навчальний процес.

06.10.18.0056/0416U003852

Кушнерик Олена Володимирівна. Управління мотивацією персоналу аграрних підприємств: Дис... к.е.н. /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки". – Захищена 05.07.2016.

УДК 331.1:331.2:331.3.

198 с.: 35 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Об'єкт дослідження: процес удосконалення управління мотивацією персоналу в системі аграрних підприємств. Мета роботи: розробка та обґрунтування теоретико-методичних засад, концептуальних підходів та пропозицій щодо удосконалення управління мотивацією персоналу аграрних підприємств, що сприятиме підвищенню ефективності виробництва, росту конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Методи дослідження: аналізу та синтезу, індукції та дедукції, структурно-функціональний, абсолютних та відносних величин, узагальнюючих характеристик, прогнозування, абстрактно-логічний, кореляційно-регресійного аналізу. Наукова новизна: вперше обґрунтовано побудову системи управління мотивацією персоналу аграрних підприємств з визначенням напрямів самовдосконалення особистості, рівня соціально-культурного розвитку окремих працівників та запропоновано оцінку рівня мотивації персоналу; удосконалено сутність управління мотивацією персоналу, класифікацію основних видів мотивації праці персоналу та класифікацію нематеріальної мотивації, основні стадії мотиваційного процесу, основні етапи організації оплати праці, формування мотиваційних стимулів персоналу; дістали подальшого розвитку процес удосконалення механізму підвищення ефективності оплати праці персоналу, модель мотивації персоналу, методичні підходи до визначення впливу управління мотивацією персоналу на механізм забезпечення ефективності підприємств.

06.10.18.0057/0416U003856

Ільчук Віра Василівна. Організаційно-економічні засади функціонування підприємств - виробників картоплі на цільових ринках: Дис... к.е.н. /Львівський національний аграрний університет. – Захищена 06.07.2016.

УДК 338.439.5:635.21.

220 с.: 40 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

У дисертаційній роботі обґрунтовано концептуальні засади побудови організаційно-економічного механізму формування раціональної поведінки підприємств - виробників картоплі на цільових ринках збуту, які передбачають ідентифікацію структурно-динамічних тенденцій та характеристик вказаних ринків, їх комплексне врахування при застосуванні організаційного інструментарію управління виробництвом та збутом продукції в напрямі створення стійких конкурентних переваг, зміцнення ринкових позицій товаровиробників, системного використання інтеграційних інструментів мобілізації виробничого потенціалу господарств населення. Сформульовано пропозиції з удосконалення взаємовідносин між підприємствами-виробниками і споживачами насінневої картоплі. Здійснена ідентифікація стратегічних напрямів розвитку ринку продукції картоплярства для підвищення економічної ефективності діяльності під-

приємств - виробників картоплі з урахуванням загальногалузевих особливостей, трансформації ринкової інфраструктури, активізації й інтеграційної взаємодії товаровиробників із пріоритетом розвитку їх виробничої та обслуговуючої кооперації.

06.10.18.0058/0416U003862

Сисенко Лариса Миколаївна. Управління якістю продукції овочівництва закритого ґрунту в сільськогосподарських підприємствах: Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 338.43:638.62.

222 с.: 43 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 182 назв.

У дисертації уточнюється сутність категорій "управління якістю продукції", "система управління якістю продукції". Визначені та згруповані чинники якості продукції. Удосконалено методичний інструментарій оцінки якості продукції овочівництва закритого ґрунту, для якої запропоновано авторську систематизацію показників та методів. Розкрито структуру системи управління якістю продукції овочівництва закритого ґрунту, роль стандартизації та сертифікації в управлінні якістю цієї продукції. Розглянуто сучасні тенденції у розвитку овочівництва закритого ґрунту в сільському господарстві в Україні, зроблено висновки про низький та нестабільний рівень ефективності виробництва в цій галузі. Проаналізовано вплив цінового механізму на забезпечення якості продукції овочівництва закритого ґрунту в сільськогосподарських підприємствах. Розкрито стан організації управління якістю продукції овочівництва закритого ґрунту в сільськогосподарських підприємствах. Здійснено поглиблення методичних основ економічного обґрунтування оцінки ефективності запровадження та сертифікації систем менеджменту якості в сільськогосподарських підприємствах. Розроблено концептуальні засади маркетингу якості та його складових. Запропоновано удосконалення проектування логістичних систем у виробництві овочів закритого ґрунту з урахуванням принципів системи безпеки харчових продуктів.

06.10.18.0059/0416U003863

Конюхов Юрій Максимович. Активізація соціальної відповідальності суб'єктів аграрного бізнесу в підвищенні їх конкурентоспроможності: Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 28.04.2016.

УДК 338.43:172.

235 с.: 19 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 212 назв.

Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню теоретичних та практичних проблем активізації соціальної відповідальності суб'єктів аграрного бізнесу. Розглянуто теоретико-методичні засади соціальної відповідальності підприємницьких структур аграрного виробництва. В результаті авторського аналізу еволюції поглядів, принципів, інструментів, стимулів та цілей функціонального управління соціальною відповідальністю бізнесу розроблено структуру механізму активізації соціальної відповідальності суб'єктів аграрного бізнесу. Значну увагу в дисертації приділено аналізу особливостей формування соціальних інвестицій, їх ефективності та впливу на підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єктів аграрного виробництва. Проведено економічну оцінку потенціалу підвищення конкурентоспроможності суб'єктів агробізнесу на засадах реалізації їх соціальної відповідальності. Визначено стратегічні перспективи та пріоритетні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні з врахуванням міжнародного досвіду.

06.10.18.0060/0416U003864

Дудник Олена Василівна. Інвестиційні механізми управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств: Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 658.589:338.43.02.

185 с.: 25 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 184 назви.

В дисертації обґрунтовано концептуальні засади побудови та функціонування інвестиційних механізмів управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств, які передбачають функціональну та інструментальну ідентифікацію вказаних механізмів в залежності від залучення внутрішніх та зовнішніх джерел інвестицій з огляду на стратегічні пріоритети мобілізації окремих складових ресурсного потенціалу підприємства на засадах достатності, системності та комплексності. Удосконалено ідентифікації закономірностей формування та мобілізації ресурсного потенціалу аграрних підприємств шляхом визначення впливу обсягів інвестицій на характер зміни чистого грошового потоку по стадіях інвестиційного та виробничо-комерційного циклів. Доопрацьовано методичний підхід до ідентифікації раціональних пропорцій залучення та використання внутрішніх та зовнішніх джерел інвестиційних ресурсів. Удосконалено методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності аграрних підприємств. Розвинуто наукове тлумачення поняття "інвестиційна діяльність аграрних підприємств" та чіткого розмежування категорій "інвестування" та "фінансування". Обґрунтовано типологію стратегій розвитку ресурсного потенціалу аграрних підприємств.

06.10.18.0061/0416U003865

Ширяєва Інна Вікторівна. Розвиток систем управління якістю продукції переробних підприємств агропромислового виробництва: Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 338.43:658.62 [657.421.1: 338.26].

211 с.: 31 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретико-методичні основи та практичні рекомендації з реалізації організаційно-економічного механізму управління якістю продукції агропромислових підприємств в умовах ринкових відносин. Розроблено методику оцінки задоволеності споживача продукцією переробних підприємства на основі дисконтної системи управління на підприємствах, що істотно скорочує час на збір і обробку інформації. Удосконалено структуру організаційно-економічного механізму управління якістю продукції підприємств, дія якого заснована на врахуванні впливу чинників зовнішнього середовища та використанні специфічного інструментарію і програм інформаційної підтримки, які забезпечують цілеспрямованість та дієздатність системи управління якістю продукції підприємств. Розвинуто систему внутрішнього аудиту управління якістю продукції підприємств, яка надає можливість забезпечити дієвість управлінської політики підприємства з метою забезпечення ефективності його господарської діяльності, зменшити економічні, виробничі, соціальні, екологічні та інші ризики, підвищити якість продукції підприємства, його розвиток. Визначено напрями інформаційної підтримки розвитку системи управління якістю продукції переробних підприємств на основі вдосконалення моделі управління інформаційною базою та інструментарію прийняття управлінських рішень. Запропоновано підхід та здійснено оцінку стану системи управління якістю продукції переробних підприємств, яка заснована на розроблених організаційно-економічних заходах своє-

часності оцінювання з метою визначення загроз розвитку системи, дослідження рівня впливу негативних факторів, установлення напрямів подальшого розвитку. Розвинуто теоретичні узагальнення сутності управління якістю продукції, її нормативно-правового забезпечення. Запропоновано класифікацію груп чинників, які впливають на формування і розвиток системи управління якістю продукції переробних підприємств.

06.10.18.0062/0416U005047

Соколова Ірина Миколаївна. Поширеність і шкідливість стовбурових комах незімкнених соснових культур у придонських борах: Дис... к.с.-г.н. /Український орден "Знак Пошани" науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім.Г.М.Висоцького. – Захищена 05.07.2016.

УДК 630.453:595.76.

220 с.: 36 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 219 назв.

Об'єкт - стовбурові шкідники у незімкнених культурах сосни; мета - обґрунтування заходів захисту незімкнених соснових культур у придонських борах від стовбурових шкідників на основі вивчення їхніх біологічних особливостей, сезонного розвитку, поширення та шкідливості; методи - ентомологічні, лісівничі, статистичні; новизна - у придонських борах визначені біологічні та екологічні особливості стовбурових шкідників незімкнених соснових культур: великого соснового довгоносика, коренежилів та волохатого дубоїда; виявлено особливості сезонного розвитку, виділені фенологічні групи цих комах; оцінено зв'язки поширення та шкідливості стовбурових комах незімкнених культур із типом лісорослинних умов; уточнено період шкідливості цих комах; оцінено ефективність застосування сучасних інсектицидів; результати - вдосконалено методику обліку стовбурових шкідників незімкнених культур сосни та методику застосування інсектицидів; обґрунтовано терміни проведення заходів із захисту незімкнених соснових культур; запропоновано бальна оцінку й методику прогнозування поширення та шкідливості стовбурових шкідників незімкнених культур з урахуванням природної зони та лісорослинних умов; впроваджуються 4 нормативні документи, девідображені результати досліджень; сфера використання - лісове господарство.

06.10.18.0063/0416U005077

Яснолоб Ілона Олександрівна. Формування та розвиток ринку плодоовочевої продукції: Дис... к.е.н. /Полтавська державна аграрна академія. – Захищена 30.06.2016.

УДК 338.439.5:631.11.

297 с.: 65 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 325 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено розробці науково-обґрунтованих теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо формування та розвитку ринку плодоовочевої продукції. Визначено сутнісну характеристику, специфіку та структуру ринку плодоовочевої продукції, визначено його особливості, передумови ефективного формування та розвитку. Запропоновано формування ґрунтово-кліматичних територій Полтавської області за видами вирощування продукції овочівництва та розширення мережі інфраструктурних об'єктів, шляхом створення логістичних розподільчих центрів.

06.10.18.0064/0417U000022

Островерх Ольга Василівна. Інтеграційні механізми управління трансформацією виробничої структури аграрних підприємств:

Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 27.12.2016.

УДК 338.432:631.115.

189 с.: 28 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

В дисертації вирішено важливе наукове завдання обґрунтування концептуального підходу щодо побудови інтеграційних механізмів управління трансформацією виробничої структури аграрних підприємств, в основі якого лежить врахування особливостей територіального розміщення аграрних підприємств, структурований вибір стратегій та напрямів розвитку в залежності від результатів оцінки потенційних можливостей аграрних підприємств, а також зовнішніх умов здійснення виробничо-комерційної діяльності з метою дотримання критерію раціональності в процесі трансформації виробничої структури аграрних підприємств на основі здійснення вертикальних та горизонтальних інтеграційних процесів. Досліджено генезис поняття "виробнича структура" як багатоаспектної галузевої ієрархії. Встановлено, що ефективність та продуктивність функціонування будь-якої господарської організації визначається станом її виробничої структури. Відповідно основний змістом процесу корекції виробничої структури аграрних є забезпечення раціонального сполучення галузевих утворень і стану внутрішньої збалансованості яке забезпечує оптимізація співвідношень між окремими галузевими утвореннями в середині аграрних підприємств. Проведений аналіз соціальної та адміністративно-виробничої структури населення сільських територій, та їх можливості щодо оптимізації виробничої аграрними підприємствами, які на них базуються. Обґрунтовано процедури стратегічного управління розвитком виробничими структурами аграрних підприємств та їх об'єднань з огляду на вирішення завдань підвищення економічної ефективності їх основної діяльності, створення умов для стабілізації агроекологічної складової їх виробничого потенціалу, а також розвитку його соціальної та кадрової складових.

06.10.18.0065/0417U000174

Чумаков Кирило Ігорович. Потенціал туристичної галузі України: формування і розвиток: Дис... к.е.н. /Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 25.11.2016.

УДК 338.48:330.3:005.336 (043.3).

207 с.: 28 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Об'єктом дослідження є процеси формування і розвитку потенціалу туристичної галузі національної економіки. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретичних положень та розробка методичних та науково-практичних рекомендацій щодо формування і розвитку потенціалу туристичної галузі України як підсистеми національної економіки. Методи дослідження: системний і структурний підходи, індукція та дедукція методи статистико-економічного аналізу, методи експертних оцінок, інтерв'ювання та аналізу ієрархій метод сценаріїв та методи рефлексивного управління метод логічного узагальнення. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних положень і методичних підходів до управління та розвитку потенціалу туристичної галузі національної економіки. Удосконалено: концептуальні положення щодо підвищення дієвості механізму управління процесом формування і розвитку потенціалу туристичної галузі; комплекс методичних підходів до оцінки рівня сформованості та використання потенціалу туристичної галузі; механізм управління процесами формування і розвитку потенціалу туристичної галузі. Дістали подальшого розвитку: теоретичні положення визначення економічної сутності потенціалу туристичної галузі; науково-методичний підхід до управління потенціалом туристичної галузі; сутнісне розуміння проблем формування і використання ресурсно-територіального, маркетингового та економічного потенціалу туристичної галузі в Україні; інструментарій регуляторної політики в туристичній сфері

06.10.18.0066/0216U003682

Розробити правовий та організаційно-економічний механізм функціонування системи збереження та раціонального використання біологічного різноманіття сільськогосподарських тварин згідно вимог ФАО:

Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Шаран Павло Іванович. – ДР 0111U003295. УДК 338.5;636.2.082.

40 с.

Встановлено, що основним критерієм конкурентоспроможності тварин різних порід є рівень їх продуктивності. Доведено, що наразі генофондові суб'єкти за рахунок власних фінансових ресурсів неспроможні здійснювати навіть просте відтворення виробництва, а, отже, надалі функціонувати без допомоги держави. Обсяг державної фінансової підтримки на збереження нормативної кількості генетичних ресурсів локальних і зникаючих порід сільськогосподарських тварин протягом 2016-2020 рр. обґрунтовано, відповідно до рекомендацій ФАО, за використання двох методів збереження: in situ (у розмірі 54,1 млн. грн.) та ex situ (21,0 млн. грн.). Розроблено правовий механізм реалізації економічної відповідальності генофондових суб'єктів за цільове використання бюджетних коштів.

06.10.18.0067/0216U003806

Напрямки розвитку страхового сектору економіки України в умовах посилення глобалізаційних процесів:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Гаманкова Ольга Олексіївна. – ДР 0111U007428. УДК 336.

2 с.

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади функціонування страхового сектору економіки України в контексті глобалізаційних процесів та розроблено практичні рекомендації щодо підвищення його ефективності. Сформульовані пропозиції щодо: визначення розміру регулятивного капіталу страхових компаній з урахуванням обсягу їх діяльності, структури активів і зобов'язань, що дало можливість запропонувати економічні нормативи оцінки фінансової надійності страховиків; вимог до платоспроможності страховика; запровадження актуарного звіту як додатку до звітності страховика; вимог до аудиторського звіту страховика. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.10.18.0068/0216U005135

Розробити науково-методологічні засади удосконалення цінової політики та розвитку аграрних ринків:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" НААНУ; Керівник Боднар Ольга Василівна. – ДР 0111U001180. УДК 001.89:[338.534+338.439.5].

569 с.

Обґрунтовано методичний підхід щодо вирішення проблеми еквівалентності обміну та визначення шляхів усунення диспаритету між сільським господарством і суміжними галузям. Розроблено концептуальні положення функціонування механізму ринкового ціноутворення в поєднанні з елементами державного регулювання з урахуванням сучасних викликів

06.10.18.0069/0216U005228

Науково-методологічні засади залучення і підтримки інвестицій в аграрне виробництво та розвиток сільських територій:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут

аграрної економіки"; Керівник Кісіль Микола Іванович. – ДР 0111U000202. УДК 61.164.23.

566 с.

Об'єкт дослідження - інвестиційні процеси в аграрно-муніципальному секторі економіки. Мета роботи - розробити теоретико-методологічні засади і пропозиції щодо удосконалення інвестиційної політики та механізмів її реалізації в аграрній сфері. У процесі досліджень застосовувались монографічний, абстрактно-логічний, економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, графічний та інші методи. В результаті досліджень було поглиблено теоретичні та методологічні засади інвестиційної стратегії держави в аграрній сфері економіки, розроблені пропозиції щодо удосконалення інвестиційної політики і механізмів її реалізації, формування основних засад розробки та пріоритетів регіональних інвестиційних програм в АПК; встановлені макроекономічні тенденції, що характеризують сучасний стан та закономірності інвестиційної діяльності в аграрній сфері.

06.10.18.0070/0216U005353

Наукові засади забезпечення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції, ефективної діяльності господарських формувань і галузей в аграрному секторі економіки України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Месель-Веселяк Віктор Якович. – ДР 0111U002292. УДК 631.15:338.12.

437 с.

Об'єкт дослідження - процес підвищення конкурентоспроможності та ефективності аграрного виробництва. Предмет дослідження - сукупність науково-методичних аспектів конкурентоспроможності та ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. Мета дослідження - опрацювання наукових засад для забезпечення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції з метою підвищення ефективної діяльності господарських формувань і галузей в аграрному секторі економіки України. Методи дослідження - монографічний; розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний, аналізу і синтезу, абстрактно-логічний, наукового порівняння, стратегічного і функціонального аналізу, організаційного та адаптивного моделювання, типологічний метод аналізу і організаційного розвитку. Теоретичні та практичні результати - теоретико-методологічні засади забезпечення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції для підвищення ефективності аграрного виробництва; стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року; пропозиції до нової редакції проекту Закону "Про міжгалузеві відносини в економіці України" (Міністерству аграрної політики України); пропозиції "Про організаційно-економічне удосконалення роботи цукробурякового підкомплексу України" (Міністерству аграрної політики України); прогноз собівартості продукції, її доходності, прибутковості та рентабельності в сільськогосподарських підприємствах України; розрахунок собівартості та ефективності виробництва зернових культур; розрахунок валових зборів сільськогосподарських культур в Україні (Міністерству аграрної політики України); прогноз виробництва в Україні продукції рослинництва; прогноз виробництва в Україні зернових і зернобобових культур (НААН); розрахунок виробництва сої за формами господарювання (Української асоціації виробників і переробників сої). Новизна - обґрунтовано та викладено ресурсно-технологічну концепцію підвищення конкурентоспроможності, сутність якої полягає у подальшому спрямуванні виробництва до раціонального використання ресурсів і впровадження інноваційних технологій, що забезпечить формування конкурентоспроможності

продукції сільськогосподарських підприємств в умовах посилення інтеграційних процесів; запропоновано формулу для розрахунку нормативної ціни 1 тони сільськогосподарської продукції та зроблено концептуальний висновок, що у ринкових умовах регулятором виробництва слід вважати не рентабельність виробництва, а норму прибутку як відношення прибутку до середньорічної вартості основних засобів, включаючи вартість землі та оборотних фондів з урахуванням терміну їх обороту за рік; систематизовано методичні підходи щодо оцінки конкурентоспроможності продукції, що дає можливість виявити ті види продукції, які мають конкурентоспроможність в окремо взятому підприємстві, означити регіон, у якому продукція є конкурентоспроможною, розрахувати віддачу ресурсів у виробництві продукції залежно від ринкового середовища та регіонального розміщення. Доведено, що основним показником, який відображає конкурентоспроможність продукції на рівні сільськогосподарського підприємства, доцільно вважати норму прибутку, на рівні регіону та країни - розмір прибутку з розрахунку на одиницю площі сільськогосподарських угідь та на одну голову тварин. Ефективність впровадження - щорічна ефективність від впровадження інновацій в сільськогосподарських підприємствах складатиме 92 млрд грн, що майже у 3 рази більше ніж у 2014 році. Задана ефективність буде отримана в основному за рахунок таких впроваджень, як раціональне використання соломи - 52,6 млрд грн; виробництво біодизеля із ріпаку - 3,3 млрд грн; підвищення ефективності цукробурякового підкомплексу - 22,5 млрд грн, з яких сільськогосподарським підприємствам має належити 1,5 млрд грн за рахунок підвищення цін на буряки та мелясу; отримання біоетанолу із кукурудзи - 4,7 млрд грн; підвищення концентрації поголів'я корів - 2,8 млрд грн.; зростання продуктивності корів - 1,5 млрд грн; зростання продуктивності ВРХ - 1,2 млрд грн; зростання продуктивності свиней - 1,2 млрд грн та ін. Прогнозування собівартості продукції, доходності і рентабельності в сільськогосподарських підприємствах дасть змогу отримувати щорічний прибуток на рівні 4,0 млрд грн, а підвищення інтенсифікації виробництва в рослинництві та тваринництві дозволить щорічно отримувати 5,5 млрд грн та 0,4 млрд грн відповідно. Визначено, що використання перспективних технологій в рослинництві дозволить підвищити прибуток на 2,2 млрд грн, розроблені заходи щодо вирівнювання міжгалузевих економічних відносин забезпечить отримання щорічного прибутку на рівні 6,8 млрд грн. Сфера (галузь) використання - управління розвитком агропромислового виробництва, галузі аграрного сектора економіки України та господарські формування.

06.10.18.0071/0216U005388

Інвестиційне забезпечення розвитку садівництва: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Барабаш Людмила Олександрівна. – ДР 0114U002304. УДК 330.322:330.3:634.

106 с.

Досліджено основні тенденції розвитку садівництва. Проаналізовано динаміку та структуру площ насаджень, сучасний стан відтворення садів і ягідників, природно-економічний потенціал для розвитку промислового садівництва плодів зерняткових культур в Україні. Вивчено проблеми та перспективи залучення інвестицій у промислове садівництво. Обґрунтовано їх джерела та основні напрями використання. Розроблено нормативи та прогноз потреби в інвестиціях на створення (відтворення) насаджень плодкових і ягідних культур.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.10.18.0072/0416U003196

Ковальчук Вікторія Анатоліївна. Фінансове забезпечення національних інвестиційних проектів із застосуванням кластерного механізму: Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 29.04.2016.

УДК 330.322:332.122(043.5).

254 с.: 40 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 322 назви.

Об'єкт дослідження: процес фінансового забезпечення інвестиційних проектів; мета роботи: обґрунтування теоретичних положень, розроблення методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів із застосуванням кластерного механізму; методи дослідження та апаратура: методи логічного узагальнення і критичного аналізу, системно-структурний метод, аналіз і синтез, контент-аналіз, ретроспективний аналіз, порівняльний, структурний, коефіцієнтний і кластерний аналіз, аналіз ієрархій, економіко-математичне моделювання, експертних оцінок; теоретичні і практичні результати: запропоновано концептуальні положення фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів з урахуванням кластерного механізму, що дозволяють досягти балансу інтересів учасників фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів; методичне забезпечення визначення інвестиційних можливостей потенційного інвестора (підприємства) національних інвестиційних проектів, що дозволяє завдяки використанню ефекту фінансового левериджу підвищити ефективність використання фінансових ресурсів потенційного інвестора та використовуватись як критерій відбору потенційних учасників інвестиційного кластера; послідовність формування інвестиційного кластера для фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів, що дозволяє враховувати особливості територіальної організації виробництва й визначати тип інвестиційного кластера для фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів; методичний підхід до оцінки ефективності застосування кластерного механізму для фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів, що включає його фінансову, соціальну, інноваційну і бюджетну складові та дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо доцільності застосування кластерного механізму для фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів; теоретичні положення щодо фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів із застосуванням кластерного механізму, які передбачають уточнення понять: "національний інвестиційний проект" та "кластерний механізм фінансового забезпечення інвестиційного проекту", що уможливує застосування кластерного механізму для формування інвестиційного кластера фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів; ступінь впровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність Харківського регіонального центру з інвестицій та розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, ФОП Петрова Т. В., ТОВ "Харківмаш-Трейд"; сфера використання: фінансове забезпечення національних інвестиційних проектів.

06.10.18.0073/0416U003803

Величко Євгеній Олександрович. Система перестраховання ризиків при страхуванні майна промислових підприємств: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 16.06.2016.

УДК 368.029:330.131.7:368.1:658.1(043.3).

210 с.: 12 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

У дисертації досліджені теоретичні і практичні питання нового поняття - системи перестраховання ризиків при страхуванні майна промислових підприємств (СПР-МПП) та її складових елементів. Проаналізована та доведена значна роль перестраховання при страхуванні майна промислових підприємств. До основних результатів дослідження належать: визначення передумов та необхідності застосування перестраховання при страхуванні майна промислових підприємств; формулювання поняття та головних складових елементів СПР-МПП; обґрунтування важливості та особливості бізнес-процесу ідентифікації та оцінки ризиків для ефективної реалізації перестраховання; визначення можливих умов передачі ризику в перестраховання як кінцевої ланки оцінки майна промислових підприємств; встановлення важливості та особливості врегулювання страхових випадків за договорами страхування та перестраховання; розробка пропозицій по проведенню ефективного ризик-менеджменту на промисловому підприємстві; описання стандартів використання українськими страховими компаніями досвіду західних перестраховиків щодо оцінки ризиків; формулювання цілей впровадження принципів СПР-МПП та визначення ефекту від їх застосування та вплив на практичну діяльність з перестраховання.

06.10.18.0074/0416U003804

Ватаманюк Ольга Сергіївна. Супроводження великих платників податків та його вдосконалення в Україні: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 16.06.2016.

УДК 336.25:336.225.3.

163 с.: 30 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей супроводження великих платників податків та напрямів його вдосконалення в Україні. У роботі розкрито підхід до розуміння соціально-економічного значення великих платників як особливих суб'єктів податкових відносин й обґрунтовано необхідність застосування спеціалізованого підходу до їх супроводження. Визначено концептуальні основи взаємозв'язку податкового адміністрування та супроводження великих платників податків. Окреслено етапи формування інституційної інфраструктури супроводження великих платників податків в Україні. Проаналізовано роль великих платників податків у формуванні доходів державного бюджету України і побудовано економіко-математичну модель показників їх діяльності. Запропоновано напрямки розвитку партнерських відносин між фіскальними органами та великими платниками. Розроблено схему диференціації контрольних-наглядових заходів фіскальних органів за категоріями великих платників податків й удосконалено підхід до запровадження механізму супроводження заможних осіб в Україні.

06.10.18.0075/0416U003811

Пенкаль Наталія Анатоліївна. Ризик-менеджмент взаємодії банківського та страхового сегментів фінансового ринку України: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 23.06.2016.

УДК УДК (336.71+368.03):330.131.7(477).

276 с.: 24 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Ризик-менеджмент взаємодії банківського та страхового сегментів фінансового ринку України Об'єкт - процеси ризик-менеджменту, що виникають під час взаємодії банківського та страхового сегментів фінансового ринку. Мета - обґрунтування теоретичних засад, методи-

чних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення комплексної системи ризик-менеджменту взаємодії банків і страхових компаній на фінансовому ринку України. Методи - системний підхід, дедукція, індукція, історико-економічний аналіз, якісний аналіз і синтез, економіко-статистичний аналіз, експертна оцінка, структурно-логічний, дискримінантний і кореляційний аналізи, графічний аналіз. Результати - наукове обґрунтування теоретичних і практичних засад ризик-менеджменту взаємодії банківського та страхового сегментів фінансового ринку, формування висновків та практичних пропозицій щодо підвищення удосконалення комплексної системи ризик-менеджменту взаємодії банків і страхових компаній на фінансовому ринку України. Новизна - удосконалено трактування "ризик-менеджменту взаємодії банківського та страхового сегментів фінансового ринку" як сукупності дій, заходів і прийомів з виявлення і оцінювання ризиків, що використовують банки та страхові компанії у процесі організації різних видів взаємодії, спрямованих на оптимізацію надання банківських та страхових послуг на ринку; удосконалено науково-методичний підхід до встановлення рівня вагомості ризиків взаємодії банків і страхових компаній на основі використання анкети інтерв'ю та побудови стратегічних карт ризик-менеджменту; удосконалено підходи до формування комплексної системи ризик-менеджменту взаємодії банків і страхових компаній з огляду на визначення та обґрунтування складу і особливостей функціонування елементів механізму ризик-менеджменту взаємодії банків і страхових компаній; обґрунтовано спільні ризики, які суттєво впливають на фінансові результати діяльності банків і страхових компаній при їх взаємодії; набули подальшого розвитку трактування понять "ризик фінансових установ" та "взаємодія банків і страхових компаній"; визначення організаційних видів взаємодії банків і страхових компаній для комплексної системи ризик-менеджменту; науково-теоретичні підходи щодо обґрунтування напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення взаємодії банків і страхових компаній на основі побудови інформаційно-аналітичного комплексу такої взаємодії. Впроваджено у діяльність АТ "Укргазбанк", ПАТ "Акцент-Банк", ПрАТ "Страхове товариство "Іллічівське", страхової групи "ТАС" та у навчальний процес Хмельницького національного університету. Сфера використання - діяльність Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Міністерства фінансів України. Галузь - економіка.

06.10.18.0076/0416U003846

Ружицький Ігор Юрійович. Управління доходами державного бюджету у системі забезпечення макрофінансової стабільності в Україні: Дис... к.е.н. / Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 336.14(477).

331 с.: 16 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад і розробці практичних рекомендацій з удосконалення управління доходами державного бюджету у фінансовій системі України. Досліджено складові системи управління доходами державного бюджету, систематизовано зарубіжний досвід управління доходами та визначена можливість його адаптації до вітчизняних реалій.

06.10.18.0077/0416U003966

Волкогон Світлана Олександрівна. Податкова політика сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах України: Дис... к.е.н. / Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 01.07.2016.

УДК 336.22.

230 с.: 27 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах України. Метою дисертації є подальший розвиток теоретико-методичних положень та розробка науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах України. Методи дослідження: аналіз і синтез, індукція та дедукція, узагальнення, економіко-математичний аналіз та моделювання, метод кластеризації, інформаційні технології, статистичні методи. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розв'язанні важливого наукового завдання - розвитку й обґрунтування теоретико-методичних засад та науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах України. Удосконалено: концептуальні положення щодо підвищення податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах України; аналітичний інструментарій виявлення специфіки малого бізнесу у різних регіонах України; методичний підхід до оцінки впливу податкового тягаря на малий бізнес у регіонах; науково-методичний підхід до сценарного моделювання податкового сприяння розвитку малого бізнесу у регіонах; інформаційне забезпечення реалізації оновленої податкової політики щодо розвитку малого бізнесу у регіонах України при адмініструванні податків із суб'єктів малого бізнесу у регіонах України.

06.10.18.0078/0416U005038

Чаплигін Олександр Васильович. Податкове стимулювання енергоефективних інвестицій в Україні: Дис... к.е.н. / Університет державної фіскальної служби України. – Захищена 01.07.2016.

УДК 336:225.66.

198 с.: 23 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Об'єкт - фінансові відносини, що виникають в процесі оподаткування доходу від інвестиційної діяльності; мета - поглиблення теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо податкового стимулювання енергоефективних інвестицій в Україні; методи - аналізу та синтезу, систематизації та класифікації, порівняння, експериментного оцінювання; новизна - дістали подальшого розвитку методичний підхід до формування механізму податкового стимулювання енергоефективних інвестицій у частині розширення об'єктів та зміни бази оподаткування; уточнення структури та послідовності застосування інструментів, а також визначення суб'єктів податкового стимулювання з урахуванням цілей інвестування, що дозволяє посилити інвестиційну спрямованість податкової політики; результати можуть бути використаними органами державної влади при підготовці проектів змін і доповнень до податкового законодавства України для удосконалення нормативно-методичного забезпечення оподаткування енергоефективних інвестицій в ході реформування податкової системи України, а також підприємств, що здійснюють енергоефективні інвестиції; впроваджено в Ірпінську об'єднану державну податкову інспекцію, ТОВ "Галерея Нобле", ТОВ "Ле Монтре Свісс", Університет державної фіскальної служби України; галузь - економічна.

06.10.18.0079/0416U005108

Кушнір Мирослава Анатоліївна. Поведінкове ціноутворення на фондовому ринку: Дис... к.е.н. / Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 336:767.

216 с.: 51 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 236 назв.

В роботі розкрито теоретико-методичні положення поведінкового ціноутворення на фондовому ринку, сутність поведінкового ціноутворення на фондовому ринку, розглянуто особливості раціонального та ірраціонального поведінкового ціноутворення та розвинуто методичні підходи до його визначення. Проаналізовано поведінкове ціноутворення на фондовому ринку України. Розроблено модель ціноутворення на фондовому ринку в умовах ірраціональної поведінки учасників та запропоновано ситуативний підхід до стратегічного планування уникнення втрат на українському фондовому ринку.

06.10.18.0080/0416U005118

Полуляхова Олександра Олександрівна. Формування механізму страхування послуг, пов'язаних з туристичною діяльністю:

Дис... к.е.н. /Сумський державний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 368.97:338.487(043.3).

238 с.: 9 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

У дисертації узагальнено наукові дослідження сутності СПТД; проаналізовано сучасний стан та проблеми розвитку ринку СПТД; обґрунтовано концептуальні засади механізму СПТД з визначенням чотирьох рівнів: нормативно-правового, функціонального, інформаційно-технологічного, організаційно-управлінського; комплексно проаналізовано рівень конкуренції на ринку СПТД; удосконалено методичні засади оцінювання потенціалу розвитку туристичної галузі в регіональному аспекті; розроблено методичні рекомендації до обрахунку тарифу з СПТД; запропоновано науково-методичний підхід до рейтингового оцінювання діяльності асистанс-компаній на основі узагальнюючого показника, а також сформовано комплекс заходів державного впливу на розвиток СПТД.

06.10.18.0081/0416U005119

Козирев Вадим Анатолійович. Науково-методичні засади функціонування фінансових конгломератів у періоді нестабільності:

Дис... к.е.н. /Сумський державний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 336.76:334.012.824(043.3).

279 с.: 28 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

У дисертації досліджено теоретичні основи функціонування фінансових конгломератів в періоді нестабільності, визначене місце фінансових конгломератів у світовій фінансовій системі, ідентифіковано сутність інтегрованих фінансових посередників. Виявлений зв'язок між розвитком іноземних фінансових конгломератів із зростанням кількості угод зі злиття та поглинання. Формалізована залежність діяльності фінансових конгломератів з рівнем економічної нестабільності. Проведений аналіз діяльності інтегрованих посередників на фінансовому ринку України. Здійснено кількісну оцінку рівня інтеграції учасників фінансових конгломератів на основі методу багатofакторної оптимізації, розраховано індикатор фінансової нестабільності для аналізованих фінансових конгломератів, досліджено рівень інтеграції на фінансовому ринку у рамках концепції розвитку фінансових конгломератів в Україні з урахуванням зовнішніх факторів нестабільності на основі аналізу часових рядів методом фільтрації сезонної компоненти. У роботі запропоновані методичні рекомендації з удосконалення системи державного регулювання та нагляду за діяльністю інтегрованих фінансових посередників.

06.10.18.0082/0416U005120

Шелюк Асіят Ашурбеківна. Науково-

методичні засади формування системи депозитного менеджменту банку:

Дис... к.е.н. /Сумський державний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК УДК 658.012.4:336.717.3 (043.3).

235 с.: 18 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

У дисертації визначено концептуальні підходи до формування системи депозитного менеджменту банку, що ґрунтуються на уточненій структуризації об'єктів депозитного менеджменту; систематизації факторів, що впливають на досягнення цілей депозитної діяльності банку; методологічних засадах визначення її елементів на основі інтеграції системного та адаптивного підходів. Удосконалено комплекс інструментарію аналітичного забезпечення депозитного менеджменту банку шляхом доповнення його синтетичним показником результативності депозитної діяльності, що базується на основі інтегрованої моделі банківського бізнесу і поєднує кількісні, цінні показники та показники ризику. На основі використання інструментарію економетричної формалізації виявлено фактори, що демонструють суттєвий ступінь впливу на результати депозитної діяльності банків України. Це дозволило сформувавши наукове підґрунтя для розрахунку інтегрального рівня ефективності депозитного менеджменту в контексті врахування умов їх функціонування. Ключові слова: банк, депозитна діяльність банку, депозитний менеджмент банку, адаптивна модель депозитного менеджменту банку.

06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни

06.10.18.0083/0518U000213

Лубенченко Ольга Едуардівна. Методологія та організація аудиту зовнішньоекономічної діяльності підприємств:

Дис... д.е.н. /Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Захищена 18.09.2018.

УДК [657.6:339.5]:001.82(043.3).

500 с.: 84 табл., 85 іл. – Бібліогр.: 378 назв.

Метою дисертаційної роботи є розробка методологічних, організаційних засад та практичних рекомендацій щодо аудиту зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання в умовах прояву підприємницьких ризиків. Об'єктом дисертаційного дослідження є аудит зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Предметом дисертаційного дослідження є теоретичні, методологічні та організаційні засади аудиту зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Найбільш суттєвими результатами, що характеризують наукову новизну дисертаційної роботи, є такі: вперше: - розроблена організаційна модель аудиту ЗЕД; - ідентифікована та структурована предметна область аудиту ЗЕД; - розроблений формат надання супутніх аудиторських послуг як складової аудиту ЗЕД; удосконалено: - організаційно-розпорядчу документацію аудитора; - методологічний інструментарій аудиту ЗЕД; - організацію та методику внутрішнього контролю ЗЕД у частині визначення мети, об'єктів, елементів, домінуючих напрямів, методичного забезпечення; - класифікацію підприємницьких ризиків у сфері ЗЕД для цілей аудиту; - процедури аудиту дебіторської заборгованості нерезидентів, внесків у зареєстрований капітал власником-нерезидентом; - алгоритм оцінки очікуваного знецінення фінансових інструментів у процесі аудиту; - процес надання супутніх аудиторських послуг суб'єктам ЗЕД через розробку внутрішньофірмових стандартів "Конфідентційність", "Персонал", "Виконання завдання з узгоджених процедур - перевірка операцій у сфері ЗЕД"; - процес організації контролю якості супутніх аудиторських послуг, наданих суб'єктам ЗЕД, набули подальшого розвитку: - науково-методичні рекомендації для суб'єктів ЗЕД

та аудиторських фірм щодо трансфертного ціноутворення; - організаційно-методичний інструментарій аудиту на етапах виходу на зовнішні ринки капіталу, що забезпечить його якість; - механізм відбору аудиторської фірми суб'єктом ЗЕД.

06.10.18.0084/0416U003809

Коробка Валентина Миколаївна. Управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрного сектору: Дис... к.е.н. / Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 06.07.2016.

УДК 658.589:334.012.42.

165 с.: 23 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

У дисертації розкрито роль інноваційної продукції як економічної категорії та об'єкта управління в аграрному секторі, розглянуто передумови і сутність процесу комерціалізації інноваційної продукції аграрного сектору й основні проблеми його здійснення, обґрунтовано методичні підходи до оцінки управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрного сектору. Досліджено вітчизняний ринок інноваційної продукції, організаційно-правові умови комерціалізації інноваційної продукції аграрного сектору, визначено оцінку впливу факторів на отримання коштів від реалізації інноваційної продукції аграрного сектору. Запропоновано стратегічні пріоритетні напрями комерціалізації інноваційної продукції аграрного сектору, сформульовано концептуальні підходи до управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрного сектору, обґрунтовано пропозиції щодо комплексного оцінювання ефективності управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрного сектору.

06.10.18.0085/0416U003817

Алхасов Самір Яшар огли. Державне регулювання кооперативного сектора національної економіки: Дис... к.е.н. / Вищий навчальний заклад Укоопспілки "Полтавський університет економіки і торгівлі". – Захищена 30.06.2016.

УДК 338.242.4: 334.73.

191 с.: 45 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 256 назв.

Об'єкт: процес державного регулювання кооперативного сектора національної економіки. Мета: обґрунтування теоретичних засад, удосконалення методичного забезпечення та розробка практичних рекомендацій щодо формування ефективної політики державного регулювання кооперативного сектора національної економіки. Методи: абстрактно-логічний, аналогічний та зіставлення, індукції та дедукції, комплексний, системний, зіставлення, економіко-математичного аналізу (кореляції), експертних оцінок, SWOT-аналізу. Запропоновано: удосконалено: концептуальний підхід до стратегічного розвитку кооперативного сектора національної економіки; визначення категорії "кооперативний сектор економіки"; механізм державного регулювання кооперативного сектора економіки; визначення терміна "державне регулювання кооперативного сектора економіки"; набули подальшого розвитку: концептуальні напрями організації державного регулювання кооперативного сектора економіки; підходи до здійснення державного регулювання в кооперативному секторі економіки; науковий підхід до визначення державою безпосереднього "регулятора" кооперативного сектора економіки. Сфера використання: кооперативний сектор національної економіки.

06.10.18.0086/0416U003847

Радчук Таїсія Миколаївна. Інституціональне забезпечення механізму підтримки економічної безпеки держави: Дис... к.е.н. / Чернігів-

ський національний технологічний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 336.2:334.012.4.

240 с.: 34 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

У дисертаційній роботі обґрунтовано вирішення важливої науково-прикладної проблеми інституціоналізації економічної системи та її впливу на економічну безпеку держави. Для вирішення цієї проблеми було визначено теоретико-методичні основи системного дослідження сутності інституціоналізації у забезпеченні економічної безпеки країни, визначені їх сутність та ознаки.

06.10.18.0087/0416U003848

Назаров Микола Ігорович. Державне регулювання соціально-економічної спроможності регіонів: Дис... к.е.н. / Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 29.06.2016.

УДК 338.24/332.1.

234 с.: 11 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 186 назв.

У дисертації вирішено ряд завдань, пов'язаних з обґрунтуванням теоретичних та методичних аспектів державного регулювання соціально-економічної спроможності регіонів в сучасних умовах. Визначено та удосконалено поняття "соціально-економічна спроможність регіонів" та "державне регулювання соціально-економічної спроможності регіонів". Обґрунтовано новий критерій державного регулювання соціально-економічної спроможності регіонів.

06.10.18.0088/0416U003849

Тарасенко Артем Валерійович. Організаційно-інфраструктурне забезпечення розвитку сільського господарства України: Дис... к.е.н. / Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 29.06.2016.

УДК 631.1/.332.12.

240 с.: 20 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертація присвячена розвитку теоретичних, методичних і прикладних засад модернізації організаційно-інфраструктурного забезпечення розвитку сільського господарства України. Уточнено понятійний апарат за досліджуваною тематикою, розкрито сутність категорій „інфраструктура сільського господарства“, „організаційно-інфраструктурне забезпечення розвитку сільського господарства“, застосовано системний підхід до вивчення системи інфраструктури сільського господарства з ідентифікацією її основних компонентів, властивостей та функцій.

06.10.18.0089/0416U003967

Ревіка Крістіна Анатоліївна. Розвиток механізмів структурної політики у зовнішньоекономічній сфері національного господарства: Дис... к.е.н. / Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 02.07.2016.

УДК 338:339.9.012.24.

217 с.: 22 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 184 назви.

Об'єкт дослідження - процес розробки та реалізації механізмів структурної політики зовнішньоекономічній сфері національного господарства за умов поглиблення євроінтеграційних процесів. Метою роботи є обґрунтування теоретичних та науково-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо формування та реалізації структурної політики в зовнішньоекономічній сфері національного господарства. Методи дослідження: аналіз та синтез, системний підхід, економічний аналіз, порівняльний аналіз, статистичні методи. Наукова новизна роботи полягає в створенні теоретичних, методичних і організаційних засад розвитку

механізмів структурної політики зовнішньоекономічної сфери національного господарства. Вперше сформульовано концептуальні положення з удосконалення механізму реалізації структурної політики щодо зовнішньої сфери національного господарства. Удосконалено: науковий підхід до розкриття зв'язку між структурою зовнішнього та внутрішнього секторів національного господарства; методичні положення аналітичного забезпечення структурного розвитку національної економіки з урахуванням впливу зовнішньоекономічної сфери; напрями організаційно-інформаційного забезпечення реалізації механізмів структурної політики зовнішньоекономічної сфери України.

06.10.18.0090/0416U005068

Немировська Оксана Вікторівна. Формування ефективного механізму взаємодії національної економіки з транснаціональними корпораціями: Дис... к.е.н. /Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК". – Захищена 01.07.2016.

УДК 338.2:339.94.

237 с.: 27 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Об'єкт - транснаціоналізація національної економіки; мета - поглиблення теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо створення ефективного механізму взаємодії національної економіки з транснаціональними корпораціями; методи - абстрактно-логічний і системно-структурний аналіз, порівняльний аналіз і групування, факторний аналіз, економіко-математичного моделювання; новизна - змодельовано механізм ефективної взаємодії національної економіки з транснаціональними корпораціями; результати - здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукової задачі щодо формування механізму ефективної взаємодії національної економіки з транснаціональними корпораціями, а також обґрунтування напрямів державного регулювання цієї взаємодії; упродовжено в економічну практику.

06.10.18.0091/0416U005069

Голуб Тетяна Іванівна. Державний протекціонізм в аграрному секторі економіки в умовах членства України в СОТ: Дис... к.е.н. /Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК". – Захищена 01.07.2016.

УДК (338.43+339)(477)(043.3).

193 с.: 15 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Об'єкт - процес формування державного протекціонізму в аграрному секторі економіки в умовах членства України в СОТ; мета - наукове обґрунтування теоретичних та методичних засад і розробка науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного протекціонізму в аграрному секторі економіки України в умовах глобалізації світових ринків; методи - порівняльний аналіз, історичний метод, аналізу та синтезу, формалізації, системно-аналітичний, статистичних порівнянь, економіко-статистичного моделювання, абстрактно-логічний; новизна - запропоновано напрями здійснення державного протекціонізму в аграрному секторі економіки в умовах членства України в СОТ; результати - наведено теоретичне обґрунтування і запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні необхідності державного протекціонізму аграрного сектора України, в умовах глобалізації світових ринків та розробці відповідних рекомендацій; упродовжено в економічну практику.

06.10.18.0092/0416U005090

Тимофеева Ольга Анатоліївна. Державне регулювання галузі будівництва житлової не-

рухомості: Дис... к.е.н. /Вищий навчальний заклад Укоопспілки "Полтавський університет економіки і торгівлі". – Захищена 30.06.2016.

УДК 354.332.834.

166 с.: 17 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 219 назв.

Об'єкт: процес державного регулювання галузі будівництва житлової нерухомості. Мета: обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного регулювання галузі будівництва житлової нерухомості. Методи: аналізу і синтезу; групування, узагальнення і порівняння; абстрактно-логічний; причинно-наслідковий зв'язок; кореляційно-регресійного аналізу; економіко-математичне моделювання. Запропоновано: удосконалено: теоретичний підхід до обґрунтування суперечливої єдності економічної та соціальної властивостей житлової нерухомості на основі систематизації ознак її значимості за критеріями блага та джерела доходу; методичний підхід до визначення мультиплікаційного ефекту суспільного добробуту; методичний підхід до оцінки сучасного стану галузі будівництва житлової нерухомості; науково-практичний підхід до ідентифікації пріоритетів державного регулювання галузі будівництва житлової нерухомості; підхід до організації відновлення фінансування житлового об'єкта незавершеного будівництва на основі адаптивної моделі; набули подальшого розвитку: методичні засади державного регулювання галузі будівництва житлової нерухомості; методичний підхід до визначення оптимальних маршрутів фінансування будівництва житлової нерухомості; методичний підхід до оцінювання ефективності державного регулювання галузі будівництва житлової нерухомості; комплексний підхід до формування державної політики будівництва житлової нерухомості. Сфера використання: житлове будівництво.

06.10.18.0093/0416U005162

Гаврикова Аліна Олегівна. Організаційно-економічний механізм розвитку ринку електричної енергії в Україні: Дис... к.е.н. /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. – Захищена 29.06.2016.

УДК 332.122.

300 с.: 35 табл., 99 іл. – Бібліогр.: 231 назва.

Дисертаційна робота присвячена актуальним проблемам теоретичних, методичних та практичних аспектів формування організаційно-економічного механізму розвитку ринку електричної енергії в Україні. В дисертації досліджено теоретичне підґрунтя, розкрито сутність, обґрунтовано характер взаємозв'язку та уточнено такі дефініції "організаційно-економічний механізм", "розвиток" з точки зору розвитку взаємовідносин на ринку електричної енергії. Досліджено сучасний стан розвитку ринку електричної енергії в Україні та розвинуто нормативно-правове підґрунтя забезпечення розвитку ринку електричної енергії. Проаналізовано зарубіжний досвід розвитку ринку електричної енергії в організаційному та економічному аспектах. Обґрунтовано нову модель розвитку ринку електричної енергії, що враховує нормативну, організаційну, технічну та фінансову складові, раціональне використання існуючих потужностей, визначає оптимальні принципи субсидування. Визначено типи побутових споживачів за критеріями їх готовності до активної співпраці з підприємствами комунальної енергетики, інтегрування в процес централізованого управління використанням потужних електроімачів в побуті. Запропоновано організаційно-економічний механізм розвитку ринку електричної енергії в Україні. Розроблено та обґрунтовано теоретико-методичний підхід до збалансування інтересів споживачів-регуляторів і постачальників енергії в рамках нової моделі енергетичного ринку України та роз-

роблено заходи з державного регулювання та стимулювання застосування електронагрівальних технологій у теплозабезпеченні побутових споживачів. Впроваджено програмно-інформаційне забезпечення ефективного розвитку ринку електричної енергії із встановленням критеріїв його функціонування.

06.10.18.0094/0417U000155

Борщ Лариса Михайлівна. Інвестиційна привабливість видобутку нетрадиційного природного газу в Україні: Дис... к.е.н. /Науководслідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Захищена 23.12.2016.

УДК 338.45:553.044.

242 с.: 60 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 214 назви.

Дисертація присвячена теоретичним, методичним та прикладним питанням оцінки інвестиційної привабливості видобутку нетрадиційного природного газу в Україні. Досліджено глобальні виклики та національні передумови розгортання сланцевої революції. На основі узагальнення геополітичних, економічних, соціальних та технологічних чинників визначено про відсутність об'єктивних чинників до розбудови проєктів нетрадиційного газовидобутку в Україні. Узагальнено нормативно-правове забезпечення та удосконалено організаційні положення щодо узгодження дій між органами державного управління та іноземними інвесторами стосовно укладання угоди про розподіл продукції та отримання спеціального дозволу на розробку родовищ нетрадиційного природного газу. Визначено необхідність посилення дозвільної документації в сфері охорони довкілля з метою нейтралізації негативних екологічних наслідків, спричинених нетрадиційним газовидобутком. Визначено перспективи розгортання сланцевої революції в окремих країнах світу, що мають технічно видобувні ресурси природного сланцевого газу. Удосконалено методичний підхід до оцінки інвестиційної привабливості видобутку нетрадиційного природного газу, що дозволяє за методом аналогії оцінити економічну доцільність залучення інвестицій на різних глибинах його залягання та за умов різного агрегатного стану. Розроблено напрями інтенсифікації нетрадиційного газовидобутку, які передбачають використання технологій горизонтально-розгалуженого буріння та повторного гідророзриву пласта з метою зниження його виробничої собівартості. Ключові слова : інвестиційна привабливість, нетрадиційний природний газ, газовий ринок, угода про розподіл продукції, виробнича собівартість.

06.10.18.0095/0216U003644

Розробка теоретико-методологічних засад модернізації інституційних механізмів державного управління процесами сталого просторового розвитку: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Павлов Володимир Іванович. – ДР 0111U002195. УДК 330.5 : 330.15.

142 с.

Розкрито основні механізми управління корпоративними правами держави. Проаналізовано інвестиційно-інноваційний клімат в Україні, особливості формування державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, розвиток товариств взаємного страхування у сільському господарстві. Здійснено оцінку сучасного стану державного регулювання суб'єктів страхування життя, виробничої кооперації, соціальної сфери, цінової політики. Розкрито механізми формування фінансового потенціалу регіону та забезпечення економічної безпеки депресивних територій. Значну увагу приділено фондовому ринку, податковому регулюванню

і оптимізації, забезпеченню фінансово-економічної безпеки на ринку житлової нерухомості..

06.10.18.0096/0216U003808

Наукові засади управління соціально-економічним розвитком регіонів України:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Ольшанська Олександра Володимирівна. – ДР 0111U007631. УДК 332.13(477).

2 с.

У відповідності до завдань наукового дослідження розроблено методологічні засади управління регіональним розвитком з позиції взаємозв'язаності і взаємозалежності економічних, соціальних та екологічних відносин в регіоні, які базуються на визначенні груп пріоритетних чинників, що пов'язані зі становленням ринкових відносин в Україні. Удосконалено наукові засади модернізації економіки регіонів України в контексті адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади, формування ефективного механізму регіонального управління та місцевого самоврядування. На основі здійснення комплексного дослідження світових, регіональних і галузевих тенденцій розвитку регіонів, визначено новітні фактори, що обумовлюють трансформацію їх соціо-еколого-економічних систем в контексті інтеграції України в світове господарство. Удосконалено методологічні підходи до визначення закономірностей, принципів та чинників трансформації структури господарства регіонів в умовах ринкової моделі господарювання. Обґрунтовано пріоритетні напрями здійснення державної регіональної політики, регіонального управління та місцевого самоврядування як важливих передумов модернізації соціо-еколого-економічних систем регіонів в контексті сталого розвитку.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.10.18.0097/0416U003841

Беляк Тетяна Олексіївна. Активізація впливу корпоративної культури на розвиток соціально-трудова відносин: Дис... к.е.н. /Кіровоградський національний технічний університет. – Захищена 08.07.2016.

УДК 331.101.26:331.104.

265 с.: 16 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 375 назв.

Об'єкт дослідження - процеси впливу корпоративної культури на розвиток соціально-трудова відносин на мікроекономічному рівні. Мета дослідження - узагальнення теоретико-методичних засад та розробка науково-практичних рекомендацій щодо активізації впливу корпоративної культури підприємства на розвиток соціально-трудова відносин. Методи дослідження. У роботі використані методи: історико-логічний, діалектичний, класифікаційно-аналітичний, економіко-математичний, соціологічний, експертних оцінок, графічно-аналітичний, кваліметричний, побудови профілів корпоративної культури, системний. Наукову новизну дисертації визначають такі результати. Удосконалено: структурно-функціональну побудову корпоративної культури; науково-методичний підхід до вивчення стану корпоративної культури; модель активізації впливу корпоративної культури на розвиток соціально-трудова відносин; обґрунтування пріоритетних напрямів та завдань формування позитивної корпоративної культури на підприємствах. Набули подальшого розвитку: тлумачення соціально-економічного змісту категорії "корпоративна культура" з позиції економіки праці; характеристика специфічних особливостей корпоративної культури з визначенням її позитивних і негативних сторін, система заходів формування прогресивної корпоративної культури та активізації

її впливу на гармонізацію соціально-трудових відносин. Результати дисертаційного дослідження знайшли практичне застосування в діяльності Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Державного підприємства "Національна енергетична компанія "Укренерго", Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської обласної державної адміністрації, Кіровоградського національного технічного університету.

06.10.18.0098/0416U005109

Нога Ірина Михайлівна. Організаційно-економічний механізм розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні: Дис... к.е.н. / ПВНЗ "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 01.07.2016.

УДК 336.22:334.71.

162 с.: 23 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт дослідження: процес розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні. Мета: науково-методичне обґрунтування й надання нового змісту концепції збалансованої соціальної політики в частині пенсійного забезпечення і модернізації організаційно-економічного механізму її розвитку. Методи: діалектичні, гносеологічні й логічні, теоретичне узагальнення та порівняння, статистичний і графічний аналіз, економіметричні методи. Новизна: вперше запропоновано науково-методичний підхід до модернізації організаційно-економічного механізму розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні шляхом збалансованої загальнодержавної соціальної політики в частині пенсійного забезпечення, удосконалено концепцію реформування системи пенсійного забезпечення через використання складових системи збалансованої соціальної політики, науково-методичний підхід до комплексної оцінки сталості соціально-економічного розвитку за рахунок використання розширеного переліку індикаторів, науковий підхід до визначення збалансованої соціальної політики в частині пенсійного забезпечення, механізм формування й реалізації соціальної політики держави з урахуванням цілей поточного та стратегічного характеру, пріоритетів розвитку соціальної сфери. Сфера використання: в діяльності Департаменту соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації впроваджено практичні рекомендації щодо використання механізму формування та реалізації соціальної політики, у навчальному процесі Донецького державного університету управління у м. Маріуполь при викладанні дисциплін "Фінанси", "Фінансовий ринок", "Ринкова трансформація економіки регіону".

06.10.18.0099/0216U005290

Комплексний аналіз та прогнозування тенденцій у створенні робочих місць з урахуванням соціально-економічної політики розвитку регіонів України: Заключний звіт /Науководослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова І.М. – ДР 0115U000575. УДК 331.572.4.

50 с.

Метою дослідження є розробка пропозицій щодо створення робочих місць з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку регіонів України на період до 2017 року. Об'єктом дослідження є формування системи робочих місць на ринку праці України за результатами розкриття особливостей соціально-економічного розвитку регіонів. Предметом дослідження є процес оцінювання чинників створення робочих місць та підтвердження результатів розкриття особливостей соціально-економічного розвитку регіонів та існуючих проблем працевлаштування вимушених переселенців.

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.10.18.0100/0518U000208

Мельник Лілія Миколаївна. Теоретико-методологічні засади сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління бізнес-процесами: Дис... д.е.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 29.08.2018.

УДК 303.34:658.51:005.

508 с.: 43 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 397 назв.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління бізнес-процесами. Мета роботи - обґрунтування та розробка теоретико-методологічних положень, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління бізнес-процесами. Автором використано методи: діалектичного пізнання, дедукції та індукції, історичного та контент-аналізу, морфологічного аналізу, узагальнення та наукової абстракції, системного аналізу та формалізації складних структур, експертних оцінок, економіко-статистичного й порівняльного аналізу, анкетування, економіко-математичного моделювання, теорії систем і системного підходу, групування та систематизування, системного, синергетичного та ієрархічного підходів, графічного і табличного представлення, абстрактно-логічний. Теоретичне значення полягає у системному дослідженні сучасних напрацювань у науковій сфері щодо реалізації механізму забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств, а також у вирішенні практичних питань, пов'язаних із можливостями застосування запропонованих підходів до управління бізнес-процесами підприємств у контексті переходу до сталого розвитку. Наукова новизна полягає у вирішенні важливої наукової проблеми - розроблення теоретико-методологічних, науково-методичних та прикладних основ забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління бізнес-процесами. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних положень, науково-методичних підходів і прикладних аспектів забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління бізнес-процесами. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливостях використання розроблених теоретико-методологічних та науково-методичних положень, аналітичних і організаційних механізмів та практичних інструментів у процесах забезпечення сталого розвитку машинобудівних підприємств на основі управління їх бізнес-процесами. Сферою використання авторських рекомендацій є вітчизняні машинобудівні підприємства, вищі навчальні заклади, органи влади

06.10.18.0101/0416U003725

Макарук Федір Федорович. Облік і внутрішній контроль діяльності ринків: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 14.06.2016.

УДК 657.471+657.6:65.01.

307 с.: 12 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 227 назв.

Об'єкт: діюча система бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю діяльності ринків. Методи: методичною основою дослідження є системний підхід, що забезпечив визначення місії бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю в системі управління діяльністю ринків. Запропоновано: концептуальні засади методико-організаційного забезпечення системи обліку результатів діяльності ринків, для достовірного формування інформації про суми витрат і доходів за кожним центром їх формування та правильного визначення результатів діяльності досліджуваних суб'єктів

господарювання, з метою підвищення ефективності системи управління діяльністю ринку. Сфера використання: ринки, як суб'єкти господарювання

06.10.18.0102/0416U003820

Казак Оксана Олексіївна. Управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств: Дис... к.е.н. /ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом". – Захищена 29.06.2016.

УДК 351:[338.21:621](477).

223 с.: 29 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Наукова робота містить комплексний аналіз теоретичних, методичних основ та практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств на основі системного поєднання відповідних правил, прийомів і методів інформаційно-аналітичного забезпечення управління інвестиційною діяльністю. У роботі окрему увагу приділено розробленню методики обґрунтування прийняття управлінських рішень у сфері інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств, яка передбачає синергію результатів факторного аналізу фінансово-економічних показників, аналізу структурної трансформації інвестиційних доходів, рейтингової оцінки підприємств на основі їх фінансово-економічної діяльності та економічного моделювання динаміки виробничих функцій машинобудівних підприємств на основі адаптації моделі Кобба-Дугласа. Здійснено рейтингове оцінювання машинобудівних підприємств та розроблено пропозиції щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств. Обґрунтовано необхідність використання методики аналізу впливу структурної трансформації на управління інвестиційними доходами машинобудівних підприємств, яка дає можливість застосувати груповий підхід до виявлення проблем і перспектив розвитку або доцільної концентрації інвестиційних ресурсів на окремих підприємствах.

06.10.18.0103/0416U003833

Білецька Олександра Олександрівна. Система формування та ефективного забезпечення організаційної культури підприємства:

Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 658(477.43):005.73(043.3).

230 с.: 29 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертацію присвячено теоретико-методичним основам формування та ефективного забезпечення організаційної культури підприємств. Обґрунтовано авторське визначення поняття "організаційна культура", запропоновано систему оцінки та основні її складові елементи. Здійснено аналіз господарської діяльності та проведено діагностику стану організаційної культури машинобудівних підприємств Хмельниччини. Визначено основні зовнішні та внутрішні фактори впливу на формування та структури організаційної культури промислових підприємств. Розглянуто комплексну оцінку рівня організаційної культури формування та ефективного забезпечення організаційної культури підприємства. Запропоновано інтегральний показник оцінки рівня організаційної культури підприємства, встановлено залежність зміни типу культури із можливістю підвищення її рівня. Розроблено структурно-логічну модель системи формування, ефективного забезпечення та підвищення рівня організаційної культури підприємства, яка ґрунтується на ключових завданнях організаційної культури підприємства, використання методів та інструментів її впровадження на підприємстві, встановлення базових принципів та ціннісних орієнтацій, здійснення її діагностики, визначення відповідності існуючого рівня організаційної культури місії, ключовим цінностям та стратегічним пріоритетам розвитку підприємства.

06.10.18.0104/0416U003834

Ніколаєва Вікторія Петрівна. Управління формуванням доходів від операційної діяльності підприємств легкої промисловості:

Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК [658.155:65.01]:67.

204 с.: 22 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних основ, пошуку методичних підходів і прикладних рекомендацій щодо управління формуванням доходів від операційної діяльності підприємств легкої промисловості. Охарактеризовано сучасний стан вітчизняних підприємств легкої промисловості, використано ситуативний підхід до оцінки чинників, що впливають на підвищення ефективності операційної діяльності цих підприємств. Здійснено комплексний аналіз ефективності операційної діяльності підприємств легкої промисловості Вінницької області, застосовуючи метод матриці координат за ітераціями. Розроблено механізм управління формуванням доходів від операційної діяльності підприємств, обґрунтовано структуру та методичне забезпечення його функціонування, що дозволяє максимізувати прибуток. Адаптовано комплекс теоретичних і методичних підходів до оцінки рівня економічної відповідальності керівництва підприємств легкої промисловості за ефективність механізмів формування та розподілу доходів від операційної діяльності, який сприятиме підвищенню їх ефективності та розвитку. Обґрунтовано впровадження на підприємствах контролінгу формування доходів від операційної діяльності, яке складається з етапного, послідовного здійснення дій, що дозволяють виконувати оцінку економічної і соціальної ефективності, а також характеризують його основні функції. Результатами контролінгу в розрізі організаційних, економічних та соціальних складових, виділено можливі управлінські заходи та перетворення, спрямовані на вдосконалення ефективності формування цих доходів. Визначено методичні підходи до інформатизації контролінгу, що дозволяє підвищити ефективність управління доходами та обґрунтувати рекомендації з визначення обсягу потреби в інформації. Запропоновано принципову схему інформаційних потоків підприємств легкої промисловості, що забезпечують процес управління його доходами від операційної діяльності.

06.10.18.0105/0416U003835

Свідерська Антоніна Владиславівна. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства:

Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК 658:[330.131.7:339.9]:621(043.3).

290 с.: 33 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 232 назви.

У дисертації розроблено науково-методичні засади управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням особливостей підприємств. Подано визначення ризику зовнішньоекономічної діяльності. Запропоновано систематизацію зовнішньоекономічних ризиків за ознаками: відношення до договірному процесу, вид зовнішньоекономічної діяльності та напрямок здійснення зовнішньоторгівельних операцій. Вдосконалено методичний інструментарій для здійснення ідентифікації і якісного аналізу ризиків ЗЕД та наведено його практична реалізація. Досліджено та наочно представлено складові системи управління зовнішньоекономічною діяльністю. Запропоновано підхід до формування портфелю ризиків ЗЕД як процедури підсистеми зовнішньоекономічного ризик-менеджменту. Сформовано систему вибору інструментів управління валютним ризиком машинобудівних підприємств.

06.10.18.0106/0416U003836

Федоришин Василь Семенович. Соціальна політика у реформуванні комунальної власності територіальних громад: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК 332.025.2.

217 с.: 14 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Досліджено та узагальнено наукові підходи відносно сутності понять "соціальна політика", "регіональна економіка", "регіональна політика", "регіональна соціальна політика". Сформульовано визначення "соціальної політики" як системи цілеспрямованої діяльності суб'єктів соціальної політики регіонального рівня. Здійснено оцінку соціальної регіональної політики Вінницької області. Виявлено необхідність збалансування регулюючого впливу з боку суб'єктів різного рівня та активізації комерційної складової комунальної власності територіальних громад. Доведено доцільність подальшого реформування комунальної власності відповідно до реформи місцевого самоуправління. На науковому рівні аргументовано практичне запровадження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Запропоновано використання методики визначення соціальної ефективності використання комунальних об'єктів та соціальної ефективності заходів реформування комунальної власності територіальних громад.

06.10.18.0107/0416U003837

Олексюк Тетяна Василівна. Формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування: Дис... к.е.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 06.07.2016.

УДК 330.342:005.936.3:621(043).

311 с.: 84 табл., 67 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Мета дослідження - обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування. Об'єктом дослідження є процес формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування в умовах нестабільності їх внутрішнього та мінливості зовнішнього середовища. Предметом дослідження є розвиток теоретичних, науково-методичних і прикладних положень щодо формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування. Теоретико-методичну основу дисертаційної роботи склали такі загальнонаукові та спеціальні методи: теоретичного узагальнення; кластерного аналізу; побудови таксономічного показника (за критерієм встановлених еталонів); адаптивний метод прогнозування фінансових часових рядів; дисперсійного аналізу; багатокритеріального вибору; графічний. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: удосконалено: визначення поняття "стратегія управління фінансовою безпекою підприємства" на основі дослідження і систематизації наукових підходів, теоретико-методичне забезпечення формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування; концептуальні основи формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування; дістало подальшого розвитку: науково-методичний підхід до оцінки стану і рівня фінансової безпеки підприємств машинобудування; аналітико-прикладне забезпечення аналізу, оцінки та прогнозування загроз зовнішнього та внутрішнього середовища фінансової безпеки підприємств машинобудування для формування стратегій; науково-практичний підхід до оцінки ефективності реалізації стратегічних альтернатив управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування.

06.10.18.0108/0416U003839

Лісовський Ігор Вікторович. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління витратами промислових підприємств: Дис... к.е.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 29.06.2016.

УДК 658.15:334.716:007.

191 с.: 36 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

Об'єктом дослідження є процеси інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами промислових підприємств. Предметом дослідження є теоретичні, науково-методичні та прикладні аспекти пошуку і реалізації шляхів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами промислових підприємств. Дисертаційну роботу присвячено удосконаленню теоретичних і наукових положень, розробці науково-методичних основ і практичних рекомендацій щодо пошуку та реалізації шляхів інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами промислових підприємств. У процесі вирішення поставлених завдань використано такі методи наукового дослідження: теоретичного узагальнення, системного аналізу, синтезу, групування і класифікації, індукції і дедукції, графічний, аналітичного детермінованого моделювання. Запропоновано науково-методичний підхід щодо формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами шляхом застосування методу дискретної багатокритеріальної оптимізації з розробленням оптимізаційної моделі. Удосконалено ідентифікацію факторів формування інформаційного впливу в сфері управління витратами промислового підприємства та уточнено перелік складових інформаційного середовища управління витратами. Обґрунтовано структуру проведення дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами з вивченням стану і специфіки інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами. Удосконалено процес аналізу стану інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами. Проведено організаційно-економічне обґрунтування цільової спрямованості інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами основних суб'єктів впливу. Визначено напрямки оптимізації інформаційно-аналітичного забезпечення управління витратами. Основні теоретичні узагальнення, висновки і пропозиції, що містяться у дисертації, мають науково-прикладне значення і використано ДП "Красилівський агрегатний завод", ДП "Новатор", ТОВ "Гама-Техніка ЛТД", Хмельницьким національним університетом.

06.10.18.0109/0416U003840

Бочкарьова Еммілія Іванівна. Оцінювання економічних результатів діяльності туристичних підприємств: Дис... к.е.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 65.011.46.

168 с.: 40 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 176 назв.

Об'єктом дослідження є процеси оцінювання економічних результатів діяльності туристичних підприємств. Предметом дослідження є теоретичні, науково-методичні та прикладні аспекти сучасного оцінювання економічних результатів діяльності туристичних підприємств. Дисертаційну роботу присвячено удосконаленню теоретичних і науково-практичних положень, розробці науково-методичних основ і практичних рекомендацій щодо оцінювання економічних результатів діяльності туристичних підприємств. У процесі вирішення поставлених завдань використано такі методи наукового дослідження: теоретичного узагальнення, системного аналізу, синтезу, групування і класифікації, матричний, індукції і дедукції, експертного оцінювання, графічний. Запропоновано структурно-логічну

матрицю взаємного впливу локальних та загальних рівнів сили прояву властивостей процесу управління економічними результатами діяльності туристичних підприємств та локальних і загальних рівнів дієвості принципів менеджменту на певному підприємстві. Удосконалено методику оцінювання економічної результативності діяльності підприємства на основі векторів з реальною динамікою змін економічної результативності діяльності підприємства у розрізі часу. Обґрунтовано науково-методичний підхід до визначення впливу сфер зовнішнього середовища на економічні результати діяльності туристичних підприємств з урахуванням вагомості та імовірності реалізації подій. Розвинуто науково-методичний підхід до визначення потенціалу економічної результативності діяльності туристичного підприємства в певному періоді часового циклу через інтегральний показник прискорення швидкості можливих найбільш вагомих змін результатів. Визначено економічну результативність діяльності підприємств як кількісне відображення швидкості змін економічних результатів з урахуванням їхнього напрямку у порівнянні із змінами зовнішнього або внутрішнього середовища підприємства. Основні теоретичні узагальнення, висновки і пропозиції, що містяться у дисертації, мають науково-прикладне значення і використано Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, культури і туризму Херсонської обласної державної адміністрації, ТОВ "Тур-Плаза", ТА "Aquavita", Херсонським національним технічним університетом.

06.10.18.0110/0416U003850

Красільнікова Катерина Євгенівна. Розвиток виробничих потужностей хлібопродуктових підприємств: Дис... к.е.н. /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки". – Захищена 29.06.2016.

УДК 330.3:65.016.1:664.6.

190 с.: 38 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 172 назви.

Об'єкт дослідження: процес формування, використання і розвитку виробничих потужностей хлібопродуктових підприємств. Мета роботи: узагальнення теоретичних і методичних положень формування та ефективності використання виробничих потужностей хлібопродуктових підприємств та розробка практичних рекомендацій щодо напрямів їх розвитку. Методи дослідження: монографічний, історичний, абстрактно-логічний, аналізу і синтезу, порівняння, рядів динаміки, графічний, розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний. Наукова новизна: вперше методологічно обґрунтовано стратегічні напрями розвитку хлібопродуктових підприємств; удосконалено визначення поняття виробничих потужностей, методичний підхід до визначення рівня ефективності використання виробничих потужностей хлібопродуктових підприємств та алгоритм проведення відповідного аналізу, організаційно-економічну модель створення та функціонування малого хлібопекарського підприємства; дістали подальшого розвитку напрями державного регулювання виробництва соціальних сортів хліба, обґрунтування необхідності створення міні-пекарень, розробка інвестиційних проектів модернізації, технічного переоснащення діючих хлібопекарських підприємств, створення міні-пекарні з виробництва соціальних сортів хліба та заморожених хлібобулочних напівфабрикатів.

06.10.18.0111/0416U003851

Кузьмін Євгеній Сергійович. Ефективність інвестицій підприємств молочної промисловості: Дис... к.е.н. /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки". – Захищена 29.06.2016.

УДК 330.322.1:637.1.

260 с.: 46 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

Об'єкт дослідження: процес формування ефективності інвестицій підприємств молочної промисловості. Мета роботи: розробка нових, удосконалення та подальший розвиток наукових положень і практичних пропозицій щодо підвищення ефективності інвестицій підприємств молочної промисловості. Методи дослідження: абстрактно-логічний, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, аналогій і порівнянь, порівняльного аналізу, середніх і відносних величин, статистичних групувань, монографічних досліджень, графічний, індексний, коефіцієнтний, якісний, кореляційно-регресійний, факторний аналіз, розрахунково-конструктивний, трендовий аналіз, прогнозування. Наукова новизна: уперше запропоновано теоретико-методичний підхід до оцінки ефективності інвестицій молокопереробного підприємства у вигляді матриці на основі агрегованої системи показників; удосконалено класифікацію інвестицій, систему агрегованих показників оцінки ефективності інвестицій у перероблення молока, оцінку ефективності інвестиційного проекту молокопереробного підприємства, процес реалізації інвестиційних проектів з інтеграції та кооперації у виробництві й переробленні молока; дістали подальший розвиток теоретичні положення щодо сутності інвестицій, систематизація факторів впливу на ефективність інвестицій молокопереробних підприємств, методичні підходи до оцінки перспектив інвестиційного розвитку молокопереробних підприємств, методичні підходи до вибору ефективних технологій.

06.10.18.0112/0416U005035

Лерніченко Катерина Валеріївна. Механізм функціонування та розвитку підприємств пасажирського водного транспорту на засадах державно-приватного партнерства:

Дис... к.е.н. /Київська державна академія водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. – Захищена 30.06.2016.

УДК 656.6.025.2.078:334.723.

252 с.: 25 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню та науковому обґрунтуванню особливостей функціонування та розвитку підприємств, що здійснюють пасажирські перевезення водним транспортом на місцевому рівні, за умови здійснення такої діяльності на договірних умовах з місцевими органами влади. Розроблено механізм функціонування та розвитку підприємств місцевого пасажирського водного транспорту на засадах державно-приватного партнерства, який може бути використано у будь-якому щільно заселеному місті, що має водну артерію, розвинуту транспортну інфраструктуру та потужний туристичний потенціал. Як основний інструмент цього механізму запропоновано використовувати методичний підхід до взаємоузгодження умов угод державно-приватного партнерства на основі оцінки ефективності партнерства з позиції учасників угод.

06.10.18.0113/0416U005036

Масалигіна Вікторія Володимирівна. Розробка методичних підходів до ефективного управління нерухомим майном підприємств залізничного транспорту в умовах реформування галузі: Дис... к.е.н. /Український державний університет залізничного транспорту. – Захищена 01.07.2016.

УДК 332.72:656.2.

296 с.: 27 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Об'єкт - процес управління нерухомим майном підприємств залізничного транспорту. Мета - розроблення теоретико-методичних підходів до ефективного управління нерухомим майном підприємств залізничного транспорту в умовах реформування галузі. Методи - загальнонаукові та

специфічні; порівняльного, системного, статичного аналізу; економіко-математичні. Новизна - полягає у теоретичному обґрунтуванні й розробленні методичних підходів щодо ефективного управління нерухомим майном підприємств залізничного транспорту в умовах реформування галузі. Удосконалено класифікацію нерухомого майна та видів його використання на залізничному транспорті; проведено структурування стратегічних цілей та завдань управління нерухомим майном залізничного транспорту на основі використання методичного підходу "побудова дерева цілей"; обґрунтовано доцільність утворення ефективної системи управління нерухомим майном залізничного транспорту; удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності управлінських рішень з використання нерухомого майна залізничного транспорту. Результати - запропоновано нове вирішення науково-прикладного завдання: обґрунтування та удосконалення теоретико-методичних засад ефективного управління нерухомим майном підприємств залізничного транспорту, що сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень щодо нерухомого майна (на рівні професійної управляючої компанії або на рівні виробничого підрозділу залізничного транспорту) в умовах реформування галузі. Впроваджено - на підприємствах залізничного транспорту. Галузь - залізничний транспорт.

06.10.18.0114/0416U005037

Власова Валентина Петрівна. Економічний механізм активізації концесійної діяльності у морських портах: Дис... к.е.н. /Київська державна академія водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. – Захищена 29.06.2016.

УДК 334.75:627.32.

210 с.: 28 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Дисертаційна робота присвячена теоретичним, методичним та практичним питанням щодо формування економічного механізму активізації концесійної діяльності у морських портах. Сформовано економічний механізм активізації концесійної діяльності у морських портах, основу якого складає диференційований підхід до встановлення величини концесійних платежів в залежності від інвестиційної привабливості порту, рівень якої визначається за запропонованим інтегральним показником інвестиційної привабливості. Інтегральний показник враховує фінансово-майновий стан, логістичну привабливість, перспективність розвитку порту та ділову активність регіону.

06.10.18.0115/0416U005065

Паздрій Віталій Ярославович. Управління проактивною поведінкою підприємства: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 08.06.2016.

УДК 658.1:005.21:658.8 (043.3).

200 с.: 33 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 357 назв.

Об'єктом дисертації є процеси управління поведінкою підприємства. Метою дисертації є поглиблення теоретичних основ і розроблення практичних рекомендацій щодо виявлення передумов вибору та реалізації підприємством проактивної поведінки. Розвинуто понятійно-категоріальний апарат економічної та управлінської науки шляхом упорядкування знань щодо поведінки підприємства. Удосконалено класифікацію видів поведінки підприємства на основі узагальнення й систематизації дев'яти її визначальних ознак. Визначено характеристики основних етапів розвитку форм поведінки підприємства у зовнішньому середовищі. Розроблено методику діагностування рівня проактивності підприємства. Розвинуто аналітичний інструментарій та порядок оцінювання рівня проактивності поведінки підприєм-

ства. Удосконалено методичний інструментарій складання й реалізації програми розгортання проактивної поведінки підприємств. Розвинуто концептуальний підхід до оцінювання характеру впливу реалізації проактивної поведінки підприємства на ключові показники його діяльності на основі якісних і кількісних показників.

06.10.18.0116/0416U005074

Лантух Андрій Олександрович. Формування стратегії сталого розвитку аграрних підприємств: Дис... к.е.н. /Полтавська державна аграрна академія. – Захищена 01.07.2016.

УДК 631.1.016.

210 с.: 27 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню та узагальненню теоретичних і методичних засад, розробці практичних рекомендацій щодо формування стратегії сталого розвитку аграрних підприємств. Розроблено напрями формування і реалізації стратегії сталого розвитку аграрних підприємств, обґрунтовано екологічні та соціальні складові цієї стратегії, запропоновано шляхи удосконалення механізму її інституційного забезпечення.

06.10.18.0117/0416U005075

Муллер Марина Вячеславівна. Формування інноваційного розвитку м'ясопереробних підприємств: Дис... к.е.н. /Полтавська державна аграрна академія. – Захищена 30.06.2016.

УДК 330.341.1:637.52.

213 с.: 36 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 198 назв.

Дисертація присвячена дослідженню та узагальненню теоретико-методичних та науково-практичних рекомендацій щодо формування інноваційного розвитку м'ясопереробних підприємств. Удосконалено методичні аспекти оцінки інноваційного розвитку м'ясопереробних підприємств. Проаналізовано виробничо-економічну діяльність та стан інноваційного розвитку м'ясопереробних підприємств Полтавської області. Обґрунтовано вибір та використання стратегічних альтернатив за типами інноваційного розвитку досліджуваних підприємств. Удосконалено стратегічне управління інноваційним розвитком м'ясопереробних підприємств.

06.10.18.0118/0416U005076

Кухта Катерина Олексіївна. Формування ефективного виробництва і реалізації зерна в сільськогосподарських підприємствах: Дис... к.е.н. /Полтавська державна аграрна академія. – Захищена 01.07.2016.

УДК 330.131.5:338.33:633.002.6:631.11.

225 с.: 46 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 191 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню теоретико-методичних основ економічної ефективності виробництва зернових культур та визначенню основних напрямів її підвищення в підприємствах Полтавської області. Запропоновано методичні підходи щодо оцінки рівня економічної ефективності виробництва та переробки зернових культур.

06.10.18.0119/0416U005085

Цундер Олена Едуардівна. Механізм управління конкурентоспроможністю послуг підприємств телекомунікаційної галузі України: Дис... к.е.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 30.06.2016.

УДК 658.001.895:654.

231 с.: 33 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт - процес управління конкурентоспроможністю телекомунікаційних послуг. Мета - розробка теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо управління конкурентоспроможністю послуг вітчизняних підприємств телекомунікаційної галузі. Методи: критичного аналізу, наукової абстракції, синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, матричного моделювання, системного й когнітивного аналізу, класифікаційно-аналітичний та абстрактно-логічний, експертний, прогнозування. На основі узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо трактування, дістало подальшого розвитку визначення поняття "конкурентоспроможність телекомунікаційних послуг". Удосконалено теоретичні положення щодо процесу управління конкурентоспроможністю послуг підприємств телекомунікаційної галузі. Виявлено особливості цієї галузі та удосконалено механізм управління конкурентоспроможністю послуг, який дозволяє підвищити ефективність функціонування та обґрунтувати напрями розвитку підприємств. На основі результатів експертного та когнітивного аналізу розроблено систематизацію факторів, які впливають на якість послуг зв'язку та доступу до мережі Інтернет. Обґрунтовано та розвинуто інструментарій оцінювання конкурентоспроможності послуг підприємств телекомунікаційної галузі та управління нею. Сфера - управління підприємством, навчальний процес.

06.10.18.0120/0416U005110

Банера Надія Петрівна. Економіко-організаційний моніторинг фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва:

Дис... к.е.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". - Захищена 30.06.2016.

УДК 334.012.64:658.15.

162 с.: 36 табл., 18 іл. - Бібліогр.: 222 назви.

Об'єкт дослідження: процеси економіко-організаційного моніторингу фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва. Мета: обґрунтування науково-теоретичних і практичних аспектів економіко-організаційного моніторингу фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва. Методи: абстрактно-логічний, індуктивний та дедуктивний, монографічний, порівняння, графічний, ситуаційний та системний аналіз. Новизна: вперше розроблено додаток до фінансової звітності малих підприємств, який розкриває розрахунок основних коефіцієнтів фінансового стану, що є базовими для користувачів фінансової інформації: акціонерів та потенційних інвесторів, позичальників, власників, менеджерів, покупців, державних та місцевих органів влади та громадськості, удосконалено модель розробки антикризового управління малими підприємствами, механізм комплексного оцінювання інтегрального рівня фінансового стану малих підприємств. Сфера використання: в діяльності ТзОВ "Готель "Відень", ТОВ "Євроготель", зокрема це стосується розробленої автором моделі оцінювання фінансового стану відповідно до потреб різних груп споживачів, малих підприємств готельно-ресторанної сфери Львівської області, у навчальному процесі Львівського інституту економіки і туризму при викладанні дисциплін "Бухгалтерський облік на підприємствах малого бізнесу", "Звітність підприємств", "Фінансова діяльність підприємств туризму і готельно-ресторанної справи", "Фінансовий аналіз".

06.10.18.0121/0416U005111

Гулай Іванна Олексіївна. Управління системою фінансового контролю підприємств:

Дис... к.е.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". - Захищена 30.06.2016.

УДК [65.012.7:338.26](477)(043.3).

246 с.: 16 табл., 14 іл. - Бібліогр.: 170 назв.

Об'єкт дослідження: процес управління системою фінансового контролю в загальній діяльності підприємства в умовах сучасної економіки України. Мета: поглиблення теоретико-методичних положень та розроблення науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення управління системою фінансового контролю підприємств. Методи: логічне узагальнення, системно-структурний аналіз, порівняльний аналіз, експертних оцінок, економіко-математичне моделювання, системний. Новизна: вперше розроблено матричну модель управління системою фінансового контролю підприємства, що забезпечує науково-методичний підхід до оцінки ефективності багаторівневої та багатоелементної системи фінансового контролю, удосконалено науково-методичний підхід до реалізації функцій системи фінансового контролю на підприємстві за допомогою поєднання елементів цієї системи в межах циклу управління (Планування - Виконання - Перевірка - Удосконалення), нормативне забезпечення системи фінансового контролю шляхом обґрунтування необхідності використання внутрішніх положень підприємства, процес визначення ефективності управління системою фінансового контролю через встановлення ключових показників ефективності роботи працівників цієї системи, що дасть можливість максимально використовувати кадровий ресурс. Сфера використання: в діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю "Грейн Ленд Україна" щодо обліку за центрами відповідальності та впровадження нормативного забезпечення, Приватного підприємства "Компанія Дія Плюс" щодо необхідності нормативного забезпечення управління системою фінансового контролю, Товариства з обмеженою відповідальністю "Велджіо Україна" щодо створення інтегрованої системи обліку.

06.10.18.0122/0416U005112

Гринюк Роман Миколайович. Оцінювання інвестиційної ефективності прямого оподаткування промислових підприємств:

Дис... к.е.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". - Захищена 01.07.2016.

УДК 336.22:334.71.

205 с.: 22 табл., 43 іл. - Бібліогр.: 176 назв.

Об'єкт дослідження: процес оцінювання інвестиційної ефективності прямого оподаткування промислових підприємств. Мета: розроблення теоретичних та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій щодо оцінювання інвестиційної ефективності прямого оподаткування промислових підприємств. Методи: аналіз та синтез, узагальнення, статистичний та логічний аналіз, історичний, кореляційно-регресійний аналіз, економіко-математичне моделювання, графічний та табличний. Новизна: вперше розроблено мультиплікативну модель оцінки інвестиційної ефективності прямого оподаткування підприємств, яка на основі релевантних показників дозволяє кількісно оцінити вплив кожного з індикаторів на інтегральний показник інвестиційної ефективності прямого оподаткування підприємств з метою прогнозування рівня їх інвестиційної ефективності, удосконалено методику аналізування інвестиційної ефективності прямого оподаткування. Сфера використання: в фінансово-господарській діяльності ПАТ "СКФ Україна", ДП "Луцький ремонтний завод Мотор", у роботі Головного управління Державної фіскальної служби України у Волинській області, у навчальному процесі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки при викладанні дисциплін "Податковий менеджмент виробничих підприємств", "Економіка підприємства", "Економіка інноваційного підприємства".

06.10.18.0123/0416U005131

Сас Олександр Олександрович. Управління великотоварними агропромисловими формуваннями: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 29.06.2016.

УДК 005.3:631.145-022.56(043.3).

199 с.: 25 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

У роботі здійснено узагальнення теоретичних засад управління та розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення управління вітчизняними великотоварними агропромисловими формуваннями (ВАФ) з урахуванням особливостей їх функціонування. ВАФ визначається як об'єднання аграрних, переробних, збутових підприємств та їх філій як цілих структур глибокого рівня інтеграції. Проведено аналіз підходів до оцінювання ефективності функціонування ВАФ. На основі природничо-ринкової економічної концепції запропоновано схему розробки методів й інструментів управління. Проведено аналіз впливу масштабів виробництва на ефективність функціонування та формування організаційної структури управління і систематизовано найрозповсюдженіші інструменти управління, що відповідають специфіці функціонування вітчизняних ВАФ у сучасних умовах. Запропоновано методичний підхід до аргументації показників оцінювання ефективності поточного та індикативного станів окремої структурної ланки управління ВАФ. Розроблено методологічні підходи до формування комплексної моделі організаційної побудови та структури управління ВАФ, як єдиної системи, що враховує територіальні, виробничі, економічні та соціальні аспекти їх функціонування. Визначено роль та обґрунтовано інструменти служби контролінгу у ВАФ, як чинника підвищення ефективності їх управління. Досліджено проблематику планування, обліку та контролю виробництва аграрної продукції, як чинника підвищення ефективності управління.

06.10.18.0124/0416U005148

Владика Юлія Павлівна. Інвестиційне забезпечення виробництва та реалізації зерна сільськогосподарських підприємств: Дис... к.е.н. /Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – Захищена 07.07.2016.

УДК 338.43:631.14.

186 с.: 3 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 216 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних засад формування і підвищення інвестиційного забезпечення 20 виробництва і реалізації зерна сільськогосподарських підприємств, його оцінці, державному регулюванню і підтримці. Розкрито сутність поняття "інвестиційне забезпечення" та визначено його місце в системі функціонування економічного механізму виробництва та реалізації зерна сільськогосподарськими підприємствами. Розроблено методичний інструментарій оцінювання регіонального рівня інвестиційного забезпечення виробництва та реалізації зерна сільськогосподарськими підприємствами, визначено чинники його поліпшення.

06.10.18.0125/0416U005149

Демчук Олена Миколаївна. Ефективність переробки та реалізації молока в аграрних підприємствах: Дис... к.е.н. /Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – Захищена 08.07.2016.

УДК 65.011.4:658.8:637.1.

183 с.: 67 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів формування ефективності переробки та реалізації молока в аграрних підприємствах. У

роботі розглянуто тлумачення понять "ефективність виробництва", "аграрне підприємство", обґрунтовано методичні підходи щодо дослідження економічної ефективності діяльності аграрних підприємств.

06.10.18.0126/0416U005150

Масляєва Ольга Олександрівна. Підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств: Дис... к.е.н. /Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – Захищена 07.07.2016.

УДК 332.1:631.14:637.12.

178 с.: 46 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

У дисертаційній роботі узагальнені теоретико-методологічні та науково-практичні аспекти конкурентоспроможності молокопереробних підприємств. Запропонований методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі з урахуванням їх потенційних і реальних конкурентних переваг та специфіки локального галузевого ринкового простору. Здійснено аналіз конкурентного становища стратегічних груп виробників на регіональному ринку молочних продуктів та ідентифіковано їх цільові споживчі сегменти.

06.10.18.0127/0417U000055

Білоконенко Ганна Володимирівна. Діагностування розвитку соціально-економічного потенціалу виробничої організації: Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 14.12.2016.

УДК 330.341.1(043.5).

300 с.: 49 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Об'єкт дослідження: процес розвитку соціально-економічного потенціалу (СЕП) виробничої організації; мета роботи: обґрунтування теоретико-методичного забезпечення діагностування розвитку соціально-економічного потенціалу виробничої організації; методика дослідження та апаратура: міждисциплінарний і трансдисциплінарний підходи, системний підхід, морфологічний аналіз, методи аналізу і синтезу, метод кореляційного аналізу і метод експертних оцінок, багатовимірний факторний аналіз, метод інтерв'ювання, графічний метод; теоретичні та практичні результати: уведено і практично апробовано поняття "мозаїчна еволюція структурних елементів СЕП виробничої організації" – одна із форм розвитку СЕП, при якій: 1) кожен зі структурних елементів СЕП перебуває на різних стадіях свого життєвого циклу, має власний темп розвитку, 2) зміни в окремих структурних елементах СЕП відбуваються без одночасної зміни в інших або із власними нерівномірними темпами розвитку, що, на відміну від існуючих, створило передумови для посилення конструктивності діагностування розвитку СЕП виробничої організації у плині часу; інструментальне забезпечення експрес-діагностування розвитку СЕП виробничої організації удосконалено за рахунок застосування модифікованої моделі VRIO-аналізу; методичне забезпечення діагностування суб'єктної складової СЕП (через систему особистісних чинників розвитку СЕП працівників виробничої організації), збагаченої за рахунок введення складової діагностування, яка оцінює здатність працівників виробничої організації до рефлексії й адаптації до динаміки змін у життєвих циклах розвитку структурних елементів СЕП виробничої організації; концептуальне теоретико-методичне забезпечення діагностування розвитку СЕП виробничої організації за рахунок створеної на основі міждисциплінарного підходу оригінальної терміносистеми, особливістю якої є гармонійне поєднання термінів і інструментів різних наук, що, на відміну від інших, дозволяє комплексно проаналізувати складну природу СЕП виробничої організації в процесі

його діагностування; методичний підхід до діагностування розвитку СЕП виробничої організації, відмінністю якого є логіка та склад етапів, які об'єднуються в блоки; предмет і ступінь впровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність ПАТ "Харківський електротехнічний завод "Укрелектромаш", ПАТ "Харківський машинобудівний завод "Світло шахтаря"; сфера використання: діагностування розвитку соціально-економічного потенціалу виробничої організації.

06.10.18.0128/0417U000056

Крохмаль Світлана Сергіївна. Управління матеріальними ресурсами багатоменклатурного машинобудівного підприємства:

Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 15.12.2016.

УДК 005.93:621(043.5).

284 с.: 16 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Об'єкт дослідження: управління матеріальними ресурсами на промислових підприємствах у сучасних умовах господарювання; мета роботи: теоретичне обґрунтування, методичне та практичне забезпечення підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами багатоменклатурного машинобудівного підприємства; методика дослідження та апаратура: метод аналізу і синтезу, теоретичного узагальнення, системного підходу, статистичний аналіз, порівняння, групування, кореляційного аналізу, факторного аналізу, експертних оцінок, імітаційного моделювання, сценарний підхід, графічний метод; теоретичні та практичні результати: методичний підхід до синхронізації процесів використання матеріальних ресурсів та виробництва готової продукції багатоменклатурного машинобудівного підприємства, в якому узгодження обсягів використання матеріальних ресурсів з обсягами виробництва різних видів продукції здійснюється на основі пріоритетності управління основними групами матеріальних ресурсів; методичне забезпечення оцінювання ефективності управління матеріальними ресурсами машинобудівного підприємства, відмінністю якого є обґрунтування комплексу показників, визначення їх спрямування та зміни у часі; методичний підхід до розподілу запасів матеріальних ресурсів за стадіями виробничого циклу, що передбачає визначення необхідного обсягу запасів матеріальних ресурсів на кожній стадії виробництва певного виду готової продукції на підставі врахування тривалості виробничого циклу, середніх витрат на зберігання запасів і загальних витрат на перезамовлення матеріалів та переналадження виробничого обладнання; модель управління матеріальними ресурсами багатоменклатурного машинобудівного підприємства, особливістю якої є узгодження функціональних завдань, інформаційного забезпечення та інструментарію за суб'єктами на різних рівнях управління; теоретичні положення управління матеріальними ресурсами багатоменклатурного машинобудівного підприємства зі складним виробничим циклом розвинути завдяки обґрунтуванню необхідності розподілу матеріальних ресурсів за всіма стадіями виробничого циклу; система управління матеріальними ресурсами, в якій координація діяльності з управління матеріальними ресурсами здійснюється з урахуванням функціональних зв'язків між складовими елементами, узгодження керованої та керуючої підсистем та за уточненим переліком функціональних завдань; предмет і ступінь впровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність ДП завод "Електроважмаш", ПАТ "Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе", ХНЕУ ім. С. Кузнеця при викладанні дисциплін "Управління проектами", "Управління консалтинговою діяльністю" і "Оцінка ефективності діяльності підприємств"; сфера використання: управління матеріальними ресурсами багатоменклатурного машинобудів-

ного підприємства, навчальний процес.

06.10.18.0129/0417U000057

Тропичина Юлія Сергіївна. Теоретико-методичне забезпечення використання аутсорсингу на машинобудівному підприємстві:

Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 16.12.2016.

УДК 658.512.3:621(043.5).

366 с.: 47 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 246 назв.

Об'єкт дослідження: процес аутсорсингу на промисловому підприємстві; мета роботи: подальший розвиток теоретичних положень, розробка методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо використання аутсорсингу на машинобудівному підприємстві; методика дослідження та апаратура: індуктивний та дедуктивний методи, теоретичного узагальнення та морфологічного аналізу, абстрактно-логічний метод, системний підхід, методи аналізу і синтезу, методи спостереження, порівняння, метод експертного оцінювання, кореляційного аналізу, метод рангової кореляції, метод формалізації, статистичного аналізу, економічного аналізу, графічний метод; теоретичні та практичні результати: методичний підхід до оцінки результативності аутсорсингу на машинобудівному підприємстві, який базується на визначенні її трьох взаємопов'язаних складових: ефекту від використання, якості та ймовірності виникнення ризиків, що дозволяє на основі їх узгодження обґрунтувати управлінські рішення щодо доцільності використання аутсорсингової послуги; методичні рекомендації щодо оптимізації організаційної структури великих машинобудівних підприємств у сфері управління аутсорсинговим процесом, відмінність яких полягає у створенні відділу управління аутсорсингом, що діє в рамках визначених етапів використання аутсорсингу, які дозволяють підвищити ефективність управління аутсорсинговим процесом; визначення поняття "аутсорсинг" як перевага підприємством певних функцій або бізнес-процесів на виконання сторонній компанії, яка спеціалізується у визначеній галузі, з метою оптимізації діяльності підприємства та/або економії власних ресурсів на основі договору про надання аутсорсингових послуг, що розкриває головну мету застосування аутсорсингу та розширює процес його використання на машинобудівному підприємстві; методичний підхід до використання аутсорсингу на машинобудівному підприємстві, відмінністю якого є удосконалення змісту та принципів існуючих етапів та виділення на їх основі додаткових етапів, що дозволяє оптимізувати систему управління аутсорсинговим процесом та підвищити ефективність використання аутсорсингу на машинобудівному підприємстві; типологія ризиків за стадіями договору про надання аутсорсингових послуг та способи їх мінімізації, відмінністю яких є врахування сукупності негативних наслідків використання аутсорсингу, що дозволяє попередити виникнення ризиків при реалізації договору та обґрунтувати ефективні управлінські заходи в процесі управління аутсорсинговим процесом на машинобудівному підприємстві; предмет і ступінь впровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність ПАТ "РОСС", ПуАТ "ХЕЛЗ" Укрелектромаш"; сфера використання: використання аутсорсингу на машинобудівному підприємстві.

06.10.18.0130/0417U000058

Іваненко Олена Володимирівна. Забезпечення енергоефективності продукції машинобудівного підприємства:

Дис... к.е.н. /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Захищена 16.12.2016.

УДК 621.03:005(043.5).

294 с.: 64 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Об'єкт дослідження: процес забезпечення енергоефективності продукції промислових підприємств; мета роботи: розробка організаційно-методичних засад і подальший розвиток теоретичних положень щодо забезпечення енергоефективності продукції машинобудівного підприємства; методи дослідження та апаратура: індукції та дедукції, наукового аналізу та синтезу, узагальнення, структурно-функціональний метод, ймовірно-статистичний метод, метод економічного аналізу та синтезу, метод апроксимації, метод таксономії, метод стандартизації (статистичного аналізу), метод регресійного аналізу, моделювання з використанням IDEF, графічний метод; теоретичні і практичні результати: методичний підхід до оцінювання енергоефективності машинобудівного підприємства, який розширює межі об'єкта оцінювання за рахунок включення таких необхідних умов: можливих та наявних енергетичних ресурсів, ефективність процесу їх використання та енергоефективність продукції; процедура формування організаційного забезпечення енергоефективності продукції машинобудівного підприємства, яка враховує етапи формування комунікаційної мережі вертикальних та горизонтальних зв'язків між підрозділами підприємства, своєчасної актуалізації інформаційної бази сучасних технологій енергозбереження та доведення її до відповідальних за енергозбереження осіб і створення методичного інструментарію оцінювання енергоефективності стратегічних та оперативних планів підприємства; методичний підхід до оцінювання енергоефективності продукції машинобудівного підприємства, особливістю якого є використання інтегрального показника, для побудови локального та загального рейтингу енергоефективності продукції; теоретичні положення забезпечення енергоефективності продукції машинобудівного підприємства, за якими, поряд із соціальною, економічною і технічною складовими, враховано організаційну складову; понятійно-термінологічний апарат теорії ефективності в аспекті забезпечення енергоефективності продукції машинобудівних підприємств, який базується на використанні комплексу підходів до визначення ефективності; організація виконання процесів імплементації локальної системи забезпечення енергоефективності продукції підприємства на основі формування центрів енергетичної відповідальності підприємства та упорядкування інформаційних потоків обміну даними про об'єкти енергоефективності; ступінь упровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність ДП "Завод "Електроважмаш", ПАТ "Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе", ДНВП "Об'єднання Коомунар", ХНЕУ ім. С. Кузнеця при викладанні дисциплін "Планування і контроль на підприємстві", "Економіка підприємства" для підготовки студентів освітнього ступеня бакалавр за напрямом підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"; сфера використання: забезпечення енергоефективності продукції машинобудівного підприємства, навчальний процес.

06.10.18.0131/0417U000068

Савчук Анастасія Миколаївна. Інформаційне забезпечення стратегічного маркетингу підприємств торгівлі: Дис... к.е.н. /Київський національний торговельно-економічний університет. – Захищено 27.12.2016.

УДК 004.9:658.871.

165 с.: 22 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 177 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних та методичних засад формування та впровадження інформаційного забезпечення стратегічного маркетингу підприємств торгівлі. Теоретично обґрунтовано поняття "інформаційний цикл стратегічного маркетингу". Визначено мету, завдан-

ня, принципи та етапи формування інформаційного забезпечення стратегічного маркетингу. Удосконалено класифікацію маркетингової управлінської інформації. Уточнено напрями використання інформаційних технологій в діяльності підприємств торгівлі при виконанні завдань стратегічного маркетингу. Проаналізовано стан та тенденції розвитку підприємств торгівлі, рівень використання стратегічного маркетингу і перспективні напрями розроблення маркетингових стратегій на підприємствах торгівлі. Визначено напрями удосконалення інформаційного забезпечення стратегічного маркетингу. Сформовано рекомендації щодо структуризації та інформаційного наповнення бази стратегічних даних підприємств торгівлі. Запропоновано алгоритм вибору програмного забезпечення для виконання завдань стратегічного маркетингу підприємств торгівлі. Розроблено методичні засади проведення моніторингу реалізації маркетингової стратегії підприємств торгівлі.

06.10.18.0132/0417U000162

Бушовська Леся Борисівна. Управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищено 27.12.2016.

УДК 658.152:621.

233 с.: 54 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю машинобудівних підприємств. Дістав подальшого розвитку категорійно-понятійний апарат теорії управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства. Розглянуто основні характеристики, види та методи управління інвестиційною діяльністю. Розроблено та обґрунтовано складові механізми управління інвестиційною діяльністю машинобудівного підприємства: комплексна система цілей інвестиційної діяльності підприємства; інвестиційна політика, в якій домінуючі позиції посідає технологічна складова; комплексна оцінка рівня інвестиційної діяльності підприємства; багатокритеріальна модель прийняття управлінських рішень, комплексний метод управління інвестиційною діяльністю. Визначено основні напрями інвестиційної політики підприємства та доведено, що для формування і реалізації ефективної інвестиційної політики підприємств галузі машинобудування необхідно враховувати новітні досягнення в сфері наукових досліджень і розробок, спрямованих на підвищення якості продукції за світовими стандартами, екологічності виробництва, а також запровадження новітніх технологій у всі сфери функціонування машинобудівних підприємств.

06.10.18.0133/0216U003726

Теоретико-методологічні підходи до організації системи фінансового обліку на підприємстві: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Сокольська Рената Борисівна. – ДР 0113U003841. УДК 657.1.01.

115 с.

Проаналізовані інформаційні потреби користувачів фінансової звітності. Розглянуто механізм формування інформації щодо фінансових результатів в системі фінансового обліку підприємства, досліджено міжнародний досвід формування бухгалтерських моделей та напрямки їх розвитку. Визначено напрями удосконалення організації системи фінансового обліку на вітчизняних підприємствах з метою підвищення рівня задоволення потреб користувачів в інформації, що надає фінансовий облік. Обґрунтовано концепцію організації обліку, яка заснована на використанні блочно-модульної форми організації облікового процесу. Визначено напрями удосконалення фінансового обліку доходів, ви-

трат і фінансових результатів з метою збільшення його аналітичності та інформативності. Розроблено алгоритм аналітичних процедур, що можуть полегшити формування звітності щодо фінансових результатів. Проаналізовано взаємозв'язок фінансового та управлінського обліку на підприємстві при реалізації інтегрованої або дуалістичної системи організації обліку. Розглянуто особливості раціоналізації та вдосконалення системи обліку з точки зору інституціоналізму. Визначено та обґрунтовано напрямки удосконалення методичного підходу до обліку фінансових результатів в умовах виробничого підприємства. Розроблено методичний підхід до обліку фінансових результатів в умовах виробничого підприємства. Визначені параметри організації фінансового обліку та обґрунтовано методичний підхід до оцінки трудомісткості облікових робіт та рівня централізації управлінських функцій у бухгалтерії. Досліджено формування організаційної структури управління бухгалтерією підприємства у зарубіжних країнах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.10.18.0134/0216U003729

Методичні підходи до удосконалення бухгалтерського та податкового обліку, аналізу й аудиту в організаціях різних видів та масштабів діяльності: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Король Григорета Олександрівна. – ДР 0113U003843. УДК 657.635:336.225. 84 с.

Досліджено існуючі у міжнародній та вітчизняній практиці підходи до формування облікової політики організації. На підставі систематизації управлінських процедур розроблено методичний підхід до організації виконання управлінських процедур формування облікової політики в умовах організацій різних видів та масштабів діяльності. Визначено порядок адаптації обліку основних засобів до міжнародних стандартів. Запропоновано заходи з удосконалення форми та обліку діяльності торговельних підприємств, розроблено рекомендації з використання виїзної форми торгівлі та її документального оформлення. Запропоновано заходи з удосконалення системи обліку праці та заробітної плати персоналу охоронної фірми. Досліджено і систематизовано порядок організації процесу складання річної звітності підприємства. Для підвищення дієвості контролю в системі праці та заробітної плати на підприємствах запропоновано методіку внутрішнього аудиту праці та заробітної плати. За допомогою показників оцінки ефективності системи оподаткування обґрунтовано методіку вибору системи оподаткування організації. Здійснено вибір системи оподаткування на прикладі агрофірми. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.10.18.0135/0216U003732

Оцінка та прогнозування інвестиційних ризиків у розвитку трубних підприємств: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Козенков Д.Є – ДР 0111U000061. УДК 336.051. 615 с.

Звіт з виконання заключного етапу госпрозрахункової науково-дослідної роботи: 615 сторінок, 55 табл., 85 рисунків, 456 джерел. Об'єкт дослідження - особливості механізму оцінки та прогнозування інвестиційних ризиків трубних підприємств. Метод дослідження - спостереження та збір фактів, аналіз та синтез, метод наукових абстракцій, індукції та дедукції. Проведено дослідження особливостей інвестиційної діяльності трубних підприємств, сутності та характеристик інвестиційних ризиків металургійних підприємств, методичних особливостей та сучасних методик оцінки та прогнозування інвестиційних ризиків, у тому числі із використанням апарату нечіткої логіки, методологічні засади

оцінки економічної безпеки; критерії та індикатори економічної безпеки підприємства, методичні засади експертної оцінки інвестиційних ризиків, методичні засади визначення залежності рівня ризику від експертних даних із використанням моделі нечітких множин, методичні засади визначення інвестиційних ризиків на основі нейрочіткої моделі, яка адаптована до нечислових даних, засади моделювання ставки дисконтування для визначення ефективності інвестиційних проектів у системі нечіткої логіки. Результати дослідження можуть бути використані в умовах металургійного підприємства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.10.18.0136/0216U003799

Методологія формування мережевих структур та моделі їх корпоративного управління: Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Войнарченко Михайло Петрович. – ДР 0113U002061. УДК 332.012:334.78+330.342.146. 1121 с.

Предмет дослідження - теоретичні засади, методичні підходи та науково-практичні рекомендації щодо формування мережевих структур та моделей їх корпоративного управління. Об'єкт дослідження - процеси формування мережевих структур та моделей їх корпоративного управління. Мета даної науково-дослідної роботи полягає у розробці теоретичних засад, методичних підходів та науково-практичних рекомендацій щодо формування мережевих структур та моделей їх корпоративного управління. Методи дослідження: методи групування статистичних даних, методи побудови інтегральних показників, факторний аналіз, методи моделювання і прогнозування даних та інші. Визначено інституційні передумови формування мережевих структур в соціально-економічних системах. Встановлено заходи інституційної політики у сфері державного регулювання формування мережевих структур. Сформульовано складові інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення управління процесами формування мережевих структур. Розроблено методологію формування мережевих структур в економіці. Побудовано моделі корпоративного управління мережевими структурами. Результати дослідження впроваджені у діяльність Департаменту економічного розвитку, промислової та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації, Асоціації "Поділля Перший", Регіонального відділення Українського союзу промисловців і підприємців у Хмельницькій області, Фонду сталого розвитку "Стара Волинь", навчальний процес Хмельницького національного університету. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - передбачається збалансовано процеси створення мережевих структур та моделі їх корпоративного управління, що дозволить на основі встановлених взаємозв'язків і взаємообумовленості розробити складові методології їх формування. Результати дослідження можуть бути використані в діяльності державних та регіональних органів влади при розробці стратегій та програм соціально-економічного розвитку територій, підприємств, установ та організацій при визначенні векторів внутрі- та міжрегіональної співпраці.

06.10.18.0137/0216U003802

Методологія формування мережевих структур та моделі їх корпоративного управління: Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Войнарченко Михайло Петрович. – ДР 0113U002061. УДК 332.012:334.78+330.342.146. 1121 с.

Предмет дослідження - теоретичні засади, методичні підходи та науково-практичні рекомендації щодо формування мережевих структур та моделей їх корпоративного управління. Об'єкт дослідження - процеси формування ме-

режевих структур та моделей їх корпоративного управління. Мета даної науково-дослідної роботи полягає у розробці теоретичних засад, методичних підходів та науково-практичних рекомендацій щодо формування мережевих структур та моделей їх корпоративного управління. Методи дослідження: методи групування статистичних даних, методи побудови інтегральних показників, факторний аналіз, методи моделювання і прогнозування даних та інші. Визначено інституційні передумови формування мережевих структур в соціально-економічних системах. Встановлено заходи інституційної політики у сфері державного регулювання формування мережевих структур. Сформульовано складові інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення управління процесами формування мережевих структур. Розроблено методологію формування мережевих структур в економіці. Побудовано моделі корпоративного управління мережевими структурами. Результати дослідження впроваджені у діяльність Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації, Асоціації "Поділля Перший", Регіонального відділення Українського союзу промисловців і підприємців у Хмельницькій області, Фонду сталого розвитку "Стара Волинь", навчальний процес Хмельницького національного університету. Прогнози припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - передбачається збалансувати процеси створення мережевих структур та моделі їх корпоративного управління, що дозволить на основі встановлених взаємозв'язків і взаємообумовленості розробити складові методології їх формування. Результати дослідження можуть бути використані в діяльності державних та регіональних органів влади при розробці стратегій та програм соціально-економічного розвитку територій, підприємств, установ та організацій при визначенні векторів внутрі- та міжрегіональної співпраці.

06.10.18.0138/0216U003848

Обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання регіону в умовах становлення глобальних ринків: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Бузько Ірина Романівна. – ДР 0113U001168. УДК 657:332.146.2..

55 с.

Об'єктом дослідження є система управління розвитком господарюючих суб'єктів регіональному рівні з урахуванням їх організаційно-технічних особливостей в умовах становлення глобальних ринків. Предметом дослідження є теоретико-методологічні питання обліково-аналітичного забезпечення розвитку господарюючих суб'єктів регіону і методологічний інструментарій обліку, звітності, аналізу та контролю показників, які визначають його рівень в умовах становлення глобальних ринків. Загальною фундаментальною проблемою є створення ефективного механізму управління розвитком вітчизняних господарюючих суб'єктів, за рахунок розробки організаційно-методичних засад формування обліково-аналітичного забезпечення розвитком господарюючих суб'єктів України в умовах становлення глобальних ринків. Конкретна фундаментальна проблема полягає в розробці комплексу теоретико-методологічних питань формування обліково-аналітичного забезпечення стійкого розвитку, а також методологічного інструментарію обліку, аналізу і контролю ключових показників, які визначають стійкий розвиток промислових підприємств, банків, фінансових і комерційних установ з різними організаційно-управлінськими структурами, на різних стадіях їх життєвого циклу в умовах становлення глобальних ринків. Метою є розробка теоретичних положень, методологічних засад і науково-методичних рекомендацій щодо формування ефективного механізму управління розвитком господарюю-

чих суб'єктів регіонів України в умовах становлення глобальних ринків. Теоретико-методологічною основою проведення дослідження є загальнонаукові методи - емпіричного і теоретичного рівнів пізнання, включаючи системний підхід, структурно-функціональний, нормативний, порівняльний і статистичний аналіз та прогнозування, методи індукції і дедукції, економіко-математичного моделювання, порівняння в аналогії, експертних оцінок, аналіз мікро- і мезоекономічної динаміки, економіко-статистичних групувань динамічних рядів та інше. Досліджено теоретичні положення формування обліково-аналітичного забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання регіону. Встановлено, що функціонування систем управління підприємствами регіону засновано більшою мірою на інформації, яку має в своєму розпорядженні менеджмент і яка формується усередині підприємств. Комплексність формування такої інформації припускає розумне поєднання показників і їх аналітичної інтерпретації в області планування, бухгалтерського і управлінського обліку, звітності, аналізу, контролю з метою забезпечення необхідними даними, що реалізуються в системі управління поточних і стратегічних функцій і завдань. Проблеми формування обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством в цілому вирішуються шляхом його розвитку для кожної конкретної області управління: закупівель (постачання), виробництва, переробки, реалізації (продажів). Особливою областю управлінських завдань є таке поєднання розвитку всіх напрямів діяльності підприємства, яке забезпечує його сталій розвиток. Враховуючи, що масштабність підприємницької діяльності регіону може бути самій різний від малого підприємства - до холдингу, від приватного - до акціонерного з часткою держави в системі управління, зміст обліково-аналітичного забезпечення стійкого розвитку розрізнятиметься: системами показників і рівнями інформації, системою норм і нормативів в плануванні, використанні міжнародних стандартів в обліку, змістом методичного інструментарію аналізу, процедурами контролю. Проведено дослідження особливостей глобальних ринків та впливу екзогенних чинників на обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання. Розкрито сутність впливу екзогенних чинників на обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання з урахуванням індивідуальних потреб в управлінні і вимог діючого законодавства. На основі проведених досліджень запропоновано методологію дослідження чинників впливу на обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання та розроблено модель такого обліково-аналітичного забезпечення. Виділено кількісні та якісні показники фінансових результатів згідно української фінансової звітності для визначення взаємозв'язку фінансових результатів та системи економічної безпеки суб'єктів господарювання. Розглянуті критерії ефективності проектів для розрахунку доцільності впровадження системи економічної безпеки на підприємстві.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.01 Загальні питання

10.10.18.0139/0216U003865

Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Афанасьєва Мар'яна Володимирівна. – ДР 0111U000671. УДК 340(477)"2011/15".

6450 с.

В результаті проведених досліджень вченими Національного університету "Одеська юридична академія" отри-

мані нові наукові та практичні знання щодо всіх галузей українського права, актуальних проблем державних перетворень, модернізації та реформування державного керівництва в соціально-культурній (духовній) сфері; теоретичних засад та правового забезпечення становлення розвитку та функціонування місцевого самоврядування в Україні; забезпечення національних інтересів і безпеки України, проблем забезпечення народовладдя в Україні; модернізації системи джерел національного права, імплементації міжнародних стандартів виборів у національне законодавство та правозастосовчу діяльність України; перспектив впровадження інновацій у діяльність державного апарату та органи місцевого самоврядування в Україні, правових механізмів реалізації державної політики в умовах конституційних перетворень в Україні; аксіологічної спрямованості реформування в Україні; доктринальної перевірки на реалізуємість та системоутворююче функціонування результатів досліджень перетворень в контексті формування сучасної України. Сформовано систему науково-правових та законодавчих передумов ефективного здійснення модернізації та реформування, а також проведено аналіз теоретичного розвитку та практичної реалізації щодо усіх національних інститутів, галузей і сфер. Досліджені сучасні тенденції збільшення кількості вчинених злочинів, появи нових та зміна традиційних форм злочинної поведінки, що обумовлено складною економічною ситуацією та загостренням соціальних протиріч, нестабільною політичною обстановкою в країні, що в кінцевому підсумку веде до ускладнення процесу створення демократичної, соціальної і правової держави. Запропоновані на підставі проведених наукових досліджень рекомендації і пропозиції щодо вдосконалення правових інститутів та діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.07 Загальна теорія держави і права

10.10.18.0140/0518U000209

Барабаш Ольга Олегівна. Юридично значуща поведінка: загальнотеоретична характеристика: Дис... д.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 31.08.2018.

УДК 340.12:159.9.019.4-021.412.

388 с. – Бібліогр.: 608 назв.

У дисертації проведено комплексне теоретико-правове дослідження комплексу загальнотеоретичних питань щодо характеристики сучасної суті, поняття й ознак юридично значущої поведінки, визначення в контексті транзитивності її місця в системі соціальної життєдіяльності людини через виявлення темпорально-просторових особливостей, а також, співвідношення правомірної і неправомірної поведінки, дії та бездіяльності. Обґрунтовано, що багатозначність поняття "поведінка" в суспільних науках великою мірою позначилась на тлумаченні юридично значущої поведінки у правових ученнях, адже право - один з найважливіших інструментів управління поведінкою особи.

10.10.18.0141/0416U005129

Семенюк Іван Ярославович. Моральні засади діяльності інституту адвокатури: теоретико-правовий аспект: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 22.06.2016.

УДК 340.11:347:965.

240 с. – Бібліогр.: 391 назв.

У дисертації на основі аналізу наукової літератури з історії та теорії діяльності інституту адвокатури, проблем основних цінностей держави та людини, досліджуються загальні закономірності та особливості механізму формування

моральних засад діяльності інституту адвокатури. Наведено низку положень щодо категоріально-методологічних засад дослідження моральних засад професійної діяльності адвоката, зроблено спробу сформулювати деякі загальні закономірності становлення, прояву та розвитку ціннісних властивостей адвокатської практики, окреслено основні напрямки подальшого дослідження діяльності адвокатури.

10.10.18.0142/0416U005181

Носіков Денис Миколайович. Фіскальна функція сучасної держави: теоретико-правовий аспект: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 29.06.2016.

УДК 321.01+336.02+342.22.

198 с. – Бібліогр.: 240 назв.

Дисертація присвячена дослідженню юридичної природи та змісту фіскальної функції держави. Робиться висновок про те, що фіскальна функція є складовою частиною економічної функції держави і складається з трьох підфункцій: податкової, митної та бюджетно-штрафної. Обґрунтовується теза про те, фіскальна функція держави є її іманентною ознакою на всіх етапах історичного розвитку.

10.09 Історія держави і права

10.10.18.0143/0416U005087

Ковалик Галина Ігорівна. Сервітути у римському праві та їх рецепція у праві України: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 347.26:34(37)+341.231.3(4+477)(09).

237 с. – Бібліогр.: 461 назв.

У дисертації досліджено сервітути у римському праві та особливості їх рецепції у праві України. Визначено процес становлення та розвитку сервітутів у римському праві, виокремлено їх ознаки та запропоновано визначення поняття сервітутів у римському праві. Розмежовано сервітути із суміжними поняттями. Подано види сервітутів у римському праві та критерії їх поділу. Охарактеризовано предіальні та особисті сервітути. Встановлено підстави набуття та припинення сервітутів у римському праві, визначено порядок і способи їх захисту. Досліджено особливості рецепції положень римського права про сервітути у праві України на різних етапах його розвитку. Проаналізовано можливість та особливості впливу та рецепції відповідних положень римського права на право користування чужим майном у дже-релах права Київської Русі та Галицько-Волинської держави; Польського королівства, Великого князівства Литовського та Речі Посполитої; Української козацької держави; Російської імперії та Австрійської (Австро-Угорської) монархії; УРСР та сучасної України.

10.10.18.0144/0416U005130

Царук Ольга Віталіївна. Становлення і розвиток зобов'язального права на території Західної України у складі Польщі (1921–1939 рр.): Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 22.06.2016.

УДК 34:352.075 (09) (477.8) "1921-1939".

223 с. – Бібліогр.: 384 назви.

У дисертації досліджується становлення і розвиток зобов'язального права на території Західної України у складі Польщі у 1921–1939 рр. Розглянуто та проаналізовано нормативно-правові акти, архівні матеріали та наукову літературу, щодо виникнення та функціонування зобов'язальних правовідносин у Східній Галичині та Західній Волині. Відповідно до результатів дослідження, викладені загальні

основи зобов'язального права на території Західної України у складі Польщі, які формулювалися протягом тривалого історичного періоду, починаючи з "Руської правди", Висліцького та Литовських статутів.

10.10.18.0145/0416U005180

Лабоженко Дмитро Борисович. Міліція радянської України в період війни 1941-1945 років: історико-правове дослідження: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 30.06.2016.

УДК 340.745.

174 с. – Бібліогр.: 232 назви.

Дисертація присвячена дослідженню нормативно-правового забезпечення, організації та діяльності міліції радянської України напередодні та під час війни. Автором проаналізовано різноманітні форми, методи та напрями діяльності міліції в умовах воєнного часу, наново переосмислено діяльність міліції у забезпеченні охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю.

10.10.18.0146/0417U001074

Григоренко Дмитро Артурович. Законодавче регулювання торгівлі в Україні за часів неп (1921-1929 рр.): Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 13.12.2016.

УДК 340.15. (477).

214 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 362 назви.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню процесу законодавчого регулювання приватної торгівлі в Україні в роки нової економічної політики. З'ясовано сутність та особливості правового оформлення легалізації, здійснення та ліквідації приватної торгівлі. Проаналізовано нормативно-правові акти, що регламентували провадження торгівельної діяльності. Розглянуто основні чинники, що визначали напрям державної політики щодо приватного сектора в торгівлі в роки нової економічної політики. Визначено найважливіші рішення партії, уряду та з'їздів рад, які вплинули на процес законодавчого врегулювання приватної торгівлі.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.10.18.0147/0416U005179

Кулик Сергій Вікторович. Конституційна реформа в сфері судової влади в Україні: проблеми теорії та практики: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 01.07.2016.

УДК 352:342.

195 с. – Бібліогр.: 225 назв.

Дисертація присвячена конституційно-правовому дослідженню сучасних конституційних реформ в сфері судової влади. В роботі розглянуті теоретико-методологічні підходи до судової влади як самостійного об'єкта конституційної модернізації, надано Порівняльно-правову характеристику здійснення конституційних реформ в сфері судової влади в незалежній Україні.

10.17 Адміністративне право

10.10.18.0148/0517U000025

Карабін Тетяна Олександрівна. Розподіл повноважень публічної адміністрації (доктринальний адміністративно-правовий аналіз): Дис... д.ю.н. /Запорізький національний університет. – Захищена 23.12.2016.

УДК 342.98 (477).

442 с. – Бібліогр.: 459 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню проблем теорії, методології і практики розподілу повноважень публічної адміністрації. Охарактеризований зміст категорії "публічна адміністрація", уточнений її суб'єктний склад.

10.10.18.0149/0416U003113

Грицук Аліна Борисівна. Адміністративно-правове регулювання професійної підготовки державних службовців в умовах адміністративної реформи в Україні: Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 25.04.2016.

УДК 342.9. 08:35.083.

221 с.: 2 табл. – Бібліогр.: 279 назв.

У дисертації проведено комплексне дослідження адміністративно-правового регулювання професійної підготовки державних службовців в умовах адміністративної реформи в Україні. Розглянуто сутність та особливості професійної підготовки державних службовців, правове забезпечення електронного навчання у системі професійної підготовки державних службовців із використанням дистанційних освітніх технологій. У роботі застосовано системний підхід до дослідження засад правового регулювання професійної підготовки державних службовців. Сформульовано пропозиції та рекомендації щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання професійної підготовки державних службовців в Україні.

10.10.18.0150/0416U003854

Волоско Ярина Олегівна. Адміністративно-правове регулювання трудової міграції в умовах трансформації економіки України: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 21.06.2016.

УДК 342.951:351.755.61](477).

181 с. – Бібліогр.: 202 назви.

У дисертації проведено комплексний аналіз адміністративно-правового регулювання трудової міграції в умовах трансформації економіки України. Розкрито теоретико-методологічні підходи до дослідження адміністративно-правового регулювання трудової міграції в умовах трансформації економіки України, визначено основні поняття та сутнісні характеристики трудової міграції як предмета адміністративно-правового регулювання, з'ясовано передумови та джерела виникнення міжнародної трудової міграції в епоху глобалізації.

10.10.18.0151/0416U003855

Данчул Олександр Сергійович. Профілактика адміністративних правопорушень Державною службою охорони при МВС України: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 21.06.2016.

УДК 342.922:347.132.144]:[351.74:354.31](477).

181 с. – Бібліогр.: 190 назв.

У дисертації проведено комплексний аналіз профілактики адміністративних правопорушень Державною службою охорони при МВС України. Подано адміністративно-правову характеристику поліції охорони як суб'єкта профілактичної діяльності, визначено адміністративно-правовий статус ДСО (поліції охорони) як суб'єкта профілактики правопорушень, її компетенцію та повноваження, з'ясовано особливості професійної діяльності поліції охорони у сфері профілактики правопорушень. Охарактеризовано організацій-

ну структуру поліції охорони як складової системи профілактики правопорушень.

10.10.18.0152/0416U003898

Желтобрюх Ірина Леонтіївна. Розсуд в податковому правозастосуванні: Дис... к.ю.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 07.07.2016.

УДК 347.73.

199 с. – Бібліогр.: 274 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню проблем розсуду в податковому правозастосуванні. Зазначено, що під податковим правозастосуванням доцільно розуміти діяльність суб'єктів податкового права, яка спрямована на правореалізацію формалізованих законодавцем приписів чинного податкового законодавства. Серед суб'єктів податкового правозастосування виділено: а) контролюючі органи; б) суди; в) платників податків. Особливості правозастосовної діяльності учасників податкових відносин визначаються характером податкового права та цільовим спрямуванням самого оподаткування. Встановлено, що презумпція правомірності рішень платника податків має своїм завданням забезпечити реалізацію приватного інтересу правозобов'язаного суб'єкта податкових відносин - платника податків. У даному разі відповідне презумптивне положення розглядається як таке, що має на меті забезпечення балансу публічного та приватного інтересів у сфері оподаткування. Обґрунтовується авторська позиція, відповідно до якої розсуд не слід розглядати як можливість, притаманну всім суб'єктам. Кожний суб'єкт у процесі аналізу тих чи інших алгоритмів своєї поведінки обирає саме той, що найбільше відповідає його інтересам. Чинники, які впливають на розсуд учасників податкових відносин, можна класифікувати на об'єктивні (приписи чинного податкового законодавства) та суб'єктивні (інтерес (публічний чи приватний), яким керується суб'єкт розсуду). Визначено, що в рамках податкових відносин, суд, як правило, виконує роль арбітра у процесі вирішення податкових спорів, зокрема з приводу застосування розсуду, які виникають між уповноваженим та правозобов'язаним суб'єктом податкових відносин. Саме незалежність суду забезпечує об'єктивну оцінку всіх обставин справи.

10.10.18.0153/0416U003963

Фільштейн Михайло Володимирович. Поліцейські органи Прибалтійських держав-членів Європейського Союзу (Латвія, Литва, Естонія): організація та правове забезпечення діяльності в сфері внутрішньої безпеки:

Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 08.07.2016.

УДК 351.74 (474).

227 с. – Бібліогр.: 165 назв.

Дисертація присвячена аналізу правових та організаційних засад діяльності поліції Литовської, Латвійської та Естонської Республік як складових частин Міністерства внутрішніх справ Литви, Латвії, Естонії. Розглянуто можливості використання досвіду зазначених країн при здійсненні реформування органів внутрішніх справ України та розбудові Національної поліції України. Досліджено нормативно-правову базу, мету, завдання, функції литовської, латвійської та естонської поліції, їхню організаційну структуру, розкрито сутність адміністративної діяльності поліції, з'ясовано організаційно-правові засади кадрової політики, взаємовідносини з іншими державними органами, громадськими організаціями та населенням.

10.10.18.0154/0416U005033

Круглова Анна Євгеніївна. Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності органів і установ виконання покарань: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 30.06.2016.

УДК УДК 342.9 (477).

277 с.: 4 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Дисертацію присвячено розгляду адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності органів та установ виконання покарань. Проаналізовано сучасний стан діяльності органів та установ виконання покарань, узагальнено принципи, завдання та функції оцінки, охарактеризовано адміністративно-правовий статус суб'єктів оцінювання.

10.10.18.0155/0416U005034

Курко Наталія Миколаївна. Адміністративно-правове регулювання антикорупційної діяльності прокуратури України: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК 342.95 + 343.163.

191 с.: 9 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних і практичних питань адміністративно-правового регулювання антикорупційної діяльності прокуратури України. У роботі визначено поняття та сутність антикорупційної діяльності прокуратури України. Уточнено цілі, завдання і функції антикорупційної діяльності прокуратури України, з'ясовано принципи здійснення такої діяльності.

10.10.18.0156/0416U005094

Золотарьова Яна Сергіївна. Адміністративні процедури проходження державної служби в судових органах України: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Захищена 01.07.2016.

УДК 342.95.

185 с. – Бібліогр.: 168 назв.

Досліджено адміністративні процедури проходження державної служби в судових органах України, а також надано пропозиції щодо вдосконалення їхнього правового регулювання. Сформульовано авторське визначення вказаних процедур. Розкрито особливості процедури призначення та проходження державної служби в судових органах. Узагальнено практику здійснення адміністративних повноважень у судовій системі України, проаналізовано існуючі підходи стосовно розуміння поняття адміністративних посад, їхнього правового статусу. Обґрунтовано необхідність імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство України.

10.10.18.0157/0416U005095

Свирида Віталій Анатолійович. Адміністративно-правовий захист інтелектуальної власності органами, що здійснюють державну митну справу в Україні: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Захищена 30.06.2016.

УДК 342.95.

214 с. – Бібліогр.: 300 назв.

З'ясовано особливості реалізації норм чинного законодавства в галузі захисту права інтелектуальної власності митними органами при перевезенні об'єктів інтелектуальної власності через митний кордон України. Конкретизовано та деталізовано наукові засади діяльності митних органів у розгляданій галузі, а також визначено складові та чинники,

що дають змогу впливати на результати правозастосовного процесу в Україні. Виділено основні напрями, за якими здійснюється проведення митного контролю та оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Здійснено видову класифікацію форм митного контролю відповідно до типородових ознак. Визначено шляхи вдосконалення механізмів захисту інтелектуальної власності на митному кордоні України.

10.10.18.0158/0416U005171

Сіренко Катерина Олегівна. Проходження служби в органах прокуратури України: адміністративно-правове регулювання: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 08.07.2016.

УДК 347.454.

197 с. – Бібліогр.: 289 назв.

Дисертацію присвячено визначенню особливостей адміністративно-правового аспекту проходження служби в органах прокуратури України. Аналізується історичний досвід розвитку інституту державної служби в органах прокуратури України. Визначається місце державної служби прокуратури в системі державної служби України, розглядаються її основні ознаки і специфічні сторони, формулюється поняття державної служби в органах прокуратури і службовця органів прокуратури України.

10.10.18.0159/0416U005172

Левченко Олег Васильович. Безконтактні адміністративні послуги Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 07.07.2016.

УДК 342.922.

197 с. – Бібліогр.: 198 назв.

У роботі вперше комплексно визначено сутність безконтактних адміністративних послуг Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Розкрито поняття і специфічні ознаки адміністративної процедури як правової форми надання адміністративних послуг.

10.10.18.0160/0416U005173

Єдаменко Ірина Віталіївна. Адміністративно-правові засади функціонування суддівського самоврядування в Україні: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 08.07.2016.

УДК 347.2.

230 с. – Бібліогр.: 200 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній юридичній науці адміністративного права комплексним правовим дослідженням адміністративно-правових засад функціонування суддівського самоврядування в Україні. Здійснено ретроспективний аналіз процесу становлення та розвитку суддівського самоврядування в Україні, виокремлено та охарактеризовано три етапи розвитку цього інституту права.

10.10.18.0161/0416U005199

Бородій Ярослав Васильович. Адміністративно-правове регулювання діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків: Дис... к.ю.н. /Міжнародний університет бізнесу і права. – Захищена 16.01.2016.

УДК 342.97:35.075.5.

172 с. – Бібліогр.: 184 назви.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних та правових засад адміністративно-правового регулювання діяльності об'єднань співвласників багатоквар-

тирних будинків у системі житлово-комунального господарства України. Визначено поняття "адміністративно-правове регулювання у галузі житлово-комунального господарства", "суб'єкт адміністративно-правового регулювання у галузі житлово-комунального господарства", "адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі житлово-комунального господарства за участю ОСББ", "комунальне господарство".

10.10.18.0162/0416U005200

Червяков Олександр Іванович. Організаційно-правові засади функціонування військових навчальних підрозділів у вищих навчальних закладах: Дис... к.ю.н. /Міжнародний університет бізнесу і права. – Захищена 16.01.2016.

УДК 351.9 (477).

154 с. – Бібліогр.: 150 назв.

В дисертації здійснено комплексний аналіз організаційно-правових засад функціонування ВНП ВНЗ як одного з елементів системи військової освіти України. Встановлено, що військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу являє собою складну організаційну структуру системи військової освіти України, що охоплює ряд підсистем, цілі, завдання процеси функціонування на основі норм у сфері освіти та військової служби якої відрізняються, але обумовлені загальними для всієї системи освіти України

10.10.18.0163/0417U000128

Мілієнко Олена Анатоліївна. Принципи гласності та відкритості в адміністративному судочинстві України: теорія, досвід реалізації та адаптації до європейських стандартів: Дис... к.ю.н. /Запорізький національний університет. – Захищена 22.12.2016.

УДК 342.95.

254 с. – Бібліогр.: 418 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних та практичних аспектів принципів гласності та відкритості адміністративного судочинства, підходів до їх тлумачення та застосування в державах-членах Європейського Союзу; окресленню проблемних аспектів інтерпретації та реалізації принципів гласності та відкритості у вітчизняній судовій практиці та формулюванню конкретних пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій сфері та правозастосовчій практиці.

10.10.18.0164/0417U000129

Жарий Олександр Костянтинович. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності органів Служби безпеки України: Дис... к.ю.н. /Запорізький національний університет. – Захищена 23.12.2016.

УДК 342.95:351.

207 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертаційна робота присвячена розгляду теоретичних та практичних питань щодо визначення сутності, особливостей і видів адміністративно-запобіжних заходів, що застосовуються у сфері забезпечення державної безпеки уповноваженими органами.

10.10.18.0165/0417U000130

Мазур Любов Борисівна. Адміністративно-правове регулювання забезпечення права військовослужбовців Збройних Сил України на охорону здоров'я в Україні: Дис... к.ю.н. /Запорізький національний університет. – Захищена 23.12.2016.

УДК 342.9:314.15.

224 с. – Бібліогр.: 257 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правового регулювання забезпечення права військовослужбовців Збройних Сил України на охорону здоров'я в Україні.

10.10.18.0166/0417U000137

Кучеренко Олексій Миколайович. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху, що спричинило ДТП: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 16.12.2016.

УДК 342.951.

188 с. – Бібліогр.: 168 назв.

У роботі розглянуто поняття й ознаки ДТП, запропоновано авторське визначення даного поняття. Розглянуто нормативні, фактичні та процесуальні підстави адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинило ДТП. Надаю пропозиції щодо вдосконалення норм Правил дорожнього руху, порушення яких найчастіше призводить до ДТП, а також норм КУпАП, що встановлюють відповідальність за їх порушення.

10.10.18.0167/0417U000138

Ліфінцев Олексій Володимирович. Адміністративно-правові засади контролю у сфері охорони здоров'я: Дис... к.ю.н. /Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 17.12.2016.

УДК 342.951(477).

201 с. – Бібліогр.: 283 назви.

На підставі аналізу поглядів вчених і відповідної нормативно-правової бази з'ясовано поняття охорони як об'єкта контролю. Визначено сутність поняття контролю та на цій основі обґрунтовано власне бачення поняття державного контролю у сфері охорони здоров'я. Систематизовано й охарактеризовано принципи контролю у сфері охорони здоров'я. Здійснено характеристику видів контролю у сфері охорони здоров'я і на цій основі виділено загальні риси всіх видів контролю у досліджуваній царині.

10.10.18.0168/0417U000303

Кобелев Олексій Іванович. Адміністративно-правові засади роботи з персоналом в органах Державної фіскальної служби України: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 07.12.2016.

УДК 342.95+35.08 (477).

174 с. – Бібліогр.: 218 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правового регулювання роботи з персоналом органів ДФС України. Досліджено поняття персоналу, його сутність та види. Визначено сутність кадрової політики в органах ДФС України на етапі її реформування. З'ясовано характерні риси та особливості системи роботи з персоналом в органах ДФС України. Проаналізовано сутність та етапи конкурсного добору кандидатів на службу до органів ДФС України. Охарактеризовано організацію професійного навчання персоналу органів ДФС України. Проаналізовано механізм, критерії, підстави та наслідки оцінювання якості службової діяльності персоналу фіскальних органів. Досліджено зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання роботи з персоналом фіскальних органів. Визначено можливості імплементації зарубіжного досвіду в організацію роботи з персоналом ДФС України.

10.10.18.0169/0417U001156

Крижановська Вікторія Анатоліївна. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2016.

УДК 342.922.(477).

257 с. – Бібліогр.: 318 назв.

У дисертації проведено комплексне дослідження адміністративної відповідальності в адміністративному праві України. Розглянуто теоретико-правові основи, сутність, особливості та підходи до реалізації адміністративної відповідальності в умовах трансформації українського суспільства та адаптації національного законодавства до європейського. Сформульовано пропозиції та рекомендації пов'язані зі змістом матеріальних і процесуальних основ адміністративної відповідальності, спрямовані на підвищення ефективності захисту прав і свобод людини і громадянина.

10.10.18.0170/0417U001157

Піп'як Микола Іванович. Адміністративний суд в системі державних органів України: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2016.

УДК 342.565.4:353(477)(043.5).

191 с. – Бібліогр.: 260 назв.

Дисертацію присвячено всебічному дослідженню функціонування системи адміністративних судів в Україні, напрямом удосконалення їх діяльності та взаємодії з іншими органами державної влади. Проаналізовано генезу становлення та розвитку адміністративного судочинства. Досліджено діяльність адміністративних судів у зарубіжних країнах та виокремлено позитивний досвід розвинених країн, який запропоновано імплементувати в Україні. Запропоновано та обґрунтовано необхідність прийняття Закону України "Про державну службу з питань оцінки психологічно-моральних та професійних якостей працівників суду, прокуратури та інших правоохоронних органів".

10.10.18.0171/0216U003973

Дослідження процесів формування і прийняття рішень адміністративного суду:

Заключний звіт /Вінницький фінансово-економічний університет; Керівник Боднар Сергій Вікторович. – ДР 0114U006436. УДК 342.

9 с.

Звіт з науково-дослідної роботи на тему "Дослідження процесів формування і прийняття рішень адміністративного суду" присвячений комплексному дослідженню особливостей адміністративно-правових відносин в сфері адміністративної судової юрисдикції та процесів формування і прийняття рішень адміністративного суду. Досліджено визначення поняття, сутність судових адміністративних рішень, оскарження, апеляційного та касаційного перегляду, провадження і прийняття судових рішень окремих адміністративних справ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.21 Фінансове право

10.10.18.0172/0416U003899

Вінцова Дар'я Сергіївна. Співвідношення принципів фіскальної достатності та економічності оподаткування: Дис... к.ю.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 07.07.2016.

УДК 347.73.

203 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми співвідношення принципів фіскальної достатності та економічності оподаткування. Ефективне функціонування податкової системи детермінує фінансову незалежність будь-якої держави, створює умови для розвитку економіки та бізнесу. Водночас недооцінка та нераціональне використання функціональних можливостей податкової системи значною мірою знижують її ефективність та значення для збереження й існування суспільства і держави. Встановлено, що принцип фіскальної достатності є міжінституційним принципом завдяки якому формуються підстави узгодження збирання та витрачання фінансових ресурсів. Безумовно, пошук балансу витрат бюджету та обсягу надходжень до нього не може відбуватися тільки в площині податкового права. Питання принципу фіскальної достатності оподаткування знаходяться на межі бюджетного та податкового законодавства. Принцип фіскальної достатності закладає економічні підвалини побудови бюджетів різних рівнів, спрямовуючи їх на оптимальний баланс між витратами та обсягом надходжень. Законодавче визначення принципу економічності оподаткування не зовсім відповідає сучасним тенденціям розвитку правової доктрини. Принцип економічності оподаткування помилково вважається принципом щодо забезпечення позитивного балансу між витратами на адміністрування конкретного податку та коштами, зібраними за результатами такого адміністрування. Такий підхід відповідає тільки одній функції податків - забезпечення держави належним обсягом коштів для функціонування власних інститутів. Водночас податки виконують й інші функції, наприклад, регулятивну. Дослідження зарубіжної практики реалізації принципів оподаткування дозволяє дійти висновку, що принцип фіскальної достатності оподаткування в Німеччині розділений на два самостійні принципи: принцип достатності фінансових ресурсів та принцип відповідності видаткових повноважень об'єму покладених задач. Поряд з наведеними принципами діє і принцип забезпечення фіскальної автономії, самостійності та незалежності. Питання щодо співвідношення дохідних та видаткових повноважень є однією з центральних проблем побудови будь-якого бюджету. У Німеччині, наприклад, такі питання розкладаються юридичною наукою у межах концепції "фінансового вирівнювання".

10.10.18.0173/0417U000131

Прокопенко Валерія Вікторівна. Правове регулювання переміщення металобрухту через митний кордон України: Дис... к.ю.н. /Запорізький національний університет. – Захищена 22.12.2016.

УДК 351.713:339.543:351.824.1(477).

196 с. – Бібліогр.: 257 назв.

Дисертація є науковим дослідженням, у якому розглядаються особливості правового регулювання переміщення металобрухту через митний кордон України. Визначено специфіку переміщення металобрухту через митний кордон України залежно від напрямку переміщення (ввезення, вивезення, транзит).

10.10.18.0174/0216U003863

Правове регулювання фінансової відповідальності в Україні: Заключний звіт /Національний університет державної податкової служби України; Керівник Касьяненко Любов Михайлівна. – ДР 0111U010391. УДК 347.73.

278 с.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у зв'язку із застосуванням фінансової відповідальності за порушення фінансового законодавства. Мета роботи полягає у тому, щоб на основі аналізу вітчизняного і зарубіжного законодавства, з урахуванням концептуаль-

них розробок юридичної науки та правозастосовної практики уповноважених органів, удосконалити теоретичні основи та практику правового регулювання фінансової відповідальності за порушення фінансового законодавства в Україні. Методи дослідження Науково-дослідна робота ґрунтується на застосуванні сукупності прийомів і методів наукового пізнання, яке спрямовується системним підходом, що дозволяє вирішувати поставлені завдання із врахуванням їх суспільної та практичної значимості. Основні результати полягають у визначенні поняття та встановленні змісту фінансової відповідальності в науці фінансового права, розробці пропозицій та науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання фінансової відповідальності з урахуванням зарубіжного досвіду. Нормативно-інформаційними джерелами дослідження є національне законодавство: Конституція України, Податковий кодекс України та інші підзаконні нормативно-правові акти, наукова і довідникова література. Емпіричну основу дослідження склало узагальнення практики діяльності контролюючих органів, наукових публікацій у періодичних виданнях, довідникової літератури, а також вивчення досвіду держав-членів ЄС. Основні результати полягають у визначенні поняття та встановленні змісту фінансової відповідальності, розробці пропозицій щодо удосконалення понятійного апарату та нормативно-правового регулювання фінансової відповідальності в Україні. Результати НДР впроваджені у навчальний процес Національного університету державної податкової служби України. Ключові слова: фінансова відповідальність, податкові правопорушення, бюджетна від-

10.23 Господарське право

10.10.18.0175/0216U003727

Розробка оптимізаційної моделі планування прибутку на підприємстві та її інформаційного забезпечення: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Зелікман Владислав Давидович. – ДР 0113U003842. УДК 658.155.1:519.863:65.012.45.

115 с.

Досліджені теоретичні засади та визначені концептуальні основи оптимізаційного моделювання отримання прибутку на підприємстві. Проаналізовані особливості застосування методів оптимізаційного моделювання при плануванні прибутку підприємства та виявленні шляхи вирішення проблем розвитку підприємства в умовах недосконалої конкурентного середовища. Розроблена оптимізаційна модель планування діяльності підприємства в системі управління прибутком на основі CVP-аналізу в нерелевантних діапазонах обсягів виробництва і реалізації продукції, визначені базові параметри оптимізаційної моделі планування прибутку на підприємстві. Проаналізовані вимоги до інформаційного забезпечення оптимізаційної моделі планування діяльності підприємства. Досліджена нормативна база обліку фінансових результатів підприємства, розглянуті теоретичні та практичні аспекти бухгалтерського та управлінського обліку доходів, витрат і фінансових результатів. Проаналізовані особливості інформаційного забезпечення планування діяльності підприємств в умовах недосконалої конкуренції. Досліджений процес формування та функціонування комплексної оптимізаційної моделі планування прибутку на підприємстві з системою її інформаційного забезпечення. Розглянуті особливості формування системи інформаційного забезпечення в умовах недосконалої конкуренції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.27 Цивільне право

10.10.18.0176/0416U005059

Сліпченко Олена Ігорівна. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис):

Дис... к.ю.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 347.255.

196 с. – Бібліогр.: 322 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Проаналізовано інститут емфітевзису за римським приватним правом, історичний розвиток емфітевзису за цивільним законодавством України, проведено характеристику емфітевзису за законодавством західноєвропейських країн.

10.63 Трудове право

10.10.18.0177/0416U003861

Ноженко Каріна Володимирівна. Принципи та суб'єкти охорони праці:

Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 349.2.

211 с. – Бібліогр.: 204 назви.

Дисертація присвячена системному та ґрунтовному вивченню теоретико-правових засад охорони праці. У роботі визначено поняття, сутність та наведені ознаки охорони праці, а також здійснено історико-правовий аналіз розвитку охорони праці. Особлива увага звертається на сучасний стан нормативно-правового регулювання охорони праці, а також подальші тенденції його розвитку. В роботі визначено поняття, зміст та ознаки принципів охорони праці. Автором виведено їх систему та охарактеризовано зміст кожного з них. Досліджено поняття, ознаки, види суб'єктів охорони праці і їх правовий статус. Проаналізовано зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів охорони праці та запропоновано шляхи його запозичення у національне законодавство.

10.10.18.0178/0416U003892

Колядіна Наталія Геннадіївна. Реалізація права на позов у цивільному процесі України та окремих держав Європейського Союзу: порівняльно-правове дослідження:

Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 04.07.2020.

УДК 347.922(477+4).001.36.

212 с. – Бібліогр.: 195 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній доктрині цивільного процесу спеціальним комплексним дослідження проблематики реалізації права на позов за законодавством України та окремих держав Європейського Союзу у порівняльно-правовому аспекті. У дисертації розглянуто історію виникнення і розвитку інституту цивільного позову як засобу захисту прав та інтересів осіб. Визначено поняття, юридичну природу та зміст права на позов. Досліджено поняття умов реалізації права на позов та його складові: передумови права на пред'явлення позову і умови здійснення права на пред'явлення позову. Здійснено класифікацію передумов права на пред'явлення позову. Проаналізовано та систематизовано запропоновані різними науковцями класифікації передумов права на пред'явлення позову. З'ясовано схожі риси та відмінності у реалізації права на позов за законодавством окремих держав Європейського Союзу та України. Досліджено колізії у процесуальному законодавстві України та окремих держав Європейського Союзу у сфері реалізації права на позов, а також напрямки уніфікації процесуальних норм у

межах Європейського Союзу. Розроблено науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення національного цивільного процесуального законодавства з метою найбільш повної реалізації права на позов.

10.10.18.0179/0416U005137

Ярема Валерій Анатолійович. Забезпечення трудових прав суддів у контексті судової реформи в Україні:

Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 349.2 (477).

204 с. – Бібліогр.: 191 назва.

Дисертація присвячена дослідженню забезпечення трудових прав суддів у контексті судової реформи в Україні. У роботі визначено поняття та сутність трудових прав суддів. Проведено історичний генезис розвитку трудових прав суддів у світі й Україні. З'ясовано правову природу механізму забезпечення трудових прав суддів. Досліджено реалізацію та захист трудових прав суддів. Виділено проблеми механізму забезпечення трудових прав суддів у контексті судової реформи в Україні. Сформульовано шляхи запозичення зарубіжного досвіду забезпечення трудових прав суддів.

10.10.18.0180/0416U005139

Денисюк Олексій Олексійович. Правове регулювання творчих відпусток в Україні:

Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 349.2 (477).

204 с. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертація присвячена системному та ґрунтовному вивченню теоретичних засад правового регулювання творчих відпусток. У роботі визначено поняття, сутність та наведено ознаки творчих відпусток, а також виокремлено особливості правового регулювання творчих відпусток. Особлива увага звертається на види творчих відпусток, зокрема зміст кожного з них. У роботі з'ясовано завдання, гарантії та принципи правового регулювання творчих відпусток. Автором визначено їх поняття та види й охарактеризовано сутність. Досліджено проблеми правового регулювання творчих відпусток, а також зазначено практичні шляхи їх вирішення. Проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання творчих відпусток та запропоновано шляхи його запозичення у національне законодавство.

10.10.18.0181/0416U005140

Іванова Ганна Сергіївна. Дисциплінарний проступок як підстава відповідальності працівників прокуратури:

Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 349.22:331.108.62:347.963.

213 с. – Бібліогр.: 216 назв.

У дисертації дисциплінарна відповідальність прокурора розглянута як застосування до прокурорів, винних у невиконанні або неналежному виконанні своїх службових обов'язків, порушенні законодавчо установлених обмежень і заборон, а також в учиненні дій, що дискредитують їх як представників прокуратури й можуть зашкодити авторитету прокуратури загалом, дисциплінарних стягнень у виді обмежень особистого або організаційного характеру в порядку дисциплінарного провадження.

10.10.18.0182/0417U000023

Феленко Юрій Анатолійович. Договірна матеріальна відповідальність у трудовому пра-

Ві: Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 16.12.2016.

УДК 349.233.

181 с. – Бібліогр.: 176 назв.

У дисертаційній роботі доведено, що для розмежування матеріальної відповідальності працівників за трудовим правом визначальними є критерії такої диференціації. Аналіз норм чинного трудового законодавства засвідчив, що серед основних критеріїв диференціації матеріальної відповідальності працівників виділяються: а) кількісний склад суб'єктів; б) порядок визначення розміру завданої шкоди; в) можливість укладення договору про повну матеріальну відповідальність. З'ясовано правову природу договірної матеріальної відповідальності працівників, встановлені її суттєві ознаки, проведено її розмежування із суміжними юридичними явищами. Окреслено підставу й умови договірної матеріальної відповідальності й охарактеризовано порядок притягнення до неї. Здійснено аналіз обставин, що виключають договірну матеріальну відповідальність працівника. Обґрунтовано необхідність у закріпленні на законодавчому рівні обов'язків роботодавця при прийнятті на роботу та перед укладенням договору про матеріальну відповідальність: по-перше, перевірити рівень підготовленості працівника до роботи в зазначених умовах; по-друге, ознайомити працівника з необхідними нормативними актами та іншими документами, які регулюють приймання, зберігання, транспортування, розміщення тих чи інших видів майна; по-третє, з метою підвищення рівня знань і навичок працівників, провести теоретичні та практичні заняття, на яких ознайомити їх з методами та прийомами обслуговування товарно-матеріальних або грошових цінностей.

10.71 Правоохоронні органи

10.10.18.0183/0416U005106

Волошина Віта Анатоліївна. Науково-консультативне забезпечення діяльності Верховного Суду України: Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК 347.991 + 347.964.

256 с. – Бібліогр.: 256 назв.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних, правових та праксеологічних засад науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України, а також напрацюванню пропозицій щодо вдосконалення законодавства, яке регламентує функціонування системи науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України. У роботі визначено місце Верховного Суду України в судовій системі України, надана характеристика його повноважень та виокремлені фактори ефективності їх реалізації, сформульоване поняття науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України та визначений його зміст, визначені мета, функції, принципи та гарантії системи науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України. Дисертаційне дослідження надало можливість встановити особливості правового статусу наукових консультантів як суб'єктів науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України, охарактеризувати Науково-консультативну раду при Верховному Суді України як колегіального консультативного органу та визначити форми науково-консультативного забезпечення діяльності Верховного Суду України.

10.77 Кримінальне право

10.10.18.0184/0416U003827

Наконечна Лілія Андріївна. Насильство як

наскрізне кримінально-правове поняття:

Дис... к.ю.н. /Львівський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 29.06.2016.

УДК 343.226(477).

210 с. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація є комплексним дослідження насильства як наскрізного кримінально-правового поняття. Проаналізовано його зміст, обсяг, визначені проблеми караності та кваліфікації злочинів, ознакою складів яких є насильство. Запропоновано нові теоретичні положення та зміни до статей Загальної і Особливої частини КК України в частині регламентації відповідальності за злочини, ознакою складів яких є насильство. Сформульовано конкретні пропозиції щодо внесення змін і доповнень у статті КК України, в яких міститься вказівка на насильство чи його прояви.

10.10.18.0185/0416U003828

Мармура Олег Зіновійович. Система ознак, що кваліфікують злочин за кримінальним правом України: Дис... к.ю.н. /Львівський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 29.06.2016.

УДК 343.21(477).

270 с. – Бібліогр.: 237 назв.

Досліджено розвиток учення про ознаки, що кваліфікують злочин. Вивчено іноземний досвід диференціації відповідальності з використанням таких ознак. Встановлено істотні ознаки досліджуваного явища та на їх основі сформульовано авторське визначення поняття ознак, що кваліфікують злочин; обґрунтовано їх системність; відмежовано від деяких інших засобів диференціації кримінальної відповідальності. Проаналізовано стан системи ознак, що кваліфікують злочин, у КК України. Здійснено класифікацію ознак, що кваліфікують злочин, та кваліфікованих складів злочину.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.10.18.0186/0416U003825

Кушнерик Юрій Анатолійович. Процесуальне керівництво розслідуванням грабежів та розбійних нападів: Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК 343.163+343.371.

242 с. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертація є першим комплексним монографічним науковим дослідженням, в якому на основі загальних положень теорії кримінального права та процесу, криміналістики, кримінології, а також результатів вивчення матеріалів судово-слідчої та прокурорської практики, узагальнення статистичних даних і проведеного анкетування практичних працівників, здійснено комплексне кримінально-процесуальне та криміналістичне дослідження процесуального керівництва досудовим розслідуванням грабежів та розбійних нападів. У роботі розглянуто поняття й сутність процесуального керівництва досудовим розслідуванням, встановлено його співвідношення з прокурорським наглядом, визначені правові основи процесуального керівництва досудовим розслідуванням, його мета й завдання. Визначені повноваження прокурора-процесуального керівника досудовим розслідуванням та здійснено їх класифікацію.

10.10.18.0187/0416U003853

Ромців Олена Ігорівна. Особливості подолання протидії під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 30.06.2016.

УДК 343.35 : 343.98.
226 с. – Бібліогр.: 271 назва.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню проблем, пов'язаних із подоланням протидії під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Досліджено стан правового та наукового розроблення основних проблем, пов'язаних з подоланням протидії під час розслідування злочинів. Надано криміналістичну характеристику протидії розслідуванню злочинів у сфері службової діяльності, зокрема, розкрито основні форми, види та способи протидії розслідуванню, визначено коло суб'єктів, які її здійснюють.

10.10.18.0188/0416U005086

Крикливець Дмитро Євгенович. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 343.131:343.132]:[343.162:343.139](477).
321 с. – Бібліогр.: 425 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проблем реалізації засади змагальності в межах процедури розгляду слідчим суддею скарг на рішення, дії, бездіяльність слідчого або прокурора. У роботі досліджено процесуальний статус слідчого судді та його роль у забезпеченні змагального розгляду скарг. Обґрунтовано необхідність розширення переліку рішень, дій, бездіяльності слідчого або прокурора, що можуть бути оскаржені, а також суб'єктів їх оскарження. Досліджено процедуру судового розгляду скарг та процес доказування сторонами їхніх правових позицій. Вивчено практику апеляційного перегляду ухвал слідчого судді. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення процесуального закону з метою підвищення ефективності процедури розгляду і вирішення скарг.

10.85 Криміналістика

10.10.18.0189/0216U003866

Нормативні та прикладні засади удосконалення інституту призначення покарання та інших заходів кримінально-правового впливу: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Туляков В'ячеслав Олександрович. – ДР 0114U001361. УДК 343.24(477).001.76(082).
347 с.

За результатами виконання НДР встановлено, що суддівський розсуд – це об'єктивна реальність, яку визнає юридична доктрина і практика, визначення цього поняття в законодавстві не існує. Категорія суддівського розсуду є багатозначною, неоднозначною, складною. При цьому, в існуючих наукових дослідженнях виділяються процесуальна та матеріальна складові цього феномену. Зроблено висновок про необхідність оптимізації розсудової діяльності при призначенні покарання шляхом нормативного удосконалення приписів ст. 65 КК України; окреслення критеріїв призначення покарання; доповнення КК України спеціальними нормами про призначення покарання за наявності обставин, що обтяжують покарання, призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання; призначення покарання за злочин, вчинений у співучасті, передбачивши диференційовані межі покарання залежно від виду співчасника; обмеження застосування ст. 69-1 КК України тяжкими злочинами, злочинами середньої і невеликої тяжкості; встановлення критеріїв пониження покарання у ст. 69 КК України та екстраполювання дії інституту призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, лише на злочини невеликої і середньої тяжкості. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.89 Міжнародне приватне право

10.10.18.0190/0416U005060

Борт Олександр Петрович. Інститут договірному статуту в міжнародному приватному праві: Дис... к.ю.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 341.96:347.41.
213 с. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертація є завершеною науковою працею, в якій провадиться спеціальне комплексне дослідження договірному статуту як інституту міжнародного приватного права. Визначаються основні закономірності розвитку доктринальних підходів до тлумачення правової природи та засад визначення договірному статуту: поширення сфери застосування принципів автономії волі, найбільш тісного зв'язку, появи нових колізійних формул прикріплення, що визначають зміст та обсяг договірному статуту зобов'язання.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.01 Загальні питання політичних наук

11.10.18.0191/0216U003671

Інститут сім'ї в умовах трансформаційних процесів в Україні та світі: Заключний звіт /Державний інститут сімейної та молодіжної політики; Керівник Пеша Ірина Василівна. – ДР 0113U003402. УДК 32+347.6.
203 с.

Об'єкт дослідження: інститут сім'ї в умовах радикальної трансформації соціуму на всіх рівнях сучасної світ-системи. Предмет дослідження: чинники змін моделей родини та її функціонування в Україні та світі. Мета дослідження: розкрити місце та моделі сучасної сім'ї в структурі сучасного соціуму – в Україні та світі – в умовах глобальних соціальних трансформацій. Актуальність дослідження обумовлена тим, що назріло протиріччя між виконанням сім'єю однієї зі своїх основних функцій – народження дітей і практикою її державної підтримки, спрямованої на подолання демографічної кризи в країні. Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані загальнонаукові та спеціальні методи. При визначенні основних демографічних та соціально-економічних проблем сучасного інституту сім'ї застосовувалися методи структурного аналізу, узагальнення та синтезу. Методи індукції та дедукції дозволили конкретизувати та уточнити категоріально-понятійний апарат сімейної політики, а саме - її сутність, мету, об'єкт та суб'єкт. Для характеристики сучасного демографічного становища різних категорій сімей використовувалися графічні та статистико-економічні методи. Системний підхід використано для вироблення індикаторів аналізу впливу заходів сімейної політики на рівень дітності різних категорій сімей. За допомогою методу аналізу документації, експертних оцінок здійснювалася розробка рекомендації щодо нових підходів до формування державної просімейної політики та шляхів модернізації механізмів її реалізації. Робоча гіпотеза наукового дослідження полягає в наступному: інститут сім'ї зазнає суттєвих трансформацій у сучасному світі, а відтак змінюється його природа та функції. Допоміжною гіпотезою є твердження про необхідність вивчення світового досвіду (зокрема досвіду ЕС) для формування проналістичної сімейної політики в Україні. В процесі дослідження використовуються теоретична інтерпретація концепцій сім'ї та соціальних трансформацій, порівняльно-історична оцінка динаміки цих феноменів у національному, регіональному та глобальному контекстах. Залучено концепцію держави, що сприяє розвитку для оцінки державної політики України щодо політики підтримки сім'ї в Україні. Буде інтенсивно використовуватися статистична обробка та аналіз да-

них соціологічних опитувань. Практична цінність обумовлена можливістю використання матеріалів дослідження органами державної влади в процесі підготовки державних програм підтримки сім'ї, удосконалення національного законодавства, спрямованого на розвиток та підтримку інституту сім'ї тощо. Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, трьох підрозділів висновку, списку використаних літературних джерел. Загальний обсяг роботи складає 191 сторінок. Список використаних літературних джерел містить 119 найменування. Основні поняття: Сім'я, дітність, шлюбність, жінка, чоловік, шлюб, розлучуваність, народжуваність, сімейні цінності, діти, дітородні орієнтації, державна сімейна політика, допомога сім'ї, індивідуалізоване суспільство, феномен сім'ї, традиційна родина.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.10.18.0192/0416U005151

Пашенко Юлія Анатоліївна. Технології формування іміджу політичного лідера в Україні (на прикладі президентських кампаній 2004 та 2010 рр.): Дис... к.політ.н. /Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Захищена 29.06.2016.

УДК 324:35.075.31:94(477).

213 с. – Бібліогр.: 231 назва.

Об'єкт - імідж політичного лідера в Україні. Мета - розкриття змісту і специфіки процесу формування іміджу політичного лідера за допомогою сучасних технологій та вивчення впливу цих технологій на імідж кандидатів у президенти України (основних політичних опонентів: В.Янукович, В.Ющенко, Ю.Тимошенко) на прикладі виборчих кампаній 2004 та 2010 років. Методи - системний, історичний, компаративний та ін. Теоретичні і практичні результати - здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз процесу формування іміджу політичного лідера як основи ефективності виборчої кампанії. Новизна - узагальнено теоретико-методологічні підходи до аналізу поняття іміджу; виокремлено ключові чинники, від яких залежить процес формування іміджу; аргументовано необхідність реформування виборчої бази в Україні у рамках президентських виборів; запропоновано авторську дефініцію поняття іміджу; вивчено основні характеристики формування іміджу в президентських виборах 2004 та 2010 рр. Ступінь упровадження - розробка конкретних рекомендацій щодо формування іміджу політичного лідера під час президентських виборів. Сфера використання - діяльність владних структур, політичних і громадських організацій.

11.10.18.0193/0416U005152

Пелішенко Вадим Олексійович. Клептократія в політичному процесі України: політико-правовий аспект: Дис... к.політ.н. /Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Захищена 29.06.2016.

УДК 328.185:328.184(477).

239 с. – Бібліогр.: 297 назв.

Об'єкт - корупція як соціально-політичне явище. Мета - виявлення політико-правових аспектів становлення, існування та елімінації клептократії як провідної форми корупції у політичному процесі України. Методи - структурно-функціональний, системний, історично-компаративістський та ін. Теоретичні і практичні результати - здійснено комплексний аналіз формування клептократії та впливу корупційних відносин на політичний процес сучасної України у політико-правовому контексті. Новизна - експліковано феномен корупції як певний злочин (вид девіантної поведін-

ки) і як деструктивне явище (результат дисфункціонування системи); визначено типові характеристики представника правлячого класу за умов поширення клептократії в Україні; експліковано нові практики попередження та профілактики клептократичних відносин; уточнено системну природу клептократії; охарактеризовано основні форми прояву клептократичних відносин у політичному процесі України; набула подальшого розвитку класифікація корупційних дій та відносин. Ступінь упровадження - розробка конкретних рекомендацій щодо удосконалення антикорупційної національної стратегії. Сфера використання - діяльність владних структур, політичних і громадських організацій, антикорупційних комітетів при прийнятті політичних рішень, пов'язаних з державотворчими стратегіями у профілактиці та протидії корупції.

11.10.18.0194/0416U005153

Жужа Лілія Олександрівна. Волонтерський рух у контексті Антитерористичної операції в Україні: політологічний вимір: Дис... к.політ.н. /Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Захищена 30.06.2016.

УДК 32(329+32.019.5).

225 с.: 6 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 283 назви.

Об'єкт - феномен волонтерського руху в Україні. Мета - виявлення особливостей та базових характеристик волонтерського руху у контексті Антитерористичної операції в Україні крізь призму політологічного дискурсу. Методи - системний, феноменологічний, лінгвістичний, інституційний, емпіричний та ін. Теоретичні і практичні результати - здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз волонтерського руху на підтримку АТО як однієї з рушійних сил розвитку українського громадянського суспільства. Новизна - волонтерство визначене як політичний інститут; застосовано акторно-мережеву теорію при дослідженні волонтерської діяльності; удосконалено розуміння зміни відносин волонтерства з державою; класифіковано функціональні ролі волонтерів; досліджено вплив волонтерства на політизацію громадянського суспільства; досліджено ставлення населення до волонтерського руху. Ступінь упровадження - розробка конкретних рекомендацій щодо вдосконалення розвитку волонтерства в Україні. Сфера використання - діяльність політичних і громадських організацій, розробка нормативних і спеціальних курсів лекцій з даної теми.

11.10.18.0195/0216U003672

Соціальне відторгнення та соціальне залучення молоді в сучасній Україні: Заключний звіт /Державний інститут сімейної та молодіжної політики; Керівник Рябенко Валерій Олександрович. – ДР 0113U003403. УДК 316.64-053.

307 с.

Об'єкт дослідження - соціальне відторгнення та залучення молоді в Україні. Предмет дослідження - чинники і сфери соціального відторгнення та залучення молоді в Україні. Мета - теоретична реконструкція концепцій соціального відторгнення та соціального залучення в аспекті застосування цих категорій до вивчення молоді України та вироблення адекватної державної політики. Завдання, які необхідно було вирішити для досягнення мети: 1. Проінтерпретувати концепції соціального відторгнення та соціального залучення. 2. Проаналізувати закордонний - переважно країн членів ЄС - досвід осягнення та практично-політичного використання концепцій та феноменів соціального відторгнення та соціального залучення. 3. Оцінити розповсюдженість феноменів соціального відторгнення та залучення молоді в Україні на основі аналізу соціологічних даних (таких як моніторинг ІС НАНУ, Європейського соціального дослідження). 4. Оці-

нити присутність соціального відторгнення та залучення молоді в Україні у публічному дискурсі. 5. Порівняти сприйняття феноменів соціального відторгнення і залучення молоді в Україні та в країнах ЄС. 6. Розробити рекомендації щодо формування державної політики спрямованої на зменшення феномену соціального відторгнення молоді та просування її соціального включення. У роботі було проаналізовано, узагальнено та інтерпретовано основоположні теоретичні аспекти соціального відторгнення і залучення молоді. Зокрема було визначено основні характеристики молоді як специфічного об'єкту наукового дослідження, а також систематизовано і витлумачено у площині основних завдань дослідницької теми визначення понять "соціальне відторгнення" та "соціальне залучення". Вперше в Україні було здійснено спеціальний науковий аналіз нормативно-правових чинників детермінації відторгнення і залучення вітчизняної молоді. У процесі виконання НДР було здійснено системний аналіз сфер і масштабів соціального відторгнення молоді в Україні. Так, виконавцями науково-дослідної роботи було здійснено глибокий аналіз відторгнення української молоді від політичного, освітнього та культурного життя. Економічне відчуження молодого покоління розглядалося у кількох площинах: як відторгнення за статусом на ринку праці, як відторгнення через низькі доходи і як відторгнення через погані житлові умови. Під час аналізу власне соціального відчуження молодих поколінь в українському суспільстві і державі було проведено спеціальне вивчення форм, причин, закономірностей і наслідків відторгнення молоді від соціального середовища та систем соціального захисту і захисту здоров'я. Спеціальної уваги у дослідженні було надано вивченню одного із основних чинників масштабного відторгнення української молоді від усіх сфер життя суспільства та низького ступеня її замученості - недоступності для більшості молодих людей засобів комунікації як з молодіжним середовищем зокрема, так і з суспільством, державою та міжнародною спільнотою загалом. У результаті виконання НДР було проведено не тільки системний аналіз основних сфер, масштабів, причин, фактичних і можливих наслідків соціального відторгнення молоді в Україні, але й визначено найбільш оптимальні шляхи подолання такого відторгнення та забезпечення в Україні більш ефективної реалізації й само-реалізації сутнісних сил молодих поколінь, кожної молодої людини. Крім загальнотеоретичного визначення пріоритетних сфер, напрямів і механізмів мінімізації відторгнення вітчизняної молоді та посилення її замученості у всі процеси життєдіяльності суспільства і держави авторський колектив виробив систему конкретних рекомендацій і пропозицій щодо зменшення рівня відторгнення молоді у сфері економічного, соціального, політичного, освітнього та загальнокультурного життя, а також щодо принципів, напрямів, інструментів формування державної політики спрямованої на мінімізацію впливу феномену соціального відторгнення молоді та створення і ефективно утвердження механізмів її соціального включення.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.10.18.0196/0416U005157

Терещук Марина Ігорівна. Брендингові технології у реалізації національних інтересів держави на міжнародній арені (на прикладі країн ЦСЄ): Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 29.06.2016.

УДК 327:32.019.5:659.4(4-014+4-015).

226 с.: 40 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 236 назв.

В дисертації з'ясовано особливості використання брен-

дингових технологій для підтримки та просування національних інтересів держави і доведено, що в сучасних умовах глобалізованого світу успішність держави на світовий арені значною мірою залежить від уміння використовувати нематеріальні ресурси ("м'яку силу"). Охарактеризовано роль брендингу як інструмента зовнішньої політики держави, направленої на забезпечення конкурентних переваг країни на міжнародній арені, показано місце брендингових технологій серед інших складових зовнішньополітичної стратегії держави. Розглянуто ключові особливості використання брендингу країнами Центрально-Східної Європи, визначено спільні та специфічні чинники брендингової політики країн ЦСЄ, притаманні окремим країнам регіону. Проаналізовано програмні та інституціональні аспекти застосування національного брендингу країнами регіону, що дало змогу виявити основні підходи та напрями брендингової політики. На основі авторської методики проведено аналіз практики використання брендингових технологій країнами ЦСЄ для просування своїх національних інтересів, виявлено найбільш успішні в цьому відношенні країни. Проаналізовано практику застосування брендингових технологій у зовнішній політиці України і доведено її несистемність та неприпустимо низьку пріоритетність у стратегії діяльності держави на міжнародній арені. Проведено дослідження сучасних брендингових характеристик України, визначено їх сильні та слабкі сторони, а також перспективи їх трансформації. На основі існуючих теоретичних підходів, найбільш успішних практик реалізації брендингової політики країнами ЦСЄ та аналізу поточних брендингових характеристик України запропоновано комплекс рекомендацій щодо використання технологій брендингу для просування національних інтересів України.

11.10.18.0197/0416U005168

Рудницька Уляна Ігорівна. Глобалізаційні аспекти трансформації геополітичної структури сучасного світу: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 29.06.2016.

УДК [327:316.422(498)]:061.1ЄС.

208 с.: 1 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 298 назв.

Досліджено вплив глобалізаційних процесів на трансформацію світової геополітичної структури. Проаналізовано існуючі підходи до вивчення геополітичних структуризацій простору та виявлено причини, що впливають на реконфігурацію геополітичної конструкції глобальної ери. Здійснено класифікацію акторів глобалізації та систематизовано особливості їхніх взаємодій. З'ясовано, яким чином глобалізаційні взаємодії впливають на геополітичну структуризацію світу. Визначено місце України в глобальній та регіональній геополітичній структурі та запропоновано варіанти залучення України до регіональних геополітичних конструкцій.

11.10.18.0198/0416U005169

Майстренко Юлія Іванівна. Регіон Західні Балкани: зовнішні чинники та особливості політичних трансформацій: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.06.2016.

УДК 323.22/.28.001.76(497-15):327(100)"2000/2015"(043.3).

205 с. – Бібліогр.: 309 назв.

Проаналізовано політичні трансформації в регіоні Західні Балкани. Визначено чинники та особливості процесу трансформацій. Виявлено головні зовнішні чинники, що впливали на політичні трансформації. Продемонстровано, що значення наддержавних чинників (ЄС, НАТО) зовнішнього середовища домінує над державними (Російська Федерація, Турецька Республіка). Визначено основні досягне-

ння та перешкоди РЗБ на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції. Проаналізовано особливості ставлення країн-членів ЄС та НАТО до подальшого розширення за рахунок РЗБ. Вивчено особливості світової економічної кризи з точки зору впливу на країни РЗБ.

11.10.18.0199/0416U005170

Багацький Євген Володимирович. Взаємодія внутрішніх та зовнішніх чинників повоевнинної трансформації Боснії і Герцеговини:

Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.06.2016.

УДК 327.001.73[(497.6):(4-672ЄС)]"20"(043.5).

203 с. – Бібліогр.: 163 назви.

Досліджено політичну еволюцію Боснії і Герцеговини на етапі після закінчення війни 1992-1995 рр. Розглянуто комплексне поняття "трансформація", яке є надзвичайно багатовимірним та водночас таким, що не передбачає однозначного позитивного результату. Теорія європеїзації покликана надати вичерпне пояснення процесам, що мали місце в Боснії і Герцеговині на повоевнинному етапі. Автор послідовно наголошує на неможливості розглядати внутрішню трансформацію Боснії і Герцеговини у відриві від міжнародного контексту та впливу зовнішніх гравців.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.10.18.0200/0216U003843

Розробка і впровадження заходів по створенню системи планування і управління результатами науково-інноваційної діяльності ВНЗ на прикладі Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Заславський Володимир Анатолійович. – ДР 0112U003530. УДК 001.3; 001.891.061.6.

262 с.

Об'єкт дослідження: засади та заходи, які є складовими життєвого циклу появи та реалізації наукових розробок при проведенні науково-інноваційної діяльності у освітньому закладі, компоненти системи планування і управління результатами наукових розробок, складові системи трансферу технологій, кроки інтернаціоналізації науки та освіти для розвитку мережі міжнародного науково-технічного співробітництва на прикладі Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі - Університет). Мета роботи: Розробка засад розвитку науково-інноваційної діяльності в Університеті. Аналіз засад, заходів та структуризація напрацювань Університету в галузі розробки та супроводження інноваційних проектів та міжнародної науково-технічної та інноваційної діяльності, дослідження мережі партнерських зв'язків Університету, цілеспрямований розвиток міжнародної науково-технічної співпраці та інноваційної діяльності та їх планування в Університеті, виставкова та рекламна діяльність, розвиток системи трансферу технологій в Університеті. Методи дослідження: системний аналіз та його принципи, моделі та методи прийняття рішень і експертного оцінювання, порівняльний аналіз стадій та етапів життєвого циклу розробок, теорія графів, методи аналізу даних в базах даних проектів, методи ранжування проектів, стратегії просування та комерціалізації проектних пропозицій. Аналіз і дослідження засад та заходів підвищення ефективності науково-інноваційної діяльності в Університеті є важливою складовою менеджменту наукових розробок та базою для формування нових конкурентоспроможних напрямів розвитку науки й технологій в країні.

13 КУЛЬТУРА

13.41 Бібліографія. Бібліографознавство

13.10.18.0201/0216U003939

Бібліографія Шевченкіани. Твори Тараса Шевченка мовою оригіналу. Твори Тараса Шевченка мовами народів світу:

Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Омельчук Володимир Юхимович. – ДР 0113U000496. УДК 012(477) : 082.161.2 Шевченко Т.Г. : 811(100).

37 с.

Шеченкіана розглядається як зібрання, сукупність творів літератури і мистецтва, пов'язаних із життям і творчістю Тараса Шевченка, а також усі видання його творів. У контексті НДР "Бібліографія Шевченкіани" створено електронний бібліографічний ресурс: бібліографія творів Тараса Шевченка мовою оригіналу та мовами народів світу; бібліографія бібліографії творів Шевченка та літератури про нього; "Кобзарь" Т. Г. Шевченка у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. План досліджень передбачає здійснення джерелознавчого, бібліографознавчого опису джерел; створення електронного ресурсу та наповнення баз даних, в тому числі матеріалів до Державного реєстру національного культурного надбання як форми електронного обліку пам'яток історії та культури державного рівня; організація доступу до локальних світових мереж. Важливість очікуваних результатів визначається суспільно-вагомими наслідками вдосконалення теорії і практики формування традиційних ресурсів та переведення їх в електронну форму.

13.61 Охорона пам'ятників історії і культури

13.10.18.0202/0216U003711

Науковий супровід формування Державного реєстру нерухомих пам'яток України:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень; Керівник Савостіна Лариса Євгенівна. – ДР 0115U005010. УДК 069.4.

322 с.

Об'єкт дослідження: методичні засади системного вивчення принципів формування Державного реєстру нерухомих пам'яток України (далі - Реєстру) та занесення до нього об'єктів культурної спадщини, вдосконалення державного обліку об'єктів культурної спадщини, здійснення експертизи об'єктів культурної спадщини пропонуваніх до занесення до Реєстру, облік, інвентаризація об'єктів культурної спадщини, рецензування облікової документації, методичні засади підготовки облікової документації на об'єкти культурної спадщини. Мета роботи: Наукове забезпечення формування Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Здійснення наукової експертизи об'єктів культурної спадщини щодо доцільності занесення їх до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Виконання аналітичних досліджень у сфері охорони культурної спадщини щодо кількості та класифікації об'єктів культурної спадщини. Методи дослідження: методи системного аналізу, постановок задач в сфері формування Державного реєстру нерухомих пам'яток і алгоритмів їх розв'язання, моніторинг об'єктів культурної спадщини; збір, аналіз та аналітичне опрацювання інформації та систематизація даних по нерухомих пам'ятках та об'єктах культурної спадщини. Результати та їх новизна: на основі наукових обґрунтувань для прийняття рішень стосовно включення (не включення) до Державного реєстру об'єктів культурної спадщини, здійснено наукову експертизу 814 об'єктів культурної спадщини щодо доцільності занесення їх до Реєстру. Опрацьовано облікову документацію що

надійшла з 18 областей. Результати наукових досліджень використані в роботі Експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Додатково у 2015 р. було опрацьовано облікову документацію виготовлену в 2005-2010 рр. на 186 об'єктів культурної спадщини Львівської області, рекомендованих до занесення до Державного реєстру. Підготовлено рекомендації по її коригуванню та актуалізації станом на 2015 р. Враховуючи зроблені висновки, щодо доцільності занесення (не занесення) до Державного реєстру об'єктів культурної спадщини, які були погоджені Експертною комісією з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України до занесення до Реєстру протягом 2015 року було рекомендовано 761 об'єкт, з них 31 об'єкту запропоновано надати категорію національного значення, 53 об'єкта визнані такими, що втратили предмет охорони та не підлягають занесенню до Реєстру та рекомендовані до зняття з державного обліку. Висновки були направлені в органи охорони культурної спадщини для практичного використання в роботі при підготовці облікової документації та відбору об'єктів культурної спадщини до Реєстру. Розроблені проекти нових форм, в яких було вдосконалено структуру і зміст облікової документації було направлено для ознайомлення в органи охорони культурної спадщини для обговорення та надання пропозицій та рекомендації з метою їх вдосконалення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13.10.18.0203/0216U003713

Дослідження об'єктів, що перебувають у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та попередньому списку всесвітньої спадщини:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень; Керівник Осадчий Руслан Миколайович. – ДР 0115U005011. УДК 069.4.

105 с.

Об'єкт дослідження: об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні. Предмет дослідження: проблеми збереження пам'яток ЮНЕСКО в Україні, а також номінування об'єктів Попереднього списку всесвітньої спадщини. Мета дослідження: провести аналіз стану об'єктів, внесених до Списку всесвітньої спадщини, а також Попереднього списку всесвітньої спадщини та надати рекомендації щодо необхідних кроків по збереженню цих об'єктів. Методи дослідження: збір вихідних даних, натурні обстеження та моніторинг пам'яток, аналіз архівних та картографічних джерел, спеціальної літератури, застосування фактологічного аналізу матеріалу для систематизації одержаних результатів. Результатами роботи є аналітичний звіт, що узагальнює інформацію щодо стану об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а також підготовки номінаційних дос'є по об'єктах Попереднього списку, та окреслює проблеми збереження культурної спадщини об'єктів ЮНЕСКО. У другому розділі виконано актуалізацію матеріалів Плану управління "Археологічної пам'ятки "Кам'яна Могила", що є необхідним документом для номінування її до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13.10.18.0204/0216U003715

Науково-практична діяльність з розповсюдження досвіду у сфері охорони культурної спадщини:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень; Керівник Попельницький Олексій Олексійович. – ДР 0115U005013. УДК 069.4.

235 с.

Об'єкт дослідження: науково-практична діяльність з розповсюдження досвіду у сфері охорони культурної спадщини. Предмет дослідження: форми й методи організації

процесу оприлюднення результатів наукових досліджень та науково-проектних розробок у сфері охорони та популяризації культурної спадщини. Мета роботи: апробація результатів наукових досліджень та науково-проектних розробок у сфері охорони культурної спадщини, поширення знань про неї, виховання в суспільстві поваги до національної культурної спадщини, розуміння потреб її збереження. Методи дослідження: застосовано методи теоретичних та натурних досліджень, збір, аналіз та аналітичне опрацювання інформації та систематизація даних щодо державного обліку та паспортизації нерухомих пам'яток та об'єктів культурної спадщини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13.10.18.0205/0216U003906

Дослідження об'єктів культурної спадщини м. Києва (Методика розроблення планів управління об'єктами Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО):

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень; Керівник Пламеницька Ольга Анатоліївна. – ДР 0115U005014. УДК 069.4.

32 с.

Мета: Забезпечення збереження пам'яток культурної спадщини шляхом обмеження діяльності, спрямованої на нове будівництво та реконструкцію об'єктів історичної забудови, що розташовані в межах зон охорони, буферної зони комплексу; опрацювання проекту методики розроблення плану управління об'єктом всесвітньої спадщини у відповідності до вимог норм міжнародного права. Методи дослідження: збір вихідних даних, опрацювання, упорядкування та аналіз архівних джерел, спеціальної літератури, застосування фактологічного аналізу матеріалу для систематизації одержаних результатів. Результат науково-дослідної роботи: розроблено методику і структуру плану управління об'єктами Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (для НЗ "Софія Київська" та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника) у відповідності до рекомендацій міжнародних актів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13.71 Архівна справа. Архівознавство

13.10.18.0206/0417U001058

Свердлик Зоряна Михайлівна. Організація діловодства в думі та управі міста Києва (1870-1917 роки): Дис... к.і.н. /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Захищена 22.12.2016.

УДК 35.077.1(091)(477-25)(043.3).

224 с. – Бібліогр.: 297 назв.

На основі широкого кола джерел в дисертації розглянуто діловодні процеси в органах міського самоврядування м. Києва наприкінці XIX - на початку XX ст. Проаналізовано засади організації діловодства в Київській міській думі та управі у період 1870-1917 рр., для якого характерними були закономірності, визначені загальноімперськими нормативно-правовими актами, галузевими та внутрішніми нормативними документами. Визначено основні структурні підрозділи, що входили до складу канцелярії Київської міської думи та управи, їхні функції, посадовий склад. Охарактеризовано процес документування роботи з кадрами та вимоги до оформлення особових справ службовців. Конкретизовано схему документообігу вхідних, вихідних і внутрішніх документів, а також принципи і правила архівного зберігання.

13.10.18.0207/0216U003662

Архівно-документальна спадщина українських зарубіжних громадсько-політичних та культурних діячів XX століття: Заключний

звіт /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Керівник Маврін Олександр олександрович. – ДР 0113U003098. УДК 930.25/.22:[(=161.2)-054.72](32+008)"18/19". 96 с.

Дослідження, археографічне опрацювання та впровадження в науковий обіг матеріалів, пов'язаних з діяльністю українських зарубіжних громадсько-політичних та культурних діячів XIX-XX ст. у фондах українських і зарубіжних архівів, а також архівів закордонних українських організацій. Передбачається написання статей, видання збірників документів та монографій.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.10.18.0208/0416U005031

Іванюк Ірина Володимирівна. Розвиток комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти учнів в країнах Європейського Союзу: Дис... к.пед.н. /Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. – Захищена 01.07.2016.

УДК 373.5.(4):008-022.218:004 (0.43.3).

251 с.: 12 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

У дослідженні на основі порівняльно-педагогічного аналізу використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти учнів в країнах Європейського Союзу, виокремлено основні напрями та етапи його розвитку. Уточнено сутність понять "полікультурна компетентність учнів", "комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище в умовах полікультурної освіти учнів". Виокремлено та охарактеризовано зміст, форми та методи полікультурної освіти учнів, засоби комп'ютерно орієнтованого навчального середовища для формування полікультурної компетентності учнів. Науково обґрунтовано та розроблено модель комп'ютерно орієнтованого навчального середовища формування полікультурної компетентності учнів. Надано методичні рекомендації щодо використання електронних освітніх ресурсів комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти учнів для вчителів. Результати педагогічного експерименту підтверджують викладену у дисертації гіпотезу та є підґрунтям для висновку: експериментальна перевірка моделі комп'ютерно орієнтованого навчального середовища формування полікультурної компетентності учнів є ефективною, модель заслуговує на впровадження у навчально-виховний процес ЗНЗ.

14.10.18.0209/0416U005032

Балалаєва Олена Юріївна. Проектування електронних посібників з латинської мови для вищих аграрних навчальних закладів:

Дис... к.пед.н. /Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378.147:811.124:371.64/.69:004.

269 с.: 25 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

Наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми наукового обґрунтування проектування електронних посібників з латинської мови для вищих аграрних навчальних закладів. Запропоновано та теоретично обґрунтовано специфічні принципи проектування електронних посібників – "функціональної детермінованості" та "комплементарності". Розроблено модель проектування електронного посібника як засобу підвищення ефективності навчання латинської мови студентів аграрних ВНЗ і модель

його використання. На основі останньої розроблено відповідну методіку використання електронного посібника у навчанні латинської мови студентів аграрних ВНЗ, ефективність якої порівняно із традиційною доведено експериментальним шляхом.

14.10.18.0210/0216U003687

Інноваційна діяльність наукової бібліотеки вищого педагогічного навчального закладу із забезпечення інформаційних потреб студентів: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Чайка Ірина Анатоліївна. – ДР 0111U001328. УДК 023.001.76+027.7(477.84).

79 с.

Об'єкт дослідження - діяльність наукової бібліотеки вищого педагогічного навчального закладу з формування інформаційно-освітнього середовища. Предмет дослідження - технології інноваційної діяльності наукової бібліотеки вищої педагогічної школи із забезпечення інформаційних потреб студентів. Мета дослідження: розробити та впровадити інноваційні технології з організації бібліотечно-інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення пізнавальних потреб студентів. Методи дослідження: теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, проектування, класифікація, систематизація, моделювання); емпіричні методи (анкетування, бесіда, опитування, спостереження, інтерв'ювання, узагальнення досвіду роботи, експеримент). З'ясовано сутність, структуру та особливості інформаційно-освітнього середовища педагогічного вищого навчального закладу та наукової бібліотеки як його підрозділу. Обґрунтовано модель та організаційно-педагогічні умови вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя в цьому середовищі: забезпечення ціннісно-орієнтаційної значущості знань, умінь і навичок у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів з інформаційними ресурсами; організація аналітико-синтетичної діяльності з інформаційними ресурсами під час вивчення спецкурсу "Інформаційна культура студента"; педагогічний супровід професійного саморозвитку студентів засобами віртуального інформаційно-освітнього середовища.

14.10.18.0211/0216U005257

Особливості сприйняття та використання студентами інтернет-контенту в контексті соціально-освітнього становлення та розвитку особистості:

Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Гусев Віктор Андрійович. – ДР 0114U005149. УДК 82.09 : 304.2.

182 с.

Предмет дослідження - особливості сприйняття та використання студентами інтернет-контенту в контексті соціально-освітнього становлення та розвитку особистості, які проявляються в читацьких інтересах та орієнтаціях студентської молоді. Об'єктом дослідження є процеси взаємодії студентської молоді та Інтернету, специфіка отримання, використання інформації та обміну нею. В якості емпіричного об'єкта виступають молодіжні сайти й чати, форуми, блоги, інтернет-спільноти, електронні бібліотеки, які складають особливий сегмент Інтернету. Мета проекту полягає в соціокультурному дослідженні особливостей сприйняття та використання студентами інтернет-контенту в контексті соціально-освітнього становлення та розвитку особистості. Здійснене дослідження робить внесок у вивчення таких явищ сучасної культури, як студентське віртуальне читання, студентський віртуальний літературознавчий дискурс,

інтернет-комунікація, новітні інформаційні технології у філологічному навчальному процесі, сучасний літературний смак читача. Результати можуть бути використані в наукових працях з компаративістики, дискурсології, теорії комунікації, корпусної лінгвістики тощо, а також у розробках теоретичних та історико-літературних курсів і спецкурсів аспірантських, магістерських та бакалаврських університетських програм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.10.18.0212/0416U003869

Лешек Солярчик. Державно-патріотичне виховання у період Другої Речі посполитої (1918-1939 рр.): Дис... к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 25.06.2016.

УДК 37.017.4(438) "1918/1939".

201 с. – Бібліогр.: 186 назв.

У дисертації вперше в Україні та Польщі системно і комплексно досліджено питання становлення та розвитку системи державно-патріотичного виховання у період Другої Речі Посполитої як дієвого засобу виховання як тодішньої, так і сучасної молоді. Шляхом детального аналізу архівних джерел встановлено періодизацію функціонування системи державно-патріотичного виховання у міжвоєнний період. На підставі детального вивчення праць польських науковців запропоновано нове бачення розвитку системи державно-патріотичного виховання у період панування санадійної ідеології. Сфокусовано увагу на ролі символів як окремих цінностей державно-патріотичного виховання в умовах поневолення, що були також й елементами національної тожності і чинником консолідації суспільства, що ідентифікувало себе як національна спільнота. Зауважено, що у цьому сенсі державно-громадянське і державно-патріотичне виховання ставило перед вихованцями завдання засвоєння цінностей, що впливали з національних традицій і політики держави. Це спонукало молодих людей до необхідності здійснення вибору позитивних цінностей і їхнього введення до кола власних інтересів, потреб і власного життя. Розкрито структуру виховного процесу у військово-патріотичних регіональних осередках. Наголошено на можливості впровадження дієвих форм, методів та засобів державно-патріотичного виховання, що і дотепер не втратили актуальності й можуть бути впроваджені в освітній процес як польських, так і українських освітніх закладів.

14.10.18.0213/0416U005041

Лятуринська Світлана Едуардівна. Організаційно-педагогічні концепти Ч. В. Еліота (кінець ХІХ - початок ХХ століття):

Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378.4Еліот(043.3).

223 с.: 4 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 304 назви.

У дисертації проаналізовано проблему розуміння та оцінювання організаційно-педагогічних новацій Ч. В. Еліота. Розглянуто основний зміст і спрямованість організаційно-педагогічних концептів цього освітянина. Розкрито рівень висвітленості питання в науково-педагогічній літературі, виокремлено екстрапедагогічні передумови становлення організаційно-педагогічних концептів Ч. В. Еліота; охарактеризовано педагогічні погляди й світоглядні позиції науковця та проаналізовано головні етапи діяльності вченого.

14.10.18.0214/0417U000039

Мисько Наталія Валентинівна. Розвиток на-

укового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття): Дис... к.пед.н. /Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 21.12.2020.

УДК 378: 371.134: 81'243.

321 с.: 13 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

Об'єкт: розвиток вітчизняної теорії управління освітою; мета: з'ясувати генезу та основні напрями розвитку наукового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття); методи: методи несучільного дослідження, метод порівняльно-історичного аналізу, метод історико-генетичного аналізу, метод функційного аналізу, метод контент-аналізу, метод періодизації, метод тезаурусного моделювання, метод узагальнення; новизна: здійснено цілісний аналіз розвитку наукового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття в контексті розвитку сучасної теорії управління освітою; результати: обґрунтовано критерії та методику оцінки розвитку наукового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою; виокремлено етапи, особливості та загальні тенденції розвитку наукового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою; розроблено модель наукового тезауруса вітчизняної теорії управління освітою; галузь – теорія та методика управління освітою

14.10.18.0215/0417U000041

Єпіхіна Марина Анатоліївна. Етнопедагогічні основи навчально-виховної роботи загальноосвітніх шкіл східноукраїнського регіону (60-90-ті роки ХХ століття): Дис...

к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 20.12.2016.

УДК 373.1(477. 52/.6)(043.5)"1960-1990".

263 с.: 3 табл. – Бібліогр.: 417 назв.

Об'єкт - теорія й практика української етнопедагогіки в 60-90-х роках ХХ ст.; мета - виявити особливості й тенденції розвитку етнопедагогіки та основні напрями втілення етнопедагогічних ідей у практику роботи загальноосвітніх шкіл східноукраїнського регіону в досліджуваний період; методи: хронологічний, порівняльно-історичний, аналіз, синтез, контент-аналіз, періодизація, узагальнення, систематизація; новизна: виявлено особливості й тенденції становлення етнопедагогіки та основні напрями втілення етнопедагогічних ідей в освітню практику шкіл східноукраїнського регіону в 60-90 рр. ХХ ст., простежено історичну динаміку розвитку української етнопедагогіки й обґрунтовано етапи діяльності загальноосвітніх шкіл східноукраїнського регіону в етнопедагогічному вимірі у досліджуваний період, виявлено особливості впливу етнопедагогічних ідей на процес навчання, виховну діяльність загальноосвітніх шкіл східноукраїнського регіону, систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; удосконалено розуміння соціально-історичних та педагогічних чинників, що зумовили специфіку етнопедагогічної ситуації в східноукраїнському регіоні

14.10.18.0216/0417U001007

Линдіна Євгенія Юрївна. Внесок науково-педагогічної спадщини Є. Ф. Соботович у розвиток вітчизняної логопедії: Дис... к.пед.н.

/Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2016.

УДК 376.36(477)(09)(043.5).

295 с. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертація присвячена вивченню науково-педагогічної спадщини Є. Соботович, її професійних здобутків, ідей, організаційно-координаційної діяльності та впливу здобутків ученої для розвитку вітчизняної логопедії. Визначені

провідні чинники у становленні Є. Соботович як видатного вченого. За розробленими критеріями аналізу життєвого та творчого шляху Є. Соботович виділені та описані періоди життєвого та творчого шляхів вченої. Визначено основні наукові доробки Є. Соботович та її внесок у розвиток теорії та практики логопедії.

14.15 Система народної освіти

14.10.18.0217/0417U000113

Дубінецький Володимир Володимирович. Організаційно-педагогічні умови формування управлінської культури викладачів у системі методичної роботи технічних коледжів: Дис... к.пед.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 29.12.2016. УДК 378.147:37.011.3-051.

306 с.: 23 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 393 назви.

Дисертацію присвячено проблемі формування управлінської культури викладачів. У роботі конкретизовано сутність понять "управління", "управлінська культура", "методична робота", розглянуто основні положення формування управлінської культури викладачів технічних коледжів, функції, зміст, структуру і механізми управління. Розроблено авторський курс "Управлінська культура і шляхи її вдосконалення" та методичні рекомендації на допомогу викладачам технічних коледжів, щодо управління методичною роботою.

14.10.18.0218/0417U000114

Давидова Тетяна Миколаївна. Управління розвитком здоров'язбережувальної компетентності учителів у системі методичної роботи основної школи: Дис... к.пед.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 29.12.2016.

УДК [378.147:004]:371.13.

226 с.: 1 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

У дисертації теоретично схарактеризовано проблему управління розвитком здоров'язбережувальної компетентності вчителів у системі методичної роботи основної школи та запропоновано авторський підхід щодо її розв'язання. Його сутність полягає в обґрунтуванні, побудові та практичному застосуванні відповідної структурно-змістової моделі, апробація якої дає можливість знизити рівень захворюваності у школярів підліткового віку. Визначено структуру здоров'язбережувальної компетентності вчителів і з'ясовано особливості їхньої здоров'язбережувальної діяльності.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.10.18.0219/0416U003307

Пелешенко Ігор Миколайович. Методика оцінювання рівня фізичної підготовленості учнів початкової школи: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.05.2016.

УДК 373.3.091.279.7.016:796.

189 с.: 51 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 189 назв.

Об'єкт дослідження - процес фізичного виховання учнів молодших класів загальноосвітніх навчальних закладів. Мета дослідження - обґрунтувати форми, методи і засоби визначення рівня фізичної підготовленості в системі фізичного виховання учнів початкової школи. Методи дослідження: теоретичні, емпіричні. Теоретична значущість та новизна дослідження полягають в тому, що в ньому шляхом глибокого аналізу історії розвитку педагогічного контролю в

системі фізичного виховання, сучасних підходів науковців і вчителів-практиків визначенні основні функції, цілі і завдання педагогічного контролю, форми і засоби його впровадження в практику діяльності загальноосвітніх навчальних закладів. Розроблено теоретико-методичні основи модельних характеристик фізичної підготовленості учнів молодших класів. Визначені соціально-педагогічні передумови вдосконалення системи оцінювання фізичної підготовленості учнів. Ретельно розглянуто питання перебудови системи тестування рівня фізичної підготовленості школярів. Теоретичні висновки підтверджено значною експериментальною базою дослідження. Обґрунтовано зміст навчально-тестового модуля для визначення рівня фізичної підготовленості учнів. Перспективним напрямом подальшої діяльності бачиться дослідження рівня фізичної підготовленості і здоров'я не тільки учнів одного регіону а і інших областей України за допомогою впровадження навчально-тестового модуля.

14.10.18.0220/0416U003866

Козак Наталія Григорівна. Здоров'язберігаюче виховання підлітків основної школи в навчально-виховному процесі: Дис... к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 24.06.2016.

УДК 373.015.31:613/614 - 053.6 (043.3).

240 с.: 29 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

Дисертація присвячена проблемі здоров'язберігаючого виховання підлітків основної школи в навчально-виховному процесі. Проаналізовано історико-філософське підґрунтя здоров'язберігаючого виховання та уточнено сутність здоров'язберігаючого виховання підлітків основної школи. Охарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості культури здоров'я підлітків основної школи. Розроблено модель здоров'язберігаючого виховання підлітків основної школи в навчально-виховному процесі та визначено педагогічні умови здоров'язберігаючого виховання підлітків основної школи в навчально-виховному процесі сільських і міських загальноосвітніх навчальних закладів та експериментально перевірено їхню ефективність.

14.10.18.0221/0416U003914

Єлісеєва Любов Григорівна. Гендерне виховання молодших школярів дитячих будинків: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 01.07.2016.

УДК 37.018.3-053.5:37.035.

243 с.: 26 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 214 назви.

Об'єкт дослідження - процес гендерного виховання молодших школярів дитячого будинку. Мета дослідження - теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов гендерного виховання молодших школярів в умовах дитячого будинку. Методи дослідження - теоретичні, емпіричні, методи обробки даних. У дисертації з'ясовано зміст та визначено структурні компоненти гендерної вихованості (емоційно-ціннісний, когнітивно-операційний, індивідуально-поведінковий). Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови гендерного виховання молодших школярів дитячого будинку (створення в дитячому будинку гендерного освітньо-виховного середовища, орієнтованого на гендерне самопізнання молодших школярів; організація діяльності молодших школярів, спрямованої на виконання молодшими школярами гендерних ролей із позиції морально-духовного становлення особистості). Уточнено критерії, показники і рівні гендерної вихованості молодших школярів дитячого будинку. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблено і впроваджено в практику за

кладів державного влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, педагогічні умови гендерного виховання молодших школярів.

14.10.18.0222/0416U003986

Скибун Наталя Дмитрівна. Формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю:

Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 17.04.2016.

УДК 378:808. 5]:338.48.

244 с.: 5 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 304 назви.

Робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю. У дослідженні розкрито сутність поняття "професійна мовленнєва компетентність майбутніх фахівців туристичного профілю"; обґрунтовано психолінгвістичні та лінгводидактичні засади, виокремлено лінгводидактичні умови формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю (систематична реалізація міждисциплінарних зв'язків у контексті комунікативно-діяльнісного підходу; розроблення стратегій професійно зорієнтованої комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу; організація системи міжкультурного спілкування на засадах соціокультурного підходу, риторизація освітнього процесу) й розроблено методiku формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю, спрямовану на посилення комунікативної підготовки шляхом систематичного залучення студентів до всіх видів мовленнєвої діяльності; збагачення словникового запасу студентів термінологічною лексикою на основі професійно зорієнтованих текстів та фахових словників; системи роботи над удосконаленням культури професійного мовлення майбутніх фахівців туристичного профілю; риторизації процесу навчання майбутніх фахівців туристичного профілю. Ключові слова: професійна мовленнєва компетентність майбутніх фахівців туристичного профілю, методика формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю, лінгводидактичні умови формування професійної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців туристичного профілю.

14.10.18.0223/0416U005084

Літковець Олена Дмитрівна. Формування графічних умінь в учнів початкових класів на уроках трудового навчання:

Дис... к.пед.н. /Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 373.3.016:331.

237 с.: 9 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування графічних умінь в учнів на уроках трудового навчання. У роботі обґрунтовано та уточнено зміст понять: "уміння", "графічні уміння", "художньо-графічні уміння", "технічно-графічні уміння"; проаналізовано сучасний стан проблеми формування графічних умінь в учнів. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування графічних умінь в учнів початкових класів, визначено її структурні компоненти, критерії, показники та рівні сформованості графічних умінь. Розроблено та експериментально перевірено поетапну методiku формування графічних умінь в учнів початкових класів на уроках трудового навчання. Основні результати дослідження впроваджено у навчальний процес загальноосвітніх навчальних закладів.

14.10.18.0224/0417U000038

Сорокін Ігор Ігорович. Формування соціаль-

ної компетентності підлітків із девіантною поведінкою у позаурочній діяльності загальноосвітнього навчального закладу:

Дис... к.пед.н. /Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. – Захищена 21.12.2020.

УДК 316.624-0536(075.8:159.9.019.4).

208 с.: 9 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

Об'єкт: процес формування соціальної компетентності підлітків із девіантною поведінкою; мета: теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити організаційно-педагогічні умови формування соціальної компетентності підлітків із девіантною поведінкою у позаурочній діяльності загальноосвітнього навчального закладу; методи: аналіз, моделювання, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, моніторинг, методи математичної статистики; новизна: обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування соціальної компетентності підлітків із девіантною поведінкою у позаурочній діяльності загальноосвітнього навчального закладу; результати: розроблено методичні рекомендації „Соціальна компетентність підлітків: шляхи реалізації” для класних керівників, учителів, соціальних педагогів; факультативний курс для підлітків „Основи взаємин”; галузь – теорія і методика виховання

14.10.18.0225/0417U000040

Мариківська Галина Анатоліївна. Формування мовленнєвої культури старшокласників у профорієнтаційних центрах вищих навчальних закладів:

Дис... к.пед.н. /Державний національний університет імені Тараса Шевченка”. – Захищена 22.12.2016.

УДК 373.1(477. 52/.6)(043.5)"1960-1990".

284 с.: 18 табл. – Бібліогр.: 360 назв.

Об'єкт: процес формування мовленнєвої культури старшокласників у профорієнтаційних центрах вищих навчальних закладів; мета - полягає в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування мовленнєвої культури старшокласників у профорієнтаційних центрах вищих навчальних закладів; методи: аналіз, моделювання, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, експертне оцінювання, методи математичної статистики; новизна: обґрунтовано педагогічні умови формування мовленнєвої культури старшокласників у профорієнтаційних центрах вищих навчальних закладів; результати: розроблено методичні рекомендації для викладачів профорієнтаційних центрів, педагогів, студентів педагогічних спеціальностей; галузь – теорія і методика виховання

14.10.18.0226/0417U001008

Скоморовська Наталя Богданівна. Розвиток критичного мислення старшокласників на уроках української літератури:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 15.12.2016.

УДК 37.091.33 : 821.161.2 : 159.955.

274 с.: 27 табл. – Бібліогр.: 355 назв.

У дисертації розкрито проблему розвитку критичного мислення старшокласників на уроках української літератури. Обґрунтовано доцільність розвитку цього типу мислення на уроках української літератури, проаналізовано праці вітчизняних і зарубіжних учених з цієї теми, визначено основні підходи до розвитку критичного мислення учнів, подано теоретичне обґрунтування власної методики з основною її характеристикою, висвітлено особливості розвитку мислення школярів старших класів. Відповідно до психолого-педагогічних і методичних особливостей уроку літератури запропоновано методи, прийоми та види навчальної роботи, що допомагають розвивати критичне мислення учнів.

14.10.18.0227/0417U001009

Гоменюк Ганна Володимирівна. Методичні засади реалізації компетентнісного підходу в навчанні алгебри учнів основної школи:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 20.12.2016.

УДК 373.5.016:512.

277 с.: 22 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Дисертацію присвячено проблемі впровадження компетентнісного підходу в навчання алгебри учнів основної школи. У роботі на основі створеної концептуальної моделі навчання алгебри на засадах компетентнісного підходу описано методику реалізації компетентнісного підходу до навчання алгебри учнів основної школи, визначено її компоненти, а саме: мотиваційно-ціннісний, практико-орієнтований, діяльнісний, рефлексивний; розроблено програму впровадження методики реалізації компетентнісного підходу до навчання алгебри учнів основної школи, укладено збірник компетентнісно орієнтованих задач з алгебри.

14.10.18.0228/0417U001010

Бурко Ольга Василівна. Методика навчання барокової і романтичної поезії на уроках української літератури в основній школі:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 15.12.2016.

УДК 373.5.016:821.161.2-14.

287 с.: 20 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 352 назви.

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми ефективного вивчення барокової і романтичної поезії учнями основної школи. Задля вирішення цієї проблеми запропоновано педагогічну технологію, яка сформована на комплексі теоретико-літературних та психолого-педагогічних засад. Як провідні у навчанні вибрано принципи етновідповідності, діалогічності, проблемності, індивідуалізації. Концептуальна ідея полягає в успішному опануванні учнями поезії бароко і романтизму завдяки її діалогічному прочитанню в літературному (українська і зарубіжна література), мистецькому (барокова архітектура і скульптура, романтичний живопис) та філософському (морально-етичний ідеал відповідної епохи) контекстах. До змісту навчання залучено художні тексти, теоретико-літературні поняття, взірці архітектури та скульптури бароко, романтичного живопису. Визначено етапи, домінуючі методи навчання на кожному з них, запропоновано низку інноваційних прийомів навчання та типів уроків. Напрацьовано алгоритми аналізу та інтерпретації творів, накреслено відповідні зорові опори.

14.10.18.0229/0417U001106

Нечипоренко Денис Леонідович. Формування у підлітків мотиву досягнення успіху у процесі фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах:

Дис... к.пед.н. /Інститут проблем виховання НАПН України. – Захищена 28.12.2016.

УДК 37.03:796.01(043).

205 с.: 24 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 244 назви.

Дисертація присвячена проблемі формування у підлітків мотиву досягнення успіху у процесі фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах. На основі аналізу вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної літератури з'ясовано стан дослідженості проблеми в теорії та практиці, розкрито сутність формування у підлітків мотиву досягнення успіху у процесі фізичного виховання. Визначено критерії (когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісно-поведінковий), показники та схарактеризовано рівні сформованості у підлітків мотиву досягнення успіху під час фізи-

чного виховання в ЗНЗ. Обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування у підлітків мотиву досягнення успіху у процесі фізичного виховання (підвищення рівня фізичної вихованості учнів; врахування індивідуальних особливостей підлітка у процесі досягнення мети; формування у підлітків стійкого інтересу до фізичної активності під час фізичного виховання; формування у підлітків здатності до вибору завдань оптимального рівня складності; рефлексивне усвідомлення учнями наявних результатів).

14.10.18.0230/0417U001211

Ціко Ігор Григорович. Формування етнокультурної компетентності учнів 5-7 класів у процесі вивчення зарубіжної літератури:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 24.01.2017.

УДК 373.5.016:82(1-87).

229 с.: 6 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Робота присвячена теоретико-експериментальному дослідженню формування етнокультурної компетентності учнів 5-7 класів під час вивчення оригінальних і перекладних інокультурних літературних творів. У дисертації визначено критерії і рівні сформованості етнокультурної компетентності читачів-підлітків у контексті їхньої літературної освіти, адаптовано до умов шкільного навчання рівні інтерпретаційної діяльності. У дослідженні запропоновано теоретично обґрунтовану та експериментально перевірену методичну систему формування етнокультурної компетентності школярів у процесі вивчення зарубіжної літератури. Уточнені й переосмислені традиційні прийоми роботи вчителя й види діяльності учнів, розроблені специфічні інноваційні. Експериментально доведено, що запропонована методика спрямовує школярів на краще усвідомлення своєї українськості, сприяє формуванню чітко вираженого інтересу до пізнання рідної та іншої національної культури в процесі читання та застосування елементів аналізу інокультурних художніх творів, підвищує внутрішню мотивацію до саморозвитку й утвердження себе як особистості в ріднонаціональному культурному полі.

14.10.18.0231/0216U003899

Науково-методичні засади діагностики естетичної обдарованості дітей дошкільного та шкільного віку:

Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Тименко В.П. – ДР 0113U000723. УДК 373.1.

85 с.

Виконання теми дослідження "Науково-методичні засади діагностики естетичної обдарованості дітей дошкільного та шкільного віку" проводилося з урахуванням основного напрямку наукової діяльності Інституту: "Проектування особистісно-розвивального середовища обдарованої дитини" та відповідно до загальної програми, технічного завдання наукового дослідження та індивідуальних планів співробітників відділу. Об'єкт дослідження - естетична обдарованість. Предмет дослідження - науково-методичні засади діагностики естетичної обдарованості учнів загальноосвітньої школи. Мета наукового дослідження - визначити теоретичні засади та розробити теоретичну модель виявлення естетичної обдарованості дітей дошкільного та шкільного віку. Згідно з предметом і метою були поставлені такі завдання експериментального етапу дослідження: - науково обґрунтувати і розробити концепцію діагностики естетичної обдарованості дошкільників і учнів загальноосвітньої школи; - розробити методичні засади візуальної, вербально-тестової, комп'ютерної діагностики та діагностики засобами мистецтва естетичної обдарованості дітей та молоді; - теорети-

чно обґрунтувати і розробити метод моделювання експериментальних ситуацій для виявлення і розвитку естетичної обдарованості особистості. Методи - Теоретичні методи: теоретичний аналіз, узагальнення, систематизація, моделювання. - Емпіричні методи: психодіагностичні (анкетування, інтерв'ювання, тестування, аналіз документації, метод експертної оцінки та ін.) у бланковій та комп'ютеризованій формі. - Метод педагогічної діагностики обдарованості: моделювання експериментальних ситуацій. - Методи психологічної діагностики обдарованості: проєктивні, вербально-тестові, комп'ютерні, сюжетної самодіагностики. Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна Здійснено аналіз теорії естетичної обдарованості та естетичної свідомості в філософському, психологічному та педагогічному аспекті проблеми; аналіз існуючої практики діагностики естетичної обдарованості дітей дошкільного та шкільного віку. Уточнено термінологічний апарат психолого-педагогічного аспекту проблеми естетичного розвитку та естетичної свідомості особистості; основні напрями індивідуальних тем наукового дослідження. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.10.18.0232/0216U003900

Науково-методичні засади особистісного розвитку інтелектуально обдарованих старшокласників: Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Вінник Наталія Дмитрівна. –

ДР 0113U000724. УДК 373.1.

61 с.

Мета дослідження: розробити науково-методичне забезпечення психолого-педагогічного моніторингу особистісного розвитку інтелектуально обдарованих старшокласників. Об'єкт дослідження: особистісний розвиток інтелектуально обдарованих старшокласників. Методи дослідження: теоретичні (аналіз концепцій з тематики дослідження, узагальнення результатів емпіричних робіт), емпіричні (спостереження, експеримент, опитування, тестування, метод експертної оцінки, інтерв'ю), методи математичної статистики. Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна. Вперше розроблено методичне забезпечення дослідження особистісного розвитку інтелектуально обдарованих учнів старшої школи, що сприятиме вдосконаленню психологічної та педагогічної підтримки інтелектуально обдарованих учнів в аспекті збереження і реалізації інтелектуального потенціалу обдарованих дітей, дозволять визначити підходи до психологічного супроводу інтелектуально обдарованих учнів в освітньому процесі. Розроблено теоретичну модель інтелектуально обдарованої особистості старшокласника на основі зв'язку структурних інтелектуальних та особистісних компонентів індивіда, встановлено форми їх взаємозв'язку та взаємовпливу, що розширює уявлення про вікові механізми розвитку та становлення особистості. Проведено комплексну психодіагностику всіх компонентів структури особистості обдарованих учнів старшої школи. Виявлено особливості динаміки означених компонентів у дітей з наявною та потенційною формами інтелектуальної обдарованості. Прикладним результатом розробки даного дослідження стане покращення якості ідентифікації та прогнозування розвитку обдарованості старшокласників з рекомендаціями для можливої індивідуалізації навчання обдарованих дітей. Ці результати можуть бути використані в методичній та практичній діяльності науковців, викладачів середніх та вищих навчальних закладів, працівників різних навчально-виховних ланок освіти, слугувати базисом педагогічних технологій у роботі з обдарованими учнями. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.10.18.0233/0216U003901

Науково-методичні основи розвитку інтелектуально обдарованої особистості в інформаційному просторі: Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Буркова Людмила Василівна. – ДР 0113U000725. УДК 373.1.

51 с.

Об'єкт дослідження: інтелектуальна обдарованість як психолого-педагогічний феномен. Предмет дослідження: психолого-педагогічні методи розвитку інтелектуально обдарованості в інформаційному середовищі. Мета роботи: обґрунтувати концептуальні засади та розробити моделі, а також інструментарій розвитку інтелектуально обдарованої особистості в інформаційному середовищі. Методи дослідження: - історико-логічний, теоретичний і порівняльний аналіз науково-методичних засад розвитку інтелектуально обдарованої особистості в інформаційному середовищі; - історико-педагогічний аналіз філософської, педагогічної, медичної, соціологічної, психологічної та методичної літератури (монографії, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій, навчальні програми, посібники тощо) та узагальнення отриманої інформації; - методи системного аналізу; - метод моделювання; - метод експерименту; - методи емпіричного характеру: діагностичні (анкетування, опитування, бесіди); соціометричні (моніторинг); прогностичні (експертні оцінки, узагальнення незалежних характеристик тощо). Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна. Визначено напрями розвитку обдарованості в інформаційному середовищі. Возроблено типологію адаптивних стратегій і виокремлено захисний, регресивний, стабілізуючий, еволюційний, революційний типи життєвих стратегій. Розроблено концептуальну модель попередження викривлень процесу інтернет-соціалізації обдарованих підлітків. Розроблено модель сайту з психолого-педагогічного супроводу інтелектуально обдарованих учнів. Обґрунтовано модель віртуальної ідентичності особистості. Виявлено, що однією з провідних особливостей Інтернету як інституту соціалізації є можливість передачі досвіду не лише вертикально (тобто від старших до молодших), а й горизонтально, що особливо продуктивним виявляється у роботі з обдарованими дітьми. Встановлено, що в ієрархії мотивів обдарованих дітей - користувачів Інтернет провідними мотивами за ступенем значущості є відповідно мотиви впливу (домінування), досягнення, афіліації, самовдосконалення. Розроблено практичні рекомендації щодо створення спеціальних Інтернет-ресурсів з метою оптимізації процесу соціалізації обдарованої особистості і взаємодії між людьми у реальному світі з допомогою більш високого рівня задоволення їх базових потреб у визнанні та самореалізації засобами Інтернет-середовища. Розроблено модель нормативно соціалізованої віртуальної особистості. Розроблено методику діагностики Інтернет-соціалізації користувачів. Обґрунтовано до застосування розроблену модель структури психологічного супроводу в інформаційному просторі обдарованих дітей та молоді, складовими якої є інструментальний, мотиваційний та міфологічний модулі. Обґрунтовано впровадження розроблених програм психологічного супроводу на доінтернетному, початковому та основному етапах Інтернет-соціалізації. Розроблено методичні рекомендації щодо складання програм з розвитку обдарованих підлітків засобами інформаційних технологій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.10.18.0234/0216U003902

Науково-методичні основи створення соціально-інформаційних систем для розвитку обдарованої дитини: Заключний звіт /Інсти-

тут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Камішин Володимир Вікторович. – ДР 0113U000726. УДК 373.1.

59 с.

Мета дослідження - розроблення методичного та програмного забезпечення застосування соціально-інформаційних систем розвитку обдарованої дитини. Об'єкт дослідження - соціально-інформаційні системи розвитку обдарованої дитини. Предмет дослідження - методичне та програмне забезпечення соціально-інформаційних систем розвитку обдарованої дитини. Методи дослідження: теоретичні (аналіз концепцій з тематики дослідження, аналіз існуючих практичних підходів), практичні (проекування програмного продукту, опитування, тестування інтерв'ю). Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна. Проведено аналіз соціально-інформаційних потреб учасників системи розвитку обдарованої дитини на першому етапі роботи, який вдосконалюється на останньому етапі серед учасників експериментального використання системи. Розроблено концепцію створення соціально-інформаційних систем розвитку дитини як науково-методична основа для формування практичних реалізацій. На основі отриманої концепції створено програмну модель системи у вигляді онлайн-ресурсу мережі інтернет. Використання методичних посібників та рекомендацій, розроблених під час дослідження, дозволить також створювати системи локального призначення (наприклад масштабу школи або міста), спрямованих на розвиток дитини за рахунок інформаційних технологій. Визначено ергономічні вимоги для інформаційних систем, орієнтованих на дітей. Встановлено, що застосування спеціально розробленої моделі соціально-інформаційної системи позитивно впливає на розвиток обдарованої особистості, зокрема, прагнення учнів до пізнання, прояву свого творчого потенціалу, критичності мислення. Тема дослідження є послідовним розвитком та переосмисленням завершеної у 2012 році теми "Проекування інтернет-середовища інформаційної та соціальної підтримки розвитку обдарованої особистості". Результати дослідження можуть бути широко використані у якості як джерела дидактичних та пізнавальних матеріалів в освітніх процесах, так і середовище взаємодії учнів та учнів і вчителів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.10.18.0235/0216U003903

Соціально-педагогічне проектування розвитку обдарованості учня в системі взаємодії учасників навчально-виховного процесу:

Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Киричук Валерій Олександрович. – ДР 0113U000727. УДК 373.1.

55 с.

Об'єкт дослідження: проектування розвитку обдарованості учнів в системі навчально-виховного процесу. Мета дослідження: розробка і обґрунтування соціально-педагогічного забезпечення соціально-педагогічного проектування обдарованості учнів у системі взаємодії учасників навчально-виховного процесу. Методи дослідження: аналіз, узагальнення, порівняння; методи емпіричного характеру діагностичні (анкетування, інтерв'ювання, опитування, бесіди); прогностичні (експертні оцінки, узагальнення незалежних характеристик тощо) обсерваційні (констатуючі та формуючі експеримент); методи обробки та інтерпретації експериментальних даних - системно-комплексний аналіз, моніторинг особистісного розвитку, скринінг. Наукова новизна одержаних результатів полягає у створенні моделі системи організаційно-методичного забезпечення соціально-педагогічного проектування в навчальних закладах на основі інноваційних технологій проектування, що максимально

оптимізує процес психо-соціального та духовного розвитку особистості; підвищенні професійної компетентності педагогів, формуванні проектного мислення, що характеризується усвідомленням цілей діяльності, прийняттям проектних завдань, конструюванням задач особистісного розвитку, розумінням особистісної значущості, зосередженням уваги на виконанні завдань та задач, самоорганізації в розподілі часу, плануванням дій, самоконтролем, умінням оцінювати власні рішення шляхом індивідуальної або групової рефлексії, набуттям учасниками проектування соціального досвіду. Ступінь впровадження результатів НДР визначається всеукраїнським рівнем, оскільки напрацювання теми впроваджено у систему середньої освіти 19 освітніх закладів України. Результати досліджень також стали необхідною складовою учбового процесу ЦППО УМО НАПН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.10.18.0236/0216U003904

Науково-методичні засади підтримки обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності:

Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Поліхун Наталія Іванівна. – ДР 0113U000728. УДК 373.1.

51 с.

Мета: розробити науково-методичне забезпечення педагогічної підтримки обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності. Методи дослідження: теоретичний і порівняльний аналіз науково-методичних засад підтримки обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності; аналіз філософської, педагогічної, медичної, соціологічної, психологічної та методичної літератури (монографії, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій, навчальні програми, посібники тощо) та узагальнення отриманої інформації; методи системного аналізу; метод моделювання; метод експерименту; методи емпіричного характеру: діагностичні (анкетування, опитування, бесіди); соціометричні (моніторинг); прогностичні (експертні оцінки, узагальнення незалежних характеристик тощо). Соціологічний аналіз, проведений фахівцями Євросоюзу показав високий ступінь кореляції компетенцій, необхідних для працевлаштування з компетенціями здійснення дослідницької діяльності. Це є компетенції високого рівня, їх формування потребує тривалого часу, отже повинне розпочинатися, якомога раніше, зі шкільної парти. Поряд з цим, відмічається, що науку сьогодення творять молоді люди, ось чому, наразі, в країнах з розвинутою економікою, особливий акцент в освіті робиться на використанні дослідницьких методів навчання, розбудовуються нові підходи до наукової освіти. Актуальною є проблема раннього формування наукової еліти, пошуку, розвитку й підтримки дітей, схильних до дослідницької діяльності. В нашій країні вона здебільшого вирішується через заклади позашкільної освіти, що значно обмежує кількість дітей, які можуть долучитися до дослідницького навчання або ж до практичної дослідницької діяльності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.29 Спеціальні школи. Дефектологія

14.10.18.0237/0417U001005

Бегас Людмила Дмитрівна. Корекція заїкання дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2016.

УДК 376-056.264-053.4:792(043.3).

239 с.: 19 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 288 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі корекції заїкання дітей старшого дошкільного віку засобами

театралізованої діяльності. Визначено рівні та особливості стану сформованості передумов темпо-ритмічної організації мовлення та готовності до театралізації. Представлено теоретичне обґрунтування методики формульованого етапу експерименту, розкриті організаційні форми, принципи та зміст методики. Сформульовано необхідні психолого-педагогічні умови досягнення позитивних результатів корекційно-формульованого навчання. Визначено напрями та етапи методики корекції заїкання дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності, а також узагальнено одержані результати проведеної експериментальної роботи, статистично підтверджено ефективність запропонованої методики. Дослідно-експериментальним шляхом доведено доцільність і ефективність застосування театралізованої діяльності як засобу корекції заїкання у дітей старшого дошкільного віку із заїканням.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.10.18.0238/0518U000207

Пронтенко Костянтин Віталійович. Теоретичні і методичні засади навчання гирьового спорту курсантів військових закладів вищої освіти у процесі фізичного виховання: Дис...

д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 07.09.2018.

УДК 355.233.2:796.

651 с.: 93 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 662 назви.

Дисертацію присвячено проблемі вдосконалення освітнього процесу з фізичного виховання у військових закладах вищої освіти з метою формування у курсантів - майбутніх офіцерів фізкультурно-оздоровчих компетентностей для забезпечення ефективності їх майбутньої військово-професійної (бойової) діяльності, як командирів та керівників занять із фізичного виховання. На основі аналізу літератури з'ясовано, що формування фізичної готовності курсантів до майбутньої професійної діяльності досягається безперервним функціонуванням системи фізичної підготовки у Збройних Силах України, яка є складовою державної системи фізичного виховання. Встановлено, що вправи із гирями є ефективними засобами фізичного виховання майбутніх офіцерів. Констатувальний етап педагогічного експерименту підтвердив позитивний вплив занять гирьовим спортом на рівень фізичної підготовленості курсантів, їх морфофункціонального розвитку, здоров'я, розумової працездатності та професійно важливих психологічних якостей. Визначено інформативно значущі для навчання гирьового спорту компоненти фізичної, функціональної і технічної підготовленості курсантів. Розроблено концепцію та модель методичної системи навчання гирьового спорту курсантів у процесі фізичного виховання та впроваджено чотири авторські методики. Експериментальна перевірка ефективності методичної системи засвідчила її більш позитивний ефект порівнюючи з чинною системою фізичного виховання, щодо покращання показників фізичної підготовленості, морфофункціонального розвитку, фізичного здоров'я, професійно важливих психологічних якостей, успішності навчання, методичної підготовленості та службової діяльності курсантів.

14.10.18.0239/0416U003867

Мешко Кристина Іванівна. Виховання господарської дбайливості у студентів аграрних коледжів: Дис... к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 22.06.2016.

УДК 37.091.322:63 "373.8".

225 с.: 3 табл. – Бібліогр.: 219 назв.

Дисертація присвячена актуальній темі виховання господарської дбайливості у студентів аграрних коледжів. На

основі ретроспективного аналізу реконструйовано генезу ідей виховання дбайливого господаря від найдавніших часів до сьогодення, показано стан дослідження проблеми виховання господарської дбайливості у студентів аграрних коледжів. Визначено сутність і розкрито структуру поняття "господарська дбайливість студентів аграрних коледжів", охарактеризовано соціальну потребу виховання господарської дбайливості майбутніх фахівців агропромислового комплексу. Визначено і обґрунтовано критерії і показники господарської дбайливості студентів аграрних коледжів, проаналізовано зарубіжний і вітчизняний досвід виховання дбайливого господаря в аграрних коледжах. Побудовано і обґрунтовано модель виховання господарської дбайливості студентів аграрних коледжів та показано у її структурі місце педагогічних умов. Визначено, обґрунтовано і експериментально перевірено педагогічні умови виховання господарської дбайливості студентів аграрних коледжів: 1) забезпечення готовності наставників академічних груп до виховання у студентів аграрних коледжів господарської дбайливості; 2) вмотивування студентів аграрних коледжів до самовиховання господарської дбайливості; 3) ознайомлення студентів з особистісними якостями керівників успішних агрогосподарств; 4) залучення студентів до суспільно-корисної і продуктивної праці в колективі.

14.10.18.0240/0416U003868

Раковська Марія Андріївна. Розвиток аксіологічного потенціалу майбутніх учителів іноземної мови в університетах Польщі: Дис...

к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 23.06.2016.

УДК 378.147:[373.5.011.3 - 051:81'243] : 17.022.1 (438).

231 с.: 11 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

У дисертації вперше досліджено питання формування та розвитку аксіологічного потенціалу майбутніх учителів іноземної мови в університетах Польщі в руслі компаративного підходу. Введено до наукового обігу поняття "аксіологічний потенціал майбутнього вчителя іноземної мови", проведено порівняльний аналіз розвитку аксіологічних паттернів у Польщі й Україні у площині історико-філософського дискурсу. Схарактеризовано загальні підходи до формування аксіологічного світобачення майбутніх учителів іноземної мови шляхом інтеріоризації системи цінностей європейської демократії. Представлено методологічний концепт, що уможливив визначення критеріїв і показників розвитку аксіологічного потенціалу майбутніх учителів іноземної мови, а також виявлення відповідних його рівнів. Обґрунтовано освітньо-змістовий складник навчальних планів і програм професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови в університетах Польщі, базований на аксіологічних засадах і на цій основі запропоновано низку практичних рекомендацій щодо його впровадження в Україні. На ґрунті польського досвіду розроблено модель формування та розвитку аксіологічного потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови в Польщі й Україні.

14.10.18.0241/0416U003900

Рябуха Анна Юрївна. Підготовка майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування мультимедійних технологій: Дис... к.пед.н. /Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378.22:5:[004.032.6] (043.5).

282 с.: 5 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 291 назва.

Розроблено модель формування готовності майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування ММТ, яка містить мету, завдання, етапи, компонен-

ти, критерії, рівні; обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування ММТ у навчальному процесі; виявлено компоненти готовності майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування ММТ (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний); уточнено: сутність основних понять дослідження "технологія", "мультимедіа", "мультимедійні технології"; подальшого розвитку набули теоретичні, методичні й організаційні засади підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін у педагогічних вищах зі застосуванням ММТ.

14.10.18.0242/0416U003915

Єлізарова Світлана Валеріївна. Формування готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378:[373.064.1:613].

192 с.: 17 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 232 назви.

Об'єкт дослідження - процес формування професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї. Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності методики формування готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї. Методи дослідження - теоретичні, емпіричні, статистичні. У дисертації з'ясовано суть поняття "професійна готовність майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї", схарактеризовано зміст структурних компонентів професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї (аксіологічний, когнітивний, процесуальний, особистісний). Науково обґрунтовано методику формування професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї. Розроблено та впроваджено в навчальний процес професійної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я спецкурс "Здоров'язбережувальна діяльності у взаємодії школи та сім'ї". Схарактеризовано три етапи впровадження методики формування професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї (підготовчий, основний, заключний). Удосконалено дидактичне забезпечення процесу формування професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї, розробці методичних рекомендацій щодо застосування в інтерпретованому вигляді активних та інтерактивних форм і методів навчання в контексті оптимізації процесу формування професійної готовності майбутніх учителів основ здоров'я до здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії школи та сім'ї, розробці комплексу творчих завдань для аудиторної та позааудиторної самостійної роботи майбутніх учителів основ здоров'я.

14.10.18.0243/0416U003916

Авдєєнко Ірина Миколаївна. Розвиток культури здоров'я студентів в освітньому середовищі вищого навчального закладу: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378.14-057.87:613.

238 с.: 24 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 244 назви.

Об'єкт дослідження - освітнє середовище вищого навчального закладу. Мета дослідження - виявити вплив теоретично обґрунтованих педагогічних умов на розвиток культури здоров'я студентів в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Методи дослідження - теоретичні, емпіричні, статистичні. Теоретична значущість та новизна дослідження полягають в тому, що в ньому вперше визначено сутність та структурні компоненти культури здоров'я студентів; наголошено на ролі та функціях освітнього середовища вищого навчального закладу в розвитку культури здоров'я студентів; уточнено критерії, показники та рівні сформованості зазначеної якості; теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови розвитку культури здоров'я студентів, які передбачають здоров'язбережувальне спрямування професійної підготовки студентів; формування системи здоров'язбережувальних знань; оволодіння студентами здоров'язбережувальними технологіями та вміннями розробляти індивідуальну оздоровчу систему; впровадження комплексної програми розвитку культури здоров'я студентів в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає в тому, що розроблені та експериментально перевірені педагогічні умови розвитку культури здоров'я студентів можуть бути реалізовані в освітньому середовищі інших вищих навчальних закладів.

14.10.18.0244/0416U003917

Єлізаров Володимир Петрович. Формування валеологічної компетентності студентів у позааудиторній виховній роботі університету:

Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 01.07.2016.

УДК 378.147.091.322:613.

223 с.: 14 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 252 назви.

Об'єкт дослідження - процес формування валеологічної компетентності студентів у позааудиторній виховній роботі університету. Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі формування валеологічної компетентності студентів педагогічних спеціальностей. Методи дослідження - теоретичні, емпіричні, статистичні. У дисертації з'ясовано суть поняття "валеологічна компетентність студента педагогічної спеціальності", схарактеризовано зміст структурних компонентів валеологічної компетентності студента педагогічної спеціальності, розкрито можливості позааудиторної виховної роботи викладача університету у формуванні валеологічної компетентності майбутніх учителів. Науково обґрунтовано структурно-функціональну модель формування валеологічної компетентності студентів у позааудиторній виховній роботі університету. Схарактеризовано педагогічні умови формування валеологічної компетентності студентів у позааудиторній виховній роботі університету. Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає у розробці змістовної та процесуальної складових оздоровчої секції "Стань здоровим та навчи інших", розробці методичного забезпечення валеологічного центру "Ельфель", розробці діагностичного інструментарію для визначення стану сформованості валеологічної компетентності студентів педагогічних спеціальностей, розробці дидактичних матеріалів щодо застосування інтерактивних методів навчання в інтерпретованому вигляді, розробці комплексу творчих завдань для самостійної роботи студентів, розробці щоденника духовного розвитку для позааудиторної самостійної роботи та самодіагностики власного духовного розвитку.

14.10.18.0245/0416U003918

Донченко Вікторія Іванівна. Методика навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету:

Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.05.2016.

УДК 378.4.091.33:613/614 - 057.875(043.5).

263 с.: 25 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 308 назв.

Об'єкт дослідження - процес навчання здоров'язбереженню студентів медичного університету. Мета дослідження - теоретичне обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка методики навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету. Методи дослідження - теоретичні, емпіричні, статистичні. Теоретичне значення та наукова новизна одержаних результатів полягають у тому, що у дисертації з'ясовано суть поняття "здоров'язбережувальні технології", схарактеризовано структурні компоненти методичної готовності майбутнього лікаря до використання здоров'язбережувальних технологій, систематизовано основні наукові підходи, теоретичні положення, здобутки вітчизняного і зарубіжного досвіду навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету. Здійснено проектування змісту навчання здоров'язбережувальних технологій студентів-медиків та видів пізнавальної активності студентів і способів їхнього включення у процес навчальної діяльності. Науково обґрунтовано методику навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету і її моделі, розроблено систему науково-методичного забезпечення методики та проведено проектування засобів її реалізації. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні та апробації авторської методики навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету. Результати дослідження можуть бути використані в процесі викладання фізичного виховання, спецкурсів за вибором та вивчення професійно зорієнтованих медико-біологічних навчальних дисциплін.

14.10.18.0246/0416U003931

Роман Тетяна Миколаївна. Формування емоційно-вольової культури майбутніх учителів початкових класів у процесі психолого-педагогічної підготовки:

Дис... к.пед.н. /Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 378.22.013: 373.3: [159.942: 17.023.36] (043.5).

288 с.: 9 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування емоційно-вольової культури (ЕВК) майбутніх учителів початкових класів у процесі психолого-педагогічної підготовки, визначено педагогічні умови реалізації розробленої технології, ідентифіковано критерії, показники, критерії та рівні сформованості ЕВК майбутніх педагогів школи I ступеня. Уточнено функції ЕВК. Подальшого розвитку набули положення про основні тенденції розвитку психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи в процесі навчання у педагогічному виші та наукові уявлення про емоційно-вольову регуляцію професійної діяльності майбутніх педагогів школи I ступеня під час психолого-педагогічної підготовки.

14.10.18.0247/0416U003932

Лобач Наталія Вячеславівна. Формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів в освітньому середовищі вищого медичного навчального закладу:

Дис... к.пед.н. /Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 378.22.4: 61-051: [001.102] (043.5).

234 с.: 23 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 260 назв.

Уточнено суть поняття "інформаційно-аналітична компетентність майбутніх лікарів", виявлені компетенції, що необхідні для набуття інформаційно-аналітичної компетентності. Встановлені й обґрунтовані педагогічні умови формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів. Теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено технологію формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів. Подальшого розвитку набули зміст, форми, методи і засоби формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх лікарів у освітньому середовищі вищого медичного навчального закладу.

14.10.18.0248/0416U003976

Решетілова Оксана Михайлівна. Лінгводидактичні засади навчання майбутніх документознавців української професійної лексики:

Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 17.06.2016.

УДК 378:81:373.

223 с.: 4 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 369 назв.

Робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми навчання майбутніх документознавців української професійної лексики. У дослідженні представлено теоретичний аналіз наукової літератури з обраної проблеми; обґрунтовано сутнісні характеристики поняття "лексична професійна компетентність майбутніх документознавців"; проаналізовано методичне забезпечення навчання майбутніх документознавців української професійної лексики, визначено критерії та рівні сформованості професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців. Обґрунтовано лінгводидактичні засади й розроблено методику формування професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців, що ґрунтується на принципах частотності вживання лексичних одиниць, позалінгвальному, систематичного використання різних видів текстів ділової документації, типових ситуацій тощо; вивчення мови у структурній цілісності з обов'язковим пізнанням її рівнів, використання мовленнєвої практики для засвоєння теорії мови і мовлення. Результати експерименту підтвердили ефективність запропонованої методики формування професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців. Ключові слова: професійна лексична компетентність майбутніх документознавців, українська професійна лексика, методика формування професійної лексичної компетентності, професійно зорієнтований текст.

14.10.18.0249/0416U004803

Анічкіна Олена Василівна. Формування вмінь проведення хімічного експерименту в школі майбутніми вчителями природничих дисциплін:

Дис... к.пед.н. /Інституті педагогіки НАПН України. – Захищена 10.11.2016.

УДК 371.3: 54 (075.8).

308 с.: 42 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 337 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування вмінь проведення хімічного експерименту в школі майбутніми вчителями природничих дисциплін. У дисертації визначено сутність, функції, особливості хімічного експерименту в загальноосвітньому навчальному закладі та його класифікацію у науковій літературі. Теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено методичну модель формування вмінь проведення навчального хімічного експерименту майбутніми вчителями природничих дисциплін. Визначено педагогічні умови, які дозволяють реалізувати розроблену методику. Визначені критерії, пока-

зники та рівні сформованості вмінь проведення навчального хімічного експерименту майбутніми вчителями природничих дисциплін.

14.10.18.0250/0416U005024

Зелінський Сергій Сергійович. Формування інформатичної компетентності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки:

Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищено 29.06.2020.

УДК 378.011.3-051 : 62 (043.3).

257 с.: 26 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 272 назви.

Об'єкт: процес професійної підготовки майбутніх інженерів; мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування інформатичної компетентності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки; методи: аналіз, контент-аналіз, систематизація, узагальнення, моделювання, методи математичної статистики; новизна: визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування інформатичної компетентності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки; результати: розроблено програму й навчально-методичне забезпечення спецкурсу "Основи інформатичної компетентності", комплекс завдань для формування інформатичної компетентності майбутніх інженерів під час практичної підготовки, методичні рекомендації застосування технології "virtual office" на основі трансдисциплінарного підходу; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.10.18.0251/0416U005025

Горбуліч Ірина Олександрівна. Підготовка майбутніх фахівців з маркетингу до ділового спілкування засобами професійно-орієнтованої технології:

Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищено 01.07.2020.

УДК 371.13:378.

294 с.: 26 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 387 назв.

Об'єкт: професійна підготовка майбутніх фахівців з маркетингу у вищих навчальних закладах; мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність розробленої професійно зорієнтованої технології підготовки майбутніх фахівців з маркетингу до ділового спілкування у ВНЗ; методи: аналіз, моделювання, узагальнення досвіду, спостереження, опитування, експертне оцінювання, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: теоретично обґрунтовано професійно зорієнтовану технологію підготовки майбутніх маркетологів до ділового спілкування; результати: розроблено спецкурс "Технологія ділового спілкування"; навчально-методичні рекомендації для викладачів, тьюторів, кураторів академічних груп "Підготовка майбутніх маркетологів до ділового спілкування: теоретичний та методичний аспект"; тематика та ресурсно-інформаційне забезпечення з розробки курсових проєктів; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.10.18.0252/0416U005039

Наумук Ірина Николаївна. Формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики в педагогічних університетах:

Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищено 29.06.2016.

УДК [378.091.212:004]:001.102 (043.3).

244 с.: 16 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформати-

ки в педагогічних університетах. Визначено структуру та докладно досліджено теоретичні засади проблеми формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики. Обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено модель формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики. Визначено та теоретично обґрунтовано зміст, форми, методи та засоби формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики в педагогічних університетах.

14.10.18.0253/0416U005040

Лабунець Юлія Олегівна. Виховання моральної особистості у творчості Джона Рональда Руела Толкіна:

Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищено 29.06.2016.

УДК 37.015.311:17.022.1(73)"18/19"(043.3).

288 с. – Бібліогр.: 281 назва.

У дисертації здійснено об'єктивне висвітлення концептуальних засад змісту провідних ідей виховання моральної особистості у творчості Дж. Р. Р. Толкіна; визначено місце творчого доробку письменника-освітянина у світовій педагогічній науці та практиці; встановлено та охарактеризовано періоди та напрями літературно-педагогічної діяльності Дж. Р. Р. Толкіна; наведено узагальнюючу характеристику літературно-педагогічної діяльності вченого; упорядковано і представлено бібліографію літературно-педагогічних творів освітянина та розроблено методичний інструментарій щодо їх використання в навчально-виховному процесі педагогічних навчальних закладів, подано алгоритм їх виховного потенціалу для молоді та дорослих; розкрито зміст виховання моральної особистості у літературно-педагогічній діяльності Дж. Р. Р. Толкіна з урахуванням концептуальних ідей виховання моральної особистості у творчості письменника.

14.10.18.0254/0416U005042

Муртазієв Ернест Гафарович. Підготовка майбутніх учителів до реалізації культурно-історичної складової шкільної математичної освіти:

Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищено 30.06.2016.

УДК 378.091.2:[373.5.091.33:51-7] (043.3).

215 с.: 10 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

У дисертації здійснено цілісне дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів до реалізації культурно-історичної складової шкільної математичної освіти. Обґрунтовано методичні та змістові основи підготовки майбутніх учителів до реалізації культурно-історичної складової. Схарактеризовано основні принципи використання культурно-історичної складової в навчальному процесі: принцип системності, доступності викладання, принцип зв'язку навчання з життям, професійної спрямованості, інтегративності, концептуальної єдності. Окреслено педагогічні умови та запропоновано комплекс педагогічних умов підготовки майбутніх учителів математики до реалізації культурно-історичної складової

14.10.18.0255/0417U000195

Перевознюк Наталія Николаївна. Формування іншомовного ділового спілкування у майбутніх економістів у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін:

Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищено 26.12.2016.

УДК 378+37.015.6+372.461+81'243+37.047.

348 с.: 18 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертацію присвячено проблемі формування іншомовного ділового спілкування у майбутніх економістів у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін. У дисертаційній роботі поняття "іншомовне ділове спілкування економістів" конкретизовано як "іншомовне професійно-ділове спілкування економістів" - складний процес міжособистісної професійно-ділової взаємодії, що здійснюється іноземною мовою та вимагає від сторін спілкування активного прояву власних професійних знань та якостей з метою встановлення ділових контактів, налагодження ефективного співробітництва для вирішення широкого ряду завдань у межах професійної діяльності економістів. Уведено поняття "іншомовна професійно-ділова комунікативна компетентність економіста", визначено її сутність та структуру (лінгвістично-мовленнєва, ділова соціокультурна, професійно-предметна та інтеракційна компетенції). Ефективність моделі формування іншомовного ділового спілкування у майбутніх економістів у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін підтверджено результатами педагогічного експерименту. Ключові слова: іншомовне ділове спілкування, іншомовне професійно-ділове спілкування, іншомовна професійно-ділова комунікативна компетентність, професійно-орієнтовані дисципліни, інтеграційне освітнє середовище, майбутні економісти.

14.10.18.0256/0417U000196

Гаран Марина Сергіївна. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання математики з використанням інформаційних технологій: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 29.12.2016.

УДК 378.016:51:004.

362 с.: 12 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертація присвячена теоретико-методичному обґрунтуванню та практичній реалізації підготовки майбутніх учителів початкових класів з використанням інформаційних технологій, яка здійснюється у процесі опанування навчальної дисципліни "Методика навчання освітньої галузі "Математика". Розроблено структуру мультимедійного методичного комплексу у вигляді конструктору презентацій лекцій, банку мультимедійних матеріалів до практичних та лабораторних занять, банку мультимедійних матеріалів для забезпечення самостійної роботи студентів, банку тестових завдань. Обґрунтовано вимоги до мультимедійного методичного комплексу в цілому (психологічні, дидактичні, методичні, організаційні) і зокрема до мультимедійних презентацій (вимоги до змісту презентації, візуального та звукового ряду, тексту і дизайну слайдів, навігації). Ключові слова: підготовка майбутніх учителів початкових класів, навчальна дисципліна "Методика навчання освітньої галузі "Математика", методична компетентність, інформаційні технології, мультимедійний методичний комплекс.

14.10.18.0257/0417U000197

Вінник Тетяна Олександрівна. Культурологічна підготовка майбутніх учителів початкової школи у системі навчально-виховної роботи університету: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 27.12.2016.

УДК 378.378.14.111.147.

224 с.: 10 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 258 назв.

У дисертаційній роботі досліджено проблему культурологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи у системі навчально-виховної роботи університету. Уточнено сутність поняття "культурологічна підготовка майбутніх учителів початкової школи", його структура та зміст. Доведено, що культурологічна підготовка майбутніх учителів початкової школи - складне структурне утворення у системі

вищого порядку? професійно-педагогічній підготовці, вона є складовою цієї системи і системотвірним чинником, що пронизує всі її компоненти. Вперше науково обґрунтовано педагогічні умови культурологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи: забезпечення позитивної мотивації майбутніх учителів до культурологічної підготовки та відповідної рефлексивної позиції стосовно її удосконалення. Ключові слова: культурологічна підготовка, майбутні учителі початкової школи, культурологічна підготовка майбутніх учителів початкової школи, педагогічні умови, модель культурологічної підготовки.

14.10.18.0258/0417U000198

Вінник Максим Олександрович. Формування науково-дослідницької компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 28.12.2016.

УДК 378.094+378.2+378.147+001.89:004.

239 с.: 19 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 247 назв.

У дисертаційній роботі досліджено проблему формування науково-дослідницької компетентності майбутніх інженерів-програмістів в освітньому середовищі вишу. Уточнено й доповнено сутність поняття "науково-дослідницька компетентність майбутніх інженерів-програмістів", його структура та зміст. Обґрунтовано, що науково-дослідницька компетентність майбутніх інженерів-програмістів - це динамічна особистісна характеристика студента, що відображає прагнення та здатність реалізувати свої знання, вміння, досвід, особисті якості для здійснення наукового дослідження в програмній інженерії, та становить комбінацію мотивації й пізнавальних цінностей; інтегративних фахових та методологічних знань; багатовісестовних науково-дослідницьких умінь і рефлексії. Ключові слова: науково-дослідницька компетентність, освітнє середовище вищого навчального закладу, майбутні інженери-програмісти, організація науково-дослідницької діяльності майбутніх інженерів-програмістів, організаційно-педагогічні умови.

14.10.18.0259/0417U000199

Седов Віктор Євгенович. Формування фахової компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах магістратури: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 27.12.2016.

УДК 378.147:37:004.

240 с.: 13 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню системи професійної підготовки інженерів-програмістів в умовах магістратури та формуванню фахової компетентності ІТ-професіоналів відповідно до швидкого розвитку технологій та зміни вимог ринку праці цієї галузі. Розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах магістратури, що ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісного та ресурсного підходів, визначено педагогічні умови її реалізації. Розроблено навчальні курси "Хмарні технології в освіті", "Інтернет речей", "Програмування мікроконтролерів та інтернет речей". Обґрунтовано доцільність проведення хакатонів, як практико-орієнтованої, наближеної до реальних умов професійної діяльності ІТ-фахівців, форми організації навчального процесу майбутніх інженерів-програмістів. Кількісний і якісний аналіз результатів експериментальної роботи підтвердили ефективність запровадження розробленої моделі формування фахової компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах ма-

гістратури. Ключові слова: підготовка майбутніх інженерів-програмістів в умовах магістратури, фахова компетентність інженера-програміста, інформаційно-комунікаційні технології, інтернет речей, хмарні технології.

14.10.18.0260/0417U000200

Шовкун Віталій Віталійович. Формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики у квазіпрофесійній діяльності: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 26.12.2016.

УДК 378.147:37.004.

240 с.: 15 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню змісту, форм і методів формуванню професійної компетенції майбутніх учителів інформатики у квазіпрофесійній діяльності. Сьогодні вчитель інформатики є першопрохідцем, який самостійно освоює та презентує нові можливості своїм колегам. Відповідно до вимог сусільства, до рівня підготовки сучасного вчителя має змінитися і система підготовки у вищому навчальному закладі. Крім того, проведений аналіз засвідчив, що спектр обов'язків, які сьогодні виконує вчитель інформатики значно перевищує функціональні обов'язки та непов'язаний безпосередньо з навчально-виховним процесом. Розкрито поняття "квазіпрофесійна діяльність майбутнього вчителя інформатики". Розроблено та обґрунтовано зміст, форми і методи формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики у квазіпрофесійній діяльності, розкрито поняття "квазіпрофесійна діяльність майбутнього вчителя інформатики". Ключові слова: квазіпрофесійна діяльність, педагогічна практика, підготовка учителя інформатики, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційно-комунікаційне середовище школи.

14.10.18.0261/0417U000201

Барсук Світлана Леонідівна. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на закладах комунікативно-когнітивного підходу: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 28.12.2016.

УДК 378.147: 811.111: 629.5.072.8.

252 с.: 19 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано та визначено педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв (забезпечення позитивної мотивації до оволодіння іншомовного професійного діалогічного мовлення, усвідомлення курсантами діалогічного мовлення як респонсивного мовленнєвого акту та впровадження когнітивних, комунікативних та респонсивних стратегій; занурення курсантів у навчальні професійно-орієнтовані ситуації). Схарактеризовано сутність поняття "іншомовного професійного мовлення" як респонсивного мовленнєвого акту, що відбувається в певній комунікативній ситуації професійного спілкування і є її продуктом, спрямованого на взаємодію з адресантом, регламентованого нормами офіційної взаємодії та посадовими стосунками; визначено специфіку іншомовного мовлення фахівця галузі за напрямом підготовки "Морський та річковий транспорт" з урахуванням характеру професійної комунікативної діяльності, обґрунтовано та конкретизовано мовленнєві професійні вміння, якими повинен володіти компетентний "бакалавр" за спеціальністю "Судноводіння". Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні навчально-методичного супроводу фахової підготовки судноводіїв, зокрема авторського спецкурсу "Learning Maritime English in Interaction" та навчально-методичного посібника "Communication through Dialogues". Ключові слова:

іншомовне професійне діалогічне мовлення, майбутні судноводії, когнітивні, комунікативні та респонсивні стратегії, педагогічні умови.

14.10.18.0262/0417U001011

Русіна Наталія Геннадіївна. Методика формування інформатичних компетентностей у майбутніх правознавців: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 20.12.2016.

УДК 378.147.88.

255 с.: 10 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 352 назв.

У дисертації запропоновано методику формування інформатичних компетентностей у майбутніх правознавців. У роботі проаналізовано психолого-педагогічну, науково-методичну та навчальну літературу з проблеми дослідження, нормативно-правові документи; узагальнено педагогічний досвід щодо впровадження у навчальний процес ВНЗ юридичного профілю сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; уточнено зміст інформатичних компетентностей майбутніх правознавців; з'ясовані фактори, що впливають на формування інформатичних компетентностей у майбутніх правознавців. Розроблено методику формування інформатичних компетентностей у майбутніх правознавців, доведено її ефективність.

14.10.18.0263/0417U001012

Чирва Ганна Миколаївна. Методика професійно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів технологій: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2016.

УДК [371.134:004(07)](043.3).

314 с.: 20 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 282 назв.

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення проблеми професійно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів технологій. На основі уточнення змісту ключових понять дослідження розкрито сутність понять "інформатична компетентність", "професійно орієнтоване навчання інформатичних дисциплін"; охарактеризовано особливості професійно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів технологій. Розроблено модель професійно орієнтованого навчання майбутніх вчителів технологій інформатичним дисциплінам. Здійснено проектування змісту професійно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів технологій, визначено шляхи інтеграції традиційних та інноваційних організаційних форм та методів, застосування активних та інтерактивних технологій навчання, як необхідних складових методики професійно орієнтованого навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів технологій.

14.10.18.0264/0417U001020

Ступак Дмитро Євгенович. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці в процесі фахової підготовки: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної Академії педагогічних наук України. – Захищена 28.12.2016.

УДК 378:745.8:[74.6+68.9] (043.3).

312 с.: 15 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація присвячена дослідженню проблеми формування професійної компетентності майбутніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці в процесі фахової підготовки у вищих навчальних закладах. У роботі обґрунтовано зміст і структуру професійної компетентності майбу-

тніх викладачів безпеки життєдіяльності та охорони праці. Виявлено педагогічні умови, розроблено та експериментально перевірено модель її формування у процесі фахової підготовки означених фахівців у вищих навчальних закладах.

14.10.18.0265/0417U001033

Федорова Катерина Валеріївна. Формування професійно-етичних якостей майбутніх лікарів у виховному просторі вищого медичного навчального закладу: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 20.12.2020.

УДК 378.14 : 616 - 05 (477) (043.3).

250 с.: 21 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 338 назв.

Об'єкт: процес професійної підготовки майбутніх лікарів; мета: теоретичне обґрунтування професійно-етичних якостей майбутніх лікарів, розробка та експериментальна перевірка моделі їх формування у виховному просторі вищого медичного навчального закладу; методи: аналіз, узагальнення, контент-аналіз, моделювання, спостереження, анкетування, експертна оцінка, узагальнення незалежних характеристик, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: розроблено модель формування професійно-етичних якостей майбутніх лікарів у виховному просторі вищого медичного навчального закладу; результати: розроблено тренінг розвитку моральної свідомості майбутніх лікарів; створено банк етичних дилем професійного спрямування; розроблено пакет ситуаційних завдань, вправ, навчальних проектів, присвячених морально-етичним аспектам медичної діяльності; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.10.18.0266/0417U001034

Особов Іван Павлович. Формування креативності у студентів гуманітарних спеціальностей засобами інформаційно-комунікаційних технологій: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 21.12.2020.

УДК 378.016:004.

323 с.: 18 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 349 назв.

Об'єкт: процес професійної підготовки студентів гуманітарних спеціальностей; мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування креативності в студентів гуманітарних спеціальностей засобами інформаційно-комунікаційних технологій; методи: аналіз, узагальнення, моделювання, спостереження, анкетування, тестування, аналіз продуктів діяльності, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: теоретично обґрунтовано й експериментально доведено ефективність педагогічних умов формування креативності в студентів гуманітарних спеціальностей на основі ІКТ у процесі їхньої професійної підготовки у ВНЗ; результати: розроблено спецкурс "Креативність і її формування" та його навчально-методичне забезпечення, рекомендації по організації та проведенню лекцій, семінарів, практичних занять, спрямованих на формування креативності студентів гуманітарних спеціальностей, методичні рекомендації з проведення тренінгу "Креативний саморозвиток on-line", рекомендації для студентів гуманітарних спеціальностей щодо використання ІКТ в процесі формування креативності; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.10.18.0267/0417U001035

Піскурська Ганна Вікторівна. Формування професійної плюрилінгвальної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у вищому технічному на-

вчальному закладі: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 20.12.2020.

УДК 378: 371.134: 81'243.

250 с.: 10 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

Об'єкт: процес професійної підготовки менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у ВНЗ; мета: теоретично обґрунтувати модель формування професійної плюрилінгвальної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності та експериментально перевірити педагогічні умови її впровадження у процес фахової підготовки; методи: аналіз, моделювання, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: розроблено модель формування професійної плюрилінгвальної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності та визначено педагогічні умови її ефективної реалізації; результати: інформаційно-пошуковий та квазіпрофесійні ситуації для контекстного залучення до змісту фахових дисциплін; комплекс контрастивних вправ з розвитку професійної плюрилінгвальної компетентності; методичні рекомендації для викладачів для забезпечення процесу формування професійної плюрилінгвальної компетентності; галузь – теорія і методика професійної освіти.

14.10.18.0268/0216U003661

Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів:

Заключний звіт /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; Керівник Молодиченко Валентин Вікторович. – ДР 0113U000293. УДК 378.015.3:37:316.613:005.336.5.

579 с.

Звіт про НДР: 579 с., 6 додатків, 211 джерел. Об'єкт дослідження - культурно-освітній простір як цілісне, складноорганізоване явище. Предмет дослідження - методологічні детермінанти гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів. Мета роботи - концептуалізувати людиновимірність як чинник гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів. Методи дослідження: ретроспективний аналіз і узагальнення філософської, соціологічної, культурологічної, природознавчої, психолого-педагогічної, мистецтвознавчої літератури з проблем розвитку людини; систематизація методологічних підходів для виокремлення авторських теорій; узагальнення наукової літератури з проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів; індукція, дедукція, синтез, порівняння та зіставлення ідей, концепцій, гуманітарних теорій; диференціації аналогом, моделювання тезаурусу базових дефініцій концепції людиновимірності гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, визначення методологічних детермінант даного процесу. Методологічну основу дослідження становлять філософські та психолого-педагогічні ідеї про інтеграцію гуманітарних наук у комплексному вивченні та формуванні духовної сфери людини; культурологічний, системний, синергетичний, людиновимірний, ціннісно-генерувальний, вітально-аксіологічний та холистсько-емерджентний підходи до навчально-виховного процесу; закономірності взаємодії педагогіки, філософії, мистецтва, культурології, соціології, екології, психології, етики та естетики у культурно-освітньому просторі. У результаті дослідження обґрунтовано людиновимірність як цивілізаційний маркер сучасних культурно-освітніх змін; визначено методологічні детермінанти гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, концептуалізовано людиновимірність як чинник гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, розроблено механізми реалізації концепції людиновимірності в систем-

ні параметри культурно-освітнього простору майбутніх педагогів. Результати НДР упроваджено в навчальний процес Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження: гармонізація культурно-освітнього простору майбутніх педагогів набуває ефективності за умови імплементації людиномірного підходу в діяльність усіх інституцій культурно-освітнього простору, його змістових компонентів, інтеграції всіх зусиль суб'єктів культурно-освітнього процесу, створенні експертних діагностик, наукового забезпечення функціонування культурно-освітнього простору.

14.10.18.0269/0216U003849

Духовні основи становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Шевченко Галина Павлівна. – ДР 0113U001167. УДК 378.03-057.88.

186 с.

Сучасна цивілізація характеризується проявами бездуховності і вузького практицизму, орієнтацією людини на максимальне отримання матеріальних благ за будь-яких умов, що значно збіднює духовні потреби та ідеали людського буття. В цих умовах особливого значення набуває проблема визначення духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету. Мета роботи - визначення духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету, розробка методології, теорії, основних концептуальних положень, науково-методичного інструментарію експериментального дослідження духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету та виявлення психолого-педагогічних умов забезпечення їх ефективності. Об'єкт дослідження - процес становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету. Предмет дослідження - духовні основи та психолого-педагогічні умови становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету. У результаті дослідження було здійснено методологічний аналіз проблеми ціннісно-сислової сфери майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі університету; розкриті теоретичні засади становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутніх фахівців в культурно-освітньому просторі університету; обґрунтована сутність духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутніх фахівців в культурно-освітньому просторі університету; схарактеризовані ціннісні орієнтири університетської освіти та її культурно-сисловий простір; розроблено науково-методичний інструментарій експериментального дослідження; розроблена експериментальна програма духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутніх фахівців; визначені психолого-педагогічні умови реалізації духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутніх фахівців в культурно-освітньому просторі університету; розроблені та впроваджені педагогічні технології духовних основ становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутніх фахівців в культурно-освітньому просторі університету.

14.10.18.0270/0216U003955

Педагогічні засади професійного становлення бакалаврів з дизайну інтер'єру: Заключний звіт /Вищий навчальний заклад Інститут реклами (у форматі товариства з обмеженою відповідальністю); Ке-

рівник Захожай Валерій Борисович. – ДР 0114U006521. УДК 378.14:72.012.

11 с.

Здійснено позиціонування дизайнера інтер'єру в контексті освітньої та професійної підготовки, обґрунтовані та розроблені організаційно-педагогічні засади професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у вищих навчальних закладах з урахуванням історичного досвіду та зарубіжних дизайнерських шкіл

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.10.18.0271/0416U003939

Рябова Юлія Миколаївна. Підготовка майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 378.091.2:364-43]:323.1(043.2).

238 с.: 14 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 305 назв.

У дисертації розглянуто проблему підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі. Розкрито специфіку, зміст та структуру підготовки майбутніх фахівців з соціальної роботи та необхідність її вдосконалення шляхом запровадження науково обґрунтованих педагогічних умов. Дістало подальшого розвитку поняття "багатонаціональне середовище" та наукові уявлення щодо підготовки соціальних працівників до роботи в багатонаціональному середовищі. Ключові слова: майбутні соціальні працівники, підготовка до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі, міжкультурна взаємодія, педагогічні умови підготовки до роботи в багатонаціональному середовищі, професійна діяльність, багатонаціональне середовище, соціальна робота.

14.10.18.0272/0416U005064

Сокол Ірина Миколаївна. Підготовка вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної освіти: Дис... к.пед.н. /Державний вищий навчальний заклад "Запорізький національний університет". – Захищена 08.07.2016.

УДК 378.046-021.68:004.424.4 (043.3/5).

284 с.: 16 табл. – Бібліогр.: 308 назв.

Об'єкт дослідження: процес підготовки вчителів у системі післядипломної освіти. Мета дослідження: обґрунтувати комплекс організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування готовності вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної педагогічної освіти. Предмет дослідження: організаційно-педагогічні умови формування готовності вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної педагогічної освіти. Методи дослідження: аналіз, узагальнення, систематизація, моделювання, педагогічний експеримент, статистичні методи. Результати дослідження і новизна: досліджено проблему підготовки вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної освіти. Розроблено та апробовано комплекс організаційно-педагогічних умов формування готовності вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема орієнтація змісту післядипломної педагогічної освіти на формування готовності вчителів до використання квест-технології; розвиток цілісного уявлення вчителів про квест-технологію шляхом занурення в освітнє квест-середовище; спрямування пізнавально-практичної діяльності вчителів на створення та реалізацію власних навчальних квестів. Сфера використання: результати дослідження впроваджено в процес підвищення кваліфікації вчителів та

науково-методичну роботу з працівниками інститутів післядипломної освіти.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки

14.10.18.0273/0416U005022

Тадаєва Анастасія Вадимівна. Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів в сучасному інформаційному просторі: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 30.06.2020.

УДК 373.3.013.42-057.874:316.77] (043.3).

258 с.: 14 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 272 назви.

Об'єкт: процес соціалізації школярів у сучасному інформаційному просторі; мета: теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити систему соціально-педагогічного супроводу медіасоціалізації молодших школярів у сучасному інформаційному просторі; методи: аналіз, систематизація, моделювання, анкетування, інтерв'ювання, спостереження, аналіз документації, методи математичної статистики; новизна: теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність системи соціально-педагогічного супроводу медіасоціалізації молодших школярів у сучасному інформаційному просторі; результати: оновлено форми діяльності з представниками школи, сім'ї, територіальної громади та молодшими школярами в умовах інформаційного суспільства; розроблено освітньо-методичні матеріали для батьків та дітей "Правила поведінки в сучасному інформаційному просторі для молодших школярів"; галузь – соціальна педагогіка

14.10.18.0274/0216U003663

Превенція соціального сирітства в умовах територіальної громади міста: Заключний звіт /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"; Керівник Харченко Сергій Якович. – ДР 0113U001778. УДК 37.013.42 - 058.862.

24 с.

Об'єкт дослідження - соціально-педагогічна діяльність щодо превенції соціального сирітства в умовах територіальної громади міста. Мета дослідження - наукове обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка системи соціально-педагогічної роботи щодо превенції соціального сирітства в умовах територіальної громади міста. Методи дослідження: теоретичні: аналіз наукової літератури, узагальнення досвіду, контент-аналіз, моделювання, прогнозування, проектування, планування та ін; емпіричні: діагностичні (інтерв'ю, анкетування, фокус-групи, бесіда); обсерваційні (включене й опосередковане спостереження); соціально-педагогічний експеримент, моніторинг, математичної статистики. Новизна результатів полягає в тому, що уперше обґрунтовано й розроблено теоретичні та методичні (практико-орієнтовані) засади системно-комплексної організації соціально-педагогічної роботи щодо превенції соціального сирітства в умовах територіальної громади міста; розроблено й реалізовано зміст та технології професійної підготовки фахівців до соціально-педагогічної превенції соціального сирітства в умовах територіальної громади міста. Ступінь упровадження визначається науково-методичним супроводом соціально-педагогічної роботи щодо превенції соціального сирітства на рівні територіальних громад міст Луганська, Северодонецька, Старобільська, Львова та навчального процесу ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", ВНЗ "Український католицький університет", ДЗ "ЛНУ імені Івана Франка". Взаємозв'язок з іншими роботами: "Зміст та технологія соціально-педагогічної діяльності з дітьми групи ризику" (державний реєстраційний номер 0107U000971).

Рекомендації щодо використання результатів роботи: процес превенції соціального сирітства в територіальній громаді міста може набути ефективності, якщо буде організований як система та забезпечений науково-методичним інструментарієм представленим у роботі. Галузь застосування: соціально-педагогічна діяльність суб'єктів територіальної громади міста щодо превенції соціального сирітства; навчальний процес ВНЗ, що готують фахівців соціальної сфери до превентивної роботи з попередження соціального сирітства на рівні міської територіальної громади. Економічна ефективність: досягнення мети превенції соціального сирітства без додаткових капіталовкладень; забезпечення суб'єктів міської громади технологічним інструментарієм та науково-методичною продукцією.

14.85 Технічні засоби навчання і навчальне обладнання

14.10.18.0275/0216U003688

Впровадження технологій електронного навчання у вищих та середніх закладах освіти:

Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Баллик Надія Романівна. – ДР 0111U004875. УДК 37.018.43.004. 22 с.

Мета дослідження - розробка, апробація і впровадження програмних засобів електронного навчання у вищих і середніх навчальних закладах України; методичне обґрунтування інноваційних технологій електронного навчання. Предметом дослідження - технології та засоби електронного навчання у використуванні у вищих і середніх навчальних закладах України. Новизна одержаних результатів визначається авторською концепцією аналізу проблеми, комплексним підходом до вирішення проблеми електронного навчання у процесі його становлення у навчальних закладах України. Здійснено системне вивчення особливостей навчального процесу в під час здійснення електронного навчання процесу України у всьому комплексі теоретичних, практичних, матеріальних, економічних, соціальних та організаційно-господарських чинників. Як наслідок, створено концепцію впровадження технологій електронного навчання у навчальний процес вищих та середніх закладів освіти. А саме розроблено та обґрунтовано моделі електронного навчання для денної та заочної форми навчання післядипломної освіти. Результати дослідження, оформлені у вигляді навчальних програм, методичних рекомендацій, статей, монографій і можуть бути використані при впровадженні електронного (дистанційного) навчання вищих та середніх закладів освіти, підготовці спеціальних курсів з методики навчання, читанні загальних курсів і спецкурсів з проблем організації навчального процесу.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.10.18.0276/0416U005073

Одинцова Галина Юріївна. Роль установки у формуванні креативного мислення юриста:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАН України. – Захищена 30.06.2016.

УДК 159.9:34 (043.3).

252 с.: 8 табл. – Бібліогр.: 189 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене розробці теоретичних засад і практичних науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення практики професійно-психологічної підготовки юристів, спрямованої на формування та розвиток психологічної готовності до креативного мислення. Охарактеризовано особливості, структуру, зміст, рівні, специфі-

чні риси пізнавальної діяльності юриста, а також доведено, що креативний характер юридичної діяльності є однією з основних її особливостей. Визначено поняття креативності як властивості когнітивного процесу. Наведено різні дефініції терміна "креативність", розглянуто основні напрями дослідження цього поняття, найважливіші підходи до його вивчення, визначено характеристики. Розглянуто чинники, умови розвитку та психологічні детермінанти креативності. Наведено індивідуально-психологічні механізми особистості, які сприяють активації творчого мислення у процесі розв'язання пізнавальних завдань, зазначено, що сама готовність до актуалізації креативного потенціалу обумовлена сукупністю відповідних психологічних установок. Розкрито зміст установки та її роль у формуванні творчого мислення правника. Визначено провідні психологічні детермінанти формування готовності до активації креативного мислення юриста. Окреслено завдання сформувати професійно-психологічну готовність використовувати креативний потенціал, описано навчально-розвивальні заходи спрямованого впливу на мотиваційний, когнітивний та поведінковий компоненти особистості юриста. Наведено авторський "Тренінг формування креативного потенціалу юриста"; здійснено аналіз його ефективності, на підставі чого описано завдання, функції, структуру, вимоги, принципи та рекомендації щодо його застосування.

15.21 Загальна психологія

15.10.18.0277/0416U003077

Мартинюк Юлія Олександрівна. Особливості емоційних станів батьків дітей з різним рівнем психосоціальним розвитком:

Дис... к.психол.н./Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 21.04.2016.

УДК 159.942-055.52:[616.831+616.89]-053.5.

190 с.: 34 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт дослідження - емоційні стани особистості. Предмет дослідження - особливості емоційних станів батьків дітей з різним рівнем психосоціального розвитку. Методи дослідження: структурно-функціональний метод; метод теоретичного аналізу та узагальнення наукових першоджерел за досліджуваною проблематикою; метод наукового спостереження; психодіагностичний метод та метод математичної статистики (кореляційний, факторний аналіз). До психодіагностичного комплексу увійшли наступні методики: проективна методика "ДАМ" (Дерево - Автопортрет - Місцевість) (Т. П. Вісковатова), тест "Шкала депресії" (В. Зунг, у модифікації Т. І. Балашової), методика "Самооцінки емоційного стану" (А. Уесман і Д. Рікс), методика "Агресивна поведінка" (Є. П. Ільїн і П. А. Ковальов), опитувальник ДСХД (діагностика ставлення до хвороби дитини) (В. Е. Каган, І. П. Журавльова), авторські методики "Орієнтир" (модифікація методики "Незакінчені речення" та тесту Розенцвейга) та "Гармонія". Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що: вперше створено моделі емоційних станів батьків дітей з різним рівнем психосоціального розвитку; встановлено основні відмінності у психологічних складових емоційних станів батьків дітей з різним рівнем психосоціального розвитку; емпірично підтверджено відмінності між компонентами емоційних станів батьків, діти яких розвиваються типово та мають порушення психосоціального розвитку; експериментально встановлено та обґрунтовано ефективність застосування програми для подальшої роботи з даною категорією родин та дітей; уточнено дефініцію "емоційний стан"; набули подальшого розвитку дані о психологічних особливостях сприйняття батьками дітей з психофізичними порушеннями в умовах сімейного виховання. Практичне значення дослідження полягає в тому що його результати можуть бути

рекомендовані до використання психологами, соціологами та скласти основу для розробки індивідуальної та групової роботи з членами родини різного віку, які виховують дітей із психофізичними порушеннями, враховуючі повні та неповні сім'ї. Основні теоретичні положення та емпіричні результати дисертаційного дослідження впроваджено у коректувально-виховну роботу: головного дитячого спеціалізованого клінічного санаторію "Хаджибей" (акт впровадження №6 від 29 травня 2015 року); одеського дошкільного навчального закладу "Ясла-садок" №174 комбінованого типу Одеської Міської Ради; у читанні навчальних дисциплін "Загальна психологія" на кафедрі загальної психології і психології розвитку особистості та "Основи реабілітології", "Диференціальна психологія" на кафедрі диференціальної і спеціальної психології ОНУ імені І. І. Мечникова (акт впровадження № 5 від 10 березня 2015 року), ДУ "Українського науково-дослідного інституту медичної реабілітації та курортології МОЗ України" (акт впровадження №44036 від 29 травня 2012 року, акт впровадження №149 від 2 грудня 2013 року), у навчальний процес підготовки психологів ПУДПУ імені К.Д. Ушинського, відділ психологічного забезпечення УКЗ Головного управління Національної поліції в Одеській області. Сфера використання вищій навчальні заклади, психологічні служби.

15.10.18.0278/0416U003078

Сербін-Жердецька Інна Анатоліївна. Психологічні особливості життєвих виборів особистості:

Дис... к.психол.н./Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 23.04.2016.

УДК 159.923: 159.947.2:128.

181 с.: 7 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт дослідження - життєві вибори особистості. Предмет дослідження - психологічні особливості життєвих виборів особистості. Мета дослідження - психологічне обґрунтування та емпіричне дослідження особливостей життєвих виборів особистості. Методи дослідження. З метою вирішення поставлених дослідницьких завдань та забезпечення об'єктивності дослідження життєвих виборів особистості в роботі використана низка методів, а саме: теоретичні методи, що дозволили зіставити різні точки і уточнити окремі поняття та психологічну сутність феномену життєвого вибору особистості; емпіричні методи: наукового спостереження, психолого-діагностичного обстеження, експертних оцінок, констатувальний експеримент, методи математичної обробки емпіричних даних. Метод психолого-діагностичного обстеження включав у себе низку конкретних психодіагностичних методик, спрямованих на дослідження основних особливостей життєвих виборів, а саме: опитувальник ММРІ в модифікації ММІЛ Ф. Б. Березіна, М. П. Мірошникова, Р. В. Рожанця; опитувальник SACS С. Гобфолла в адаптації Н. Є. Водоп'янової; Багаторівневий особистісний опитувальник "Адаптивність" (МЛО-АМ) розроблений А. Г. Маклаковим і С. В. Чермяніним; анкета, що містила питання про соціально-демографічний статус (вік, місце народження, місце проживання, спільне проживання, рівень освіти, сімейний стан, кількість дітей в батьківській сім'ї, порядок народження, наявність дітей) та анкета, що містила питання про особливості професійної діяльності (посаду, підрозділ, стаж в даному підрозділі, загальний стаж роботи, досвід роботи батьків в органах внутрішніх справ), питання про ставлення до роботи та причину вибору професії поліцейського. Для статистичної обробки даних відібрана комп'ютерна програма SPSS v11.5 for Windows з пакетами обчислювання коефіцієнтів кореляцій, нормативного показника PR (процентиль), t-критерія Стьюдента та інших. Наукова новизна одержаних результатів вперше визначено основні суб'єктивні і соціальні чинники життєвих

виборів особистості (зацікавленість, покликання, порада батьків або друзів, популярність, кар'єрне зростання, зв'язки, формування вмінь і навичок, байдужість, відсутність вибору); створено чотирикластерну модель життєвих виборів особистості за суб'єктивними чинниками (реактивний вибір, зовнішній вплив, когнітивне самовизначення, емоційне самовизначення); побудовано двокластерну модель особистості за здійсненими життєвими виборами ("Своєчасні життєві вибори" та "Відстрочені життєві вибори" особистості); виділено основні показники, що характеризують здійснені життєві вибори (життєвий вибір стосовно отримання вищої освіти; укладення шлюбу та народження дітей); виявлено та обґрунтовано індивідуально-психологічні передумови різних життєвих виборів особистості; обґрунтовано роль життєвих виборів у забезпеченні адаптивних можливостей особистості; - доповнено зміст поняття "стратегії життєвого вибору" у дихотомії "реалізованість - проблемність"; дістало подальшого розвитку поняття "ситуація вибору", "життєвий вибір особистості", "стратегія життєвого вибору особистості". Практичне значення одержаних в дисертаційному дослідженні результатів полягає в тому, що в ньому сформульовані та психологічно обґрунтовані шляхи підвищення ефективності рішення професійних задач, надані пропозиції, які будуть сприяти підвищенню ефективності професійного становлення та діяльності працівників Національної поліції України. Результати, отримані автором в ході дослідження, можуть використовуватися у профвиборах і визначенні готовності до певного виду професійної діяльності, у психологічному консультуванні, цілеспрямованій організації професійної психологічної підготовки. Сфера використання вищій навчальній закладі, психологічні служби.

15.10.18.0279/0416U003079

Ковальова Марія Володимирівна. Психологічні механізми взаємозв'язку профілю часової перспективи особистості з захисними адаптаційними комплексами: Дис... к.психол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 22.04.2016.

УДК 159.937.53: 159.923.

193 с.: 16 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 330 назв.

Об'єкт дослідження: часова перспектива. Предмет дослідження: взаємозв'язок домінуючої часової перспективи особистості з захисними механізмами. Методи дослідження. З метою вирішення поставлених дослідницьких задач в роботі використані: теоретичні методи (проблемно-логічний метод, індукція, абстрагування, узагальнення, систематизація, моделювання), що застосовувалися для узагальнення теоретико-методологічних основ і експериментальних даних дослідження; експериментальний метод (метод відтворення тривалості з пред'явленням візуального стимулу); методи психологічної діагностики та математичної обробки даних (методи описової статистики, кореляційного аналізу, множинного регресійного аналізу, дискримінантний аналіз, критерій Манна-Вітні, Н-критерій Крускала-Волеса). Метод психологічної діагностики містив: експериментальний метод відтворення тривалості, методу "Каузометрія": "Формування списку подій"; "Циклічний тест часу" ("Кола Котла"); методу "Інверсії віддаленості. Формування списку подій" (О.О. Кронік, Є.І. Головаха), методу "Часові децентрації" (О.О. Кронік, Є.І. Головаха), опитувальної часової перспективи особистості Ф. Зімбардо (ZTPI - Zimbardo Time Perspective Inventory) в адаптації А. Сирцової, О.В. Мітіної, методу діагностики особистісних дезорганізаторів часу О.В. Кузьміної. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше: показана представленість різних механізмів психологічних захистів при розбіжностях в емоційній насиченості часової перспективи і ставленні до

організації часу життя; наведено класифікацію особистісних типів часової орієнтації (ретроспективна, трансспективна, перспективна); встановлені комплекси психологічних захистів у різних типів часової орієнтації; проведено аналіз взаємозв'язку особливостей прояву часової орієнтації у межах показників змістовних, формальних і організаційних параметрів психологічного часу та часової перспективи; встановлені профілі вираженості показників часової перспективи в групах з різною часовою орієнтацією; встановлено предиктори пов'язаності часових зон психологічного часу (чинник "Фаталістичне сьогодення" та окремі шкали особистісних дезорганізаторів часу); проведено порівняльний аналіз середніх значень питомої ваги актуальних, реалізованих та потенційних зв'язків, що характеризують показники насиченості психологічного часу; виділені у змісті психологічного часу три сфери приналежності життєвих подій: навчально-професійна діяльність, сфера міжособистісних взаємодій і персональна сфера та продемонстровані особливості їх проявлення у індивідів з різною протяжністю психологічного часу; встановлено феномени "збіднення минулого" і "втрати дитинства" в групі з домінуючою протяжністю минулого; продемонстровані три характерні тенденції інверсування подій; встановлені чинники, що впливають на здатність індивідів до самоорганізації свого часу. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати вивчення параметрів психологічного часу, особливостей часової перспективи та комплексів психологічних захистів у різних типів часової орієнтації можуть бути використані в лекційних курсах "Загальна психологія", "Час у психіці людини", "Діференціальна психологія" і спецкурсах "Психологія часу" для студентів психологічного відділення ОНУ імені І.І.Мечникова (акт впровадження № 23 від 12. 03. 2014 р.) та ПУДПУ імені К.Д.Ушинського (акт впровадження №14 від 21.05.15 р.), в практичній діяльності відділу психологічного забезпечення національної поліції в Одеській області (акт впровадження № 4 від 28. 01. 2016 р.). в психологічному консультуванні. Сфера використання вищій навчальній закладі, психологічні служби.

15.10.18.0280/0416U003080

Курова Анастасія Володимирівна. Психологічні індивідуально-особистісні детермінанти суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів: Дис... к.психол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 21.04.2016.

УДК 59.923-057.87.

226 с.: 33 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Об'єкт дослідження: суб'єктивне благополуччя особистості. Предмет дослідження: індивідуально-особистісні детермінанти суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів. Методи дослідження. З метою вирішення поставлених дослідницьких задач для дослідження психологічних індивідуально-особистісних детермінант суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів у роботі використана низка методів, а саме: системний метод; метод теоретичного аналізу та узагальнення наукових першоджерел; метод наукового спостереження; метод психолого-діагностичного обстеження; метод математичної статистики. Наукова новизна та теоретичне значення дослідження. Уперше: виділено основні внутрішні детермінанти становлення суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів (особистісно-психологічні характеристики; мотиваційний комплекс особистості та провідні компоненти соціально-психологічної адаптації); розроблено інтегральну теоретичну модель суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів; створено підсумкові моделі послідовного впливу індивідуально-особистісних детермінант на рівень суб'єктивного благополуччя за статевою ознакою; виявлено вплив особливостей особистості на суб'єктивне благо-

получчя майбутнього психолога; уточнено вплив чинників соціально-психологічної адаптації та мотивації на суб'єктивне благополуччя майбутніх психологів; удосконалено поняття "суб'єктивне благополуччя особистості". Практичне значення дослідження полягає у тому, що використані у дослідженні кількісні та якісні дані про особливості суб'єктивного благополуччя майбутніх психологів дозволяють організувати навчально-виховну роботу зі студентами спеціальності "Психологія", надавати їм психологічну підтримку в адаптаційний період до умов навчання у ВНЗ. Сфера використання вищі навчальні заклади, психологічні служби.

15.10.18.0281/0416U003081

Капустянський Михайло Вікторович. Психологічні умови розвитку мотивації професійного зростання особистості керівника:

Дис... к.психол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 22.04.2016.

УДК 159.942.5.

208 с.: 14 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Об'єкт дослідження: професійне зростання особистості керівника. Предмет дослідження: психологічні умови розвитку мотивації професійного зростання особистості керівника. Методи дослідження. Теоретичні: аналіз психологічної літератури, здійснений з метою визначення стану розробленості досліджуваної проблеми; порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, класифікація, моделювання, що були застосовані для визначення концептуальних засад дослідження умов розвитку мотивації професійного зростання особистості керівника. Емпіричні: бесіда, анкетування, тестування. З метою збору біографічних даних про респондентів і, зокрема, особливостей посадового зростання застосовувалась спеціально створена соціально-демографічна анкета. Для діагностики мотиваційних складових застосовувались методика "Спрямованість особистості" В. Смекала і М. Кучери, опитувальник мотивації В.К. Гербачевського, для вивчення самооцінки - методика "Самооцінка характеру за Р.Б. Кеттеллом" (16PF), для дослідження ціннісної структури особистості та розбіжностей між показниками "цінність" та "доступність" - методика "Рівень співвідношення цінності та доступності в різних життєвих сферах" О.Б. Фанталової в модифікації Н.Г. Саліхової; для дослідження несвідомого особистості - метод портретних виборів Л. Сонді та рисунковий тест Е. Вартега, для вивчення кар'єрних орієнтацій - методика Е.Г. Шейна "Кар'єрні орієнтації" у модифікації А.О. Жданович, для оцінки професійних компетенцій - експертна оцінка. Математичної статистики: розрахунок описових статистик, кореляційний аналіз (коефіцієнт r Пірсона), регресійний аналіз (простий лінійний та множинний лінійний), аналіз головних компонент, непараметричний дисперсійний аналіз за допомогою Н-критерію Краскала-Волліса, критерій асоціації χ^2 Крамера, експлораторний факторний аналіз, множинний лінійний регресійний аналіз, множинний категоріальний регресійний аналіз. Для оцінки ефективності коректувально-формульованої програми Т-критерій Стьюдента для незалежних вибірок, Т-критерій Стьюдента для парних (залежних) вибірок. Математичний аналіз емпіричних даних здійснювався за допомогою статистичних програмних пакетів IBM SPSS Statistics 23.0.0 та R 3.2.3. Наукова новизна і теоретичне значення дослідження: вперше: створено модель та визначено структуру мотиваційного потенціалу керівника, в якій мотиваційні компоненти знаходяться у системних відношеннях із особистісним потенціалом, а також характеризуються ієрархічним підпорядкуванням; визначено особливості інтеграційних взаємовідношень мотиваційних складових з неусвідомлюваними та усвідомлюваними компонентами особистісного потенціалу керівника; розширено та уточнено уявлен-

ня про соціально-демографічні та індивідуально-особистісні особливості керівника, що беруть участь у формуванні його посадового (кар'єрного) зростання; доповнено дані про роль середовищних та особистісних передумов у формуванні професійно важливих компетенцій керівника, зокрема, про позитивний вплив активних, інтенційних тенденцій несвідомого рівня на кар'єрне просування; розкрито виняткове значення мотиваційних чинників професійного зростання керівника: змагального мотиву, вольових зусиль, оцінки рівня досягнутих результатів, оцінки власного потенціалу, наміреного рівня мобілізації зусиль, очікуваного рівня результату, ініціативності. Практичне значення дослідження полягає у побудові моделі прогнозування професійної компетентності керівника. Модель формалізована у вигляді комп'ютерної програми "Атланта-персонал". Також важливе практичне значення має розроблена коректувально-формульована програма тренінгу розвитку мотивації кар'єрного та професійного зростання керівника. Запропонований комплекс спеціальних засобів може бути використаний для складання цілісної програми формування професійного зростання керівників в умовах роботи в організації. Матеріали дослідження використані у викладанні курсів "Психологія управління", "Психологія менеджменту", "Загальна психологія", "Соціальна психологія", "Соціально-психологічний практикум", "Психологія мотивації" у ВНЗ як елемент психологічної освіти та психологічної підготовки фахівців. Сфера використання вищі навчальні заклади, психологічні служби.

15.10.18.0282/0416U003082

Норчук Юрій Володимирович. Психологічні особливості становлення завчасної стійкості в контексті життєвих перспектив особистості:

Дис... к.психол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 23.04.2016.

УДК 159.922.73:316.612.

208 с.: 30 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 194 назви.

Мета дослідження - встановити психологічні особливості становлення завчасної стійкості особистості в контексті її життєво-часових перспектив та відповідно до умов професіоналізації. Об'єкт дослідження: завчасна стійкість особистості. Предмет дослідження: психологічні особливості становлення завчасної стійкості особистості в контексті зв'язку з життєво-часовими перспективами на навчально-академічному та навчально-професійному етапах детермінації. Методи дослідження: з метою вирішення поставлених дослідницьких задач та забезпечення об'єктивності дослідження в роботі використані: методи збору інформації (теоретичні - аналіз наукових джерел, системний аналіз та інтерпретація отриманих даних, класифікація, моделювання, вивчення та узагальнення досвіду; емпіричні - спостереження, моделювання, аналізу результатів діяльності, метод психодіагностичного обстеження); методи обробки даних (якісні - аналіз, синтез, порівняння; кількісні - методи статистичної обробки) та інтерпретаційні методи: структурний спосіб інтерпретації отриманих у роботі результатів, який уможливив співставлення отриманих даних. Метод психодіагностичного обстеження містить конкретні методики: "Методику діагностики психологічної границі особистості" Т. С. Леві; тест з виявлення рівня внутрішньоособистісної конфліктності офіцера (А.І. Шипілов); методика-тест "Здатність до рогнозування" Л. О. Регуш; багаторівневий особистісний опитувальник "Адаптивність" А. Г. Маклакова і С.В. Чермяніна; тест життєстійкості С. Мадді, адаптація Д. О. Леонтєва; методика "Опитувальник часової перспективи" Ф. Зімбардо; опитувальник "Контроль за дією" Ю. Куля, адаптація С. О. Шапкіна. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше: феномен завчасної стійкості особистості розглядається в контексті детермінації та взаємообумовле-

ності життєво-часових перспектив; завчасна стійкість особистості розглядається як функціонально-енергетичний орган особистісне утворення, представлене специфічною функціональністю психологічних меж особистості, антиципаторно-прогностичними здібностями, структурою внутрішньоособистісних конфліктів, типом орієнтації на дію / стан алієнації, адаптивними здібностями та орієнтацією на часовий контекст життєдіяльності; визначено особливості становлення завчасної стійкості особистості на прикладі курсантів ВВНЗ МО України на різних етапах детермінації, проведено їх порівняльний аналіз; розроблено ідеальну модель та визначено актуальний стан становлення завчасної стійкості курсантів-майбутніх офіцерів військовослужбовців; уточнено поняття життєвої та часової перспективи; доповнено уявлення про контекст життєвих перспектив (життєстійкість, залученість, контроль, прийняття ризику) та життєво-часової орієнтації (негативне/позитивне минуле, фаталістичне/гедоністичне сьогодення, сприйняття майбутнього). доповнено змістом індивідуально-психологічних властивостей, глибиною психологічних детермінант та здібностей. набули подальшого розвитку рекомендації щодо розвитку завчасної стійкості особистості. Практичне значення одержаних результатів. Діагностична програма становлення завчасної стійкості особистості впроваджується в роботі Київського реабілітаційного центру "XXI століття" в коректуально-реабілітаційній практиці надання допомоги особам, які постраждали внаслідок військово-терористичних конфліктів (довідка № 45 від 12.09.2014 р.), Краматорського економіко-гуманітарного інституту при викладанні курсів "Загальна психологія", "Психодіагностика", "Диференціальна психологія" (довідка № 145 від 12.11.2015 р), Військової академії, м. Одеса в організації заходів морально-психологічного супроводження навчального процесу фахової підготовки курсантів (довідка № 31-7 від 15.10. 2015 р.). Сфера використання вищі навчальні заклади, психологічні служби.

15.10.18.0283/0417U003505

Гречкосій Маргарита Сергіївна. Взаємозв'язок часової перспективи зі складовими почуття когерентності особистості: Дис...

к.психол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 22.06.2017.

УДК 159.923:115.

219 с.: 16 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт дослідження: часова перспектива особистості. Предмет дослідження - взаємозв'язок часової перспективи і почуття когерентності. Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань було застосовано комплекс методів: теоретичні - аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, інтерпретація, моделювання; психодіагностичні - методика часової перспективи Ф. Зімбардо ЗТРІ (адаптація А. Сирцової, О. Т. Соколової, О. В. Мігіної), шкала почуття когерентності А. Антоновського (SOC) (адаптація М. Н. Димшица), тест життєстійкості С. Мадді (адаптація Д. О. Леонтьєва), тест смисложиттєвих орієнтацій (СЖО) Д. О. Леонтьєва, Опитувальник структури темпераменту В. М. Русалова, проєктивна вправа "5 Цілей", проєктивна методика графічний тест Коттла; статистичні методи обробки даних - кореляційний аналіз (критерій Пірсона), регресійний аналіз, факторний аналіз (метод генеральних компонентів), однофакторний дисперсійний аналіз, дискримінаційний аналіз, критерій Колмогорова-Смирнова, t-критерій Ст'юдента, критерій Барлетта. Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше теоретичним шляхом встановлено аналогію між розумінням конструкту почуття когерентності та феномена часової перспективи; з'ясовано, що параметри "Залученість", "Контроль", "Прийняття ризику", "Загальна життєстійкість", "Зрозумілість",

"Керованість", "Свідомість", "Загальне почуття когерентності" представлені в більшій мірі у групі "Працюючі", ніж у групах "Студенти" та "Пенсіонери"; встановлено взаємозв'язок між конструктом збалансованої часової перспективи і компонентом почуття когерентності "Зрозумілість" у групі "Студенти"; визначено взаємозв'язки між часовими перспективами й компонентом почуття когерентності "Керованість" у групах "Студенти" та "Пенсіонери"; встановлено взаємозв'язок між параметрами "Предметна ергічність" і "Загальна життєстійкість" у групі "Працюючі"; визначено взаємозв'язки між індивідуально-типологічними властивостями, смисложиттєвими орієнтаціями, життєстійкістю в досліджуваних із різним типом ведучої діяльності; в усіх групах були виявлені статистично значущі кореляційні зв'язки між параметром "Загальна життєстійкість" і такими параметрами, як: "Предметна ергічність", "Пластичність", "Соціальний темп", "Соціальна емоційність", "Цілі в житті", "Процес життя", "Локус контролю - Я". Доповнено й поглиблено: уявлення про вплив збалансованої часової перспективи на психологічне здоров'я та благополуччя людини; уявлення про особливості представленості смисложиттєвих орієнтацій, життєстійкості й особливостей цілепокладання в особистостях з різним типом ведучої діяльності; визначено, що у групі "Працюючі" переважає високий рівень представленості більшості смисложиттєвих орієнтацій та високий рівень усіх компонентів життєстійкості; уявлення про відмінності індивідуально-типологічних властивостей, смисложиттєвих орієнтацій, часових перспектив та компонентів життєстійкості в досліджуваних із різним типом ведучої діяльності; продемонстровано, що в групі "Студенти" переважає представленість параметрів "Гедоністичне теперішнє" і "Соціальна пластичність"; у групі "Працюючі" в більшій мірі представлені параметри "Майбутнє", "Предметна ергічність", "Соціальна ергічність", "Пластичність", "Темп", "Соціальний темп"; у групі "Пенсіонери" переважає вираженість параметрів "Негативне минуле", "Позитивне минуле", "Фаталістичне теперішнє", "Емоційність", "Соціальна емоційність"; зіставлення усвідомлених та неусвідомлених переважаючих часових перспектив у досліджуваних із різним типом ведучої діяльності; встановлено, що за методикою ЗТРІ Ф. Зімбардо в групі "Працюючі" виражений низький рівень представленості часової перспективи негативне минуле, у групі "Пенсіонери" наявний високий рівень часової перспективи фаталістичне теперішнє, тоді як за проєктивною методикою графічний тест Коттла в групах "Студенти" і "Працюючі" переважає часова перспектива майбутнє, поряд із тим у групі "Пенсіонери" майже однаково представлені часові перспективи минуле, майбутнє, теперішнє та рівна представленість усіх часових перспектив. Практичне значення дисертації полягає в тому, що результати дослідження включено у зміст викладання курсів "Загальна психологія" (розділ "Психологія особистості"), "Диференціальна психологія", спецкурсу для магістрів ОНУ імені І. І. Мечникова "Психологія здоров'я, стресу та копінг поведінки"; впроваджено в науково-дослідну й практичну діяльність кафедри загальної психології та психології розвитку особистості (акт впровадження № 02-01-591 від 31.03.2017); використовують у роботі приватного підприємства "ФЕЛЛІНІ" (акт впровадження № 01/11-16 від 1.11.2016 року), приватного підприємства "АРГАНІ" (акт впровадження № 5 від 16.05.2016 року), приватного підприємства "ТАККАТА" (акт впровадження № 11-16 від 21.11.2016 року), приватного підприємства "АРНЕГІ" (акт впровадження № 01/16 від 31.10.2016 року), приватного підприємства "АНТС" (акт впровадження № 12/16 від 15.10.2016 року), приватного підприємства "РОЯЛ КОНСАЛТ" (акт впровадження № 29 від 3.02.2017 року). Сфера

використання вищої навчальні заклади, психологічні служби.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.10.18.0284/0416U003905

Арнаутова Вікторія Володимирівна. Соціально-психологічне забезпечення соціалізації вихованців закритих освітніх закладів: Дис... к.психол.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.06.2016.

УДК 159.922.7:316.6.

259 с.: 11 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 322 назви.

Об'єкт: соціалізація особистості в освітніх закладах; мета: теоретично обґрунтувати та емпірично визначити особливості забезпечення процесу соціалізації вихованців закритих освітніх закладів; методи: аналіз, анкетування, експеримент; новизна: виокремлено особливості соціально-психологічного забезпечення соціалізації вихованців закритих освітніх закладів; результати дослідження: розроблено програму забезпечення соціалізації вихованців закритих освітніх закладів; галузь: психологія.

15.10.18.0285/0416U005103

Павлін Дар'я Олександрівна. Психологічні особливості розвитку спонтанності особистості у віці ранньої дорослості: Дис... к.психол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 30.06.2016.

УДК УДК 159.922.6.

238 с.: 19 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню психологічних особливостей розвитку спонтанності особистості у віці ранньої дорослості. У результаті теоретичного аналізу наукового стану проблеми розширено і конкретизовано зміст поняття спонтанності особистості. Описано теоретико-експериментальні підходи до дослідження механізмів та способів розвитку спонтанності особистості. Встановлено, що спонтанність найкраще розвивається і проявляється через творчість людини і пов'язана з такими особистісними властивостями як автономність, творчість, толерантність до невизначеності. Виявлено, що для досягнення особистісної зрілості в період ранньої дорослості продуктивним є розвиток спонтанності. Встановлено, що спонтанність особистості залежить від вікових, ставеих, особистісних та соціокультурних особливостей. Розроблено та апробовано формувальну програму з розвитку спонтанності особистості творчими засобами Плейбек-театру та сформульовано рекомендації щодо її використання.

15.10.18.0286/0416U005105

Груб'як Оксана Михайлівна. Психологічне благополуччя особистості у період ранньої дорослості: Дис... к.психол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК 159.922.6.

219 с.: 19 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню особливостей психологічного благополуччя особистості у період ранньої дорослості. У роботі проаналізовано особливості періоду ранньої дорослості; виявлено основні завдання, даності та ресурси життєвого шляху особистості у досліджуваній період. Здійснено аналіз основних підходів до дослідження психологічного благополуччя особистості; сформульовано авторське визначення поняття та визначено методологічні засади емпіричного дослідження. Представлено блок

психодіагностичних методів, що дали змогу комплексно оцінити психологічне благополуччя особистості в цілому, а також у відповідності до його основних компонентів. Виявлено перелік найбільш значущих детермінант психологічного благополуччя чоловіків і жінок у період ранньої дорослості. Встановлено характерні особливості осіб з низьким, середнім та високим рівнем психологічного благополуччя. Створено модель побудови індивідуального профілю психологічного благополуччя особистості, що є основою подальшої практичної роботи з клієнтом. Розроблені програми оптимізації основних життєвих сфер особистості у період ранньої дорослості; доведено їх ефективність у покращенні якості життя та підвищенні рівня психологічного благополуччя.

15.10.18.0287/0216U003686

Психолого-педагогічні засади становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Радчук Галина Кіндратівна. – ДР 0111U004877. УДК 159.923:378.

93 с.

Становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді Мета дослідження - теоретичне та експериментальне дослідження динамічних та структурних особливостей становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді та розробка психолого-педагогічних принципів та умов її гармонізації. Об'єктом дослідження є процес самовизначення сучасної молоді та його основні складові. Основні результати дослідження: 1. Обґрунтовано культурно-феноменологічний підхід до вивчення самовизначення як мотиваційно-вольового ядра особистості. 2. Розроблено концептуальні основи інтеграції професійного та особистісного аксіогенезу у цілісний, неперервний процес, що полягає в гармонізації процесів персоніфікації та персонізації. 3. Обґрунтовано авторську концепцію становлення особистості фахівця як суб'єкта професійної життєдіяльності у контексті культури професійно-особистісного самовизначення. 4. Визначено суб'єктну позицію як умову та показник професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця. 5. На підставі експериментальних досліджень виокремлено рівні розвитку суб'єктних позицій студентів. 6. Обґрунтовано інноваційну інтерактивну форму навчання студентів - освітній діалог та виокремлено три основні рівні освітнього діалогу - формальний, змістовий та ціннісно-смісловий діалог. Наукова новизна і теоретична значущість робіт проекту базується на створенні нових підходів до дослідження такого складного і маловивченого у психологічній науці феномену як культура життєвого самовизначення особистості. Практична значущість дослідження полягає в тому, що запропонована психолого-педагогічна модель гармонізації життєвого самовизначення особистості може бути використана при розробці концептуальних основ освіти, зокрема вищої професійної, у розробці інноваційних виховних технологій.

15.41 Соціальна психологія

15.10.18.0288/0416U003901

Камінська Світлана Валеріївна. Соціально-психологічні чинники професійної маргінальності випускників вищих навчальних закладів: Дис... к.психол.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.923 : 316.6.

216 с.: 22 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 221 назва.

Об'єкт: професійна ідентичність випускників вищих навчальних закладів як соціально-психологічний феномен;

мета: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити соціально-психологічні чинники професійної маргінальності випускників вищих навчальних закладів; методи: психодіагностичні методи; новизна: визначено професійну маргінальність випускників вищих навчальних закладів як порушення процесу професійної ідентифікації; результати дослідження: розроблено та операціоналізовано структурно-функціональну модель професійної маргінальності випускників вищих навчальних закладів із визначенням її систематизацією її складових; галузь: психологія.

15.10.18.0289/0416U003902

Волченко Лариса Петрівна. Структура соціальних уявлень старшокласників і соціально-нормативна активність особистості: Дис... к.психол.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.922.8: 316.27.

199 с.: 15 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Об'єкт: соціально-нормативна активність особистості; мета: розглянути структуру уявлень старшокласників про соціально-нормативну активність; методи: аналіз, синтез, тестування; новизна: з'ясована структура та зміст уявлень старшокласників; розроблена структурно-динамічна модель соціально-нормативних уявлень старшокласників; результати дослідження: розроблено соціально-психологічну програму формування просоціальних уявлень старшокласників; галузь: психологія.

15.10.18.0290/0416U003903

Осипенко Вікторія Анатоліївна. Соціально-психологічні чинники адаптивної поведінки студентів-медиків: Дис... к.психол.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 01.07.2016.

УДК 614.253.4:159.9.019.4.

268 с.: 14 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 265 назв.

Об'єкт: адаптивна поведінка особистості; мета: розкрити та теоретико-емпірично обґрунтувати соціально-психологічні чинники адаптивної поведінки студентів-медиків (громадян України та іноземних громадян); методи: аналіз, анкетування, експеримент; новизна: визначено та систематизовано соціально-психологічні чинники адаптивної поведінки студентів-медиків на внутрішньоособистісному та зовнішньому (соціальному) рівнях в процесі їх професійної підготовки у вищому навчальному закладі; результати дослідження: розроблено комплексну соціально-психологічну програму оптимізації адаптивної поведінки студентів-медиків; галузь: психологія.

15.10.18.0291/0416U003904

Лемещенко Оксана Рудольфівна. Соціально-психологічні умови формування у старшокласників готовності до усвідомленого батьківства: Дис... к.психол.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.06.2016.

УДК 159.922.6:37.091.113(043.3).

224 с.: 23 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 302 назви.

Об'єкт: психологічна готовність особистості до усвідомленого батьківства; мета: теоретично обґрунтувати та емпірично визначити умови формування у старшокласників готовності до усвідомленого батьківства; методи: аналіз, анкетування, експеримент; новизна: виокремлено соціально-психологічні умови формування у старшокласників готовності до усвідомленого батьківства; результати дослідження: розроблено програму формування у старшокласників готовності до усвідомленого батьківства; галузь: психологія.

15.10.18.0292/0416U005070

Лотоцька-Голуб Людмила Леонідівна. Соціально-психологічні чинники резистентності до емоційного вигорання у професійній діяльності лікарів: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С.Костюка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.942.2:614.253(043.3).

224 с.: 13 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертацію присвячено виявленню соціально-психологічних чинників резистентності до емоційного вигорання лікарів. Визначено, що зміст і структура професійної діяльності лікаря пов'язані з резистентністю до емоційного вигорання; професійна діяльність лікаря має специфічні особливості, що суттєво віддзеркалюють сутність, зміст та її специфіку; професіоналізм лікаря - сукупність соціально-психологічних та особистісних змін, що накопичуються в процесі професійної діяльності й забезпечують конструктивне вирішення складних професійних завдань. За результатами теоретичного аналізу, експериментального дослідження виокремлено паттерни поведінки (успішні та неуспішні) лікарів у процесі становлення резистентності до емоційного вигорання. З'ясовано, що, на відміну від "успішних", "неуспішні" копінг-стратегії здійснюють негативний вплив на становлення резистентності до емоційного вигорання, спричиняють кризові стани й професійну деформацію особистості лікаря. Розроблено теоретичну модель "резистентності до емоційного вигорання" лікаря, специфіка якої полягає в усвідомленні власних копінг-стратегій, самодіагностиці емоційного стану, саморегуляції й формуванні позитивних паттернів резистентності до емоційного вигорання й стресостійкості, вирішенню внутрішньо особистісних конфліктів задля подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Відповідно до цього теоретично обґрунтовано, розроблено і апробовано комплекс психокорекційних впливів, спрямованих на формування "резистентності до емоційного вигорання" лікарів. Конкретизовано вимоги до професійних якостей лікарів (формування "резистентності до професійного вигорання" фахівця), у розкритті особливостей усвідомлення цих вимог власне фахівцями та студентами-медиками, у встановленні зв'язку між їх копінг-стратегіями та соціально-психологічними властивостями і когнітивно-стильовими особливостями.

15.10.18.0293/0416U005071

Шаумян Олена Геворківна. Соціальні норми менеджерів освіти в процесі прийняття управлінських рішень: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.923.33:316.6:37-051(043.3).

197 с.: 31 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 307 назв.

Дисертацію присвячено висвітленню соціальних норм як вагомого чинника ефективності прийняття управлінських рішень менеджерів освіти, формування та прояву нормативно-ціннісного ставлення в управлінців до професійної діяльності. Визначено особливості прояву соціальних норм менеджерів освіти в управлінській діяльності залежно від їхньої статі, віку та керівництва підрозділами за вертикальним поділом. Встановлено чинники, що впливають на негативне ставлення в управлінців до соціальних норм щодо організації прийняття рішень. Висвітлено специфіку впливу соціальних норм особистості керівника на прийняття й результативність управлінських рішень. Окреслено психологічні особливості впливу соціальних норм у рамках крос-культурного дослідження в процесі прийняття управлінських рішень на менеджерів освіти слов'янської ментальності. За результатами емпіричного дослідження було розроблено й апробовано соціально-психологічний тренінг та за-

пропоновано комплекс рекомендацій, який спрямований на оптимізацію протікання процесу лібералізації нормативно-ціннісного ставлення менеджерів освіти в процесі прийняття рішень щодо ефективної і продуктивної діяльності.

15.10.18.0294/0416U005072

Марчук Лариса Миколаївна. Соціально-психологічні особливості формування асертивної поведінки у професійному становленні майбутніх психологів: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 01.07.2016.

УДК 316.613:159.943-051(043.3).

182 с.: 14 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

У дисертації досліджується проблема соціально-психологічних особливостей формування асертивної поведінки у професійному становленні майбутніх психологів. Охарактеризовано сутність і структуру досліджуваного феномена "асертивна поведінка майбутніх психологів". Визначено й обґрунтовано основні структурні компоненти формування асертивної поведінки майбутніх психологів: ціннісно-мотиваційний, за критерієм ціннісного ставлення до формування асертивної поведінки, (показники: орієнтація на гідне пред'явлення себе світу з урахуванням цілей, інтересів і потреб інших суб'єктів; прагнення до самоаналізу, самовдосконалення й самореалізації); когнітивний, за критерієм обізнаності щодо особливостей формування змісту, особливостей прояву та асертивної поведінки в майбутній професійній діяльності (показники: знання про зміст, особливості прояву та умови формування асертивної поведінки у процесі професійного становлення); рефлексивно-оцінний, за критерієм усвідомлення й самооцінки власних професійно важливих рис, які зумовлюють асертивну поведінку суб'єктів у соціальному середовищі (показники: баланс соціальних та індивідуальних характеристик; емоційна рівноваженість, вираженість у ставленні до інших; рефлексія); регулятивний, за критерієм розв'язувати проблемні ситуації професійної діяльності в асертивний спосіб (показники: незалежність, відповідальність, наполегливість, контроль емоційних проявів у поведінкових ситуаціях). Розроблено програму соціально-психологічного супроводу формування асертивної поведінки майбутніх психологів, доведено її ефективність.

15.10.18.0295/0417U000042

Полівко Лариса Юріївна. Соціально-психологічні умови успішності включення дитини з особливими потребами в загальноосвітній простір: Дис... к.психол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 08.12.2016.

УДК 316.6:364-78.

223 с.: 16 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 211 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене теоретичному та емпіричному визначенню соціально-психологічних умов успішності включення дитини з особливими потребами в загальноосвітній простір. Розширено та поглиблено теоретичні знання про структурні компоненти інклюзивного навчання; обґрунтовано методологічні основи "Програми соціально-психологічної підтримки сімей, у яких виховуються діти з особливими потребами". Обґрунтовано структурну модель організації освітнього простору дитини з особливими потребами. Доведено, що загальними соціально-психологічними умовами включення дитини з особливими потребами в загальний освітній простір є: загальні соціальні установки в сфері освіти; готовність закладів освіти (формальних, неформальних та позаформальних) до роботи з інклюзивними дітьми; професійна компетентність фахівців освітньої сфе-

ри до роботи з дітьми з особливими потребами; батьківські установки на інклюзію та отримання дитиною високого рівня освіти; рівень соціальної компетентності і психологічної готовності самої дитини до інклюзії; соціальна підтримка сім'ї. Визначено складові соціальної роботи спрямованої на підтримку родини в організації освітнього простору дитини з обмеженими функціональними можливостями (соціальна, психологічна, інформаційно-консультативна та організаційна).

15.81 Прикладна психологія

15.10.18.0296/0416U003890

Варибрус Олена Вікторівна. Психологічна дезадаптація жінок з тиреопатіями (клініко-психологічні особливості, механізми формування, медико-психологічна корекція):

Дис... к.мед.н. /Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України. – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.89:616.441-009.

156 с.: 26 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

У дослідженні проведено комплексну оцінку чинників формування психологічної дезадаптації жінок з тиреопатіями. Було обстежено 59 жінок з гіпертиреозом, 54 - з гіпотиреозом та 50 соматично здорових осіб. Виявлено основні психологічні проблеми та чинники їх психогенезу, асоційовані з перебігом ендокринологічного захворювання у жінок з патологією щитовидної залози, встановлено особливості психоемоційного стану в залежності від виду гормональної дисфункції. Ідентифіковано патерни копіngu властиві хворим з синдромом гіпотиреозу та гіпертиреозу. Визначено специфіку реагування на захворювання поміж пацієнток з різними видами тиреопатій. Охарактеризовано віктимний статус у взаємозв'язку з наявністю хронічної соматичної патології у жінок з захворюваннями щитовидної залози. Досліджено показники якості життя пацієнток з гіпотиреозом та гіпертиреозом. На основі результатів дослідження розроблено та впроваджено таргетно-диференційовану бідириективну

систему медико-психологічних заходів для пацієнтів з тиреопатіями, що покращило якість життя пацієнтів та якість медичної допомоги.

15.10.18.0297/0416U003891

Балка Любов Олександрівна. Медико-психологічний супровід пацієнтів із сечокам'яною хворобою єдиної нирки: Дис...

к.психол.н. /Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.9:618.2+618.4:61.

168 с.: 34 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 121 назв.

В дисертації вирішена задача удосконалення медико-психологічної допомоги в урологічній практиці, зокрема, розроблена система медико-психологічного супроводу хворих на сечокам'яну хворобу (СКХ) єдиної нирки. На основі комплексного обстеження 120 хворих уролітіазом, серед яких 60 мали СКХ єдиної нирки, а інші - просто СКХ, здійснено порівняльний аналіз психоемоційного стану пацієнтів; досліджено їх індивідуально-психологічні й психосоціальні властивості; охарактеризовано типи психологічної дезадаптації у даного контингенту (тривожно-вітально-депресивний і егоцентрично-дисфоричний). Встановлено, що в основі психологічної дезадаптації пацієнтів з сечокам'яною хворобою єдиної нирки лежить викривлення системи відносин пацієнта з хворобою, що є специфічним психологічним конструктом, який складається з 6 компонентів: соматичного, психоемоційного, психологічного (особистісного), психосоціального, інформаційно-когнітивного та мотиваційно-поведінкового. Перші чотири компоненти є підґрунтям формування аномалії системи відносин пацієнта з

хворобою та розвитку психологічної дезадаптації, останні два ? основними шляхами їх подолання. Стан окремих складових та специфіка їх взаємовпливів формує ресурс адаптивних змін - інтегральну характеристику, що обумовлює об'єм і зміст заходів медико-психологічної підтримки, метою яких є модифікація способу життя пацієнта. На основі узагальнення отриманих даних, обґрунтована, розроблена і успішно впроваджена в клінічну урологічну практику 4-х етапна система заходів медико-психологічного супроводу, що включає психологічну підготовку до літотрипсії, психодіагностику, психокорекцію та оцінку ефективності.

15.10.18.0298/0416U005104

Кукло Ольга Євгенівна. Психолого-педагогічні умови розвитку комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців:

Дис... к.психол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 159.923.33:31.

286 с.: 12 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 381 назва.

Дисертація присвячена дослідженню психолого-педагогічних умов розвитку комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. Теоретично й емпірично досліджено складові і функції комунікативної компетентності суб'єктів правоохоронної діяльності та засоби і чинники її розвитку у майбутніх правоохоронців. Доведено, що організований системний вплив цих засобів і чинників являє собою психолого-педагогічні умови ефективності цього розвивального процесу. Викладено програму й методи емпіричного дослідження психічних властивостей комунікативного характеру та пов'язаних з ними особистісних утворень. Узагальнені отримані результати слугували емпіричною основою у розробці програми формувального експерименту. Репрезентовано експериментальну тренінгову програму розвитку комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців, спрямовану на розвиток цієї компетентності на всіх психічних рівнях її функціонування: мотиваційному, інтелектуально-когнітивному, емоційному, комунікативно-конативному (уміння, навички). Результати формувального експерименту засвідчили ефективність цієї програми. Узагальнення результатів усіх складових дослідження дозволило системно обґрунтувати психолого-педагогічні умови розвитку комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців.

15.10.18.0299/0216U003926

Розробка програми тренінгу "Психологічні умови підготовки науково-педагогічного складу ВНЗ системи ДСНС України до профілактики і подолання професійного вигорання": Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Бондаренко Олег Олександрович. – ДР 0115U002100. УДК 159.9.072.43.

44 с.

Об'єкт дослідження: профілактика професійного вигорання науково-педагогічного складу ВНЗ системи ДСНС України. Мета роботи: попередження виникнення професійного вигорання у науково-педагогічного складу ВНЗ системи ДСНС України. Методи дослідження: теоретичний аналіз наукової літератури, психодіагностика (тестування та анкетування), соціально-психологічне навчання (тренінгові вправи), математична статистика (кореляційний аналіз). Основні результати: розроблено програму тренінгу "Психологічні умови підготовки науково-педагогічного складу ВНЗ системи ДСНС України до профілактики і подолання професійного вигорання", підготовлено матеріал для впровадження тренінгу в системі ДСНС України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.10.18.0300/0416U003824

Салахатдінова Ельміра Шаміліївна. Семантизація крилатих слів і зворотів у російській лексикографії: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 811.161.1'371'374.26: 82-84.

276 с. – Бібліогр.: 345 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено вивченню досвіду тлумачення крилатих висловів російської мови в теоретичній та практичній лексикографії, а також у розробці способів семантизації цих мовних одиниць з урахуванням сучасних вимог. На матеріалі тлумачних словників російської мови XIV-XXI ст. вивчено типологію способів тлумачення номінативних одиниць різної структури, уведено нові способи семантизації слів (символічний спосіб) та надслівних утворень (структурно-еквівалентний, структурно-нееквівалентний, об'єктно-описовий, ситуативно-описовий, символічний, жанрово-прагматичний); показано еволюцію об'єкта, що описується в російській лексикографії, та способів його семантизації; встановлено характер інформації, відображеної в тлумачній частині словникової статті на різних етапах розвитку російської лексикографії.

16.10.18.0301/0416U005027

Івашків-Ващук Орислава Василівна. Мовно-концептуальний простір ідилії Теокріта:

Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 811.14'02'42:821.14-133.09.Теокріт.08.

168 с. – Бібліогр.: 275 назв.

У дисертації зроблено спробу комплексного дослідження лексико-стилістичної організації ідилій видатного поета елліністичного періоду Теокріта крізь призму аналізу їхнього концептуального простору, який, як системне утворення, складається з макроконцептів, концептуальних полів та груп і власне концептів. Розгляд концептів художнього твору є дослідженням передусім їхньої вербалізації. Серед лексичних репрезентантів концептів знаходимо синонімічні пари і ряди, дериваційні гнізди, антонімічні та гіперо-гіпонімічні відношення тощо. Ідіостиль Теокріта актуалізується через два головні макроконцепти ? ПРИРОДА і ЛЮДИНА, що складаються з концептів, виражених номіна- тивними полями. В структурі концептів виокремлюються предметний, образний, асоціативний, символічний та ціннісно-оцінний компоненти, котрі відображають авторське сприйняття дійсності. В ідиліях поет акцентує увагу на сенсорних образах та художніх метафоричних моделях. Вагому роль відіграють унікальні авторські асоціації та естетична оцінка явищ та істот. Виділяється також низка домінантних лексем, що репрезентують не тільки відповідний концепт, а й особливості всього концептуального простору творів поета. Дисертація допомагає зрозуміти унікальність індивідуального стилю Теокріта, його любов до природи та внутрішнього світу людини.

16.10.18.0302/0416U005055

Карпенко Максим Юрійович. Онімний простір Інтернету (на матеріалі англomовних сайтонімів): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 24.06.2016.

УДК 811.111'373.2:004.9.

251 с.: 43 табл., 1000 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

В дослідженні розглянуто таку новітню для лінгвістики й ономастики сферу, як комп'ютерне буття. Розроблено

термінологічний апарат для нового напрямку в ономастиці - Інтернет-ономастиці. Дослідження сконцентровано на такому підрозділі ідеонімів, як власні назви сайтів - сайтоніми. Виявлено домінуючі тенденції в мотивації сайтонімів, загальні структурні тенденції й найуживаніші словотвірні моделі, за допомогою яких створюються сайтоніми. Виявлено як загальні тенденції, так і мотиваційні, структурні та словотвірні особливості окремих груп сайтонімів, класифікованих за функціональною спрямованістю. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, теорія комунікації. Сфера вживання - вища школа.

16.10.18.0303/0416U005056

Серебрякова Валерія Вадимівна. Концептуалізація поетонімосфери циклу романів С.Мейер "Сутінки": Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 24.06.2016.

УДК 811.111'373.2:82-312.9Мейер.

172 с.: 14 табл., 2000 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

В дисертації, яка є спробою поєднання здобутків літературної та когнітивної ономастики, розглянуто буття поетоніма в художньому тексті, в художній картині світу та її віддзеркаленні у ментальному лексиконі носіїв англійської мови. Поетонімосферу художнього твору як організацію та складну систему взаємопов'язаних поетонімів, що проходять складний шлях поетонімогенезу, розглянуто з боку її структури, сутності, обсягу і функціонування її складників. Установлено функції художнього твору фентезійного жанру: функцію ідентифікації, фікціоналізації, ілюзійну, характеризації, ремінісцентну, локально-темпоральну, експресивну, естетичну та сугестивну. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, стилістика, психолінгвістика. Сфера вживання - вища школа.

16.10.18.0304/0416U005057

Ковальська Наталя Аркадіївна. Синтаксичні засоби репрезентації категорії експресивності в економічному дискурсі: Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 23.06.2016.

УДК 811.161.2'367'42:33.

228 с.: 800 іл. – Бібліогр.: 420 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню засобів вираження текстово-дискурсивної категорії експресивності в економічному дискурсі в структурно-функційному та синтаксико-стилістичному аспектах. Визначено сутнісні ознаки економічного дискурсу як різновиду інституційного дискурсу, określено критерії його виокремлення та виявлено засадничі принципи формування. Запропоновано критерії виокремлення і робочу дефініцію економічного дискурсу. Представлено категорію експресивності як одну з основних в економічному дискурсі та з'ясовано мовні засоби її репрезентації, реалізовані на синтаксичному рівні. Можливість використання - курси з сучасної української мови, комунікативна лінгвістика, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.10.18.0305/0416U005058

Карп Марта Андріївна. Текстотвірні ознаки когезії та когерентності в англійських мультимодальних літературних казках (на матеріалі творчості Філіпа Арда): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 23.06.2016.

УДК 811.11'42'22:003.29:[82-343 Ард Ф.].

258 с.: 8 табл., 1572 іл. – Бібліогр.: 415 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено встановленню засобів когезії та когерентності в англійських мультимодаль-

них літературних казках (АМЛК) Філіпа Арда та їхній семіотико-нарративній інтерпретації. У результаті дослідження визначено роль текстотвірних категорій когезії та когерентності в сучасних мовознавчих студіях; розкрито плюральність форм засобів когезії й когерентності в тексті АМЛК; розроблено комплексний семіотико-нарративний підхід до аналізу засобів контамінованої когезії та контамінованої когерентності в тексті АМЛК Філіпа Арда. Можливість використання - курси з текстолінгвістики англійської мови, лексикології англійської мови, семіотичної наратології. Сфера вживання - вища школа.

16.10.18.0306/0416U005101

Лехніцька Світлана Іванівна. Явище синонімії у фармацевтичній номенклатурі грецько-латинського походження: ономасіолого-дериваційний аспект: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 811.124'373.61.

256 с.: 6 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 384 назви.

У дисертації вперше комплексно досліджено найменшання лікарських засобів групи аналгетиків та антипіретиків грецько-латинського походження. Розроблено комплексну методiku аналізу явища синонімії у фармацевтичній номенклатурі на рівні денотатів і рівні мовної репрезентації; з'ясовано мовні та позамовні чинники виникнення синонімії та варіативності в латинськомовній фармацевтичній номенклатурі; визначено структуру фармацевтичного синонімічного ряду; обґрунтовано поняття "фармаконім" як базову одиницю фармацевтичної номенклатури, "номеноелемент" і "номеноконпонент" як складники фармаконіма; з'ясовано стратегії номінації та види ономасіологічних моделей для формування фармаконімів на позначення аналгетиків та антипіретиків; визначено мовно-категоріальну належність кореневих і допоміжних номеноелементів латинськомовних фармаконімів; виявлено основні дериваційні та синтаксичні моделі фармацевтичних найменувань; проведено кількісний аналіз фармаконімів-синонімів; виявлено найбільш продуктивні ономасіологічні моделі та їх кореляцію з дериваційними та синтаксичними моделями.

16.10.18.0307/0416U005115

Дзюбіна Оксана Ігорівна. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови): Дис... к.філол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 81'276.2:81'373.43=111+004.

206 с.: 3 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 189 назв.

Розглянуто особливості розширення словникового складу сучасної англійської мови за рахунок морфологічних та семантичних сленгових неологізмів. Визначено основні типи інтернет-мемів. Розглянуто фактори їх появи в соціальних мережах, характерні ознаки та функції. Виділено основні тематичні групи та підгрупи сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook. Проаналізовано їх емоційно-оцінний компонент. Визначено способи реалізації мовної гри на рівні словотворення.

16.10.18.0308/0416U005116

Кучик Галина Богданівна. Структурно-семантичні та дискурсивні особливості англійських текстів установчих документів міжнародних організацій: Дис... к.філол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 811.111'372'42:[341.24-028.21=111].

244 с.: 1 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 607 назв.

Доведено, що установчі документи міжнародних організацій становлять окремий вид документів міжнародно-правового характеру. З'ясовано, що за своїм змістом установчі документи міжнародних організацій є політичним текстом, оскільки виражають політичну волю держав-учасниць комунікативного процесу на міжнародній арені. Встановлено, що установчі документи міжнародних організацій за формою – це документи дипломатично-регламентаційного підстилю.

16.10.18.0309/0416U005117

Шум'яцька Олександра Михайлівна. Мовленнєвий жанр вибачення у сучасній німецькій мові: Дис... к.філол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 811.112.2'06'271:316.77.
212 с.: 3 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 273 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню мовленнєвого жанру вибачення у сучасній німецькій мові, його структурно-семантичних та комунікативно-прагматичних параметрів. У роботі запропоновано новий підхід до аналізу вибачення в сучасній німецькій мові з позицій прагматичної та лінгвістичної генології; випрацьовано лінгво-прагматичну модель та встановлено три підтипи мовленнєвого жанру вибачення (емфатичне, етикетне, офіційне).

16.10.18.0310/0417U000088

Білоконенко Аліна Ігорівна. Архаїчні граматичні форми іменних частин мови в українській фразеології: Дис... к.філол.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 27.12.2016.

УДК 811.161.2'36'373.7.

324 с. – Бібліогр.: 279 назв.

У дисертації вперше в українському мовознавстві комплексно проаналізовано архаїчні словоформи іменних лексико-граматичних класів у складі літературних та діалектних фразеологізмів. Обґрунтовано науково-теоретичні засади вивчення застарілих форм у фразеологічному фонді української мови. Досліджено компонентний склад діалектних фразем як консерваторів архаїчної словозміни та формотворення іменників, прикметників, займенників та числівників попередніх історичних етапів розвитку української мови. Унаслідок аналізу української національної ідіоматики з'ясовано граматичні особливості застарілих безприйменникових і прийменникових відмінкових словоформ однини, двоїни та множини іменників і займенників, коротких, повних нестягнених прикметників та займенників, ад'єктивних форм компаратива, окремих числівників першого десятка, деяких складних і складених нумеральних словоформ. Уточнено зміст понять „граматичний діалектизм? і „граматичний архаїзм?. Визначено основні причини використання застарілих словоформ у складі діалектних та літературних стійких сполучень слів. Встановлено, що умови збереження граматичної архаїки в структурі фразеологічних одиниць на українському мовному ґрунті залежать від особливостей форми та стійкості складу фразеологізмів, вираженої фіксованим порядком слів і відносною незмінністю компонентів.

16.10.18.0311/0417U000089

Мала Юлія Валеріївна. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі: Дис... к.філол.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 27.12.2016.

УДК 821.161.2.367.2:32(477) "20" (043.5).

229 с. – Бібліогр.: 295 назв.

У дисертації описано концептуальні засади політичного дискурсу ЗМК, з'ясовано його природу, значення. Окремлено систему синтаксичних засобів експресивізації політичного дискурсу, обґрунтовано статус поняття "політичний дискурс" у сучасній лінгвістиці. Експресивність схарактеризовано як категорію структурного синтаксису. Визначено механізми соціального впливу в політичному дискурсі. У роботі систематизовано експресивні синтаксичні конструкції в текстах політичної спрямованості, досліджено їхню функційне призначення. Зокрема, встановлено, що основною функцією політичного дискурсу є його використання як інструменту політичної влади (боротьба за владу, оволодіння владою, її збереження, стабілізація або перерозподіл). Представлено співвідношення експресивності і суб'єктивної модальності в політичному дискурсі. Експресивність проаналізовано як загальномовну категорію, зреалізовану у всіх сферах мови. Виявлено особливості вживання питальних, окличних, а також заперечних речень у політичному дискурсі. Описано різновиди повторів, схарактеризовано їхню функційне призначення. З'ясовано, що на всіх рівнях організації політичного тексту повтор окремих елементів або їх поєднань сприяє актуалізації емоцій, є текстотвірним чинником, що концентрує навколо себе інші складники.

16.10.18.0312/0417U001080

Лощинова Інна Сергіївна. Неолексика у творах письменників Дніпропетровщини: Дис... к.філол.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 21.12.2016.

УДК 811.161.2'373.43.

325 с. – Бібліогр.: 311 назва.

Об'єкт - неолексеми в мовотворчості письменників Дніпропетровщини. Мета - виявлення неолексем у поетичних і прозових текстах письменників Дніпропетровщини, встановлення їхніх особливостей з позицій семантики, деривації, лінгвостилістики та прагматики. Методи - спостереження, аналіз і синтез, зіставлення, статистичний, описовий, компоентний та лінгвостилістичний аналіз; контекстуальний аналіз. Проведено комплексний аналіз новотворів з позицій семантики, деривації, лінгвостилістики та прагматики. Виокремлено найрепрезентативніші тематичні групи новаций. Проаналізовано семантико-дериваційні особливості неолексем з урахуванням структурно-семантичних відношень між оказіоналізмом і його твірною базою. Досліджено стилістичні прийоми увиразнення оказіональної експресії. У роботі визначено прагматичний потенціал новотворів, його вплив на створення й розуміння значення інновацій. Доведено багатфункційність індивідуально-авторських лексем, їхню здатність виконувати цілий комплекс естетичних і художніх завдань, організувати текст і прогнозувати його сприйняття читачем. З'ясовано особливості неолексем, характерних для ідіостилю того чи того автора. Проаналізовано здобутки української неології ХХ - ХХІ ст., описано засади створення словника новотворів й укладено словник-реєстр індивідуально-авторських неологізмів письменників Дніпропетровщини. Сфера - навчальний процес, створення словників.

16.10.18.0313/0417U001081

Хрушкова Ольга Анатоліївна. Структура та функційне навантаження писемних носіїв інформації сучасного міста: Дис... к.філол.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 21.12.2016.

УДК 811.161.2'42.

249 с. – Бібліогр.: 337 назв.

Об'єкт - писемні носії інформації Дніпропетровщини. Мета - системний аналіз мовної організації писемних носіїв інформації сучасного міста, визначення й уніфікація їхніх основних функцій. Методи - лінгвістичного спостереження, описовий, дистрибутивний аналіз, індукції та дедукції, компонентний аналіз. У роботі схарактеризовано поняття "текст", "інформаційний текст" та "носій інформації" в лінгвістичній науці. Визначено поняття "текст вулиці" в широкому й вузькому значеннях та окреслено основні його функції. Обґрунтовано потребу й доречність розподілу всіх аналізованих одиниць на відносно статичні (ергоніми, годоніми, агороніми) та динамічні (рекламні тексти). У зв'язку з таким розподілом встановлено принципи паспортизації фактичного матеріалу, проаналізовано специфіку урбанонімного простору української мови. Аналізовані одиниці розподілено на економічно-географічні (ергоніми) та соціально-географічні (годоніми, агороніми). Окреслено номінативні процеси в системі урбанонімів Дніпропетровщини, описано їхні основні словотвірні особливості, стилістичні характеристики та типи мовних девіацій, які трапляються в досліджуваному матеріалі. Описано рекламний текст як складник "тексту вулиці", функційні типи рекламних текстів Дніпропетровщини, їхню структурну організацію та стилістичні особливості. Окреслено мовні та невербальні засоби психологічного впливу рекламного тексту. Сфера - навчальний процес, укладання каталогів.

16.10.18.0314/0216U003664

Українська діалектна лексикографія та фразеографія: становлення й засади розвитку:

Заключний звіт /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"; Керівник Глуховцева Катерина Дмитрівна. – ДР 0113U001779. УДК 811.161.2'374'28+811.161.2'373.7.

22 с.

Об'єкт дослідження - українська діалектна лексикографія та фразеографія (реєстр словників, джерела фактичного матеріалу; способи подання вокабуляру, будова словникової статті, характер ремарок тощо). Предмет дослідження - теоретичні засади створення нових лексикографічних і фразеографічних праць. Мета - теоретично обґрунтувати необхідність глибокого вивчення максимальної кількості аспектів української діалектної лексикології і фразеології, а також можливості їхньої лексикографічної й фразеографічної реалізації. Робота над темою була спрямована на вивчення й розробку науково-теоретичних аспектів української діалектної лексикографії та фразеографії, зокрема реалізації текстоцентричного принципу при тлумаченні локально живаних одиниць. За звітний період було створено концепцію комп'ютерного діалектного фразеологічного словника, вироблено теоретичні засади укладання словника модифікованих стійких сполучень слів (кінець ХХ - початок ХХІ століття) і словника варіантів стійких сполучень слів; доведено, що діалектний словник, зокрема фразеологічний, можна розглядати як "розвивальне інформаційне середовище", створене з урахуванням потребісно-мотиваційних чинників в опрацюванні й організації лексичного і фразеологічного матеріалу, зокрема, через добір яскраво поданої екстралінгвальної інформації та організацію її взаємозв'язків з лінгвістичною. Наразі можна говорити про суттєве поповнення мовного інформаційного фонду говірок Придніпров'я: вивчено пам'ятки регіону, створено картотеку фразеологізмів, уживаних у творах письменників Луганщини, укладено нові та проаналізовано наявні діалектні регіональні словники, укладено нові хрестоматії текстів, що стануть джерелом майбутніх лексикографічних та фразеографічних праць, оприлюднений у 2011 р. матеріал Словника прізвищ жителів Луганщини проаналізовано в етнолінгвістичному

аспекті.

16.10.18.0315/0216U003690

Культуромовні і стилістичні параметри мовної діяльності соціуму (інтердисциплінарний аспект):

Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Струганець Любов Василівна. – ДР 0113U000124. УДК 811.161.2.

201 с.

Предмет дослідження: стилеві та загальнолітературні норми сучасної української мови. Об'єкт дослідження: функціонування сучасної української літературної мови в усній і писемній формі у різних сферах діяльності соціуму. Мета науково-дослідної роботи: системна категорійно-прагматична презентація стилістичних і культуромовних параметрів україномовної діяльності соціуму в сучасному інтердисциплінарному дискурсі. Методи дослідження: метод культуромовного аналізу, історико-ретроспективний, зіставний, описовий методи, метод компонентного аналізу, метод контент-аналізу, анкетування, безпосереднє спостереження, метод кількісного аналізу, прийоми класифікації та систематизації лінгвального матеріалу. Результати: здійснено теоретико-методологічне обґрунтування комплексу культуромовних і стилістичних параметрів мовної комунікації в інтердисциплінарному вимірі - в освітньому середовищі, у журналістській діяльності та у перекладацькій практиці. Результати дослідження посилять лінгвопрагматичний ефект культуромовних і стилістичних студій (використання у лінгводидактиці вищої школи, лексикографічній практиці, корпусній лінгвістиці, підвищенні кваліфікації педагогічних працівників, журналістів, перекладачів). Ключові слова: культура мови, стилістика, норми літературної мови, стиль, концепт, мовна особистість, мовна діяльність, англо-український переклад, інформаційні технології у мовній освіті.

16.31 Прикладне мовознавство

16.10.18.0316/0216U005144

Освітні проєкції шевченківського дискурсу як простір українознавчої комунікації громадянського суспільства:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут українознавства; Керівник Ціпко Анатолій Валентинович. – ДР 0114U002036. УДК 93(477).

35 с.

Звіт про НДР: 35 с. Об'єкт дослідження - освітньо-практичні виміри масиву сучасних дискурсивних інтерпретацій постаті та художнього доробку Т. Шевченка. Мета дослідження - комплексне українознавче дослідження масиву сучасних дискурсивних інтерпретацій постаті та художнього доробку Т. Шевченка. Методи дослідження. В основу покладено методи загальнонаукові (аналізу, синтезу, типологізації, проблемно-хронологічний, історичний, систематизації) та спеціальні (системно-культурний, біографічний, архетипний, компаративний, міфологічний, релігієзнавчий, психо-ментальної інтроспекції, інтерсуб'єктивної комунікації, аксіологічний). Інтегративний українознавчий підхід до аналізу шевченкознавства забезпечує цілісне уявлення про предмет дослідження. Новизна - аналіз творчості Т. Шевченка в контексті формування національної еліти та громадянського суспільства у зв'язку з революційними зрушеннями свідомості та захистом України; висвітлено освітньо-виховний ідеал Т. Шевченка; здійснено комплексне дослідження впровадження українознавчих наукових знань в освітньо-виховну систему вітчизняних навчальних закладів у контексті завдань розвитку України. Ступінь впровадження. Результати НДР висвітлено у 98 публікаціях, опри-

люднено в 45 доповідях на наукових конференціях. Підготовані у межах виконання прикладної НДР "Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Тарас Шевченко в долі слов'янських народів: діалог через століття і кордони" (2014) і "Матеріали Всеукраїнської наукової конференції "Шевченкове слово та духовна наука: поліфонія в часі" З нагоди 175-ої річниці виходу у світ "Кобзаря" (2015), монографія "Діяльність закладів культури в українському селі в 90-х роках ХХ - на початку ХХІ ст. (за матеріалами Черкаської області)" (2015) репрезентують інноваційний внесок у шевченкознавство. Рекомендації щодо використання результатів роботи. Результати досліджень можуть бути використані державними установами й інституціями у процесі розробки сучасної стратегії гуманітарної політики, орієнтованої на виховання патріотизму, гуманізму, моральності, формування національної ідентичності і національної консолідації. Наукові публікації, присвячені українознавчим студіям, можуть стати в нагоді відповідним департаментам МОН України та Інституту інноваційних технологій змісту освіти. Наукові розвідки дослідників можуть бути використані вчителями загальноосвітніх шкіл та викладами вищих навчальних закладів у навчально-виховному процесі. Галузь застосування. Освіта і наука, категорії фахівців: вчителі ЗНЗ, викладачі ВНЗ (українська філологія, філософія, історія), лінгводидакти, студенти, учні. Економічна ефективність. Українознавство ґрунтується у наукових вислідах на україноцентризмі як зосередженні на культурно-смысловій парадигмі осягнення власного історичного досвіду. Концепт постає передбачає застосування впливу та сучасної інтерпретації символічної для України особи Кобзаря. Українознавча Шевченкіана, сперта на комплексність проблемного дослідження, охоплює у просторі комунікативних завдань кілька рівнів сприйняття та представницького виявів творчого масиву Т. Шевченка. Виконані у межах цього етапу дослідної теми завдання як довшені підсумки було представлено на наукових форумах - конференціях, "круглих столах", лекціях, презентаціях, семінарах, Міжнародному конкурсі з українознавства для учнів 8 - 11 класів ЗНЗ та висвітлено в публікаціях. Ці апробовані та усталені результати можуть бути впровадженими у навчальний процес як його оновлена та доповняльна складова. Українознавча Шевченкіана, дослідні підсумки якої отримано на завершальному етапі виконання наукової теми, буде смисловим підґрунтям для подальшого розгортання інституційного руху громадянського суспільства в державі Україна. Ключові слова і поняття: шевченкознавство, шевченкіана, українознавство, громадянське суспільство, націєтворення, освіта, шевченкознавча пайдейя, "концепт Книги", імперативи Кобзаря. Робота передається за кордон за договірною ціною.

16.41 Мови світу

16.10.18.0317/0416U003823

Єрєміна Олена Юріївна. Композиція у словотворі латинської мови: структурно-типологічний та семантичний аспекти:

Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. - Захищена 29.06.2016.

УДК 811.124'373.611.

244 с. - Бібліогр.: 261 назва.

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню способу латинського словотвору - композиції. Розгляд явища композиції у діакронії (від архаїчної до середньовічної латини) дозволило виробити авторське визначення поняття "композиція" і "комполит", яке розглядається у широкому значенні. У дослідженні визначено критерії виділення латинських комполитів, укладено загальну типологію способів композиції в латинській мові: 1) словоскладання, 2) зрощення, 3) основоскладання, 4) композиція компресивного типу.

Показано архаїчний характер морфологічної і синтаксичної структури латинських комполитів всіх способів творення, засвідчено активний процес префіксалізації і суфіксалізації окремих комполитів. Комполити, утворені всіма способами композиції, можуть демонструвати плінність від одного способу до іншого, з одного боку, а з іншого - від комполитів латинської мови - до лексем (простих і складних) романських мов. Дослідження семантики латинського комполита виявило, що відношення полісемії, синонімії, омонімії і антонімії дуже поширені як на рівні лексем складної структури, так і на компонентному рівні. Внутрішня форма латинських комполитів розкриває історичну динаміку розвитку їх значень, відтак, латинські комполити мають когнітивний та етнокультурний потенціал.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ

17.07 Теорія літератури

17.10.18.0318/0416U003946

Єлісеєнко Анна Павлівна. Роман Б. Поплавського "Аполлон Безобразов" в контексті художніх шукань епохи: Дис... к.філол.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара. - Захищена 01.07.2016.

УДК 821.161.1-31.

187 с. - Бібліогр.: 171 назва.

Об'єкт - роман Б. Поплавського "Аполлон Безобразов". Мета - визначення специфіки роману Б. Поплавського "Аполлон Безобразов" у контексті художніх шукань епохи. Методи - описовий, історико-генетичний, порівняльно-типологічний, інтертекстуального аналізу. У дисертації вперше здійснена спроба охарактеризувати роман Б. Поплавського "Аполлон Безобразов" у контексті ідейно-художніх шукань літератури російського зарубіжжя 1920-х - 1930-х рр. У роботі розглядається специфіка роману, осмислена історія його створення і публікації, сформульовані текстологічні проблеми, пов'язані з визначенням його "основного тексту" й виявлені відмінності двох його редакцій, що вплинули на особливості композиції твору в останній редакції, проаналізовані поетика та функції епіграфів, які з'явилися в другій редакції твору, визначені особливості кольоропису й звукопису. Завдяки своїй обізнаності з західноєвропейською літературою, філософією, мистецтвом, релігією Б. Поплавський створив роман, у якому відбилися ідеї, мотиви, а також окремі елементи письма представників різних філософських і художніх течій. Його твір "Аполлон Безобразов" - яскравий зразок прози російського модернізму. Сфера - навчальний процес.

17.10.18.0319/0416U003947

Дюрба Діна Вікторівна. Метафори простору і дороги в романістиці Джека Керуака:

Дис... к.філол.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара. - Захищена 30.06.2016.

УДК 821.111(73) - 31 Керуак. 09.

215 с. - Бібліогр.: 237 назв.

Об'єкт - романи Дж. Керуака. Мета - виявлення особливостей міфопоетики творів письменника й окреслення ролі метафор простору і дороги як жанровірих ознак романів Дж. Керуака. Методи - порівняльно-історичний, біографічний, міфокритичний і комплексний. У дисертації системно розглянуто недостатньо досліджені та дискусійні проблеми сучасного керуакознавства на прикладі романів "На дорозі", "Бродяги Дхарми" та "Доктор Сакс". Розглянуто соціально-культурні витоки творчості бітників загалом і

творчості Дж. Керуака зокрема. Досліджено автобіографічні елементи романів Дж. Керуака та зосереджено увагу на відтворенні рис метажанру автобіографії в романістиці письменника. Виявлено особливості реалізації метафори дороги, здійснено аналіз просторово-часової організації романів письменника (хронотопу дороги в романі "На дорозі", хронотопу гори в романі "Бродяги Дхарми" та хронотопу замку в романі "Доктор Сакс"), виділено поетичні прийоми міфосимволічного моделювання світу Дж. Керуака. Проведено міфопоетичний аналіз мономіфу подорожі в романах, виявлено особливості його реалізації, наведено своєрідні трактування архетипу трікстера. Відзначено, що одним із найважливіших елементів поезики романів Дж. Керуака є використання дороги, подорожі як метафори життєвого шляху людини. Сфера - навчальний процес.

17.10.18.0320/0416U003948

Сторчеус Світлана Володимирівна. Афро-американська ідентичність у детективах В. Мослі: Дис... к.філол.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 30.06.2016.

УДК 821.111(73).09(043).

195 с. – Бібліогр.: 194 назви.

Об'єкт - цикл творів В. Мослі про детектива Єзекіля Роулінза. Мета - вивчення особливостей репрезентації ідентичності афро-американців у чорному детективі В. Мослі, представленому циклом творів про Єзекіля Роулінза, а також основних принципів і тенденцій еволюції цього жанрового різновиду з позиції визнання культурного розмаїття. Методи - культурологічний; типологічний; психоаналітичний; наратологічний. У дисертації детально схарактеризовано особливості функціонування ідентифікаційної матриці героїв у її різних проявах - етнокультурному, професійному, гендерному, особистісному, загальнолюдському. Простежується вплив історичного контексту, процесів поглиблення міжкультурної взаємодії та комунікації на трансформацію ідентичності провідних персонажів. Досліджується специфіка проблемного та поетикального рівнів творів В. Мослі, відзначається суттєвий вплив на них афро-американської літературної традиції. Аналіз детективів здійснюється з урахуванням підходів на основі психоаналітичної, постколоніальної, гендерної критик. Виявляються загальні тенденції в переосмисленні проблеми Інакшості в дискурсі афро-американського детективу з позиції визнання етнокультурної самобутності представників раніше маргіналізованих груп, що привело до переоцінки художньо-естетичної цінності їхньої творчості в контексті утвердження світоглядної моделі культурного плюралізму. Сфера - навчальний процес.

17.10.18.0321/0416U005019

Івончак Павло Євгенович. Українське віршування 40-х - 50-х років XIX століття:

Дис... к.філол.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.06.2016.

УДК 801.6:821.161.2"18".

203 с. – Бібліогр.: 209 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню української версифікації 40-х - 50-х років XIX ст. у зрізі метрики, ритміки, строфіки, рими та римування. Вперше здійснено віршознавчий аналіз поетичних творів, надрукованих з 1840 по 1859 рр., з'ясовано співвідношення класичних і некласичних форм у версифікації цього періоду та проведено порівняння основних параметрів української версифікації середини XIX століття із аналогічними даними щодо польського та російського віршування означеного періоду.

17.10.18.0322/0416U005020

Штаєр Ірена Любомирівна. Античні форми в перекладній та оригінальній поетичній творчості Івана Франка (віршознавчий аспект): Дис... к.філол.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.06.2016.

УДК 801.654:821.161.2-1Франко.09.

217 с. – Бібліогр.: 254 назви.

У діяхронічному аспекті розглянуто версифікацію перекладів і оригінальних творів поета з античними формами. Засвідчено, що поет апробував силабо-тонічні відповідники чотирьох античних форм (гекзаметр, елегійний дистих, ямбічний триметр, хореїчний тетраметр), імітації трьох строф (сапфічна, алкеєва, асклепіадова III). Із перекладених 441-ого твору в 73,7% І. Франко обирав форми, орієнтуючись на зміст чи жанр текстів, 3,6% становлять твори, на форму яких вплинули джерела-посередники, у 22,7% засвідчено силабо-тонічні відповідники форм античного оригіналу.

17.10.18.0323/0417U001026

Скибицька Юлія Віталіївна. Трансформація постмодерної поезики української драми межі XX-XXI століть: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 15.12.2016.

УДК УДК: 821.161.2-2.09"19/20".

199 с. – Бібліогр.: 174 назви.

Дисертацію присвячено виявленню нових, не постмодерністських принципів естетики новітньої української драматургії, а також дослідженню самого процесу трансформації постмодерної поезики й переходу її в нову якість. Сучасний етап розвитку літератури пропонується називати "метамодернізмом", який характеризується розхитуванням між модерністськими та постмодерністськими художніми стратегіями. На основі аналізу художнього світу драматичних творів межі XX-XXI століть П. Ар'є, А. Багряної, Я. Верещака, О. Клименко, Л. Волошина, К. Демчук, О. Тянок, О. Ірванця, Н. Симчич, О. Миколайчука-Низовця, М. Наєнка, Н. Нежданой, С. Новицької, О. Погребінської, О. Росича, В. Сердюка та ін. формулюються основні світоглядні принципи, що є спільними для письменників-метамодерністів і руйнують гомогенність постмодерністської парадигми.

17.10.18.0324/0216U003665

Документалістика початку XXI століття: проблеми теорії та історії: Заключний звіт /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"; Керівник Галич Олександр Андрійович. – ДР 0113U001780. УДК 82-92.09-047.48..

29 с.

Об'єкт дослідження - мемуарні, біографічні, автобіографічні твори українських письменників кінця XX - початку XXI століття. Мета проекту полягала в з'ясуванні природи, еволюції, жанрових модифікацій і поезики мемуарної, біографічної та автобіографічної літератури. У процесі роботи проаналізовано стан теоретичних та історико-літературних досліджень в галузі документалістики, з'ясовано природу та жанрову специфіку мемуарної, біографічної та автобіографічної прози, розроблено їхню жанрову систему з урахуванням модифікацій кінця XX - початку XXI століття, окреслено поезику, індивідуальні особливості документальних творів українських авторів, зіставлено документальні твори українських письменників з кращими зразками зарубіжних авторів, зроблено прогноз перспектив розвитку документальної прози в національній літературі. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що авторам удалося підтвердити концепцію, згідно з якою документальна літера-

тура є метажанровим утворенням, коріння якої криється в античності. Кожен із напрямів документалістики - мемуари, художня біографія, автобіографія - мають власну жанрову систему, що остаточно сформувалася на рубежі ХХ - ХХІ століття. Мемуари представлені такими жанрами: епопея, роман, повість, новела, оповідання, нарис, літературний портрет, щоденник, нотатки, записник, лист, некролог, автокоментар. Художня біографія - це роман, повість, новела, оповідання, есе. Автобіографію представляють роман, повість, нарис, есе. Новітня документалістика суттєво розширює уявлення про її поетику, де ключовими категоріями є реальний герой, специфічний хронотоп, своєрідна композиція, важливим складником якої є портрет, своєрідні сюжет і фабула, художні засоби, що залежать від індивідуального стилю письменника. В умовах глобалізації документалістика поступово витісняє з літературного процесу суто художню літературу.

17.09 Історія літератури

17.10.18.0325/0417U001006

Сливка Любов Зеновійвна. Тлумачення буття української жінки у творчості Олени Теліги: смислові аспекти: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. - Захищена 27.12.2016.

УДК 821.161.2 - 6.09.

219 с. - Бібліогр.: 204 назви.

Дисертація окреслює та інтерпретує сенс буття української жінки в поетичній, літературно-критичній та публіцистичній творчості О. Теліги. Уперше в українському літературознавстві було в ключових аспектах проінтерпретовано спадщину О. Теліги як певну смислову цілісність крізь загальну призму проблеми буття української жінки. Авторкою було запропоновано комплексний герменевтичний підхід для тлумачення художньої, літературно-критичної та публіцистичної творчості письменниці-націоналістки як націоцентричної смислової системи, верифіковано та експліковано трактування О. Телігою сенсу жіночого буття в межах основних (патріотичному, політичному, інтимному) та другорядних (суспільно-родинному, художньому, релігійному) для її мислення аспектах.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.31 Образотворче мистецтво

18.10.18.0326/0216U003773

Нелінійне театро(мистецтво)знавство: постнекласичний ландшафт. Від Фауста до Протея: Заключний звіт /Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса; Керівник Корнієнко Неллі Миколаївна. - ДР 0114U000419. УДК 701;7:001.8. 256 с.

Робота присвячена проблемам кризи гуманітарної науки (театрознавства) і пошуковим моделям виходу з кризи. Нове, нелінійне театрознавство має змінити - поряд з іншими креативними підходами - гуманітарний і гуманістичний простір і стати підґрунтям для нового бачення ролі театру в системі цінностей; театру як СУБ'ЄКТА історії.

18.41 Музика. Музикознавство

18.10.18.0327/0416U003860

Хе Цзяньхуй. Тембр-амплуа баса-баритона в оперній творчості ХVІІІ-ХХ століть: Дис... к.мист. /Одеська національна музична академія ім. А.В.Нежданової. - Захищена 01.07.2016.

УДК 78.03+782.1+784.0/784.95.

167 с. - Бібліогр.: 182 назви.

В роботі виявлена специфіка тембру баса-баритона - високого баса в концепції тембру-амплуа, намічені в оперній практиці у паралель до сценічно-образних типологій драматичного театру. Історично-теоретично обґрунтованою гіпотезою даної роботи була концепція амплуа баса-баритона, тобто відповідності технологічним вокальним ознакам "пограниччя" басового співу із технікою тенорової гнучкості - поведінково-психологічних рис персонажів, для сценічної реалізації яких висувалася вищеназвана темброва особливість.

18.10.18.0328/0417U000078

Ковальська Ірина Володимирівна. Сюжетно-тематичні особливості та жанрові властивості музичної комедії (на прикладі репертуару Одеського академічного театру музичної комедії імені М. Водяного): Дис... к.мист. /Одеська національна музична академія ім. А.В.Нежданової. - Захищена 23.11.2016.

УДК 78.01+782/782.8.

167 с. - Бібліогр.: 220 назв.

У дисертації визначаються та типологізуються властивості музичної комедії як цілісного жанрового явища; відкривається новий аспект вивчення репертуарної традиції Одеського академічного театру музичної комедії імені М. Водяного з позиції її відношення до історичних та сучасних жанрово-композиційних прототипів. Досліджується явище композиційної контамінації, стилістичної перехідності як жанрова властивість музичної комедії; розкривається взаємодія естетичної категоризації та концептуального змісту музичної комедії.

18.10.18.0329/0417U001930

Лу Цзе. Концептосфери китайської програмної фортепіанної музики ХХ - початку ХХІ ст: Дис... к.мист. /Львівська державна музична академія ім.М.В.Лисенка. - Захищена 28.04.2017.

УДК УДК 78.2У+78.471.

171 с. - Бібліогр.: 202 назви.

Дисертація присвячена провідним тенденціям програмності у китайській фортепіанній музиці, що концентруються у провідних концепто-сферах. Концепція дослідження розгортається від загального - від обґрунтування вибору філософської категорії "концептосфери" та "кон-цепту" відносно до фортепіанної музики з конкретною словесною програмою, виявлення спільних та відмінних рис у концепто-сферах європейської та китайської філософсько-естетичної традиції з метою окреслення "інших" смислових відтінків у програмних поясненнях музичного твору.

18.45 Театр. Театрознавство

18.10.18.0330/0216U003772

Теорії і практики голосоведіння сучасного театру: інноваційний синтез технологій: Заключний звіт /Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса; Керівник Шевченко Наталія Андріївна. - ДР 0114U000420. УДК 792.

72 с.

На базі художньо-дослідницького проекту "Календар Богородиці" здійснено аналіз засадничих технологічних елементів роботи з голосом. Об'єктом дослідження є голос як делегат свідомих і позасвідомих імпульсів свідомості в процесі мистецького акту. Мета роботи полягає в обґрунтуванні феномену творчого середовища для роботи з онтологічними

рівнями свідомості. Методом дослідження є створення мистецького акту як дослідницької частини наукової розробки, ініціатива, участь, спостереження і аналіз творчого процесу. Результатом дослідження і його новизною є поява в українському гуманітарному дискурсі практичних розробок і тексту про роботу з голосом як цілісну роботу зі свідомістю, з увагою, з контекстом смислів. Впровадження даного дослідження - в методику викладання у вищих навчальних закладах, мистецькі проекти Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса.

18.67 Кіно. Кіномистецтво

18.10.18.0331/0216U003775

Театр ХХ сторіччя у кінематографі. Взаємопроникнення поетик: Заключний

звіт /Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса; Керівник Сукненко Станіслав Вікторович. – ДР 0114U003709. УДК 792; 792.43/.45.

205 с.

Центром наукового аналізу багатосерійного відеоциклу є тема взаємопроникнення художніх систем, видів мистецтва, а також культур та поетик. Основою дослідження стала тема перебування театру у системі кінематографа. У паралельних темах розглядаються основні тенденції та мотиви історії культури. Цивілізація існує за законами культури, яка об'єднує. На кожний виклик культури цивілізація реагує по-своєму, а культура - по-своєму, потім слідує викид культури і відповідна реакція цивілізації... Кожний такий цикл позначається на появі, чи занепаді, цілих мистецьких напрямків, процесів, течій. За метод дослідження взятий науковий принцип пізнання предмета через його відбиття: театр ХХ сторіччя розглядається та аналізується через "кінематографічну пам'ять". Відеоцикл "Театр ХХ сторіччя у кінематографі. Взаємопроникнення поетик" може бути впроваджений у творчі ВНЗ, для фахівців в галузі театру, кіно та перформативних мистецтв Робота розповсюджується за договірною ціною.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації

19.10.18.0332/0216U003666

Дослідження в галузі соціальних комунікацій: історія, теорія, регіональний дискурс:

Заключний звіт /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"; Керівник Галич Валентина Миколаївна. – ДР 0113U001776. УДК [070.1(477.61)].

39 с.

Об'єкт дослідження: тексти, що репрезентують соціальні комунікації в різних галузях суспільної діяльності: журналістиці, зокрема публіцистиці, видавничій справі та редагування, рекламі. Мета проекту полягала в різноаспектному вивченні соціально-комунікативних явищ як підґрунтя ствердження самобутності преси та тележурналістики Сходу України; розкриття особливостей жанрово-тематичного втілення мотивів українського державотворення в національно-світоглядній публіцистиці письменників; розробки з урахуванням епістолярної парадигми письменників кін. ХІХ -ХХ та їхньої рукописної спадщини соціокультурної моделі авторського редагування як засадничої основи формування національної теорії видавничої справи та редагування Наукова новизна та значимість отриманих резуль-

татів полягає в тому, що в умовах розвитку незалежної України й системної трансформації соціальної комунікації, а в її лоні й національної журналістики, видавничої справи, реклами та зв'язків з громадськістю виникла практична необхідність узагальнення історичного досвіду розвитку й різноманітних проявів соціальної комунікації з метою вироблення єдиної стратегії функціонування вітчизняних мас-медіа, вбудованих на кращих традиціях зарубіжної журналістики з урахуванням ментальних, релігійних, історичних особливостей власне українських ЗМІ та специфіки їх функціонування в добу глобалізації У процесі дослідження багатовекторно підтвердилося трактування письменницької публіцистики як вершинної форми національно-світоглядної журналістики, як універсуму, що оперує аксіологічними одиницями. Доведена гіпотеза: історія журналістики Луганського краю - самобутне й немаргінальне явище соціальної комунікації, знак національно-культурної самобутності українського народу, що інтегрує колосальну систему невивчених газетно-журнальних і публіцистичних здобутків. У річищі зазначеної тези сформований зміст поняття "регіональна парадигма інформаційного телемовлення". Розроблена продуктивна в галузі видавничої справи концепція авторського редагування як окремої наукової дисципліни. До наукового обігу уведено низку дефініцій на основі осмислення соціально-комунікативного змісту поняття "авторське редагування". Практичний результат науково-дослідної роботи полягає в теоретичному удосконаленні й оновленні фактичним матеріалом-ілюстраціями лекційних курсів із дисциплін "Теорія та історія соціальних комунікацій", "Історія української журналістики", "Публіцистика", "Авторське редагування", "Тележурналістика". Захищено 4 кандидатські дисертації. Надруковано 9 монографій, понад 140 статей.

19.21 Масова комунікація

19.10.18.0333/0416U003816

Лалак Ольга Андріївна. Соціально-комунікаційні технології міжкультурної взаємодії системи місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства (на прикладі Львова): Дис... к.соц.комунік. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 007 : 316.77 : 352.07] (438.32).

218 с. – Бібліогр.: 353 назви.

Комплексно досліджено соціально-комунікаційні технології міжкультурної взаємодії системи місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства (на прикладі Львова). Категоріально ідентифіковано суб'єкти суспільних відносин, які спроможні впроваджувати професійні стандарти для створення компромісної комунікаційної дійсності. З'ясовано критерії соціально-комунікаційної технологічної оптимізації міжкультурної взаємодії системи місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства. Виокремлено методико-технологічні аспекти толерантизації системи соціальної діяльності: інтерактивний захід "жива бібліотека", мозкове штурмування, компетентне впровадження міжкультурної освіти (на прикладі Львова). Означено мас-медійні передумови створення та поширення мемів як комунікаційних технологій неоголошеної "гібридної" кібер-війни Російської Федерації проти України. За результатами аналітичної таблиці СВOT-аналізу, вказано на основні шляхи здійснення соціальних комунікацій між національно-культурними товариствами, закордонним українством і материнською нацією.

19.10.18.0334/0416U005089

Мисечко Аліна Олександрівна. Інформацій-

на телепрограма в Україні. Традиції і трансформації: Дис... к.соц.комунік. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК УДК 007:[654.197+004.738.5].

302 с. – Бібліогр.: 268 назв.

Дослідження містить систематизовану інформацію про традиції і трансформації в українській інформаційній телепрограмі, виокремлену на основі аналізу змістового наповнення інформаційних програм мережевих (комерційне телебачення "Новий канал", національний мовник "U?: Перший") і локального телеканалів ("Центральний канал"), принципів роботи їхніх редакцій. Проаналізовано зміни в організації роботи журналіста й оператора, продемонстровано принцип роботи з новим інформаційним джерелом - соціальними мережами. Наведено онлайн-інструменти, за допомогою яких можна перевірити інформацію з мережі на правдивість. Досліджено нові аспекти інфотейнменту, ед'ютейнменту, монтажу, інтерактивності, конвергентності в інформаційному телемовленні.

19.51 Преса

19.10.18.0335/0417U001059

Зубко Надія Несторівна. Підручник з хімії для загальноосвітніх навчальних закладів в Україні (1921-2014 рр.): історико-книгознавчий аспект: Дис... к.і.н. /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Захищена 22.12.2016.

УДК 002.2:(075)54(477)"1921/2014".

287 с. – Бібліогр.: 499 назв.

На основі історико-книгознавчого аналізу відтворено цілісну картину видання шкільних підручників з хімії в Україні у 1921-2014 рр., здійснено їхню бібліографічну реконструкцію. Виокремлено та охарактеризовано два періоди у розвитку навчального книговидання, зумовлені реформуванням освітньої сфери під впливом соціально-політичних перетворень в Україні як республіці в складі СРСР і в суверенній державі. Здійснено історико-книгознавчий аналіз підручників з хімії, виданих у радянську добу і період незалежності. На основі побудови структурно-функціональних моделей шкільних підручників з хімії простежено еволюцію їхнього змісту і форми, виявлено наступність і оригінальність у їхній видавничій інтерпретації, що має важливе значення і для відтворення історії їхнього видання, і для удосконалення сучасної практики підручникотворення.

20 ІНФОРМАТИКА

20.15 Організація інформаційної діяльності

20.10.18.0336/0416U003844

Пастернак Ірина Ігорівна. Підвищення ефективності мережних інтерфейсів навігаційних сервісів кіберфізичних систем: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 01.07.2016.

УДК 004.777.

167 с.: 6 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 77 назв.

У дисертаційній роботі розв'язано наукову задачу підвищення ефективності мережних інтерфейсів в навігаційних сервісах кіберфізичних систем. Запропоновано метод розробки мережного інтерфейсу для навігаційних сервісів кіберфізичних систем шляхом параметризації системи команд та даних, що дає можливість зменшити час реакції мережного інтерфейсу на запити від клієнтів. Вдосконалено існуючі

методи динамічної, статичної та статично-динамічної мережної взаємодії в навігаційних сервісах кіберфізичних систем шляхом оптимізації функції мережного інтерфейсу.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.01 Загальні питання наукового атеїзму і релігієзнавства

21.10.18.0337/0216U003825

Теоретичні основи проектування багатокоординатних верстатів і машин з мехатронними стрижневими структурами та комп'ютерно-інтегрованими оптимальними робастними системами керування: Заключний звіт /Кіровоградський національний технічний університет; Керівник Кириченко Андрій Миколайович. – ДР 0113U003084с. УДК 62-231:621.9.04.

190 с.

Розробка теоретичних основ проектування багатокоординатних верстатів та машин з мехатронними стрижневими структурами та комп'ютерно-інтегрованими оптимальними робастними системами керування. У роботі вперше запропоновано визначити основні параметри таких верстатів як сукупність технологічної та конструктивної складових; розроблено систему загальних показників оцінки якості; встановлено аналітичні залежності між конструктивними параметрами та функціональними рухами під кутами; визначено кінематичні залежності, робочий простір, матриці просторової жорсткості мехатронних стрижневих структур; математично обґрунтовано можливість підвищення точності шляхом непрямого визначення геометричних параметрів; розроблена нова теорія експериментально-аналітичного синтезу систем керування багатомірними рухомими об'єктами, нові методи оптимальної робастної фільтрації сигналів та оптимальної багатомірної стабілізації. Розроблено та виготовлено дослідні зразки верстатів і машин на основі модулних мехатронних стрижневих структур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

26 КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК

26.11 Глобальні проблеми

26.10.18.0338/0216U005351

Економічна оцінка природного багатства України: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України"; Керівник Бистряков Ігор Костянтинівич. – ДР 0112U004966. УДК 330.5.051:330.15(477).

582 с.

Розроблено методологічні засади економічної оцінки природного багатства України; створено методики для економічної оцінки природного багатства та його компонентів - водних, земельних, лісових, мінерально-сировинних та еко-системних ресурсів; здійснено вартісну покомпонентну та комплексну оцінку природного багатства; проведено оцінку ефективності використання природного багатства; надано пропозиції щодо імплементації оцінки природного багатства в систему управління національним господарством

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.15 Теорія чисел

27.10.18.0339/0216U005421

Дослідження коректності, побудова та вивчення властивостей розв'язків лінійних і нелінійних крайових задач для неklasичних еволюційних рівнянь: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Пташник Богдан Йосипович. – ДР 0110U004817. УДК 511; 511.72.75; 517.95.

190 с.

Досліджено коректну розв'язність неklasичних крайових задач для гіперболічних рівнянь і систем рівнянь, задач з багатоточковими та інтегральними умовами для параболічних рівнянь і систем рівнянь, прямих та обернених задач для параболічних і ультрапараболічних рівнянь, задач з умовами Діріхле-Неймана та задач з нелокальними умовами для неklasичних рівнянь і систем рівнянь із частинними похідними (в тому числі рівнянь, не розв'язаних відносно старшої похідної за часом), задачі Коші для вироджених параболічних рівнянь типу Колмогорова.

27.17 Алгебра

27.10.18.0340/0216U003791

Застосування алгебро-геометричних методів в теоріях груп, напівгруп, кілець, зображень, до задач прикладної алгебри та захисту інформації: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Кириченко Володимир Васильович. – ДР 0111U005264. УДК 512.53, 512.55, 512.81.

127 с.

Досліджені алгебраїчні та геометричні об'єкти в теоріях груп, напівгруп, кілець та алгебр Лі із застосуванням методів теорії зображень та теорії категорій. Доведені базові структурні та комбінаторні теореми для асоціативних кілець, їх зображень, горенштейнових сагайдаків, алгебр Лі диференціювань, автоматних перетворень та інверсних напівгруп, диференціальних градуїтованих категорій та графів.

27.10.18.0341/0216U005295

Теорія зображень та її застосування в алгебрі, геометрії та топології: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Дрозд Юрій Анатолійович. – ДР 0111U002096. УДК 512.53, 512.544, 512.552, 512.583, 512.772.3.

83 с.

Розроблені нові методи та отримані нові результати в теорії зображень, алгебраїчній геометрії та алгебраїчній топології, теорії груп та теорії майже-кілець, теорії цілочисельних квадратичних форм. Зокрема, запропонована нова конструкція категорних розширень, а також розвинуто новий напрямок досліджень (теорія родів) в стабільній гомотопічній теорії

27.19 Топологія

27.10.18.0342/0216U005422

Алгебро-геометричні методи дослідження інваріантних структур на многовидах та релативістських рівнянь математичної і теоретичної фізики: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстри-

гача НАН України; Керівник Пелих Володимир Олександрович, Микитюк Ігор Володимирович. – ДР 0110U004819. УДК 515.16; 514.74; 517.51; 530.1; 539.121.7.

412 с.

Теоретично обґрунтовано Лі-алгебраїчні та диференціально-геометричні методи дослідження нелінійних динамічних систем на функціональних многовидах і супермноговидах декількох незалежних змінних та їх інваріантних редукцій, а також отримано апіорі інтегровні динамічні системи; розроблено нові методи побудови та дослідження інваріантних річчі-плоских келерових, гіперкелерових та пуасонових структур на кодотичних розширюваннях однорідних многовидів компактних груп та на орбітах коприседнаного представлення алгебр Лі; досліджено комбінаторні властивості графів, асоційованих з діаграмами сплетень; розвинуто алгебраїчні, комбінаторні і топологічні методи дослідження інваріантів вузлів і побудовано алгоритми обчислення брейд-індексу класичних і сингулярних сплетень; вивчено дискретні динамічні системи Морса-Смейла на маловимірних многовидах; вивчено дії дискретних груп на добутках сфер гомологічними методами; розроблено ефективні алгоритми для побудови прямолінійних зображень планарних графів; проведено складніший аналіз задач комбінаторної оптимізації для геометрично означуваних графів, знайдено характеристики цієї множини відносно операцій піднесення до степеня і експоненти; досліджено апроксимації нелінійних систем диференціально-різницевого рівнянь із багатьма запізненнями та квазілінійних диференціально-функціональних рівнянь; розвинуто теорію стовпцево-рядкових некомутативних визначників; розвинуто аналітичну теорію неперервних дробів; розроблено нові методи наближень гіпергеометричних функцій багатьох змінних, побудовано алгоритми розвинення аналітичних функцій у деякі типи відповідних двовимірних неперервних дробів (ДНД), досліджено властивості наближень ДНД з дійсними та комплексними елементами; розроблено нові підходи до розв'язування рівнянь Максвелла у ріманових просторах; розвинуто методи дослідження розв'язків рівнянь руху часток зі спіном у викривлених просторах; проведено моделювання на основі рівнянь магніто-гідродинаміки течій з ударними хвилями в залишках наднових зір з врахуванням радіаційних втрат плазми.

27.23 Математичний аналіз

27.10.18.0343/0416U003799

Бубняк Марія Миколаївна. Множини збіжності періодичних гіллястих ланцюгових дробів спеціального вигляду: Дис... к.ф.-м.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 29.06.2016.

УДК 517.524.

151 с.: 5 іл. – Бібліогр.: 125 назв.

У дисертаційній роботі визначено періодичні гіллясті ланцюгові дроби спеціального вигляду, встановлено декілька формул для різниці між їх підхідними дробами. Доведено багатовимірні ознаки поточної та рівномірної збіжності таких дробів, які є багатовимірними аналогами відомих ознак збіжності неперервних дробів. Вперше встановлено овальні області рівномірної збіжності для періодичних гіллястих ланцюгових дробів. Досліджено швидкість поточної та рівномірної збіжності періодичних гіллястих ланцюгових дробів у деяких областях.

27.10.18.0344/0216U005239

Моделювання та оптимізація нелінійних еволюційних систем: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Поляков Микола Вікторович. – ДР 0113U003030. УДК 517.9.

127 с.

Об'єкт дослідження - задача оптимального керування для лінійних параболічних рівнянь з необмеженими коефіцієнтами в головній частині еліптичного оператора, математична модель квазістатичної еволюції руйнувань в пружних тілах, планетарні системи. Мета дослідження-дослідження проблеми розв'язаності задач оптимального керування в коефіцієнтах виродженими параболічними системами, дослідження проблеми оптимізації одного класу механічних систем при наявності процесів тріщиноутворень, створення загальної теорії утворення і еволюції планетарних систем. Методи дослідження -сучасні методи теорії диференціальних рівнянь, рівнянь математичної фізики, функціонального аналізу та математичної теорії керування. Теоретичні і практичні результати-досліджено проблему розв'язності задач оптимального керування для лінійних параболічних рівнянь з необмеженими коефіцієнтами в головній частині еліптичного оператора, побудовано необхідні умови оптимальності для задач оптимального керування такими системами, отримано нові результати щодо розв'язності задач оптимального керування для пружних тіл за наявності ефектів тріщиноутворень. Новизна - одержані результати є новими, що підтверджується їх порівнянням з роботами відомих фахівців (Жиков, Пастухова, Robotnov, Kutler, Casado-Diaz, Buttazzo, Leugering, Horsin), які підкреслюють, що обраний напрям досліджень є актуальним. Сфера (галузь) використання-математична теорія керування та якісний аналіз динамічних систем. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.25 Теорія функцій дійсних змінних

27.10.18.0345/0216U005367

Апроксимативні та структурні характеристики функціональних множин: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Романюк Анатолій Сергійович. – ДР 0111U002079. УДК 517.5.

219 с.

Розроблені нові оригінальні методи для розв'язування наступних питань: - наближення класів функцій однієї змінної; - апроксимативні характеристики класів функцій багатьох змінних; - наближення функцій комплексної змінної; - позитивна, копозитивна та знакочутлива поліноміальна апроксимація; - екстремальні задачі у різноманітних функціональних просторах.

27.27 Теорія функцій комплексних змінних

27.10.18.0346/0216U005309

Алгебраїчно-аналітичні та топологічні методи комплексного аналізу: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Зелінський Юрій Борисович. – ДР 0111U001026. УДК 517.5, 517.9.

177 с.

Об'єкт дослідження — проблеми комплексного аналізу, теорії потенціалу та теорії відображень. Мета роботи — проведення досліджень з широкого спектру проблем комплексного аналізу, теорії потенціалу та теорії відображень: з теорії аналітичних, моногенних функцій, екстремальних та граничних задач, з багатовимірного аналізу. Отримано повний розв'язок проблеми про тінь, що еквівалентно знаходженню умов належності точки узагальнено опуклій оболонці сім'ї компактних множин. Крім того досліджено ряд

задач, які природно пов'язані з цією проблемою і одержано їх розв'язки. Встановлено критерії, які по деяких зовнішніх мінімальних характеристиках області або межі компакта в евклідовому просторі дають висновок про їх опуклість або узагальнену опуклість. Для апріорі ациклічних компактів в дійсному та комплексному евклідових просторах отримані критерії опуклості та сильної лінійної опуклості, які використовують тільки перетини компактів з опорними площинами і узагальнюють результати Г. Ауманна. Встановлено критерій лінійної опуклості обмежених областей Гартогса з гладкою межею у двовимірному кватерніонному просторі. Доведені теореми про нерухому точку для багатовимірних відображень, у тому числі розривних, чий звуження на деяку підмножину в замкненні області евклідового простору задовольняють "умові гострого кута" або "умові строгого гострого кута". Розв'язано проблему Мізеля-Замфіреску. Встановлені умови існування на багатовиді неперервної іволюції. Доведено загальну теорему про середнє значення для довільної неперервної функції дійсної змінної, а також нові теореми про середнє для комплексних функцій. Отримано узагальнення та покращення деяких класичних результатів теорії екстремальних розбиттів сфери Рімана завдяки розробленому методу "керуючих" функціоналів. Цей метод дозволив отримати оцінки нового типу з "плаваючою" мажорантою, яка враховує відхилення довільного елемента досліджуваної множини від екстремального. При цьому одержано розв'язок відомої задачі В.М. Дубініна про опис екстремальних конфігурацій, що максимізують добуток внутрішніх радіусів неперетинних областей на заданий степінь внутрішнього радіуса (відносно нуля) неперетинної з ними області. Для класів просторових відображень, які задовольняють деяким модульним оцінкам, встановлено ряд теорем про локальну та граничну поведінку. Зокрема, доведено аналог відомої теореми Герінга про локальну ліпшицевість та отримано аналог леми Ікома-Шварца. Для усіх результатів приведено застосування до класів Соболева-Орлича. Розроблено конструктивні методи побудови розв'язків просторового рівняння Лапласа і бігармонічного рівняння у формі компонент моногенних функцій зі значеннями в комутативних банахових алгебрах. Доведено аналоги класичних теорем комплексного аналізу (теореми Коші, Морера, Тейлора, Лорана, інтегральна формула Коші) для вказаних функцій. Встановлено, що кожна функція, неперервна в багатовимірній евклідовій області та субгармонічна в доповненні до множини своїх нулів, є субгармонічною в заданій області, якщо в кожному своєму нулі ця функція має повний диференціал. Результати роботи знайдуть застосування в теорії функцій, теорії потенціалу, теорії відображень, в теорії крайових задач для рівнянь математичної фізики, які, в свою чергу, знаходять застосування в гідродинаміці, газодинаміці, теплофізиці, механіці, теоретичній фізиці, томографії та інших прикладних дисциплінах.

27.31 Диференціальні рівняння з частинними похідними

27.10.18.0347/0216U005381

Нелінійні, неархімедові та спектральні задачі теорії диференціальних рівнянь і математичної фізики: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Кочубей Анатолій Наумович. – ДР 0111U001011. УДК 517.956, 517.957, 517.988.525, 517.925.51, 519.217.4.

194 с.

Викладено результати робіт з принципів проблем лінійного та нелінійного функціонального аналізу, неархімедового аналізу, теорії диференціальних і дробово-диференціальних рівнянь, спектральної теорії, тісно пов'язаної з

заних із задачами математичної фізики.

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.10.18.0348/0216U003952

Розробка інтегральних моделей електромагнітних полів металургійних агрегатів з електромагнітними перемішувачами рідкої сталі (Шифр "Струм"): Заключний звіт /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України; Керівник Рибалкін Євген Олександрович. – ДР 0110U005973. УДК 621.791.753: 519.6.

272 с.

Розроблений новий метод розрахунку тривимірних електромагнітних полів - метод інтегральних рівнянь для симетричних складових та на його основі наступні моделі: модель тривимірного магнітного поля статора циліндричного електромагнітного перемішувача; модель тривимірного розподілу вихрових струмів та електродинамічних зусиль в системі гільзовий кристалізатор-явнополюсний ЕМП; модель тривимірного розподілу вихрових струмів в безперервно литій заготівці квадратного та круглого перерізу при електромагнітному перемішуванні в вертикальній МБЛЗ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.10.18.0349/0216U005365

Розробка і дослідження неklasичних математичних моделей динаміки багатовимірних механічних систем типу "тверде тіло - рідина": Заключний звіт /Інститут математики Національної академії наук України; Керівник Луковський Іван Олександрович. – ДР 0111U001031. УДК 532.595 512.643 517.2.

114 с.

Розроблено та досліджено математичні моделі динаміки механічних систем, що несуть рідину з вільною поверхнею. Розроблено нові методи аналізу робастної стійкості, стабілізації та оптимізації систем керування.

27.10.18.0350/0216U005419

Математичне моделювання та аналітично-чисельне визначення теплового і напруженого станів тіл з урахуванням неоднорідностей їх структури: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Кущнір Роман Михайлович, Попович Василь Степанович. – ДР 0110U004821. УДК 517.958:536.2; 539.3.

789 с.

З застосуванням методів механіки, прикладної математики та електродинаміки суцільного середовища: сформульовано математичні моделі, розроблено та апробовано аналітичні, аналітично-чисельні та чисельні методи визначення та дослідження неусталених і усталених температурних полів, спричинених ними та заданими силовими факторами компонент напружено-деформованого стану у кусково-однорідних, у тому числі шаруватих та тонкостінних елементах конструкцій, переважно, на основі моделі термочутливого тіла; змодельовано та досліджено термомеханічну поведінку шаруватих тіл за дії електромагнітного поля чи теплового опромінення; запропоновано математичні моделі та методи дослідження напружено-деформованого стану анізотропних діелектриків та піроелектриків із тонкими неоднорідностями; досліджено граничну рівновагу оболонок з поверхневими тріщинами довільної конфігурації та кусково-однорідних обмежених тіл з тріщинами за умов позовного зсуву. Для конкретних структурно-неоднорідних тіл

досліджено вплив на параметри теплового і напружено-деформованого станів зовнішнього навантаження, геометричних та фізико-механічних характеристик.

27.39 Функціональний аналіз

27.10.18.0351/0216U005382

Еволюційні та спектральні задачі для диференціальних рівнянь у банаховому просторі: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Горбачук Мирослав Львович. – ДР 0111U001027. УДК 517.9; 539.1.

113 с.

Мета роботи – розвиток нових підходів до побудови точних і наближених розв'язків еволюційних і спектральних задач для диференціально-операторних рівнянь та їх застосування до конкретних задач математичної фізики, зокрема до дослідження розв'язків еволюційних рівнянь квантових багаточастинкових систем та РТ-симетричної квантової механіки, розробка нових напрямів в теорії груп і півгруп операторів у банаховому просторі та теорії розширень симетричних операторів у просторах з індефінітною метрикою, квантовій теорії поля, теорії мішлених множин. Основні результати: 1) розв'язання відомої проблеми Колмогорова про представлення неперервної групи лінійних операторів у банаховому просторі степеневим рядом; 2) розв'язання проблеми Хілле про опис множини векторів банахова простору, на якій група лінійних операторів у цьому просторі зображується у вигляді експоненти від її генератора; 3) розвиток методів строгого обґрунтування нелінійних кінетичних рівнянь багатьох частинок із сингулярним потенціалом взаємодії і дослідження асимптотичних властивостей їх розв'язків на границі Больцмана-Греда; 4) розвиток теорії мішлених множин; 5) спектральний аналіз двовимірного оператора Шредінгера.

27.41 Обчислювальна математика

27.10.18.0352/0416U003878

Вовк Олександр Володимирович. Числове моделювання нелінійних еволюційних задач дифузії-адвекції-реакції: Дис... к.ф.-м.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 519.624.2.

218 с.: 1 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 194 назви.

Дисертаційна робота присвячена розвитку та дослідженню ефективних проєкційно-сіткових схем для розв'язування задач з рівняннями дифузії-адвекції-реакції, зокрема, сингулярно збурених та/або квазілінійних. В основу запропонованих числових схем покладено процедуру Гальоркіна з вибором просторів апроксимацій методу скінчених елементів із застосуванням апостеріорних оцінок похибок і концепції адаптивності та однокрокові рекурентні схеми інтегрування в часі.

27.10.18.0353/0216U005022

Математичне і комп'ютерне моделювання нелінійних фізико-хімічних процесів гідромеханіки в багатокомпонентних середовищах пористої та нанопористої структури: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Мартинюк Петро Миколайович. – ДР 0113U004052. УДК 552.72:552.546:519.63.

377 с.

Об'єкт досліджень - нелінійні математичні та комп'ютерні моделі складних фізико-хімічних процесів гідромеханіки в багатокомпонентних середовищах пористої та нанопо-

ристої структури та обчислювальні методи їх розв'язування. Мета роботи - побудова та вдосконалення існуючих математичних та комп'ютерних моделей, що описуються нелінійними прямими (коректними) та оберненими (некоректними) крайовими задачами, як з повними, так і не повними даними для дослідження впливу природних та техногенних факторів на стан ґрунтових основ гідротехнічних об'єктів та сільськогосподарських угідь, розробки нових методів і алгоритмів їх чисельного розв'язання.

27.45 Комбінаторний аналіз. Теорія графів

27.10.18.0354/0416U005100

Фісуненко Андрій Леонідович. Побудова генератора геометричних об'єктів із заданими властивостями на площині: Дис... к.ф.-м.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 004.021:004.023:004.054:519.16.

128 с. – Бібліогр.: 64 назви.

В роботі розглядається ряд задач на побудову і підрахунок множини простих многокутників різних типів, вершинами яких є всі точки заданої скінченої множини точок і які задовольняють певним критеріям. Для аналізу вхідної множини точок і побудови простих многокутників введено діаграма еквівалентності зіркових розбиттів і граф взаємної видимості вільних точок. Досліджено їх властивості. Для вирішення задачі побудови, підрахунку множини усіх простих многокутників і породження випадкових многокутників на цій множині використано метод послідовного нарощування простого ланцюга з відсіканням. Непродуктивні гілки дерева варіантів відсікаються за допомогою аналізу структури графа взаємної видимості вільних точок, що представляє собою геометричний граф. Розширено перелік необхідних і достатніх умов існування Гамільтона шляху в таких графах, як на основі аналізу їх зв'язності, так і з використанням специфічних умов побудови простого многокутника. Для аналізу гамільтоновості графа, у тому числі, використані двозв'язні компоненти і точки сполучення. Сформульовано і доведено ряд тверджень, що дозволяють прорідити граф взаємної видимості вільних точок, зменшуючи при цьому дерево варіантів. Запропонований підхід дозволяє збільшити максимальний розмір вхідної множини точок для точного повного рішення в середньому з 15 до 25-30 в залежності від конфігурації точок. Крім того, використання графа взаємної видимості вільних точок дозволяє отримувати точне рішення для важливого окремого випадку - побудови простих многокутників при заданих областях, які заборонено перетинати ребрами многокутника.

27.47 Математична кібернетика

27.10.18.0355/0416U005062

Косаревич Катерина Вікторівна. Системний аналіз у задачах конкуренції виробників з випадковими змінними: Дис... к.ф.-м.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 519.8.

128 с. – Бібліогр.: 154 назви.

У дисертаційній роботі побудовано теоретико-ігрові моделі, що описують статичну некооперативну взаємодію виробників з випадковими стратегічними змінними та демонструють досягнення рівноваги. Встановлено явні формули для "виправленої" рівноваги за Нешем в побудованих моделях. Запропонована методика кількісної оцінки міри ризику виробників з випадковими стратегіями за умови відсутності принуждення про їх незалежність.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.17 Теорія моделювання

28.10.18.0356/0416U003896

Цветкова Тетяна Павлівна. Математичне моделювання перенесення солей при фільтрації та вологоперенесенні у насичено-ненасичених ґрунтових середовищах: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 30.06.2016.

УДК 532.72:532.546:539.217:519.63.

209 с.: 104 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Об'єкт - процеси перенесення солей з урахуванням фільтрації та вологоперенесення в насичено-ненасичених ґрунтах. Мета - побудова нових математичних моделей. Методи - скінчених різниць, конформних відображень. Новизна - побудовано нелінійну математичну модель процесів перенесення солей, фільтрації, вологоперенесення; узагальнено математичну модель на осушення і зволоження ґрунтів; модифіковано методи скінчених різниць з використанням конформних відображень; встановлено закономірності процесів. Результати впроваджено при виконанні НДР (ДР № 0107U004173, ДР № 0110U000816, ДР № 0113U004052); Рівненське обласне управління водних ресурсів; НУВГП.

28.10.18.0357/0416U003897

Жуковська Наталія Анатоліївна. Математичне моделювання впливу тепло-масоперенесення при фільтрації сольових розчинів на деформаційні процеси ґрунтових масивів: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 30.06.2016.

УДК 532.72:532.546:539.3:519.63.

229 с.: 12 табл., 97 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Об'єкт - деформаційні процеси в ґрунтових середовищах з урахуванням впливу тепло-масоперенесення при фільтрації сольових розчинів. Мета - побудова нових математичних моделей. Методи - скінчених різниць, конформних відображень. Новизна - побудовано нову нелінійну математичну модель напружено-деформованого стану водонасичених ґрунтових масивів з урахуванням впливу тепло-масоперенесення; отримано систему рівнянь рівноваги в формі Ламе з урахуванням впливу тепло-масоперенесення; встановлено закономірності досліджуванних процесів. Результати впроваджено при виконанні НДР (ДР № 0110U000816, ДР № 0113U004052); Хмельницька АЕС; НУВГП.

28.10.18.0358/0416U003913

Маєвський Олександр Володимирович. Моделювання природних систем типу хижак - жертва в умовах екологічного забруднення території: Дис... к.т.н. /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. – Захищена 07.07.2016.

УДК 007.51 : 519.8 (075.8).

323 с.: 30 табл., 149 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

Дослідження спрямовані на вирішення науково-прикладної задачі підвищення ефективності моделювання процесів динаміки природних систем типу "хижак - жертва" шляхом розробки математичних моделей із заданими початковими умовами на просторово-часовій області моделювання. Об'єктом дослідження є процеси моделювання динаміки в природних системах типу "хижак - жертва". Використано методи системного аналізу, математичного моделювання, методи теорії множин, статистичної обробки інформації,

методи обчислювальної математики, програмування. Теоретичне значення - запропоновано нові математичні моделі взаємодії "хижак - жертва" як з урахуванням ефекту дифузії, так і без нього (шляхом використання узагальненої моделі еволюції систем). Наукова новизна отриманих результатів: обґрунтовано доцільність застосування узагальненої моделі еволюції природних систем для вивчення процесів динаміки чисельності хижаків та жертв в природних системах взаємодії "хижак - жертва" з урахуванням впливу зовнішнього середовища; розроблено математичну модель взаємодії "хижак - жертва", яка відрізняється від відомої наявністю компонентів, які враховують вплив зовнішнього середовища, що дозволяє адекватно відтворювати процес динаміки в природних системах; розроблено математичну модель динаміки взаємодіючих природних систем "хижак - жертва" з врахуванням ефекту дифузії, яка відрізняється від відомої врахуванням факторів впливу середовища їх існування, що забезпечує можливість прогнозування розподілу хижаків та жертв на визначеній території. Практичне значення: запропоновані моделі дозволяють адекватно відтворити динаміку чисельності хижака і жертв в екосистемах та їх розподіл на досліджуваній території з прийнятною для практики похибкою.

28.10.18.0359/0416U005099

Мосенцова Людмила Вікторівна. Методи та прикладні програмні засоби розв'язання нелінійних задач інтерпретації результатів спостережень в інтегральній постановці: Дис... к.т.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 519.642 + 004.021: 004.9: 550.8.053.

162 с.: 7 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

Запропоновано метод модельних експериментів, удосконалені регуляризаційні алгоритми за методом Тихонова та регуляризаційний метод Лаврент'єва-Васіна для розв'язання нелінійних інтегральних рівнянь I роду. Вдосконалено обчислювальний процес методу простих ітерацій для розв'язання нелінійних інтегральних рівнянь типу Фредгольма II роду. Розроблено і досліджено набір алгоритмів розв'язання нелінійних інтегральних рівнянь та створено комплекс програмних засобів.

28.10.18.0360/0416U005167

Верлань Дмитро Анатолійович. Методи та засоби чисельної реалізації інтегральних моделей динамічних об'єктів на основі розщеплення ядер: Дис... к.т.н. /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. – Захищена 07.07.2016.

УДК 519.6:004.942.

216 с.: 27 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Дисертація присвячена розвитку методів математичного і комп'ютерного моделювання динамічних об'єктів на основі непараметричних динамічних моделей у вигляді інтегральних рівнянь типу Вольтерри та Фредгольма, їх чисельної реалізації шляхом створення і застосування ефективних алгоритмів розщеплення ядер. У роботі вперше запропоновано і досліджено реалізацію методу розщеплення для апроксимації функцій двох змінних, який, на відміну від інших (поліноміальних) методів, дозволяє отримати апроксимуючий білінійний ряд без попереднього вибору відомої системи координатних функцій, а саме шляхом поточкового визначення їх в процесі апроксимації, і реалізується за допомогою 3-х видів оптимізаційних алгоритмів - варіаційного, ітераційно-варіаційного та градієнтного; метод забезпечує високу економічність апроксимуючого виразу. Подальшого розвитку набув метод вироджених ядер для обчислення ін-

тегральних операторів і розв'язання інтегральних рівнянь типу Фредгольма і Вольтерри II і I роду, які забезпечують високу швидкість процесу обчислень та створюють можливість отримання результатів у реальному часі. Вперше створені квадратурні алгоритми за використанням методу розщеплення ядер розв'язання лінійних інтегральних рівнянь Вольтерри і Фредгольма II роду на основі обчислення і застосування резольвенти, що забезпечує отримання явних інтегральних моделей динамічних об'єктів, які подаються і реалізуються у вигляді сукупності числових масивів, зв'язаних між собою відповідними обчислювальними операціями.

28.23 Штучний інтелект

28.10.18.0361/0416U003872

Головко Віталій Олексійович. Моделі, методи та інформаційні технології розробки нечіткої експертної системи діагностики фінансового стану підприємства: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 07.07.2016.

УДК 004.891.3.

185 с.: 3 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт дослідження: процес діагностики фінансового стану підприємства. Мета дослідження: підвищення точності діагностування за рахунок розробки інформаційної технології оцінки фінансового стану підприємства на основі методів його ідентифікації та застосуванні експертної системи обробки інформації в умовах нечітких даних. Методи дослідження: статистичні теорії обробки даних, основні положення теорії нечітких множин; теорії випадкових процесів. Теоретичні та практичні результати: розроблені методи та інформаційні технології дозволяють підвищити точність діагностування за рахунок розробки інформаційної технології оцінки фінансового стану підприємства на основі методів його ідентифікації та застосуванні експертної системи обробки інформації в умовах нечітких даних. Наукова новизна: розроблено метод ідентифікації фінансового стану підприємства, що заснований на застосуванні непродукційної експертної системи для розрахунку значень функцій приналежності нечітких контрольованих параметрів та регресійного механізму логічного виведення, та метод прогнозування часового ряду, заданого його вейвлет-моделлю, в якому прогнозується поведінка не самих відліків ряду, а значно більш гладка динаміка коефіцієнтів розкладання ряду за базисними функціями. Впровадження: в філії АТ "Укрексімбанк" (м. Харків) з метою удосконалення процедури оцінки кредитоспроможності позичальників установи та у лабораторному практикумі навчального процесу кафедри комп'ютерного моніторингу і логістики НТУ "ХПІ" при викладанні дисциплін "Математичні методи дослідження операцій" та "Моделювання економічних ризиків". Сфера використання: фінансові та статистичні установи.

28.10.18.0362/0416U003874

Шабанова-Кушнарєнко Любов Володимирівна. Предикатні моделі, методи та технологія обробки процесних знань в інформаційних системах: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 519.715:004.89.

154 с.: 2 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

Об'єкт дослідження - процеси обробки знань в інформаційних системах. Мета дослідження - розробка моделей процесних знань на основі аналізу лог-файлів з використанням апарату алгебри скінченних предикатів і реляційних мереж, а також технологій Process Mining і виведення знань на прецедентах. Методи дослідження: апарат алгебри скінченних

предикатів та реляційних мереж; методи виведення знань на прецедентах; методи Process Mining; обчислювальна математика та комп'ютерне моделювання. Теоретичні та практичні результати: створення технології обробки процесних знань в інформаційних системах на основі алгебро-логічної формалізації моделей і методів Process Mining та виведення знань на прецедентах. Наукова новизна роботи полягає у тому, що вдосконалена предикатна модель метрики на просторі прецедентів, яка допускає практичну перевірку її існування за допомогою системи умов та введення евклідової метрики на лінеаризованому просторі атрибутів; вперше розроблено метод оцінки близькості прецедентів, заснований на табулюванні шкал атрибутів та привласненні атрибутам ваг з урахуванням функціональної залежності ваг від атрибутів прецедентів, що дозволяє значно підвищити точність оцінки близькості прецедентів завдяки врахуванню зростання реальної ваги атрибутів в їх критичних діапазонах; отримав подальший розвиток метод побудови предикатної ієрархічної моделі процесних знань у вигляді реляційної метамережі, яка заснована на моделі "дані-інформація-знання-метазнання". Ієрархічне представлення спрощує конфігурацію моделі процесу і доповнює її неявними зв'язками; удосконалено метод конфігурування ієрархічної моделі процесних знань на основі аналізу лог-файлів, яка має вигляд ієрархічної системи бінарних предикатів, що задають логіку поведінки процесу. Метод включає налаштування під предметну область, що підвищує ефективність методів Process Mining. Ступінь упровадження: результати, отримані в процесі виконання дисертаційної роботи, впроваджені в Центральній клінічній лікарні Укрзалізниці (м. Харків) при розробці програмно-алгоритмічної частини і наповненні бази знань програмно-апаратного комплексу автоматизованої медичної діагностики. Теоретичні результати дисертації впроваджені у навчальному процесі на кафедрі програмної інженерії ХНУРЕ та на кафедрі інтелектуальних комп'ютерних систем НТУ "ХПІ". Галузь використання - інформаційні системи підтримки прийняття рішень, бізнес-процеси, аналіз зв'язків між даними, інформаційно-пошукові системи.

28.10.18.0363/0416U005053

Миринова Наталя Олексіївна. Методи та інформаційна технологія багатокритеріального колективного експертного оцінювання з використанням нечітких оцінок: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 04.07.2016.

УДК 004.9:519.816.

159 с.: 13 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 122 назви.

Дисертація присвячена підвищенню достовірності прийняття колективних рішень шляхом розробки методів та інформаційної технології багатокритеріального колективного експертного оцінювання в системах підтримки прийняття рішень з використанням нечітких оцінок.

28.10.18.0364/0216U005396

Теорія та принципи побудови інтелектуальних вимірювальних систем для контролю геометричних параметрів високоточних деталей: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Квасніков Володимир Павлович. – ДР 0113U000083. УДК 007.52.

224 с.

Об'єкт дослідження - процес інтелектуального перетворення інформаційних сигналів вимірювальної системи при контролі геометричних параметрів деталей зі складною поверхнею. Предмет дослідження - методи та принципи побудови, математичні моделі та алгоритми роботи інтелектуальних вимірювальних систем для високоточного контролю

геометричних параметрів деталей. Мета дослідження - розробка інтелектуальних вимірювальних систем на основі використання підсистем робототехнічного зору, лазерних вимірювальних систем для підвищення точності та швидкодії вимірювань прецизійних деталей зі складною поверхнею. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.29 Системний аналіз

28.10.18.0365/0416U003838

Споляк Ростислав Миронович. Інформаційна технологія для попереднього налагодження фарбодрукарських систем офсетних машин: Дис... к.т.н. /Українська академія друкарства. – Захищена 05.07.2016.

УДК 004.942:681.625.23.

188 с.: 17 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 141 назва.

Дисертація присвячена розробленню інформаційної технології для попереднього налагодження фарбодрукарських систем офсетних машин. Для вирішення поставленої в дисертаційній роботі завдання розроблено математичні моделі та симулятори фарбодрукарських систем з різною кількістю накочувальних валиків. Досліджено дію факторів, які впливають на перерозподіл фарбових потоків між виходом та виходом фарбодрукарських систем. Розроблено алгоритм та програму "InkUnit" для визначення коефіцієнтів зонального заповнення форми друкувальними елементами на стадії її додрукарської підготовки.

28.10.18.0366/0216U005244

Моделювання та пом'якшення соціальних лих, викликаних катастрофами і тероризмом: Заключний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ"; Керівник Панкратова Наталя Дмитрівна. – ДР 0115U005787. УДК 519.8:004.8:004.9.

141 с.

Розв'язання задач сценарного аналізу соціальних, екологічних та екологічних процесів з використанням поглибленої аналітики базується на наступних методах: методи аналізу мереж як узагальнення методів аналізу ієрархій, методи аналізу ієрархій: при нечітких експертних оцінках, при неповних експертних оцінках; SWOT-метод - для визначення характеристик оточуючого середовища та "внутрішніх" характеристик системи в часі; метод перехресного впливу - для визначення взаємозв'язків між елементами кожного кластеру, між кластерами мережі та між самими мережами; методи сканування і мозкового штурму - для формулювання кластерів мережі та елементів кластерів, формулювання груп суб'єктів прийняття рішень, їх цілей, політик, множини експертів, альтернативних варіантів дій для користувачів мереж; формулювання витрат і ризиків, метод морфологічного аналізу - для формулювання і оцінювання всіх можливих альтернативних варіантів дій для користувачів мережі, політик суб'єктів прийняття рішень в умовах багатфакторних ризиків; методи факторного аналізу - для формулювання значущих елементів задачі, відсіювання частини результатів, отриманих методами сканування, мозкового штурму і/або методом морфологічного аналізу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29 ФІЗИКА

29.01 Загальні питання фізики

29.10.18.0367/0216U003728

Аналітична підтримка тактичних управлінських рішень: Заключний звіт /Національна мета-

лургійна академія України; Керівник Шпанковська Ніна Григорівна. – ДР 0113U003844. УДК 005.52/53.

57 с.

Визначені принципи організаційно-економічного механізму регулювання діяльності промислових підприємств як складних соціально-економічних систем, умови функціонування промислових підприємств, необхідних для забезпечення конкурентоспроможності продукції та її оцінки, методи аналітичного супроводження етапів технології тактичних і оперативних управлінських рішень на мікрорівні та аудиту якості їх виконання. Удосконалено сутність і зміст аналітичної підтримки моделювання і реалізації інноваційно-орієнтованої виробничої програми промислового підприємства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.10.18.0368/0216U005206

Розробити технологію та обладнання для оперативного неруйнівного визначення залишкових напружень в зварних конструкціях на основі застосування локального імпульсу струму і електронної спекл-інтерферометрії: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Лобанов Леонід Михайлович. – ДР 0113U003481. УДК 658.562+53.082.5.

175 с.

Було досліджено вплив електродинамічної обробки (ЕДО) на зниження рівня залишкових зварювальних напружень в зварних з'єднаннях із магнієвого сплаву МЛ10. В якості досліджуваних зразків використовували фрагменти оболонки проміжного корпусу авіадвигуна Д-36, що містять ремонтні зварні шви. Встановлено, що ЕДО дозволяє знижувати рівень залишкових зварювальних напружень від 120 до -40 МПа, забезпечуючи їх перехід від розтягуючих до стискуючих. Показано, що місцеве пластичне деформування, із застосуванням ЕДО, зразків стрингера крила літака з алюмінієвого сплаву Д16 в зоні технологічних отворів підвищує опір уповільненому руйнуванню в 1,6-2,5 рази. Із застосуванням методу електронної спекл-інтерферометрії на зразках із сталі Ст20 з відомим розподілом залишкових напружень виконані дослідження впливу параметрів локального імпульсу струму на величину переміщень точок поверхні в околі введення імпульсу. Встановлені параметри імпульсу струму, які призводять до виникнення таких переміщень поверхні досліджуваного об'єкта, які співставні з переміщеннями від сверління некрізного отвору діаметром до 2 мм та глибиною від 0,4 до 1 мм. Отримані результати дозволяють якісно визначати рівень залишкових напружень у сталях із складною системою легування та високою твердістю, де сверління отворів неможливе. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0369/0216U005358

Дослідження, розробка конструкторської документації та виготовлення комплексу кріогенної апаратури для досліджень магнітних та надвисокочастотних властивостей гетероструктур для створення оптико-електронних приладів терагерцового діапазону: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Жарков Іван Павлович. – ДР 0113U001671. УДК 53.082.6;536.5;535.31;681.7;53.082.5.

195 с.

Створений комплекс кріогенної апаратури для магнітних та надвисокочастотних досліджень властивостей гетероструктур в терагерцовому діапазоні частот з наступними

характеристиками: - область регуляції температури - 1,6-4,2; 4,2-80; 80-300 К; - Область регуляції магнітного поля 0 - 7,84 Т; - нестабільність температури менше 0,1 К; - неоднорідність магнітного поля в центрі робочої камери кріостата, Тл, не гірше $1 \cdot 10^{-3}$ - на довжині 30 мм - зразок може знаходитись в рідині або в газі; - діаметр каналу для зразка 20 мм; - швидка зміна зразка - автоматично керована зміна положення зразка відносно вектора магнітного поля - Програмувана зміна температури, величини магнітного поля, положення зразка По своїм характеристикам система не поступається кращим світовим аналогам, а по забезпеченому сервісу перевищує їх і є кращою по відношенню "ціна/якість". Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.05 Фізика елементарних часток

29.10.18.0370/0416U005016

Іванов Микита Анатолійович. Динамічні закономірності резонансних квантових систем: Дис... к.ф.-м.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 30.06.2016.

УДК 531:530.145.

115 с.: 29 іл. – Бібліогр.: 90 назв.

Об'єктом дослідження є процес тунелювання хвильових пакетів крізь відкриті квантові системи. Предмет дослідження - це, по-перше, параметри системи і пакету, що впливають на процес тунелювання, і, по-друге, визначення параметрів пакету, що виходить з квантової системи. Мета дослідження - застосування формалізованого підходу (на основі модифікованого методу перевалу та формалізму матриці розсіювання) для дослідження динамічних характеристик квантових систем. У процесі дослідження використовувались засоби аналітичного та чисельного обчислення. Методи дослідження - основи квантової теорії розсіювання, модифікований метод перевалу, система комп'ютерної алгебри Maple. Теоретичні результати - вперше отримано загальний аналітичний розв'язок поставленої задачі за допомогою якого можна досліджувати процес та властивості тунелювання. Практичні результати - на основі отриманих результатів можливо підбирати параметри системи та сигналу, що будуть давати мінімальний час затримки. Це дозволить збільшити ефективність роботи наноелектронних приладів. Новітність нововпроваджуваного - вперше отриманий загальний розв'язок та визначені всі параметри системи та пакету, що впливають на процес тунелювання. Сферою використання отриманих результатів є квантова електроніка.

29.10.18.0371/0216U003755

Дослідження впливу донорно-акцепторної активації полімерної основи пластмасового скінтілятора на розвиток скінтіляційного спалаху: Заключний звіт /Інститут скінтіляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Жмурін Петро Миколайович. – ДР 0113U001829. УДК 539.1.074.8:678.5.

65 с.

Основна ідея досліджень полягала в зменшенні часу розвитку скінтіляційного спалаху за рахунок підвищення рухливості електронів і дірок основи ПС. В роботі підтверджено, що цей сценарій дійсно призводить до підвищення кількості утворених фотонів під час розвитку скінтіляційного спалаху. Зокрема, наявність трифеніламінової групи у складі молекули активатора дозволяє різко знизити потенціал іонізації такої молекули, і як наслідок - значно змінити процеси міграції електронно-діркових пар, які утворюються під час прольоту високоенергетичної частинки у пластмасовому скінтіляторі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0372/0216U005250

Змінні спостереження для нових елементарних частинок та процесів в екстремальних зовнішніх умовах: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Скалозуб Володимир Васильович. – ДР 0113U003031. УДК 539.12.

197 с.

Об'єктом дослідження є процеси в квантовій хромодинаміці на ґратці, відкриті мезоскопічні системи, електромагнітне поле в нерівноважному середовищі, надплинні бозе-системи, стійкість систем у критичній області, збуджені й іонізовані стани. Головною метою роботи є встановлення методами квантової теорії поля умов, у яких відбувався розвиток раннього Всесвіту, дослідження процесів, які реалізуються на новітніх прискорювачах LHC, RHIC та ін. Також метою роботи є розробка нових теоретичних і комп'ютерних методів дослідження збуджених і іонізованих станів молекул, дослідження термодинамічної стійкості реальних систем та ґраткових моделей, дослідження станів електромагнітного поля, яке взаємодіє з системою випромінювачів. У роботі застосовано методи квантової теорії поля, методи квантової оптики, метод скороченого опису Боголюбова, методи моделювання Монте-Карло. На основі даних ATLAS і CMS отримано нові обмеження на константи зв'язку Z' -бозона з електроном та кварками першого покоління. Показано, що для $O(4)$ моделі нема порушення симетрії для значень константи зв'язку $<10^{-3}$, але фазовий перехід відбувається для значень констант $10^{-3} \ll 10^{-1}$. Побудовано та проаналізовано велику кількість бета-функцій у квантовій глюодинаміці на ґратці. На основі цього запропоновано фітуючу функцію для бета-функції на ґратці. Досліджено критичні властивості ряду статистичних моделей та встановлено зв'язок термодинамічної стійкості та ангармонізму коливань кристалічної ґратки. Визначено повний набір параметрів системи і пакету, що описують процес та всі властивості тунелювання. Розраховано основні динамічні характеристики тунелювання пакетів крізь квантову точку та тунельний діод. Отримані результати є новими і становлять значний внесок в теорію елементарних частинок, квантову теорію поля в екстремальних зовнішніх умовах, термодинамічну теорію стійкості, теорію електромагнітних процесів у середовищі, кінетику бозе-газу при наявності конденсату та метод скороченого опису нерівноважних процесів. Їх наукова достовірність і високий світовий рівень визнані на міжнародних конференціях та у позитивних відгуках референтів провідних міжнародних видань, де публікуються матеріали досліджень. Результати НДР можуть бути впроваджені в провідних науково-дослідних установах України та міжнародних інституціях: ІТФ (Київ), ННЦ ХФТИ (Харків), ІФКС (Львів), CERN (Швейцарія), ІСТР (Італія), DESY (Німеччина), Брюссельський університет (Бельгія), Массачусетський технологічний інститут (США), Університет Флориди (США), Бостонський коледж (США), лабораторія "Theorie-Modelisation-Simulation", CNRS (France). Результати проведених досліджень використано при розробці та викладанні курсів "Квантова електродинаміка", "Електродинаміка суцільних середовищ" тощо. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.15 Ядерна фізика

29.10.18.0373/0216U003759

Формування сцинтиляційного відгуку в га-лоїдних і оксидних кристалах з великим поглинанням і розсіюванням світла сцинтиляцій: Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Тарасов Володимир Олексійович. – ДР 0113U001833.

УДК [539.1.074.3:546.12]:535.375.

182 с.

Для проведення комп'ютерного моделювання розроблені різні моделі проходження світла з розсіюванням і поглинанням: для гетерогенного середовища - з урахуванням показників заломлення на границях фаз та поглинання в їх обсязі; для гомогенного середовища з розсіюванням - з урахуванням коефіцієнтів розсіювання та фазової функції розсіювання; для гомогенного середовища без розсіювання, з урахуванням поглинання світла з повторним його випромінюванням. Експериментально отримані оптичні характеристики сцинтиляторів, які необхідні для моделювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0374/0216U003887

Дослідження властивостей ядер в реакціях з фільтрованими нейтронами та розвиток ядерно-константної бази для фундаментальних та прикладних задач: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Грицай Олена Олександрівна. – ДР 0111U001940. УДК 539.12,539.143,539.1.08,53.072.

176 с.

Мета роботи: дослідження ядерно-фізичних характеристик атомних ядер на КДР, зокрема на фільтрованих пучках нейтронів; модернізація існуючих та впровадження нових експериментальних та розрахункових методик; розробка методики неруйнівного аналізу стехіометричного складу гідридів металів за допомогою повільних нейтронів; оновлення та поповнення інформаційного та програмного забезпечення для науково-інформаційної підтримки користувачів ядерних даних як в інституті, так і поза його межами; компіляція експериментальних даних, отриманих українськими вченими, в міжнародну бібліотеку експериментальних ядерних даних. Методи та методики досліджень: спектрометрія нейтронів за допомогою газонаповнених пропорційних лічильників; методика визначення повних нейтронних перерізів шляхом вимірювання пропускання нейтронів досліджуваних зразків; методика оцінки параметрів ізолюваних резонансів; методика визначення стехіометричного складу гідридів металів на основі спостережуваних в експерименті повних нейтронних перерізів зразків гідридів; розробка алгоритмів та програмних продуктів для оновлення та поповнення інформаційного та програмного забезпечення. Розроблено та прораховано на основі БОЯД інтерференційний нейтронний фільтр з середньою енергією 5.6 кеВ. Розроблено та проведено тестові вимірювання нейтронного інтерференційного фільтру на основі марганцю для виділення з реакторного спектру нейтронної лінії з середньою енергією 275 кеВ. Розроблено нові модифікації фільтрів для виділення нейтронних ліній в районі 120-160 кеВ. Модифіковано установку для дослідження повних нейтронних перерізів на розсіяних нейтронних пучках. Розроблено методику отримання набору усереднених нейтронних перерізів з вимірювань пропускань зразків на модифікованих нейтронних пучках з близько розташованими нейтронними лініями. Розроблено методику для визначення резонансних параметрів ізолюваного ядерного рівня за результатами вимірювань повних нейтронних перерізів, отриманих на одному і тому ж фільтрі, але з незначною зміною середньої енергії за рахунок розсіювання нейтронів на ядрах-розсіювачах. Розроблено метод експериментальної перевірки даних з повних нейтронних перерізів за допомогою вимірювань на фільтрованих нейтронних пучках, що дає змогу для усунення протиріч в БОЯД. Визначено усереднені повні нейтронні перерізи природного вуглецю в 9-ти діапазонах енергій (91,94-172,50; 92,95-144,78; 141,89-163,61; 86,24-129,40; 122,16-142,06; 137,31-160,91; 75,30-136,22; 128,80-147,78; 145,02-161,91; 92,64-167,15

кеВ) з набору проходжень, виміряних на модифікованих фільтрах. Для обчислення перерізів використовувалась нова методика, розроблена для обробки спектрів з близько розташованими нейтронними лініями. Проаналізовано результати вимірювань усереднених повних нейтронних перерізів природного вуглецю на фільтрованих пучках нейтронів з середньою енергією 2, 12, 24, 58, 133 та 144 кеВ. Визначено усереднені повні нейтронні перерізи ^{52}Cr в 4-х діапазонах енергій 48,6-57,7; 45,8-55,3; 42,5-52,3; 38,1-48,6 кеВ з використанням методу зсуву енергетичної лінії фільтру. Завдяки розробленим методикам вперше оцінено параметри резонансу (E_0 , Γ_n та R) в повному нейтронному перерізі ^{52}Cr в районі 50 кеВ з даних на фільтрованих нейтронних пучках. Експериментально на фільтрованому нейтронному пучку апробовано метод перевірки даних, розроблений для усунення протиріч в повних нейтронних перерізах в різних бібліотеках оцінених ядерних даних (БОВАД). Розроблено методику неруйнівного аналізу стехіометричного складу гідридів металів за допомогою повільних нейтронів. Методика основана на аналізі спостережуваних в експерименті повних нейтронних перерізів зразків гідридів, вимірюваних по методу пропускання. На прикладі гідриду титану (TiH_n) показано, що вимірювання та аналіз $\sigma_{\text{m-t}}$ (спост.) зразків TiH_n дозволяють отримати величину співвідношення метал-водень у гідриді (n) з точністю близько 1.0%. Розраховано методом Монте-Карло нейтронні потоки та спектри в горизонтальних каналах реактора ВВР-М в умовах низько збагаченого ядерного палива. Розроблено алгоритм та створено нову версію програмного комплексу FILTER для розрахунку форми спектру нейтронів після композиційного фільтру та визначення параметрів створеної квазімоноенергетичної нейтронної лінії. Підготовлено оновлення інформаційного та програмного наповнення сайту Українського центру ядерних даних, який широко використовується для підготовки студентів ВУЗів та потреб в ядерно-фізичній інформації українських користувачів.

29.10.18.0375/0216U003951

Коллективні процеси у плазмі з надтепловими йонами в тороїдальних термоядерних пристроях: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Колесниченко Ярослав Іванович. – ДР 0115U002984. УДК 533.95; 533.951.7./8.; 533.951.56 с.

Досліджено фізику коливань нейтронного виходу та пов'язаних явищ в токамаках під час спалахів E-GAM-нестійкості, що збуджувалася йонними пучками. Виконано прогнозні дослідження нестійкостей плазми в перших запланованих експериментах з інжекцією пучків атомів на стелараторі Wendelstein 7-X (Німеччина). Проведено числові моделювання перемішування фазового простору. Проведено числові моделювання перемішування фазового простору модельної гамільтонової системи множинними збуреннями і запропоновано просту оцінку для фазового об'єму, що переміщується. Рівняння коду OFSEF удосконалено з урахуванням нового введеного виразу для прецесії частинок, який є чинним для довільної величини параметру захоплення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.10.18.0376/0216U005339

Дослідження нелінійних та стохастичних властивостей розмножувальних ядерних систем: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Павлович Володимир Миколайович. – ДР 0111U001944. УДК 539.1.08.

160 с.

У роботі розглянуті питання можливостей створення та експлуатації реакторів, побудованих за принципами відмін-

ними від технологічних засад, на яких засновані існуючі реактори. Розглянуті також питання стохастичного опису нейтронних процесів у ядерному реакторі та дистанційна антинейтринна діагностика ядерного реактора, зокрема створення антинейтринного детектора нового типу.

29.10.18.0377/0216U005341

Моніторинг герметичності тепловидільних елементів при роботі дослідницького реактора ВВР-М на низькозбагаченому паливі: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Тришин Володимир Васильович. – ДР 0113U004290. УДК 621.039.51.

32 с.

Об'єкт дослідження - нові тепловиділяючі збірки (ТВЗ) типу ВВР-М2 із збагаченням 19,7% за ізотопом ^{235}U , які використовуються на модернізованому реакторі ВВР-М Інституту ядерних досліджень НАН України та плануються до використання на дослідній ядерній установці "Джерело нейтронів" ННЦ "Харківський фізико-технічний інститут". Кінцевою метою даної роботи є дослідження динаміки активності радіонуклідів в теплоносії першого контуру (ТПК) дослідницького реактора ВВР-М для відпрацювання критеріїв безпечної експлуатації активної зони, сформованої з нових ТВЗ із збагаченням 19,7% за ізотопом ^{235}U . Для виконання проекту будуть використані методи гамма-спектрометрії високої роздільної здатності, альфа-спектрометрії та мас-спектрометрії. На другому етапі проекту виконано наступні роботи: сформульовано вимоги до засобів вимірювання, за допомогою яких можна здійснити процедуру вхідного контролю нових тепловиділяючих збірок (ТВЗ) типу ВВР-М2 із збагаченням 19,7% за ізотопом ^{235}U перед їх завантаженням в активну зону реактора; розроблені методики та вибрана апаратура і програмне забезпечення для практичної реалізації вхідного контролю нових ТВЗ; проведено вимірювання збагачення урану в твелах ТВЗ типу ВВР-М2 із задекларованою масовою долею урану (19,7 +/- 0,25)% та досліджено рівномірність розподілу ^{235}U вздовж сердечника шестигранного твела ТВЗ; проведено вимірювання поверхневого забруднення ТВЗ ураном методами альфа-спектрометрії для встановлення ізотопного складу урану.

29.10.18.0378/0216U005342

Моніторинг герметичності тепловидільних елементів при роботі дослідницького реактора ВВР-М на низькозбагаченому паливі: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Тришин Володимир Васильович. – ДР 0113U004290. УДК 621.039.51.

43 с.

Об'єкт дослідження - активність радіонуклідів у теплоносії першого контуру (ТПК) реактора ВВР-М та ядерно-фізичні параметри палива в нових тепловидільних збірках (ТВЗ) типу ВВР-М2 із збагаченням 19,7% по ізотопу ^{235}U , які використовуються на модернізованому дослідницькому реакторі ВВР-М Інституту ядерних досліджень НАН України і ядерній підкритичній установці "Джерело нейтронів" ННЦ ХФТИ. Метою даної роботи є дослідження динаміки активності реперних радіонуклідів в ТПК реактора ВВР-М для відпрацювання критеріїв безпечної експлуатації активної зони, сформованої з нових ТВЗ. Для виконання проекту використовувались методи радіометрії, радіохімії та альфа- і гамма-спектрометрії високої роздільної здатності. В результаті аналізу технічних характеристик було вибрано, замовлено і реалізовано поставку апаратури та програмного забезпечення для стаціонарного гамма-спектрометричного комплексу, орієнтованого на безперервний контроль активності

реперних радіонуклідів в діапазоні від 10-3 Бк/л до 3,7x10-7 Бк/л в ТПК реактора ВВР-М. Проведено реконструкцію байпасної лінії для циркуляції ТПК реактора, враховано факт інтенсивної сорбції радіонуклідів на внутрішній поверхні трубопроводів. В технологічних приміщеннях реактора змонтовано і налагоджено при номінальній потужності реактора стаціонарну установку для безперервного вимірювання і обробки гамма-спектрів ТПК. Вибрана апаратура та програмне забезпечення для практичної реалізації вхідного контролю нових ТВЗ, зокрема, проведено вимірювання збагачення урану та рівномірність розподілу 235-U вздовж серцевини шестигранного твела. Методами радіометрії, радіохімії та альфа-спектрометрії досліджено характер і визначена величина забруднення радіонуклідами 235-U поверхні нових ТВЗ. Після завантаження активної зони реактора новими ТВЗ досліджено фонові умови для моніторингу процесу розгерметизації твелів. За активністю радіонукліду 16-N в ТПК проведено моніторинг потужності реактора протягом тижневого циклу роботи після тривалої зупинки, проведено калібрування спектрометрів за ефективністю з використанням гамма-спектрів ТПК при роботі реактора на номінальній потужності, протягом тижневого циклу роботи реактора на номінальній потужності отримано і збережено в архіві 96 файлів зі спектрами ТПК.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.10.18.0379/0416U005017

Горев В'ячеслав Миколайович. Скорочений опис нерівноважних систем з урахуванням релаксаційних процесів: Дис... к.ф.-м.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 30.06.2016.

УДК 533.9, 533.72.

138 с.: 7 табл. – Бібліогр.: 181 назва.

Об'єкт дослідження - однокомпонентний газ і повністю іонізована двокомпонентна плазма. Мета дослідження - узагальнення методу Чемпена-Енскога на випадок наявності в системі релаксаційних процесів. У роботі термін "релаксаційний процес" вживається в вузькому сенсі як процес, який може мати місце в просторово-однорідному випадку. Методи дослідження - метод скороченого опису Боголюбова, ідея функціональної гіпотези Боголюбова, метод Чемпена-Енскога і метод розвинень за поліномами Соніна. Теоретичні і практичні результати - Розроблено загальну теорію релаксаційних процесів в околі гідродинамічних станів (узагальнений метод Чемпена-Енскога) шляхом розгляду цих процесів біля їх завершення. На основі цього методу досліджено задачу Греда. Отримано поправки до результатів Греда у наближенні двох поліномів Соніна. Досліджено релаксацію у просторово-однорідній плазмі. Отримано поправки до результатів наближення локальної рівноваги для функції розподілу компонент і часів релаксації температури та швидкості компонент. Досліджено вплив релаксаційних процесів на гідродинаміку та моди плазми з послідовним врахуванням динаміки іонної компоненти. Сфера використання - Розроблений метод може бути використаний для дослідження впливу релаксаційних процесів на гідродинамічні явища в газах, рідинах, плазмі, твердому тілі тощо. Він дає можливість урахувати нові релаксаційні ступені свободи системи та виходити за рамки наближення локальної рівноваги.

29.10.18.0380/0416U005156

Григорчак Орест Іванович. Мікроскопічна теорія бозе-рідини з урахуванням прямих три- і чотиричастинкових кореляцій: Дис...

к.ф.-м.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 538.94.

185 с.: 19 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

Роботу присвячено побудові мікроскопічної теорії бозе-рідини, зокрема рідкого гелію-4, в широкотемпературній ділянці з урахуванням прямих три- і чотиричастинкових кореляцій. З перших принципів отримано вираз для повної матриці густини в post-RPA наближенні у широкій області температур. На її основі розраховані термодинамічні і структурні функції бозе-рідини: статистична сума, дво-, три- і чотиричастинковий структурні фактори, швидкість першого звуку, середні значення кінетичної, потенціальної і повної внутрішньої енергії.

29.10.18.0381/0216U005232

Дослідження критичних явищ в ядерних системах і матеріалах на установках ОІЯД (ЛЕРТА, NICA, ИЦ-100, ИБР-2М) і ЦЕРН (експеримент ATLAS): Заключний звіт /Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України; Керівник Клепиков Вячеслав Федорович. – ДР 0114U004168. УДК 538.9,539.0392.

39 с.

Створено модель для опису фазових перетворень в сильновзаємодіючих системах с анізотропним впорядкуванням параметрів порядку. Створена модель враховує вищі градієнти та нелінійності параметрів порядку. Досліджено ефекти опромінення промислового алюмінієвого сплаву сильнотрумовим релятивістським електронним пучком. Методом позитронної анігільяційної спектроскопії встановлено відмінність концентрації дефектів в тильній частині опромінених та неопромінених зразків сплаву. Знайдено нові обмеження на маси деяких частинок в каналі з двома лептонами в кінцевому стані. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0382/0216U005356

Ультра-швидкі адаптивні оптичні елементи на основі напружених рідких кристалів:

Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Резніков Юрій Олександрович. – ДР 0115U007211. УДК 532.738; 548-14.

28 с.

Рідкокристалічні активні оптичні елементи широко використовуються в телекомунікації, різних гаджетах і дисплеях, мікромініатюризації і т.д. У більшості випадків, робота цих елементів основана на електрично індукваній переорієнтації нематичних РК. Незважаючи на захоплюючі досягнення в розвитку активних оптичних елементів, відносно повільна (? 0,1 с) відповідь на електричне поле обмежує їх застосування в адаптивних оптичних пристроях, таких як коректори пучка світла, адаптивні лінзи, керовані затримувачі фази світла, коректори хвильового фронту і т.д. Ми пропонуємо новий підхід до розвитку швидких адаптивних РК оптичних елементів. В його основі лежить застосування нових матеріалів напружених рідких кристалів, які забезпечать ультра-швидке перемикавання РК елементів. Метою даної роботи є розробка та апробація дослідного зразка установки для виготовлення напружених рідких кристалів. Об'єкт дослідження: композитні системи нематичних рідких кристалів з фоточутливим полімером - напружені рідкі кристали (НРК). Напружені рідкі кристали складаються з рідкокристалічної матриці, в якій сформована полімерна сітка. Орієнтація полімерної сітки та РК задається за допомогою механічного зсуву однієї підкладки відносно іншої у рідкокристалічній сендвіч-комірці. Деформація зсуву яка виникає в полімерній матриці призводить до орієнтації рідкого

кристалу. Під час виконання проекту були отримані наступні основні результати: Розроблено та виготовлено вдосконалену експериментальну установку для отримання зразків напружених рідких кристалів. Установка забезпечує рівномірний зсув підкладок рідкокристалічної комірки та полімерної сітки у ній, що дозволяє отримувати великі напружені стани зразків композитних матеріалів. В результаті зсуву первісно матова комірка стає прозорою. Завдяки композитним матеріалам та новій експериментальній установці буде проведено оптимізацію параметрів системи НРК та створено зразки на їх основі. Запропоновано та розроблено прототипи активних оптичних елементів на основі НРК: коректори світлового поля лазерного пучка, масиви адаптивних швидких мікролінз, адаптивні швидкі макролінзи. Всі результати отримані вперше, їх використання позитивно вплине на розвиток ультра-швидких адаптивних оптичних рідкокристалічних елементів для застосування в різноманітних сферах.

29.19 Фізика твердих тіл

29.10.18.0383/0416U003810

Мележик Євген Олександрович. Моделювання зонної структури, транспортних властивостей та шумів у напівметалічних квантових ямах $Hg_{1-x}Cd_xTe$ для застосування в детекторах ТГц випромінювання: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України. – Захищена 06.07.2016.

УДК 537.9, 538.9, 538.915.

124 с.: 1 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 86 назв.

Робота присвячена чисельному моделюванню енергетичних спектрів та хвильових функцій носіїв заряду, електронних рухливостей та шумів у квантовій ямі на основі $Hg_{1-x}Cd_xTe$ напівметалічної фази, для її застосування в якості каналу ТГц-болметра на гарячих електронах. Розрахунки виконані для температури рідкого азоту $T = 77$ К. Дослідження дозволили встановити, що при температурі рідкого азоту (77 К), у квантовій ямі за відсутності перекриття зон, у власному стані електронна рухливість є низькою у порівнянні з такою рухливістю при високих електронних концентраціях. Зростання концентрації електронів призводить до зростання їх рухливості на порядки, до величин, близьких до $1e6$ см²/Вс. Встановлено, що домінантним механізмом розсіяння електронів є розсіяння на заряджених центрах, у той час як розсіяння на оптичних фонах є суттєво менш ефективним. Показано, що для систем із високою рухливістю електронів, домінантним шумом буде температурний (Джонсонівський) шум, а генераційно-рекомбінаційний та фоновий шуми будуть суттєво меншими. Чисельно змодельовано оптимальні параметри квантових ям $Hg_{1-x}Cd_xTe$ напівметалічної фази, необхідні для створення каналу болметричного ТГц-детектора, який би мав імпеданс, близький до імпедансу антени, та низький шум.

29.10.18.0384/0416U005015

Баснукаєва Разет Магомедівна. Особливості кінетики низькотемпературної сорбції газів вуглецевими наноструктурами: Дис... к.ф.-м.н. /Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І.Веркіна. – Захищена 14.06.2016.

УДК 539.219.3; 539.2/.6:539/.04.

126 с.: 9 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 127 назв.

Дисертація присвячена експериментальному встановленню особливостей сорбційних характеристик вуглецевих наноструктур, а також визначенню впливу квантових ефектів і дефектів структури на кінетику насичення вуглецевих наноструктур різними газами. Виявлено, що складання фулерита C₆₀ приводить до десятикратного зменшення енергії

активації дифузії атомів аргону в фулериті. Визначено, що видалення кисневмісних груп за допомогою відновлення гідразином підвищує сорбційну ємність оксиду графену в 3-6 разів.

29.10.18.0385/0416U005018

Гусевик Павло Сергійович. Особливості наднерівноважного твердіння систем метал-метал з розплаву і пари: Дис... к.ф.-м.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 29.06.2016.

УДК 537.6, 539.213, 539.231, 539.26.

135 с.: 22 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 136 назв.

Об'єкт - вплив процесів нерівноважного фазоутворення на структуру та фізичні властивості швидкоохолоджених зразків. Мета - проведення порівняльного аналізу особливостей структуроутворення та фізичних властивостей матеріалів. Сплави отримані методом модернізованого трьохелектродного іонно-плазмового напилювання та методом гартування з рідкого стану. Структурні та дифракційні дослідження проведено за допомогою трансмісійної електронної мікроскопії, рентгенівського дифрактометра та рентгенівської установки з використанням камери Дебая. Фізичні властивості сплавів досліджено шляхом побудови температурної залежності електроопору, а також магнітних вимірювань за допомогою вібраційного магнітометра. Визначено, що у плівках Mn формується метастабільна фаза бета-Mn або в залежності від швидкості охолодження для загартованих зразків - гамма-Mn чи суміш альфа- та гамма-фаз. Показано, що збільшення енергії атомів від 20 до 200 еВ приводить до формування метастабільної фази ОЦК-Vi. Плівки Ni характеризуються формуванням метастабільної фази альфа-Ni з гексагональною решіткою (при низькій енергії атомів 20 еВ). Встановлено, що плівки Vi проявляють гістерезисні властивості за рахунок формування фази альфа-Vi₂O₃, яка характеризується магнітним впорядкуванням. Отримані результати досліджень дають можливість прогнозувати виявлення задалегідь визначених фізичних властивостей в зразках, отриманих у нерівноважних умовах. Сфера - магнітотверді наноматеріали, навчальний процес.

29.10.18.0386/0416U005155

Грипа Андрій Сергійович. Радіаційно-стимульовані процеси в кремнієвих транзисторних термосенсорах: Дис... к.ф.-м.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 01.07.2016.

УДК 53.09; 538.971; 621.315.592.

124 с.: 4 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 124 назв.

Робота присвячена дослідженню та встановленню закономірностей змін основних електрофізичних характеристик кремнієвих транзисторних термосенсорів за дії радіаційного випромінювання, температури і релаксаційних процесів, а також розробці рекомендацій щодо підвищення їхньої радіаційної стійкості. Показано, що на початковій стадії опромінення поверхнева складова радіаційно-стимульованих змін домінує над об'ємною, коли переважаючими є процеси радіаційно-стимульованого "заліковування" наявних структурних дефектів в області р-п-переходу. Показано, що наявність вбудованого і прикладеного електричних полів сприяє просторовому розділенню носіїв заряду. Запропоновано спосіб підвищення радіаційної стійкості транзисторних термосенсорів.

29.10.18.0387/0417U001030

Кожевніков Олег Євгенійович. Рафінування гафнію методом безтигельної зонної плавки

і дослідження його властивостей: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру "Харківський фізико-технічний інститут". – Захищена 20.12.2016.

УДК 669.297.

144 с.: 15 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 119 назв.

Метою дисертаційної роботи є визначення фізичних закономірностей поведінки домішок при рафінуванні гафнію методом вертикальної безтигельної зонної плавки, отримання та дослідження високочистого полі- і монокристалічного гафнію з комплексом досконаліших фізичних та механічних властивостей. Проведено розрахунки та експериментальні дослідження рафінування гафнію, вивчено поведінку домішок при прогріванні, плавці з різною швидкістю та в електричному полі, визначено рівноважні та ефективні коефіцієнти розподілу домішок малої концентрації. Розроблено метод отримання високочистих монокристалічних зразків. Досліджено механічні властивості, електроопір та теплопровідність, акустичні характеристики моно- та полікристалічного гафнію.

29.10.18.0388/0216U003756

Одержання і сцинтиляційні властивості активованих галогенідних сцинтиляторів на основі розмірно скомпенсованих систем: Заклучний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Чергинець Віктор Леонідович. – ДР 0113U001834. УДК [539.1.074.3:546.123]:[544.35:546.273].

268 с.

В результаті виконання даної роботи були відпрацьовані розчинні методи отримання та зневоднення шихти для вирощування монокристалів на основі твердих розчинів галогенідів лужних і лужноземельних металів, активованих додаванням Європію (II) і талію. Досліджено процеси високотемпературної обробки ростових галогенідних розплавів в реактивному газовому середовищі (карбогалогенування). Розроблено методику визначення коефіцієнтів розподілу активатора між ростовим розплавом і монокристалом змішаних матриць на основі галогенідів натрію, кальцію та барію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0389/0216U003757

Механізми надмолекулярного впорядкування та утворення нанорозмірних гетероструктур в багатокомпонентних рідкокристалічних системах і створення нових функціональних матеріалів на їх основі: Заклучний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Лисецький Лонгін Миколайович. – ДР 0112U001903. УДК 544.252.22-022.532.

80 с.

За результатами порівняльних досліджень оптичних та діелектричних властивостей одношліткових і багатшліткових нанотрубок встановлено, що коефіцієнт екстинкції одношліткових нанотрубок в нематичній фазі є в кілька разів вищим завдяки більшій питомій поверхні. Вплив нанотрубок на діелектричну проникність та її частотну залежність визначається не лише їхньою геометрією, але також чистотою нанотрубок і матриці. Віднайдено низку особливостей оптичних та електрофізичних властивостей в нематичних системах з компенсацією діелектричної анізотропії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0390/0216U003758

Внесок локальної структури твердого розчину до процесів переносу енергії в змішаних оксидних сцинтиляторах: Заклучний звіт

/Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Гриньов Борис Вікторович. – ДР 0113U001830. УДК 548.526:[539.1.074.3:546.87'289'21].

149 с.

Отриманий та досліджений ряд систем кристалів на основі твердих розчинів. Методами люмінесцентної конфокальної мікроскопії із субмікронним розділенням досліджена локальна неоднорідність люмінесцентного відгуку в об'ємі кристалів LGSO:Ce і YAGG:Ce. На прикладі змішаних рідкісноземельних оксиортоосилікатів показано, що важливим фактором, що визначає світловий вихід і запасання енергії в кристалах сцинтиляторів є температура кристалізації, яка впливає на інтенсивність випаровування компонентів розплаву і концентрацію пасток в кристалах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0391/0216U003789

Фізико-хімічні механізми функціонування живого на різних рівнях організації: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Корнелюк Олександр Іванович. – ДР 0111U007664. УДК 577.3; 577.32; 577.338.

117 с.

Об'єкт дослідження: біополімери, компоненти нуклеїнових кислот і білків та їх комплекси, біологічно-активні сполуки широкого спектру дії, структурні механізми терапевтично важливих взаємодій макромолекул між собою та з потенційними лікарськими засобами, мікроорганізми, електромагнітні випромінювання, субстанції нанорозмірних величин. Мета роботи: комплексом сучасних методів визначити загальні фізико-хімічні закономірності, що лежать у основі функціонування живих систем: біополімерів та їх комплексів, просторову структуру і молекулярну динаміку, створити на їх основі біологічно-активні сполуки з широким спектром дії, інгібітори ферментів - потенційні діагностичні і лікарські засоби, дослідити дію субстанцій різного походження, хімічних і фізичних факторів, електромагнітних полів на живі об'єкти. Методи дослідження: біоінформатичні, фізико-хімічні, біохімічні, біотехнологічні, комп'ютерне моделювання. У результаті здійснення етапів дослідження, було отримано наступні головні результати. З'ясовані механізми впливу екзогенних фізико-хімічних чинників на просторову будову біополімерів: встановлені елементарні фізико-хімічні механізми точкових мутацій, спричинених таутомеризацією основ ДНК; досліджено конфірмаційну ємність модифікованих нуклеозидів та порівняно її з характеристиками канонічних нуклеозидів; визначено електронно-топологічні та геометричні характеристики і функціональне значення водневих зв'язків у макромолекулах; отримано просторову структуру MtTyrRS та проаналізовано функціональну роль амінокислотних залишків у активних центрах; вивчено динаміку активного центру цього ензиму і конфірмаційну рухливість важливих амінокислотних залишків у його активному центрі.

29.10.18.0392/0216U003790

Антимікробні та протипухлинні пептиди з флуоресцентними, фоточутливими, флуоромісними та конформаційно обмеженими амінокислотами: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Комаров Ігорь Володимирович. – ДР 0114U003471. УДК 577.23; 577.32; 577.338.

50 с.

Об'єкт дослідження: пептиди з флуоресцентними, фоточутливими, флуоромісними та конформаційно обмеженими амінокислотами - потенційні лікарські засоби. Ці пептиди є аналогами відомих антимікробних циклопептидів та проти-

пухлинних циклопептидів, де залишки природних амінокислот замінені на залишки флуоресцентних, фоточувливих, флуоровмісних та конформаційно обмежених амінокислот. Мета роботи: Синтез нових антимікробних та протипухлинних пептидів. Встановлення механізмів впливу антимікробних пептидів на клітинний стінок та клітинні компоненти мікроорганізмів. Розробка антибіотиків нового типу

29.10.18.0393/0216U003859

Закономірності формування дислокаційної структури монокристалів алмазу вирощених в області термодинамічної стабільності: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Івахненко Сергій Олексійович. – ДР 0112U008446. УДК 539.26:548.4:666.233.

137 с.

Вивчено закономірності формування дислокаційної структури монокристалів синтетичного алмазу типів Ib, IIa і IIb, вирощених на затравці, з урахуванням особливостей росту, складу ростової системи, тиску, температури, кількості та типу домішок. Методом ідентифікації визначена мікротвердість таких монокристалів при кімнатній температурі і при температурах 900 - 950 С..

29.10.18.0394/0216U003878

Фотоелектричні, оптичні та флуктуаційні явища у світловипромінюючих широкозонних напівпровідникових сполуках, у напівпровідникових структурах мікро- і наноелектроніки та розробка технологічних методів їх одержання: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Корсунська Надія Овсіївна. – ДР 0111U000047. УДК 537.311.322.

466 с.

Об'єкт дослідження - шари та монокристали ZnO, порошки ZnS, леговані Cu або Mn, колоїдні квантові точки CdSe в полімерних матрицях, шари Si-SiO₂, Si-Al₂O₃, нанопорошки ZrO₂, епітаксійні гетероструктури InAlGaAs/GaAs з InAs квантовими точками, розріджені феромагнітні напівпровідники на основі GaAs, монокристали Ge, Si - finFET КНІ МОН транзистори. Мета роботи - з'ясування механізмів ряду нерівноважних та флуктуаційних процесів в кристалах і низьковимірних структурах на основі сполук A₂B₆, A₃B₅ та кремнію, finFET КНІ МОН транзисторів з різними затворними діелектриками, механізмів феромагнетизму в розріджених феромагнітних напівпровідниках на основі GaAs, а також розробка технології виготовлення кераміки та шарів на основі оксиду цинку і монокристалів ZnO і методів діагностики монокристалів оптичного германію. Методи дослідження - оптичні, люмінесцентні, електричні, фотоелектричні, рентгенівська дифракція, електронний парамагнітний резонанс, комбінаційне розсіювання світла, спектроскопія шуму, вторинна іонна мас-спектрометрія. В результаті виконання роботи встановлено механізми формування нанокристалів кремнію в шарах Si-SiO₂ і Al₂O₃. Показано, що основним каналом випромінювання в шарах Si-SiO₂ є рекомбінація екситонів в Si-ncs в той час, як в шарах Si-Al₂O₃ домінує випромінювання, пов'язане з центрами в оксиді або на інтерфейсі Si-ncs/матриця. Показано, що в кераміці та шарах ZnO є два типи центрів випромінювання, які мають різний механізм взаємодії з ґраткою матриці. Показано можливість використання кераміки MgZnO:TiO₂ в якості джерела білого випромінювання. Запропонована оригінальна методика вирощування об'ємних кристалів ZnO. Проведені експерименти по сублімації ZnO з порошкоподібного вихідного матеріалу на підкладці з сапфіру в атмосфері гелію і одержані полікристалічні пластини ZnO товщи-

ною до 1 см. Запропоновані методи підсилення інтенсивності випромінювання квантових точок CdSe в полімері. Показано, що інтенсивність, ширина смуги і спектральне положення люмінесценції InAs квантових точок в квантових ямах з релаксованими InAlGaAs шарами залежить складу покривного шару. Опрацьовано технологію виготовлення плівок GaMnAs, GaBiMnAs та GaFeAs. Встановлено, що плівки GaMnAs і GaBiMnAs з концентрацією Mn понад 1at.% є феромагнітними напівпровідниками-напівметалами з акцепторною провідністю, тоді як плівки GaFeAs є напівізоляторами та парамагнетиками. Запропоновані способи покращення магнітних властивостей досліджених плівок. Встановлені механізми, що визначають форму шумового спектру в п-канальних КНІ finFET'ів з затворним стеком HfSiON/SiO₂ і HfO₂/SiO₂. Розроблено нові шумові методи дослідження фізичних процесів у планарних та finFET-транзисторах. Виведені аналітичні вирази для вірительних співвідношень для електронних систем з кулонівськими взаємодіями для довільного електрон-фононного зв'язку. Розроблені програми для чисельної перевірки виконання цих співвідношень. Створений експресний метод контролю густини дислокацій у пластинах оптичного германію великої площі.

29.10.18.0395/0216U003919

Дослідження, розробка та діагностика напівпровідникових пристроїв мікрохвильової та ІЧ нанофотоелектроніки: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Сизов Федір Федорович. – ДР 0111U002515. УДК 535.312.539.216.2.

253 с.

Об'єкт дослідження - напівпровідникові об'ємні та плівкові структури. Мета роботи - Встановити та дослідити фізичні явища та ефекти в напівпровідникових мікро- та наноструктурах, які можуть бути використані для створення новітньої елементної бази для інфрачервоної та терагерцової фотоелектроніки та спектроскопії. Метод дослідження - експериментально і теоретично дослідження фотоелектроніки і електрофізичних явищ в напівпровідникові об'ємних та плівкових структурах. Виготовлені лінійки напівпровідникових приймачів випромінювання для ТГц/суб-ТГц діапазону спектра на основі епітаксійних шарів вузькощільного напівпровідника CdxHg_{1-x}Te з інтергованими металевими антенами. Обґрунтована можливість використання для ТГц/суб-ТГц систем бачення класичного методу створення оптики, - на прецизійних токарних верстатах із подальшою обробкою поверхні і з використанням 3D друку. Для побудови зображень в ТГц/суб-ТГц діапазоні, був зібран стенд, та проведено його удосконалення. Отримані зображення для випромінювання 140 ГГц. Встановлено взаємозв'язок між технологічними режимами вирощування подвійних гетеропереходів p+-InP/n- InGaAsP/ n- InP методом рідинно-фазної епітаксії та їх фізичними властивостями. Показано, що використання цинку в якості легуючої акцепторної домішки InP спричиняє формування дифузійного p-n переходу в шарі n-InGaAsP, що зумовлює зміщення максимуму спектра електролюмінесценції у довгохвильову область і зменшення потужності ІЧ випромінювання. Виконаний розрахунок часу життя ННЗ у p-InAs при температурах й 300 До для діапазону концентрацій рівноважних дірок p₀ = 1 1015 - 1 101 см-3 з урахуванням конкуренції міжзонної випромінювальної й оже- рекомбінації. Установлено, що температурна залежність часу життя ННЗ у p-InAs з p₀ = 1016 см-3 може бути пояснена участю трьох основних каналів рекомбінації - випромінювального, CHSH та CHLN. Відпрацьовано режими фотоелектрохімічного методу формування двовимірних структур макропористого кремнію, очистку поверхні структур та термічного окислення. Теоретично до-

сліджені термодинамічні властивості впорядкованого поруватого середовища - фотонного пневматика та впливу процесу оксидизації на спектр фотонного кристалу. Встановлено, що ефективний час релаксації фотопровідності структур макropористого кремнію визначається бар'єрним механізмом, а її релаксація відбувається за логарифмічним законом.

29.10.18.0396/0216U003941

Розробка фізико-хімічних основ синтезу, діагностики та формування функціональних властивостей наноструктурованих металевих і металооксидних систем: Заключний звіт /Інститут металофізики ім Г.В. Курдюмова Національної Академії Наук України; Керівник Карбівський Володимир Леонідович. – ДР 0111U000762. УДК 539.216;541.57;548.9.405;620.18.

165 с.

Комплексом теоретичних та експериментальних методів описано особливості електронної будови та формування хімічних зв'язків наноструктурованих металооксидних систем, тетраоксидних структур на основі кальцію та 3d-металів. Для кальцієвих і кадмієвих фосфатних апатитів проведено розрахунки діелектричних і пружних властивостей, а також фононних спектрів, використовуючи теорію лінійного відгуку (abinit). З перших принципів отримано константи пружності, тензори ефективних зарядів Борна, діелектричні константи, тензори міжатомних силових взаємодій, встановлено дисперсійні залежності для акустичних і оптичних фононних гілок, а також розраховані фононні густини станів.

29.10.18.0397/0216U003943

Фізична природа механічної стабільності ОЦК-металів на нанорівні: Заключний звіт /Інститут металофізики ім Г.В. Курдюмова Національної Академії Наук України; Керівник Котречко Сергій Олексійович, Мешков Юрій Якович. – ДР 0111U002084. УДК 548.571;548.4;538.951.405.

118 с.

В рамках запропонованого авторами принципово нового багаторівневого підходу до оцінки здатності металу чинити опір переходу із в'язкого в крихкий стан, який ґрунтується на концепції механічної стабільності металу, розроблено основи фізичних уявлень щодо природи механічної стабільності металу на нанорівні. Встановлено закономірності атомних перебудов, які супроводжують втрату стабільності кристалічної структури металу та розрив атомних зв'язків, в специфічних умовах, які реалізуються в нанооб'ємі в околі вершини зародкової тріщини. На цій основі сформульовано уявлення щодо впливу цих процесів на стабільність пластичного стану металу на макрорівні.

29.10.18.0398/0216U003944

Структурно-фазові принципи формування властивостей металевих матеріалів відповідно до вимог сучасних наукоємних технологій: Заключний звіт /Інститут металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України; Керівник Надутів Володимир Михайлович. – ДР 0113U002185. УДК 544.225⁵38.915. 204 с.

Проведено структурно-фазові дослідження в масиві і поверхневих шарах сплавів на основі металів Al, Fe, Ni і сполук складних біоматеріалів в умовах високотемпературної, динамічної механічної, ультразвукової ударної, криогенної, фрикційної обробки в активних середовищах. Запропоновано наступні технічні рішення: методику зміцнення ультразвуком поверхні сплавів в хімічно активних і нейтральних

середовищах за умов квазігидростатичного стиснення зривка та низьких температур; покриття з алюмінієвих сплавів, одержані методом фізичного осадження пари, на відповідальні поверхні металічних виробів для зменшення рівня їх вібрацій; монокристалічні сенсори деформаційного пошкодження та методику оцінки критичного стану алюмінієвих сплавів при динамічному навантаженні; способи оброблення Fe-Al-C сплавів, що уможливають утворення на поверхні дисперсних алмазних кристалів, на основі яких можуть бути створені шліфувально-полірувальні матеріали; методи науково-обґрунтованого вибору трибосистем і мастильно-охолоджуючих рідин для заданих умов експлуатації вузлів тертя; методику прогнозування характеристик крихкої міцності та механічної стабільності конструкційних сталей з використанням тільки базових механічних характеристик; методику формування в Ni-W сплавах двовимірної кубічної текстури, необхідної для створення так званих "покритих надпровідників"; методику виготовлення композитів на основі гідроксоапатиту кальцію та вуглецевих наноматеріалів для потреб остеотерапії.

29.10.18.0399/0216U003945

Фундаментальні й прикладні аспекти надпровідності та впорядкування електронів у купратах, пніктидах та в споріднених їм двовимірних сполуках: Заключний звіт /Інститут металофізики ім Г.В. Курдюмова Національної Академії Наук України; Керівник Кордюк Олександр Анатолієвич. – ДР 0111U002083. УДК 538.945; 538.911; 537.9; 537.622.

79 с.

Досліджено фазові та структурні зміни у допованих наночастинками плівках анізотропних надпровідних купратів. Виявлено механізми формування дефектів різної вимірності, а саме нано-панкейків та нано-родів, що значно збільшують силу пінінгу та показано, що додавання наночастинок збільшує густину критичного струму, зменшує мікрохвильовий поверхневий опір та значно підвищує початок нелінійності мікрохвильового відгуку. Вивчено особливості взаємодії квантів магнітного потоку з нанодфектами різної вимірності. Визначено зв'язок електронної структури та міжелектронної взаємодії у феропніктидах та селенідах з їх макроскопічними електронними властивостями. Експериментально доведено, що максимум T_c для різних сполук корелює з близькістю поверхні Фермі до топологічного переходу Ліфшица та вироблено стратегію для пошуку нових сполук з вищою температурою надпровідного переходу. Показано, що спінове впорядкування і надпровідність у ВТНП купратах конкурують за фазовий простір, але, з іншого боку, антиферромагнітно реконструйовані купрати поділяють з залізними надпровідниками вищезгадану емпіричну кореляцію. Це говорить про те, що критична топологія поверхні Фермі може бути ключовою особливістю для розуміння загального механізму високотемпературної надпровідності у квазідвовимірних металах.

29.10.18.0400/0216U003946

Характеристики мартенситних перетворень і структурно-фазового стану в приповерхневих шарах і тонких стрічках сплавів на основі заліза, сформованих за нерівноважних термічних та термобаричних умов: Заключний звіт /Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України; Керівник Данільченко Віталій Юхимович, Андрюшенко Владислав Андрійович. – ДР 0111U002085. УДК 539.2: 669.15. 26.74 - 194.

135 с.

Експериментально встановлено, що суттєва інтенсифікація дифузійних процесів в метастабільних Fe-Ni сплавах ця

клічними мартенситними перетвореннями визначалася двома незалежними механізмами - атермічним, який реалізувався за рахунок виникнення поля внутрішніх напружень у процесі перетворень, і термічно активованим, який реалізувався в процесі доступного дифузійного відпаду за рахунок прискорення дифузії в області накопичених дефектів кристалічної будови. Знайдені в роботі режими термобаричної обробки сплавів Fe-Al-C і умови утворення алмазних кристалів з розвинутою поверхнею можуть бути використані у виробництві надтвердих матеріалів. Через значну різницю у швидкості охолодження кількість мартенситної фази на вільній поверхні стрічок Fe-Ni сплавів, отриманих методом спінігування, виявилася більшою на (25-28)% порівняно із контактною поверхнею, а в центральній ділянці вільної сторони кількість мартенситної фази більша на (10-12)%, ніж в прибічній (крайовий ефект). Встановлені закономірності розподілу кількості мартенситної фази визначаються в основному розмірним ефектом при мартенситному перетворенні.

29.10.18.0401/0216U005192

Діелектрометрія алмазоподібних матеріалів у гігагерцевому та терагерцевому діапазонах частот електричних хвиль і широкому діапазоні температур (другий рік виконання): Заключний звіт /Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я.Ускова НАН України; Керівник Деркач Вадим Миколайович. – ДР 0115U001549. УДК 537.226.8; 621.372.

64 с.

Предмет дослідження - явища й процеси поглинання електромагнітного випромінювання міліметрового діапазону довжин хвиль твердими сполуками при низьких температурах. Головна мета проекту - проведення експериментальних досліджень діелектричних втрат в алмазах і алмазоподібних матеріалах, таких як CVD-алмази, кремній, легований золотом (Si:Au), високочисті монокристали карбиду кремнію (SiC), у широкому діапазоні гігагерцевих частот і температур для виявлення відносних внесків різних компонентів діелектричних втрат, особливо пов'язаних з дефектами, домішками й неалмазними включеннями. Використовується апаратура - розроблені авторами оригінальні вимірвальні стенди для вивчення резонансних процесів у відкритих резонаторах та низькотемпературний радіоспектрометр з резонансною коміркою у вигляді дискового діелектричного резонатора на модах шепочучої галереї, що виготовлений з матеріалу який досліджується. У відповідності до плану робіт виконання роботи проведено подальшу модернізацію радіоспектрометра міліметрового діапазону хвиль. Зокрема виготовлено та проведено калібрування ПК-керованого генератора НВЧ на частотний діапазон 100-144 ГГц. Розроблено програмне забезпечення для керування генератором. Виготовлено блок вимірювання температури з використанням нового термодатчика TTR-G на температурний діапазон 0.3 - 300К. Виготовлено з оптичною точністю дискові діелектричні резонатори із нових зразків CVD- та APJ- діаманту, Si:Au, SiC та проведено дослідження їх діелектричних властивостей при низьких температурах. На основі отриманих результатів та феноменологічного моделювання встановлено основні фізичні механізми, що відповідають за мікрохвильові втрати в таких матеріалах. Аналогів на Україні немає. Отримані результати мають наукове та практичне значення, оскільки прояснюють механізми діелектричних втрат в алмазоподібних матеріалах, та можуть допомогти виробникам покращити технологію виробництва цих матеріалів.

29.10.18.0402/0216U005246

Моделювання магнітних властивостей, магнітоелектричних взаємодій та аномалій по-

верхневих станів в наноматеріалах, мультифероїках і графеноподібних матеріалах:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Глинчук Майя Давидівна. – ДР 0113U000479. УДК 539.216; 621.762; 669.01.

172 с.

Проведено теоретичне дослідження фізичної природи феромагнітних, сегнетоелектричних і магнітоелектричних властивостей мультифероїків та твердих розчинів на їх основі. Проведено високотемпературне детальне обчислення морфології гігантських суперспінів та запропоновано новий механізм їх формування в подвійних перовскітах. Створено комп'ютерну модель фулереноподібного ZnO кластеру. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.10.18.0403/0216U005417

Розробка та створення газосенсорної системи на основі низьковимірних металооксидів: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Попович Дмитро Іванович. – ДР 0115U002937. УДК 537.311.322 535.37 535.3 621.37/.39.002.2.

39 с.

Об'єкт дослідження - нанопорошкові металооксидні матеріали. Мета дослідження - розробка конструкції, аналіз та вдосконалення елементної бази, побудова на основі металооксидних нанопорошків газосенсорної системи та її випробування для аналізу газових сумішей. Методи досліджень: експериментальні методи оптичних досліджень. Вивчені особливості фотолюмінесцентних властивостей нанопорошків металооксидів (ZnO, TiO₂, SnO₂, WO₃) в т.ч. лазерно модифікованих та поверхнево легованих домішками (Au, Ag, Pt, Pd, Ni, Cu, Sn) в газах (O₂, N₂, H₂, CO, CO₂). Встановлений характер газосенсорних властивостей нанопорошків хметалооксидів (адсорбційна здатність, швидкодія, чутливість, селективність) та вибрано конструкцію і оптимальні матеріали для побудови реєструючої багатоконтактної матриці. Створено алгоритм та програму розпізнавання газових компонент шляхом аналізу спектрального світіння комірок матриці. Встановлено здатність побудованої газосенсорної системи для розпізнавання та аналізу газів та їх сумішей. Результати роботи будуть використані на ПАТ "ІСКРА" (м.Львів) для аналізу складу газів в джерелах світла.

29.27 Фізика плазми

29.10.18.0404/0216U003847

Взаємодія плазми і випромінювання із макро- та мікроповерхнями: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Ромащенко Олена Володимирівна. – ДР 0113U000706с. УДК 537.525.

36 с.

Об'єкт дослідження - макрочастинки (МЧ) у плазмі газових розрядів та пучково-плазмових системах; Мета роботи - проведення теоретичних досліджень взаємодії плазми та електронних, іонних жмутів з МЧ і поверхнями; Досліджено обидва випадки зарядження МЧ: в середині розрядного об'єму та в області шару вакуумної дуги. Теорія шару була скомбінована з зарядовою теорією обмеженого орбітального руху для того, щоб визначити взаємодію МЧ з локальним потенціалом, та її подальший ефект на динаміку МЧ. Показано, що МЧ, рухаючись крізь шар вакуумної дуги, здобуває заряд, який залежить від розподілу потенціалу, у протилежність зарядженню МЧ у квазінейтральній плазмі. Розглянуто флуктуації заряду частинок, пов'язаних з дискретною природою процесу зарядження. Представле-

но опис Фоккера-Планка зарядження частинок у жмутово-плазмових системах. Розглянуто транспорт МЧ у плазмоводі. Показано, що утримання МЧ у плазмоводі відбувається завдяки радіальному електричному полю. Знайдено умови для сепарації плазми та МЧ. Запропоновано альтернативні методи отримання чистої плазми вакуумної дуги, такі як бомбардування електронними та іонними жмутами МЧ. Взаємодія жмутьів з МЧ призводить до їх розігріву та випаровування.

29.10.18.0405/0216U005380

Дослідження фізичних процесів у низькотемпературній плазмі високочастотних та дугових розрядів з магнітними полями в газах і парах металів: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Борисенко Анатолій Григорович. – ДР 0111U001941. УДК 533.9:537.523.5/525.5.

309 с.

В роботі викладені результати експериментальних досліджень фізичних процесів у низькотемпературній плазмі високочастотних та дугових розрядів з магнітними полями в газах і парах металів. В першому розділі приводяться результати по вивченню впливу на загальні характеристики розряду та плазми геліконного джерела з планарною антеною та на розвиток і прояви властивої для такого джерела інтенсивної НЧ нестійкості таких факторів, як форма та розміри збуджувальної планарної антени та довжина розрядної камери джерела. Встановлено, що при скороченні довжини розрядної камери джерела на 20 % картина проявів інтенсивної НЧ нестійкості збагачується збудженням окрім основної моди коливаний мод з подвійною та потрійною частотою. Порівняльні дослідження просторових розподілів високочастотного магнітного поля, збуджуваного у геліконній плазмі "планарною" та "петльовою" індукційними антенами приведено в другому розділі. В геліконному розряді з лінійним збудженням встановлено, що при наближенні провідної оброблюваної поверхні до індукційної антени розряд відбувається в резонансних умовах. Виявлено та досліджено нестійкість однорідного розподілу концентрації плазми вздовж лінійної антени, що виникає при перевищенні критичних параметрів розряду. Третій розділ присвячено дуговим розрядам. Дуговий розряд в парах Cu при струмах розряду до 20 А дозволяє забезпечити осадження мідних плівок зі швидкістю до 18 $\mu\text{m}/\text{год}$. З використанням 3-х робочих матеріалів, Ti , Ni , Cu , було показано, що несамостійний дуговий розряд в парах матеріалу анода здатен генерувати безкрапельні та високо іонізовані потоки металевої плазми і забезпечувати швидкості росту осаджуваних металевих плівок, які є близькими до відповідних можливостей джерел плазми на основі вакуумного дугового розряду в парах матеріалу катода. При розряді в парах міді частка іонів в потоці не перевищує 40 %. В дуговому розряді в парах різних металів, енергії іонів виражених в eV , не перевищують значень падіння напруги на розряді. Для розряду в оберненому циліндричному магнетроні постійного струму в середовищі аргону з домішками кисню показано характер гістерезису вольт-амперної характеристики (ВАХ) розряду та гістерезису інтенсивності ліній емісійних спектрів компонентів плазми від потоку реактивного газу. Спостерігається гістерезис ВАХ та гістерезис інтенсивності ліній емісійних спектрів компонентів плазмового середовища (Ar , O_2 , розпилені з катода атомів Ti). Вимірювання емісійних ліній компонентів плазми (Ti , O_2 , Ar) розряду дозволило встановити зв'язок між потоком кисню, особливими точками на ВАХ розряду в магнетроні з титановим катодом та складом осаджуваної плівки оксиду титану. В четвертому розділі приведені електричні, спектральні, тер-

модинамічні та транспортні характеристики щільної багатокомпонентної плазми імпульсних дугових розрядів. Встановлено фізичні процеси відповідальні за формування структури розрядних каналів та компонентного складу дугової плазми електричних розрядів у газах та рідинах, визначено вплив компонентного складу на електричні, термодинамічні та транспортні характеристики такої плазми. Встановлено, що на перебіг процесів електричних розрядів у рідинах суттєво впливають збурення, які вносяться в канал розрядів при їх утворенні. Найсприятливіші умови для розвитку турбулентного перемішування мають місце на поверхні розрядних каналів в активних фазах протікання у плазмі струму. Виконано розрахунки електричних, термодинамічних та транспортних характеристик щільної багатокомпонентної плазми дугових розрядів. Параметри плазми можна вимірювати за границею серії або в лініях, не підданих ефекту "нереалізації". Визначати концентрацію електронів можна по розширенню Штарка лінії $\text{H}\alpha$ при $N_e < 10^{19} \text{ см}^{-3}$, а лінії $\text{H}\beta$ при $N_e < 10^{18} \text{ см}^{-3}$. Вимірювати максимальну по променю спостереження температуру по інтенсивності максимуму випромінювання реабсорбованої лінії $\text{H}\alpha$ можна відразу ж після її виділення із суцільного спектру. П'ятий розділ присвячений фізичним та технологічним дослідженням високочастотних емісійних розрядів. Показано, що за допомогою магнітних полів вдається регулювати напруги автозміщення від 0 В до 1000 В. При підвищенні напруги автозміщення між електродами вище -250 В відбувається інтенсивне розпорощення центрального електрода і переосадження атомів металів. На спектрах випромінювання при цьому з'являються лінії, що належать збудженим атомам матеріалів, з яких виготовлений активний електрод. На поверхні кремнію, обробленого при цих умовах, за допомогою рентгенівського аналізу виявлено домішки цих же матеріалів, що свідчить про переосадження розпорощених матеріалів на поверхню оброблюваних зразків. Кількість домішок збільшується зі збільшенням напруги автозміщення. Проведено мас-спектрометричні дослідження складу плазми ВЧ-розрядів в галогеновмісних газах та його впливу на процеси плазмохімічного травлення та нанесення плівок матеріалів різного складу. Одержано та опрацьовано мас-спектри при розрядах в елегазі (SF_6), хладоні-14 (CF_4), хладоні - 218 (C_3F_8) та їх сумішами з киснем. При розрядах в хладоні -14 спостерігається атомарний вуглець, який при травленні кремнію вступає в реакцію з ним і утворює карбід кремнію, що в 5 разів зменшує швидкість травлення. При розряді в C_3F_8 утворюються молекули CF_2 , що приводить до утворення фторопластової плівки на поверхні кремнію (CF_2)_n. Шостий розділ присвячений теоретичним дослідженням. На основі кінетичного підходу досліджено процес трансформації ленгмюрівської хвилі в поперечну електромагнітну хвилю в турбулентній плазмі, яка знаходиться під впливом високочастотного випромінювання на верхньогібридній частоті. Знайдена інтенсивність електромагнітного випромінювання та її залежність від параметрів плазми і поля накачки. Отримані результати дають змогу запропонувати один з можливих механізмів виникнення природної радіації із різних космічних об'єктів. Чисельний експеримент, щодо фокусування сильнострумових, широко апертурних електронних пучків плазмовою лінзою з об'ємним зарядом, показав, що у цьому випадку можливо лише магнітне фокусування, оскільки хмара швидко руйнується, тому необхідно вибрати оптимальне магнітне поле, щоб покращити фокусування і мінімізувати геометричні аберації. Присутність плазмової лінзи дозволяє покращити транспорт електронного пучка, та зменшити його розходження за рахунок додаткового надходження позитивних іонів створених плазмовою лінзою, які компенсують об'ємний заряд пучка. Отримані результати дослідження добре погоджуються з експеримен-

тальними даними. Результати досліджень представлялись на міжнародних конференціях з фізики плазми та КТС, з фізики низькотемпературної плазми, з плазмової електроніки та нових методів прискорення, сучасні інформаційні і електронні технології і ін. та українських конференціях з фізики плазми та КТС. За матеріалами досліджень по темі опубліковано 144 роботи, з них 45 в зарубіжних та вітчизняних реферованих журналах.

29.29 Фізика атома і молекули

29.10.18.0406/0216U005340

Дослідження взаємодії реакторного випромінювання з речовиною у конденсованому стані: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Слісєнко Василь Іванович. – ДР 0110U007640. УДК 539.196; 548:537.611.44; 539.173.

154 с.

Отримані фундаментальні результати про: вплив реакторного випромінювання на властивості конструкційних матеріалів; ізомерні стани у реакціях з нейтронами; динаміку молекул у розчинах низько та високомолекулярних сполук і наноструктурованих системах.

29.31 Оптика

29.10.18.0407/0417U001164

Квасикова Ганна Сергіївна. Розрахунок молекулярних сталей та ймовірностей кооперативних коливально-ядерних переходів в спектрах двоатомних молекул: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський державний екологічний університет. – Захищена 30.12.2016.

УДК 539.184:539.192.

130 с.: 14 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Робота присвячена розробці нового, неемпіричного методу розрахунку молекулярних констант, параметрів кооперативних коливально-гамма-ядерних переходів у спектрах двоатомних молекул на основі теорії збурень з модельним нульовим наближенням. Представлені дані (частина даних отримана вперше) обчислень потенціальних кривих енергії, молекулярних констант, дипольних моментів, часів життя в збуджених станах для низки лужних дімерів АВ (А,В=Na,K,Rb,Cs), а також Н127І, Н79Вг тощо. Наведені у більшості випадків вперше данні можуть бути використані в різних додатках в оптиці, молекулярній спектроскопії, фізиці і хімії плазми, астрофізиці, лазерній фізиці, квантовій електроніці і т.ін.

29.10.18.0408/0417U001165

Заїчко Павло Олександрович. Релятивістська теорія іонізації рідбергівських атомів в полі теплового випромінювання: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський державний екологічний університет. – Захищена 25.12.2015.

УДК 539.184:539.192.

130 с.: 16 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Робота присвячена розробці нового релятивістського підходу до опису характеристик рідбергівських атомів у полі теплового (ВВР) випромінювання (амплітуд, ширин, часів життя станів, швидкостей іонізації), який базується на узагальненому релятивістському енергетичному підході і новій версії релятивістської теорії збурень з гамільтоніаном Dirac-Breit-Kohn-Sham. Отримані дані для рідбергівських ($n=5-100$) станів Na, K, Ca⁺, Rb, Cs, ін. в ВВР полі для $T=0-600K$ і встановлено важливість ефектів поляризації, некулонівського групування рівнів. Значна частина даних отримана вперше і може бути використана у різних додатках атомної оптики, лазерної, астрофізики, фізики плазми і т.ін.

29.10.18.0409/0216U003648

Поляриметрично-сингулярна томографія тензорних полів: Заключний звіт /Інститут фізичної оптики імені О.Г. Влоха Міністерства освіти і науки України; Керівник Влох Ростислав Орестович. – ДР 0113U000467. УДК 535.012.2, 535.551.

305 с.

Встановлені принципи поляризаційно-сингулярної томографії тензорних полів та розроблений експериментально-числовий метод та програмне забезпечення для розрахунку тримірного розподілу напружень на основі поляриметричних експериментальних даних. Розроблено еліпсометричний метод дослідження оптичних параметрів неоднорідних нанометрових поверхневих шарів. Запропоновано метод лазерної поляриметрії зображення для вимірювання і вивчення однорідності і якості оптичних стекел. Створено лабораторний макет оптичного томографа тензорного поля на основі поляриметричної схеми PCSA і програмне забезпечення для нього. Проведена апробація томографа на зразках скла SiO₂ і Li₂B₄O₇ з неоднорідними напруженнями.

29.10.18.0410/0216U003785

Фізико-хімічні властивості нанодротів на основі вірусів та наночастинок металів: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник І.Касіяненко Василь Харитонович – ДР 0115U001963. УДК 535.33/34:539.216/22.

58 с.

Розроблено методику одержання нанодротів на основі вірусу тютюнової мозаїки та наночастинок золота, яка складається з декількох циклів послідовного додавання джерела металу, вірусів і відновника. Проведено дослідження фізико-хімічних властивостей і морфології отриманих нанодротів методами атомно-силової мікроскопії та рентгенівської фотоелектронної спектроскопії з кутовою роздільною здатністю.

29.10.18.0411/0216U005355

Металеві нанокристали для високочутливого детектування біохімічних агентів: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Фесенко Олена Мар'янівна. – ДР 0115U007212. УДК 535.33/.34.

38 с.

Під час виконання 1-го етапу проекту "Металеві нанокристали для високочутливого детектування біохімічних агентів" було удосконалено метод синтезу нанопризм золота з квазімонодисперсним розподілом, визначено експериментальні умови для встановлення оптимальних концентрацій реагентів та фізичних умов для отримання нанопризм золота без домішок полікристалічного колоїдного золю золота та підібрано методи стабілізації нанокристалів стосовно їх агрегації у розчинах, також проведено експериментальне дослідження ізотерми адсорбції полісахаридів та доксорубіцину на нанокристалах золота, визначено вплив такої адсорбції на зміну електроповерхневого заряду нанопризм золота, а також синтезовано наноккомпозити на основі нанопризм золота, полісахаридів та доксорубіцину (Au-PS-Dox та Au-Dox-PS). Для вивчення впливу цих наноккомпозитів на клітини було створено протокол обробки досліджуваних клітин цими наноккомпозитами, вибрано оптимальні способи проведення фіксації клітин для проведення ІЧ дослідження. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.10.18.0412/0216U005357

Розробка, виготовлення та підготовка до серійного впровадження автоматизованого комплексу, керуючого процесом прокату та

загартування металу в надважких виробничих умовах для машинобудівної, металургійної та авіабудівної галузі: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Порошин Володимир Миколайович. – ДР 0115U004182. УДК 535.31;681.7;53.082.5. 95 с.

В процесі роботи було розроблено та виготовлено дослідний зразок автоматизованого комплексу, керуючого процесом прокату та загартування металу в надважких виробничих умовах на прокатному рейкобалковому стані. Температурний діапазон вимірювання температури від 350 - 1600 °С. Точність вимірювання температури не гірше $\pm 0,5\%$ в усьому діапазоні вимірювання (в діапазоні вимірювань температури від 350 °С - 1000 °С точність вимірювання $\pm 5^\circ\text{C}$), час вимірювання 1 с, дискретність вимірювань на індикаторі, виносному цифровому табло і на графіках, таблицях = 1, діапазон відстаней до об'єкту 0,4...50 м.. Автоматизований комплекс підготовлено до впровадження в серійне виробництво для використання на прокатних станах, дільницях металургійних заводів, металургійних ділянках промислових підприємств. Було розроблено конструкторську документацію, керівництво з експлуатації вимірювального блоку, Технічні Умови, методику перевірки вимірювального блоку та методику випробовувань усього автоматизованого комплексу.

29.33 Лазерна фізика

29.10.18.0413/0216U003844

Електричні, оптичні та адсорбційні властивості тонкоплівкових структур з напівпровідниковими нановключеннями: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Литовченко Володимир Григорович. – ДР 0111U001240. УДК 621.315.592;621.383.56;538.915;538.975. 136 с.

Розроблено низку нових технологій формування напівпровідникових наноструктур та систем з наноструктурами. Були розроблені монохроматичні квантоворозмірні катоди польової емісії. Були розроблені нові та удосконалені існуючі методи дослідження рекомбінаційних характеристик "соляного кремнію", а саме: а) метод розширених спектральних характеристик фото-ЕРС; б) метод диференціальної фотоліумінесценції та фото-ЕРС. Досліджено нові фізичні явища: 1) стимульоване комбінованою адсорбцією полярних молекул (H₂O, спирт) додаткове зарядження поверхні; 2) поява каталітичної активності в деяких неактивних (в блочному стані) нанокластерів перехідних металів; 3) зниження температури переключення електрохромного ефекту для нанорозмірних кластерних структур. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.10.18.0414/0416U005158

Марченко Сергій Вікторович. Застосування методу інтегрального рівняння пронизуючої області для розрахунку хвильоводних ФАР:

Дис... к.ф.-м.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 29.06.2016.

УДК 621.396.67.

155 с.: 13 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 119 назв.

Об'єкт - процес дифракції електромагнітних хвиль на нескінченних плоских хвильоводних ФАР. Мета - розвиток моделювання плоских хвильоводних ФАР методом інтегрального рівняння на основі виділення пронизуючої області. Предмет дослідження - електродинамічні моделі дифракції

електромагнітних хвиль на нескінченних плоских ФАР. Методи - метод інтегрального рівняння, математичний апарат електродинаміки НВЧ, апарат афінорних функцій Гріна, а також методи чисельного аналізу. Результати - вперше розв'язана двовимірна задача дифракції електромагнітної хвилі на нескінченній лінійній ФАР з плоскопаралельних хвильоводів з узгоджуючою періодичною структурою та діелектричним заповненням; вперше методом пронизуючої області розв'язана тривимірна задача дифракції електромагнітної хвилі на плоскій хвильоводній ФАР; вперше розв'язана задача дифракції електромагнітної хвилі на ФАР з прямокутних хвильоводів з діелектричними шарами методом пронизуючої області. Впроваджено - Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара. Галузь використання - хвильоводні фазовані антенні решітки

30 МЕХАНІКА

30.03 Основи, загальні задачі і методи механіки

30.10.18.0415/0216U003801

Множинні зворотні задачі механіки структурно-складних технічних систем: Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Ройзман Вілен Петрович. – ДР 0113U002064. УДК 621.002.

332 с.

Об'єкт дослідження: процес створення технічних виробів та (чи) технології їх виробництва із заданим рівнем якості, предмет дослідження - формалізовані задачі проектування, конструювання, контролю, діагностування, прогнозування, міцності. Мета - постановка і розробка методів розв'язання задач забезпечення заданого рівня характеристик якості виробів шляхом оптимального вибору конструктивно і технологічно обґрунтованих номінальних значень та допусків на первинні фактори конструкцій. Теоретичні дослідження здійснювались шляхом математичного та фізичного моделювання пристроїв та процесів із залученням методів прикладної математики при вирішенні завдань мінімізації, лінійної алгебри, теорії матриць, оцінювання та ідентифікації, методів оптимального і адаптивного управління. Перевірка працездатності та ефективності алгоритмів здійснювалася за допомогою імітаційного моделювання на ЕОМ з використанням сучасних засобів автоматизації математичних обчислень, вібро- і тензовимірювальної апаратури. В роботі сформульовано, формалізовано задачу забезпечення працездатності складних систем, розроблено узагальнений метод статистичної обробки емпіричних даних з полімодальним законом розподілу, що дозволило одержати більш точні значення параметрів з певною надійністю, розроблено метод пробних параметрів для уточнення математичних моделей з врахуванням ступеня ідеалізації реальних об'єктів і їх умов експлуатації. Розроблено розрахунково-експериментальний метод ідентифікації фізико-механічних характеристик матеріалів, знайдено їх допустимі значення і допуски на геометричні розміри елементів конструкції електронного вузла, які гарантують працездатність в умовах вказаного перепаду температур. Розроблений метод побудови гібридних статистично-детермінованих моделей багатокаскадних складних систем дозволив в 12,8 разів зменшити обсяг необхідних експериментальних досліджень при моделюванні потужності літакового відповідача для забезпечення його працездатності. Результати роботи використані в навчальному процесі при викладанні дисциплін "Математичні методи оптимізації та прийняття рішень" і "Математичне моделювання систем і процесів".

30.17 Механіка рідини і газу

30.10.18.0416/0216U003700

Розробка способу знесолення води в надлишковій кількості при використанні теплоти відпрацьованих газів контактних газопаротурбінних установок із додаткових джерел соленої води: Заключний звіт /Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; Керівник Шевцов Анатолій Павлович. – ДР 0114U005135. УДК 621.43.068.1.

58 с.

Об'єкт дослідження - інтенсифікація процесів тепломасообміну та сепарування при випаровуванні та конденсації в потоці газопарової суміші. Мета дослідження - розробка технології використання циклу контактної газопаротурбінної установки з утилізацією теплоти і маси робочого тіла шляхом інтенсифікації процесів тепломасообміну і сепарації при використанні дільниці несталоного руху і температурної релаксації рідини при випаровуванні і конденсації в потоці газопарової суміші. Дослідження проводилися аналітичним методом при математичному моделюванні процесів механіки руху, тепломасообмінна теплоносії в елементах КППТУ, що забезпечують генерацію води. Підтверджено, що збільшення початкової вологості та зменшення температури газопарової суміші на вході до контактного конденсатора забезпечує інтенсифікацію тепломасообміну при використанні дільниці несталоного руху і температурної релаксації рідини при випаровуванні і конденсації в потоці газопарової суміші. Для інтенсифікації сепарації крім сил інерції додатково застосовуються сили турбулентної дифузії, термо- та турбофорезу. Інтенсифікація цих процесів дозволила забезпечити стабільний надлишок води, що генерується у циклі установки на протязі усього року. Встановлено, що інтенсифікації процесів тепломасообміну та сепарування при випаровуванні та конденсації в потоці газопарової суміші забезпечується за рахунок використання випарного охолодження газопарової суміші при зрошенні мінералізованою водою; використання поверхневого кипіння мінералізованої води та визначено що останній спосіб є найбільш ефективним. Визначено, що інтенсифікація тепломасообміну та сепарації при використанні дільниці несталоного руху і температурної релаксації рідини при випаровуванні і конденсації в потоці суміші дозволяє при стабільній генерації води у циклі КППТУ в жовтні-квітні місяцях отримати додатково знесолену воду надлишковій кількості відносно паропродуктивності утилізаційного котла 1,229...1,369, а у період травень-вересень місяці - додаткового знесолення води дорівнює 1,080...1,280 при умові, що кількість знесоленої води витрачається на потреби КППТУ. Встановлено, що найбільш ефективно для виробництва електричної, теплової енергії та знесоленої води є використання КППТУ з випарним охолоджувачем і додатковим охолодження циркуляційної води до та регенерацією теплоти циркуляційної води після контактним конденсатором чи опріснювального апарату киплячого типу з додатковою регенерацією теплоти мінералізованої води, що відводиться з апарату по ходу газопарової суміші. Це дозволяє підвищити коефіцієнт використання теплоти, як техніко-економічний показник конкурентноспроможності установки з 0,41...0,43 до 0,95...0,97 порівняно з КППТУ що виробляє тільки електричну енергію. Одна з можливих сфер використання проведених досліджень є енергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.10.18.0417/0216U005243

Дослідження особливостей поширення поверхневих гравітаційних хвиль, їх трансформації в береговій зоні та взаємодії з стаціонарними і мобільними гідротехнічними

спорудами складної форми та проникними:

Заключний звіт /Інститут гідромеханіки НАН України; Керівник Селезов Ігор Тимофійович. – ДР 0112U001087. УДК 532.5.

299 с.

Об'єкт дослідження – поширення поверхневих гравітаційних хвиль та їх взаємодія з елементами офшорних конструкцій в прибережній зоні. Досліджується генерація поверхневих хвиль донними збудженнями, дифракційна взаємодія хвиль і течій, а також хвиль в мілководній зоні з офшорними конструкціями. Розроблено відповідні рекомендації по розрахунку хвильових навантажень на перешкоди великих поперечних розмірів. Проведено аналіз абразії берега як екологічної системи, що на відміну від відомих підходів враховує суттєво нелінійні ефекти і керування (підживлення пляжу), отримано характеристики граничного циклу та аналізується його стійкість. Досліджено поширення довгих двовимірних згинно-гравітаційних хвиль в морі, вкритому кригою, дифракційну взаємодію хвиль з елементами офшорної конструкції у мілководній зоні моря. Досліджено взаємодію хвиль з гідротехнічними спорудами довільної форми та проникними на основі фізичного моделювання.

30.10.18.0418/0216U005252

Комплексні дослідження аеродинамічних та акустичних процесів у механіці вітроенергетичних установок: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Приходько Олександр Анатолійович. – ДР 0113U003033. УДК 532.526.

128 с.

Об'єкт дослідження - процеси аеродинаміки та акустичний шум при обтіканні вітроагрегатів. Мета дослідження - розробка методик та програм розрахунку аеродинаміки та акустичних процесів при обтіканні горизонтально-осьових вітроагрегатів. Методи дослідження - методи чисельного інтегрування диференціальних рівнянь у звичайних та часткових похідних, рівнянь Нав'є-Стокса, хвильового рівняння та рівняння Гельмгольца. Наведені результати розробки комплексної методики та програмно-методичного забезпечення для розрахунку аеродинаміки і акустичних процесів при обтіканні горизонтально-осьових вітроагрегатів. У якості вихідних математичних моделей використовувалися повні тривимірні нестационарні рівняння Нав'є-Стокса, хвильове рівняння, рівняння Гельмгольца. При побудові чисельного алгоритму застосовувався метод скінчених об'ємів та метод граничних елементів. Розроблені алгоритми дискретизації розрахункової області та візуалізації течій. Наведені результати розрахунку аеродинамічних характеристик горизонтально-осьового вітроагрегатів, шуму вітроагрегата при різних швидкостях вітру, звукового спектру, рівнів звукового тиску на різних відстанях від ротора. Надані практичні рекомендації щодо проектування та розміщення вітроагрегатів. Галузь використання - вітроенергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.10.18.0419/0216U005350

Метод комплексного управління характеристиками обтікання аеродинамічних поверхонь з метою зменшення опору та витрат пального: Заклучний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Кулик Микола Сергійович. – ДР 0113U000079. УДК 532.517.4(047.31).

54 с.

Об'єкт дослідження - модифіковані засобами управління турбулентні пристінні течії, методи комплексного управління турбулентним пристінним рухом та відповідні математичні моделі й числові методи. Мета дослідження полягає

в створенні методу розрахункового передбачення характеристик функціонування і оптимізації засобів комплексного управління турбулентним обтіканням аеродинамічних поверхонь для напередзаданих умов їх експлуатації, що забезпечить зменшення опору тертя і, як результат, більшу енергоефективність транспортних засобів, на яких будуть застосовуватися методи управління обтіканням. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.10.18.0420/0216U005416

Розробка методів та алгоритмів розв'язування задач оптимального керування потоками газу в газотранспортній системі України:

Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Притула Назар Мирославович. – ДР 0115U007019. УДК 533;. 57 с.

Досліджено потенціал оптимізації режимів роботи газотранспортної системи в умовах неповної її завантаженості за пропускнуою спроможністю та проведено ідентифікацію термодинамічного й технічного стану технологічних об'єктів за умов неповноти замірних даних. Розроблено алгоритмічне забезпечення та програмні модулі для розв'язування задач ідентифікації, адаптованих до існуючого метрологічного забезпечення, а також для розрахунку оптимального режиму роботи газотранспортної системи України. Розроблено програмні модулі формування параметрів керування газопотоками та проведено апробацію розроблених алгоритмів на основі реальних даних параметрів руху газу в системі. Результати роботи дозволяють реалізувати частину потенціалу оптимізації, а також є адаптованими до роботи в реальних умовах функціонування газотранспортної системи.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.10.18.0421/0416U003807

Діхтяренко Юлія Володимирівна. Напружено-деформований стан біля вершини тріщини нормального відриву у кутовій точці межі поділу матеріалів з урахуванням зон передруйнування:

Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Наукова частина. – Захищена 24.06.2016.

УДК 539.375.

175 с.: 7 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

В умовах плоскої деформації в рамках моделі Леонова-Панасюка-Дагдейла методом Вінера-Хопфа побудовані аналітичні розв'язки статичних симетричних задач про розрахунки маломасштабних зон передруйнування у кінці тріщини нормального відриву, що виходить з кутової точки ламаної межі поділу двох крихких або квазікрихких матеріалів, та досліджено напружено-деформований стан в околі вершини тріщини після утворення зон. Виведено формули для довжин зон передруйнування та встановлено напрямки їх розвитку. Для випадку утворення зони передруйнування у крихкому матеріалі здійснено аналіз умов, за яких тріщина поширюється вздовж межі поділу, розгалужується в одному з матеріалів або ж перетинає межу поділу без розгалуження. Знайдено вирази для розкриття тріщини у її вершині, поля напружень після утворення бічних зон передруйнування та встановлено граничні навантаження, при яких відбувається зрушення тріщини. Для випадку розвитку зони передруйнування у квазікрихкому матеріалі здійснено аналіз напруженого стану у вершині тріщини після утворення бічних пластичних смуг. На основі числового аналізу показано, що при певних параметрах задачі концентрація напружень у кутовій точці зберігається, тому після появи двох бічних пластичних смуг з вершини тріщини нормального відриву, що

співпадає з кутовою точкою межі поділу, передбачено появу вторинної пластичної зони передруйнування на продовженні тріщини. Розрахунок розмірів пластичної зони передруйнування і пов'язаного з нею розкриття тріщини виконано в рамках моделі "тризубець". Отримано вирази для повного розкриття тріщини внаслідок розвитку бічних пластичних смуг і смуги на продовженні тріщини та поля напружень після утворення пластичної зони передруйнування.

30.10.18.0422/0416U005088

Приходько Дмитро Федорович. Коливання консольного стрижня із закритичним статичним станом при вертикальній вібрації закріплення:

Дис... к.ф.-м.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 30.06.2016.

УДК 539.3.

131 с.: 30 іл. – Бібліогр.: 94 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню закономірностей усталених коливань та вібраційної стабілізації стрижня із закритичним статичним станом. Експериментально зафіксовані ефекти стабілізації і резонансних коливань закритичного стрижня. Знайдено інтервали частот параметричних коливань по другій та третій власних формах коливань, а також знайдено ефект сумісних одночасних коливань стрижня по двох (по другій та третій) власних формах коливань. Експериментально отримано частоти стабілізації добре співпадають з обрахованими по теоретичному критерію стабілізації закритичного консольного стрижня, аналітично побудованому у роботі Шамні і Фрейсера. Побудовано чисельно власні форми і знайдено власні частоти коливань пружного закритичного стрижня, що консольно закріплено, для значення жорсткості на згин, ідентифікованого з проведених експериментів, побудовано чисельно. Знайдено значення власних частот свідчать, що в розглянутій системі є внутрішній резонанс. Побудовано математичні моделі нелінійних резонансних параметричних коливань закритичного стрижня при двомодовій їх апроксимації, яка обумовлена внутрішнім резонансом власних частот та результатами експериментальних спостережень, як при урахуванні початкових напружень, так і при їх відсутності. Аналітично визначено зсуви резонансних частот при урахуванні початкових напружень.

30.10.18.0423/0216U003770

Методи дослідження міцності елементів конструкцій із функціонально-неоднорідних матеріалів, чутливих до виду термонапруженого стану:

Заключний звіт /Дніпродзержинський державний технічний університет; Керівник Стеблянок Павло Олексійович. – ДР 0113U000378. УДК 539.3.

99 с.

У запропонованому проекті розроблено ефективний чисельний метод розв'язання нелінійних задач теплопровідності і термопластичності просторових тіл для функціонально-неоднорідних матеріалів за методом покомпонентного розщеплення, коли всі невідомі розшукуються у вигляді двовимірних сплайнів. Одержані розв'язки з урахуванням функціональної залежності теплофізичних характеристик матеріалу забезпечили створення уточнених практичних методик дослідження та розрахунку температурного та термонапруженодеформованого стану відповідних об'єктів з метою зниження матеріально-енергетичних витрат і підвищення якості продукції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.10.18.0424/0216U003798

Механіка циклічного фрикційного контакту з відносними мікро-нано переміщеннями та

наступним руйнуванням поверхонь: Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Курської Володимир Сергійович. – ДР 0113U002065. УДК 620.197.

170 с.

Предмет дослідження - процеси зміцнення матеріалів та її контактної взаємодії при тангенціальних мікрозміцненнях. Об'єкт дослідницького проекту - номінально-нерухомі поверхні у вузлах деталей машин та конструкцій. Метою досліджень є розробка на основі комп'ютерного моделювання динаміки фрикційної взаємодії методів підвищення динамічної цілісності відповідальних номінально-нерухомих з'єднань у механічних та біомеханічних системах в умовах малоамплітудного фретингу, шляхом модифікації поверхонь створенням покриттів з високою питомою площею поверхні методами концентрованого високоенергетичного впливу та регулярною локальною обробкою поверхні. Експериментальні дослідження виконувались за схемами "площина-кулька", "площина-площина" у широкому діапазоні нормальних тисків, частот та амплітуд вібраційного збурення. Дослідження мікрогеометрії та визначення кількісних характеристик мікропошкоджень здійснювалось методом лазерного сканування поверхонь у тривимірному просторі. Комплекси покриття конструкційних матеріалів створювались методом селективного лазерного наплавлення на основі сплавів CoCrMo та AISi30. Розроблена модель ідентифікації поверхонь фретинг-контакту та одиничного контакту поверхонь номінально-нерухомих з'єднань (ННЗ) з ймовірнісним розподілом геометричних параметрів мікроелементів (МЕ). Методами математичного модулювання та комп'ютерної симуляції розроблена еволюційна модель динамічної поведінки контакту.

30.10.18.0425/0216U005018

Розв'язання задач нелінійної механіки анізотропних композитних і нанокompозитних оболонок обертання в уточнених постановках: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Подворний Андрій Володимирович. – ДР 0113U004051. УДК 539.3;624.074.04.

282 с.

Створені програмні продукти, спрямовані на вирішення актуальної науково-технічної проблеми. Її суть полягає у використанні чисельно-аналітичних комплексів для персональних комп'ютерів на основі раніше запропонованих авторами та нових розрахункових моделей і методів розв'язання задач визначення параметрів нелінійного напружено-деформованого стану, стійкості пружних тонких, середньої товщини нанокompозитних і анізотропних композитних оболонок обертання як нульової, так і додатної й від'ємної кривин, що знаходяться в полі різноманітних фізико-механічних дій. Розв'язані задачі стійкості товстих циліндричних анізотропних оболонок у тривимірній постановці.

30.10.18.0426/0216U005219

Розробка рекомендацій щодо удосконалення методології моніторингу якості металу та підвищення достовірності оцінки залишкового ресурсу високонавантажених конструкційних елементів основного обладнання АЕС: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Гігіняк Фелікс Федорович. – ДР 0113U005144. УДК 539.4.

35 с.

Запропоновано та експериментально обґрунтовано метод оцінки довговічності теплостійких сталей з урахуван-

ням їх пошкодження в умовах, що імітують за видом напруженого стану, способом навантаження та температурою вплив експлуатаційних факторів на якість металу основного обладнання АЕС, на основі обмеженого об'єму достатньо простих базових експериментів

30.10.18.0427/0216U005220

Оцінка пошкоджуваності теплостійких сталей при довгостроковій експлуатації: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Гігіняк Фелікс Федорович. – ДР 0113U005145. УДК 539.4.

54 с.

Досліджено закономірності деформування і руйнування теплостійких сталей з урахуванням експлуатаційних факторів (виду напруженого стану, температури, типу та режиму навантаження) на основі чого запропоновано експрес-метод оцінки статичної та циклічної довговічності досліджених матеріалів і конструкційних елементів основного обладнання АЕС із врахуванням поточного стану металу, який визначається з використанням неруйнівних методів контролю, зокрема методу LM-твердості Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.10.18.0428/0216U005222

Розробка методики визначення впливу розмірів зразка на розвиток тріщин в тонколистових (обшивних) матеріалах авіаційних конструкцій: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Кучер Микола Кирилович. – ДР 0113U005021. УДК 539.7.

156 с.

Розроблений тестовий варіант методики визначення впливу розмірів зразків на параметри формування й розвитку наскрізної тріщини в тонколистових матеріалах. Удосконалена існуюча система оптичних вимірів параметрів профілю тріщини. Визначені характеристики пружності, пластичності й міцності алюмінієвого сплаву Д16АТ при плоскому напруженому стані. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.10.18.0429/0216U005225

Дослідження особливостей опору руйнуванню поверхневої зони промислового й оптичного скла: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Гогоці Георгій Антонович. – ДР 0115U000185. УДК 666.3+620.174.

60 с.

Об'єкт дослідження - технічне та оптичне скло, а також дрібнозерниста технічна кераміка, які випробовувалися при нормальних навколишніх умовах. Мета роботи - вивчення механічної поведінки в нормальних навколишніх умовах скла і кераміки при їх силовому навантаженні на макро- і мікрорівнях, а також виявлення особливостей руйнування їх поверхні та підповерхневого шару. Методи дослідження - вивчення опору руйнуванню крихких матеріалів при сколюванні краю їх зразків, а також при лінійному та прогресивному мікродряпанні їх поверхні.

30.10.18.0430/0216U005418

Розв'язання задач астрофізики високих енергій, космології та матеріалознавства і нанofізики з використанням кластера та грид-інфраструктури: Заключний звіт /Інститут

прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Пелих Володимир Олександрович. – ДР 0115U002936. УДК 539.3 524.354 004.421 004.7.

25 с.

Досліджено з використанням грид-інфраструктури властивості течій замагніченої плазми в пост-адіабатичних залишках наднових зір в міжзоряних середовищах та магнітних полях з різними характеристиками для виявлення можливості генерації потоків гама-випромінювання, яке детектується сучасними наземними системами черенковських телескопів (HESS, MAGIC) та орбітальною обсерваторією ім. Фермі. Проведено обробку та аналіз спостережуваних даних орбітальної обсерваторії ім. Фермі для дослідження залишків наднових зір в діапазоні енергій 0.6 - 300 GeV. Вивчено процеси формування структури і електронних властивостей нанокластерів металооксидів для газосенсорних систем.

30.10.18.0431/0216U005420

Математичне моделювання взаємодії тіл з мікротекстурованими і нерегулярними поверхнями та межовими шарами за контактного тепломасообміну: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України; Керівник Мартиняк Ростислав Михайлович. – ДР 0110U004820. УДК 539,3.

362 с.

Розвинуто математичні моделі механічного контакту і термомеханічної взаємодії тіл з періодичною мікротекстурою поверхонь, з міжфазними дефектами та граничними прошарками, а також моделі термопружного деформування оболонок зі зламами серединної поверхні за змінних коефіцієнтів теплообміну з довкіллям. Розв'язано нові класи контактних задач для пружних нескінчених і скінчених тіл із текстурованими і нерегулярними поверхнями з урахуванням деформацій, зумовлених процесами теплопровідності і масоперенесення. Проаналізовано контактну та термопружну поведінку структур з регулярною системою міжповерхневих зазорів і міжфазних тріщин за наявності газорідного заповнювача та з урахуванням зчеплення і фрикційного проковзування. Визначено локальні контактні параметри в околі мікронерівностей та ефективні характеристики текстурованих тіл і біматеріалів з міжфазною тріщинуватістю. Вивчено термонапружений стан циліндричних тіл зі змінними у часі межовими параметрами за дії нестационарних об'ємних і поверхневих джерел тепла. Визначено температурні поля і напруження в оболонках з кусково-сталими коефіцієнтами теплопровідності. Досліджено контактні явища при взаємодії тіл з поверхневими неоднорідностями за дифузійного заповнення газом зазорів між ними. Результати дослідження актуальні для геофізики, авіа- і машинобудування, біомеханіки, трибології, енергетики.

30.10.18.0432/0216U005450

Розробка критеріїв руйнування та методик розрахунків на міцність і довговічність композитних елементів конструкцій із тріщинами: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Шваб'юк Василь Іванович. – ДР 0113U000334. УДК 539,3.

206 с.

Побудовано новий критерій руйнування та методики розрахунку на міцність тонкостінних композитних елементів конструкцій із технологічними концентраторами напружень (отвори, включення) і тріщинами, який включає енергетичний і силовий критерії руйнування, механічні теорії міцності та повну інформацію щодо напружень. Розвину-

то метод граничних інтегральних рівнянь на випадок визначення концентрації напружень в анізотропних пластинках біля отворів, пружних і жорстких включень та тріщин за врахування контакту їх берегів, та адаптовано розроблені числові алгоритми знаходження напружень до запропонованих методик розрахунку на міцність композитних елементів конструкцій. Розроблені методики дозволяють оцінити напружено-деформівний стан анізотропних пластинок із криволінійними тріщинами, в тому числі розгалужених. Узагальнено відомий метод розрахунку довговічності ізотропних пластинок, що базується на дослідженні кінетики росту втомних тріщин (у тому числі за врахування контакту їх берегів) на випадок композитних пластинок.

31 ХІМІЯ

31.01 Загальні питання хімії

31.10.18.0433/0216U003754

Органічні молекулярні скінтіляційні системи з різною впорядкованістю надмолекулярної структури та особливості розміну енергії іонізуючого випромінювання в них: Заключний звіт /Інститут скінтіляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Галунов Микола Захарович. – ДР 0113U001831. УДК [539.1.074.3:547]:539.196.

167 с.

Отримано модельний опис формування скінтіляційного відгуку, який враховує первинне перетворення енергії в треку іонізуючої частинки. Показано, що класичні формули Біркса є окремим випадком цього опису. На відміну від теорії Біркса опис, що отримано, містить лише ті параметри, які визначаються безпосередньо із експериментальних даних. Вперше розроблені полікристалічні скінтілятори, що складаються з монокристалічних гранул стильбену, п-терфенілу або антрацену, які отримані гарячим пресуванням при низьких значеннях тиску (20-30 МПа). Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.15 Фізична хімія

31.10.18.0434/0416U003806

Будняк Тетяна Миколаївна. Сорбція йонів перехідних металів композитами хітозан-мінеральний носій: Дис... к.х.н. /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України. – Захищена 05.07.2016. УДК 544.723.

189 с.: 36 табл., 90 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Дисертацію присвячено розробці методів синтезу орґано-мінеральних композитів хітозан-неорґанічний адсорбент та пошуку шляхів наступної функціоналізації їх поверхні, дослідженню адсорбційних властивостей синтезованих гібридних адсорбентів щодо оксоаніонів та катіонів перехідних металів. Шляхом зшивання адсорбованого біополімеру та з використанням ковалентної іммобілізації і золь-гель перетворень синтезовано композити хітозан-мінеральний носій. Показано, що синтезовані орґано-мінеральні композити мають досить високу сорбційну ємність щодо металовмісних оксоаніонів у широкому діапазоні кислотності середовища та кінетичні характеристики на рівні неорґанічних носіїв. Визначені оптимальні умови проведення адсорбції досліджених йонів: значення кислотності середовища та час контакту адсорбентів з розчинами металів. Встановлено, що оксоаніони V(V), Mo(VI) і Cr(VI) екстрагуються з найвищим ступенем сорбції з водних розчинів при кислому рН середовищі, а катіони перехідних металів Zn(II), Pb(II), Cu(II), Cd(II), Fe(III) з нейтрального середовища у формі аквакомплексів та з слабколужного

середовища у формі суміші аміакатних, ацетатних і різнолігандних комплексів цих металів за участю аміаку та ацетат-йонів. Показано, що адсорбція оксоаніонів металів у більшості випадках описується рівнянням моделі Ленгмюра, а адсорбція катіонів досліджених металів добре корелює з рівняннями ізотерм Ленгмюра і Фрейндліха.

31.10.18.0435/0416U003870

Івашків Василь Романович. Теоретичні основи і технологічні засади електрохімічного перероблення псевдосплаву WC-Ni: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 05.07.2016.

УДК 621.35:546.98/59.

148 с.: 8 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт дослідження – процес електрохімічного окисно-го розчинення псевдосплаву WC-Ni в розчинниках різної природи, а також електрохімічні процеси, що відбуваються на поверхні електрода за його електрохімічного окиснення чи розчинення. Методи дослідження: вольтамперометрія та хронопотенціометрія. енергодисперсійний рентгенівський мікроаналіз, сканівна електронна мікроскопія, циклічна вольтамперометрія. Теоретичні та практичні результати: розроблені принципова технологічна схема та конструкція електролізера для процесу електрохімічного перероблення вторинної вольфрамвмісної сировини карбідного типу (псевдосплаву WC-Ni) з одержанням вольфраму(VI) оксиду, ніколу(II) сульфату кристалогідрату. Наукова новизна: вперше встановлено наступне: -нікелева складова псевдосплаву WC-Ni у розчинах H₂SO₄ в межах потенціалів -0,2 – 0,2 В електрохімічно розчиняється за механізмом нестационарної дифузії атомів Ніколу до поверхні розділу фаз або іонів Ніколу від поверхні розділу фаз в об'єм електроліту. За потенціалів $\approx 0,5$ В карбід вольфраму WC окиснюється до оксидів складу WO_{3-x} (x = 0,1; 0,3); -селективне електрохімічне розчинення нікелевої складової псевдосплаву в електролітах на основі диметилформаміду (LiCl та NiCl₂), що забезпечує одержання електролітичного нікелю та регенерацію карбідної складової (WC); -на основі розроблених математичних моделей зв'язку потенціалу електрода, температури, концентрації сульфатної кислоти та іонів Ніколу в електроліті з густиною струму та виходом за струмом визначено оптимальні умови електролізу (потенціал електрода 1,6 – 2 В; температура електролізу 293 – 313 К, концентрація кислоти 1 – 2,5 М, концентрація іонів Ніколу в електроліті 0 – 1 М); -визначено частотний діапазон (0,1 – 0,16 Гц) та густини симетричного реверсного струму (30 – 40 А/дм²), за яких окиснення псевдосплаву WC-Ni відбувається з вищою продуктивністю, ніж за постійного струму. Ступінь впровадження: Виконані дослідно-промислові випробування запропонованої принципової технологічної схеми окиснення псевдосплаву WC-Ni на підприємстві „Аргентум” громадської організації "Науково-дослідне об'єднання" підтвердили її ефективність. Сфера використання: металургія, гідрометалургія, технологія електрохімічних виробництв; у науково-дослідних інститутах та навчальному процесі.

31.10.18.0436/0416U003871

Добровецька Оксана Ярославівна. Електрохімічне осадження каталітично активних наночастинок Pd-Au у середовищі органічних протонних розчинників: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 05.07.2016.

УДК 621.35:546.98/59.

148 с.: 8 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт дослідження - електрохімічне осадження каталітично активних наночастинок Pd-Au у середовищі органічних апротонних розчинників. Мета роботи полягає - розроблення наукових основ і технологічних засад електрохімічного осадження каталітично активних наночастинок Pd-Au за імпульсного режиму електролізу в середовищі органічних апротонних розчинників. Методи дослідження: вольтамперометрія та хроноамперометрії, вольтамперометрія за імпульсного струму, енергодисперсійний рентгенівський мікроаналіз, сканівна електронна мікроскопія, атомно-адсорбційна спектроскопія, циклічної вольтамперометрії. Теоретичні та практичні результати: розроблено склади електролітів та режимів електрохімічного одержання електродів з наночастинками Pd-Au, які проявляють каталітичну активність у реакції анодного окиснення метанолу. Наукова новизна: вперше запропоновано, обґрунтовано і використано перспективний метод керування одержання каталітично активних наночастинок Pd-Au імпульсним режимом електролізу в середовищі органічних апротонних розчинників; вперше експериментально встановлено, що за потенціалів -0.3...-1.5 В з DMSO розчинів складу: (0.001M...0.004)M PdCl₂ + (0.001...0.004)M H[AuCl₄] + 0.05M Bu₄NClO₄, за тривалості імпульсу 6, паузи - 300 мс, температури 35 оС паладій та золото співосаджуються з утворенням сфероподібних частинок Pd-Au та їх агломератів із розмірами 50...260 нм; вперше встановлено, що головними параметрами впливу на склад наоосаду Pd-Au є значення катодних потенціалів і концентрація PdCl₂ та H[AuCl₄] у розчинах. За збільшення Екат. в діапазоні -0.3...-1.5 В вміст паладію в осаді зростає практично лінійно; вперше визначено, що під час формування наоосаду Pd-Au за кожного циклу імпульс-пауза відбувається утворення зародків та їх ріст, що дає змогу кількості циклів задавати тип осаду (від дискретних частинок та їх агломератів до наноплівок) та розміри наночастинок; вперше встановлено, що за співосадження паладію та золота з DMF розчинів гальванічним заміщенням на магнієвій поверхні формуються осад Pd-Au із сферичних мікро- та наночастинок; вперше виявлено каталітичну активність наноструктурованого Pd-Au/GC, одержаного за імпульсного режиму електролізу з середовища DMSO, в реакції анодного окиснення метанолу. Ступінь впровадження: Висока ефективність каталітично активного наноструктурованого Pd-Au/GC підтверджена результатами випробувань у ТОВ "Автономні джерела струму" (м. Великі Мости). Випробувані Pd-Au/GC рекомендовані для використання у паливних елементах. Сфера використання: нанотехнології, технологія електрохімічних виробництв; у науково-дослідних інститутах та навчальному процесі.

31.10.18.0437/0416U003941

Одосій Любомира Ігорівна. Нові світлочутливі матеріали з фотокаталітичною активністю: гетероструктури на основі титан(IV) оксиду та поліметинового барвника: Дис... к.х.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 24.06.2016.

УДК 544.526.5:[546.824+667.287]:544.525.

183 с.: 17 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

У роботі одержано й узагальнено експериментальні дані про методи конструювання світлочутливих систем з розширеним спектральним діапазоном шляхом створення гетероструктур титан(IV) оксиду з поліметиновим барвником, що володіють перспективними оптичними й окисно-відновними властивостями. Установлено закономірності, які пов'язують спектральні, електрохімічні й енергетичні характеристики поліметинових барвників з їх будовою та довжиною поліметинового ланцюга. Уперше методом циклічної вольтам-

перометрії визначено потенціали окиснення та відновлення досліджуваних поліметинових барвників, розраховано значення енергетичних рівнів HOMO і LUMO, зроблено прогноз щодо можливості використання їх як сенсibilізаторів TiO₂ та створення високоєфективних редокс-систем. Розглянено особливості сенсibilізувальної здатності поліметинових барвників і енергетику фотокаталітичних систем, які містять гетероструктури, а також електронні процеси, викликані дією на них світла різних спектральних діапазонів. Проаналізовано вплив титан(IV) оксиду на барвник-сенсibilізатор, запропоновано механізм фотокаталітичної дії гетеро структур, одержано його підтвердження при дослідженні редокс-процесів відновлення метиленового блакитного й окиснення йодид-іонів. Знайдено та інтерпретовано залежності ефективності цих процесів від будови та вмісту барвника в даних матеріалах.

31.10.18.0438/0216U003722

Вилучення важких металів та радіонуклідів з води з використанням керамічних та полімерних мембран: Заключний звіт /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України; Керівник Зуб Ю.Л. – ДР 0115U007198.

УДК 544.076.34; 544.726; 544.022.822.

54 с.

Розроблено методику функціоналізації плоских керамічних мембран золями з меркаптогрупами при різних співвідношеннях компонентів, вмісту розчинника, природи каталізатора, варіюванні температури та часу гелеутворення, при використанні в якості структуруючого агента біс(триетоксисиліл)етана або замість нього тетраетоксисилан. Проведена функціоналізація полімерних мембран полісилоксановими шарами та частками з 3-меркаптопропілними та фосфоновими групами. Вивчено затримку таких мембран для катіонів свинцю (II), кадмію(II), хрому (III).

31.10.18.0439/0216U003724

Поєднані нано - об'єкти на основі молекул з перемиканням та наночастинок золота: Заключний звіт /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України; Керівник Снегір Сергій Вікторович. – ДР 0115U004887. УДК 539.194, 539.196.5.

18 с.

Основною метою роботи було розроблення методів дослідження і керування фотохромними властивостями молекул похідних діарилетенів. В рамках поставлених в проєкті задач було залучено групу хіміків-синтетиків на чолі з професором Томасом Хуном із університету міста Констанс (Німеччина). Для потреб проєкту було синтезовано новий клас діарилетенів (діфурилети та терфенілазоли) із покращеними оптичними властивостями та розпочато розробку та дослідження органо-неорганічного покриття для скла на основі наночастинок золота та фотохромних молекул діарилетенів. Виконання проєкту передбачало функціоналізацію поверхні скла колоїдними наночастинами золота розміром 17±2 нм та дослідження їх оптичних властивостей. Виявлено, що функціоналізація наночастинок золота на склі фотохромними молекулами фуран похідних діарилетенів дозволяє змінювати його оптичні властивості. Продемонстрована можливість модулювання оптичної прозорості функціоналізованого скла шляхом зміни ультрафіолетового/видимого опромінення. Це досягається за рахунок зміни діелектричної константи оточення наночастинок в результаті фотохромної реакції молекул діарилетенів хімічно привитих на поверхні золота.

31.10.18.0440/0216U003753

Вплив розмірності транспорту електронних збуджень на процеси люмінесцентної релаксації та захоплення на пастки в умовах просторового обмеження (наноконфаймент): Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Малюкін Юрій Вікторович. – ДР 0112U001906. УДК 535.373.2:[548.5:546/547-022.532].

117 с.

Відпрацьовано методики формування J-агрегатів похідних псевдоізоціаніну в полімерних плівках та зворотних міцелах. Показано, що у водних розчинах та в розчинах зворотних міцел екситонна міграція в J-агрегатах PIC є одновимірною. Формування цих J-агрегатів в шаруватих полімерних плівках призводить до зміни розмірності міграції екситонів на тривимірну. Встановлено, що розмірність екситонної міграції та досконалість структури (статичний безлад) J-агрегатів PIC значно впливають на довжину дифузійного зміщення екситонів у різних умовах формування J-агрегатів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0441/0216U003761

Синтез математичних моделей процесів вирошування кристала з розплаву на затравку:

Заклучний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Козьмін Юрій Семенович. – ДР 0115U003434. УДК 548.526:519.876.5.

34 с.

Зібрано діючий прототип пристроїв узгодження RS485/USB та RS485/IP (протокол Modbus/TCP). Розроблено перетворювачі призначені для модернізації існуючих інформаційно-управляючих систем та підключення їх до систему централізованого збору даних. Розроблено модель маркерів даних для визначення стану процесу кристалізації та внесення інформації про цей стан безпосередньо в архіви технологічної інформації. Використання маркерів стану спростить процедуру вибірки даних для автоматизованого опрацювання проблемно-орієнтованих задач. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0442/0216U003767

Супрамолекулярна архітектура молекулярних кристалів на основі топології міжмолекулярних взаємодій: Заклучний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Шишкіна Світлана Валентинівна. – ДР 0113U001411. УДК 548 : 544.183.25.

161 с.

Вдосконалено розроблений раніше підхід до аналізу кристалічної структури молекулярних кристалів на основі енергії міжмолекулярних взаємодій. Проведено систематичне вивчення енергій міжмолекулярних взаємодій в кристалічних структурах, що містять певні супрамолекулярні синтони і за результатами запропоновано класифікацію молекулярних кристалів в цілому та супрамолекулярних синтонів як структурних блоків, що зумовлюють певний тип кристалу. Запропоновано підхід до порівняльного аналізу ролі слабких міжмолекулярних взаємодій у формуванні кристалічних структур. Розроблений підхід до аналізу молекулярних кристалів створює підґрунтя для поглибленого аналізу взаємозв'язку між кристалічною структурою та механічними або оптичними властивостями молекулярних кристалів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0443/0216U003768

Розробка магнітооптичних матеріалів на

основі колоїдів магнітних наночастинок в рідких кристалах: Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Ващенко Валерій Володимирович. – ДР 0115U003044. УДК 544.252.22:66.022.32.

32 с.

Розроблені методи синтезу нових поверхнево-активних речовин (ПАР), що мають декілька промезогенних ядер (подібних до рідкокристалічних сполук) і які з'єднані гнучкими аліфатичними спейсерами. Ці сполуки можуть бути з успіхом використані для стабілізації колоїдів неорганічних наночастинок в рідких кристалах, що ми продемонстрували на прикладі модельних люмінесцентних наночастинок - квантових точок. Показано, що сформульовані нами принципи модифікації оболонки наночастинок з метою стабілізації їх колоїдів в рідких кристалах на прикладах квантових точок можуть бути з успіхом перенесені на інші типи наночастинок, перш за все - магнітних. Основна ідея полягає у використанні комбінації двох типів ПАР: розгалужених з промезогенними фрагментами та аліфатичні, які "розбавляють" на поверхні основні, РК-подібні ПАР і забезпечують створення вільного простору для проникнення молекул РК і підлаштування оболонки наночастинок під структуру рідкого кристала. Вреште отримані стабільний колоїд феромагнітних сферичних наночастинок ферриту кобальта (7-9 нм) у немагнітному рідкому кристалі E7. Колоїд стабільний при концентраціях НЧ до 5 ваг.% протягом щонайменше 8 місяців. Для 1%-колоїду ми виявили значне зниження порогу магніто-оптичного ефекту Фредеріку (до 8 раз) за рахунок утворення видовжених ланцюгів наночастинок у магнітному полі. Розроблені колоїди можуть скласти основу робочого середовища в оптичних пристроях керованих магнітним полем та для візуалізації слабких магнітних полів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0444/0216U003936

Фундаментальні основи створення графеноподібних 2 D-матеріалів та функціональних наноконкомпозитів на їх основі: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Походенко Віталій Дмитрович. – ДР 0114U001843. УДК 546.26-162+541.64.

46 с.

Розроблено механохімічні та електрохімічні способи одержання наноконкомпозитів на основі графеноподібних 2 D матеріалів (наноструктурованого графіту, багатощарового графену та ін.) з неорганічними сполуками (LiFePO₄, Li-MnCoNiO₂) та/або електропровідними полімерами (поліпіролом, політіофеном, поліфенілендіамінами, полііндолом та ін.). Досліджено будову, спектральні та фізико-хімічні властивості одержаних наноконкомпозитів на основі 2 D матеріалів, а також їхні функціональні характеристики. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.10.18.0445/0216U003937

Розробка фундаментальних засад створення нових наноструктурованих систем для процесів електрохімічного виділення водню та відновлення кисню для паливних елементів:

Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Походенко Віталій Дмитрович; Кошечко Вячеслав Григорович. – ДР 0111U008343. УДК 541.64+544.65.

52 с.

Показано можливість покращення функціональних характеристик метал-полімерних електрокаталізаторів, що не містять благородних металів, реакції відновлення кисню на

основі N-вмісних супряжених полімерів, заліза (кобальта) та нанорозмірних вуглецевих матеріалів за рахунок оптимізації способів їх одержання (використання полімерів з високим вмістом азоту та різним його оточенням, варіюванням співвідношень компонентів, проведення пост-синтетичної термообробки тощо). Встановлено, що проведення процесів електрохімічного виділення водню з водно-органічних сумішей з використанням електродів, модифікованих вуглецевими нанотрубками дозволяє істотно підвищити ефективність процесу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.10.18.0446/0216U005165

Створення функціональних матеріалів на основі металічних носіїв з застосуванням методу іонної імплантації: Заключний звіт /Інститут сорбції та проблем ендоекології НАНУ; Керівник Зажигалов Валерій Олексійович. – ДР 0115U002672. УДК 544.72.02; 544.478.02.

50 с.

Встановлено, що в результаті іонної імплантації відбувається утворення вторинної поруватої структури, збільшення питомої поверхні та підвищення механічної міцності поверхні композитів. Показана висока активність синтезованих композитів в реакції окиснення етанолу до ацетальдегіду, конверсії біоетанолу до водню, які перевищують світові аналоги, та краща активність в фото каталітичному розкладі барвника сафранін Т в воді, ніж на відомому фотокаталізаторі TiO₂-P25 (Degussa).

31.10.18.0447/0216U005212

Новітні магніточутливі наноматеріали для медичної терапії та діагностики: Заключний звіт /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України; Керівник Пилипчук Євген Володимирович. – ДР 0115U001986. УДК 539.211:544.723.23.

32 с.

Об'єкт дослідження - магніточутливі наноконкомпозити модифіковані біополімерами. Мета проведення науково-дослідної роботи: здійснення робіт по розробці новітніх магніточутливих наноматеріалів для медичної терапії та діагностики. Дослідження спрямовані на розвиток наукових підходів до створення нових наноконкомпозитів та колоїдних систем на основі магнітних наночастинок, стабілізованих полімерами біологічного походження (хітозаном) з метою застосування з методах медичної терапії та діагностики. Методи дослідження - рентгенофазовий аналіз, електронна мікроскопія, ІЧ-спектроскопія, атомно-емісійна спектроскопія з індуктивно-зв'язаною плазмою, вимірювання питомої поверхні методом адсорбції азоту тощо. Синтезовано наноконкомпозити, що містять нанорозмірний магнетит, Fe₃O₄, та покриття з біополімеру хітозану. Вивчено адсорбцію комплексу Gd-DTPA на поверхні таких наноконкомпозитів. Створені наноконкомпозити перспективні для використання у нейтронозахисній терапії у якості тераностиків. Досліджено умови синтезу нових магнітних рідин на основі однодоменного магнетиту, модифікованого хітозаном. Створено магнітні рідини на основі магнетиту та хітозану, стабілізованих олеатом натрію та кон'юговані з модельним онкопрепаратом доксорубіцином (ДР). Зроблено висновок про перспективність синтезованих наноконкомпозитів для розробки нових форм магнітокерованих лікарських засобів спрямованої доставки. Отримані наноконкомпозитні матеріали можуть бути використані для контрольованого вивільнення лікарських засобів і діагностичних агентів. За матеріалами досліджень у 2015 році подано до редакції 1 статтю. Список поданих праць наведено в Додатку 1.

31.10.18.0448/0216U005213

Розробка пластичних мастил на основі наноконкомпозитів діоксиду кремнію та оксидів металів: Заключний звіт /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України; Керівник Картель М.Т. – ДР 0115U001418. УДК 544.723+546.284-31+546.824-3+546.831+546.655+665.765.

64 с.

Розроблена рецептура та технологія одержання пластичних мастил на основі поліетилсилоксану ПЕС-5, наноконкомпозитів діоксидів кремнію, титану цирконію, церію та наповнювачів (графіт, вуглецеві нанотрубки, дисульфід молібдену). Здійснено випуск дослідних партій пластичних мастил для забезпечення роботи механізмів в умовах високих температур, агресивних середовищах та радіації.

31.10.18.0449/0216U005305

Створення біосорбційної технології глибокого очищення води від токсичних органічних домішок і методів відновлення сорбційної здатності сорбентів: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Мешкова-Клименко Наталя Аркадіївна. – ДР 0113U001064. УДК 544.723+628.31.

185 с.

Об'єкт дослідження: закономірності перебігу процесу вилучення з води природних і синтетичних токсичних органічних домішок на біологічно активному вугіллі (БАВ). Мета дослідження: встановлення закономірностей перебігу процесів вилучення органічних речовин на біологічно активному вугіллі і визначення умов активного функціонування біоплівки на БАВ та розробка на цій основі технологій глибокого очищення природних і стічних вод від органічних речовин. Методи дослідження: дослідження рівноваги і динаміки адсорбції, мікробіологічні, біохімічні дослідження, активація вугілля. Основні результати: встановлені закономірності та визначені умови поступового переходу режиму фізичної сорбції органічних речовин з води до біосорбції на активованому вугіллі (АВ) і шляхи забезпечення ефективного функціонування біоплівки на АВ, а саме: регулювання вмісту розчиненого кисню; застосування АВ з розвиненою мезопористою структурою; обмеження навантаження по органічним речовинам на АВ; періодичне здійснення біологічної і хімічної регенерації АВ; модифікування поверхні АВ оксидами заліза; збільшення долі біологічно доступного вуглецю в складі загального органічного вуглецю. Виділена нечутлива до хлору культура, яка за морфолого-культуральними ознаками здатна утворювати щільну добре структуровану пеллікулу та формувати біоплівку. Розроблено метод одержання нового сорбенту з розвиненою мезопористою структурою. Область застосування: водопідготовка і обробка води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0450/0216U005306

Модифікування силікатів і оксидів для одержання матеріалів з регульованим гідрофільно-гідрофобним балансом, вивчення стану і структури модифікуючих шарів, сорбованих молекул та іонів: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Тарасевич Юрій Іванович. – ДР 0111U000187. УДК 541.183.

138 с.

Мета роботи - дослідження структурно-сорбційних характеристик органосилікатів і гідрофобно-гідрофільних характеристик їх поверхонь. Об'єкти досліджень - адсорбенти - природні і модифіковані шаруваті силікати; модифікатори

- катіонні поверхнево-активні речовини і катіонні поліелектроліти, адсорбати - вода, метанол, гумінові кислоти. Методи досліджень - квантова хімія, молекулярна статистика, фотоколориметрія, адсорбційна калориметрія, рентгенофазовий аналіз, атомно-абсорбційна спектроскопія, гель-хроматографія, інфрачервона фотометрія, математична обробка експериментальних даних. Апаратура - високочутливий мікрокалориметр Тіана-Кальве MS 70, спектрофотометр Specord IR-75, персональний комп'ютер. Теоретичні і практичні результати - проведено дослідження стану гумату натрію фірми Aldrich у водному розчині і на твердих поверхнях із застосуванням комплексу методів. Показано, що гумат натрію у водному розчині при нейтральному рН та низькій іонній силі знаходиться в асоційованому стані. Встановлено, що досліджуваний препарат містить молекули масою 1, 3-6 та 15 кДа. Розраховані розміри та молекулярні маси гумата натрію добре узгоджуються з даними, одержаними хроматографічним та електронно-мікроскопічним методами. Так, діаметр найменшої молекули досліджуваного препарату становить 2,3 нм, а найбільшої - 9,0 нм. Новизна - запропоновано новий адсорбційний підхід до визначення розміру і маси молекул гумінових кислот, що дозволяє, знаючи розмір молекули гумата, встановити його молекулярну масу та, навпаки, з маси молекули знайти її розмір. Ефективність впровадження - запропонований підхід не потребує дорогого обладнання, та дозволить, визначивши стан гумінових кислот у водних розчинах та на поверхні мінералів, більш обґрунтовано підбирати методи усунення небажаних гумінових кислот з води та використовувати гумати як модифікатори мінеральних адсорбентів для вилучення інших забруднювачів з водних середовищ. Сфера (галузь) застосування - захист навколишнього середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0451/0216U005451

Нові халькогеніди рідкісноземельних металів: синтез, структура та властивості: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Гулай Любомир Дмитрович. – ДР 0113U000335. УДК 546:544.344:548.3:669-172.167(043).

288 с.

Робота присвячена комплексному вивченню характеру взаємодії силіцію, германію, стануму, плюмбуму з перехідними і рідкісноземельними металами у халькогенідних системах R₂S₃ - MS - ZS₂ (R = PЗМ; M = Mn, Fe, Co, Ni; Z = Si, Ge, Sn) та деяких споріднених, побудові ізотермічних перерізів досліджуваних систем; встановленню меж твердих розчинів, дослідженню кристалічних структур і фізичних властивостей тернарних та тетрарних сполук, які утворюються в даних системах; встановленню закономірностей взаємодії компонентів та кристалохімічних особливостей структурних типів. Методами рентгенофазового та рентгеноструктурного аналізу побудовано ізотермічні перерізи діаграм стану систем Pr₂S₃-Mn(Co)S-GeS₂, Sm₂S₃-FeS-GeS₂, Ho₂S₃-CoS-Si(Ge)S₂, Er₂S₃-CoS-Ge(Si)S₂, Er₂S₃-NiS-Si(Ge)S₂, Y₂S₃-NiS-GeS₂, La₂S₃-NiS-Ge(Sn)S₂, Y₂S₃-ZnS-Ga₂S₃, Pr(Er)₂S₃-ZnS-Ga₂S₃, Er₂S₃-PbS-SiS₂, Pr₂S₃-PbS-SnS₂, La(Pr)₂S₃-Y₂S₃-PbS, La₂S₃-Y₂S₃-SnS₂, Gd(Ho)₂Se₃-PbSe - GeSe₂ за 770 К. Досліджено кристалічні структури чотирьох серій нових тетрарних сполук: R₃Mn_{0,5}GeS₇ (R = Y, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho і Er), R₃Fe_{0,5}GeS₇ (R = Y, La, Ce, Pr, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm), R₃Co_{0,5}GeS₇ (R = Y, La, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm) та R₃Ni_{0,5}GeS₇ (R = Y, Ce, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm) та двох нових сполук: Pr₂Pb₃Sn₁₂, Gd₄(SiO₄)₂O₇Te для поповнення міжнародних баз даних: Crystmet, ICSD, Fachinformationszentrum Karlsruhe. Сполука Pr₂Pb₃Sn₁₂ кристалізується у структурному типі La₂Pb₃Sn₁₂. Сполука

Gd₄(SiO₄)₂O₇ кристалізується у власному структурному типі, просторова група Pnma. Інші досліджені сполуки кристалізуються у структурному типі La₃Mn_{0,5}Si₅S₇, просторова група P63. Вивчено магнітні властивості чотирьох серій сполук: R₃Mn_{0,5}GeS₇ (R = Y, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho і Er), R₃Fe_{0,5}GeS₇ (R = Y, La, Ce, Pr, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm), R₃Co_{0,5}GeS₇ (R = Y, La, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm), R₃Ni_{0,5}GeS₇ (R = Y, Ce, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho, Er і Tm) до 1,72 К. У досліджених сполуках переважають антиферромагнітні кореляції. У більшості з них, обмінні взаємодії призводять до магнітного впорядкування за низьких температур. Вивчено залежність густини струму поляризації від потенціалу для сполук R₃Mn_{0,5}GeS₇ (R = Y, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Dy, Ho і Er). Досліджено оптичні властивості склоподібних сплавів перерізу Ag_{0,05}Ga_{0,05}Ge_{0,95}S₂ - Er₂S₃ для використання в телекомунікаційних пристроях у ролі активних або пасивних елементів. Вирощено монокристали PbJ₂ різними методами та досліджено можливість їх використання в транзисторах. Виготовлено нову ростову установку для вирощування монокристалів PbI₂ з розплаву, що містить 8 роздільних нагрівачів, регулювання яких проводиться окремими ВРТ-3М. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.10.18.0452/0416U003942

Доскалюк Наталія Миколаївна. Формування та оптичні властивості композитних пошарових плівок на основі нанокристалів CdTe/CdS: Дис... к.х.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 29.06.2016.

УДК 544.227; 544.164; 544.774.

131 с.: 3 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 136 назв.

У дисертаційній роботі досліджено вплив термодинамічних умов процесу пошарової адсорбції (концентрації розчину полікаціону, іонної сили та рН розчину нанокристалів, тривалості стадії адсорбції) на ефективність осадження компонентів та структуру композитних пошарових плівок (полі(діалілдиметиламоній хлорид) -нанокристали CdTe/CdS)_n, а також вплив зовнішніх факторів (температури та опромінення) на оптичні властивості нанокристалів CdTe/CdS, впровадження у полімерну матрицю. Максимальна ефективність адсорбції моношару полікаціону із низькою шорсткістю поверхні має місце із розчину, концентрацією 0,125 - 0,2 %. Максимальне значення оптичної густини композитних плівок ПДДА-CdTe/CdS спостерігається за рН розчину нанокристалів 7,2 - 8,2. Збільшення іонної сили розчину нанокристалів призводить до лінійного та експоненційного збільшення оптичної густини композитів залежно від ефективності видалення надлишкових молекул полімеру попереднього шару. Температурний коефіцієнт енергії максимуму фотолюмінесценції нанокристалів CdTe/CdS у полімерній матриці менший, у порівнянні із колоїдним розчином, та зменшується зі збільшенням радіусу нанокристалів. Збільшення товщини оболонки CdS, а також зменшення співвідношення Cd/Te та наближення його до стехіометричного, значно підвищує фотостабільність нанокристалів CdTe/CdS в умовах інтенсивного УФ опромінення. Запропоновано модифікований метод синтезу нанокристалів CdTe/CdS II типу та проведено оцінку композиту на основі таких нанокристалів як люмінесцентного концентратора світла. Встановлено основні параметри резонансного безвипромінювального трансферу енергії у системі CdTe/CdS - Ag, зокрема константу Штерна-Вольмера та радіус Фьорстера.

31.10.18.0453/0216U005126

Закономірності комплексоутворення (синтез, спектрально-структурна характеристика) різнофункціональних, гетерометалічних координаційних сполук дороговитих та 3- металів з модифікованими біоактивними лігандами (фосфоновими, гідроксамовими, амінокислотами, карботіамідами та інш.): Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Пехньо Василь Іванович. – ДР 0111U002094. УДК 542.913:546.21/24+546.47+546.72/74.

290 с.

Отримано та спектрально-структурно охарактеризовано проліганд нового типу каркасна гетероциклічна гідроксамова кислота, одно- та різнолігандні, моно-, бі-, гетеро- та поліадерні комплексні сполуки Pd(II), Ru(III), Rh(III), Ag(I), Mo(VI), Zn(II), Cu(II), Fe(III), Co(II), Ni(II) з бісфосфоновими, амінокислотами, похідними гідроксамових, ацетооцтових, гідроксимінооцтових кислот, карботіамідів, тіосечовини, гідразонів, тіосемикарбазонів. Встановлено, що комплекси паладію(II) та міді(II) проявляють протипухлинну активність, а комплекси міді(II) та молібдену(VI) можуть знайти застосування в якості маслянистих композицій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0454/0216U005253

Наноліпосоми та тверді наночастки, навантажені системою Реній-Платина у моделях гепато-, нефропатій та гемолітичних анемії: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Дьомшина Ольга Олександрівна. – ДР 0113U003034. УДК 546.719:577.35.23:612.111:573.67.

166 с.

Об'єкт дослідження – гепато-, нефропротекторна, протипухлинна, антигемолітична та антиоксидантна дія кластерних сполук Ренію з лігандами – похідними біологічно активних карбонових кислот та різної конфігурації (цис-, транс- навколо почверного зв'язку) при введенні сполук Ренію і протипухлинної системи Реній-Платина за умов експериментальних моделей на щурах; формування наноліпосом та твердих наночастинок, що містять сполуки Ренію та цисплатини. Мета – розвиток фундаментальних основ біохімії, зокрема таких напрямків, як вивчення молекулярних механізмів патологічних процесів та шляхів їх корекції; дослідження впливу розробленої протипухлинної системи Реній-Платина у вигляді наноліпосом та твердих наночастинок зі сполуками Ренію різної структури на стан печінки, нирок та системи червоної крові у моделях патологій на щурах з порушеним редокс статутом; розробка нових лікарських препаратів та терапевтичних методів на основі металоорганічних сполук. Методи дослідження – загально прийняті біохімічні, морфологічні, гістологічні та математичної статистики. Вперше запропоновано систему на основі сполук Ренію, яка поряд із антираковими властивостями виявляє здатність стабілізувати систему червоної крові, гепатоцити та нефрони, та дає унікальний ефект гальмування канцерогенезу. Визначено вплив наноструктурних форм сполук Ренію на активність ферментів клітин і плазми крові, що дає можливість використовувати дані показники як додатковий діагностичний параметр стану організму в умовах корекції патологічного стану. Галузь застосування – біохімія, біофізика, фізіологія, фармакологія. Можливі споживачі результатів – наукові установи, вищі навчальні заклади, які здійснюють дослідження і/або навчальний процес у вказаних і в суміжних галузях. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.21 Органічна хімія

31.10.18.0455/0416U003830

Леденцова Оксана Петрівна. Синтез, структура та реакційна здатність N-ацил- і N-[арилсульфоніліміно(метил, феніл)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів: Дис... к.х.н. /ДВНЗ

"Український державний хіміко-технологічний університет". – Захищена 30.06.2016.

УДК 547.567.5.

285 с.: 22 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей просторової будови, Z,E-ізомеризації і реакційної здатності N-ацил- і N-[арилсульфоніліміно(метил, феніл)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів по відношенню до роданіду калію, арилсульфінам натрію, галогеноводням і галогенам. Знайдено, що наявність групи ArSO_2N в N-[арилсульфоніліміно(метил, феніл)метил]-1,4-бензохінонмоноімінах приводить до збільшення електрооакцепторності замісників хінонімінного атому Нітрогену і підвищенню енергії НВМО у порівнянні з N-ацил-1,4-бензохінонмоноімінами, що сприяє збільшенню ролі зарядового контролю в реакції з роданідом калію та вкладу нуклеофільного 1,4-приєднання в реакції з арилсульфінами натрію. При галогенуванні N-[арилсульфоніліміно(метил)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів вперше виявлено галогенування метильної групи імідоільного фрагменту. При дії бром у N-ацил-1,4-бензохінонмоноіміни одержано похідні 1,3-бензоксазол-6-олу. Встановлено, що для N-[арилсульфоніліміно(метил, феніл)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів можливі процеси Z,E-ізомеризації відносно хінонімінного зв'язку $\text{C}=\text{N}$ та екзоциклічного зв'язку $\text{C}=\text{N}$ і загальмоване обертання навколо зв'язку $=\text{N}-\text{C}=\text{}$. Розраховано теоретичні бар'єри цих процесів. В спектрах ЯМР ^1H N-[арилсульфоніліміно(феніл)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів можливий прояв тільки обертання навколо зв'язку $=\text{N}-\text{C}=\text{}$, що з'єднує два імінічних фрагмента, а у разі N-[арилсульфоніліміно(метил)метил]-1,4-бензохінонмоноімінів - інверсія атому Нітрогену екзоциклічного зв'язку $\text{C}=\text{N}$, активаційні параметри яких визначено експериментально.

31.10.18.0456/0416U003831

Бабак Микола Леонідович. Синтез хіральных добавок для рідкокристалічних композицій на основі діангідрогекситолової та лупанової молекулярних платформ: Дис... к.х.н. /Державний вищий навчальний заклад "Український державний хіміко-технологічний університет". – Захищена 30.06.2016.

УДК 547.859.1.

161 с.: 13 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

У дисертаційній роботі здійснено синтез несиметричних етерів та естерів 1,4:3,6-діангідрогекситолів і встановлено закономірності зміни здатності їх до індукції холестеричної мезофази в нематичних розчинниках в залежності від типу замісників у хіральному ядрі молекул. Розроблено способи одержання діастерео-мерно чистих 5-арил-1H-піроло[3,4-d]тріазоліл-4,6-діонів, поєднаних з 1,4:3,6-діангідрогекситоловою молекулярною платформою C-N зв'язком, які ґрунтуються на реакціях [3+2]біполярного приєднання азидів сахарів до N-арилмалеїнімідів. Альдольно-кетоновою конденсацією алобетулолу з ароматичними і гетероциклічними альдегідами синтезовано 2-ліденові похідні алобетулолу. Модифікація пропенонового фрагмента в цих сполуках привела до нових вискоєфективних хіральных добавок до рідкокристалічних композицій з селективним відбиттям світла у видимій області спектра,

придатних для створення на їх основі матеріалів для малоенергоємних пристроїв відображення інформації. На підставі даних рентгеноструктурних досліджень і розрахункових методів з'ясовано зв'язок між особливостями їх молекулярної будови і ефективністю індукування спірального надмолекулярного впорядкування в мезофазах.

31.10.18.0457/0216U003765

Розробка новітніх методів синтезу та очищення гетероциклічних речовин з використанням неklasичних методів активації:

Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Десенко Сергій Михайлович. – ДР 0113U001412. УДК [547.821 : 54-484] :54-732'76.

148 с.

Основною метою роботи є створення та очищення органічних сполук з використанням мікрохвильової та ультразвукової активації. Показано, що використання неklasичних методів активації фізико-хімічних процесів (мікрохвильове випромінювання, ультразвук) розширює можливості керування напрямком багатоконпонентних конденсацій і оптимізації методів синтезу та відкриває шляхи до нових синтетичних підходів до нітрогенвісних гетероциклів. Розроблено новий, енергозберігаючий сорбційний метод отримання безводних розчинників з використанням цеоліту марки NaA з мікрохвильовою регенерацією насиченого цеоліту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0458/0216U003766

Синтез нових представників гетероциклічних сполук на основі оптично активних природних речовин та їх аналогів:

Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Ліпсон Вікторія Вікторівна. – ДР 0113U001413. УДК [547.92 : 544.122.3] +615.2.

213 с.

Об'єкти дослідження: похідні азолів (піразолу, 1,2,4-тріазолу та ін.) і азинів (піридину, піримідину, індолу), модифіковані фрагментами тритерпеноїдів і амінокислот. Предмет дослідження: способи синтезу гетероциклічних речовин, що містять фрагменти природних сполук (тритерпеноїдів та амінокислот). Мета дослідження - розробка нових хемо-, regio- та стереоселективних методів синтезу гетероциклічних сполук, що містять у структурі фрагменти природних молекулярних платформ. Методи дослідження - органічний синтез з використанням термічного та мікрохвильового способів активації процесів, набір фізико-хімічних і спектральних методів дослідження: ІЧ, ЯМР ^1H і ^{13}C спектроскопія, мас-спектрометрія та рентгеноструктурні дослідження; молекулярний докінг. Результати виконання НДР полягають у фундаментальних знаннях щодо реакційної здатності нових гетероциклічних сполук, виявленні зручних методів поєднання їх з природними молекулярними платформами і визначенні особливостей просторової будови модифікованих речовин. В результаті проведених комплексних досліджень розроблено способи синтезу нових структурних типів гетероциклічних речовин, синтезовано більш ніж 200 не описаних раніше нітрогеновмісних сполук, проведено їх позаекспериментальний скринінг методом молекулярного докінгу на 3D моделі 11?-HSD1 людини (PDB ID 3BZU) та (PDB ID 1Y5M) за допомогою програми AutoDock 4.2 та відібрано найбільш перспективні об'єкти для фармакологічних випробувань. В результаті співставлення даних первинного фармакологічного скринінгу щодо наявності цукрознижуючих та про/антиоксидантних властивостей відібрано 18 сполук,

для яких доцільне подальше експериментальне вивчення їх специфічних антидіабетичних властивостей. Виявлено новий структурний тип хіральних добавок з високою закручуючою здатністю для рідкокристалічних композицій - похідних пентациклічних тритерпеноїдів лупанового ряду, які не поступаються за означеним показником відомим комерційним зразкам. Встановлено зв'язок між формою молекул і здатністю синтезованих сполук до індукції гелікоїдальної надмолекулярної структури у нематичних розчинниках. За матеріалами проведених досліджень опубліковано 16 статей у наукових виданнях та 22 тези доповідей, що представлено на 8 українських та міжнародних конференціях. Також одержано 3 патенти України на винахід. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0459/0216U003769

Супрамолекулярні каталізatori і наноконтейнери: від синтетичних ПАР до біоорганічних систем: Заключний звіт /Інститут фізико-органічної хімії і вуглекімії ім. Л.М.Литвиненка НАН України; Керівник Попов Анатолій Федорович. – ДР 0114U003778. УДК 547:541.124/128.

44 с.

Об'єкти дослідження - організовані молекулярні системи на основі ПАР різних типів, каталітичні процеси та молекулярне розпізнавання субстратів у організованих молекулярних системах на основі ПАР. Мета дослідження - створення та вивчення властивостей організованих молекулярних систем на основі ПАР, які виступають у якості ефективних нанореакторів і наноконтейнерів, вивчення їх властивостей та оцінки потенціалу їх застосування. Методи дослідження - одновимірні (1Н, 31Р) та двовимірні (1Н-1Н, 1Н-31Р) методи ЯМР спектроскопії, елементний аналіз, спектрофотометрія, потенціометрія, тензіометрія, динамічне розсіювання світла. На основі моно- та дикатіонних ПАР створено низку системи для селективного зв'язування калікс[4]резорцианарени, модифіковані по верхньому ободу залишками амінокислот. Створено біосумісні змішані міцелярні системи на основі Твін-80 на оксиматного ПАР для ефективного розщеплення субстратів-екотоксикантів. Удосконалено методику синтезу функціоналізованих ПАР, що містять групу боронової кислоти. Продемонстровано здатність полідиметилсилоксану селективно утримувати модельні фосфорорганічні субстрати, що може бути використано при створенні чутливих шарів для визначення ФОС. Отримані результати мають наукове значення для розвитку теорії будови і властивостей організованих молекулярних систем. Практична значимість досліджень пов'язана з тим, що отримані системи можуть бути застосовані для селективного зв'язування субстратів, створення сенсорів та руйнування екотоксикантів в умовах, близьких до фізіологічних.

31.10.18.0460/0216U005255

Направлений синтез біологічно важливих гетероциклічних та відкритих гетероатомних структур на базі промислово доступних дієнів: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Оковитий Сергій Іванович. – ДР 0113U003036. УДК 547.241-547.541.

139 с.

Розроблено зручні препаративні методи синтезу нових аміноспиртів та сульфонамідів за участю амінів ряду норборнена, норборнана та адамантана і епоксисульфолану, виконано комплексне спектральне дослідження отриманих продуктів, встановлено стереохімічні особливості їхньої будови. Досліджено методи функціоналізації аміноспиртів за альтернативними реакційними центрами. Вперше показано, що "доміно-аміноліз діепоксидів" може розглядатися як но-

ва стратегія синтезу азаполіциклічних систем. При цьому синтезовано похідні двох не описаних у літературі каркасних нітрогенвмісних гетероциклів. Проведено дослідження реакцій відновлення епоксинорборнанів борогідридом натрію, що призвело до синтезу нових каркасних сполук. Досліджено біологічну активність (анальгетичну, протизудовну, транквілізуючу, антигіпоксичну, протизапальну) та гостротоксичність ряду синтезованих сполук, в ряді випадків встановлено залежність сили біологічної дії від структурного та електронного факторів. Отримані в роботі результати можуть бути застосованими для створення нових лікарських препаратів і полімерних композицій з цінними властивостями, а також для вирішення ряду задач теоретичної та експериментальної органічної хімії. Галузі застосування: синтетична органічна хімія, фармацевтична хімія, сільське господарство. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.10.18.0461/0216U003752

Випромінювальний розпад електронних збуджень у скінтіляційних кристалах на основі лужних та лужноземельних галоїдів: Заключний звіт /Інститут скінтіляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Гектін Олександр Вульфівич. – ДР 0113U001828. УДК 535.373.2:[539.1.074.3:546.66].

277 с.

Розроблено нові уявлення моделі опису ключових механізмів релаксації енергії в простих і складних лужних і лужноземельних галоїдних скінтіляторах. Виявлено домінуючі механізми перенесення енергії і втрат скінтіляційної ефективності в лужногалоїдних скінтіляторах. Обрані базові матриці і синтезовані дослідні зразки заданого складу і якості. Визначено спектрально-кінетичні характеристики скінтіляторів з варійованими активаторами, температурні та енергетичні особливості збуджуючих квантів. Вивчено роль дефектів в перенесенні енергії і радіаційному фарбуванні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0462/0216U003760

Створення оксидних та халькогенідних композитних скінтіляторів для високочутливих двоенергетичних детекторів багатозрислої комп'ютерної томографії: Заключний звіт /Інститут скінтіляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Галкін Сергій Миколайович. – ДР 0113U001832. УДК [539.1.074.3:546.22.

163 с.

Оптимізовано умови отримання оксидних (CdWO₄, ZnWO₄) та халькогенідних (ZnSe, ZnS) кристалів з покращеними скінтіляційними характеристиками. Одержано швидкодійні композитні скінтілятори на основі кераміки галій-гадолінієвого гранату, легovanого церієм зі світловим виходом на рівні комерційного кристалу селеніду цинку. Розроблено способи виготовлення композитних скінтіляторів для двоенергетичних томографічних детекторів на основі подрібнених оксидних та алькогенідних кристалів або керамічних скінтіляційних порошоків. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.10.18.0463/0216U005120

Розробка методів одержання новітніх функціональних полімерів та полімерних мембран для потреб водопідготовки та фармацевції: Заключний звіт /Національний університет "Кієво-

Могилянська академія"; Керівник Бурбан Анатолій Флавіанович. – ДР 0113U002486. УДК 602.643:54-126]:[678.7:542.9]. 198 с.

Об'єктами дослідження в даному проєкті є полімери та полімерні мембрани, що мають додаткові функціональні властивості. Метою проєкту є розробка наукових основ одержання функціональних матеріалів, а саме термо- та рН-чутливих, магніточутливих, сенсорних, афінних, та ін полімерних систем, що здатні реагувати на зміну параметрів навколишнього середовища. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.27 Біологічна хімія

31.10.18.0464/0417U001001

Чень Олег Ігорович. Протипухлинна дія реккомбантної аргінази та її використання для розробки нових методів терапії лейкозів:

Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 07.12.2016.

УДК 57.085.23:57.042:576.343:615.017:616-006.441.

161 с.: 10 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці нових комбінаційних методів терапії лейкозів на основі застосуванні препарату аргінази, низьких доз канаваніну чи екзогенного донора NO та проведенні порівняльного аналізу відповіді нормальних та пухлинних клітин на комбіновану дію цих препаратів *in vitro* та *in vivo*. З'ясовано, що лейкозні та нормальні клітини значно відрізняються за рівнем чутливості до дії *ghARG* за умов *in vitro*. Доведено, що екзогенний донор NO не підвищує життєздатність лейкозних клітин на тлі дефіциту аргініну, і його потенційно можна застосовувати як компенсаторний агент для профілактики та зменшення побічних ефектів ензимотерапії. Встановлено, що канаванін пригнічує експресію генів основних ензимів ресинтезу амінокислоти аргініну у клітинах лейкозу, та селективно підсилює цитотоксичну дію *ghARG* щодо цих клітин. Показано, що комбінована дія препарату пегільованої аргінази і канаваніну не виявляла помітних ознак гострої токсичності на експериментальних тваринах *in vivo*.

31.10.18.0465/0417U001004

Діденко Наталія Олександрівна. Стан антиоксидантної системи дефіцитних по каталазі мутантів *Arabidopsis thaliana* в умовах сольового стресу:

Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 07.12.2016.

УДК 577.152:577.127.

124 с.: 13 іл. – Бібліогр.: 224 назви.

Дисертація присвячена вивченню ферментативної та неферментативної ланок антиоксидантного захисту мутантних ліній рослини арабідопсису з порушеною експресією генів *Cat2* та/або *Cat3* за дії гострого сольового стресу різної жорсткості. З'ясовано специфіку ранньої стресової відповіді досліджених нокаутних ліній на дію хлориду натрію. Вперше показано, що на ранніх етапах гострого сольового стресу рослинам арабідопсису вистачає наявних ресурсів антиоксидантного захисту.

31.10.18.0466/0216U003762

Специфіка відгуку ліпідного наноматеріалу на присутність люмінесцентних зондів та біологічно активних субстанцій:

Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Ващенко Ольга Валеріївна. – ДР 0115U003433. УДК [577.115.7 - 022.532]:535.37.

42 с.

У квазібінарних модельних системах встановлені ефекти інтерференції повідону і холестерину із азітроміцином та сукцинілхоліном. Термодинамічні параметри фазових переходів ліпідного наноматеріалу виявилися різними для фармпрепаратів та їх діючої речовини, а також для фармпрепаратів-аналогів, що, очевидно, обумовлено присутністю та складом допоміжних речовин. Використання модельних мембран в якості біометричної матриці дозволяє встановити різні мембранотропні ефекти люмінесцентних зондів та інших біологічно-активних субстанцій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34 БІОЛОГІЯ

34.01 Загальні питання біології

34.10.18.0467/0216U003692

Розроблення умов та технології регульованого біосинтезу селен-металомісних біологічно активних речовин одноклітинними водоростями:

Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Грубінко Василь Васильович. – ДР 0114U003079. УДК 57.086.83[582.26.27+577.125].

174 с.

Метами біохімічного аналізу, атомно-абсорбційної спектрофотометрії, тонкошарової та газорідної хроматографії, ультрацентрифугування, включення радіоактивної мітки вперше для *Chlorella vulgaris* Beijer. оптимізовано системи культивування та умови (культуральне середовище, концентрації вуглецевих субстратів і металів, умови освітлення), за яких отримано очищені ліофілізовані стабільні селен-ліпідний та селен-цинк-ліпідний комплекси, за введення яких у дозі з 0,4 мкг селену, 2,5 мкг цинку і 0,5 мг ліпідів на 1 мл 1% водно-крохмальної суспензії у організмі здорових щурів як в печінці, так і в сироватці крові пригнічувалися прооксидантні процеси, активізувалися антиоксидантний статус, сукцинатдегідрогеназна та цитохромоксидазна активності, глутаматдегідрогеназний шлях утворення глутамату, а з нього інших амінокислот, які можуть бути спрямовані на утворення протеїнових сполук – компонентів антиоксидантної системи – каталази, церулоплазміну, відновленого глутатіону, що є підставою для клінічних досліджень отриманих лікувально-профілактичних субстанцій та за різних патологій. Впроваджено у Інституті гідробіології НАН України та ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського". Рекомендовано для впровадження Міністерству охорони здоров'я України. Робота передається за кордон за оголошеною вартістю.

34.10.18.0468/0216U003693

Теоретичні та методичні засади професійної підготовки вчителів природничих дисциплін:

Заклучний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Степанюк Алла Василівна. – ДР 0111U001327. УДК 371.01.45.

148 с.

2. Об'єкт дослідження - професійна підготовка вчителів природничих дисциплін, предмет - становлення та розвиток методичної системи підготовки вчителів природничого профілю. Вперше у вітчизняній методиці навчання біології встановлено періодизацію процесу підготовки вчителів біології в Україні, виявлено провідні тенденції та ідеї історичного та зарубіжного (США) досвіду, які доцільно використовувати в сучасних умовах На їх основі розроблено та обґрунтовано інноваційну концепцію підготовки вчителів природничого профілю та зrealізовано її у відповідній методичній системі, яку експериментально перевірено.

34.15 Молекулярна біологія

34.10.18.0469/0216U005337

Ідентифікація і характеристика нових біомаркерів гліальних пухлин людини: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Дмитренко Володимир Володимирович. – ДР 0115U005605. УДК 577.112:577.21.

34 с.

Метою проекту є функціональна характеристика нових молекулярних біомаркерів - білкових продуктів генів, зміни експресії яких мають значення в патогенезі пухлин головного мозку і можуть бути використані для діагностичної і прогностичної оцінки цих пухлин. Злоякісні клітини з надпродукцією CN13L1 (HeLa_CN13L1) характеризуються більшою високою мінливістю морфологічних ознак, ніж контрольні клітини. У клітинах, що продукують CN13L1, актиновий цитоскелет істотно змінений у порівнянні з цитоскелетом контрольних клітин без надпродукції цього білка. Виявлені зміни морфології та цитоскелету у клітинах із продукцією CN13L1 можуть бути тісно пов'язаними зі злоякісною трансформацією та підвищенням метастатичного потенціалу клітин. Стимуляція клітин 293 чи U251 як білком CN13L2, так і глікопротеїном CN13L1, має наслідком фосфорилування ERK1/2 та АКТ. Вперше показано, що додавання білків CN13L2 або CN13L1 до клітин 293 спричиняє ядерну акумуляцію фосфорильованих ERK1/2, а в стимульованих хітиназоподібними білками клітинах U251 активовані форми кіназ локалізуються в цитоплазмі, вказуючи на клітинну специфічність цього процесу. Показано, що CN13L1-індуковане фосфорилування ERK1/2 вимагає формування клатрин-облямованих везикул, тоді як для CN13L2-індукованого фосфорилування достатньо лише початкових етапів ендцитозу (кластеризація рецепторних молекул та формування клатрин-облямованої кишені).

34.10.18.0470/0216U005363

Будова, біологія та філогенія амеб, ізольованих з бентонітових глин мезозойських відкладень: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Юришинець Володимир Іванович. – ДР 0115U005002. УДК 593.12:57.06.

51 с.

Описані унікальні еукаріотичні організми (амеби), які заселяють бентонітові глини родовищ України (Кримське, Черкаське, Уманське, Закарпатське). Розроблені методи культивування бентонітових амеб. Вперше зафіксовано залежність розмноження амеб від наявності цукрів і багата атомних спиртів. Доведена унікальна стійкість спор бентонітових амеб у висушеному стані при тривалому зберіганні і дії високих температур. Доведені морфологічні особливості бентонітових амеб, що відрізняють їх від відомих акантамеб: наявність війок, трубчастих скелетних структур в середині амеб, комунікація амеб між собою за допомогою вперше описаних структурних утворень.

34.17 Біофізика

34.10.18.0471/0518U000210

Цибулін Олександр Сергійович. Біологічні ризики низькоінтенсивного мікрохвильового випромінювання та метаболічні шляхи їх реалізації на моделі ембріогенезу: Дис... д.б.н. /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України". – Захищена 12.09.2018.

УДК 621.395.721.5: 613.8-053.6.

270 с.: 59 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 715 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню біологічних ефектів низькоінтенсивного мікрохвильового випромінювання мобільних телефонів та метаболічних шляхів їх реалізації на моделі ембріогенезу перепела японського, а також встановлення захисного ефекту червоного світла від оксидативної дії надвисокочастотного електромагнітного випромінювання.

34.19 Цитологія

34.10.18.0472/0216U003667

Цитологічні механізми гравітаційно-залежних змін в кістковому скелеті та органах гемопоезу у наземних хребетних: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Родіонова Наталія Василівна. – ДР 0111U000153. УДК 576.3:[591.471+591.41]:597.6/599.

35 с.

Об'єкт дослідження - зразки органів та тканин одержані від представників 4-х класів наземних хребетних. Мета роботи - з'ясування клітинних механізмів адаптації кісткового скелету та кровотворних органів до зниження механічних навантажень у наземних хребетних. Методи дослідження:гістологічні, гістохімічні, трансмісійна та растрова електронна мікроскопія, радіоавтографія з використанням радіонуклідів ³H-тимідина і ⁴⁵Ca, морфометричний та статистичний аналіз, спеціальні програми обробки зображень в світлових мікроскопах. На представниках класів (Amphibia, Reptilia, Aves, Mammalia), які відрізняються за типом опорно-локомоторних навантажень та в модельних експериментах на ссавцях зі зняттям опорного навантаження на кінцівки, в експериментах на біосупутнику "Біон-М1" отримані нові для науки дані про морфо-функціональні особливості формування хрящових зон росту та осередків остеогенезу; структуру кровоносного русла та його клітинний склад в зонах ремоделювання кісток кінцівок; ультраструктуру та специфічне функціонування клітин кісткової тканини (остеобластів, остеоцитів); про динаміку оновлення клітинних популяцій та деяких механізмів адаптивного ремоделювання кісткових структур; клітинний склад, ультраструктурні особливості та гістогенетичний потенціал клітин стромки кісткового мозку у представників амфібій та рептилій. Встановлені відмінності в інтенсивності гемопоезу в різних відділах гемопоетичної системи у представників пойкилотермних тварин в залежності від типів локомоції. Результати досліджень вносять нове у розуміння клітинних механізмів гравітаційно-залежних змін у кістковій тканині скелету і кровотворних органах у наземних хребетних. Результати НДР мають фундаментальне значення, а також можуть бути використані в біотехнології, медицині при розробці методів лікування та профілактики остеопорозу і репарації кісток. Рекомендуються також для включення в учбові програми та підручники по цитології, гістології, зоології. Ключові слова: кісткова тканина, хрящова тканина, клітини, гіпокінезія, невагомість, наземні хребетні, гістологія, електронна мікроскопія, радіоавтографія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.23 Генетика

34.10.18.0473/0216U005090

Розробити технологічні та технічні рішення тюкування виноградної лози для подальшого використання її як твердого біопалива: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Кувшинов Андрій Олексійович. – ДР 0114U0003357. УДК 631.527:643:8:573.6.631.811.

12 с.

Розроблено макетний пристрій та комп'ютерні моделі основних вузлів пресувальної камери виноградної лози та визначені її конструктивні і режимні параметри. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.10.18.0474/0216U005441

Створити нові та виділити інтродуковані сорти квітково-декоративних культур із заданими параметрами господарсько-цінних ознак для сучасних інтенсивних технологій:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Шевель Лариса Олексіївна. – ДР 0111U003159. УДК 631.527:635.9.

20 с.

За результатами 5-річного первинного вивчення за комплексом ознак, в які були включені: однорідність, стабільність, висока декоративність, стійкість до хвороб та несприятливих погодних умов були виділені нові гібридні форми: 312, 313, 145, 176, 261, 222, 303, 165. З 2011 року сорти Оксамит і Ангеліна включені до "Держреєстру...". До "Держреєстру..." з 2015 включені 4 сорти калістефуса китайського: Анжеліка, Красуня, Машенька, Янтарна. Підготовлені заявки на патентування та Держреєстрацію двох сортів: Розкішна і Фантазія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0475/0216U005442

Створити нові та виділити інтродуковані сорти плодкових кісточкових культур з заданими параметрами господарсько-цінних ознак для сучасних інтенсивних технологій:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Павлюк Василь Васильович. – ДР 0111U003156. УДК 631.527:634.2.

60 с.

Протягом 2011 - 2015 рр. отримано 7 патентів та внесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні 3 сорти черешні (Отрада, Василиса прекрасна, Прощальна Тараненко), 3 сорти вишні (Ксенія, Альтруїстка і Богуславка) і 1 вишнево-черешневий гібрид (Чудо). За показниками продуктивності протягом п'яти років кращими є сорти сливи Ненька, Кабардинська рання і Ренклюд Россосанський. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0476/0216U005443

Створити екологічно адаптовані слабо- і середньорослі, вегетативно розмножувані та насінневі підщепи плодкових культур, дати комплексну оцінку їх в маточнику, розсаднику і саду в різних ґрунтово-кліматичних регіонах пріоритетного вирощування:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Болдижева Любов Дмитрівна. – ДР 0111U003161. УДК 631.527: 631.541.11.

24 с.

За роки досліджень в маточнику первинного вивчення, виділилися такі форми в групі напівкарликових підщеп як 15-03, 15-10, 15-11 та 16-08, а в групі карликових 14-04, 15-09 і Д 2386, які знаходяться на рівні, чи перевищують контрольні підщепні форми. Вони в умовах жаркого та посушливого літа укорінюються на 8,0-9,0 балів, тоді як контрольні на 1,5-4,5 бали, мають значний вихід стандартних відсаджів з куща. Підщепи Д 2854 та Д 1071 мають більш стриманий ріст, краще розвинену кореневу систему, вищу якість відсаджів, продуктивність, стійкі до посухи та морозів. На карликову клонову підщепу яблуні Д 2854 готуються

документи для державної реєстрації. Вихід стандартних відсаджів становить до 320,0 тис. шт./га. Найкращі, вирівняні саджанці з усіма сортами були на підщепах: 14-25, 15-05, 15-09, 16-09, 14-04, 14-25 та КД 4. Протягом звітнього періоду до "Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні" внесено насінневу підщепу груші Пірогом (№ патенту 120252 від 27.03.2012 р.) та підщепу черешні - вишню Студениківська (патент № 120421 від 22.11.2012 р., свідоцтво про реєстрацію № 130292). Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0477/0216U005444

Визначити сорти-еталони, джерела та донори господарсько-цінних ознак для формування базових, ознакових, генетичних, спеціальних та інших колекцій:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Ярещенко Олександр Миколайович. – ДР 0111U003160. УДК 631.527:634.

35 с.

На 1 листопада 2015 року в інформаційну систему "База паспортних даних" введено 462 одиниць генофонду ІС НААН, в т.ч. яблуні -178, груші - 32, аличі - 2, черешні - 17, вишні - 15, смородини - 23, порічка - 14, малини - 40, агрусу - 19, суниці -25, калістефуса - 97. Виділено сорти - джерела та донори господарсько - цінних ознак зерняткових, ягідних культур та калістефусу китайського за період 2011-2015 рр.: яблуня (ІС НААН) - Ерліголд, Прістіне, Романа, Настя (літні), Амулет (еталон), Афродіта, Сава, Канділь орловський (осінні); Аскольда, Тодес, Джонаголд, Ліголіна, Топаз, Хоней Крісп; Подільська ДСС НААН - Курнаковське, Сава, зимові Прикубанське та Скіфське золото; груша - Ніколай Крюгер, Вижниця (еталон), Вересневе Дево, Ноябрьська, Сонатіна; вишня - Богуславка; малина - Новокітайська (еталон), Саня, Струнка, Марія, Одарка; агрус - Хрещеник, Гостинець, Тясмин, Сварог, Златогор, Славута, Неслухівський (еталон); смородина - Галактика, Ювілейна Копаня (еталон), Радужна, Санюта, Черешнева, 04-2-1а та 04-2-2; суниця - Ольвія, Розана київська; середньостиглі - Геркулес та західноєвропейська Ельсанта; середньопізні - українські Презент, пізні Янтарна, Атлантида, Рекорд; айстра - Машенька, Анжеліка, Янтарна, Красуня, Фантазія і Розкішна. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0478/0216U005445

Створити нові та виділити інтродуковані сорти суниці з заданими параметрами господарсько-цінних ознак для сучасних інтенсивних технологій:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Павлюк Василь Васильович. – ДР 0111U003158. УДК 631.527:634.2.

35 с.

За умов західного Лісостепу, на Київщині, підтверджені перспективність за комплексом цінних господарсько-біологічних ознак таких зарубіжних сортів: ранніх і ранньосередніх Клері, Крістіне, Елеганс, середньостиглих Алба, Азія і РЕФ- 18; середньо-пізнього Ямаска та пізнього сорту Галія СІВ. У 2011 р. запатентовано і офіційно визнано придатними до поширення в Україні сорти суниці садової Янтарна і Атлантида селекції ІС НААН. У 2015 р. подана заявка на реєстрацію та патентування елітної форми № 04-3-28, під назвою Рекорд, для визнання придатності до поширення в Поліссі та Лісостепу України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0479/0216U005446

Створити нові та виділити інтродуковані

сортів кущових ягідних, малопоширених та горіхоплідних культур з заданими параметрами господарсько-цінних ознак для сучасних інтенсивних технологій: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Ярещенко Олександр Миколайович. – ДР 0111U003157. УДК 631.527:634.7:631.559:631.524.86.

35 с.

Наукові розробки у звітний період були направлені на формування гібридних фондів малини, агрусу, смородини чорної та жимолості синьої, вивченню їх відбірних, елітних форм та нових сортів у первинному сортовивченні, державному сортовипробуванні, закладанню дослідів по сортовипробуванню та технологічного спрямування в різних еколого-географічних зонах України. На завершальному етапі селекційного процесу одержано наступні результати: подано заявки на державну реєстрацію чотирьох сортів агрусу Сварог (заявка №14295006), Тясмин (заявка №14295005), Гостинець (заявка №14295008), Хрещеник (заявка №14295007) та одного сорту малини Вікторія з подальшим внесенням їх до „Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні”. Виділено для державної реєстрації три елітні форми смородини чорної - 99-20-18 (Дебют), 99-19-17 (Галактика), 01-1-9 (Ювілейна-2); один сорт порічки червоної Росинка; дві елітні форми жимолості синьої - 2-01-01 та 2-02-19. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0480/0216U005447

Створити нові та виділити інтродуковані сорти плодкових зерняткових культур з заданими параметрами господарсько-цінних ознак для сучасних інтенсивних технологій: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Болдижева Любов Дмитрівна. – ДР 0111U003155. УДК 631.527:634.10:631.559:57.017.3.

106 с.

Прийнято в Державне сортовипробування нові сорти яблуні Тодес, Настя, Надія. Готуються до передачі в Державне сортовипробування нові зимові сорти яблуні Лілея, Березина, Дміана, Соломія, Багачка та літній - Романа; а також 2 сорти груші - Китайський ліхтарик та Бере Богматко. Сорти яблуні Афродіта, Канділь орловський, Ліголіна, Орловское Порлесье, Рождественское, Хоней Крісп, як сорти-джерела комплексу господарсько-біологічних ознак. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.27 Мікробіологія

34.10.18.0481/0216U004904

Екологічна оцінка впливу препарату БіоПулс на ґрунтову біоту: Заклучний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткач Євгенія Дмитрівна. – ДР 0115U003517. УДК 579.64.

27 с.

Встановлено, що при використанні препарату БіоПулсТМ для позакореневого підживлення рослин у період вегетації порівняно з контролем не проявляється токсичної дії на ґрунтову мікрофлору, а він сприяє підвищенню чисельності амоніфікуючої групи мікроорганізмів та азотфіксувальних, бактерії роду *Azotobacter*. Також, у певній мірі препарат, навіть сприяє підвищенню чисельності інших агрономічно-корисних мікроорганізмів у ґрунті. Показники інтенсивності емісії диоксиду вуглецю при застосуванні препарату БіоПулсТМ, вказує на високий рівень загальної біологічної активності ґрунту та процесів, що в ньому проти-

кають. Оцінюючи токсичність препарату БіоПулсТМ на дощових черв'яках встановлено, що медіальна концентрація LC50 для препарату становить 2109,7 мг/кг сухого ґрунту, в концентрації 0,1 - 100,0 мг/кг препарат є не токсичним для тварин.

34.29 Ботаніка

34.10.18.0482/0216U003695

Фіторізноманіття: морфолого-систематичні, цитогенетичні, фізіолого-біохімічні, екологічні та історичні аспекти: Заклучний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Барна Микола Миколайович. – ДР 0111U004876. УДК 582:581.3:581.5:581.9 (477.84) 581.1:581.13:631.847.21 581.524.1.

177 с.

Вивчено особливості чоловічої і жіночої генеративної сфери та закономірності репродуктивного процесу видів і гібридів родини *Salicaceae* Mirb., виявлено закономірності морфології генеративних органів у *Juglans regia* L.; проведено систематичний, еколого-фітоценотичний та географічний аналізи флори Тернопільського плато; встановлено вплив ризобіофіту і рістрегуляторів Стимпо, Регоплант та їх композицій на фізіолого-біохімічні процеси рослин, формування та функціонування симбіотичної системи "*Lupinus albus* L. - *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*)" і продуктивність люпину білого; досліджено вплив рістрегуляторів Стимпо, Регоплант на фізіолого-біохімічні процеси та продуктивність квасолі звичайної, сої культурної; створено композиції біопрепаратів для обробки насіння *Lupinus albus* L. для удосконалення технології його вирощування; з'ясовано алелопатичну активність екзометаболітів інтродукованих видів роду *Pyrethrum* Zinn. та встановлено динаміку накопичення окремих груп біологічно активних речовин в органах досліджуваних рослин. Результати досліджень впроваджено у навчальний процес біологічних спеціальностей вищих учбових закладів України та аграрний сектор Рівненської області.

34.31 Фізіологія рослин

34.10.18.0483/0416U003943

Рязанова Марина Євгенівна. Фізіологічні особливості впливу міді на іонний гомеостаз та продуктивність озимої пшениці: Дис... к.б.н. /Інститут фізіології рослин і генетики. – Захищена 14.07.2016.

УДК 581.1+632.934.1.

167 с.: 45 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Розглянуто реакцію антиоксидантної системи захисту коренів проростків озимої пшениці за дії міді та несприятливої кислотності середовища. Підвищення антиоксидантної активності розглядається як розвиток адаптаційних процесів на клітинному рівні на дію стресового чинника. Сульфат міді (50 мкМ) викликає пошкодження, які перевищують захисну і репараційну здатність організму та уповільнює ростові процеси.

34.10.18.0484/0416U003944

Тарасюк Оксана Іванівна. Фізіологічні особливості та якість зерна інтрогресивних ліній озимої пшениці, що містять рідкісні алелі гліадин- та глютенінкодуєчих локусів: Дис... к.б.н. /Інститут фізіології рослин і генетики. – Захищена 14.07.2016.

УДК 581.1:633.11:575.113.

173 с.: 23 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 256 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню фізіологічних особливостей ліній озимої м'якої пшениці, що містять рідкісні алелі гліадин- і глютенінкодуєчих локусів, у зв'язку з якістю зерна та хлібопекарськими властивостями борошна. Вперше показано, що інтрогресивні лінії озимої м'якої пшениці, які містять гени від дикорослих родичів *Aegilops cylindrica* і *Aegilops tauschii* та рідкісні алелі Gli-/Glu-кодуєчих локусів, мають вищу інтенсивність фотосинтезу прапорцевого листка у фазу цвітіння порівняно із стандартними сортами.

34.10.18.0485/0416U003945

Поливаний Степан Володимирович. Фізіологічні основи застосування ретардантів та стимуляторів росту для регуляції продукційного процесу маку олійного: Дис... к.б.н. /Інститут фізіології рослин і генетики. – Захищена 14.07.2016.

УДК 582.675.5:661.162.65/66.

199 с.: 11 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 379 назв.

Дисертація присвячена вивченню впливу стимуляторів (трептолему, емістиму С) та інгібіторів росту (хлормекватхлориду, фолікуру) на морфогенез, формування та функціонування донорно-акцепторних відносин, продуктивність та якість олій маку олійного (*Paraver somniferum* L.). Встановлено, що за дії препаратів відбувалося посилене галузження стебла, внаслідок чого закладалася більша кількість листків, формувалася більша листкова поверхня, зростала маса листків.

34.33 Зоологія

34.10.18.0486/0216U003995

Етологічні та еколого-морфологічні особливості окремих груп соціальних та поодиноких комах: Заключний звіт /Державна установа "Інститут еволюційної екології Національної академії наук України"; Керівник Радченко Володимир Григорович. – ДР 0114U004069. УДК 591:599.795.

125 с.

Проведена ревізія бджіл роду *Dasypoda* в обсязі світової фауни. Для значної кількості видів встановлено нову синонімію, проведено переопис 4 видів роду із позначенням лекотипів і для одного виду (*Dasypoda vulpecula*), типовий матеріал якого втрачено, виділено неотип. Знайдено новий для Європи вид (*Dasypoda tibialis*). Вперше описано самок *Dasypoda tibialis* і *Dasypoda iberica*, які раніше не були відомі. Описаний новий для науки вид бджіл роду *Melitta* з півдня України. Завершена робота над підготовкою міжнародного видання IUCN Redlist, до якого увійшла інформація щодо таксономії, географічного поширення, загрози, сучасного стану популяцій бджіл роду *Andrena* з опрацьованим масивом бібліографії по 300 видах цього роду. Проведений філогенетичний аналіз на основі виділених нами 44 ознак показав, що рід *Dasypoda* складається щонайменш із 5 підродів. На основі електронно-мікроскопічного дослідження пилку, зібраного з тіла самок та самців 7 видів, вперше встановлено їх трофічні зв'язки. На основі отриманих функціонально-морфологічних даних визначені 4 функціональних типи претарзусів, що є характерними для представників надроду *Aroidea* (Hymenoptera). Вперше описані "велегенські" ароліуми у складі претарзусів представників підроду *Bembicinae* (Crabronidae). Досліджена морфологія претарзусів, що забезпечують рухи таких ароліумів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0487/0216U005203

Сучасний стан і зональні особливості видової та екоморфологічної різноманітності пра-

ктично важливих груп хеліцерових у заповідниках як ядрах екомережі України:

Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Акімов Ігор Андрійович. – ДР 0111U000074. УДК 595.42:502.53.

265 с.

Проведено дослідження еколого-фауністичного матеріалу деяких крупних таксонів хеліцерат, вивчено біорізноманітність, поширення та низку інших екологічних характеристик ряду практично важливих груп кліщів і павуків у деяких заповідниках, національних парках, як ядрах екомережі України, що зазнають впливу господарської або рекреаційної діяльності людини. До списку відомих у фауні України кліщів і павуків додано нові таксони, описано нові для науки види. Отримано нові дані з поширення та структури видових комплексів і екоморфологічних груп кліщів та павуків в природоохоронних об'єктах декількох природних зон, картовано сучасне поширення небезпечних видів на території України. Виявлено нові специфічні риси у взаємовідносинах "паразит-хазяїн". Здобуто нові морфо-функціональні дані на ультраструктурному рівні для кліщів різних таксонів. Вперше сучасними молекулярно-генетичними методами виявлено та простежено поширення ряду патогенів - збудників небезпечних захворювань, що переносяться кліщами. Вивчено ступінь адаптації кліща *Varoa* - паразита медоносною бджолою до дії сучасних хімічних засобів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.10.18.0488/0216U005334

Популяції та угруповання різних видів тварин в наземних екосистемах основних природних зон України (різноманіття, зоогеографічні та природоохоронні аспекти): Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Ємельянов Ігор Георгієвич. – ДР 0111U000170. УДК 591.9:591.5(477).

225 с.

Метою роботи було дослідити поширення, чисельність та щільність різних видів тварин в природних популяціях різних видів тварин в екосистемах основних природних зон України. Вивчено сучасний стан популяцій на угруповань різних груп тваринного світу, поширення, чисельність видів тварин в екосистемах основних природних зонах України. Отримано нові дані щодо поширення, біотопічного розподілу і щільності популяцій, багатьох видів плазунів та земноводних. Доведено, що за характером поширення, типом біотопів, певними особливостями життєдіяльності ящірок родини *Lacertidae* фауни України можна віднести до таких екотипів: лісовий, чагарниковий, степовий, напівпустельний та гірський. Показано, що зростання антропогенного тиску на природні екосистеми призводить до скорочення та фрагментації ареалів ящірок, зміни характеру їх поширення. Отримано нові дані щодо сучасного стану популяцій та екологічних особливостей колоніальних видів птахів в умовах антропогенної трансформації коловодних екосистем Середнього Дніпра отримано важливі дані щодо сучасного стану гніздових поселень, чисельності та щільності колоній водно-болотних птахів на акваторіях та прилеглих територіях Київського та Канівського водосховищ. В популяціях сірих полівок Півдня України проаналізовано різні аспекти, механізми і закономірності формування морфологічного різноманіття у постнатальному розвитку та особливості його реалізації в природних популяціях сірих полівок Півдня України. Узагальнено дані щодо співвідношення видового багатства та зоогеографічного різноманіття цих комах з урахуванням їх чисельності і біомаси за сукцесійним рядом: ковиловий степ, типчаковий степ, злаково-різнотравний степ. За результатами інвентаризації рукокрилих фауни України

отримано нові дані щодо розміщення ключових місць оселення тварин на теренах України, на основі яких складено перелік ключових місцезнаходжень різних видів, запропоновано конкретні практичні заходи щодо їх збереження, визначено основні загрози.

34.10.18.0489/0216U005354

Фауністика, систематика (морфологія, філогенез і екологічні особливості) найбільш важливих груп комах України та суміжних країн: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Корнєєв Валерій Олександрович. – ДР 0111U000149. УДК 595.782 (477.52/.54).

522 с.

Результати проведених досліджень є основою для вивчення багатьох аспектів біорізноманіття наземних екосистем, а також для вирішення різних фундаментальних та прикладних ентомологічних проблем. Вперше для науки встановлено описано 3 нових роди, 1 підрид та 42 нових види. Уточнено видовий та родовий склад досліджених груп у фауні України та окремих її регіонів (коротковусі прямокрилі, молі-аргірестії та іпономеутиди, булавовусі лускокрилі; довгоносики-косоніни, антономіни, еллесціни, куркуліоніни, листовійки), Східної Європи (молі-аргірестії та іпономеутиди) та світової фауни (жуки-горбатки, скраптіди та ріпіфоріди, мухи-пірготиди, ктеностиліди, тахінісциди, стрічкокрилки триби Ulidiini, прямокрилі). Виявлено нові діагностичні морфологічні та екологічні ознаки двокрилих та жуків. Уточнено номенклатуру низки видів, підродів та родів (двокрилі, твердокрилі, прямокрилі). Складено таблиці для визначення родів, підродів і видів (жуки-горбатки, молі-аргірестії та іпономеутиди, мухи-пірготиди та стрічкокрилки), поглиблено класифікаційні системи (горбатки, мухи-стрічкокрилки та тефритоїдні двокрилі), з'ясовано морфоеволюційний характер Лерівських полів твердокрилих. Проаналізовано значення трофічної пристосованості для формування консорціумних зв'язків у фітоценозах довкілля (рослиноїдні лускокрилі, горбатки, листовійки, рослиноїдні молі); досліджено сучасний стан видового різноманіття, шкодочинності та господарського значення фітофагів (прямокрилі, денні метелики, попелиці, жуки-довгоносики). Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.35 Екологія

34.10.18.0490/0416U005078

Демченко Наталія Анатоліївна. Трансформація іхтіоценозів річок Північно-Західного Приазов'я: Дис... к.б.н. /Одеський філіал Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України. – Захищена 30.06.2016.

УДК 597.08/57.014 (477.71).

165 с.: 15 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 194 назви.

У дисертації розглядаються особливості трансформації іхтіоценозів в умовах антропогенної зміни річкових систем Північно-Західного Приазов'я. Встановлено, що внаслідок гідробудівництва, яке мало великі масштаби у другій половині ХХ ст., суттєво змінилися гідроекологічні умови у водоймах. Зазначені зміни призвели до динаміки видового багатства гідробіонтів: від 36 видів риб на початку ХХ ст., піковим станом у його другій половині та скороченням наприкінці ХХ та на початку ХХІ ст.

34.10.18.0491/0416U005143

Тропівська Ганна Германівна. Роль фосфатмобілізуювальних бактерій в екосистемах північно-західної частини Чорного моря та прилеглих лиманів: Дис... к.б.н. /Одеський філіал

Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України. – Захищена 29.06.2016.

УДК 574.5:579.68(262.5).

165 с.: 25 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Вперше досліджені особливості просторового і сезонного розподілу чисельності фосфатмобілізуювальних (ФМБ) і гетеротрофних бактерій в різних за трофічним статусом екосистемах північно-західної частини Чорного моря. Вперше статистично оцінений вплив гідролого-гідрохімічних факторів водного середовища на чисельність і розподіл ФМБ для всіх досліджуваних екосистем. З води та донних відкладень районів дослідження виділені високоактивні культури фосфатмобілізуювальних бактерій. Показана участь бактерій родів *Enterobacter* та *Bacillus* у трансформації неорганічних сполук фосфору в морських екосистемах.

34.10.18.0492/0416U005144

Гаркуша Ольга Павлівна. Формування угруповань мікроводоростей на різних субстратах прибережної зони Чорного і Азовського морів: Дис... к.б.н. /Одеський філіал Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України. – Захищена 29.06.2016.

УДК 574.587:582.232/.275(262.5)+(262.54).

140 с.: 25 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Встановлена роль субстрату у формуванні угруповань мікроводоростей на водоростях-макрофітах у порівнянні зі штучними матеріалами, що імітують форму талому, а також з мертвим рослинним субстратом. За допомогою розробленої методики кількісної оцінки розвитку мікроводоростей піщаного субстрату, досліджені особливості угруповання мікроводоростей природних і штучно намитих піщаних пляжів Азово-Чорноморського узбережжя України. Проаналізовано вплив інтерстиціальної води і продуктів розкладання штормових викидів різного походження (водорості-макрофіти, зоостера, мідії) на розвиток мікроводоростей піщаної і кам'янистої літоралі Одеського регіону.

34.10.18.0493/0417U000397

Мілевська Світлана Ярославівна. Антропогенні зміни структури і функціонування лісових екосистем басейну річки Лючки (Покутське низькогір'я): Дис... к.б.н. /Інститут екології Карпат НАН України. – Захищена 31.01.2017.

УДК 574.4:630*182.21.

197 с.: 30 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 166 назв.

Викладено результати дослідження структури та функціонування лісових екосистем сучасного рослинного покриву гірського району. Досліджено структуру сучасного рослинного покриву модельної території, що включає малозмінені вторинні лісові екосистеми. Визначено продуктивність фотосинтезу основних типів лісових екосистем. Обґрунтовано пріоритетні завдання раціонального ведення господарства, які повинні передбачати підвищення продуктивності гірських екосистем.

34.10.18.0494/0216U003691

Біомолекулярний скринінг ксеномодуляторів ендокринної активності у прісних водоймах: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Столяр Оксана Борисівна. – ДР 0114U003077. УДК 597:554.3.13.

140 с.

Вперше встановлено спільний алгоритм відповіді протейнів металотіонеїнів у тканинах водних тварин, щитоподібний залози та яйниках людини за впливу ксеномодуляторів - порушення металокумулювальної функції та активація їх

антиоксидантного потенціалу. У лабораторних умовах визначено ознаки ендокринних розладів у молюска та жаби за впливу новітніх забруднювачів водою (напооксиди цинку та титану) та фармацевтичних препаратів (ніфедипін), що свідчить про високий рівень вразливості водних тварин.

34.10.18.0495/0216U005364

Особливості накопичення, трансформації і міграції фосфоровмісних речовин в компонентах водної екосистеми та їх вплив на бентосні і планктонні організми: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Арсан Орест Михайлович. – ДР 0113U003129. УДК (591.524.1:574.64):577.23.

108 с.

Вияснено вміст неорганічного фосфору у воді, донних відкладах і гідрофітах у скидному каналі Бортницької станції аерації, вище і нижче скиду води каналу у Дніпро. В модельних дослідах з'ясовано вплив різних концентрацій неорганічного фосфору у водному середовищі на накопичення і розподіл його в тканинах молюсків (гепатопанкреас, зябра, рідина мантийної порожнини) і гідрофітами. На підставі визначення вмісту загального білку, активності аланіні аспаратамінотрансферази та АТФ-ази в тканинах молюсків з'ясовано причину відсутності цих тварин у скидному каналі Бортницької станції аерації та нижче скиду води в р. Дніпро. Отримані результати дали можливість оцінити токсичність неорганічного фосфору для молюсків, дафній і гідрофітів.

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.10.18.0496/0216U003998

Дослідити на моделях тривимірного культивування потенціал до направлено диференціювання мультипотентних мезенхімальних стромальних клітин різного походження: Заключний звіт /Державна установа "Інститут генетичної та регенеративної медицини Академії медичних наук України"; Керівник Бутенко Геннадій Михайлович. – ДР 0113U000101. УДК 616.831/.823-089:611.018.82.018.013:616-089.811:612.438.

85 с.

Розроблено протоколи культивування ММСК жирової клітковини в умовах тривимірного об'ємного культивування. Продемонстровано здатність трансплантатів клітин підшкірної жирової клітковини, культивованих в умовах культури мікрмаси та направлено диференційованих за остеогенним напрямком, регенерувати змодельоване пошкодження кісткової тканини у мишей. Продемонстровано покращення перфузії м'язової тканини та її гістоморфологічних характеристик при трансплантації гідрогелів, заселених мультипотентними клітинами жирової клітковини, на моделі критичної ішемії нижньої кінцівки. Продемонстровано нейрорепротекторний ефект стромальних клітин кісткового мозку при контактному та безконтактному співкультивуванні з органотиповою культурою гіпокампа після киснево-глюкозної депривації. Показано, що сингенна стереотаксична трансплантація мультипотентних мезенхімальних стромальних клітин жирової клітковини зменшує деградацію основного білка мієліну, гальмує розвиток гліозу та сприяє відновленню кортикоспинальної функції у мишей з перивентрикулярною лейкомаляцією.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.10.18.0497/0416U003087

Шкільник Есфір Яківна. Антропометричні

та соматотипологічні параметри юнаків і чоловіків Поділля в нормі та при гаймориті:

Дис... к.мед.н. /Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова. – Захищена 21.04.2016.

УДК 616.216.1-002.3:572.512-005.1(477.44).

190 с.: 18 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 216 назв.

Об'єкт – конституціональні особливості хворих на гайморит; мета – визначення особливостей антропометричних і соматотипологічних параметрів юнаків і чоловіків Подільського регіону України в нормі та при гострому гнійному гаймориті; методи – антропометричні та соматотипологічні, математичні; результати – у практично здорових і хворих на гострий гнійний гайморит, одно- або двобічний гострий гнійний гайморит юнаків і чоловіків з урахуванням і без урахування краніотипів встановлені особливості будови та розмірів тіла, що дозволило за допомогою антропосоматотипологічних показників розробити дискримінантні моделі, які дозволяють прогнозувати можливість виникнення гострого гнійного гаймориту; галузь – медицина.

34.10.18.0498/0416U005013

Котик Тарас Любомирович. Морфофункціональний стан піднижньощелепної залози в інтактних щурів та за умови розвитку експериментального цукрового діабету: Дис...

к.мед.н. /Державний вищий навчальний заклад "Івано-Франківський національний медичний університет". – Захищена 29.06.2016.

УДК 616-092.9+616-008.843.1+616.379-008.64.

172 с.: 13 табл., 78 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертація присвячена встановленню особливостей морфофункціональної організації піднижньощелепної слинної залози (ПСЗ) при експериментальному цукровому діабеті. Уперше проведено комплексне дослідження клітин кінцевих відділів, внутрішньочасточкової протоки і гемокапілярів ПСЗ в експерименті на 81 щурі. На фоні гіперглікемії та діабетичної мікроангіопатії спостерігаються зміни дистрофічного характеру: у glanduloцитах - на 14 - 56-у доби з подальшим становленням гістологічної акомодатії кінцевих відділів на 70-у добу досліджу; у вставних протоках - з 42-ї доби, гранулярних - з 14-ї, а посмугованих - з 28-ї. Галузь - медицина.

34.10.18.0499/0416U005061

Максименко Оксана Михайлівна. Внутрішньоорганне лімфатичне русло шлунка деяких представників хижих ссавців: Дис...

к.вет.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 15.06.2016.

УДК 591.132/.44:599.74.

139 с.: 9 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

В дисертаційній роботі вперше описано будову внутрішньоорганного лімфатичного русла шлунка енотоподібного собаки, американської норки, лисиці, вовка та борсука і проведено порівняльний аналіз морфометричних параметрів його компонентів із такими у представників свійських хижих тварин - kota та собаки. На основі морфологічних та морфометричних досліджень вперше з'ясовано особливості архітектоники компонентів внутрішньоорганного лімфатичного русла шлунка і їх співвідношення з гістоструктурами стінки органа у 7 видів хижих ссавців. Наведено дані стосовно щільності розташування лімфатичних капілярів у різних шарах стінки шлунка у всіх досліджуваних видів тварин. Доповнено дані стосовно ультрамікроскопічної будови лімфатичних капілярів шлунка. Встановлено, що їх стінка утворена одним шаром ендотеліоцитів, які у всіх видів досліджуваних тварин містять велику кількість мікропіноци-

тозних пухирців та лізосом, що забезпечують дренажні властивості лімфатичних капілярів.

34.49 Радіаційна біологія

34.10.18.0500/0216U003763

Методи кластерного аналізу для автоматичної обробки медичних сцинтиграфічних зображень в ГРІД: Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Дьомін Олександр Вадимович. – ДР 0115U003432. УДК [615.849.11:539.1.074.3]:004.738.

62 с.

На порталі ГРІД-системи зберігання медичних зображень створений механізм запуску завдань в ГРІД і доступу цих завдань в розподілені сховища. Завдання по оконтурюванню динамічних медичних зображень сформульовано в термінах кластерного аналізу. Вибраний оптимальний метод рішення - K-means. На його основі розроблено алгоритми оконтурювання та класифікації динамічних зображень, що зберігаються в ГРІД-системі. Створено програмний продукт для ГРІД обчислень та для інтегрування в програму обробки зображень гамма-камери. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.10.18.0501/0216U005266

Вплив нейтронозахватних агентів із фотосенсибілізуючими властивостями на клітини in vitro за умов дії світлового та іонізуючого випромінювань: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Лавренчук Галина Йосипівна. – ДР 0113U002332. УДК 544.525:612.014.3:535.21+612.014.48.

93 с.

Мета роботи: дослідити комбінований вплив іонізуючого випромінювання, нейтронозахватних агентів з молекулярною структурою та магнітокерованих нанокомплексів і червоного світла на життєздатність клітин в експериментальній моделі пухлинного росту. Об'єкт дослідження: біологічні ефекти в експериментальній моделі пухлинного росту - культурі клітин ссавців в умовах комбінованого впливу світла червоного спектру, іонізуючого випромінювання (гамма-кванти ^{60}Co , нейтрони спектру поділу) та НЗА з фотосенсибілізуючими властивостями. Методи досліджень: культивування перещеплюваних клітин, опромінення культур клітин неіонізуючим випромінюванням червоного спектру, опромінення культур клітин іонізуючим випромінюванням (гамма-кванти ^{60}Co , нейтрони спектру поділу), цитологічні (отримання та аналіз препаратів культур клітин для оптичної мікроскопії), біофізичні (протокова цитофлюориметрія), статистичні. В сучасних умовах активно розвиваються два бінарних методи лікування резистентних форм раку - нейтронозахватна терапія та фотодинамічна терапія, перевагою яких є висока селективність ураження новоутворення. Нагальним питанням є пошук та дослідження нейтронозахватних агентів з фотосенсибілізуючими властивостями. За комбінованого впливу нейтронів спектру поділу в дозі 1 Гр, червоного світла та нейтронозахватних агентів у концентрації 5 мкг/мл спостерігали загибель 83% - 93% клітин. Мітотична активність в культурі клітин за цих умов інгібувалась у 2 - 2,5 рази, водночас кількість атипичних багатоядерних клітин зростала майже у 5 разів. Виявлено, що за нейтронного опромінення в культурі клітин утворюються полікаріоцити з великою кількістю ядер (6 - 8) та мікроядер, що вказує на механізм пошкодження ДНК клітин переважно шляхом дwonиткових розривів та гальмування процесів їх репарації. Показано, що вклад гамма-компоненти, яка су-

проводжує нейтронне опромінення, може впливати на показники життєздатності нормальних клітин за умови перевищення дози гамма-квантів більше 1 Гр. Гамма-опромінення клітин в середньо- та сублетальних дозах у поєднанні з нейтронозахватними агентами з молекулярною та наноструктурою та світла червоного діапазону призводило до ураження та загибелі до 80 % клітин, в основному, за рахунок апоптозу.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії

36.10.18.0502/0216U005023

Прогнозування розвитку територій з врахуванням функціональних властивостей і впливу геодинамічних процесів: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Янчук Руслан Миколайович. – ДР 0111U001505. УДК 711.143:528.4.

210 с.

Об'єкт дослідження - природно-техногенна система територій у зоні впливу геодинамічних процесів. Мета роботи - моделювання та прогнозування розвитку територій з врахуванням функціональних властивостей та впливу геодинамічних процесів.

37 ГЕОФІЗИКА

37.01 Загальні питання геофізики

37.10.18.0503/0216U005458

Розробка пошукових критеріїв оцінки нафтогазоносності перспективних ділянок Передкарпаття на основі комплексу магніто-і електророзвідки: Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Максимчук Валентин Юхимович. – ДР 0113U005019. УДК 550.83.

50 с.

Розроблено комплексну методику оцінки нафтогазоносності геологічних структур на основі виявлених додаткових пошукових структурних та динамічних критеріїв геомагнітного та електромагнітного полів. У геолого-геофізичних умовах Більче-Волицької зони Передкарпатського прогину встановлено аномальні зміни у структурних особливостях та динамічних параметрах геомагнітного та електромагнітного полів, які є додатковими пошуковими критеріями для прогнозування покладів вуглеводнів

37.15 Геомагнетизм і високі шари атмосфери

37.10.18.0504/0216U005459

Розробка електророзвідувальної апаратури для виявлення та моніторингу екологічно небезпечних геологічних процесів на територіях гірничо-промислових агломерацій: Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Дешиця Степан Андрійович. – ДР 0115U001517. УДК 550.37; 550.3; 504.

84 с.

На основі аналізу геоелектричних умов екологічно проблемних територій створено швидкодіючу заводськійку цифрову апаратуру зондування нестационарними електромагнітними полями. Сформовано апаратурно-програмний комплекс з оцінки стану геологічного середовища та вивчення динаміки негативних процесів. Апробацію комплексу ви-

конано в режимі моніторингу на шахтних полях рудників Калуської гірничо-промислової агломерації.

37.10.18.0505/0216U005463

Просторово-часова структура геомагнітних варіацій у Карпатському регіоні та її зв'язки з особливостями глибинної будови і сучасної геодинаміки літосфери: Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Максимчук Валентин Юхимович. – ДР 0111U000027. УДК 550.38.

154 с.

Досліджено особливості глибинної будови та просторово-часової структури геофізичних полів та сучасної геодинаміки Українських Карпат. За даними геомагнітних спостережень на Карпатській мережі пунктів вікового ходу побудовано карти вікового ходу компонент геомагнітного поля за 2010 - 2013 р. За даними магнітних обсерваторій та спостережень на ПВХ виявлено аномалії вікового ходу та досліджено їх зв'язок з особливостями глибинної будови літосфери. Досліджено динаміку локального магнітного поля у зоні зчленування Українських Карпат та Східно - Європейської платформи. На Карпатському геодинамічному полігоні за даними спостережень на мережі режимних геофізичних станцій вивчено часові зміни геомагнітного поля та їх зв'язок з місцевою сейсмічністю. За результатами багаторічних магнітоваріаційних спостережень на мережі станцій у Закарпатській сейсмоактивній зоні вивчено особливості часових змін вектора Візе та встановлено їх зв'язок з особливостями сейсмічності та виявлено аномальні ефекти перед місцевими землетрусами. Зроблено аналіз ізостатичної врівноваженості літосфери, побудовано карту ізостатичних аномалій та просторову модель поверхні ізостатичної компенсації.

37.27 Гідрологія суші

37.10.18.0506/0417U001038

Коржов Євген Іванович. Гідрологічні умови формування сучасного екологічного стану пониззя Дніпра: Дис... к.геогр.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 08.12.2016.

УДК УДК [556.53] (282.247.05).

158 с.: 17 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 105 назв.

В роботі досліджено ключові гідрологічні фактори формування сучасного екологічного стану пониззя Дніпра, а саме водообмінні процеси та балансові характеристики, елементи гідродинаміки, гідрофізичні властивості водних мас та донних відкладів. Дослідження елементів гідрологічного режиму проводились згідно методичної бази екологічної гідрології. Встановлено, що за останні 30 років найбільш вагомих змін зазнали водообмінні процеси. Це спричинило відповідні зміни інших біотичних та абіотичних складових екосистеми пониззя Дніпра. При дослідженні режиму течій у заплавах водновоїм використана математична модель циркуляції вод за методом повних потоків. Доведена її прийнятність для оцінки елементів гідродинаміки у мілководних водоймах. Виявлені основні зміни гідрофізичних властивостей водних мас, які відбулись внаслідок кліматичних змін. Проаналізовано особливості формування донних відкладів у різних типах водних об'єктів.

37.31 Фізика Землі

37.10.18.0507/0216U005461

Структура і динаміка електромагнітних полів у Закарпатській сейсмоактивній зоні:

Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Дешиця Степан Андрійович. – ДР 0111U000029. УДК 550.837.

116 с.

На основі математичного моделювання поширення електромагнітних полів в електрично неоднорідних двофазних пружнодеформованих середовищах, притаманних сейсмоактивним зонам, розроблено та опрацьовано в районах Закарпатського геодинамічного полігону комплекс апаратно-програмних засобів вивчення структури і динаміки електромагнітних полів у тектонічно активних зонах. Комплекс поєднує методи змінного та постійного струму з вимірюваннями природної еманції електромагнітного поля і забезпечує синхронну реєстрацію та передачу низки параметрів до центру обробки даних.

37.10.18.0508/0216U005464

Математичне моделювання та експериментальні дослідження пружних полів у земній корі Українських Карпат: Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Малицький Дмитро Васильович. – ДР 0111U000028. УДК 550.341.

248 с.

За звітний період побудовано методику визначення тензора сейсмічного моменту для шаруватого простору, коли поле переміщень отримано з використанням тільки прямих Р хвиль і тільки прямих S хвиль. Розроблено комплекс аналітично-числових підходів до розв'язання задачі визначення часової функції джерела землетрусу за даними записів сейсмічних станцій Карпатського регіону. Уточнено швидкісні моделі під сейсмічними станціями та часу вступу хвиль шляхом введення азимутальних коефіцієнтів. Розроблено прогнозу методику, в основу якої покладено теоретико-емпіричні залежності між пружними і колекторськими параметрами гірської породи, яка дозволить вишукувати накопичення вуглеводнів у пастках неструктурного типу під час геофізичних досліджень свердловин.

37.35 Прикладна геофізика

37.10.18.0509/0416U005014

Вагрій Сергій Михайлович. Геофізичний моніторинг геологічного середовища в межах родовищ калійної солі (на прикладі Калуського родовища): Дис... к.геол.н. /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 30.06.2016.

УДК УДК 550.83.

163 с.: 23 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Об'єкт досліджень - небезпечні геологічні процеси. Предмет досліджень - осідання земної поверхні, провальнопросадкові явища і забруднення питного водоносного горизонту. Методи дослідження - геофізичні. Обґрунтовано комплексне застосування геофізичних методів для здійснення моніторингу геологічного середовища калійних та соляних родовищ. Одержані результати досліджень впроваджені в ДГХП "Полімінерал", ДНДІ "Галургія" та ДП "Калійний завод" і використані в плануванні при природоохоронних заходів, оцінці безпеки просідань та провалів денної поверхні та прогнозу соляного карсту. Галузь використання - підприємства та організації геофізичного спрямування ДП "Укргеофізика", Державна служба з надзвичайних ситуацій.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.01 Загальні питання геології

38.10.18.0510/0216U005366

Геолого-економічне обґрунтування геологічного вивчення та використання геотермальних ресурсів в Україні: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Морозов Юрій Петрович. – ДР 0109U007240. УДК 621.482.

81 с.

Розв'язано теплові і гідродинамічні задачі систем видобування геотермальних ресурсів і систем підземного акумулювання теплоти. Проведено класифікацію моделей теплових і гідродинамічних при русі рідини в підземних проникних шарах. Розроблено методи теплового розрахунку акумуляторів та підземних теплообмінників і акумуляторів теплоти, які розміщені в гірських породах

38.17 Тектоніка

38.10.18.0511/0216U003997

Складання середньомасштабної тектонічної карти Дніпровсько-Донецької нафтогазоносною області (ДДНГО), як основи її нафтогазогеологічного районування: Заключний звіт /Український державний геологорозвідувальний інститут; Керівник Холодних А.Б. – ДР 0108U007038. УДК 551.24(084.3):553.98(477.5).

80 с.

Складений макет тектонічної карти Дніпровсько-Донецької нафтогазоносною області масштабу 1:200 000, а також карта гіпсометрії поверхні докембрійського фундаменту Дніпровсько-Донецької западини масштабу 1:200 000. Розглянуті методичні засади аналізу будови локальних структур та проведено їх вивчення. Обґрунтований вибір рівнів поховання, до яких відносяться наступні поверхні: палеогенова, мезозойська, нижньопермська, московська, башкирська та доверхньосерпуховська. Крім того виділені наскрізні структури.

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.10.18.0512/0216U005462

Створення двовірних моделей глибинних структур Західної Антарктики з використанням даних тектономагнітних спостережень на геодинамічному полігоні в акваторіях антарктичної станції "Академік Вернадський":

Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Максимчук Валентин Юхимович. – ДР 01115U007141. УДК 550.37.

23 с.

Виконано аналіз та інтерпретацію аномального магнітного поля в районі розташування УАС "Академік Вернадський", а також побудовано магнітні моделі земної кори вздовж окремих профілів: Бархани - Расмуссен і Скуа - Пітерман. Спільний аналіз побудованих моделей та аномального магнітного поля за даними гідромагнітної зйомки дозволяє зробити висновок про доволі складну геологічну будову району робіт. Високонімагнічені магматичні та ефузивні утворення складають значну частину геологічного розрізу в інтервалі від денної поверхні (на островах та схилі Антарктичного півострова) до глибин 15-20 км, тобто охоплюють верхню і середню частину земної кори.

38.51 Геологія неметалевих корисних копалин

38.10.18.0513/0416U003888

Яценко Іван Германович. Силікатно-металеві сферули експлозивно-осадових алмазозонних формацій України (генетичні та прогнозно-розшукові аспекти): Дис... к.геол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 29.06.2016.

УДК [553.086+553.061.2]:553.81(477).

181 с.: 11 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

Досліджено проблеми походження та поширення силікатно-металевих сферул у геологічних формаціях України. На основі геолого-структурних, геохімічних і мінералогічних досліджень доведено ендегенну природу досліджених сферул та сукупних глибинних мінералів (кусонгіт, муасаніт, корунд), пов'язаних із рудогенними експлозивними процесами мантіяного походження.

38.10.18.0514/0416U003889

Гайовський Олег Володимирович. Алмазозонні формації протоплатформних структур Українського щита (на прикладі Кіровоградського блока): Дис... к.геол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 29.06.2016.

УДК 553.81:551.242.5.055(477.4).

278 с.: 30 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 285 назв.

На формаційному рівні виділено закономірно побудовані різновікові алмазозонні й потенційно алмазозонні кімберлітову, лампроїтову і лампрофірову формації та сприятливі структури їхньої локалізації. Підтверджено, що алмазозонні формації формувалися на етапах активізації протоплатформи в докембрії і фанерозої. В основу проблеми генезису алмазів покладено модель флюїдизаційно-експлозивного породо- і рудогенезу.

38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів

38.10.18.0515/0216U005179

Петрофізичні критерії нафтогазоносності основних продуктивних літолого-стратиграфічних комплексів України: Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Куровець Ігор Михайлович. – ДР 0111U002023. УДК 550.83.553.98(477).

279 с.

встановлено петрофізичні критерії нафтогазоносності основних літолого-стратиграфічних комплексів Східного, Південного і Західного нафтогазоносних регіонів України. Ці нафтогазоносні регіони характеризуються відмінною геологічною будовою, різноманітністю літолого-стратиграфічних розрізів, з якими пов'язані родовища нафти і газу, і є оптимальними об'єктами для вирішення поставлених завдань.

38.10.18.0516/0216U005180

Геолого-палеоокеанографічні умови седименто-літогенезу нафтогазоносних товщ Карпато-Чорноморського сегменту океану Тетіс: Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Сеньковський Юрій Миколайович. – ДР 0111U002020. УДК 551.24+553.98(477.7).

263 с.

Створено серію геолого-палеоокеанографічних карт об'єктів седиментації для окремих віків пізнього мезозою

та кайнозою Карпато-Чорноморської континентальної окраїни Тетісу. Встановлена залежність нагромадження осадових товщ від евстатичних коливань рівня Світового океану. Розроблена літолого-генетична класифікація відкладів крейдово-палеогенового флішу Українських Карпат. Показано, що нафтогазоносність флішу зумовлена спільною дією геолого-палеоокеанографічних і геохімічних факторів. В історії Карпатського сегменту океану Тетіс виділено ранньо-, пізньокрейдовий, палеоцен-еоценовий і олігоцен-ранньоміоценовий етапи седиментогенезу. З'ясовано характер поширення збагачених розсіяною органічною речовиною відкладів шипотської та спаської світ під насувом Карпат, аргументована їх можлива участь в процесах генерації вуглеводнів. Моделювання процесів занурення і термального дозрівання відкладів флішу показало, що основну роль при цьому відіграли процеси ранньоміоценового насунання. Седиментолого-палеоокеанографічні моделі для окремих віків пізньої крейди Чорноморського сегменту Тетісу показали, що банко-рифові споруди локалізовані переважно у межах південного борту Каркінітсько-Північнокримського прогину, в межах якого локалізовані нафтогазоперспективні ділянки. Показана історія постседиментаційних змін та формування природних колекторів у відкладах верхньої крейди. Для Причорноморсько-Кримського басейну побудовані седиментолого-палеоокеанографічні моделі для окремих вікових одиниць еоцену, та кластогенних горизонтів майкопської серії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.10.18.0517/0216U005182

Глибина будова Карпатської покривно-складчастої споруди та її вплив на формування Карпатської нафтогазоносною провінції:

Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Ступка Орест Степанович. – ДР 0111U002021. УДК 551.7+551.24(477.8).

231 с.

Обґрунтовано причини відсутності "гранітного шару" і асиметричність карпатського "кореня земної" кори. Переоцінена проблема положення південно-західного краю Східноєвропейського кратону, що є актуальною проблемою регіональної тектоніки Європи. Аналіз геолого-геофізичної інформації свідчить, що немає похованих байкальської і каледонської складчастих зон і так званої "Західноєвропейської молоді платформи" в межах Західної України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.10.18.0518/0216U005183

Геохімічні критерії зв'язку евапоритових і осадових формацій фанерозою та покладів вуглеводнів (на прикладі нафтогазоносних басейнів Центральної і Східної Європи): Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Вовнюк Сергій Вікторович. – ДР 0111U002022. УДК 550.4:552.53:553.3/9(4).

180 с.

Проведено комплексне геохімічне вивчення фанерозойських евапоритових і теригенних відкладів низки нафтогазоносних регіонів Центральної і Східної Європи. За результатами виконаних досліджень підтверджено та обґрунтовано геохімічні критерії пошуків покладів вуглеводнів у районах поширення евапоритових формацій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.10.18.0519/0216U005184

Гідрогеоекологічні дослідження Львівського прогину в зв'язку з нафтогазоносністю: Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин

НАН України; Керівник Паньків Роман Павлович. – ДР 0111U002024. УДК 553.98:551.49(447.8).

277 с.

Методом палеогідрогеологічних реконструкцій осадових товщ Львівського палеозойського прогину виділені зони палео'езомінімумів, які за сприятливих структурно-тектонічних, літолого-фаціальних та гідрогеохімічних умов могли бути зонами формування покладів вуглеводнів. Досліджені гідрогеохімічні особливості підземних вод газових родовищ регіону, виділені перспективні критерії наявності покладів, встановлено генезу пластових вод. Методом баросмотичного аналізу гідрогеологічних умов встановлені часові інтервали, механізми формування і збереження газових родовищ Львівського прогину. З'ясовано, що існування газових родовищ у Львівському палеозойському прогині залежить не стільки від інтенсивності генерації газів на великих глибинах, скільки від герметичності пасток та пояснює, чому більшість перспективних структур на території Львівського прогину з явними ознаками газо- і нафтоносності виявилися порожніми. З'ясовано, що гідрогібаричне поле Львівського прогину у порівнянні з таким Зовнішньої зони Передкарпатського прогину відзначається значно меншою напруженістю, що обумовлено слабким проявом елізії та відсутністю витриманих флюїдотривів. Підвищені значення гідрогібаричної напруженості, наявність густої мережі диз'юнктивних порушень та поширення у межах північно-західної частини Львівського прогину газових родовищ, визначають її як найбільш перспективну у плані нафтогазоносності. Досліджені еколого-геохімічні особливості підземних вод зони активного водообміну та поверхневих вод, донних відкладів і ґрунтів басейнів основних водотоків території Львівського прогину. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.10.18.0520/0216U005185

Геодинамічні та геохімічні аспекти нафтогазонагромадження в нафтогазоносних регіонах України: Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Павлюк Мирослав Іванович. – ДР 0111U002019. УДК 551.24+553.98(477).

298 с.

Проведені дослідження показали, що формування нафтогазоперспективних об'єктів підпорядковане тектонічному розвитку регіонів України (Західного, Східного і Південного) на протязі всієї геологічної історії, а особливості геохімічних характеристик вуглеводнів, так само, як і розміщення їхніх покладів, контролюються регіональною тектонічною зональністю, інтенсивністю процесів формування локальної складчастості, геохімічними процесами глибинного синтезу вуглеводнів та основними процесами їх міграції. Все це додає певний внесок в побудову теорії походження і локалізації вуглеводнів і дає можливість виробити уточнену стратегію і тактику пошуку їхніх родовищ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.57 Методи пошуку і розвідки родовищ корисних копалин

38.10.18.0521/0416U005030

Солодкий Євгеній Вікторович. Петрофізичне забезпечення геолого-геофізичних моделей газоконденсатних покладів Північного борту ДДз (на прикладі Острроверхівської, Євгенівської, Наріжнрянської, Юліївської площ): Дис... к.геол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 02.07.2016.

УДК 550.832.

138 с.: 8 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми - вдосконаленню методичних основ підвищення надійності та достовірності петрофізичного забезпечення геолого-геофізичного моделювання газоконденсатних покладів Північного борту ДДз (на прикладі Островецької, Євгенівської, Наріжнської, Юлівської площ). Захищається вдосконалена технологія інтерпретації даних ГДС, що дозволяє суттєво підвищити детальність і достовірність визначення петрофізичних параметрів геологічного середовища родовищ вуглеводнів ДДз при побудові інтерпретаційних та геолого-геофізичних моделей газоконденсатних покладів. Запропоновані автором способи виявлення газонасичених пластів як за результатами дослідження впливу зони проникнення на покази неелектричних методів промислової геофізики, так і при дослідженнях характеристик глинистих покриттів дозволяють підвищити достовірність оцінки характеру насичення порід-колекторів.

39 ГЕОГРАФІЯ

39.21 Економічна і соціальна географія

39.10.18.0522/0416U003884

Задворний Сергій Ігорович. Територіальна організація культурно-мистецької сфери регіону (на матеріалах Хмельницької області):

Дис... к.геогр.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 05.07.2016.

УДК 911.3:008 (477.43).

246 с.: 11 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

У роботі із позиції суспільної географії та системного підходу розкрито сутність поняття "культурно-мистецька сфера". Обґрунтовано утворення креативного кластера як інноваційної форми територіальної організації культурно-мистецької сфери. Окреслено основні проблеми та перспективи функціонування культурно-мистецької сфери Хмельницької області в умовах реформування державної влади і місцевого самоврядування та запропоновано шляхи оптимізації її територіальної організації.

39.10.18.0523/0416U005154

Мирош Марія Василівна. Суспільно-географічні засади політичної активності в Західному регіоні України в сучасних умовах: Дис... к.геогр.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 05.07.2016.

УДК 911.3.32:01(477)(091).

355 с.: 11 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

Обґрунтовано суспільно-географічну сутність політичної активності великого регіону, компонентну та геопросторову структуру політичної активності. Подано просторово-часовий та структурний аналіз кожного з видів політичної активності: світоглядної, електоральної, протестної, фахової. Виконано інтегральну оцінку політичної активності, здійснено типізацію областей за її рівнем, виділено форми територіальної організації політичної активності та запропоновано заходи гарантування політичної активності.

41 АСТРОНОМІЯ

41.01 Загальні питання астрономії

41.10.18.0524/0216U003647

Розробка математичних моделей і дослідження наземних високошвидкісних магнітолевітуючих транспортних засобів та перспективних систем енергозабезпечення:

Заключний звіт /Інститут транспортних систем і технологій Національної академії наук України; Керівник Дзензерський Віктор Олександрович. – ДР 0110U006964. УДК 621.3:629.4:629.9:629.11:531.2:531.3:533.6:537:539.3.

2817 с.

Об'єкт дослідження - високошвидкісний наземний магнітолевітуючий транспорт на електродинамічному підвісі та автономні інтегровані вітросонячні системи енергозабезпечення з електрохімічними накопичувачами струму. Мета дослідження - розробка нових і розвиток існуючих фундаментальних і прикладних методів дослідження, направлених на вирішення фундаментальних проблем розробки і створення магнітолевітуючого транспорту, інших нових традиційних і нетрадиційних транспортних систем і технологій, окремих їх вузлів і конструктивних елементів, відповідного рухомого складу, бортових джерел живлення та автономних систем енергозабезпечення рухомих і стаціонарних об'єктів, розвиток напрямків з вітроенергетики та сонячної енергетики. Методи досліджень - аналітичні, чисельні та експериментальні. Теоретичні та практичні результати - розроблено математичні моделі і алгоритми їх аналітичної та чисельної реалізації на ПОМ і отримано результати досліджень динаміки, аеродинаміки, стійкості руху механічних та енергетичних об'єктів та інших аспектів функціонування, в тому числі високошвидкісних магнітолевітуючих транспортних засобів. Новизна - розроблено нові та вдосконалено існуючі фундаментальні та прикладні методи дослідження динаміки високошвидкісних магнітолевітуючих транспортних засобів і перспективних систем енергозабезпечення.

41.51 Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень

41.10.18.0525/0216U003934

Методи та засоби експериментальної системи моніторингу об'єктів ближнього космосу з метою виявлення потенційно загрозливих ситуацій та підготовки заходів щодо їх усунення (проект ЕСМОК-УА) ".Етап 3. Наповнення і підтримка баз даних, каталогу потенційно загрозливих космічних об'єктів на навколосеземних орбітах. Підтримка спеціалізованого інформаційного Web-сайту УМОС:

Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Кравчук Сергій Григорович. – ДР 0115U000849. УДК 520, 523.

26 с.

Організовані систематичні координатні спостереження низькоорбітальних космічних об'єктів в рамках Української мережі оптичних станцій УМОС (Миколаїв, Київ, Одеса, Львів та Ужгород). Отримані результати внесені в каталог положень УМОС. Забезпечено систематичну підтримку наповнення, функціонування та розвитку Web сайту УМОС для дослідження навколосеземного космічного простору (<http://umos.mao.kiev.ua/ukr/>). Організовані спектрофотометричні спостереження потенційно небезпечних астероїдів за допомогою спектрографа низької роздільної здатності. Завершено модернізацію спостережного комплексу АЗТ-2.

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.10.18.0526/0417U001125

Біленькf Юлія Олексіївна. Регулювання

природних монополій у сфері електропостачання в Україні: Дис... к.е.н. /Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 25.11.2016.

УДК 338.23 / 242.2.

196 с.: 25 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 165 назв.

Об'єктом дослідження є процеси регулювання природних монополій у сфері електропостачання в національній економіці. Метою дисертації є поглиблення теоретичних положень, обґрунтування науково-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи регулювання природних монополій у сфері електропостачання в Україні. У роботі вирішене актуальне наукове завдання щодо поглиблення теоретичних засад, удосконалення методичних підходів і організаційних положень з вдосконалення системи регулювання природних монополій у сфері електропостачання в Україні.

44.10.18.0527/0216U003771

Дослідження і розробка методів оптимального за мінімумом витрат енергії управління фізико-технологічними системами на основі топологоексергооекономічного підходу: Заключний звіт /Дніпродзержинський державний технічний університет; Керівник Садовий Олександр Валентинович. – ДР 0113U000379. УДК 621.1.016:+621.3.011.75:620.93.

122 с.

Об'єкт дослідження - процеси перетворення енергії, ексергії і матерії в реальній фізико-технологічній системі (ФТС) з оцінкою її економічних показників у часі. Представлено розробки наукових основ методів управління ефективністю енергоресурсозберігаючих технологій на основі топологоексергооекономічного підходу, реалізовані на базі уявлення в просторі станів структур ФТС., показано динамічні взаємозв'язки між термодинамікою необоротних процесів і ексергооекономікою. Прогнозні пропозиції - метод, що розробляється, перспективно використовувати при аналізі існуючих і створенні нових енерго- і ресурсозберігаючих технологій і устаткування, в яких одночасно використовується теплова, електрична, механічна, хімічна та інші види енергії у різних областях промислового виробництва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.10.18.0528/0216U003838

Розробка заходів з підвищення надійності функціонування енергооб'єктів шляхом захисту електрообладнання та персоналу: Заключний звіт /Українська інженерно-педагогічна академія; Керівник Пантелєєва Ірина Вікторівна. – ДР 0113U001986. УДК 620.9.

159 с.

Мета роботи - вдосконалення систем захисту енергооб'єктів з метою підвищення надійності. Об'єкт дослідження - процес фізичного та інформаційного захисту. Предмет дослідження - комбінований метод підвищення надійності. В рамках наукового дослідження проаналізовані сучасні заходи з підвищення надійності функціонування енергооб'єктів шляхом захисту електрообладнання та персоналу. Розроблені рекомендації щодо захисту електрообладнання електричних станцій та мереж. Запропоновані методи та способи захисту персоналу енергооб'єктів з використанням автоматизованих програмно-апаратних засобів. З метою забезпечення якості виробів із електроізоляційних матеріалів при механічній обробці розроблені рекомендації. Дана наукова робота спрямована на вирішення комплексу вказаних вище актуальних науково-технічних питань. Підставою для проведення вказаних науково-дослідницьких робіт є договір між ТОВ "Енергетик" та Українською інженерно-педагогічною

академією №12-08 Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.10.18.0529/0216U005119

Розробка комплексних заходів і методичних рекомендацій зі зменшення впливу на довкілля при будівництві та експлуатації фотоелектричних станцій: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Резцов Віктор Федорович. – ДР 0113U005151. УДК 620.9.

150 с.

Розроблено рекомендації з розвитку фотоенергетики України з врахуванням проблеми охорони довкілля та здоров'я людини. Підготовлено методичні рекомендації "Комплексні заходи та рекомендації зі зменшення впливу фотоелектричних станцій на довкілля"

44.29 Електроенергетика

44.10.18.0530/0416U005124

Плахтій Олександр Андрійович. Покращення електромагнітної сумісності перетворювачів тягових підстанцій постійного струму з живлячою та контактною мережами: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 07.07.2016.

УДК 621.314.

184 с.: 20 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 115 назв.

Об'єкт дослідження: електромагнітна сумісність перетворювачів тягових підстанцій постійного струму з живлячою та контактною мережами. Мета покращення електромагнітної сумісності перетворювачів тягових підстанцій постійного струму з живлячою і контактною мережею шляхом застосування активних трифазних випрямлячів з корекцією коефіцієнта потужності. Методи дослідження: класична теорія електричних кіл; чисельні методи рішення систем диференціальних і алгебраїчних рівнянь; методи рядів Фур'є; частотні методи теорії автоматичного керування, а також пакети комп'ютерних програм Matlab і MathCad. Теоретичні та практичні результати: отримані аналітичні співвідношення, що визначають залежність максимальної частоти комутації ключів дворівневого АВН з гістерезисною СУ у функції параметрів живлячої мережі, схеми АВН, навантаження та амплітуди гістерезиса; визначена регульовальна характеристика вихідної напруги АВН; отримані аналітичні залежності спектрів вихідної напруги та вхідного струму дворівневого, трирівневого та компенсаційного АВН від частоти ШІМ і частоти мережі; виконано синтез систем управління дворівневого, трирівневого та компенсаційного АВН, які реалізують поліпшені показники ЕМС. Наукова новизна: вперше отримана регульовальна характеристика вихідної напруги АВН з гістерезисною СУ, яка відображає аналітичну залежність вихідної напруги АВН у функції параметрів напруги живлення, навантаження АВН та регульовального коефіцієнта лямбда, що визначається відношенням фазного струму до вхідної фазної напруги. Отримана регульовальна характеристика дозволяє зробити оцінку стійкості роботи АВН в діапазоні регулювання напруги; вперше визначені аналітичні вирази, що визначають залежність максимальної частоти комутації дворівневого АВН з гістерезисною СУ, як функція від параметрів живлячої мережі, схеми АВН, навантаження та амплітуди гістерезиса. Розроблені вирази дозволяють на стадії проектування визначити частоту комутації ключів, що необхідно для вибору елементної бази АВН та визначення втрат потужності в ньому; отримані аналітичні вирази, що визначають залежність спектрів вищих гармонік вхідного струму та вихідної напруги дворівневого та

трирівневого АВН з системами управління з двосторонньою ШІМ від частоти модуляції та частоти живлячої мережі, що дозволяє визначити порядки вищих гармонік у мережах та спростити розробку паралельних фільтро-компенсуючих пристроїв; вперше розроблена система управління компенсаційного АВН з ШІМ, яка за рахунок синхронізації каналів керування окремих мостів з зсувом опорного сигналу ШІМ на кут зсуву, дозволяє реалізувати взаємну компенсацію вищих гармонік вхідного струму та вихідної напруги, чим досягається покращення показників ЕМС: коефіцієнт гармонійних спотворень (КГС) < 2%; коефіцієнт потужності (КП) > 99%; удосконалені алгоритми управління дворівневого та трирівневого АВН, які основані на двосторонній ШІМ, які реалізують процеси випрямлення та рекуперації з високим рівнем ЕМС: КГС < 5%, КП > 99%. Ступінь впровадження: результати дисертації впроваджено в розробках науково-виробничого об'єднання "ВЕРТИКАЛЬ" (м. Харків), науково-дослідного інституту "ХЕМЗ" (м. Харків) та конструкторського бюро "ВО ОВЕН" (м. Харків), а також в навчальному процесі УкрДУЗТ при викладанні курсів "Електромагнітна сумісність", "Основи промислової електроніки", та дипломному проектуванні студентів спеціальностей 7.092202 - "Електричний транспорт" та 7.092201 - "Електричні системи і комплекси транспортних засобів".

44.10.18.0531/0416U005126

Говоров Владлен Пилипович. Підвищення ефективності розподільчих мереж міст в умовах слабкої кореляції графіків навантажень та нелінійності характеристик електроприймачів: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 620:519.876.5:004.

207 с.: 27 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 124 назви.

Об'єктом дослідження є електромагнітні процеси в розподільчих електричних мережах міст. Мета досліджень полягає у підвищенні ефективності використання електричної енергії в системах електропостачання міст на основі врахування слабкої кореляції графіків навантажень та нелінійності характеристик параметрів електроприймачів. Методи дослідження. Розв'язання поставлених в дисертаційній роботі задач досягнуто на базі фундаментальних методів електротехніки, математичного аналізу, теорії імовірності та математичної статистики. При дослідженні процесів в електричних мережах з розрядними лампами використовувались методи гармонічного аналізу Перрі, а при оцінці ефективності режимів мереж - метод Аере. Достовірність проведених досліджень підтверджена коректним використанням чисельних методів розрахунку, високою схожістю результатів розрахунку режимів електричних мереж, що працюють в умовах слабкої кореляції графіків навантажень та нелінійності характеристик електроприймачів, з результатами експериментальних досліджень. Наукова новизна отриманих результатів: Вперше визначені особливості протікання реактивної потужності в розподільчих електричних мережах міст з освітлювальним навантаженням, які відрізняються наявністю реактивної потужності зсуву, що обумовлена інерційністю зарядів освітлювальних електроприймачів, а також потужності спотворень, яка обумовлена нелінійністю характеристик споживачів, отримала подальший розвиток теорія реактивної потужності, на основі визначення нового підвиду потужності, що має місце в електричних мережах з освітлювальним навантаженням і обумовлена інерційністю носіїв зарядів в плазмі розрядних ламп, чим забезпечується більша точність розрахунку режимів розподільчих електричних мереж, знайшли подальший розвиток методи оптимізації режимів електричних мереж на осно-

ві врахування соціальних наслідків від завад, що спричинені дією вищих гармонік, які у поєднанні із застосуванням методу вагових коефіцієнтів та приведенням критеріїв оптимізації до нормованого вигляду, забезпечують можливість одночасного врахування чисельно неспіврозмірних критеріїв економічної та соціальної ефективності, отримали подальший розвиток методи розрахунку електричних мереж з негармонійними напругами та струмами на основі роздільного обчислення реактивних потужностей зсуву і спотворень та визначення їх долі в загальній реактивній потужності, чим забезпечується можливість їх роздільної компенсації і, на її основі, зменшення втрат напруги та потужності в мережах. Розроблені і захищені патентами України, спосіб та програма розрахунку електричних мереж з негармонійним струмом та напругою впроваджено в АК "Харківобленерго" (м. Харків). Теоретичні та практичні результати дисертаційних досліджень впроваджено у навчальний процес Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова та Української інженерно-педагогічної академії при викладанні курсів "Освітлювальні електричні мережі та системи" і "Теорія автоматичного керування", "Електропостачання промислових підприємств та міст", "Інноваційні технології в енергетиці". Сфера використання: розподільчі електричні мережі міст.

44.10.18.0532/0216U005139

Інтеграція електричних транспортних засобів в електричну мережу: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Балахонцев Олександр Васильович. – ДР 0117U001773. УДК 621.311.17.

105 с.

Удосконалена схема бортового обладнання електромобіля. Запропонований подвійний накопичувач енергії на основі літій-іонної батареї та суперконденсатора. Розроблена схема підключення двох джерел енергії, яка дозволяє використовувати тягловий інвертор для одночасного керування потоками енергії від двох джерел. Рекомендована найкраща за техніко-економічними показниками схема станції швидкого заряджання електромобілів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.10.18.0533/0216U005190

Розробка системи протиаварійної автоматики енергосистеми зі значною часткою відновлюваної генерації: Заключний звіт /Інститут електродинаміки Національної академії наук України; Керівник Павловський Всеволод Віталійович. – ДР 0115U004168. УДК 621.311:621.316.9+004.4:004.9.

187 с.

Проведено аналіз існуючих засобів протиаварійної автоматики (ПА), які використовуються в електричних мережах ОЕС України. Виконано збір та аналіз даних щодо параметрів та режимів роботи електричних мереж південно-західної частини Одеської області. Сформовано поточні та перспективні моделі на 2020 рік з урахуванням розвитку традиційної генерації та генерації на відновлювальних джерелах енергії. Виконано розрахунки поточних та перспективних усталених режимів за нормальною схемою та розрахунки поточних режимів для ремонтних та ремонтно-аварійних схем мережі для максимуму та мінімуму навантажень споживачів зимового та літнього днів. Вперше сформовано структуру комплексу ПА, яка враховує особливості роботи вітрових та сонячних електростанцій. Розроблені алгоритми дозування керуючих дій та технічні вимоги до адаптивної ПА. Створено корисну модель адаптивної ПА. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.33 Атомна енергетика

44.10.18.0534/0216U003699

Розробка матеріалу вогнестійкого покриття інтумісцентного типу для електричних кабелів атомних станцій: Заключний звіт /Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; Керівник Коростильов Леонтій Іванович. – ДР 0114U001503. УДК 679.7.024:621.311.25.

82 с.

Об'єкт дослідження - полімерні і композиційні матеріали для виготовлення вогнестійкого покриття для захисту суднових електричних мереж та атомних електростанцій. Мета дослідження - створення матеріалу вогнестійкого покриття, що адаптовано для нанесення на поверхні електричних кабелів безпосередньо на місці їх зборки. Методи дослідження - методи планування експерименту, статистичні методи обробки результатів експериментів. Апаратура - термоелектричні перетворювачі ТХК, термометри, штангельциркуль. Наукова новизна: Отримано склад вогнестійкого покриття інтумісцентного типу, який найкращим чином відповідає вимогам до таких матеріалів за функціональними характеристиками (температура на поверхні об'єкту не перевищує 170...190 °С) та екологічною чистотою. Вперше отримано математичну модель впливу складу вогнестійкого покриття на теплоізоляційні властивості матеріалу. Розроблено методику експериментальних випробувань на вогнестійкість зразків вогнезахисних покриттів. Розроблено стандарт підприємства "Вогнестійке покриття електричних кабелів. Склад і властивості". Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.10.18.0535/0216U005229

Розробка методів тепловізійного моніторингу стану технологічного устаткування, комунікацій і споруд АЕС в рамках розвитку концепції підвищення безпеки ядерної енергетики: Заключний звіт /Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України; Керівник Клепиков Вячеслав Федорович. – ДР 0113U002595. УДК 539.1.04.06.

90 с.

На основі системного аналізу визначені фактори, які впливають на міру зношування і старіння матеріалів і конструкцій об'єктів АЕС. Визначено їх вплив на стан аварійності, особливості прояву дефектних структур у матеріалах і конструкціях а також інформативні параметри, які найбільш ефективно можуть контролюватися за допомогою тепловізійної ІЧ-радіометрії. З урахуванням усіх чинників, під впливом яких формуються інформаційні поля ІЧ-випромінювання, визначено напрямки застосування тепловізійного моніторингу енергетичного комплексу АЕС, принципи моделювання і інтерпретації даних при тепловізійній діагностиці і дефектоскопії, типи математичних моделей, теплофізичні критерії оцінки технічного стану об'єкта дослідження у полі ІЧ-випромінювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.10.18.0536/0216U005230

Розробка електрофізичного методу активно-термографічного контролю структурного стану матеріалів для оцінки ресурсу обладнання об'єктів атомної енергетики: Заключний звіт /Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України; Керівник Клепиков Вячеслав Федорович. – ДР 0113U002594. УДК 539.1.04.06.

95 с.

Проведені дослідження, спрямовані на розробку фізико-технологічних основ електрофізичного методу активного термографічного контролю структурного стану матеріалів

для оцінки ресурсу обладнання об'єктів атомної енергетики. Метод базується на особливостях поглинання електромагнітної енергії дефектними структурами у феромагнітних матеріалах і формування температурних аномалій на неоднорідностях у металі через перетворення частини електромагнітної енергії у тепло. Термопроявлення дефектних структур реєструються тепловізійними засобами контролю. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.35 Гідроенергетика

44.10.18.0537/0216U005231

Розробка концепції впровадження електрофізичних радіаційних методів очистки димових газів в паливно-енергетичному комплексі України: Заключний звіт /Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України; Керівник Клепиков Вячеслав Федорович. – ДР 0113U002593. УДК 539.1.04.06: 622.22.

80 с.

Обґрунтовано доцільність застосування електрофізичних радіаційних методів для підвищення рівня видалення шкідливих компонентів в димових газах теплової енергетики. Розроблено спосіб багатоступеневої очистки, що полягає у впливові на димові гази пучком електронів, потоком ультрафіолетового випромінювання та дією коронного розряду. Розроблено методику термографічного моніторингу пожегобезпечного стану кульових млинів для підготовки пилувугільної суміші. Розроблено концепцію комплексної діагностики димовідвідних споруд, устаткування для очистки газів та підготовки твердого палива. Робота розповсюджується за договірною ціною.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.43 Електротермія

45.10.18.0538/0216U003804

Розробка високоефективних систем електроопалення та методів їх проектування : Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Параска Георгій Борисович. – ДР 0114U000270. УДК 621.365.33: 628.132.

248 с.

Об'єкт дослідження - процеси енергоефективного виробництва теплової енергії, накопичення та передачі в системах електроопалення. Мета роботи - розробка високоефективних систем електроопалення на базі високонадійних електродних пристроїв нагрівання теплоносія, теплоаккумуляторів, інтелектуальних систем керування та методів їх проектування. Метод дослідження - теоретико-експериментальний. Системи електроопалення є досить перспективними та конкурентними відносно систем з використанням газових та твердопаливних котлів в разі використання їх в нічний період часу за двоохонними або тризохонними тарифами. Для цього системи електроопалення повинні в нічний час, з 23-00 до 7-00 накопичити достатньо теплової енергії, а в денний час обігрівати нею приміщення при мінімізації використання електроенергії. Для створення такої системи опалення була запропонована інноваційна система електроопалення на базі високонадійних електродних пристроїв нагрівання теплоносія, теплоаккумуляторів та інтелектуальних систем керування. Для цього були розроблені: конструкції електродних нагрівальних пристроїв з покращеними характеристиками по швидкості нагріву, надійності, довговічності, низьким масо-габаритним параметрам різної теплової та електричної потужностей; конструкції теплових аккумуляторів із конструктивними елементами направлення потоку та розділення теплої та холодної частин теплоносія

за рахунок використання ефекту "нульової плавучості". Систем електроопалення на базі високонадійних електродних пристроїв нагрівання теплоносія, тепло акумуляторів та інтелектуальних систем керування встановлена для опалення Подільського наукового фізико-технологічного центру Хмельницького національного університету. Методи проектування систем електроопалення на основі електродних котлів впроваджено на СП "Укрелектрокомплект", а також в навчальний процес при підготовці фахівців за спеціальностями "енергоменеджмент" та "електропобутова техніка".

45.51 Світлотехніка

45.10.18.0539/0416U003843

Наконечний Мирослав Степанович. Моделювання та розрахунок процесів у планарних індуктивних елементах для електронної пускорегулювальної апаратури люмінесцентних ламп: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 23.06.2016.

УДК 621.3.032.

134 с.: 6 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 125 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробленню математичних моделей дослідження магнітних та електричних характеристик планарних індуктивних елементів для високочастотного живлення люмінесцентних ламп. Проведено розрахунок вихідного каскаду ЛЛ, та моделювання роботи планарного індуктивного елемента в якості дроселя ЛЛ типу Т5 потужністю 35 Вт.

45.10.18.0540/0416U005122

Поталіцин Сергій Юрійович. Розробка науково-технічних основ впровадження компактних люмінесцентних ламп в системи зовнішнього освітлення: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 23.06.2016.

УДК 628.971:351.811.111.5.

144 с.: 12 табл., 92 іл. – Бібліогр.: 118 назв.

Дисертація присвячена проблемі енергозбереження в зовнішньому освітленні за рахунок використання світлових приладів із компактними люмінесцентними лампами. Розроблено методику розрахунку світлового приладу із заданими розмірами світлого тіла джерела світла та на її основі спроектовано світловий прилад з компактною люмінесцентною лампою.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.01 Загальні питання електроніки і радіотехніки

47.10.18.0541/0216U003956

Розроблення технології низькотемпературного гібридного синтезу масивів наноструктур на основі оксиду цинка для сенсорів та перетворювачів на поверхневих акустичних хвилях: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Якименко Юрій Іванович. – ДР 0114U001610. УДК 621.383.7.

191 с.

Розроблений високочутливий сенсор ультрафіолетового випромінювання (УФ). Базова структура УФ сенсора на поверхневих акустичних хвилях (ПАХ) представляє собою резонатор з двома аполізованими зустрічно-штирєвими перетворювачами (ЗШП), реверсивним багатополосковим відгалужувачем (РБПВ) і наноструктурованим шаром ZnO або

ZnO: Al. Як матеріал підкладки для отримання високо-ефективного ПАХ резонатора обраний ніобат літію LiNbO₃, який характеризується високим коефіцієнтом електромеханічного зв'язку. Виготовлені резонатори мають наступні типові характеристики: резонансна частота резонатора з наностержня ZnO становить 37.56 МГц; ширина смуги пропускання - 420 кГц; внесене загасання - нижче 21 дБ. Для резонатора з наностержнями ZnO: Al ці параметри мають значення 37.39 МГц, 470 кГц і 37 дБ відповідно. Зсув частоти сенсора на ПАХ з наностержнями ZnO склав близько 150 кГц, а для УФ сенсора на ПАХ з наностержнями ZnO, легованими алюмінієм, зсув частоти склав близько 100 кГц при опроміненні УФ випромінюванням. Обидва типи чутливих покриттів забезпечують вибірковість до УФ випромінювання. Доведено, що застосування наностержнів значно підвищує чутливість, що пояснюється значним збільшенням робочої площі чутливого елемента (в 10-20 разів). Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.10.18.0542/0216U005178

Фізико-технічні основи конструктивно-технологічних рішень сонячних елементів на нанокристалічних кремнієвих плівках з використанням рідкісноземельних елементів та гетероструктурах АЗВ5: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут прикладної електроніки Національного технічного університету України "КПІ"; Керівник Якименко Юрій Іванович. – ДР 0113U002306. УДК 621.383.7.

211 с.

Комплексна оптимізація технології виготовлення радіаційно-стійких сонячних елементів на гетероструктурах АЗВ5, на монокристалічному кремнії та на нанокристалічних кремнієвих плівках, легованих рідкісноземельними елементами, сформованих методом синтезу кремнієвих нанокристалічних тонкопліткових шарів. Розроблені і практично реалізовані технологічні операції виготовлення високоефективних радіаційно-стійких кремнієвих нанокристалічних тонкопліткових та гетероструктурних АЗВ5 сонячних елементів. Виготовлено радіаційно-стійкі сонячні елементи, які за сукупністю економічних, вихідних та експлуатаційних параметрів не поступаються існуючим світовим аналогам. Розроблено модель входження рідкісноземельних домішок у нанокристалічний кремній для легування плівок з метою підвищення їх фоточутливості. Це дозволяє більш точно розраховувати технологічні режими та збільшити загальну контрольованість процесу легування. Створені методики досліджень кристалічної структури, електрофізичних та оптичних властивостей пліткових шарів та фотоелектричних властивостей сонячних елементів на їх основі, а також процесу масопереносу на інтерфейсі та еволюції концентраційних розподілів основних елементів і домішок по товщині шаруватих пліткових систем "метал-кремній" та "метал - гетероструктура АЗВ5". Комплексність підходу до досліджень та розробки технології виготовлення радіаційно-стійких СЕ, дозволила укомплектувати виготовленими СЕ сонячні батареї першого наносупутник НТУУ "КПІ" "PolyITAN-1", який успішно функціонує на навколосемній орбіті півтора року. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.05 Теоретична радіотехніка

47.10.18.0543/0216U003803

Аналогово-цифрові та цифро-аналогові вимірювальні перетворення амплітудних і фазочастотних параметрів радіосигналів із одночасним підвищенням роздільної здатності та швидкодії: Заключний звіт /Хмельницький

національний університет; Керівник Троцишин Іван Васильович. – ДР 0113U002066. УДК 621.317.

724 с.

Об'єкт дослідження - процеси та процедури здійснення АЦ та ЦА вимірювальних перетворень амплітудних та фазочастотних параметрів радіосигналів. Метою є розробка та створення нових вимірювальних ЦАП - АЦП для амплітудних та фазочастотних параметрів радіосигналів, з кращими (в рази) характеристиками, у порівнянні із класичними АЦП. Підвищення точності та швидкодії вимірювань є основним питанням теорії вимірювань. Для класичних методів відзначено: що добуток вказаних параметрів є величиною постійною, або збільшення точності вимірювань при збільшенні часу вимірювань (зменшення швидкодії); або ж, навпаки: швидкі вимірювання виконуються із значними похибками. Основною парадигмою НДР є той факт, що "Будь-яке вимірювання є АЦП", - безліч значень вимірюваної величини, замінюються згідно методів вимірювального перетворення, цифровим еквівалентом. Процедура перетворення значень неперервної фізичної величини у відліки цифрових значень називається квантуванням (за рівнем, або за часом), і створює похибки квантування, які розділяються на методичні (метод вимірювального перетворення), та інструментальні, (кінцева роздільна здатність реальної схеми вимірювачів). Досліджено новітні підходи вимірювальних перетворень фізичних електричних величин (частота, фазовий зсув, амплітуда). Для практичних досліджень використовувалось як комп'ютерне моделювання шкал КТВП, ЦАП і АЦП різної схематехніки, а також експериментальні макети частотомірів коінцидентції, фазометра коінцидентції, цифрового синтезатора. Контроль і порівняння забезпечували цифровий та аналоговий осцилографи (DS5032E, С1-96), генератори (ГЗ-112, Г4-116), частотоміри (ЧЗ-34, ЧЗ-57), міст Р3003. Встановлено, і практично доведено, що лише для методу коінцидентції кількість квантованих значень шкали вимірювального перетворення ЦАП-АЦП значно більша ніж використовують у класичних двійкових перетворювачах. Доведено, що саме це дозволяє одночасно збільшувати і точність і швидкодію вимірювання, як фазочастотних так і амплітудних параметрів радіосигналів, в 10-100 разів. Найбільш ефективними будуть інвестиції у створення і освоєння серійного випуску універсальних мікросхем програмованих перетворювачів ЦАП-АЦП на одному кристалі, і замінити багатотисячну номенклатуру класичних ЦАП і АЦП

47.10.18.0544/0216U005262

Вуглецьмісткі композиційні текстильні матеріали для захисту від електромагнітних випромінювань: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Вишняков Леон Романович. – ДР 0115U001322. УДК 621.762:661.66:687.17.

71 с.

Об'єкти дослідження – вуглецьмісткі композиційні текстильні матеріали для захисту від електромагнітних випромінювань. Мета проекту – розробка структури та складу текстильних (тканих та трикотажних) матеріалів, що можуть бути застосовані для захисту людей та техніки від електромагнітних хвиль. Методи дослідження – фізико-механічні випробування, електричні випробування. Проведені експерименти з виготовлення зразків вуглецьмістких текстильних композиційних матеріалів з використанням вуглецевих волокон на ткацькому та трикотажному обладнанні. Відпрацьовані методики вимірювання екрануючих характеристик текстильних комбінованих полотнин на частотах промислового і радіолокаційного діапазону. Визначені екрануючі властивості зразків композиційних вуглецьмістких текстильних матеріалів та надані практичні рекомендації щодо їх серій-

ного випуску.

47.13 Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва

47.10.18.0545/0416U003826

Ушаков Сергій Іванович. Методи компенсації впливу багатопроменевості сигналу спільного джерела в пасивних радіотехнічних системах частотно-часової синхронізації:

Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 29.06.2016.

УДК 621.396.96.

183 с.: 7 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Об'єкт - процес синхронізації в пасивних багатопозиційних радіотехнічних системах синхронізації просторово-рознесених еталонів часу та частоти з використанням сигналів сторонніх спільних джерел. Мета - підвищення точності звірення просторово-рознесених мір часу та частоти в пасивних системах синхронізації шляхом компенсації впливу багатопроменевого поширення сигналу спільного джерела (ССД). Предмет дослідження - пасивний метод синхронізації з використанням сигналу зовнішнього джерела (СЗД), похибки синхронізації та їх джерела, процедури обробки результатів вимірювань зсуву шкал часу і частоти в умовах наявності багатопроменевого поширення ССД. Методи - теорії часового, спектрального і кореляційного аналізу, математичного моделювання процесів у пасивних системах синхронізації, експериментальної перевірки достовірності результатів теоретичних досліджень. Результати - розроблено новий метод компенсації впливу багатопроменевості сигналу спільного джерела на результуючу похибку синхронізації багатопозиційної пасивної системи; розроблено нову математичну модель багатопозиційної пасивної системи синхронізації; розроблено нові принципи побудови компенсаторів багатопроменевих сигналів у багатопозиційних пасивних системах синхронізації. Впроваджено - в навчальному процесі та науково-дослідних роботах ХНУРЕ, у Метрологічному центрі військових еталонів Збройних Сил України, у ННЦ "Інститут метрології". Галузь використання - системи синхронізації часу і частоти

49 ЗВ'ЯЗОК

49.03 Теорія зв'язку

49.10.18.0546/0416U005250

Вовк Олесь Олегівна. Методи підвищення стійкості та пропускну здатності систем прихованої передачі інформації:

Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 07.09.2016.

УДК 621.391.

177 с.: 23 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 126 назв.

Об'єкт - процес обробки, захисту та прихованої передачі інформації в телекомунікаційних системах та мережах. Мета - підвищення ефективності систем прихованої передачі інформації у телекомунікаційних системах на основі стеганографічного методу з високими показниками стійкості та пропускну здатності. Методи - теоретико-множинного підходу, цифрової обробки сигналів та зображень, теорії кодування, багатокритеріальної оптимізації. Результати - розроблено комплексний критерій оцінювання стеганографічних систем, що дозволив отримати кількісні значення багатокритеріального аналізу стеганографічних методів із врахуванням вимог до методів вбудовування в залежності від призначення системи та з урахуванням важливості показників якості; удосконалено стеганографічний метод вбудовування даних у вейвлет-коєфіцієнти зображень шляхом інтегра-

ції принципів частотного методу Коха-Жао, а також підвищення пропускну здатності стеганографічної системи завдяки розширенню діагоналі вбудовування та використанню двох матриць вейвлет-перетворення для приховування повідомлення; розроблено стеганографічний метод вбудовування даних у нерухомі зображення, що базується на послідовному застосуванні дискретного косинусного та дискретного вейвлет-перетворення та використовує удосконалені методи підвищення стійкості стеганографічних систем до геометричних атак та попередню обробку інформації, що підлягає вбудовуванню. Впроваджено - у навчальному процесі з дисциплін "Захист інформації у телекомунікаційних системах", "Теорія електричного зв'язку", "Основи стеганографічного захисту інформації" та при виконанні НДР № 276-4 "Технології створення інтегрованих інформаційних систем на основі мереж цифрового мобільного зв'язку". Галузь використання - телекомунікаційні мережі

49.10.18.0547/0216U005346

Структурні методи оброблення візуальної інформації у прикладних задачах медичної інформатики: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Вишневський Віталій В'ячеславович. – ДР 0114U000018. УДК 004.77:621.391:002.

88 с.

Виконана робота з адаптування структурних методів, засобів та алгоритмів оброблення візуальної інформації для застосування у нових розподілених інформаційних технологіях обробки візуальної інформації біомедичного призначення. Роботи виконувались в наступних напрямках: - адаптація засобів структурного аналізу та дослідження двовимірних сигналів на прикладі цифрових електрокардіограм; - адаптація засобів структурного аналізу та дослідження тривимірних сигналів на прикладі цифрових векторкардіограм; - розробка прототипів інформаційних технологій в галузі медичної інформатики з використанням структурного аналізу візуальної інформації. Методи дослідження - системний аналіз, структурний аналіз візуальної інформації, апроксимація даних параметричними сплайнами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.01 Загальні питання автоматичної й обчислювальної техніки

50.10.18.0548/0416U005121

Кравченко Ольга Віталіївна. Метод прогнозування надійності дискретних пристроїв на основі моделювання процесу деградації комп'ютерних компонентів: Дис... к.т.н. /Черкаський державний технологічний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 004.942.

152 с.: 5 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливого наукового завдання з розробки методу прогнозування надійності дискретних пристроїв, що враховує фізичні властивості матеріалу при дослідженні процесу деградації. Удосконалено фізичну модель дискретного пристрою на основі використання моделей композитних матеріалів та тонких оболонок з включеннями шляхом врахування міжфазового прошарку, що забезпечує підвищення точності в розрахунку коефіцієнта крихкості матеріалу дискретного пристрою. Удосконалена модель враховує властивості матеріалів композитної комп'ютерної системи, які змінюють свої властивості

завдяки впливу напруги та температури в процесі експлуатації. Розроблено та удосконалено теоретичний метод прогнозування технічного стану дискретного пристрою який використано його для запропонованої моделі композитних комп'ютерних систем, що забезпечило можливість побудови алгоритмічного та програмного забезпечення для оцінки надійності та прогнозування технічного стану засобів обчислювальної техніки. Отримано залежності значення функції характеристики поведінки матеріалу дискретного пристрою від товщини міжфазового прошарку на основі моделі фізичного стану дискретного пристрою шляхом врахування зміни властивостей міжфазового прошарку, що забезпечує практичну оцінку технічного стану комп'ютерних систем та компонентів. Практичним результатом дисертаційного дослідження є інтелектуальна підсистема прогнозування надійності. Точність прогнозування підвищена на 7-10%.

50.05 Теоретичні основи програмування

50.10.18.0549/0216U005349

Розроблення теорії, методів та технологій оптимального управління гарантоздатною комп'ютерною мережею: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Жуків Ігор Анатолійович. – ДР 0113U000082. УДК 004.7(047,31).

100 с.

Об'єктом дослідження є гарантоздатні комп'ютерні мережі. Предметом дослідження є теорія, методи та технології оптимального управління гарантоздатною комп'ютерною мережею. Метою проекту є розробка теоретичних засад, методів, моделей і технологій оптимізації обслуговування трафіку гарантоздатних комп'ютерних мереж. В основу проекту покладені парадигми управління комп'ютерною мережею на базі марківських процесів, фрактальних процесів та тензорних моделей трафіку гарантоздатних комп'ютерних мереж. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.10.18.0550/0416U005083

Добровольський Євген Леонідович. Методи та моделі інформаційно-аналітичної підтримки прийняття рішень в сфері інформаційної безпеки держави: Дис... к.т.н. /Національний авіаційний університет. – Захищена 07.07.2016.

УДК 004.046.

195 с.: 20 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливої наукової задачі - розробці новітніх методів та моделей інформаційно-аналітичної підтримки процесів прийняття рішень щодо забезпечення інформаційної безпеки держави. Зазначені методи забезпечують підвищення ефективності (автоматизацію) використання національних інформаційних ресурсів, дозволяють отримувати кількісні оцінки виміру громадської активності населення, її статистичних характеристик та прогнозування розвитку явища. В роботі: 1) Розроблено методи автоматизації отримання та аналітичної обробки суспільно значущої інформації в інтересах забезпечення національної безпеки держави в розрізі вивчення громадської активності; 2) Розроблено моделі оцінки стану соціальних явищ та аналітичної підтримки прийняття рішень інформаційної безпеки; 3) Побудовано структурно-функціональне рішення для інформаційно-аналітичної системи оцінки соціальних явищ громадської активності.

50.33 Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси

50.10.18.0551/0416U005021

Піх Володимир Ярославович. Процессоры спектрального косинусного преобразования Фурье на основе различных корреляционных функций и теоретико-числовых базисов: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 02.07.2016.

УДК 681.325.

170 с.: 29 табл., 65 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Об'єкт дослідження - процеси цифрового опрацювання сигналів спеціалізованими процесорами спектрального перетворення у базисі Хаара-Крестенсона; предмет дослідження - методи та засоби опрацювання сигналів на основі дискретних спектральних перетворень на основі різних кореляційних функцій та теоретико-числових базисів; новизна - вперше розроблено метод швидкодіючого аналого-цифрового перетворення сигналів у кодовій системі Хаара-Крестенсона, який, у порівнянні з відомими аналогами, дозволяє розпаралелити формування кодів залишків у базисі Хаара згідно набору взаємо-простих модулів і не потребує додаткових міжбазисних перетворень Радемахера-Крестенсона для високопродуктивної реалізації модульних операцій множення та додавання цифрових даних у базовому кореляційному модулі спектрального спецпроцесора; вперше розроблено метод дискретного косинусного перетворення Фур'є на основі адаптації характеристик ортогональних базисних функцій до експериментальної реалізації коваріаційної функції автокореляції що, у порівнянні з відомими методами, дозволило зменшити кількість та спростити складність обчислювальних операцій алгоритму спектрального опрацювання сигналів; удосконалено метод формування цифрових значень ортогональних базисних функцій перетворення Фур'є шляхом переставлення їх кодів у системі залишкових класів, що спростило алгоритм спектрального перетворення та підвищило його швидкодію; отримав подальший розвиток метод обчислення значення спектру для однієї базисної функції шляхом розпаралелення виконання операцій множення діючих та затриманих у часі залишків цифрових відліків вхідного процесу у системі взаємо-простих модулів, множення отриманих залишків добутків на залишки відповідної ортогональної базисної функції та їх накопичуюче додавання на виході однієї точки спектру, що дозволило, у порівнянні з виконанням аналогічних операцій над двійковими кодами у базисі Радемахера, розпаралелити обчислювальні процеси та підвищити швидкодію визначення спектру.

50.37 Обчислювальні центри (ОЦ)

50.10.18.0552/0416U003873

Тодоріко Ольга Олексіївна. Моделі та методи очищення та інтеграції текстових даних в інформаційних системах: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 004.912 : 004.6:004.02(043.3).

164 с.: 14 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 147 назв.

Об'єкт дослідження – процеси очищення та інтеграції текстових даних в інформаційно-довідкових та пошукових системах. Мета дослідження - удосконалення технологій очищення та інтеграції текстових даних в довідкових і пошукових інформаційних системах за рахунок використання моделі словозмінної парадигми та методу побудови лексемного індексу при організації пошуку за схожістю. Методи дослідження: методи математичного моделювання, методи об'єктно-орієнтованого аналізу та синтезу програмного забезпечення з використанням уніфікованої мови системного

моделювання UML, методи створення лінійних та нейронних класифікаторів, методи теорії ймовірності та статистичного аналізу експериментальних даних. Теоретичні і практичні результати: створення програмного забезпечення у вигляді бібліотеки класів на мові Java для організації словникового пошуку за схожістю та інтеграції наборів даних. Наукова новизна одержаних результатів: вперше: - розроблено моделі словозмінної парадигми, які відрізняються способом представлення слів та обчислення приблизної міри схожості між представленнями, способом врахування форм слів та позицій символів у словах, що дозволило створити підґрунтя для побудови лексемного індексу, реалізації методу пошуку за схожістю, очищення та інтеграції наборів даних; - запропоновано метод побудови лексемного індексу, який відрізняється від існуючих зменшенням кількості записів за рахунок відображення всіх словоформ слова в один запис індексу, що дозволяє при попередній фільтрації скоротити кількість обчислень міри схожості між зразком та всіма формами слів; удосконалено метод пошуку за схожістю текстової інформації в довідкових та пошукових системах за рахунок використання моделей словозмінної парадигми та лексемного індексу, що дозволяє збільшити точність та повноту попередньої фільтрації; дістала подальшого розвитку інформаційна технологія очищення та інтеграції наборів даних, яка за рахунок вдосконалення методу пошуку за схожістю дозволяє спростити операцію обчислення міри схожості. Ступінь упровадження: результати дисертаційної роботи застосовано у процесі документообігу приймальної комісії для очищення даних в "Системі реєстрації абітурієнтів" Державного вищого навчального закладу "ЗНУ" та для зіставлення записів даної системи та системи електронної подачі заявок для вступу в вищі "Електронний вступ" МОН України, а також використані у навчальному процесі на кафедрі інформаційних технологій Державного вищого навчального закладу "ЗНУ". Галузь використання - очищення та інтеграція інформаційних систем.

50.10.18.0553/0416U005052

Шапорін Володимир Олегович. Моделі та методи аналізу ризиків безпеки інформаційних систем: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 04.07.2016.

УДК 004.056.5+004.413.4.

162 с.: 8 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 94 назви.

Дисертація присвячена підвищенню достовірності процесу аналізу та оцінки ризиків, а також якості визначення ймовірності виникнення загроз та небажаних інцидентів в інформаційних системах при побудові комплексних заходів щодо забезпечення інформаційної безпеки систем.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.10.18.0554/0216U003845

Забезпечення роботи об'єднаного кластеру ДНУ НТК "Інститут монокристалів" та ІСМА НАН України, як ресурсного центру УНГ: Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Жикол Олег Анатолійович. – ДР 0115U001465. УДК 004.738:001.89. 63 с.

Забезпечено надійну роботу вузлів сегменту кластеру, який належить ДНУ НТК "ІМК" (57 розрахункових вузлів, 2 вузла віртуалізації та зберігання даних). Середня доступність грид-ресурсів сайту UA-ISMA в EGI протягом року склала 88% згідно статистичних даних <http://argo.egi.eu>. Користувачам об'єднаного кластеру надано 2127,6 тис. CPU годин, з них: 1255 тис. віртуальним організаціям УНГ та

міжнародних проектів з фізики високих енергій Alice та Belle; 731 тис. - науковцям інших установ НАН та МОН України; 141 тис. - науковцям ДНУ НТК "ІМК" та ІСМА. Результати наукових та науково-технічних розрахунків, які проведено з використанням ресурсів об'єднаного кластеру, оприлюднені в 30 статтях у міжнародних фахових журналах, з яких 22 містять згадування про використання ресурсів УНГ для виконання досліджень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.10.18.0555/0417U001064

Бейнер Петро Сергійович. Інформаційно-вимірювальна система моніторингу температурного режиму гідротехнічних споруд АЕС: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 22.12.2016.

УДК 504.064.36:[556:621.039].

163 с.: 16 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

Об'єкт дослідження- процес моніторингу гідротермічних параметрів в циркуляційній воді в ГТС АЕС. Метою дослідження є розробка ІВС моніторингу гідротермічних параметрів АЕС для оптимізації функціонування енергосистеми шляхом комп'ютерної обробки даних про стан ГТС з урахуванням метеорологічних факторів і об'єктивного прогнозу температурного режиму циркуляційної води. Методи дослідження - Теоретичні аспекти роботи ґрунтуються на комплексному використанні методів теорії побудови інформаційно-вимірювальних систем; для узагальнення вимірюваних гідрометеорологічних параметрів використані положення теорії баз даних; при виборі структурної схеми ІВС і підвищення захисту інформації в ній застосовано алгоритми та методи побудови бездротових сенсорних мереж, принцип імовірнісного подання даних; реалізація програмного комплексу ґрунтується на методах векторної комп'ютерної графіки та Web-програмуванні; експериментальні дослідження виконані за допомогою імітаційного моделювання в MathCad. Результатом дисертаційної роботи принцип формування єдиної бази даних метеорологічної та гідротермічної інформації у ГТС, що дозволило виконати комплексну, системну обробку даних й використати отримані результати для більш точного і достовірного прогнозування гідротермічного режиму циркуляційної води, яка бере участь у системі оборотного водопостачання АЕС; обґрунтованої методики створення розподіленої системи збору метеорологічної та гідротермічної інформації у ГТС на базі енергоефективної структури бездротової сенсорної мережі (БСМ) з підвищеною стійкістю до відмов, що дозволило дистанційно вимірювати температуру води в контрольних точках, розташованих на протяжній відстані між собою. Наукова новизна: вперше розроблено метод формування єдиної бази даних метеорологічної та гідротермічної інформації в ІВС моніторингу температурного ГТС, що дозволило не тільки виконати комплексну, системну обробку даних, а й використовувати довгострокову інформацію з урахуванням "рози вітрів" для більш точного і достовірного прогнозування гідротермічного режиму циркуляційної води, яка бере участь в системі оборотного водопостачання АЕС; удосконалено метод підвищення відмовостійкості мережі передачі інформації ІВС моніторингу температурного режиму ГТС шляхом розробки структури бездротової сенсорної мережі для моніторингу фізичних величин, розподілених на великих відстанях АЕС. Сфера використання: навчальний процес.

50.10.18.0556/0417U001065

Галиця Віталій Іванович. Контрольно-діагностичні засоби збору та перетворення інформації для тестування рівня підготовленості спортсменів: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 22.12.2016.

УДК 654.937.

200 с.: 5 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Об'єкт дослідження- є процес комп'ютерної діагностики рівня підготовленості спортсменів протягом їх тренувальної та змагальної діяльності. Метою дослідження є створення нових та удосконалення існуючих методів і технічних засобів комп'ютерної діагностики рівня підготовленості спортсменів на базі комплексного розв'язання задачі характеристики функціональних і біомеханічних показників. Методи дослідження -метод біо-кінематичного моделювання біомеханічних систем, метод відеоаналізу спортивних рухів з використанням принципу пропорційності при кінематичних вимірах рухів, метод акселерометричного і кардіо-моніторингу, метод психодіагностики вимірювання параметрів - показників реактивності психіки атлета на прямий і периферійний зовнішній подразник. Результатом дисертаційної роботи створення інтерактивного діагностичного комп'ютерного комплексу для визначення швидкості вильоту спортивного снаряда в метаннях, що надає атлетові інформацію про розрахункову дальність, інтенсивність спроби та кількість виконаних ним спроб в тренувальному періоді у закритих приміщеннях; створено інтерактивний тренажер для контролю швидкості розбігу атлета в стрибках у довжину з візуальним зворотнім зв'язком при виконанні розбігу - на замовлення Національного Олімпійського комітету України (м. Київ); створена діагностична система вимірювання швидкості вильоту м'яча, розрахункової дальності та кількості спроб при відпрацюванні першого удару на майданчику для гри у гольф для спортивного клубу "Superior" (м. Харків). Наукова новизна: отримали подальший розвиток інструментальні методи діагностування підготовленості спортсмена, а саме: визначення інтенсивності і амплітуди виконання силових вправ, а також параметрів ударів в єдиборствах; варіаційного аналізу серцевого ритму атлета в процесі виконання ним спортивної вправи заданої інтенсивності; рівня стану психомоторної функції атлета у вигляді реакції периферійної уваги на зовнішній подразник. Сфера використання: навчальний процес.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.10.18.0557/0216U005021

Розробка та дослідження елементів і систем автоматизації та їх моделювання: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Древецький Володимир Володимирович. – ДР 0110U000823. УДК 681.5.

379 с.

Об'єкт дослідження - процеси транспортування теплової води по поверхні ґрунту з метою його обігріву, водорегулювання на автоматизованих сушувально-зволожувальних системах, вилучення шкідливих домішок при очищенні стічних вод від важких металів в умовах багатокомпонентного складу забруднень, природні, техногенні і технологічні процеси у пористих середовищах, перетворення параметрів інформаційних сигналів вимірювальних приладів. Мета роботи - розробка та дослідження елементів і систем: автоматизації обігріву ґрунту, керування вологозабезпеченістю на автоматизованих осушувально-зволожувальних системах, керування процесом вилучення шкідливих домішок

при очищенні стічних вод від важких металів в умовах багатокомпонентного складу забруднень, математичне моделювання природних, техногенних і технологічних процесів та розробка нових засобів автоматичного контролю і регулювання. Методи дослідження - математичне, комп'ютерне моделювання теплових та масообмінних процесів, числові розрахунки на ЕОМ, натурні експерименти, статистична обробка, методи математичного, структурно-логічного аналізу, теорія нечітких множин, метод порівняння та аналогій, функціональне та імітаційне моделювання, монографічний, історичний методи та теорія керування.

50.49 Автоматизовані системи організаційного керування

50.10.18.0558/0216U005227

Розроблення і дослідження моделей, методів та технологій проектування, програмування і управління хмарними IT-інфраструктурами: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут інформаційних процесів Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"; Керівник Теленик С.Ф. – ДР 0113U002285. УДК 519.7: 681.518.

396 с.

Звіт про НДР: 396 с., 82 рис., 7 табл., 141джерел. Об'єкт дослідження - хмарні технології, процеси проектування, реалізації, впровадження, експлуатації і розвитку хмарних IT-інфраструктур. Мета роботи - суттєве прискорення процесу розвитку хмарних обчислень і підвищення їх ефективності, надійності і якості на основних етапах життєвого циклу, насамперед впровадження і експлуатації, за рахунок розробки та дослідження комплексу математичних та інформаційних моделей і методів аналізу систем управління хмарною IT-інфраструктурою. Методи та засоби дослідження - методи теорії систем масового обслуговування, штучного інтелекту, сучасної загальної і алгоритмічної алгебри, математичної логіки, загальної теорії систем. Основна увага у роботі приділена створенню математичних моделей та методів аналізу і управління хмарними IT-інфраструктурами, що спрямовані на прискорення процесу проектування у галузі хмарних технологій, забезпечення комплексного управління застосуваннями, ефективного управління апаратними та програмними засобами хмарних IT-інфраструктур, вирішення актуальних проблем з розбудови інформаційного суспільства, створення систем спеціального та подвійного призначення. Основним напрямком використання результатів НДР є створення конкурентоспроможних програмних та технічних засобів управління хмарними IT-інфраструктурами. Умови одержання звіту: за договором. 252056, Київ-56, пр. Перемоги, 37, НТУУ "КПІ", НДІ П. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.10.18.0559/0216U005397

основи інтеграції процесів автоматизації технічної підготовки, планування та оперативного управління виробництвом (авіаційним і машинобудівним) на базі PLM-технологій: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Пауленко Петро Миколайович. – ДР 0113U000081. УДК 005.311.2:004.094.

326 с.

Об'єктом дослідження є процеси управління виробничими і проектними даними в середовищі інтегрованих автоматизованих систем, їх інтеграція та колаборативне використання на всіх етапах життєвого циклу виробів наукомістких виробництв. Метою роботи є проведення комплексу теоретичних та експериментальних досліджень зі створен-

ня наукових основ автоматизації та інтеграції функцій технічної підготовки та оперативного управління позаказним виробництвом на базі інтегрованих в єдине інформаційне середовище автоматизованих систем виробничого призначення та сучасних PLM-технологій. Методи дослідження: методи інформаційного, математичного, функціонального (ARIS Toolset) та імітаційного моделювання (ARIS Simulation), методи статистичного аналізу, методи експертної оцінки, теорія прийняття рішень, теорія управління, компонентна технологія проектування програмних систем. Використані сучасні інструментальні засоби моделювання ARIS та універсальна PDM-система ENOVIA SmarTeam. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.01 Загальні питання гірничої справи

52.10.18.0560/0416U003880

Іорданов Ігор Вячеславович. Підвищення безпеки застосування електроенергії на шахтах, небезпечних по газу і пилу, шляхом використання надшвидкодійних комутаційних пристроїв на електрогідролінійній основі: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет". – Захищена 30.06.2016.

УДК 622.411.33:621.31.

145 с.: 17 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 84 назви.

В роботі запропонована і детально проаналізована ідея безпечного використання електроенергії на вугільних шахтах небезпечних по газу або пилу, що забезпечується зняттям напруги з аварійного елемента обладнання ще до займання ним навколишнього середовища виключно за рахунок швидкодії захисного апарату, без будь-яких додаткових технічних рішень. Виконані наукові дослідження дозволили обґрунтувати вимоги до надшвидкодійної захисної апаратури, призначеної для експлуатації на вугільних шахтах, небезпечних за газом або пилом, а також і на інших підприємствах галузі. Розроблено концепцію створення магнітної станції нового покоління зі змінюваною структурою, яка забезпечує безпечне застосування електроенергії на конкретній дільниці, а, отже, і на всій вугільній шахті, небезпечній за газом або пилом, що виключає можливість займання навколишнього середовища від джерела електричної енергії в аварійному режимі, за рахунок комплектації цієї станції захисними пристроями надшвидкодійного вимикання на електрогідролінійній основі.

52.10.18.0561/0417U001022

Лашчина Дар'я Олександрівна. Нормалізація мікроклімату в підземних камерах шахт з працюючим обладнанням: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Криворізький національний університет". – Захищена 16.12.2016.

УДК 622.418:622.8.

175 с.: 8 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 114 назви.

Об'єкт дослідження - процеси охолодження вентиляційного повітря в підземних камерах шахт з джерелами тепла. Методи дослідження - теоретичні дослідження процесів охолодження повітря в камерах, які базуються на фундаментальних положеннях термодинаміки та аерогазодинаміки; експериментальні дослідження параметрів пневматично-вихрової установки за різних значень тиску в підвідній магістралі стисненого повітря в промислових умовах камер шахт; теорія регресійного аналізу та математичної статистики. Новизна: уперше встановлено параметри нормалізації мікроклімату в підземних камерах шахт в умовах максимальної температури повітря $t_k=38^{\circ}\text{C}$, серед яких гра-

ниче співвідношення масових витрат охолоджуючого повітряного струменя до охолоджуваного повітря в камері, що дозволяє підтримувати температуру повітря в камері на рівні 20-24°C; уперше розроблено математичну модель теплообміну в підземних камерах з наявними джерелами тепла на підставі вибору структури повітряних потоків у вигляді моделі ідеального перемішування, що дає можливість описати закономірності зміння температури потоку повітря в часі; уперше розроблено алгоритм керування тепловим режимом у камерах шахт на підставі обґрунтованого вибору оптимальних значень керованих параметрів повітряних потоків з урахуванням впливу їх некерованих величин і джерел тепла, що реалізується у спеціальному програмному забезпеченні, яке дозволяє автоматизувати процес керування параметрами мікроклімату; удосконалено метод регулювання параметрів мікроклімату в підземних камерах шахт з джерелами тепла за рахунок реалізації режиму провітрювання, або охолодження, що дозволяє знизити енерговитрати в 1,5-2 рази. Результати виконаних досліджень реалізовано шляхом впровадження охолоджувальної установки "Клімат", яка здатна підтримувати температуру повітря на рівні 20-24°C, швидкість руху повітря 0,5-0,7 м/с і відносну вологість в підземних камерах у межах 58-68%, на залізничних шахтах ім. Артема та ім. Леніна гірничорудних підприємств ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" і ПАТ "Кривбасзалізрудком". Соціально-економічний ефект від впровадження результатів роботи полягає в покращенні умов праці на робочих місцях, а також у комплексному застосуванні пневматичної енергії у циклі гірничого виробництва. Очікуваний економічний ефект в умовах шахтоуправління ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" складає 519 тис. грн/рік, а в умовах шахти ім. Леніна ПАТ "Кривбасзалізрудком" - 550 тис. грн/рік. Галузь - охорона праці (технічні науки).

52.10.18.0562/0216U003813

Підвищення міцності, експлуатаційного ресурсу робочих органів сталевих і матричних корпусів бурового інструменту захисними покриттями робочої і калібруючої ділянок: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Стефанів Богдан Васильович. – ДР 0113U003495. УДК 621.715.2, 621.791.927.5.

82 с.

Були досліджені особливості аномального зношення покриття бурових доліт і головок після певного ресурсу роботи та визначені критерії ремонтпридатності. Досліджені особливості формування наплавочних шарів, їх склад, структуру та хімічну неоднорідність з використанням сучасних наплавочних матеріалів (TeroCot 7888T, Diamax M, ЛЗ-11-7). Досліджені міцнісні характеристики наплавлювальних шарів: перехідний шар + основний матеріал, сплав ВК10 + наплавлений шар, сталі 30Х і 45 + наплавлений шар. Визначені параметри гідробразивної зносостійкості наплавляного шару захисного покриття від шляху тертя. Розроблені технологічні рекомендації і створена ремонтна база в ІЕЗ ім. Є. О. Патона щодо відновлення зношених робочих органів корпусів бурового інструменту захисними покриттями дефектних ділянок бурових доліт і бурильних головок. Розроблена технологія Інститутом електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України по ремонту бурового інструменту та відновлення робочих органів корпусів бурових доліт і головок для видобутку нафти та природного газу були впроваджені в ТОВ "Бурінтехсервіс" м. Полтава і Представництва "ЮСЕІС СА" м. Київ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.10.18.0563/0216U005310

Наукове забезпечення організації і виконання робіт зі стандартизації, метрології і сертифікації (щорічно, щоквартально): Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науководослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості"; Керівник Куліш Владислав Андрійович. – ДР 0111U009775. УДК 006.622.

62 с.

Наведено результати попереднього аналізу виконаних НДР та НДДКР за 2011-2015рр. для вугільної промисловості України щодо розробки нових технологій і зразків техніки, програмного забезпечення систем керування гірничотехнічного обладнання, спрямованих на підвищення вуглеводобутку, техніки безпеки у вугільній галузі, а також з забезпечення нормативною документацією галузі в умовах її роботи у ринкових умовах та наближення до європейських стандартів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.13 Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин

52.10.18.0564/0417U001021

Гапоненко Ірина Анатоліївна. Підвищення ефективності відбійки гірських порід зарядами з повітряною порожниною в донній частині свердловин на залізничних кар'єрах: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Криворізький національний університет". – Захищена 16.12.2016.

УДК 622.235.62:622, 271.

134 с.: 7 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

Об'єкт дослідження - процес уступної вибухової відбійки гірських порід зарядами ВР з повітряною порожниною в донній частині свердловин з відбивачем. Методи дослідження - аналіз інформаційних джерел та світового досвіду в галузі передових технологій проведення вибухових робіт, теоретичні й полігонні дослідження, промислові випробування розроблених конструкцій зарядів ВР, техніко-економічний аналіз результатів упровадження наукових розроблень. Новизна: встановлено залежність між щільністю енергії вибуху, яка акумулюється в гірському масиві, і величиною питомого імпульсу вибуху в довільній точці масиву, що руйнується свердловинним зарядом вибухових речовин із повітряною порожниною та відбивачем продуктів вибуху; уперше встановлено, що наявність повітряної порожнини й відбивача у свердловинному заряді вибухових речовин зменшує піковий рівень тиску продуктів детонації та збільшує час їх дії на межі розділення "вибухова речовина - гірська порода"; уперше встановлено вплив місця розташування ініціатора відносно повітряної порожнини на величину об'єму зруйнованої гірничої маси; уперше встановлено закономірності впливу товщини відбивача продуктів детонації на якість подібнення гірського масиву за висотою уступу при використанні свердловинних зарядів із повітряною порожниною в донній частині свердловини. Упровадження результатів роботи у виробництво на Глеєватському кар'єрі ПАТ "ЦГЗК" дозволило одержати фактичний економічний ефект у розмірі 69600 грн. при об'ємі впровадження 250 тис.м3 підірваної гірничої маси. Галузь - розробка родовищ корисних копалин (технічні науки).

52.10.18.0565/0417U001024

Громадський Віктор Анатолійович. Обґрунтування раціональних експлуатаційних параметрів обертання бурових поставів верстатів шарошккового буріння: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Криворізький національний

університет". – Захищена 15.12.2016.

УДК 622.233.

145 с.: 9 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 154 назви.

Об'єкт дослідження - вібраційні процеси верстата шарошкового буріння при різних режимах обертання бурового постапу. Методи дослідження - теорія подібності й аналіз розмірностей, теорія скейлінгу або масштабна інваріантність, теорія спектрального аналізу коливань бурового постапу, суперпозиції, ідентифікація результатів натурних експериментів і теоретичних розрахунків. Новизна: уперше встановлено залежність появи резонансного коливання віброударного скобління бурового інструменту внаслідок збігу частоти його обертання з власною частотою поперечних коливань бурового постапу, яка відрізняється від відомих тим, що на буровому постапі, що складається з 3-х восьмиметрових штанг, резонансні коливання з'являються на частоті обертів 50 хв-1, на буровому постапі, що складається з 2-х восьмиметрових штанг - на частоті обертів 113 хв-1; уперше встановлено шляхом математичного моделювання нелінійні безрозмірні залежності частот і амплітуд поперечних власних коливань бурового постапу як від параметрів обертання постапу, так і від зовнішніх збурень, які відрізняються від відомих тим, що, спираючись на теорію подібності й аналізу розмірностей, дозволяють вивчити вплив параметрів не окремо, а в комплексі; обґрунтовано за допомогою математичної моделі систему гасіння поперечних коливань бурового постапу, яка включає накладні ковзні напівмуфти, що притискаються до постапу поперечними силами, та відрізняється від відомих тим, що при нарощуванні на буровому постапі другої восьмишовної штанги амплітуда поперечних коливань у процесі поглиблення свердловини й зміщення накладок до верхнього кінця бурового постапу змінюється від 1,4 мм до 7,4 мм, що є меншим від зазору між поверхнею постапу й стінкою свердловини, чим виключається режим резонансного віброударного скобління бурового інструменту. Результати: розроблені робочі креслення діючої моделі "Система гасіння поперечних коливань бурового постапу станка шарошкового буріння" впроваджено в проект на ТОВ "Завод бурової техніки "ДСД". Очікуваний економічний ефект від впровадження моделі становить 150 тис. грн. Галузь - гірничодобувна (технічні науки).

52.10.18.0566/0216U001966

Розробка обґрунтування та підготовка необхідних параметрів дільниці по виробництву металоарочної кріпії: Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Мінеєв С.П. – ДР 0116U005106. УДК 622.283.5.

25 с.

Об'єкт дослідження - кріплення горних виробок вугільних шахт. Предмет досліджень - кріпії абочні податливі КМП АЗ 19,0 і КМП АЗ 18,3. Методи досліджень - узагальнення і аналіз результатів, методи мат. статистики, розрахунки по стандартних методиках. В результаті виконання роботи проведений аналіз початкових даних про гірничо-геологічні і гірничотехнічні характеристики ш. "Краснолиманская". Розроблені технічні вимоги на кріпії абочні податливі КМП АЗ 19,0 і КМП АЗ 18,3. Також розроблені вимоги безпеки і охорони довкілля; правила приймання кріпії; методи контролю якості і вимоги до експлуатації кріпії. Результати впровадження розробок - забезпечення стійкості горних виробок в умовах шахти "Краснолиманська", безпека ведення гірських робіт, що має велике соціально-економічне і екологічне значення.

52.10.18.0567/0216U005311

Аналіз даних з еколого-технічних показників діяльності вугільних підприємств, моні-

торинг за екологічним станом територій та виконанням природоохоронних робіт, розроблення пропозицій щодо поліпшення екологічного стану (щорічно): Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості"; Керівник Куліш Владислав Андрійович. – ДР 0112U007314. УДК 622.85:502.36/55.

92 с.

Узагальнено результати аналізу впливу вугільних підприємств на екологічний стан шахтарських регіонів, дана загальна характеристика природоохоронних робіт та тенденція і напрямки їх подальшого розвитку у вугільній галузі, наведено аналіз виконаних обсягів робіт з охорони навколишнього середовища на вугільних підприємствах. Проведено аналіз моніторингових процесів за станом екосистеми у зонах впливу вугільних підприємств. Сформована база даних з еколого-технічних показників діяльності підприємств та виконаних ними природоохоронних робіт. Розроблені пропозиції щодо поліпшення екологічного стану територій розташування цих підприємств та проект Комплексної програми з вирішення питань охорони довкілля та екологічної безпеки вугільних регіонів України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.35 Розробка родовищ вугілля і палих сланців

52.10.18.0568/0216U005132

Пористо-тріщинувата структура, сорбційні властивості й пов'язані з ними фізичні процеси у вкопному вугіллі: Заключний звіт /Інститут фізики гірничих процесів НАН України; Керівник Фельдман Едуард Петрович. – ДР 0111U007057. УДК 662.6:552.57:539.219.3:62-405.8.

469 с.

В результаті проведених досліджень встановлені закономірності трансформації і, взагалі, динаміки тріщин і пор у вугільно-породному пласті при раптовій та стаціонарній зміні гірського і газового тисків, які відбуваються при проведених гірничих робіт, з урахуванням зміни фільтраційної проникності, пружних і дифузійних характеристик вугілля різного складу та ступеня метаморфізму. Вироблені критерії самозаймання і самонагрівання вугільних масивів і виділені визначальні параметри ендегенних пожеж в ціликах, вугільних пластах і териконах в умовах обмеженого доступу кисню в ці масиви. Запропонована і випробувана в шахтних умовах принципово нова методика визначення пластового тиску метану.

52.45 Збагачення корисних копалин

52.10.18.0569/0417U001023

Хміль Ірина Віталіївна. Особливості технології подрібнення магнетитових кварцитів в умовах об'ємного нерівномірностиснення: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Криворізький національний університет". – Захищена 15.12.2016.

УДК 622.734:622.778.2.

296 с.: 20 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 140 назв.

Об'єкт дослідження - технологія подрібнення магнетитових кварцитів поліфракційного складу, яка залежить від селективної й розподільної функцій матриці подрібнення. Методи дослідження -узагальнення наукової інформації; хімічний і мінеральний аналізи руди та продуктів збагачення сировини; планування експериментів; статистичного оброблення результатів досліджень; моделювання плоского напруженого стану на підставі методу скінчених елементів із

застосуванням пакета програм Solidworks; імітаційне моделювання за допомогою пакета AnyLogic. Новизна: уперше встановлено, що при подрібненні магнетитових кварцитів у кульових млинах необхідне збільшення концентрації зсувних напружень за рахунок підвищення відносної швидкості обертання куль унаслідок збільшення об'єму млина на 3,5 % через заміну модифікації млинового простору, що дозволяє збільшити приріст класу -0,056 мм на 17-29 % та підвищити розкриття рудних зерен на 1,8-3 %, нерудних - на 1,3 %, що, своєю чергою збільшує кінцеву якість концентрату на 0,3 %; уперше запропоновано критерій руйнування руди, який визначається величиною максимального зсувного напруження та враховує кількість зерен, паралельно орієнтованих нормальним навантаженням або перпендикулярно направлених зсувним напруженням, і кількість зерен, які невідповідно орієнтовані, тобто зовсім не відчувають напружень на розтяг та зсув, що дозволяє оцінити розкриття мінеральних зростків при подрібненні магнетитових кварцитів; удосконалено імітаційну модель кінетики подрібнення полідисперсної руди, яка, на відміну від наявних, на підставі імітування стохастичних динамічних процесів у млині в умовах нерівномірно-компонентного стиснення шматків руди контактними силами, як початкові дані використовує фракційні потоки вихідного матеріалу, заданий об'єм завантаження млина, контрольний клас подрібненого продукту, наявність і властивості цінних компонентів, подрібненість руди, що дозволяє оцінити коефіцієнт розкриття зростків мінералів при зміні якісного складу рудної шихти та типу футеровки в кульовому млині. Результати: На ПРАТ "ПВНГЗК" в умовах РЗФ-1 в млинах МШЦ 3,6x5,5 другої та третьої стадій подрібнення, що працюють зі сталевими кулями діаметром 40 мм, виконана заміна металевої футеровки на гумову футеровку; в млинах МШР 3,6x4,0, що працюють зі сталевими кулями діаметром 100 мм, з огляду на результати технологічних і експлуатаційних випробувань доцільно застосувати гумову футеровку. Галузь - розробка родовищ корисних копалин (технічні науки).

52.10.18.0570/0216U003905

Розробка комплексної замкнутої безвідходної технології переробки нефелін-польовошпатових руд Мазурівського родовища: Заключний звіт /Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України; Керівник Ошкадьоров Станіслав Петрович. – ДР 0113U002668. УДК 615.472.5, 616.155.2.

62 с.

Розроблена конструкційна схема двокорпусного пульсаційного реактора для розмивання пульпи та автоматичного перекачування її в реакторі технологічного ланцюга та ємкості для наступної переробки в хімічні сполуки у вигляді хлоридів та супутніх реактивів, які підлягають поверненню в голову процесу і зроблені розрахунки робочої ємності установки по переробці нефелін-польовошпатових порід в кількості 500 тис. т/рік. Запропоновано використання лабораторної дробильної установки для подрібнення з одержанням у водяній пульпі потрібної фракції руди корінного Мазурівського родовища рідких та розсіяних металів для подальшого розчинення в кислоті твердої фази з вилученням металів розробленим методом гідрометалургії.

52.47 Розробка нафтових і газових родовищ

52.10.18.0571/0416U005735

Коцкулич Євген Ярославович. Розроблення малоглинистої емульсійної промивальної рідини для розкриття продуктивних пластів (на прикладі родовищ Бориславського нафтопромислового району): Дис... к.т.н. /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 16.12.2016.

УДК 622.245(477.52/6).

175 с.: 57 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробленню малоглинистої емульсійної промивальної рідини для розкриття продуктивних пластів з низькими пластовими тисками, складених низькопроникними колекторами з вмістом глинистих порід, та буріння свердловин, розташованих в рекреаційних зонах. Розроблено методику приготування і застосування малоглинистої емульсійної промивальної рідини, проведено дослідно-промислові випробування ефективності використання промивальної рідини при бурінні свердловин на родовищах Прикарпаття і Дніпрово-Донецької западини.

52.10.18.0572/0216U003824

Розробка матеріалів, технологій та вдосконалення устаткування для відновлення та зміцнення з'єднувальних елементів бурових труб з метою подовження терміну їх експлуатації: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Жудра Олександр Петрович. – ДР 0113U003489. УДК 622.24.051.

110 с.

Зростаючий ріст глибин буріння свердловин і збільшення об'ємів буріння роторним способом визначають випереджальне зношування зовнішньої поверхні замків, при якому не представляється можливим повною мірою використовувати ресурс замка, зокрема, закладену в його конструкції потрібну перенарізку замкової різьби. Відновлення експлуатаційних характеристик бурових труб з замками вимагає матеріальних витрат, пов'язаних із транспортуванням труб і їх ремонтом, і, крім того, сполучене з технічними труднощами по зняттю зношеного замка для навороту нового. Таким чином, проблема відновлення геометричних розмірів з'єднувальних елементів і підвищення зносостійкості їх зовнішньої поверхні висувається на перший план і вимагає негайного розв'язку. Аналіз робіт показує, що практично будь-які наплавочні матеріали, застосовувані для зміцнення, впливають на працездатність замків. Це ще раз підтверджує висновок про необхідність розв'язку проблеми зміцнення замків наплавленням. Для вибору оптимальних матеріалів і процесів відновлення й зміцнення з'єднувальних елементів необхідно розробити відповідні методи дослідження працездатності замків бурових труб, триботехнічних властивостей наплавленого металу, вибрати відповідну технологію наплавлення. Метою даної роботи є дослідження взаємодії наплавочних сплавів з матеріалом обсадних труб у середовищі промивної рідини без абразиву й з абразивом і розробка матеріалів для наплавлення з'єднувальних елементів бурових труб. Встановлено, що при роботі пари тертя матеріалу замка й матеріалу обсадної труби без абразиву спостерігається утворення зон схоплювання й когезійний вирив матеріалу, що свідчить про істотний вплив адгезивної складової у формуванні сил тертя. У присутності абразиву основну роль у процесі зношування відіграє механічна складова. Зміцнення зовнішньої поверхні замків бурових труб наплавленням зносостійкими матеріалами приводить до зміни механізму взаємодії пари тертя й створює умови для дроблення абразиву й виникнення "шліфувального" ефекту. При цьому наявність тріщин у наплавленому металі підвищує зно-

шування матеріалу обсадних труб. Крім того, у дослідженому діапазоні навантажень зміцнення зовнішньої поверхні замка литими й композиційними наплавочними сплавами не приводить до збільшення зношування матеріалу обсадних труб у порівнянні з ненаплавленою поверхнею. Зносостійкість композиційних сплавів на основі карбідів вольфраму значно перевищує зносостійкість матеріалу замка й литих наплавочних сплавів, а в діапазоні реального навантаження знижує зношування матеріалу обсадних труб. При цьому переважаючу роль відіграє висока концентрація по площі армуючої фази в наплавленому металі. Оптимальні властивості матриця має при зміні структури твердого розчину вольфраму в залізі не менш 55 % об'єму, а кількість структур евтектики й вторинних залізвольфрамових карбідів відповідно не більш 35 і 10 % об'єму. При цьому кількість армуючих часток повинно становити не менш 40 % об'єму композиційного сплаву. Введення до складу присадочного матеріалу алюмінію в кількості від 2,0...3,2 мас. % усуває пористість композиційного сплаву, від 2,0...2,2 до 4,5...5,0 мас. % впливає на глибину розташування армуючих часток у наплавленому шарі. Введення до складу присадочного матеріалу ніобію, ванадію й титану, що володіють більшою спорідненістю до вуглецю чим вольфрам, впливає на формування матриці і її структурних складових. Найбільш оптимальним є зміст титану в кількості від 1,3...1,5 до 2,6...3,0 мас. %. Розроблена методика випробувань на абразивне зношування наплавочних сплавів, проведені випробування композиційних сплавів на основі карбідів вольфраму отриманих різними сполуками присадочного матеріалу. Визначено оптимальний склад матеріалу для плазмового наплавлення композиційних сплавів. Розроблено матеріали й технології відновлення й зміцнення зовнішньої поверхні замків буринних труб. Складене технічне завдання на вдосконалення устаткування для наплавлення. Проведені дослідно-промислові випробування у виробничих умовах на наплавочній ділянці ТОВ "Ресурс-1". У результаті випробувань встановлено, що замки зі зносостійким наплавленням придатні для експлуатації на бурових підприємствах і можуть бути рекомендовані в серійне виробництво. Робота передається за кордон за договірною ціною.

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.10.18.0573/0216U003731

Порівняльна оцінка технологічних властивостей різних видів нетрадиційних вуглецевих відновників при використанні її у виробництві феросплавів: Заключний звіт / Національна металургійна академія України; Керівник Зубов Вячеслав Леонідович. – ДР 0113U007696. УДК 669.046.462.

29 с.

Приведені результати порівняльної оцінки фізико-хімічних властивостей та структурних характеристик різних видів нетрадиційних вуглецевих відновників: газового вугілля, нафтового коксу, бурого вугілля, напівкоксу і антрациту. Проведена експертна оцінка найбільш перспективних видів нетрадиційних вуглецевих відновників при виробництві феросплавів, видані рекомендації по оптимальних варіантах їх використання. Використання оптимальних варіантів нетрадиційних вуглецевих відновників дозволяє знизити питому витрату електроенергії на 1,8 - 4%, збільшити продуктивність печей на 1,9 - 6,3%. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.10.18.0574/0216U003733

Фізико-хімічний аналіз, теоретичні і експериментальні дослідження та термоди-

намічні узагальнення впливу металофази на відновлювально-окислювальні процеси отримання марганцевих феросплавів електротермічним методом: Заключний звіт / Національна металургійна академія України; Керівник Гладкіх Володимир Андрійович. – ДР 0113U003262. УДК 669.15.74-198:544.272.

111 с.

Проведені теоретичні та аналітичні дослідження твердофазних процесів силікатоутворення в оксидних системах на основі закису марганцю, запропонована імовірна модель будови силікатних розплавів та вибрана методика обчислення активності їх компонентів. Наведено результати аналітичних досліджень будова металічних розплавів. Узагальнені термодинамічні характеристики - коефіцієнти активності, активні концентрації, парціальні теплоти змішування бінарних та тернарних систем. Проведена оцінка впливу введення металевих домішок на параметри процесу сумісного відновлення марганцю та кремнію вуглецем. Досліджена металографічна структура зразків промислового феросилікомарганцю з різним вмістом марганцю. Теоретично досліджено методом зіставлення кисневого потенціалу процес відновлення оксидів марганцю кремнієм. Показано, що найбільш прийнятні умови відновлення оксидів марганцю кремнієм характеризуються його високою активністю у шлаковому розплаві та кінцевим вмістом кремнію у металі. Запропоновано та перевірено у промислових умовах використання футерованих продувочних пристроїв під час рафінування замість не футерованих металевих трубок, що дозволило знизити витрати металевих трубок та підвищити вміст марганцю у готовому сплаві. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.37 Виробництво кольорових металів і сплавів

53.10.18.0575/0416U005012

Янко Тарас Богданович. Розробка технології комплексного легування титану та цирконію в процесі магнієтермічного відновлення: Дис... к.т.н. / Національна металургійна академія України. – Захищена 04.07.2016.

УДК УДК 669.295:669.296.

180 с.: 23 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 139 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці технології комплексного легування титану та цирконію. Запропонована нова схема легування титану та цирконію в процесі магнієтермічного відновлення, а також розроблено нові конструкції апаратів відновлення. Встановлені закономірності переходу легувальних елементів, а також залежності вмісту легувальних компонентів від їх початкової кількості у вихідній сировині. На основі експериментальних досліджень доведено, що спечені та литі зразки з титану губчастого легуваного, що було отримано за розробленою технологією, мають більш високі та стабільні механічні характеристики в порівнянні зі стандартними сплавами, основною причиною чого є рівномірний розподіл легувальних елементів. Встановлено, що цирконій губчастий, отриманий за розробленою технологією із вмістом алюмінію на рівні від 5% до 20% мас. відповідає за вмістом основних компонентів та домішок лігатурі цирконій-алюміній. Експериментально підтверджено, що легування цирконію алюмінієм на рівні до 2,2% мас., за розробленою технологією, дозволяє знизити вміст кисню в металевому цирконії до 1,5 разів в процесі розкислення за допомогою рафінувального електронно-променевого переплаву.

53.10.18.0576/0216U005176

Розробка нових технологічних процесів рафінування, легування, модифікування і електромагнітного розливання високоміцного сплаву типу ВАЛ10 з використанням МГД обладнання: Заключний звіт /Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України; Керівник Фіксен Владислав Миколайович. – ДР 0113U002629. УДК 669.715:621.745:537.84.

108 с.

Комплексне рафінування алюмінієвих сплавів від неметалевих включень і водню та їх модифікування в магнітодинамічній установці. Процес одержання виливків відповідального призначення способом лиття під електромагнітним тиском в піщано-глинисті форми. Використовувалися такі методи досліджень: металографічний, рентгено-спектральний, методи механічних випробувань. Виготовлялись технологічні проби на неметалеві включення, вакуум-проби на газову пористість, зразки для дослідження структури та властивостей, дослідні виливки. Реєстрація електричних і гідравлічних параметрів здійснювалася з використанням аналого-цифрового перетворювача. Проводився теоретичний аналіз процесу багаторазового фільтрування розплаву в магнітодинамічній установці і процесу течії розплаву у формі під дією електромагнітних сил.

53.39 Порошкова металургія

53.10.18.0577/0216U005261

Технологія, обладнання і нові матеріали для електроіскрового зміцнення і відновлення деталей машин і інструментів: Заключний звіт /Інститут проблем металознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Паустовський Олександр Васильович. – ДР 0114U005263. УДК 621.762.669.2.

27 с.

Вивчено залежності ерозійних властивостей розроблених електродних матеріалів від фазового складу, умов виготовлення, закономірності формування захисних покриттів, їх структуру і властивості, що дало можливість розробити нові високоефективні електродні матеріали. Оптимізовано режими електроіскрового зміцнення з використанням розроблених електродних матеріалів.

53.10.18.0578/0216U005452

Порошкові фільтруючі матеріали на основі природних мінералів: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Рудь Віктор Дмитрович. – ДР 0115U002204. УДК 620.187:621.762.5:669:536.462.

123 с.

Основною метою даного проекту є розробка технології виготовлення та рекомендацій з організації високорентабельного промислового виробництва на основі природоохоронних і ресурсозберігаючих засад виготовлення пористих фільтрувальних матеріалів для водного господарства. Це виробництво здійснюватиметься шляхом отримання фільтруючих матеріалів на основі природних мінералів з використанням удосконаленого методу сухого радіально-ізостатичного пресування заготовок із послідовним їх спіканням в режимі СВС-процесу.

53.43 Прокатне виробництво

53.10.18.0579/0416U003935

Хорольський Володимир Леонідович. Удосконалення технології виробництва плоских

листових заготовок з фасками під зварювання: Дис... к.т.н. /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. – Захищена 04.07.2016. УДК 621.77.014.

177 с.: 6 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Об'єкт дослідження - розділові операції листового штампування. Предмет дослідження - закономірності та методи розрахунку силових і кінематичних параметрів процесу відрізання, напружено-деформованого стану робочих елементів штампного оснащення та технологічні схеми обробки фасок під зварювання. Метою даної роботи є підвищення ефективності процесу відрізання листових заготовок при обробці фасок під зварювання на основі методів аналітичного та чисельного моделювання з урахуванням контактної деформації ріжучих кромок пуансона та матриці та умов забезпечення їх стійкості, а також створення на цій основі технології та штампного оснащення.

53.49 Металознавство

53.10.18.0580/0417U000026

Уніят Михайло Анатолійович. Підвищення якості прокату низьколегованих сталей шляхом термічної обробки та оптимізації хімічного складу: Дис... к.т.н. /ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет". – Захищена 08.12.2016. УДК 669.13 (043.3).

161 с.: 8 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

Об'єкт дослідження - процеси формування структури та властивостей низьколегованих сталей. Предмет дослідження - закономірності впливу хімічного складу та термічної обробки на мікроструктуру і механічні властивості низьколегованих сталей. Методи дослідження: оптична та скануюча мікроскопія, енергодисперсійна спектроскопія, рентгеноструктурний мікроаналіз, визначення механічних властивостей; методи глибокого розвідувального аналізу даних, множинної регресії та комп'ютерних експериментів. В дисертації вирішена актуальна науково-технічна задача підвищення і стабілізації якості прокату конструкційних сталей за рахунок покращення хімічної та структурної однорідності шляхом термічної обробки, а також оптимізації хімічного складу. Побудовано комплекс регресійних моделей, що дозволило встановити кількісні закономірності окремого та сумісного впливу хімічних елементів та швидкості охолодження на стандартні механічні властивості прокату низьколегованих сталей. Із'ячено оптимальні параметри термічної обробки для досягнення однорідного стану мікроструктури: 800oC, 3 хв/мм для сталі E36; 710oC, 1,5 хв/мм для сталей 09Г2С та 10Г2ФБ; запатентовано три способи термічної обробки конструкційних сталей. Запропоновано новий кількісний показник хімічної неоднорідності сталей (Hs), який відображає характер просторового розподілу хімічних елементів в мікроструктурі, а також розроблено методику його визначення. Встановлено, що в сталях E36, 10Г2ФБ, 09Г2С в стані постачання ступінь розподілу елементів є неоднорідним (Hs>1) за виключенням Nb (Hs<1), а також показано зменшення ступеня цієї неоднорідності в послідовності: С, Mn, Cr, Al, S, Cu, V.

53.10.18.0581/0216U003942

Вплив інтенсивної пластичної деформації на формування структурно-фазових станів і фізико-механічні властивості металевих матеріалів на основі Al, Fe, Cu, Mg: Заклучний звіт /Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України; Керівник Надутов Володимир Михайлович. – ДР 0111U002087. УДК 539.2:539.67:539.379:669.017:621.762.

192 с.

В роботі виявлено найбільш суттєві чинники, які впливають на механізми формування структурно-фазових станів в металевих матеріалах на основі Fe, Al, Cu, Mg в нерівноважних умовах інтенсивної пластичної деформації і визначено термо-силові умови забезпечення оптимальних їх фізико-механічних властивостей.

53.10.18.0582/0216U005247

Розробка технології виробництва литої штампової сталі для гарячого деформування з регулюванням аустенітного перетворення:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Гогаєв Казбек Олександрович. – ДР 0113U005074. УДК 669.2.017.62.18.

45 с.

Об'єкт дослідження - штампова сталь 40X3H5M3Ф з регулюванням аустенітного перетворення. Мета роботи - оптимізація та скорочення режимів термічної та термодеформаційної обробки сталі 40X3H5M3Ф для покращення фізико-механічних та службових властивостей штампового інструменту. Методи дослідження - рентгено-фазовий та високотемпературний рентгено-фазовий, металографічний та дилатометричний аналізи дослідної сталі. Для виготовлення матриць гарячого пресування мідних сплавів використовують штампові сталі з регулюванням аустенітного перетворення [1], які в процесі експлуатації за робочих температур вище 700 °С є більш стійкими у порівнянні зі сталями на феритній основі (3X2B8Ф, 3X3M3Ф, 4X4BMФС, 5X3B3MФС і т.д.). Економічна ефективність процесів формоутворення заготовок методом пресування визначається стійкістю робочого інструмента. В залежності від марки деформованого сплаву, поверхневі шари можуть змінюватись, від достатньо помірних (400 - 600 °С) до екстремальних (700 - 900 °С) температур. При робочих температурах до 700 °С задовільна стійкість інструмента у багатьох випадках забезпечується при використанні традиційних штампових сталей на базі ГЦК-твердого розчину з карбідним зміцненням, а при більше 700 °С навіть найбільш теплостійкі сталі феритного класу інтенсивно не зміцнюються, що є основною причиною швидкого виходу інструмента з ладу. Додаткове введення легуючого елементу (нікелю) у сталь на феритній основі зумовлює зниження критичної точки А3 [2]. При розширенні області ГЦК-Fe модифікації в сталі у вихідному стані і при нагріванні її до температур, за якими відбувається ОЦК-ГЦК перетворення, зберігається аустенітна структура впродовж усього періоду високотемпературної експлуатації штампового інструмента до 950 °С. Сталь характеризується як штампова марки 40X3H5M3Ф з регулюванням аустенітного перетворення. В цьому полягає відмінність від традиційного підходу до легованих теплостійких штампових сталей на феритній основі, для яких, навпаки, підвищення температур фазових перетворень є одним із основних умов збільшення теплостійкості. Робота передається за кордон за договірною ціною.

53.10.18.0583/0216U005249

Розробка фізичних принципів легування високоміцних ливарних сплавів алюмінію потрійної системи Al-Mg-Si з підвищеним рівнем рідкоплинності:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Мільман Юлій Вікторович. – ДР 0113U000308. УДК 669.2.017.620.18; 669.2.419:620.17; 669.017:539.4; 669.017:5.39.52.

114 с.

Об'єкт дослідження - ливарні евтектичні сплави потрійної системи Al-Si-Mg, які зміцнені дисперсними фазами, до складу яких входять Zn, Cu та інші елементи. Мета роботи -

розробка фізичних принципів легування евтектичних сплавів потрійної системи Al-Si-Mg для створення нових високоміцних сплавів алюмінію. Вперше запропоновано при розробці високоміцних ливарних сплавів алюмінію використати потрійну систему Al-Si-Mg з евтектичним квазібінарним перерізом між інтерметалідною фазою та твердим розчином алюмінію, який зміцнюється дисперсними частинками Zn та Cu вмісних фаз, які не взаємодіють з евтектичною колоїдою та формуються при термічній обробці. На цій основі розроблено склад нового високоміцного ливарного евтектичного (a-Al + Mg₂Si) сплаву, який додатково містить Zn та Cu, з високим рівнем механічних ($\sigma_{0,2} = 360-520$ МПа; $\sigma_B = 500-575$ МПа та $d = 3,3-1,0\%$) та ливарних властивостей. Винахід захищено патентами України. Роботи, виконані у рамках звіту, дають фізичну основу для створення високоміцних ливарних евтектичних алюмінієвих сплавів, що є конкурентноспроможними сучасним промисловим ливарним сплавам. Виконані дослідження та їх узагальнення вносять значний вклад в розуміння механізмів формування структури цих сплавів в процесі лиття, термічної та термо-механічної обробки, що дозволяє прогнозувати їх механічні властивості. Прогнози припущення про розвиток об'єкту дослідження - розширення видів легування та вибору базових систем для розробки нових високоміцних ливарних алюмінієвих сплавів; вдосконалення методів отримання зливків та методів термічної обробки; покращення структури сплавів шляхом термомеханічної обробки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

53.81 Технічний аналіз у металургії

53.10.18.0584/0216U005024

Дослідження і удосконалення базових параметрів апаратів магнітного осадження ферровмісних продуктів корозії теплоенергетичного обладнання: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Гаращенко В'ячеслав Іванович. – ДР 0114U001615. УДК 621.187.12.

228 с.

Предмет досліджень - базові параметри апаратів магнітного осадження ферровмісних продуктів корозії теплоенергетичного обладнання. Метою даної роботи є: удосконалення апаратурного оформлення і встановлення взаємозв'язку між базовими параметрами апаратів магнітного осадження ферровмісних продуктів корозії теплоенергетичного обладнання. Дослідженнями і розрахунками встановлений взаємозв'язок між базовими параметрами соленоїдних та електромагнітних з осередками магнітних фільтрів.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.01 Загальні питання машинобудування

55.10.18.0585/0216U003893

Розроблення методики і технічних засобів оцінювання якості компонентів сільськогосподарської техніки:

Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Войтюк Валерій Дмитрович. – ДР 0114U005395. УДК 631.3:066.015.5.

49 с.

Методи досліджень являють собою комплекс теоретичних і емпіричних методів, поєднання яких дає можливість з найбільшою вірогідністю дослідити складний і багатофункціональний процес оцінювання якості компонентів сіль-

ськогосподарської техніки Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.10.18.0586/0216U005394

Ергодизайн робочих місць: новітні методи дослідження та оцінювання рівня якості:

Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Свірко Володимир Олександрович. – ДР 0114U001600. УДК 72.012:331.101.1.

185 с.

Мета роботи - оптимізація середовища професійної діяльності людини шляхом розроблення та унормування дизайн-ергономічних методів організації та оцінювання рівня якості робочих місць, зокрема на високотехнологічних виробництвах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03 Машинознавство і деталі машин

55.10.18.0587/0216U003797

Теорія методів випробувань і розрахунків технічних трибосистем та чисельний аналіз їх зносостійкості:

Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Диха Олександр Володимирович. – ДР 0113U002063. УДК 621.891.

197 с.

Об'єктом дослідження є процеси контактної взаємодії, тертя та зношування робочих поверхонь деталей машин. Метою виконання науково-дослідної роботи є розробка і реалізація теоретичних основ методів розрахунків і випробувань на знос та їх використання для підвищення зносостійкості вузлів тертя. При проведенні досліджень в проекті використаний комплексний системний підхід для аналізу процесів тертя та зношування, за математичну основу прийнята теорія диференціальних рівнянь, варіаційне числення. Використані експериментальні методи визначення триботехнічних властивостей оливи, спеціальна випробувальна апаратура для визначення властивостей поверхневих шарів. В результаті виконання роботи розроблена системи методів випробувань та розрахунків на знос зразків із змінним перетином: куля, циліндр, конус. Розроблені теоретичні основи та експериментальні методи випробувань змащених поверхонь. Запропоновані методи чисельного моделювання зносу та прогнозування надійності вузлів тертя за критерієм зношування для оцінки поведінки вузлів тертя в реальних умовах експлуатації. Розроблений новий підхід в теорії методів випробувань на знос: метод змінної площадки контакту при випробуваннях із визначенням параметрів моделі зношування. Отримана аналітична модель з параметрами зносостійкості для принципово нової схеми випробувань на знос "конус-три кульки" для оцінки впливу технологічних і конструкційних параметрів на зношування. Запропоновані складові скінчено-елементного аналізу напруженого поверхневого стану трибоповерхонь та встановлений критерій оптимальної зносостійкості за мінімумом складових напруженого стану. Реалізація результатів проекту надає можливість заощадити матеріальні, енергетичні, та трудові ресурси за рахунок скорочення об'ємів натурних випробувань і експериментальних досліджень при проектуванні вузлів тертя

55.10.18.0588/0216U005399

Фізико-технологічні основи підвищення продуктивності обробки композиційних матеріалів шляхом дослідження трибопроцесів та нанесення покриттів:

Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Лабунець Василь Федорович. – ДР 0113U000084. УДК 620.168:621.891(047.31).

147 с.

Об'єкт дослідження - процеси тертя та зношування у системі "інструмент - композиційний матеріал" у зв'язку з технологічними процесами формування зносостійких покриттів. Мета роботи - створення науково-технологічних основ підвищення працездатності інструменту шляхом визначення механізму зношування в системі "інструмент - композиційний матеріал" та нанесенням на робочі поверхні інструменту зносостійких покриттів. Методи дослідження - методи системного аналізу, трибодіагностики, неруйнівного контролю, мікродюрOMETричний, металографічний, рентгенофазовий і мікрорентгеноспектральний аналізи робочих поверхонь інструменту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.09 Машинобудівні матеріали

55.10.18.0589/0216U003852

Формування алмазовмісних матеріалів в системах алмаз-подвійні карбіді і створення нових гібридних алмазно-твердосплавних пластин підвищеної зносостійкості для використання в буровому інструменті:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Туркевич В. З.; Шульженко О. О. – ДР 0112U008445. УДК 621.921.34:621.921.34-413:621.923.4:662.23.05.

290 с.

На основі узагальнення експериментальних даних, одержаних при вивченні впливу високих тисків та температур на структуру і фізичні властивості зразків моно- і полікристалічного алмазу різного генезису та структурної досконалості створено спосіб одержання гібридних алмазно-твердосплавних пластин, полікристалічний шар яких армований CVD алмазом. Завдяки вибору компонентів алмазного шару з різною твердістю та тріщиностійкістю та їх розташування, після спікання забезпечується підвищення її зносостійкості і швидкості буріння. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0590/0216U003860

Одержання в умовах високих тисків електропровідних полікристалів та композитів різного функціонального призначення спіканням алмазних порошків, синтезованих в системах, що містять бор:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Бочечка О.О. – ДР 0112U008444. УДК 539.89.621.921.34-492.2:536.421.5.

133 с.

Проведено експериментальне вивчення закономірностей кристалізації алмазних порошків в системах Mg-Zn-B-C та Ni-Ti-B-C, формування некомпенсованих акцепторних центрів в монокристалах алмазу, спікання полікристалів і композитів з одержаних порошків при високих тисках, формування їх провідності, впливу на їхні властивості і структуру термообробки і іонізуючого випромінювання. Одержані фундаментальні результати є основою створення алмазних полікристалів з електрофізичними властивостями, які забезпечать їхнє ефективне використання в електрохімії, термоелектриці, як робочих елементів для реєстрації іонізуючого випромінювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.19 Різання матеріалів

55.10.18.0591/0216U003854

Синтез гібридних зв'язуючих на основі поліфеніленів, структурованих нанодисперсними

ми частками металів та оксидів, утвореними в процесі формування будови полімеру:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Пащенко Євген Олександрович. – ДР 0112U008359. УДК 621.921.

200 с.

Отримано новий клас металополімерних композитів, призначених для виготовлення абразивних інструментів з НТМ з підвищеними експлуатаційними характеристиками. Переваги розроблених інструментальних матеріалів забезпечуються особливостями будови матеріалів, що містять фрагменти графен-графанових площин, зшитих в сітчасті тривимірні структури неорганічними кластерами. Розроблений шліфувальний інструмент є конкурентоспроможним з аналогічними інструментами провідних світових виробників і забезпечує заміщення імпорту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0592/0216U003856

Розробка екологічно безпечних методів обробки надтвердих і карбоновмісних порошоків для створення інструментальних матеріалів підвищеної зносостійкості:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Пріхна Тетяна Олексіївна//Ільницька Галина Дмитрівна. – ДР 0112U008361. УДК 621.921.34-492.2:620.22-419:621.922.

262 с.

Вирішено науково-технічну проблему розробки наукових основ екологічно безпечних методів обробки карбоновмісних та алмазних порошоків для створення нових марок алмазних порошоків, які мають підвищену абразивну здатність та розвинуту поверхню кристалів, інструментальних матеріалів підвищеної зносостійкості для використання у шліфувальному інструменті.

55.22 Обробка поверхонь і нанесення покриттів

55.10.18.0593/0416U003936

Жовноватюк Ярослав Сергійович. Удосконалення процесів електродіагностичного перфоруювання отворів в листових деталях шляхом формування рівномірних полів тиску:

Дис... к.т.н. /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. – Захищена 12.05.2016.

УДК 621.7.044.

183 с.: 21 табл., 90 іл. – Бібліогр.: 116 назв.

Об'єкт дослідження - процес формозміни дрібних елементів листових деталей способом ЕГШ; мета-підвищення ефективності технологічних операцій ЕГШ дрібних елементів листових деталей шляхом оптимізації полів навантаження заготовок; новизна-вперше отримано рекомендації по керуванню полем навантаження для якісного перфоруювання деталей та рекомендації з вибору оптимальних режимів обробки; запропоновано фізичну модель та розрахунковий спосіб процесу розповсюдження ударних хвиль в розрядних камерах різної конфігурації; виведена та перевірена нова формула розрахунку тиску на фронті ударної хвилі в залежності від енергетичних параметрів розрядного контуру та геометричних розмірів розрядної камери, що дозволило визначити поле навантаження заготовки ударними хвилями в залежності від вищевказаних параметрів.

55.10.18.0594/0216U003857

Оптимізація параметрів застосування інструментів з надтвердих матеріалів для зварювання та гомогенізації кольорових мета-

лів і сплавів методом тертя з перемішуванням:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Майстренко Анатолій Львович. – ДР 0112U008364. УДК 622.23.054.5:621.793.

192 с.

Розроблені конструкції інструментів та розроблено методику процесу наплавлення або модифікації структури металів і сплавів тертям з перемішуванням, які забезпечують надійне з'єднання зварюваних шарів або постійну глибину модифікації структури поверхневих шарів деталей виробів; - Розроблені інструменти використані для наплавки нікелю на мідну основу кристалізатора МНЛЗ, а також для обробки поверхневих шарів магнієвих сплавів МЛ10, МА2 та алюмінієвих сплавів 7010, 7075-Т6 тертям з перемішуванням з метою модифікації структури спрямованої на формування в зоні обробки дрібнозернистої структури сплаву (розмір зерна 1,2-4,5 мкм), що за розмірами зерен в 16 - 63 рази менших за вихідні (75,8 мкм); - Визначено, що для забезпечення формування максимально можливої постійної глибини модифікованого тертям з перемішуванням поверхневого шару металів і сплавів, інструментами різних розмірів, розмір кроку сканування tск інструмента у поверхневому шарі металу виробу рекомендується бути tск= D (D - діаметр піну в основі); - Виконане експериментальне вимірювання розподілу поля температури в зоні модифікації сплавів МЛ10 і 7075 та ЗТП нікеля на мідь. Вимірювання виконувались за допомогою інфрачервоного тепловізора Fluke-ir25 та цифровим безконтактним інфрачервоним термометром DT-8833. Визначено, що максимальна температура нагрівання сплаву в зоні контактної взаємодії інструмента з оброблюваними ТП шарами досліджуваних сплавів досягла 340-3800С, що відповідає відомій умові дії максимальної температури при ЗТП (0,4-0,5)Тпл; - Експериментальне вимірювання складових сили тертя з перемішуванням виконане на розробленому стенді оснащеному автоматизованою інформаційно-вимірювальною системою. Вимірювання величин вертикальної і горизонтальної складових зусилля на інструмент при ЗТП (наварюванні) нікеля на мідь при зміні кінематичних параметрів руху інструменту у часі показали, що із зміною швидкості подачі інструменту від 25 до 50 мм/хв величина вертикальної складової зусилля зростає від 7 до 12 кН, а горизонтальна складова, навпаки, зменшується від 0,9 до 0,5 кН; - Вперше за допомогою методу дифракції відбитих електронів на растровому електронному мікроскопі ZEISS EVO, оснащеному енергодисперсійним аналізатором INCA PENTA Fetx3 досліджено стан кристалитів в деформованих зонах ЗТП та ЕПЗ виробів з магнієвих та алюмінієвих сплавів; - Вперше визначено, що при ЕПЗ по модифікованих шарах зразків сплаву МЛ10 між зоною рекристалізації через рідку фазу металу ЕПЗ шва із розміром зерен сплаву у 8,7 разів менших за основний метал (75,8 мкм), тобто розміру 9,3-9,8 мкм, знаходиться зона модифікованої ТП дрібнозернистої структури із розмірами зерен в 11,6 разів менших за вихідні, тобто - 6,4 мкм, що в 1,5 рази менше розмірів зерен в ЗТМВ (зоні рекристалізації-7,8 мкм); також вперше визначено, що середній розмір зерна в шарі модифікації ТП (розмір зерна 1,2-4,5 мкм), за час його нагріву і охолодження від зони рекристалізації металу у зоні ЕПЗ, середній розмір зерен в цій зоні збільшується до 6,4

мкм; - Вперше показано утворення мікротріщин на границі спряження зони рекристалізації через рідку фазу металу ЕПЗ шва та основного металу магнієвого сплаву МЛ10, а також їх відсутність при зварюванні через проміжну зону з модифікованою дрібнозернистою структурою, що дало можливість збільшити міцність зварних ЕПЗ з'єднань сплаву МЛ10; - Виконано мікрохімічний аналіз складових елементів основного металу виробів, модифікованого шару та ЕПЗ шву показав, що вони співпадають із вихідним скла-

дом, тобто процеси модифікації тертям з перемішуванням і ЕПЗ, не впливають на зміну розподілу вмісту складових але суттєво впливають на зміну розміру зерна і перерозподіл залишкових температурних напружень; - Виконаний аналіз впливу кінетичних параметрів інструменту на зміну мікроструктури модифікованих поверхневих шарах виробів і зварних з'єднань отриманих методом електронно-променевої зварки. Розроблені рекомендації з впровадження процесу тертя з перемішуванням ремонтно-відновлюючої технології виробів з алюмінієвих та магнієвих сплавів у авіаційному виробництві; - Визначені оптимальні параметри режиму модифікування поверхневих шарів магнієвих та алюмінієвих сплавів тертям з перемішуванням (ТП) визначено, виходячі з критерію утворення максимальної товщини проміжної зони ЗТМВ. Для магнієвого сплаву МЛ10 це відповідає швидкості подачі інструменту - 31,5-40 мм/хв і частоті обертання шпинделя - 630 хв⁻¹, які до того забезпечують суцільність шару і відсутність відшарувань обробленого шару ЗТП від основного металу виробу; - На підставі виконаного аналізу впливу кінетичних параметрів інструменту на зміну мікроструктури модифікованих поверхневих шарах виробів і зварних з'єднань отриманих методом електронно-променевої зварки, розроблені рекомендації з впровадження процесу тертя з перемішуванням в ремонтно-відновлюючої технології виробів з алюмінієвих та магнієвих сплавів у авіаційному виробництві. З використанням тертя з перемішуванням розроблені технології відновлення деталей авіаційної техніки з магнієвого сплаву МЛ10, які мають дефекти типу раковин та тріщини,

55.23 Виробництво виробів із порошкових матеріалів

55.10.18.0595/0216U003853

Дослідження процесів формування порової структури і фізико-механічних властивостей при спіканні виробів з крупнозернистих (до 500 мкм) порошків вольфраму: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Бондаренко Володимир Петрович. – ДР 0112U008442. УДК 669.27-419.

55 с.

Виконано аналітичні та експериментальні роботи щодо розробки технології виготовлення зразків пористих вольфрамових матеріалів. За результатами проведених досліджень визначені необхідні технологічні параметри, що необхідні для забезпечення консолідації порошків вольфраму різної зернистості в матеріал з поровою структурою. Розглянуто та перевірено метод активації процесу спікання порошків вольфраму (застосування закритого водневого реакційного простору, насиченого паром води) що мають розміри частинок від 1 до 1000 мкм. За одержаними результатами виконаних наукових досліджень сформульовано практичні рекомендації щодо виготовлення експериментальних пористих матеріалів на основі порошків вольфраму з різним розміром частинок

55.29 Верстатобудування

55.10.18.0596/0416U005123

Хорошайло Вадим Вікторович. Підвищення ефективності розточування отворів на токарних верстатах шляхом створення вібростійкої інструментальної системи: Дис... к.т.н. /ДВНЗ "Донбаська державна машинобудівна академія". – Захищена 01.07.2016.

УДК 621.941.1.

180 с.: 6 табл., 91 іл. – Бібліогр.: 135 назв.

Об'єкт дослідження - Процес розточування отворів великих діаметрів на токарних верстатах. Предмет дослідження - Функціональні зв'язки між параметрами вібростійкості розточувальних різців і параметрами точності, якості і продуктивності обробки. Методи дослідження: Теоретичні дослідження виконані на основі фундаментальних положень математики, опору матеріалів, динаміки, теорії різання, проектування верстатів та інструментів. У роботі застосовувалося аналітичне і тривимірне моделювання, метод скінченних елементів, реалізований у комп'ютерних системах проектування й інженерного аналізу. Експериментальні дослідження проводилися в лабораторних і виробничих умовах. Оброблення експериментальних даних здійснювалося за допомогою сучасних методів математичної статистики. Новизна – розроблено математичну модель коливань розточувального різця, що дозволяє уперше прогнозувати вплив параметрів жорсткості інструментальної системи з додатковою рухомою опорою різця на амплітудні характеристики вібрацій процесу розточування; уперше розроблено інструментальну систему для розточування на токарних верстатах, яка забезпечує підвищення вібростійкості процесу різання за рахунок двоопорного закріплення інструменту; розроблено тривимірну модель інструментальної системи для розточування, яка дозволяє оцінити вплив пружних деформацій на динамічні характеристики інструменту при розточуванні; встановлено вплив застосування розробленої інструментальної системи для розточування на підвищення точності, якості і продуктивності обробки отворів великих діаметрів на токарних верстатах.

55.31 Інструментальне виробництво

55.10.18.0597/0416U003845

Полупан Іван Іванович. Підвищення ефективності процесу відновлення профілю колісних пар: Дис... к.т.н. /ДВНЗ "Донбаська державна машинобудівна академія". – Захищена 01.07.2016.

УДК 621.9.23.

198 с.: 18 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 137 назв.

Об'єкт дослідження - процес відновлення профілю колісних пар. Предмет дослідження - міцнісні та динамічні характеристики конструкцій збірних різців для відновлення профілю колісних пар. Методи дослідження: наукові дослідження базувалися на теоретичних основах теорії різання металів і формоутворення поверхонь, теорії проектування та якості різального інструменту, теорії математичного моделювання. Для розрахунку напружено-деформованого стану збірного інструменту використовувався метод скінченних елементів. Експериментальні дослідження проведені з використанням методик, розроблених на основі теорії експерименту та методів математичної статистики, сучасної виміральної апаратури, розроблених апаратних і програмних засобів. Для обробки експериментальних результатів використовувалась сучасна комп'ютерна техніка та програмне забезпечення. Новизна - уперше узагальнено динамічні характеристики збірних різців в умовах складних динамічних навантажень, нерівномірності припуску, змінних фізико-механічних властивостей оброблюваного матеріалу в процесі обробки колісних пар, які необхідні для удосконалення збірних різців для відновлення профілю колісних пар; уперше встановлено особливості характеру й структури відмов збірних чашкових різців і різців з тангенціальним кріпленням пластини для відновлення профілю колісних пар, які можуть бути використані для підвищення їх експлуатаційних характеристик; запропоновано ієрархічну систему властивостей якості збірних різців для відновлення профілю колісних пар, яка дозволяє кількісно оцінити якість конструкції та експлуатації збірних різців для відновлення профілю колісних пар із використанням кваліметричного підходу, проводити ев-

ристинний пошук раціональної конструкції різців та умов їх експлуатації.

55.10.18.0598/0416U003883

Яким Ігор Степанович. Підвищення якості виготовлення тришаршкових бурових доліт: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 01.07.2016. УДК 621.951.3.

250 с.: 34 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 109 назв.

Об'єкт дослідження - технологічний процес виготовлення тришаршкових бурових доліт. Мета роботи - розробити та дослідити технологічні методи підвищення якості виготовлення тришаршкових бурових доліт. Наукова новизна - встановлено вплив фізико-механічних та технологічних показників долотних сталей на їхню схильність до виникнення деформацій й викривлень механічно та термічно оброблених деталей доліт. Практичне значення - розроблені технології оброблення елементів деталей доліт, а також параметри формоутворення отворів у шарошках під твердосплавні вставки. Ступінь впровадження - ТОВ "УніБурТех". Сфера (галузь) застосування - машинобудування.

55.10.18.0599/0216U003855

Створення технологічно-аналітичної системи високопродуктивної алмазно-абразивної обробки прецизійних сферичних поверхонь виробів із функціональних надтвердих, керамічних та твердосплавних матеріалів підшипникового, приборного та інструментального призначення: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Шепелев Анатолій Олександрович. – ДР 0112U008363. УДК 621.921.3-419.

103 с.

Розроблено наукові засади створення технологічно-аналітичної системи алмазно-абразивної обробки сферичних поверхонь виробів типу "Куля" із надтвердих, керамічних та твердосплавних матеріалів підшипникового, приладового та інструментального призначення, що забезпечують прецизійність сферичних поверхонь порядку 0,2 - 0,3 мкм при досягненні високопродуктивної обробки функціональних матеріалів.

55.36 Котлобудування

55.10.18.0600/0216U003948

Дослідження впливу палиників з ТХП на аеродинаміку та тепло- масообмін в топці котлоагрегата: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Кукота Юрій Павлович. – ДР 0115U000976. УДК 621.18+662.61.

83 с.

У 2015 році в рамках виконання роботи "Дослідження впливу палиників з ТХП на аеродинаміку та тепло- масообмін в топці котлоагрегата" з метою вдосконалення технології термохімічної підготовки вугільного пилу було виконане чисельне моделювання процесу горіння вугільного пилу на котлі ТПП 210А Трипільської ТЕС із стандартними палиниками та палиниками з ТХП. Було відпрацьовано режим із 100 % навантаженням. Моделювання роботи котла показало: - температурне поле у варіанті з ТХП майже не відрізняється, ядро максимальних температур трохи більше, - аеродинаміка на виході з палиників не погіршилася, в обох варіантах присутні зворотні токи продуктів згорання, які підігрівають первинні і вторинні потоки - розрахована концентрація оксидів азоту при застосуванні технології ТХП

виявилась меншою на 15%, ніж при використанні традиційних палиників.

55.37 Турбобудування

55.10.18.0601/0416U005028

Максюта Дмитро Ігорович. Комбінований метод аеродинамічної оптимізації ступеня осьової турбіни: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 621.165.

163 с.: 17 табл., 91 іл. – Бібліогр.: 108 назв.

Об'єкт дослідження - аеродинамічні процеси в ступені високого тиску осьової турбіни. Мета дослідження - розробка комбінованого методу аеродинамічної оптимізації ступеня осьової турбіни, який використовує одновимірні та тривимірні моделі розрахунку і дозволяє враховувати як характер течії робочого тіла в решітках, так і вплив на течію витоки, що має місце в ступені. Методи дослідження: теоретичні аспекти роботи ґрунтуються на фундаментальних положеннях теорії гідрогазодинаміки. Оптимальна конструкція ступеня турбіни визначалася за допомогою методів планування експерименту з формальною макромоделлю підвищеної точності, точок ЛП послідовностей та методу покоординатного спуску. Характеристики потоку в каналах турбіни розраховувалися з використанням методів обчислювальної гідрогазодинаміки (CFD). Теоретичні і практичні результати: розроблено комбінований метод просторової оптимізації ступенів осьових турбін, який дозволяє значно підвищувати ККД ступенів парових турбін. Наукова новизна: вперше розроблено комбінований метод аеродинамічної оптимізації ступеня осьової турбіни, який поєднує в собі одновимірну та тривимірну моделі газодинамічних процесів течії робочого тіла в ступені турбіни для ефективної організації обчислювального алгоритму; вперше для надбандажних вісерадіальних ущільнень з використанням CFD розрахунків розроблена методика розрахунку втрат від витоки з урахуванням впливу геометричних, режимних параметрів та температурного розширення. Впровадження: кафедра турбінобудування НТУ "ХПІ", ПАТ "Турбоатом", м. Харків. Сфера використання: турбінобудування.

55.10.18.0602/0416U005049

Козловський Артем Вікторович. Підвищення стійкості процесів в низькоемісійних камерах згорання газотурбінних двигунів плазмохімічною стабілізацією: Дис... к.т.н. /Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. – Захищена 05.07.2016.

УДК 621.43.056.

168 с.: 2 табл., 109 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

Дисертація присвячена підвищенню стійкості процесів горіння газоподібного палива в низькоемісійних камерах згорання стаціонарних ГТД за рахунок плазмохімічного впливу на процеси сумішоутворення й хімічної кінетики. Розроблено практичні рекомендації з підвищення стійкості роботи камери згорання із попереднім перемішуванням палива з повітрям для ГТД, що працюють на газоподібному паливі, що дозволяє знизити пульсації тиску всередині жарової труби низькоемісійної камери згорання на 10-35 %, зменшити спектральну потужність статичного тиску в перерізах жарової труби в 1,5-2,0 рази.

55.39 Хімічне і нафтове машинобудування

55.10.18.0603/0416U005029

Лебедев Антон Юрійович. Підвищення вихідних характеристик лабіринтно-гвинтових

насосів шляхом визначення їх раціональних параметрів: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 66.023.

191 с.: 19 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

У дисертаційній роботі визначено, науково обґрунтовано і вирішено задачу підвищення вихідних характеристик лабіринтно-гвинтових насосів за рахунок розробки теорії його робочого процесу. Уточнено фізичну модель його робочого процесу і на цій основі розроблено методику їх розрахунку та проектування, що включає багатокритеріальну оптимізацію параметрів і не містить емпіричних коефіцієнтів. Вперше розроблено тривимірну математичну модель течії робочої рідини в проточній частині лабіринтно-гвинтового насоса та отримано лінії течії і розподілу тиску по його довжині. Введено безрозмірні критерії для оцінки робочих характеристик даного насоса. Розроблено дві удосконалені конструкції проточних частин робочих органів лабіринтно-гвинтового насоса, які дозволяють підвищити його робочі характеристики та технічний рівень. Виявлено закономірності та особливості робочих процесів, що відбуваються в лабіринтно-гвинтовому насосі, і проведено його експериментальні дослідження. Теоретичним та експериментальним шляхом встановлено миттєву подачу і пульсації тиску на його виході та визначено граничну межу газомісту робочої рідини, при якій забезпечується режим без кавітаційної роботи. Вперше отримано аналітичні залежності для визначення запасу герметичності торцевого ущільнення насоса. Встановлено показники його надійності. Для різних конструкцій робочих органів насоса отримано нові математичні залежності, що характеризують вплив конструктивних параметрів на його характеристики. Результати роботи впроваджено у ряді спеціалізованих підприємств України і використовуються у навчальному процесі.

55.10.18.0604/0216U005248

Взаємозалежність мікро- та макровластивостей оксидних нанорозмірних порошків в процесах холодного компактування: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Штерн Михайло Борисович. – ДР 0114U005014. УДК 621.762.4; 621.762.5.

67 с.

Методами дискретного моделювання досліджено формування агломератів нанопорошків під дією сил дисперсійного притягування між частинками. Дані обчислень узагальнені у вигляді поверхні навантажень. Запропоновано оптимальні схеми пресування агломерованих порошків, що базуються на комбінації стиснення та зсувного навантаження. В якості перспективного методу консолідації досліджено гвинтову екструзію. Новітніми методами мультимасштабного моделювання проаналізовано неоднорідність густини та виникнення дефектів при холодному пресуванні виробів складної форми.

55.42 Двигунобудування

55.10.18.0605/0416U005043

Клименко Олександр Миколайович. Оцінка впливу регулювання температурного стану поршнів на техніко-економічні показники дизеля: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 23.06.2016.

УДК 621.432.2.

165 с.: 36 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

Об'єкт дослідження: робочий процес дизеля з урахуванням його температурного стану. Мета дослідження: визначення впливу регулювання температурного стану поршнів на комплекс техніко-економічних показників дизелів з урахуванням моделі експлуатації. Методи дослідження: методи експериментального дослідження використані для визначення токсичності відпрацьованих газів та паливної економічності дизеля, температурного стану деталей його камери згоряння. При моделюванні температурного стану поршнів використано метод скінчених елементів. Прогнозування ресурсної міцності поршня виконано розрахунково-експериментальним методом на основі сумісного врахування впливу на його матеріал пошкоджень від втоми та повзучості. Розрахункові рівняння для визначення техніко-економічних показників ДВЗ отримано обробкою експериментальних даних з використанням методу найменших квадратів. Задачу оптимізації керування параметрів при регулюванні температурного стану поршнів вирішено з використанням узагальненої функції бажаності Е. К. Харінгтона. Теоретичні і практичні результати: отримано емпіричні залежності для визначення емісії NOx та димності відпрацьованих газів дизеля 4ЧН12/14 від частоти обертання колінчастого валу, навантаження, режиму охолодження поршнів та значення кута випередження впорскування палива; отримано результати оцінювання техніко-економічних показників дизелів різного призначення на основі використання теорії нечіткої логіки для кожного окремого режиму навантаження, запропоновано психофізичні шкали для оцінювання показників токсичності відпрацьованих газів, паливної економічності та надійності дизелів; отримано результати оцінювання ресурсної міцності поршня для різних рівнів форсування та моделей експлуатації дизеля 4ЧН12/14 при врахуванні способів регулювання температурного стану поршнів та обмежень температур в інших критичних зонах поршня. Новизна: вперше оцінено ефективність регулювання температурного стану поршнів за комплексним впливом на показники токсичності відпрацьованих газів, паливної економічності та ресурсної міцності поршнів при врахуванні моделі експлуатації дизеля; вперше для комплексного покращення середньоексплуатаційних показників витрати палива та масових викидів оксидів азоту та твердих частинок з відпрацьованими газами дизеля виявлена доцільність охолодження поршнів на окремих навантажених режимах експлуатації; вперше встановлено, що комплексне покращення середньоексплуатаційних показників витрати палива та масових викидів оксидів азоту та твердих частинок з відпрацьованими газами дизеля при регулюванні температурного стану поршнів потребує керування кутом випередження впорскування палива. Ступінь впровадження: результати впроваджені та використовуються у ДП "Харківське конструкторське бюро з двигунобудування" (м. Харків), а також у практиці наукових досліджень та у навчальному процесі кафедри двигунів внутрішнього згоряння НТУ "ХПІ". Галузь використання: двигунобудування.

55.10.18.0606/0416U005044

Москаленко Іван Миколайович. Удосконалення методів профілювання бічної поверхні поршнів двигунів внутрішнього згоряння: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 23.06.2016.

УДК 621.432.3.

168 с.: 10 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 102 назви.

Об'єкт дослідження: динамічні процеси, що відбуваються в циліндропоршневій групі ДВЗ внаслідок дії механічних, теплових та гідродинамічних чинників. Мета дослідження: наукове обґрунтування і удосконалення мето-

ду профілювання бічної поверхні поршня ДВЗ за рахунок застосування математичних моделей процесів, що відбуваються в трибоз'єднанні "поршень-змащувальний шар-циліндр". Методи дослідження: всі теоретичні та експериментальні дослідження базуються на фундаментальних положеннях теорії ДВЗ, теорії гідродинамічного змащування, теорії машин та механізмів, сучасному математичному інструментарії. Оцінка термомеханічного напруженого стану поршня здійснювалась методом кінцевих елементів (CAD/CAE) з використанням класичних крайових умов. Теоретичні і практичні результати: розроблено розрахунково-експериментальний метод визначення динаміки поршня, який дозволяє враховувати параметри руху поршня та обсяг механічних втрат у парі "поршень-циліндр". З використанням таких даних можливо: уточнити конфігурацію контактних ділянок та функції розподілу тиску по бічній поверхні поршня; визначити термонапружений стан деталей циліндро-поршневої групи; уточнити конфігурацію зазорів між поршнем та циліндром; спрогнозувати поточний та осереднений за цикл коефіцієнт тертя; оцінити несучу здатність змащувального шару та режим тертя. Використання запропонованого методу проектування профілю бічної поверхні дозволяє: зменшити монтажні зазори між поршнем та циліндром; зменшити товщину стінки та масу поршня; знизити інерційні навантаження; збільшити несучу здатність змащувального шару в трибоз'єднанні "поршень - змащувальний шар - циліндр"; звузити зони напіврідинного тертя; знизити тепловиділення та температуру деталей циліндропоршневої групи, і, як наслідок, збільшити в'язкість змащувального матеріалу; зменшити механічні витрати на тертя в циліндропоршневій групі. Новизна: удосконалено метод профілювання бічної поверхні поршня ДВЗ за рахунок застосування багаторівневої математичної моделі динаміки поршня; запропоновано перспективний метод експериментального дослідження динаміки поршня в умовах роботи двигуна, який базується на безконтактному вимірюванні зазорів між поршнем та циліндром; запропоновано критерій оцінки несучої здатності змащувального шару та режиму тертя в трибоз'єднанні "поршень-змащувальний шар-циліндр" за допомогою модифікованого числа Зоммерфельда. Ступінь впровадження: наукові положення дисертації використано при проектуванні профілю бічної поверхні поршня 11194-1004015МУ для двигуна ВАЗ 11194 на ПАТ "АВТРАМАТ" (м. Харків) та виконанні робіт з доведення конструкції поршнів малорозмірних поршневих двигунів Д-250 та МС-10П на АТ "МОТОР СІЧ" (м. Запоріжжя). Галузь використання: двигунобудування.

55.10.18.0607/0416U005113

Сінченко Світлана Володимирівна. Метод визначення параметрів електрохімічних акумуляторів енергоустановок ракетно-космічного призначення з використанням знакоперемінних імпульсів струму: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 01.07.2016.

УДК 629.7.064.52.

157 с.: 12 табл., 92 іл. – Бібліогр.: 137 назв.

Об'єкт - електроенергетичні параметри і характеристики, які характеризують стан різних типів електрохімічних акумуляторів енергоустановок у процесі підготовки і експлуатації об'єктів ракетно-космічної техніки; мета - удосконалення методу визначення параметрів і характеристик електрохімічних акумуляторів при експлуатації енергоустановок ракетно-космічного призначення без втручання в режими роботи акумуляторів з використанням знакоперемінних імпульсів постійного струму; методи - фізичного і мате-

матичного моделювання електричних, електроенергетичних характеристик і параметрів електрохімічних акумуляторів, методів оцінки якості математичних моделей, методів експериментальних досліджень і визначення їх похибок; результати - збільшення точності визначення параметрів і характеристик акумулятора без зміни режиму його роботи і в короткий час, що здешевлює витрати на технічне обслуговування; новизна - вперше запропоновано структуру знакоперемінних імпульсів постійного струму для впливу на акумулятор з метою визначення його параметрів при експлуатації. Структура відрізняється узгодженістю величин імпульсів, їх тривалості і пауз між ними з параметрами і характеристиками акумулятора, що дозволяє збільшити точність визначення параметрів і характеристик акумулятора без зміни режиму його роботи і в короткий час, удосконалено шляхом додаткового урахування емнісних параметрів у рівнянні розрядної характеристики математичну модель акумуляторів, що використовується для визначення їх параметрів та характеристик, що дозволяє точніше описувати нелінійні ділянки цієї характеристики, удосконалено метод визначення параметрів і характеристик електрохімічних акумуляторів за рахунок сумісного застосування знакоперемінних імпульсів постійного струму, запропонованої математичної моделі, що забезпечило можливість використання методу для акумуляторів ракетно-космічного призначення, які відносяться до різних електрохімічних систем, що визначає універсальність методу; ступінь впровадження - впроваджено в роботи ДП "КБ" Південне"; галузь використання - аерокосмічна.

55.10.18.0608/0416U005145

Василенко Олег Вадимович. Удосконалення робочого процесу двотактного двигуна з іскровим запалюванням і безпосереднім вприскуванням палива: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 621.43.055.

154 с.: 6 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 115 назв.

Об'єкт дослідження: робочий процес двотактного двигуна з іскровим запалюванням. Мета дослідження: поліпшення показників робочого процесу двотактного двигуна з іскровим запалюванням шляхом впровадження безпосереднього вприскування палива. Методи дослідження: фундаментальні положення теорії двигунів внутрішнього згоряння, основні закони термодинаміки і газодинаміки з використанням методів: математичного та статистичного моделювання; математичного моделювання робочого процесу двигуна з застосуванням методу І.І. Вібе для розрахунку динаміки згоряння палива у циліндрі; методу найменших квадратів, який застосовано для аналізу експериментальних даних; методу Ейлера при інтегруванні диференціальних рівнянь математичної моделі робочого процесу. Теоретичні і практичні результати: реалізовано науково-технічні принципи використання розшарування паливовітряного заряду при безпосередньому вприскуванні палива у двигунах з іскровим запалюванням, які дозволили знизити витрату палива та поліпшити екологічні показники. Дослідження виконано на вітчизняному двотактному двигуні з іскровим запалюванням ДН-4, у якого на основних експлуатаційних режимах роботи забезпечується позитивний вплив удосконаленого робочого процесу на зниження витрати палива та викидів шкідливих речовин з відпрацьованими газами за рахунок: застосування форсунки з розпилювачем; застосування внутрішнього сумішоутворення при безпосередньому вприскуванні палива; застосування розшарування паливовітряного заряду бензо-етанольної суміші. Новизна: Вперше запропоновано коефіцієнт втрат палива, який дозволяє враховувати при визначенні індикатор-

ного ККД двотактного двигуна з іскровим запалюванням тільки те паливо, яке згоряє в циліндрі. Вперше запропоновано критерій, що характеризує розшарування паливоповітряного заряду у двигунах з іскровим запалюванням при безпосередньому вприскуванні палива й дозволяє оцінити якість організації внутрішнього сумішоутворення та вдосконалити термодинамічну модель розрахунку робочого процесу. Набули подальшого розвитку регресійні залежності показників динаміки та тривалості згоряння моделі І.І. Вібе для двигунів з іскровим запалюванням і внутрішнім сумішоутворенням. Ступінь впровадження: Результати дисертаційної роботи впроваджені на ДП ВАТ Мелітопольський завод "Гідромаш", а також використовуються для підготовки фахівців та магістрів УкрДУЗТ по спеціальностям "Енергетичний менеджмент" та "Теплоенергетика". Галузь використання: двигунобудування.

55.47 Авіабудування

55.10.18.0609/0416U005045

Ходько Олександр Олексійович. Метод призначення технологічних параметрів гідродинамічного штампування деталей трубопроводів повітряних систем літальних апаратів з використанням інтегрованих САД/САЕ-систем: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 29.06.2016.

УДК 621.7.044.

195 с.: 13 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 136 назв.

Об'єкт – технологічний процес гідродинамічного штампування (ГДШ) деталей трубопроводів повітряних систем літальних апаратів (ЛА); мета – розроблення методу призначення технологічних параметрів ГДШ деталей трубопроводів повітряних систем ЛА з використанням інтегрованих САД/САЕ-систем; методи – методи математичного моделювання, чисельні методи розв'язання задач деформування, руйнування і взаємодії твердих тіл із рідиною; результати – запропонований метод дозволяє чисельно оптимізувати технологічні процеси виробництва деталей трубопроводів повітряних систем ЛА на стадії проектування і скоротити матеріальні та часові витрати на їх розроблення і налагодження; метод дозволяє призначити основні технологічні параметри ГДШ при мінімізації енергозатрат, кількості штампувальних переходів і проміжних термообробок, навантаження на оснащення та реалізації раціональних параметрів імпульсу тиску; новизна – вперше запропоновано метод призначення технологічних параметрів багатоперехідного ГДШ, в основі якого лежить математична модель процесу; розроблено вдосконалену математичну модель ГДШ, що враховує поширення ударної хвилі в передавальному середовищі, деформаційне і швидкісне зміцнення, руйнування металу заготовки, пружне деформування матриці; запропоновано новий метод визначення раціональних енергосилових параметрів ГДШ з одночасним варіюванням маси і дульної швидкості поршня; дістало подальшого розвитку дослідження можливості застосування різних технологічних прийомів для регулювання амплітудно-часових параметрів імпульсу тиску і вплив цих параметрів на якість деталей; ступінь впровадження – результати передано на підприємство "ХАІ-Сервіс" для використання в роботах щодо модернізації устаткування ділянки ГДШ на ДП "Антонов", реалізовано у навчальному процесі підготовки фахівців у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; сфера (галузь) – авіабудування.

55.10.18.0610/0416U005046

Мандзюк Сергій Федорович. Урахування

кручення на режимах польоту в розрахунку втомної довговічності конструкції крила літака: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 29.06.2016.

УДК 629.735.33.

165 с.: 7 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 122 назви.

Об'єкт - опір утомі елементів конструкції крила, навантаженого комбінацією поперечної сили, згинального й крутного моментів. Мета - розробка й обґрунтування методу розрахунку втомної довговічності конструкції крила з урахуванням непропорційного навантаження згином і крученням на режимах польоту літака. Методи - методи розрахунку довговічності за локальним напружено-деформованим станом та за номінальними напруженнями, метод скінчених елементів, метод тензометрії. Практичні результати - розроблений метод дозволяє виконувати розрахунок втомної довговічності конструкції крила з урахуванням непропорційної дії поперечної сили, згинального й крутного моментів на режимах польоту літака. Новизна - удосконалено метод розрахунку втомної довговічності елементів конструкції крила літака за рахунок того, що на відміну від існуючих методів в ньому враховується втомне пошкодження вздовж всього контуру концентратора напружень, що дозволяє суттєво підвищити точність прогнозування довговічності й ресурсу при непропорційному навантаженні силовими факторами; отримав подальший розвиток метод тарування тензометрованих перерізів крила літака для вимірювання силових факторів у польоті за рахунок попереднього визначення методом скінчених елементів зон, в яких виконуються гіпотези та припущення розрахункової схеми тонкостінного стрижня та доцільно встановлювати тензодатчики; вперше запропоновано метод розрахунку загального напруженого стану конструкції крила, за рахунок обґрунтованого використання балочної аналогії; удосконалено метод визначення інтегральних силових факторів уздовж розмаху крила за даними льотних вимірювань, що відрізняється від відомих урахуванням балансувального навантаження на горизонтальне оперення. Ступінь впровадження - основні результати дисертації використовуються на Державному підприємстві "Антонов", авіаремонтному підприємстві "УРАРП" і в навчальному процесі Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". Галузь - авіабудування.

55.10.18.0611/0216U005221

Методологія оцінки механічного стану і підвищення ресурсу конструкційних елементів осклянілості кабін пілотів з підвищеними параметрами термосилового навантаження:

Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Родічев Юрій Михайлович. – ДР 0113U002672. УДК 620.173.

87 с.

Об'єктом розробок науково-технічного проекту є методологічні основи оцінки ступеню деградації, механічного стану і ресурсу матеріалів та елементів перспективних конструкцій електро-обігрівного скління кабін пілотів літальних апаратів з підвищеними параметрами термосилового навантаження в екстремальних умовах тривалої експлуатації.

55.10.18.0612/0216U005223

Продовження ресурсу вертолітних редукторів та високоточних деталей авіаційної техніки термоциклічним іонним азотуванням:

Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Лященко Борис Артемович. – ДР 0113U002676. УДК 621.793.

158 с.

Розроблена технологія та обладнання форсованого термомікличного азотування високоточних деталей машин в тліючому розряді. Нова технологія збільшує в 3 рази глибину зміцнення дифузійної зони та на 20% твердість поверхні. Визначено хімічний склад та структуру азотованих шарів. Встановлена екстремальна залежність триботехнічних характеристик азотованих шарів від концентрації азоту. За рахунок впровадження нової технології збільшена

твердість поверхневих шарів зубчатих коліс редукторів у 2,5 рази, що збільшило ресурс серійних редукторів 4МП і 6МП в 5 разів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.10.18.0613/0216U005254

Визначення закономірностей гідродинаміки, теплообміну та плазодинаміки в двигунах та енергоустановках ракетно-космічної техніки: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Петренко Олександр Миколайович. – ДР 0113U003035. УДК 629.76:536.24.

154 с.

Об'єкт дослідження: тепломасообмін та гідродинаміка в системах активного теплового захисту високотеплонапружених вузлів ракетної техніки, модифікація поверхні високонапружених деталей при обробці їх вакуумно-плазмовими методами. Мета роботи: розробка моделей і методів розрахунку процесів переносу тепла і маси в потоках з вдуванням та відтоком маси для систем охолодження теплонапружених вузлів ракетної техніки з урахуванням особливостей протікання цих процесів в високотемпературних теплових трубах (ВТТ) та просторових пристінних газових завісах, розробка методів розрахунку процесів переносу плазмового потоку прискорених часток при модифікації поверхні деталей. Методи дослідження: математичне моделювання процесів переносу тепла і маси в ВТТ та захисних газових завісах, експериментальне відпрацювання пристроїв прискорення іонів калію та цезію. Розроблено нову модель і інтегральний метод розрахунку процесів гідродинаміки і теплообміну в пристінній газовій завісі, що поширюється уздовж бічної поверхні циліндра, обтічного в поперечному напрямку високотемпературним потоком з урахуванням тривимірної структури течії. Розроблена аналітична модель розрахунку розподілених параметрів та граничних характеристик ВТТ враховує дію сил тертя, а також нерівномірність профілю осевої швидкості в поперечному перерізі каналу. Запропоновано рекомендації по вирішенню проблем, пов'язаних із запуском теплових труб із замороженого стану, виходом на стаціонарний режим роботи, роботи на близьких до звукових і звукових режимах. Запропоновано перспективні конструктивні схеми охолодження клапану вдування газодинамічної системи керування вектором тяги ракетного двигуна на твердому паливі з використанням теплових труб з рідкометалічними теплоносіями, що дозволяють, за попередніми оцінками, більш ніж у десять разів зменшити витрати охолоджувача у порівнянні з відомими системами охолодження. Параметри розробленого пристрою іонного очищення внутрішньої поверхні деталі циліндричної форми діаметром 125мм відповідають кращим критеріям по обробці матеріалів із титану, що дозволяє вийти на новий технологічний рівень, який до цього часу не був досягнутий на традиційних пристроях іонного очищення поверхні перед модифікацією поверхні. Основні результати роботи мають практичну цінність і можуть бути використані на різних етапах проектування та відпрацювання виробів ракетно-космічної техніки, дозволяють скоротити терміни та об'єми випробувань. Результати роботи можуть бути застосовані в ЗМКБ

"Прогрес", ДКБ "Південне", Інституті технічної механіки НАН України, АНТК ім. Антонова, ДКБ ім. Малишева та на інших підприємствах. Ведуться роботи в ДКБ "Південне" з впровадження розробок пристроїв іонного очищення поверхонь металів. Конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість отриманих результатів підтверджена отриманими патентами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0614/0216U005348

Метод моніторингу відпрацювання ресурсу повітряних суден з використанням інструментальних засобів контролю втомного пошкодження: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Ігнатюк Сергій Ромуальдович. – ДР 0113U000080. УДК 620.179.1.

171 с.

Об'єкт дослідження - процес накопичення пошкодження і руйнування елементів авіаційних конструкцій та структурно чутливих сенсорів втомі під дією циклічних навантажуваль. Мета НДР полягає в розробці методу моніторингу відпрацювання ресурсу повітряних суден. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0615/0216U005391

Розробка дистанційно-керованої авіаційної системи та її експериментальне випробування відповідно до сертифікаційного базису: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Харченко Володимир Петрович. – ДР 0114U001596. УДК 629.735.33-519(045).

402 с.

Розроблення дистанційно керованої (безпілотної) авіаційної системи (ДКАС) та її складових підсистем, а саме розроблення робочої конструкторської документації для виготовлення дослідного зразка дистанційно-керованої авіаційної системи; теоретичне та експериментальне дослідження критичних режимів польоту безпілотної повітряної суден; розроблення апаратури для захищеної передачі радіотелеметричних та відео даних; розроблення автоматизованої системи оперативної обробки інформації цільового призначення з борту безпілотної повітряної судна; розроблення науково-методичного забезпечення та технічних засобів підготовки наземного персоналу безпілотної авіаційної системи; розроблення нормативно-методичного забезпечення організації-розробника безпілотної авіаційної техніки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0616/0216U005392

Розробка та створення дослідного зразка стенду та методики безконтактного магнітно-турбулентного очищення шарикопідшипників у зборі: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Стельмах Олександр Устимович. – ДР 0114U001599. УДК 621.891.

79 с.

Об'єкт досліджень - процеси видалення мікро-, субмікро- та нано-забруднень, що утримуються на поверхнях деталей нерозбірних шарикопідшипників безконтактно дією рухомих магнітних полів та турбулентних течій м'якого середовища. Мета роботи - розробка та створення дослідного зразка стенду та методики безконтактного магнітно-турбулентного очищення шарикопідшипників у зборі на основі комплексних експериментальних досліджень. Методи дослідження - методи віброакустичної емісії; рентгено-спектральний метод фізико-хімічного аналізу мікрочасток феромагнітної та іншої природи, видалених у

ході очищення підшипників (растровий електронний мікроскоп РЕМ-106И); фрактографічний метод. Модернізований лабораторний комплекс визначення загального рівня вібрації модельних підшипників кочення. Розроблено, створено та апробовано дослідний зразок стенду безконтактного магнітно-турбулентного очищення шарикопідшипників у зборі. Розроблена та оптимізована методика безконтактного очищення шарикопідшипників у зборі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0617/0216U005395

Експериментальне визначення стаціонарних та нестаціонарних аеродинамічних характеристик літальних апаратів на окремих етапах руху: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Іщенко Сергій Олександрович. – ДР 0114U001598. УДК 533.6071.082.013.2.

124 с.

Об'єкт дослідження (розробки): взаємодія поверхні моделі літального апарату з повітряним потоком. Мета дослідження: мета полягає у експериментальному визначенні інтегральних характеристик потоку і сил взаємодії між тілом різної аеродинамічної компоновки і повітряним потоком, дослідження характеристик нестаціонарних турбулентних слідів. Методи дослідження та апаратура: експериментальні дослідження в аеродинамічній трубі; методики підготовки та адаптації об'єктів випробувань до експериментальних досліджень; 6-ти компонентні електротензометричні ваги; автоматизована система збору та обробки інформації дренажних випробувань, ідентифікація аеродинамічних характеристик. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.51 Підйомно-транспортне машинобудування

55.10.18.0618/0416U003802

Куроп'ятник Олексій Сергійович. Формування зовнішніх навантажень на приводи підвісних канатних доріг з урахуванням впливу несуче-тягових систем: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 16.06.2016.

УДК 625.57.

207 с.: 8 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 132 назви.

Об'єкт досліджень - процеси у тяговому контурі, що супроводжують експлуатацію підвісних канатних доріг. Методи досліджень - основні положення теорії гнучких ниток та хвильової механіки, числові методи розв'язання рівнянь, а також основні принципи виконання інженерного експерименту. Вирішено актуальну науково-технічну завданню - розробка та обґрунтування універсальних моделей процесів, які супроводжують експлуатацію підвісних канатних доріг, із залученням точних методів дослідження та сучасних технологій з метою формування зовнішніх навантажень на приводи. Уточнено умови взаємодії несучих канатів з опорними башмаками та їх вплив на навантаженість приводу. Відмічено наявність стрибкоподібної зміни окружного зусилля, що може призвести до виникнення аварійних ситуацій, пов'язаних зі сходженням вагонів з несучих канатів та зачепуванням тягових канатів за несучі. Дослідження динаміки тягових контурів підвісних канатних доріг на предмет визначення їх власних частот дозволило рекомендувати виконання побудови частотних діаграм на етапі проектування доріг з метою визначення раціональних швидкостей руху вагонів. Основні теоретичні та практичні результати дисертації можуть бути використані на підприємствах, які займаються проектуванням та експлуатацією підвісних канатних

доріг, для розрахунку навантаженості елементів ПКД та визначення раціональних швидкісних режимів руху вагонів.

55.57 Тракторне і сільськогосподарське машинобудування

55.10.18.0619/0416U003980

Хлопецький Роман Андрійович. Удосконалення технології та засобу для добування озерних сапропелів з-під шару води: Дис... к.т.н. /Львівський національний аграрний університет. – Захищена 08.07.2016.

УДК 624.123.3.

209 с.: 14 табл., 77 іл. – Бібліогр.: 124 назви.

Дисертацію присвячено вирішенню науково - прикладної задачі удосконалення технології і розробки технічного засобу для добування озерного сапропелю з-під шару води з подальшим використанням як складника для виробництва твердих органічних добрив методом компостування. Розглянуті фізико-механічні та реологічні властивості озерних сапропелів. Запропоновано та обґрунтовано новий спосіб добування сапропелю з-під шару води забірним пристроєм фрезерного типу без руйнування пласта і частковим відтиском вільної води. Теоретично обґрунтовано параметри широкозахватних криволінійних, у вигляді частин спіралі Архімеда, полиць та гвинтового двостінного преса, досліджено процес взаємодії робочих органів з масивом середнього шару озерного сапропелю, розроблено математичну модель руху матеріалу по внутрішній криволінійній поверхні полиць та встановлено конструктивно-кінематичні параметри засобу для добування сапропелю з-під шару води. Запропоновані технологічні параметри засобу для добування розроблені у відповідності до агротехнічних та екологічних вимог.

55.10.18.0620/0216U003739

Розробити інноваційні технології конкурентоспроможного органічного виробництва продукції вівчарства півдня України: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Горлова Олександра Дмитрівна. – ДР 0111U003256.

УДК 631.17:636.32/.38.

236 с.

Об'єкт досліджень - кормові агроценози для галузі вівчарства, раціони годівлі овець, інноваційні технології конкурентоздатного органічного виробництва продукції вівчарства. Мета досліджень - розробка інноваційних технологій конкурентоспроможного органічного виробництва продукції вівчарства. Методи досліджень: польові, лабораторні, технологічні, гематологічні, зоотехнічні, конструкційно-технологічні, фізіологічні, біохімічні, інструментально-аналітичні, статистичні. Розроблено п'ять технологій: агроекологічного виробництва кормів на основі створених агроценозів; органічного виробництва ягнятини і молодой баранини на базі екологічно безпечного утримання з використанням новост-вореного за вимогами органічного виробництва пасовища, технологічних і ветеринарних вимог; органічного виробництва і переробки молока в продукти харчування з використанням екологічно чистих кормів при пасовищному утриманні, нового технічного засобу лінійно-паралельного типу, що виключає реакції стресу у тварин при машинному доїнні; органічного виробництва вовни на основі регламентованого екологічно безпечного пасовищного утримання; первинної обробки, консервування, зберігання овчин, смушків і ягнячих шкурок з використанням екологічно безпечних природних речовин мінерального і тваринного походження. Створено систему годівлі овець

і концепцію органічного виробництва продукції вівчарства. Використання розроблених технологій забезпечує одержання високоякісної продукції вівчарства при збереженні в нормі здоров'я тварин і отриманні достатнього рівня їх продуктивності. Вміст забруднюючих речовин в ґрунтах, рослинної та вівчарської продукції не перевищує ГДК. Сфера застосування - вівчарство. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.10.18.0621/0216U003796

Розроблення та провайдинг нестандартизованих технічних засобів для випробування сільськогосподарських машин та обладнання: Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Іваненко Іван Миколайович. – ДР 0114U005392. УДК 631.3(083.742).

99 с.

Створено технічний засіб для визначення якості виконання технологічного процесу внесення агрохімікатів штанговими обприскувачами, а саме, для визначення густоти покриття краплями цільової поверхні, дисперсності розпилювання (розподілу розміру крапель за фракціями) та знесення робочої рідини, а також стенд для визначення рівномірності розподілу насіння в рядку сівалками точного висіву.

55.10.18.0622/0216U003918

СОУ УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого 71.2-37-04604309-016:2015 Самохідні сільськогосподарські машини. Системи гальмівні. Загальні вимоги: Заключний звіт /Український НДІ прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого. Південно-Українська філія; Керівник Митрофанов Олександр Петрович. – ДР 0116U004074. УДК 631.3.076 62.59.

32 с.

У СОУ враховані підходи держав Європейського союзу та США щодо вимог до гальмівних систем самохідних машин з гідростатичним приводом ведучих коліс включно з нормуванням ефективності дії цих систем. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0623/0216U005335

Обґрунтувати комплект засобів технологічного оснащення дільниць з відновлення робочих органів основних ґрунтообробних машин та удосконалити параметри обладнання для їх зміцнення та загострення: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Василенко Михайло Олександрович. – ДР 0114U002299. УДК 631.173.4:631.31.004.67.

141 с.

Мета роботи-забезпечення вітчизняних виробників с/г продукції та ремонтних підприємств АПК універсальними засобами технологічного оснащення для відновлення та зміцнення робочих органів ґрунтообробних машин. Об'єкт досліджень-засоби технологічного оснащення для відновлення, зміцнення та загострення робочих органів. Методи досліджень-аналітичний, експериментальний. Галузь застосування - ремонтні підприємства різних рівнів, господарства - виробники с/г продукції, заводи-виготовлювачі с/г машин і знарядь. Розроблено номенклатуру засобів технологічного оснащення для відновлення та зміцнення робочих органів ґрунтообробних машин, конструкторську документацію на

засоби оснащення та виготовлено їх експериментальні зразки, техніко-економічне обґрунтування та інноваційний проект створення виробництва з відновлення робочих органів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.10.18.0624/0216U005369

Обґрунтувати структуру та вихідні вимоги до інформаційно-аналітичної системи управління проектами збирання ранніх зернових, олійних та бобових культур: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" НААН; Керівник Сидорчук Олександр Васильович. – ДР 0114U000174. УДК 633.363.

72 с.

Предмет дослідження - методи та моделі розкриття функціональних показників ефективності збирально-транспортного процесу, їх ймовірного характеру та закономірності зміни цих показників в залежності від агрометеорологічних особливостей регіону. Об'єкт дослідження - технологічна система збирання ранніх зернових культур, збиральні та транспортні засоби, які застосовуються під час комбайнового збирання зернових культур та технологічні комплекси цих машин. Мета роботи - підвищити ефективність управління збиранням ранніх зернових, олійних та бобових культур завдяки розробленню та використанню інформаційно-аналітичних систем управління відповідними проектами з урахуванням мінливості агрометеорологічних умов та ризиків часу досягання і урожайності сільськогосподарських культур. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.63 Машинобудування для харчової промисловості

55.10.18.0625/0216U005383

Дослідити процеси зневоднення сирної маси та розробити універсальну конструкцію апарату для формування сирів: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Орлюк Юрій Тимофійович. – ДР 0114U001488. УДК 637.33.

44 с.

Досліджено вплив основних технологічних факторів на швидкість розвитку молочнокислого процесу в сировині та на якість готового продукту. Розроблено КД на апарат формувальний марки Я5-ОСФ1 місткістю 1000 кг сирної маси, що дозволяє розпочати вітчизняне виробництво конкурентноспроможних апаратів для формування сирного зерна при виробництві сичужних сирів.

55.69 Інші галузі машинобудування

55.10.18.0626/0216U005020

Створення високоефективних робочих процесів обладнання барабанного типу та інших технічних систем: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Науменко Юрій Васильович. – ДР 0111U002191. УДК 62-252.1:621.926.5.539.215.9:532.542.

103 с.

Об'єкт дослідження - закономірності взаємодії обертової камери, молоткових тіл і частинок матеріалу, подрібнюваного у барабанному млині, а також параметри авто-коливного руху внутрішньокамерного завантаження та їх вплив на процес помелу. Мета роботи - підвищення ефективності барабанних млинів шляхом збільшення продуктивності та зниження енергоємності при самозбудженні автоколивного руху внутрішньокамерного завантаження. Метод досліджен-

ня ґрунтується на основних положеннях нелінійної динаміки систем зі змінними інерційними параметрами, механіки зернистого середовища, теорії швидких рухів зернистих матеріалів, методів подібності та теорії стійкості руху, застосуванні методу візуалізації картин руху завантаження в камері шляхом фото- та відеозйомки.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.35 Дія випромінювань і захист від них

58.10.18.0627/0216U005317

Оцінка параметрів поклітинного розподілу аберацій хромосом у лімфоцитах онкологічних хворих під час променевого лікування:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України"; Керівник Вінніков В.А. – ДР 0114U005024. УДК 615.849:575.224.23.

162 с.

Об'єкт дослідження: статистичні характеристики поклітинного розподілу аберацій хромосом у лімфоцитах крові та променеві реакції у 24 хворих на рак грудної залози і 70 хворих на рак жіночої статевої сфери в процесі протипухлинного лікування із застосуванням променевої терапії. Мета дослідження: визначити характер математичної трансформації і прикладну інформативність поклітинного розподілу аберацій хромосом у лімфоцитах онкологічних хворих в динаміці променевого лікування. Методи дослідження та апаратура: статистичні методи обробки даних, прикладні статистичні програмні пакети CytoBayesJ_v.2.4 і Dose Estimate_v.5.1, персональні комп'ютери. Теоретичні і практичні результати: оцінено ступінь відповідності поклітинного розподілу аберацій у онкохворих шести статистичним моделям (розподіли Пуассона, бета-, гамма-, від'ємний біноміальний, Неймана тип А, Херміт II порядку) на індивідуальному і груповому рівні на різних етапах променевого лікування та обґрунтовано необхідність опрацювання цитогенетичних показників цілісним профілем фітінгу. Запропоновано модель лінійно-адитивного накопичення аберацій в умовах фракціонованого опромінення для біодозиметричної інтерпретації картини розподілу аберацій по клітинам у онкохворих на всіх етапах променевої терапії. Апробовано новий спосіб представлення результатів біодозиметрії локального опромінення у вигляді гістограми взаєморозподілу щільності ймовірності поглинутої дози та опроміненої фракції тіла. Показано недоцільність використання статистичної характеристики розподілу аберацій по клітинам як самостійного класифікатора, але задовільну її інформативність при поєднанні з іншими показниками для прогностичної оцінки ранніх променевих реакцій від дистанційного чи внутріпорожнинного терапевтичного опромінення. Новизна: аналіз синхронного фітінгу 6 статистичних моделей до розподілів аберацій у хворих під час променевої терапії, біологічну дозиметрію локального фракціонованого терапевтичного опромінення за адитивною моделлю накопичення аберацій *in vivo* та побудову множинних лінійних регресій із включенням параметрів поклітинного розподілу аберацій для прогнозу променевих реакцій проведено вперше. Ефективність впровадження: встановлено нові закономірності розвитку цитогенетичних наслідків терапевтичного опромінення. Результати становлять підґрунтя для розробки способів контролю небажаних радіаційних ефектів у хворих під час променевої терапії, що дозволить оптимізувати процес лікування і скоротити час реабілітації пацієнтів. Галузь використання: радіобіологія, променева терапія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59 ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

59.01 Загальні питання приладобудування

59.10.18.0628/0216U003858

Дослідження закономірностей формування структури керамічних матеріалів на основі системи В-С-N-Al-Si та легованих електропровідними включеннями монокристалів алмазів при високих тисках: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Лещук Олександр Олександрович, Івахненко Сергій Олексійович. – ДР 0112U008362. УДК 666.3-125:621.921.34:539.89.

180 с.

Вивчено закономірності формування структури керамічних матеріалів на основі порошків карбідів бору і кремнію та нітридів алюмінію і кремнію з різними домішками, а також легованих бором монокристалів алмазів при високих тисках. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.13 Загальна технологія виробництва й устаткування в приладобудуванні

59.10.18.0629/0416U003882

Гупка Андрій Богданович. Технологічне забезпечення виготовлення стрічкових гвинтових заготовок з вигнутим профілем: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 01.07.2016.

УДК 621.9.04.

201 с.: 14 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 124 назви.

Об'єкт дослідження - процеси формоутворення вигнутого профілю на стрічковій ГЗ та проточування її зовнішньої крайки. Мета роботи - розроблення та реалізація процесу для підвищення ефективності виготовлення стрічкових ГЗ із вигнутим профілем. Наукова новизна - виведено теоретичні залежності для визначення силових параметрів формоутворення стрічкових ГЗ із вигнутим профілем. Практичне значення - виготовлено технологічне спорядження для формоутворення ГЗ із вигнутим профілем. Ступінь впровадження - впроваджено у ТДВ "Булат", ПАТ "Червона зірка". Сфера (галузь) застосування - машинобудування.

59.29 Прилади для вимірювання електричних і магнітних величин

59.10.18.0630/0216U003976

Сенсори для контролю систем магнітного очищення при виробництві теплової і атомної енергії та систем магнітного утримання плазми в екологічно чистих джерелах енергії керованого термоядерного синтезу: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Кость Ярослав Ярославович. – ДР 0115U004902. УДК 621.317.4.

92 с.

Досліджено електрофізичні параметри холлівських сенсорів магнітного поля, виготовлених на основі радіаційно-стійких наногетероструктур InSb/i-GaAs та InAs/i-GaAs з різними початковими концентраціями носіїв. Проаналізовано вплив на основні характеристики сенсорів температури і магнітного поля в широких діапазонах їх змін. Сформульовано вимоги до технічних характеристик сенсорів Холла на основі наногетероструктур. Розроблено математичну модель функції перетворення та відповідну методику калібрування сенсорів на основі наногетероструктур, що враховує вплив температури і паразитних ефектів на результат вимірювань магнітного поля. Проведено апробацію методики ка-

лібування на прикладі зонду з трьома ортогонально розташованими сенсорами на основі наногетероструктур InSb/i-GaAs. Розроблено принципову схему і виготовлено макет чотирьохканального електронного блоку обробки сигналів сенсорів, який забезпечує можливість використання різних режимів живлення, контроль сили струму збудження сенсорів та коефіцієнту підсилення їх вихідного сигналу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.35 Прилади для вимірювання складу і фізико-хімічних властивостей речовин і матеріалів

59.10.18.0631/0416U005163

Гуцул Оксана Всеволодівна. Фізичні основи приладів для вимірювання електрофізичних та реологічних параметрів рідин: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут термоелектрики. – Захищена 01.07.2016.

УДК 542.6:53.08:621.317.7.

153 с.: 1 табл., 73 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

Дисертація присвячена дослідженню та теоретичному обґрунтуванню фізичних процесів в приладах, за допомогою яких визначають основні електричні та реологічні параметри досліджуваних рідин та плівок. У роботі запропоновано нові різновиди електрофізичних методів для дослідження рідин та плівок (електродні та безелектродні) і пристроїв, необхідних для вимірювання та аналізу біологічних рідин (крові, плазми крові). Теоретично та експериментально обґрунтовано нові методи автоматизованого визначення реологічних показників крові - в'язкості, електропровідності та заряду еритроцитів, шляхом реєстрації добротності коливального контуру, індуктивно зв'язаного з біоінертним капілярним соленоїдом по якому протікає досліджувана рідина. Створені прилади для безелектродного вимірювання питомого опору та в'язкості невеликих об'ємів (1 мл) досліджуваних рідин. Технічне рішення розробленого для цього автоматизованого вимірювального комплексу вперше засноване на моделюванні фізичних умов руху крові в природному середовищі *in vivo*. Вперше встановлено, що значення фізичні параметри закономірно змінюються за дії регуляторних факторів (адреналіну). Отримані результати дисертації мають прикладне значення, оскільки їх можна використати для дослідження і поточного контролю: а) невеликих проб крові та плазми крові здорових та хворих людей для діагностики, прогнозу і корекції лікування мікроциркуляторних розладів, що апробовано в клінічній практиці, б) електрофізичних та механічних властивостей рідин, які використовуються в технологічних процесах одержання нових матеріалів, тощо.

59.10.18.0632/0216U003846

Розробка методу динамічного вимірювання і дослідження з визначення твердих частинок у відпрацьованих газах ДВЗ: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Полив'янчук Андрій Павлович. – ДР 0113U001731с. УДК 621.43.068.

128 с.

Створено новий метод вимірювань нормуемого екологічного показника - масового викиду твердих частинок з відпрацьованими газами дизеля. Метод є динамічним та високоточним: він дозволяє контролювати миттєві значення масових викидів частинок на стаціонарних та перехідних режимах роботи дизелів при низьких рівнях викидів політанту (відповідно до норм EURO-IV та вище). Розроблено метрологічне забезпечення нового методу вимірювань та дані рекомендації щодо підвищення точності визначення викидів

твердих частинок від дизелів різних типів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

59.45 Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів

59.10.18.0633/0416U005114

Антонець Тарас Юрійович. Метод і пристрій контролю короткочасної переваантажувальної здатності високовольтного кабелю в умовах виробництва: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 620.179.148:621.315.2.

137 с.: 4 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 102 назви.

Об'єкт дослідження: процес випробування високовольтного силового кабелю в умовах виробництва. Мета дослідження: підвищення швидкодії і достовірності контролю короткочасної переваантажувальної здатності кабелю в умовах виробництва. Методи дослідження та апаратура: використання аналогії електричного та теплового поля для визначення розподілу температури в конструкції кабелю; метод теплового балансу у стаціонарному режимі для розробки моделі нагріву жили кабелю; критерії подібності теплових процесів для визначення параметрів охолодження кабелів у повітрі. Теоретичні і практичні результати: розроблено метод контролю короткочасної переваантажувальної здатності високовольтного кабелю. Розроблено модель нагріву жили в початковий період включення кабелю. Новизна: вперше запропоновано новий оперативний метод оцінки короткочасної переваантажувальної здатності високовольтного кабелю; вперше розроблено модель адіабатного нагріву жили в початковий період включення кабелю; вперше розроблено систему технологічного контролю показників переваантажувальної здатності кабелів. Ступінь упровадження: розроблено та апробовано в умовах виробництва комплекс апаратури для визначення кількісного показника короткочасної переваантажувальної здатності (патент України № 64306). Результати роботи використано при виконанні Держбюджетних науково-дослідницьких робіт на ПАТ "ЗАВОД "ПІВДЕНКАБЕЛЬ" та в навчальному процесі кафедри електроізоляційної і кабельної техніки НТУ "ХП". Сфера використання: електротехнічна та кабельна промисловість.

59.10.18.0634/0216U003977

Створити комплекс технічних засобів для автоматизованої ультразвукової дефектоскопії залізничних рейок із використанням сучасних інформаційних технологій: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Шаповалов Євген Вікторович. – ДР 0114U003653. УДК 620.179.16.05.

225 с.

Створено механічні та мікропроцесорні вузли комплексу ультразвукової дефектоскопії залізничних рейок. Розроблено математичне забезпечення для контролерів нижнього та верхнього рівня рейкового дефектоскопа і графічний інтерфейс для інтерактивної взаємодії з оператором. У результаті комплексного дослідження встановлено, що дефектоскоп здатен певною мірою виявляти всі основні типи дефектів залізничних рейок. Застосування сучасних мікропроцесорних засобів отримання та обробки сигналів, зокрема програмованих інтегральних логічних схем, дозволило більш ніж в два рази підвищити частоту сканування рейок у порівнянні з дефектоскопами, що застосовуються на залізницях України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.13 Процеси й апарати хімічної технології

61.10.18.0635/0216U005260

Розробка фотоелектрохімічної комірки для отримання водню з гібридним фотоанодом на основі твердотілого сонячного елемента та плівки діоксиду титану: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Данько Дмитро Борисович. – ДР 0111U004465. УДК 661.8:546:821.

31 с.

Створено лабораторний зразок ФЕХ комірки з гібридними фотоанодом на основі сонячного елемента та плівки TiO₂. Ефективність перетворення світлової енергії у хімічну енергію водню склала 0,6 % з платиновим катодом та близько 1 % - з металогібридним катодом. Зроблено висновок про неперспективність конструкції з гібридним фотоанодом через його малу ефективність та нестабільність у часі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

61.39 Промисловий синтез органічних барвників і пігментів

61.10.18.0636/0416U003933

Петров Сергій Олександрович. Розробка технології отримання похідних оксазол-5-онів на основі альфа, бета-ненасичених кетонів:

Дис... к.т.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.06.2016.

УДК 667.28; 667.622.32.

148 с.: 7 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Представлені результати дослідження закономірностей реакції альфа, бета-ненасичених кетонів та діамінів. Показано, що ефективним методом підвищення виходу продукту є підбір оптимальних умов, серед яких ключовими являються температурний режим та тривалість протікання реакції. Порівняння люмінесцентних характеристик отриманих люмінофорів та відомих аналогів за діапазоном світіння показало, що інтенсивність люмінесценції сполук, що досліджуються у 3...6,5 разів перевищує інтенсивність світіння 3-метоксибензантроні, який обраний у якості існуючого аналога. Окрім того, отримані сполуки проявляють флуоресцентні властивості не тільки у кристалічному стані, як їхні аналоги, але і у розчинах різної полярності. Використання синтезованих сполук завдяки їхній підвищеній інтенсивності люмінесценції та високій стійкості до світла може дозволити підвищити чутливість та ефективність методів контролю у тих галузях техніки, де використовуються люмінесцентні властивості сполук. У результаті проведення досліджень встановлено, що сполуки ряду похідних бензол-1,4-біс-2-феніл-4-циннамоїліденоксазол-5ону проявляють властивості високоефективних органічних люмінофорів і можуть бути використані у якості пігментів для полімерних матеріалів. Встановлені оптимальні умови проведення процесу. Розроблена технологія отримання люмінофорів похідних моно- та бісоксазолонів. Технологія синтезу кінцевих продуктів включає дві хімічні стадії – перша являє собою отримання проміжних продуктів 2-феніл-4-циннамоїліденоксазол-5ону та 1,4-біс-2-феніл-4-циннамоїліденоксазол-5ону, які були синтезовані взаємодією гіпурової кислоти із відповідним альдегідом. Друга стадія – отримання кінцевих продуктів, які були синтезовані взаємодією проміжних продуктів із низкою діамінів. Отримані результати направлені на розвиток перспективного напрямку хімічної науки та промислового виробництва – технології органічних пігментів та люмінофорів.

61.10.18.0637/0216U003764

Флуоресцентні ціанінові та сквараїнові барвники з високою водорозчинністю: Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів" Національної академії наук України"; Керівник Паценкер Леонід Давидович. – ДР 0113U001410. УДК 543.426:667.287:577.112.85.

79 с.

Розроблено принципи створення довгохвильових ціанінових і сквараїнових барвників зі збільшеними квантовими виходами, більшими часами життя флуоресценції і поліпшеною фотостабільністю у водних середовищах. Завдання вирішено введенням в структуру молекул барвників гідрофільних сульфонатних і фосфонатних груп. Розроблено стратегію синтезу і методи синтезу таких барвників. Вивчено закономірності перебігу реакції, що покладено в основу цих методів синтезу. Розроблено препаративні методики синтезу і синтезовано цільові барвники, а також їх кон'югати з антитілами. Вивчено зв'язок фотофізичних і фотохімічних властивостей барвників і кон'югатів з їх молекулярною будовою. Досліджено процеси агрегації молекул барвників у водних середовищах і в кон'югат з антитілами. Збільшення числа сульфонатних і фосфонатних груп в молекулах барвників знижує агрегацію і підвищує квантові виходи, часи життя флуоресценції і фотостабільність барвників, особливо в їх кон'югатах з антитілами. Збільшення числа сульфогруп з 2-х до 5-ти підвищує квантовий вихід барвників, пов'язаних з антитілом, в 3 рази, а фотостабільність - в 2-3 рази. Знайдені закономірності допоможуть конструювати нові ефективні флуоресцентні мітки для медичної діагностики, медико-біологічних і фармакологічних досліджень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.45 Технологія хіміко-фармацевтичних засобів

61.10.18.0638/0416U003134

Кучина Лариса Костянтинівна. Розробка складу й технології м'яких лікарських засобів антигіпертензивної й антиангінальної дії з дилтіаземом: Дис... к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 28.04.2016.

УДК 615.454.012/.014:[615.224+615.225.2].015.23:546.41.153 с.: 25 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Дисертація присвячена розробці науково обґрунтованих складів і технологій виготовлення м'яких апікаційних лікарських засобів з дилтіаземом для трансмукозного застосування.

61.10.18.0639/0416U005009

Коротков Володимир Андрійович. Розробка складу та технології супозиторіїв з екстрактом маклюри помаранчевої: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 03.06.2016.

УДК 615.454.2.014.2: 582.635.3: 616.147.17-007.64.170 с.: 41 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Уперше теоретично і експериментально обґрунтовано технологію отримання олійного екстракту з плодів маклюри помаранчевої, розроблено методики його контролю якості, вивчено стабільність. На основі екстракту маклюри розроблено лікарський препарат у формі супозиторіїв, а також методики його аналізу. З використанням фізико-хімічних, біофармацевтичних і фармакологічних методів вивчено їх фізико-хімічні властивості, визначено біологічну активність, вивчено стабільність супозиторіїв в процесі зберігання. Результати фармакологічних досліджень супозиторіїв з екстрактом маклюри вперше обґрунтували можливість засто-

сування цього препарату як ефективного простатопротектора. Встановлено протизапальну, репаративну, антипроліферативну та антиоксидантну терапевтичну дію.

61.10.18.0640/0416U005010

Горлачова Вікторія Ігорівна. Розробка складу та технології крему з ліпофільним екстрактом насіння моркви дикої для лікування опікових ран: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 615.014:2: 615.454.1:615.262.1:616-001.17.

164 с.: 24 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертація присвячена отриманню нової субстанції природного походження – ліпофільного екстракту насіння моркви дикої, теоретичному та експериментальному обґрунтуванню складу і розробці технології нового лікарського засобу – крему з ЛЕНМД для лікування опікових ран легкого ступеня. Проведено комплексне дослідження, спрямоване на створення стандартизованої вітчизняної субстанції природного походження – ЛЕНМД. Теоретично та експериментально обґрунтовано технологію ЛЕНМД. Із використанням сучасних методів дослідження вивчено фізико-хімічні, технологічні властивості ЛЕНМД, запропоновано методику ідентифікації та кількісного визначення БАР ЛЕНМД. Встановлено оптимальні умови зберігання і термін придатності. На підставі фізико-хімічних, фармакотехнологічних та біологічних досліджень розроблено оптимальний склад і раціональну технологію крему з ЛЕНМД для лікування опікових ран. Вивчено стабільність комбінованого ранозагоювального та протизапального крему в процесі зберігання протягом двох років при кімнатній температурі у тубах алюмінієвих. Доклінічними фармакологічними дослідженнями доведено специфічну активність і безпечність ЛЕНМД і крему з ЛЕНМД. Розроблено проект методів контролю якості ЛЕНМД і крему із ЛЕНМД для лікування опікових ран. Технологію ЛЕНМД і крему апробовано в промислових умовах.

61.10.18.0641/0416U005011

Гулмуродов Ісоміддін Сафарович. Розробка складу та технології мазі з ефірною олією гісопу для лікування застудних захворювань: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 03.06.2016.

УДК 615.453.6:615.451.16:582.632.1.

157 с.: 18 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

Вперше теоретично і експериментально обґрунтовано науково-методичний підхід для створення комбінованого лікарського засобу у формі мазі для лікування захворювання верхніх дихальних шляхів з ефірною олією гісопу зеравшанського, метилсаліцилатом, камфорою, твердим жиром, воском бджолиним і ізопропілмірикатом. Вивчено хімічний склад ефірної олії гісопу зеравшанського як фармакологічно цінної сировини для фармацевтичного виробництва. Досліджено вплив допоміжних речовин на технологічні властивості маzewої основи і активність діючих компонентів препарату. Вивчено властивості розроблених мазей. Розроблено і відпрацьовано методики ідентифікації і кількісного визначення діючих речовин препарату, визначено умови зберігання і терміни придатності мазі. Встановлено виражену протизапальну і місцевоподразнювальну активність мазі, а також її нешкідливість. На підставі фізико-хімічних, реологічних і біофармацевтичних досліджень запропоновано склад, науково обґрунтовану раціональну технологію і методики контролю якості мазі "Ісопол" для лікування простудних захворювань

61.51 Технологія переробки нафти і газу

61.10.18.0642/0216U005308

Встановити техніко - експлуатаційні та економічні показники двигунів Внутрішнього згоряння з іскровим запаленням за умов використання Біоетанолу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Третя Віктор Михайлович. – ДР 0114U000416. УДК 620,9:6662,762,2.

85 с.

Зменшення річної потреби в нафтовому паливі на 30-35%, токсичності відпрацьованих газів на 40-45%, підвищення техніко-експлуатаційних та економічних показників роботи тракторних агрегатів з виконання технологічних операцій в рослинництві на 15-20% Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.10.18.0643/0216U005398

Підвищення енергоощадності та екологічності авіаційної і наземної техніки впровадженням альтернативних моторних палив: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Бойченко Сергій Валерійович. – ДР 0114U001597. УДК 504:629.73:665.733(047.31).

164 с.

Предмет дослідження: альтернативні моторні палива для авіаційної та наземної техніки та паливна економічність даної техніки. Об'єкт дослідження: Підвищення енергоощадності та екологічності авіаційної і наземної техніки. Мета: розробка перспективних альтернативних моторних палив, що відповідають сучасним вимогам експлуатації авіаційної та наземної техніки, принципам енергоощадності (через покращення сумішоутворення та ефективності згорання палива), паливної економічності та екологічності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.10.18.0644/0216U005453

Розробка механізмів ефективного використання альтернативних моторних палив та альтернативних джерел енергії в двигунах мобільної техніки: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Ковальська Любова Леонідівна. – ДР 0115U002206. УДК 621.43.

98 с.

Обґрунтовано доцільність використання альтернативних моторних палив в дизелях транспортних засобів. Розглянуто види альтернативних палив та їх хімотологічні властивості. Виконаний аналіз застосування біопалив в дизелях та основні проблеми забезпечення їх роботи на цих паливах. Розглянуто стан питання з застосуванням природного газу в якості моторного палива та особливості використання колісних тракторів в якості технологічних транспортних засобів. Аналіз методик оцінки екологічної перспективності альтернативних видів палива показав, що критерії оцінки повинні включати в себе не тільки кількість викидів шкідливих речовин, але і їх токсичність та клас небезпеки. Такі вимоги найкраще задовільняють критерії, що засновані на категорії небезпеки транспортного засобу. Висвітлено особливості використання колісних тракторів в якості технологічного транспорту. Розроблена загальна методологія оцінювання показників функціонування технологічних транспортних засобів на альтернативних паливах за критеріями технічної пристосованості, екологічної безпеки та економічної ефективності експлуатації. Розроблена модель функціонування системи "паливо-двигун-транспортний засіб", що дозволяє здійснити вибір оптимального виду палива.

61.71 Технологія виробництва продуктів побутової хімії

61.10.18.0645/0416U003934

Ал-Хаддад Амір Тарк Джасім. Основи хімії та технології поверхнево-активних речовин, які є похідними олеїнової кислоти й малеїнового ангідриду: Дис... к.т.п. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.06.2016.

УДК 6.011:661.185.2.

154 с.: 18 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

В дисертації розроблена технологія отримання поверхнево-активних речовин – продуктів взаємодії малеїнового ангідриду та олеїнової кислоти в середовищі перхлоретену. Визначені оптимальні параметри. Розроблена технологія та запропонована принципова технологічна схема враховують повернення допоміжних матеріалів у цикл виробництва, а також утворення другого продукту – суміші вуглеводнів. Наведені результати вивчення поверхнево-активних властивостей продуктів взаємодії, які за теоретичними даними можуть бути емульгаторами першого роду та солюбілізаторами. Суміш продуктів проявила синергізм з неіононою ПАР при стабілізації системи метанол-етаноламін-вода. Запропонована сфера використання кристалічних продуктів взаємодії малеїнового ангідриду з олеїною кислотою у промисловості, в складі диспергатору ПМЕ-Т, який рекомендовано застосовувати у виробництві спиртово-паливних дисперсій.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.09 Сировина і продуценти для біотехнологічного виробництва

62.10.18.0646/0416U003919

Мельниченко Юлія Олександрівна. Біотехнологія одержання пробіотичної добавки та її використання за вирощування курчат-бройлерів: Дис... к.с.-г.п. /Білоцерківський Національний Аграрний Університет. – Захищена 07.07.2016.

УДК 604.4:636.087.8:636.5-053.2.

152 с.: 24 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена одержанню нової пробіотичної кормової добавки та вивченню її впливу на біохімічні, імунологічні, мікробіологічні показники, продуктивність, збереженість курчат-бройлерів та якість отриманої продукції птахівництва. За допомогою скринінгу потенційно пробіотичних штамів лакто- та бифідобактерій вивчено їх вплив на функціонально-метаболический статус макрофагів та активацію синтезу інтерферонів у крові та спленоцитах. Відібрані найбільш ефективні штами (*B. animalis* VKB та *L. casei* IMB B-7280) та на їх основі одержано пробіотичні препарати Лактокас та Пробіфід. Встановлено, що введення препаратів оптимізує показники білкового обміну та редокс-системи організму. За додавання препаратів відбувається компенсація змін кількості бифідо- та лактобактерій у шлунково-кишковому тракті бройлерів, що спостерігається в імунодепресивні періоди у постембріогенезі курчат-бройлерів. Досліджено, що за додавання пробіотичних препаратів курчатам-бройлерам у крові та м'ясі бройлерів вірогідно зменшуються концентрації холестеролу та триацилгліцеролів. За використання бройлерам пробіотичних препаратів Лактокас та Пробіфід підвищується інтенсивність їхнього росту, збільшується жива маса на 6,8 % та збереженість бройлерів на 3,7 %. На основі отриманих результатів досліджень розроблені та затверджені ТУ У на препарати Лактокас та Пробіфід, видано методичні рекомендації щодо застосування пробіотиків за вирощування курчат-бройлерів.

Ключові слова: птахівництво, пробіотичні штами, лактобактерії, бифідобактерії, інтерферон, імуномодулювальні властивості, пробіотичні препарати, продуктивність, збереженість.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.10.18.0647/0216U005469

Обґрунтувати організаційно-економічний механізм розвитку окремих галузей харчової промисловості: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Сичевський М.П. – ДР 0113U002186. УДК 631.1.027.

185 с.

Розроблена доктрина та стратегії розвитку окремих галузей харчової промисловості

65.29 Елеваторна і мукомельно-круп'яна промисловість

65.10.18.0648/0216U003874

Економічний механізм регулювання ринку зерна: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Даниленко Анатолій Степанович. – ДР 0111U006605. УДК 339.137.2:664.6/.7.

25 с.

Досліджено теоретико-методологічні засади та розроблено практичні пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку ринку зерна в Україні в умовах закріплення та нарощування її стійких, конкурентоспроможних позицій серед світових лідерів виробників зерна.

65.31 Комбікормова промисловість

65.10.18.0649/0216U003742

Фізіологічне обґрунтування підвищення трансформації поживних речовин корму у продукцію вівчарства для овець південного регіону України: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Свістула Михайло Михайлович. – ДР 0111U003262. УДК 636.085.55:636:612.015.3.

37 с.

Об'єкт досліджень - раціони годівлі овець. Мета роботи - розробити методи підвищення біотрансформації кормів для мериносів та м'ясо-вовнових овець асканійської селекції. Методи досліджень: зоотехнічні (проведення дослідів на тваринах), фізіологічні, біохімічні, статистичні, аналітичні. Розроблено науково-обґрунтовані методи підвищення конверсії кормів на основі корекції ліпідного, амінокислотного та мінерального живлення овець асканійської селекції. Використання даних методів забезпечує повноцінність годівлі тварин, що сприяє посиленню процесів метаболізму у овець, збільшенню їх рівня продуктивності та покращенню конверсії кормів на одиницю продукції вівчарства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

65.10.18.0650/0216U003868

Розроблення біотехнологічних процесів конверсії вторинної сировини для одержання кормової добавки для тварин та вивчення її ефективності: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник

Мельниченко Олександр Миколайович. – ДР 0111U004667. УДК 606:637.146.

18 с.

Звіт про НДР: 17 с. 1 рис., 3 табл., 8 джерел. Об'єкт дослідження - розроблення біоконверсної технології утилізації відходів промисловості за використання простіших. Мета науково-дослідної роботи - розробити біотехнологію конверсії відходів промисловості для одержання кормової добавки. У процесі досліджень використовували такі методи: біотехнологічні фотоколориметричний та спектрофотометричний; загальноприйнятні розрахункові методи визначення швидкості росту культури, зоотехнічні, статистично-математичні. Уперше проведено дослідження з використання відходів промисловості під час вирощування одноклітинних водоростей. Встановлено вплив використання вторинної сировини на ріст та розвиток клітин водоростей та на інтенсивність нарощування біомаси. Досліджено технологічні параметри під час виробництва біомаси простіших за використання відходів. Встановлено ефективність використання, одержаної за розробленої біоконверсної технології, біомаси у годівлі птиці. Доведено позитивний вплив використання біомаси культури на процеси в організмі птиці, підвищення проростів маси тіла та підвищення збереженості поголів'я птиці. Результати НДР запроваджені в технологію виробництва біомаси одноклітинних водоростей за використання відходів промисловості для отримання кормової добавки. Прогнози припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - пошук та розробка оптимальної технології утилізації вторинної сировини для нарощування біомаси простіших. Умови одержання звіту: за договором 252171, Київ-171, вул. Горького, 180, УкрІНТЕІ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

65.33 Хлібопекарська і макаронна промисловість

65.10.18.0651/0416U005134

Степанькова Галина Вячеславівна. Технологія хліба пшеничного з використанням продуктів переробки зародків вівса та кукурудзи: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 05.07.2016.

УДК 664.662/663.

140 с.: 45 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 314 назви.

Об'єкт - технологія хліба пшеничного. Мета - удосконалення технології хліба пшеничного з використанням дрібнодиспергованих шроту зародків вівса та жмиху зародків кукурудзи для підвищення харчової та біологічної цінності виробів. Методи дослідження - стандартні та спеціальні органолептичні, хімічні, аналітичні, фізичні, фізико-хімічні, мікробіологічні методи визначення якості вихідної сировини, напівфабрикатів та готових виробів; математичні методи планування експерименту й обробки результатів досліджень. Наукова новизна: теоретично та експериментально обґрунтовано використання дрібнодиспергованих шроту зародків вівса та жмиху зародків кукурудзи з високим вмістом харчових волокон, поживних та біологічно активних речовин у технології хліба пшеничного для отримання виробів підвищеної харчової та біологічної цінності. Встановлено, що додавання дослідних добавок сприяє зростанню в'язкопружких властивостей тіста, а також інтенсифікації процесів кислотонакопичення та газотворення в ньому, гальмуванню процесів черствіння хліба. Удосконалено технологію хліба пшеничного зі шротом зародків вівса та жмихом зародків кукурудзи, а також розроблено асортимент виробів, на які затверджено нормативну документацію. Нові види хліба характеризуються високими органолептичними та фізико-хімічними показниками якості, підвищеним вмістом неза-

мінних амінокислот, харчових волокон, вітамінів, магнію, заліза, низькомолекулярних фенольних сполук та дубильних речовин, що дозволяє рекомендувати їх для оздоровчого та лікувально-профілактичного харчування. Удосконалену технологію апробовано і впроваджено на хлібопекарських підприємствах, а також у навчальний процес Харківського державного університету харчування та торгівлі.

65.49 Виноробна промисловість

65.10.18.0652/0216U005078

Дослідити комплекс оздоровчо-корисних біохімічних компонентів і метаболитів винограду, теоретично і методично обґрунтувати доцільність їх використання у складі харчових і кормових добавок з підвищеною біологічною цінністю для створення технології їх виробництва: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Власов Вячеслав Всеволодович. – ДР 0111U003746. УДК 66326:612.819.92.

10 с.

Основною метою даної роботи є розроблення теоретичних та методичних основ використання біологічно активних речовин винограду для створення нових видів продукції з підвищеною біологічною цінністю для організму людини, в тому числі нових лікувальних препаратів з підвищеною біологічною активністю на основі відходів виноробної промисловості. З метою виділення найперспективніших сортів винограду за кількістю біологічно активних речовин в розслінній сировині (листя, пагони) та в продуктах відходів виноробства (вичавки, насіння, гребені) слід вивчити нові сорти винограду, а на основі отриманих даних, узагальнень та методик необхідно розробити нову, малозатратну та екологічно безпечну високоєфективну технологію екстрагування біологічно активних речовин. За результатами досліджень виявлено, що деякі з біологічно активних речовин (БАР) винограду, а саме поліфенольні сполуки червоних його сортів є достатньо цінними та корисними для здоров'я людини. Основними властивостями таких поліфенольних сполук є висока Р-вітамінна активність та здатність грати роль антиоксидантів в процесі біохімічних перетворень, що проходять в організмі людини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.10.18.0653/0216U005100

Розробити технологію столових білих вин з сортів винограду нової селекції з індивідуальним органолептичним профілем: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Ткаченко Дмитро Павлович. – ДР 0111U003356. УДК 663.21:684.36.12.

48 с.

Розробки науковців ННЦ "ІВіВ ім. В.Є. Таїрова" останніх років у області селекції технічних сортів винограду направлені на поповнення асортименту сортами з яскравим ароматичним комплексом, які відрізняються підвищеною врожайністю, стійкістю до хвороб, низьких температур та шкідників. У зв'язку з розвитком потужного потенціалу щодо виведення та вирощування сортів винограду нової селекції досліджено специфічні властивості даних сортів при приготуванні столових вин, зокрема вивченню еволюцію ароматичного та фенольного комплексу в системі "виноград-вино".

65.10.18.0654/0216U005440

Теоретичне обґрунтування екологічно безпечних технологій і рецептур виготовлення нових вітчизняних конкурентоспроможних

продуктів переробки плодів і ягід з підвищеною цінністю згідно вимог СОТ, в тому числі оздоровчо-профілактичного призначення:

Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Литовченко Олександр Михайлович. – ДР 0111U003175. УДК 631.563:006.036.

47 с.

Розроблено та затверджено 19 технологічних інструкцій на конкретні оздоровчі безалкогольні напої, узвари, збітні оздоровчі профілактичного призначення і плодово-ягідні вина згідно вимог СОТ.

65.53 Консервна, овочесушильна і харчоконцентратна промисловість

65.10.18.0655/0216U003850

Теорія і практика використання вихрових елементів в системах керування вентиляційних систем: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Осенін Юрій Іванович. – ДР 0113U001169. УДК 697.32.

205 с.

В роботі вирішена актуальна проблема підвищення ефективності систем вентиляції і повітряного опалення з принципово новим класом струминних і вихрових пристроїв. В роботі вперше досліджено вплив способів і методів досягнення параметрів мікроклімату приміщень на ефективність роботи охолоджувально-вентиляційних систем (ОВС); розроблена математична модель аеродинамічних характеристик ОВС з урахуванням процесів перемішування; отримані критерії використання систем вентиляції; розроблені шляхи вирішення проблеми підвищення техніко-економічної ефективності промислових ОВС за рахунок створення економічних струминних пристроїв. Запропоновано конструктивні схеми струменевих елементів для регулювання продуктивності витрати вентиляційних систем. Запропоновані математичні моделі процесів тепломасообміну рекомендується використовувати для розрахунку характеристик систем вентиляції та кондиціонування, що дозволить отримати ще не стадії проектування системи з високими техніко-економічними характеристиками. Результати роботи рекомендується використовувати, крім житлово-комунального господарства України, в системах кондиціонування промислових підприємств, в системах охолодження робочого середовища в великих транспортних пристроях. Розроблено наукові основи використання ОВС, яка включає методологічну основу, математичне моделювання, дослідження впливу закономірностей зміни параметрів повітря на процеси теплообміну і оптимізацію техніко-економічних характеристик. Розроблено основи аеродинамічного розрахунку ОВС, у яких зміна витрати і температури повітря досягається використанням струминної техніки, досліджено їх характеристики. Розроблено методику проектування й інженерного розрахунку вихрових і струминних пристроїв, визначені області їх раціонального використання для умов експлуатації ОВС. Створено дослідні зразки з поліпшеними аеродинамічними характеристиками, перевірна їх працездатність і ефективність на вентиляційних системах промислових підприємств. Впровадження отриманих результатів на підприємствах ЖКГ дозволить підвищити їхню економічну ефективність, знизити собівартість, поліпшити умови роботи, зменшити на 10 - 12% рівень енергії, що потребується.

65.55 Харчосмакова промисловість

65.10.18.0656/0416U005125

Калина Вікторія Сергіївна. Технологія комплексної переробки жирної коріандрової

олії: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 544.032:66.02:622.73 (043,5).

210 с.: 38 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Об'єкт дослідження - технологія рафінації та фракціонування жирної коріандрової олії (ЖКО). Мета дослідження - розробка маловідходної ресурсощадної технології комплексної переробки ЖКО на основі рафінування та фракціонування. Методи дослідження та апаратура - органолептичні та фізико-хімічні; метод газорідинної хроматографії; спектрофотометричні; ДСТУ 7045; методики експериментального дослідження екстракційної рафінації, ферментативної етерифікації, адсорбції та фракційної кристалізації розроблені самостійно шляхом вдосконалення прототипів; математично-статистичні методи Microsoft Excel, MathCad. Теоретичні результати - вперше встановлено, що екстракційна рафінація ЖКО з використанням етилового спирту як екстрагента забезпечує вилучення вільних жирних кислот і не впливає на вміст природного хлорофілу у рафінованій олії; - дістало подальший розвиток застосування методу ферментативної етерифікації вільних жирних кислот у складі олії етиловим спиртом, що уможливає підвищення фізіологічної цінності олії за рахунок утворення етилових ефірів жирних кислот. Практичні результати - обґрунтовано перспективну технологію комплексної переробки ЖКО, яка дозволяє одержати нові харчові продукти - фракцію напівтвердого жиру "Петрозелін коріандровий" хлібпекарсько-го призначення та рідку фракцію, яку запропоновано використовувати в якості салатної олії; доведено доцільність використання в екстракційній рафінації у якості селективного розчинника етилового спирту, який є харчовим продуктом (патент України № 92131); скорочення витрат при рафінації жирної коріандрової олії шляхом зменшення тривалості, скорочення стадійності та економії екстрагента (патент України № 104364). Новизна - експериментально отримано нові наукові дані щодо вилучення вільних жирних кислот із ЖКО методом селективної екстракційної рафінації етиловим спиртом, включаючи показники складу і якості. Отримані дані дозволили у порівнянні з лужною рафінацією олій розробити нову ресурсощадну технологію екстракційної рафінації та розробити технологію фракціонування отриманої рафінованої олії. Ступінь упровадження - Технологічна інструкція ТІ 21799332-001-2015 "Технологія екстракційної рафінації та фракціонування жирної коріандрової олії", яка апробована у дослідно-промислових умовах на ТОВ "Поліресурс" (м. Харків, акт випробування від 17.11.2015р.). У виробничій випробувальній лабораторії ТОВ "Рідна Паляниця" (м. Дніпропетровськ) проведено дослідження "Петрозеліну коріандрового" як компоненту для булочних виробів (акт випробування від 18.09.2015р.). Використання результатів у навчальному процесі кафедри технології жирів та продуктів бродіння НТУ "ХПІ". Галузь - харчові технології.

65.59 М'ясна і птахопереробна промисловість

65.10.18.0657/0216U005466

Дослідити вплив компонентів рослинного походження на смако-ароматичні, структурно-механічні властивості та строки зберігання м'ясних продуктів для створення поліфункціональних композицій: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Лизова Вероніка Юріївна. – ДР 0111U001297. УДК 637.524.

43 с.

Обґрунтовано доцільність застосування ефірних олій анісу, розмарину, олеорезину розмарину, кунжутної та лляної жирних олій, сухих екстрактів хмелю та конюшини

у складі поліфункціональних композицій, які покращують смакові, функціонально-технологічні, реологічні характеристики варених ковбасних виробів та підвищують стійкість їх до зберігання.

65.10.18.0658/0216U005468

Дослідити взаємозв'язок між біохімічними та реологічними характеристиками м'язової тканини м'яса птиці: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Вербицький Сергій Борисович. – ДР 0111U002168. УДК 637.54'65.

60 с.

Досліджено динаміку змін показників, які характеризують біохімічні та структурно-механічні процеси, що відбуваються в м'ясі курчат-бройлерів протягом технологічного процесу його виробництва та зберігання. Отримано науково обґрунтовані відомості щодо можливості використання у вітчизняній практиці нормативних показників, щодо допустимих рівнів технологічно доданої вологи у тушках птиці. Розроблено "Методичні рекомендації з контролю за якістю м'яса курчат-бройлерів залежно від способу охолодження тушок"

65.10.18.0659/0216U005470

Розробити технології раціонального використання спеціальної сировини і вторинних продуктів забою птиці: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Вербицький Сергій Борисович. – ДР 0114U001487. УДК 637.54'65.

63 с.

Визначено фізико-хімічні характеристики та харчову цінність спеціальної та малоцінної сировини забою та переробки м'яса птиці. За результатами роботи розроблена технологія виготовлення корму консервів пташиних для домашніх тварин з використанням вторинних та малоцінних продуктів забою і переробки м'яса птиці, основні вимоги до корму викладено в технічних умовах

65.10.18.0660/0216U005472

Розробити технологію виробництва м'ясних продуктів для харчування дітей: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Лизова Вероніка Юріївна. – ДР 0114U001492. УДК 637.52.

40 с.

Створено базові рецептури консервів м'ясних для харчування дітей грудного та раннього віку, проведено оцінку їх збалансованості за амінокислотним та жирнокислотним складом, розраховано показники харчової та енергетичної цінності консервів, визначено основні вимоги до технології їх виробництва.

65.63 Молочна промисловість

65.10.18.0661/0416U005136

Любенко Галина Дмитрівна. Технологія термостійких та заморожених начинок з використанням молочної сировини і концентрату насіння кунжуту: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 05.07.2016.

УДК 637.133:582.916.36.

154 с.: 35 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 302 назви.

Об'єкт – технологія нової термостійкої та замороженої начинки з використанням молочної сировини і концентрату насіння кунжуту; мета - розробка науково обґрунтованої технології термостійких та заморожених начинок з використанням молочної сировини і концентрату насіння кунжуту; методи – органолептичні, фізико-хімічні, структурно-

механічні, мікробіологічні та методи системного аналізу, планування експерименту та математичного моделювання; результати та новизна – науково обґрунтовано та розроблено нову технологію термостійкої начинки з використанням молочної сировини і концентрату насіння кунжуту з високою харчовою та біологічною цінністю, сталими фізико-хімічними показниками протягом усього терміну зберігання, що досягається використанням концентрату насіння кунжуту та впливом консервуючої дії заморожування на готовий продукт. Нові технології апробовано і впроваджено у закладах ресторанного господарства та у навчальний процес ХДУХТ.

65.10.18.0662/0216U005467

Дослідити процеси утворення сирного зерна у виробництві сирів: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Орлюк Юрій Тимофійович. – ДР 0111U001299. УДК 637.33.

46 с.

Розроблено методики дослідження процесів теплообміну та гідродинаміки при отриманні сирного зерна. Розроблено методику інженерних розрахунків, визначено оптимальні конструктивні параметри та розроблено раціональну конструкцію універсального сировиготовлювача.

65.10.18.0663/0216U005471

Розробити ресурсоощадні технології виробництва молочно-рослинних жиркових продуктів: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Боднарчук Оксана Василівна. – ДР 0114U001491. УДК 664.36.

40 с.

Розроблено технологію виробництва кисловершкового спреду. Уперше в Україні створено заквашувальну культуру "Провіт КВС" для виробництва кисловершкового спреду, яка поєднує молочнокислі та пропіоновокислі бактерії з властивостями, необхідними для ферментованого жирового продукту - синтезом ароматичних речовин та високою енергією кислотоутворення, що забезпечує йому високі показники смаку та аромату. Досліджено закономірності функціонування заквашувальної мікрофлори, визначено вплив різних доз закваски на фізико-хімічні, біохімічні та мікробіологічні показники під час виробництва та зберігання кисловершкових спредів.

65.65 Олійно-жирова промисловість

65.10.18.0664/0416U006125

Калина Вікторія Сергіївна. Технологія комплексної переробки жирної коріандрової олії: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 30.06.2016.

УДК 544.032:66.02:622.73 (043,5).

210 с.: 38 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Об'єкт дослідження - технологія рафінації та фракціонування жирної коріандрової олії (ЖКО). Мета дослідження - розробка маловідходної ресурсоощадної технології комплексної переробки ЖКО на основі рафінування та фракціонування. Методи дослідження та апаратура - органолептичні та фізико-хімічні; метод газорідної хроматографії; спектрофотометричні; ДСТУ 7045; методики експериментального дослідження екстракційної рафінації, ферментативної етерифікації, адсорбції та фракційної кристалізації розроблені самостійно шляхом вдосконалення прототипів; математично-статистичні методи Microsoft Excel, MathCad. Теоретичні результати - вперше встановлено, що екстракційна рафінація ЖКО з використанням етилового спирту як

екстрагента забезпечує вилучення вільних жирних кислот і не впливає на вміст природного хлорофілу у рафінованій олії; - дістало подальший розвиток застосування методу ферментативної етерифікації вільних жирних кислот у складі олії етиловим спиртом, що зумовлює підвищення фізіологічної цінності олії за рахунок утворення етилових ефірів жирних кислот. Практичні результати - обґрунтовано перспективну технологію комплексної переробки ЖКО, яка дозволяє одержати нові харчові продукти - фракцію напівтвердого жиру "Петрозелін коріандровий" хлібопекарсько-призначення та рідку фракцію, яку запропоновано використувувати в якості салатної олії; доведено доцільність використання в екстракційній рафінації у якості селективного розчинника етилового спирту, який є харчовим продуктом (патент України № 92131); скорочення витрат при рафінації жирної коріандрової олії шляхом зменшення тривалості, скорочення стабільності та економії екстрагента (патент України № 104364). Новизна - експериментально отримано нові наукові дані щодо вилучення вільних жирних кислот із ЖКО методом селективної екстракційної рафінації етиловим спиртом, включаючи показники складу і якості. Отримані дані дозволили у порівнянні з лужною рафінацією олій розробити нову ресурсощадну технологію екстракційної рафінації та розробити технологію фракціонування отриманої рафінованої олії. Ступінь упрощення - Технологічна інструкція ТІ 21799332-001-2015 "Технологія екстракційної рафінації та фракціонування жирної коріандрової олії", яка апробована у дослідно-промислових умовах на ТОВ "Поліресурс" (м. Харків, акт випробування від 17.11.2015р.). У виробничій випробувальній лабораторії ТОВ "Рідна Паляниця" (м. Дніпропетровськ) проведено дослідження "Петрозеліну коріандрового" як компоненту для булочних виробів (акт випробування від 18.09.2015р.). Використання результатів у навчальному процесі кафедри технології жирів та продуктів бродіння НТУ "ХП". Галузь - харчові технології.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.10.18.0665/0216U003674
Розроблення проекту ДСТУ "Вентиляція будівель. Розрахункові методи визначення енерговтрат від вентиляції та інфільтрації громадських будівель" (відповідно до EN 15241:2007 /AC:2011);- **Розроблення проекту ДСТУ "Вентиляція будівель. Розрахункові методи визначення норм витрат повітря на вентиляцію будівель з урахуванням інфільтрації"** (відповідно до EN 15242:2007);- **Розроблення проекту ДСТУ "Вентиляція будівель. Розрахунок температури приміщень та методи визначення навантаження й енергії для будівель з системами кондиціонування приміщень"** (відповідно до EN 15243:2007);- **Розроблення проекту ДСТУ "Вентиляція будівель. Проектування та визначення характеристик систем вентиляції житлових будівель"**(відповідно до SEN/TR 14788:2006): **Заключний звіт /Український державний науково-дослідний і проектно-вишукувальний інститут "УкрНДВодоканалпроект"**; Керівник Сізов Олександр Борисович. – ДР 0112U003849. УДК 624.

10 с.

Розроблення ДСТУ обумовлено необхідністю гармонізації нормативної бази України з нормативною базою Європейського Союзу. Ці стандарти є частиною серії стандартів, які спрямовані на впровадження європейських методів роз-

рахунку енергетичної ефективності будівель, нададуть можливість проектувати сучасні системи вентиляції житлових будинків у відповідності з європейськими стандартами

67.10.18.0666/0216U003970

Розроблення рекомендацій з удосконалення фасадного утеплення житлових будинків, що перебувають в експлуатації: **Заключний звіт /Кіровоградський національний технічний університет; Керівник Пашинський Віктор Анатолійович.** – ДР 0116U001498. УДК 69.699.89.

35 с.

Аналіз критеріїв теплової надійності традиційних схем термомодернізації. Розроблення й обґрунтування поліпшених конструктивних рішень додаткової фасадної теплоізоляції стін житлових будівель минулого століття. Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03 Інженерно-теоретичні основи будівництва

67.10.18.0667/0216U003646

Розробити нові та удосконалити існуючі методи розрахунку будівельних конструкцій, включаючи підсилені, при дії одноразових та повторних навантажень: **Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Бабич Євгеній Михайлович.** – ДР 0112U001122. УДК 624.012.25.

169 с.

Наведені результати дослідження напружено-деформованого стану залізобетонних балок, підсилених полімерною композицією, за дії одноразового та малоциклового навантаження та запропонована методика їх розрахунку. Отримані нові експериментальні дані щодо несучої здатності, деформативності та тріщиностійкості балок, підсилених полімерною композицією проникаючої дії. Встановлено, що полімерна композиція збільшує несучу здатність балок до 20%, підвищує тріщиностійкість, віддаляє момент утворення перших тріщин на 30 ... 60%, зменшує ширину розкриття тріщин на 20 ...35% порівняно з балками без підсилення.

67.07 Архітектура

67.10.18.0668/0416U005142

Козакова Олена Миколаївна. Формування та розвиток традицій в архітектурі гостьових будівель Західної України XVII-XIX ст: Дис... к.арх. /Харківський національний університет будівництва та архітектури. – Захищена 01.07.2016.

УДК 72.01:728.5(477).

238 с.: 35 табл. – Бібліогр.: 359 назв.

Об'єкт дослідження: історичні гостьові будівлі Західної України; мета дослідження: виявити формування і розвиток традицій в архітектурі історичних гостьових будівель Західної України; методи дослідження: системно-структурний аналіз, графо- та логіко-аналітичний; новизна: визначено принципи містобудівної локалізації, причини та наслідки виникнення і поширення різних типів гостьових будівель, морфологію їх архітектури; результати: введено в науковий обіг великий обсяг нового архівного матеріалу; ступінь упрощення: теорія, реставрація архітектури; галузь: проектна практика, навчальний процес.

67.10.18.0669/0417U001099

Горова Юлія Олегівна. Архітектурно-планувальна організація музейно-виставкових авіаційних комплексів: Дис... к.арх. /Київський

національний університет будівництва та архітектури. – Захищена 27.12.2020.

УДК 725.91:725.391.

185 с.: 1 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 113 назви.

Мета дослідження: розробити принципи архітектурно-планувальної організації музейно-виставкових авіаційних комплексів. Об'єкт дослідження: музейно-виставкові авіаційні комплекси. Предмет дослідження: архітектурно-планувальна організація музейно-виставкових авіаційних комплексів на території України. Дослідження проводиться в межах, які визначені архітектурно-планувальними аспектами формування музейно-виставкових авіаційних комплексів. Методи дослідження: загальна методика даного дослідження базується на методі комплексного функціонально-структурного аналізу музейно-виставкових авіаційних комплексів, що включає натурні обстеження, порівняльний та статистичний аналіз, комплексний аналіз факторів впливу, графоаналітичний аналіз вихідних даних, структурне функціонально-просторове моделювання, пошукове експериментальне проектування. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше систематизовано та удосконалено класифікацію музейно-виставкових авіаційних комплексів (за територіальною ознакою, за терміном функціонування, за тематикою виставки, за характером ізоляції простору та ін.); виявлено вплив технологічного процесу на функціонально-планувальне вирішення музейно-виставкових авіаційних комплексів (функціонально-планувальна схема, функціональне зонування); виявлено вплив конструктивних рішень на формуванні музейно-виставкових авіаційних комплексів (на художній образ, на візуальну естетику авіаційного комплексу та на функціонально-планувальне вирішення); вперше запропоновано методи розробки проектів музейно-виставкових авіаційних комплексів, нормалі для розрахунку площ виставкових приміщень музейно-виставкових авіаційних комплексів (формули розрахунку виставкових площ відповідно до диференціації повітряних суден та їх габаритів); вперше сформульовані основні принципи формування музейно-виставкових авіаційних комплексів (принцип естетичної унікальності, принцип ситуативної адаптивності, принцип екологічної безпеки та принцип варіабельності); вперше запропонована номенклатура музейно-виставкових авіаційних комплексів (музей авіації, музейно-виставковий авіаційний комплекс, авіа парк).

67.09 Будівельні матеріали і вироби

67.10.18.0670/0417U001019

Марціх Артур Сергійович. Гідроізоляційні будівельні розчини на основі портландцементів, модифікованих комплексною добавкою, що містить неочищені вуглецеві нанотрубки: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 26.12.2016.

УДК 666.971; 699.82.

160 с.: 11 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 156 назв.

Об'єкт досліджень - особливості процесів структуроутворення портландцементів в присутності пластифікуючої добавки, в якій дисперговані неочищені вуглецеві нанотрубки, а також керування властивостями отриманих на їх основі гідроізоляційних розчинів за рахунок регулювання їх структури як на мезо- і мікрорівнях, так і на нанорівні. Предмет досліджень - гідроізоляційні будівельні розчини з покращеними експлуатаційними властивостями на основі портландцементу, модифікованого комплексною добавкою, що включає алюмосилікати шаруватої будови та дисперсію неочищених вуглецевих нанотрубок у пластифікаторах різних типів. Методи досліджень - сучасні методи фізико-хімічного

аналізу; статистичні методи планування експерименту. Новизна - теоретично обґрунтовано та практично доведено можливість направлено регулювання процесів структуроутворення цементних композицій при введенні комплексної добавки, яка включає алюмосилікати шаруватої будови та дисперговані в пластифікаторі неочищені вуглецеві нанотрубки, що проявляється у створенні впорядкованої щільної структури за рахунок епітаксіального нарощування продуктів гідратації на поверхні вуглецевих нанотрубок. Встановлено сумісність дії пластифікатора і вуглецевих нанотрубок та показано, що синергетичний ефект від введення двох складових має місце при використанні пластифікаторів меламінформальдегідного та лігносульфанатного складу, що підтверджується зростанням міцності та водонепроникності штучного каменя. Визначено, що при використанні портландцементу з добавкою доменного гранульованого шлаку (до 35%) та алюмосилікатів шаруватої будови (бентонітової глини до 7,5%) вплив дисперсій неочищених вуглецевих нанотрубок в пластифікаторах збільшується: спостерігається покращення основних фізико-механічних та експлуатаційних властивостей, порівняно зі зразками аналогічного складу, але без нанотрубок. Встановлено, що отриманий ефект від введення комплексної добавки пов'язаний як з направленим синтезом у складі продуктів гідратації штучного каменя низькоосновних гідросилікатів кальцію, так і зі здатністю бентонітової глини спочатку до акумулювання між шарами молекул води та створення ущільненої шаруватої структури за рахунок сил міжмолекулярної взаємодії, а потім - до взаємодії з продуктами гідратації цементного каменя з утворенням водостійких гідроалюмосилікатів. Результати роботи впроваджені у виробництво будівельних матеріалів. Визначена техніко-економічна доцільність розробки. Галузь - будівництво.

67.25 Районне планування. Містобудування

67.10.18.0671/0216U005019

Реконструкція та утримання міських територій, будівель та інженерних комунікацій:

Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Ткачук Олександр Андрійович. – ДР 0108U009332. УДК 624, 628. 15.

127 с.

Об'єкт дослідження - об'єкти міської забудови, елементи і конструкції будівель і споруд. Мета роботи - комплексний підхід та розгляд проблем міського середовища, з урахуванням всієї інфраструктури міста, будівель і споруд. Метод дослідження - математична статистика, експериментальні натурні випробування та дослідження, цифрові експерименти, комп'ютерне моделювання проблем міського будівництва. Сучасні міста мають доволі складну ієрархію, будову та проблеми. Вирішення однієї, інколи, навіть, незначної проблеми міста може призводити до суттєвих змін в роботі всієї системи міста, включаючи експлуатацію будівель і споруд, території та транспорту, і врешті решт інженерних мереж. Саме тут необхідно використовувати комплексний підхід, який повинен враховувати особливості кожної складової із її відповідними наслідками. Споруджуючи новий будинок необхідно обов'язково враховувати транспортні зв'язки, наявність існуючих комунікацій, мереж, їх стан, а також стан оточуючої існуючої забудови, тощо. Та, навпаки, проводячи водопониження, необхідно обов'язково з'ясувати всі можливі наслідки зміни інженерно-геологічних умов території з наявними на ній будівлями та спорудами. Саме за комплексними підходами у вирішенні проблем міста майбутнє.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.10.18.0672/0216U003895

Розроблення організаційно-правових основ створення формувань з надання технологічних послуг: Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Кравчук Володимир Іванович. – ДР 0114U005398. УДК 631.173.2:330.131.5.

36 с.

Розроблено класифікацію організаційних форм використання техніки та алгоритм створення інженерно-технічних формувань. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0673/0216U003896

Дослідження базових вимог Технічного регламенту безпеки машин та їх адаптація до застосування, підтвердження відповідності сільськогосподарської техніки вимогам технічного регламенту: Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Сирота Віктор Миронович. – ДР 0114U005400. УДК 631.3:006.88(083.74):001.8.

155 с.

Розроблення рекомендацій щодо застосування стандартів для підтвердження відповідності сільськогосподарської техніки вимогам Технічного регламенту безпеки машин за групами машин безпосередньо через посилання на ці стандарти. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0674/0216U005129

Дослідити механізми біодеградації целюлозовмісної сировини з вторинних ресурсів і відходів сільського господарства: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Нурмухаммедов А. К. – ДР 0111U001851. УДК 633.581.12.24.

36 с.

Об'єкт дослідження - деструкція целюлозовмісної сировини з вторинних ресурсів і відходів сільського господарства. Мета роботи - дослідження видів мікроорганізмів для деструкції целюлозовмісної сировини з вторинних ресурсів і відходів сільського господарства та оптимізація умов їх культивування. Методи дослідження - лабораторні, вегетаційні та польові дослідження. З лісової підстилки мішаних лісів виділено 213 ізолятів грибів-деструктантів, які належали до 7 родів - *Fusarium*, *Aspergillus*, *Trichoderma*, *Penicillium*, *Cladosporium*, *Verticillium* та *Aureobasidium*. Оцінка активності деструкції целюлози і геміцелюлози за кількістю утворення глюкози показала, що найбільш активними виявилися гриби *Aspergillus niger*, *Aspergillus versicolor* і *Aureobasidium pululans*. Представляє практичний інтерес також штам *Trichoderma hamatum* ZH-6 (номер у Національній колекції штамів мікроорганізмів - IMB F - 100060). Дослідження росту колоній штаму *T.hamatum* ZH-6 при різних температурах показали, що цей штам можна віднести до високотемпературних - оптимальний температурний діапазон 25-30°C. Найкращий ріст та утворення кількості живих спор або колонієутворюючих одиниць (КУО) відбувалися при розмноженні штаму *T. hamatum* ZH-6 на суміші з лугзи соняшника

і пшеничних висівків із додаванням в якості джерела вуглецю меляси та цукрози, джерела азоту - нітрату натрію. Порівняльна оцінка ефективності розкладання соломи штамом *T. hamatum* ZH-6 і промисловими штамами показує доцільність застосування даного штаму в виробничих умовах. За ефективністю препарат *T. hamatum* ZH-6 при нормі застосування 3 кг/га не поступається більшості мікробіологічних препаратів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0675/0216U005242

Розробити теоретичні і методологічні засади кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій в умовах самоврядування:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Кропивко Михайло Федорович. – ДР 0114U003210. УДК 334.78:631.1.

373 с.

Об'єкт дослідження процеси, умови та механізми кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій в умовах самоврядування. Предмет дослідження - теоретичні і методологічні засади, механізми кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій. Мета дослідження - розробка теоретичних і методологічних засад кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій в умовах самоврядування. Методи дослідження - діалектичний метод пізнання соціально-економічних, природно-біологічних процесів і явищ; системний підхід; монографічний метод; абстрактно-логічний; аналізу і синтезу; рейтингового оцінювання; функціональний аналіз; аналогій; експертний метод; метод організаційного моделювання; типологічний метод аналізу організаційного розвитку. Теоретичні та практичні результати Концепція та інституціональні складові реформування управління розвитком аграрного сектору економіки в умовах децентралізації влади

68.10.18.0676/0216U005314

Розробити стратегію розвитку сільських територій та громад; теоретичні, методичні і практичні засади: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Булавка Олексій Гаврилович. – ДР 0111U001155. УДК 338.43.02:316:42.

297 с.

Обґрунтовані теоретико-методичні та науково-організаційні основи формування стратегії соціального розвитку сільських територій; опрацьовані пропозиції щодо формування стратегії соціального розвитку сільських територій в умовах самоврядування; удосконалені теоретико-методологічні підходи модернізації соціального середовища на селі в ринкових умовах та поліпшення соціальних перетворень в сільському територіальному середовищі. На основі здійсненого аналізу демографічної ситуації в сільській місцевості, сучасного стану зайнятості та рівня життя сільського населення визначені концептуальні засади, напрями і джерела фінансового забезпечення соціального розвитку сільських територій.

68.10.18.0677/0216U005384

Розробити теоретичні і методологічні засади ринкової трансформації земельних відносин та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Ходаківська Ольга Василівна. – ДР

0114U003211. УДК 631:332.3:332.72.
514 с.

Поглиблено теоретико-методологічні засади ринкової трансформації земельних відносин та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення. Розроблено стратегічні напрями розвитку земельних відносин у сільському господарстві на період до 2020 року. Опрацьовано теоретичні засади формування та функціонування ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення та його інфраструктури. Розроблено проект Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення на новій інформаційній основі. Обґрунтовано пропозиції щодо формування і запровадження економічного механізму екологізації сільськогосподарського виробництва та ефективного й екологобезпечного використання сільськогосподарських угідь в умовах ринкових трансформацій. Запропоновано напрями інноваційного розвитку зрошуваного землеробства.

68.05 Ґрунтознавство

68.10.18.0678/0417U001002

Партика Тетяна Володимирівна. Лабільна органічна речовина ґрунту та її індикаторна роль: Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 07.12.2016.

УДК 631.417.1:631.433.3.

211 с.: 19 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 350 назв.

Дисертацію присвячено деталізованій кількісно-якісній та функціональній оцінці органічної речовини ґрунтів Верхньодністерської алювіальної рівнини, а саме її лабільного пулу, як основного джерела емісії CO₂. Встановлено, що максимальні значення водорозчинних та легкоокиснюваних фракцій органічної речовини властиві торфовим ґрунтам, а мінімальні - орним дерновому і лучному ґрунтам. Виявлено різну чутливість застосованих методів до оцінки лабільного пулу органічної речовини. Показано, за винятком орних мінеральних ґрунтів, позитивний кореляційний зв'язок між вмістом лабільних органічних речовин у ґрунті і легких гранулометричних фракцій. Встановлено, що найбільший питомий потік діоксиду карбону з поверхні ґрунту характерний для торфового ґрунту. У ґрунтах агроценозів емісія діоксиду карбону різко зменшується, внаслідок низького вмісту органічної речовини та її лабільних фракцій. Зважаючи на найбільші величини температурного коефіцієнта Q₁₀ (1,27) у торфових ґрунтах, їх запропоновано виокремити для моніторингу впливу глобального потепління на ґрунтовий покрив.

68.10.18.0679/0216U005116

Розробити наукові принципи оптимізації властивостей ґрунтів на основі вапнування, застосування органічних добрив, сидерації і нетоварної продукції рослинництва в органічному землеробстві: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Мазур Генріх Адольфович. – ДР 0111U008434. УДК 631.41; 631.87.

39 с.

Розроблено рекомендації щодо впровадження і комплексного поєднання заходів та системи удобрення для відтворення родючості ґрунтів і підвищення продуктивності агроценозів в органічному землеробстві в основних ґрунтах Полісся і Лісостепу. У поліській зоні оптимізації властивостей ґрунту можна досягти лише при постійному високому кругообігу органіки, що складає від 10 до 15-20 т/га органічних добрив та вапнуванні. Стабілізація родючості сірих лісових ґрунтів потребує дещо менших витрат на органічне удобрення та вибір інших прийомів - поєднання 5 - 6 т/га побічної

продукції, сидерату конюшини із вапнуванням та внесенням природних мінералів - сапонітів.

68.10.18.0680/0216U005117

Установити оптимальне співвідношення дернового та елювіального процесів ґрунтоутворення в зональних ґрунтах Полісся та опідзолених Лісостепу з метою підвищення продуктивності агроценозів: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Мазур Генріх Адольфович. – ДР 0114U000378. УДК 631.452;631.524.84.

62 с.

Об'єкт дослідження: дерновий та елювіальний процеси сірих лісових, дерново-підзолистих ґрунтів, процес ґрунтоутворення. Мета роботи: визначити основні умови та фактори посилення розвитку дернового процесу в ґрунтах Полісся та Лісостепу. Методи досліджень: порівняльно-географічний, профільний метод, польовий експеримент, лабораторний, порівняльно-аналітичний, статистичний. Основні результати дослідження: встановлено розвиток ґрунтових процесів, що супроводжують протікання дернового та елювіального процесів ґрунтоутворення в зональних ґрунтах Полісся та опідзолених Лісостепу в сучасному землеробстві. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0681/0216U005118

Обґрунтувати просторове розміщення, напрями та механізми створення господарств з органічним виробництвом продукції в умовах Полісся і Лісостепу України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Мазур Генріх Адольфович. – ДР 0111U008428. УДК 631.4; 631.87.

32 с.

Визначено критерії просторового розміщення господарств зони Полісся та Лісостепу. Розроблено комплексну картосхему придатності територій для виробництва органічної продукції та науково-практичні рекомендації виробництву щодо просторового розміщення, напрямів та механізмів впровадження органічного виробництва екологічно безпечної продукції в Лісостепу та Поліссі. Рациональне використання земельних ресурсів, послаблення негативних явищ інтенсифікації землеробства і забезпечення чистими продуктами харчування.

68.29 Землеробство

68.10.18.0682/0216U005058

Дослідити просторові особливості впливу екологічних умов на виноград та науково обґрунтувати методологічні принципи великомасштабного ампелоекологічного районування України з метою оптимізації розміщення виноградників: Заключний звіт /Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова УААН; Керівник Власов Вячеслав Всеволодович. – ДР 0111U003738. УДК 634.8:577.4:658.011.46.

123 с.

Виконано картографування елементів рельєфу, ґрунтового покриву та мікрокліматичних умов базових господарств південного виноградарського регіону та виділено ділянки, несприятливі для розміщення виноградних насаджень. На підставі комплексної оцінки екологічних умов території встановлено закономірності та імовірності несприятливих ампелоекологічних умов на півдні України. Викона-

но обґрунтування блоків і параметрів моделі, складено алгоритм та розроблено ампелооекологічну модель продуктивності винограду. Досліджено стан та продуктивність винограду в південному виноградарському регіоні України на основі ампелооекологічного моделювання. Здійснено верифікацію ампелооекологічної моделі на прикладі виноградарських господарств Болградського та Тарутинського районів Одеської області. Розроблено алгоритм ампелооекологічного картографування для виноградарської зони України. Розроблено великомасштабну картографічну модель ампелооекологічного районування півдня України. Проведено перевірку результатів великомасштабної картографічної моделі на прикладі базових господарств Південного регіону України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0683/0216U005098

Вплив екологічних умов на продуктивність винограду різних сортів у південних районах виноградарської зони України: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Власов Вячеслав Всеволодович. – ДР 0114U003361. УДК 634.8:577.4:658.011.46.

47 с.

Досліджено просторово-часовий розподіл екологічних показників та розроблено модель просторової мінливості екологічних умов. Здійснене обґрунтування основних чинників і показників екологічних ресурсів і продуктивності винограду (врожайність і якість) та проведені дослідження їх просторово-часової мінливості, в т.ч., в розрізі базових територій, дозволили розробити модель, яку можна представити у математичному вигляді. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0684/0216U005145

Розробити заходи поліпшення екологічного стану агроценозів зони Лісостепу: Заключний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Чабанюк Ярослав Васильович. – ДР 0111U001617. УДК 631.95:57.083.1.

15 с.

У результаті виконання науково-дослідної роботи охарактеризовано заходи поліпшення екологічного стану агроценозів зони Лісостепу. Встановлено, що оптимальним заходом для продуктивного та екологічно стабільного функціонування агроценозів зернових культур у зоні Лісостепу є вирощування їх за передпосівної обробки насіння мікробним препаратом Біополіцид та низькотоксичним хімічним препаратом Екогон, що мають захисну фунгіцидну дію. Оцінка за біодіагностичними показниками агротехнології вирощування кукурудзи за використання даного агрозаходу у зоні Лісостепу показала, що такі агроценози характеризувалися більшим потенціалом родючості та сприятливим фітосанітарним станом. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0685/0216U005215

Удосконалити адаптивні системи обробітку зональних ґрунтів Лісостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Гаврилов Сергій Олексійович. – ДР 0114U002284. УДК 631.51:552.554:631.445.4.

53 с.

Розроблено систему диференційованого обробітку ґрунту для сівозмін зернової спеціалізації Лісостепу за використання нетоварної частки продукції на добриво.

68.10.18.0686/0216U005330

Удосконалення зерно-буракової сівозміни для підвищення продуктивності в господарствах різної спеціалізації Лісостепу: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0113U005984. УДК 633.63.631.62.

112 с.

Розроблені високпродуктивні різноротаційні сівозміни спрямовані на збереження родючості ґрунту і підвищення продуктивності цукрових буряків 50-60 т/га, озимої пшениці 5-6 т/га, виходу 8-9 т/га к.о./га сівозмінної площі. Ключові слова: сівозміна, ґрунт, цукрові буряки, озима пшениця, агрохімічні показники ґрунту

68.10.18.0687/0216U005331

Рекомендації по оптимізації різноротаційних сівозмін для господарств всіх форм господарювання в умовах Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0113U005986. УДК 633.63.631.62.

140 с.

Розроблені високпродуктивні різноротаційні сівозміни спрямовані на збереження родючості ґрунту і підвищення продуктивності цукрових буряків 50-60 т/га, озимої пшениці 5-6 т/га, виходу 8-9 т/га к.о. на гектар сівозмінної площі. Ключові слова: сівозміна, ґрунт, цукрові буряки, озима пшениця, агрохімічні показники ґрунту

68.10.18.0688/0216U005332

Вивчити і обґрунтувати агротехнічні заходи вирощування біоенергетичних та зернових культур з використанням побічної продукції на біопаливо в основних ґрунтово-кліматичних зонах України: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0113U005987. УДК 633.63.631.62.

63 с.

Об'єкт: процеси формування врожайності зернових культур, буряків цукрових, сорго для виробництва біопалива. Методи: польові стаціонарні дослідження. Дана оцінка продуктивності використання побічної продукції для виробництва твердих видів палива, цукрових буряків та сорго для виробництва біоетанолу. Встановлено залежність продуктивності культур від системи удобрення та ланок сівозмін. Ключові слова: солома, пшениця озима, сорго, цукрові буряки, біоетанол, енергія

68.31 Сільськогосподарська меліорація

68.10.18.0689/0216U003652

Розробити та перевірити у виробничих умовах методику проведення натурних обстежень та оцінки технічного стану меліоративних систем гумідної зони: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Мозоль Назар Володимирович. – ДР 0113U006467. УДК 631.6:626.8.

83 с.

Методика проведення натурних обстежень технічного стану меліоративних систем гумідної зони та її апробація на прикладі пілотної меліоративної системи.

68.10.18.0690/0216U003653

Розробити рекомендації з підвищення водозабезпеченості меліоративних систем гумідної зони на засадах створення акумуляцій-

них систем: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Яцик Микола Васильович. – ДР 0113U006466. УДК 631.6;626.8.

92 с.

Рекомендацій з підвищення водозабезпеченості меліоративних систем гумідної зони на засадах створення акумуляційних емкостей та проведення апробації розроблених "Рекомендацій..." на пілотних об'єктах.

68.10.18.0691/0216U003654

Розробити технічні засоби управління поливами на системах мікрозрошення: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Ромащенко Мизайло Іванович. – ДР 0113U006463. УДК 631.6;626.8;631.67.

94 с.

Удосконалення конструкцій технічних засобів мікрозрошення і систем управління поливом.

68.10.18.0692/0216U003656

Розробити рекомендації з використання методу термографії для діагностування технічного стану енергосилового обладнання насосних станцій водогосподарсько-меліоративного комплексу: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Литвиненко Петро Євгенович. – ДР 0113U007825. УДК 631.6;626.8.

247 с.

Обґрунтування необхідності застосування методу термографії для діагностування енергосилового обладнання насосних станцій водогосподарсько-меліоративного комплексу України.

68.10.18.0693/0216U003657

Розробити у складі інформаційної системи "ПС-Полив" підсистему використання даних космічних знімків для планування зрошення: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Жовтоног Ольга Ігорівна. – ДР 0113U007807. УДК 631.6;626.8.

145 с.

Підсистема використання космічних знімків у складі інформаційно-обчислювальної системи оперативного планування зрошення "ГІС Полив".

68.10.18.0694/0216U003703

Розробити методику з визначення меж водохоронних зон, прибережних захисних смуг і смуг відведення з особливим режимом використання: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Шевичук Сергій Анатолійович. – ДР 0113U007803. УДК 631.6;626.8.

122 с.

Створення нормативного документу з визначення водохоронних зон, прибережних захисних смуг річок і внутрішніх водойм, смуг відведення вздовж меліоративних каналів, берегової зони водних шляхів, а також режиму ведення господарської діяльності в їхніх межах.

68.10.18.0695/0216U003704

Розробити наукові засади відновлення зрошення в південному регіоні України: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Ромащенко Михайло Іванович. – ДР 0113U007806. УДК 631.6;626.8631.67.

127 с.

Дослідження зрошувальної системи Південного регіону України, площі зрошення, структура посівних площ, різновиди способів та техніки поливу, законодавчі та нормативно-правові акти в галузі зрошення.

68.10.18.0696/0216U003706

Розробити рекомендації щодо умов застосування сучасних послуг та засобів зрошення сільськогосподарських культур, що забезпечують ощадливе використання водних та енергетичних ресурсів: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Бабіцький Василь Вікторович. – ДР 0113U007804. УДК 631.67;626.82/83.

95 с.

Проведено аналіз існуючого стану зрошення в Україні, наведено загальну характеристику основних способів зрошення, види поливів та їх призначення, загальні вимоги, до способів зрошення з урахуванням їх призначення та особливостей, природні та господарські умови щодо їх застосування. Викладено техніко-економічний аналіз застосування сучасних способів і засобів зрошення при вирощуванні сільськогосподарських культур в південному регіоні України

68.10.18.0697/0216U003707

Дослідити вплив краплинного зрошення на ґрунтові процеси, розробити наукові та методологічні засади збереження та відтворення родючості ґрунтів за локального характеру з їхнього зволоження та розробити аналітично-інформаційну систему управління ґрунтовими режимами: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Рябков Сергій Володимирович. – ДР 0111U006036. УДК 631.674.6.

284 с.

Ґрунтові процеси за краплинного зрошення, якість поливної води, врожайність та показники якості плодів.

68.33 Агрохімія

68.10.18.0698/0216U005127

Наукове обґрунтування доцільності збагачення рідких азотних добрив карбоксилатами мікроелементів: Заключний звіт /Український державний науково-дослідний інститут нанобіотехнологій та ресурсозбереження; Керівник Каплуненко Володимир Георгієвич. – ДР 0115U004137. УДК 631.81.095.337.

72 с.

Звіт викладено на 72 сторінках машинописного тексту, складається з вступу, 4-х розділів, висновків, списку використаних джерел (31), включає 7 таблиць і 5 малюнків. Мета роботи: Наукове обґрунтування та підтвердження доцільності збагачення рідких азотних добрив марки КАС-32 карбоксилатами мікроелементів. Актуальність роботи: Оптимальним для рослин є одночасне надходження макро- і мікроелементів. Внесення до складу рідких азотних добрив карбоксилатів мікроелементів, які володіють стимулюючою дією, дозволить отримати максимальний ефект від внесення азоту і значно підвищити врожайність і якість зерна сільськогосподарських культур. Ключові слова: рідкі азотні добрива, карбамідно-аміачна суміш (КАС), карбоксилат мікроелементів, позакореневе підживлення, врожайність.

68.10.18.0699/0216U005204

Вивчення впливу передпосівної обробки насіння озимої пшениці карбоксилатами ванадію, нікелю, селену, титану та лантану з метою розробки препаратів для підвищення врожайності та поживної цінності продукції

кцїї: Заключний звіт /Український державний науково-дослідний інститут нанобіотехнологій та ресурсозбереження; Керівник Каплуненко Володимир Георгієвич. – ДР 0115U004414. УДК 631.81.095.337.

32 с.

Звіт виконаний на 32 сторінках, містить 3 таблиці, 2 рисунки. Об'єкт дослідження: насіння озимої пшениці, карбоксилати ванадію, нікелю, селену, титану та лантану. Мета роботи: вивчення впливу передпосівної обробки насіння озимої пшениці карбоксилатами ванадію, нікелю, селену, титану та лантану з метою підвищення якості зерна озимої пшениці, для подальшого закладання на зберігання в системі Держрезерв України. Метод дослідження: лабораторні, вегетаційні дослідження. Встановлена стимулююча дія ультрамікроелементів хелатованих природними органічними кислотами на ростові процеси проростків озимої пшениці на початкових етапах росту та розвитку; визначені оптимальні концентрації цитратів ванадію, нікелю, селену, титану та лантану; розроблено рекомендації для вдосконалення існуючого складу мікроелементних композицій на основі карбоксилатів елементів.

68.10.18.0700/0216U005205

Урожайність та якість зерна озимої пшениці залежно від хелатуючого агента мікроелементних композицій: Заключний звіт /Український державний науково-дослідний інститут нанобіотехнологій та ресурсозбереження; Керівник Каплуненко Володимир Георгієвич. – ДР 0115U004415. УДК 631.81.095.337.

28 с.

Звіт виконаний на 28 сторінках, містить 3 рисунки. Об'єкт дослідження: карбоксилати біогенних елементів, насіння озимої пшениці. Мета роботи: вивчення впливу хелатуючого агента мікродобрив, отриманих за допомогою нанотехнологій, на фотосинтетичну активність та урожайність озимої пшениці. Метод дослідження: вегетаційні польові дослідження. Встановлено позитивний вплив карбоксилатів мікроелементів, на вміст фотосинтетичних пігментів та їх співвідношень, що відрізняються за наявністю житньо-пшеничної транслокації. Застосування комплексів мікроелементів обумовило зростання сумарного хлорофілу на 7,6 - 14,9 %, вмісту пігментів віолаксантинового циклу та величини їх пулу у прапорцевих листках на 6,2 - 17,2 % залежно від сорту. Позитивний ефект від використання мікроелементів на показники активності фотосинтезу агроценозів засвідчує можливість додаткового впливу на врожай за рахунок технологій вирощування.

68.10.18.0701/0216U005263

Розробити системи ведення органічного землеробства та механізмів його адаптації до ґрунтово-кліматичних умов Лісостепу і Полісся: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Дегодюк Станіслав Едуардович. – ДР 0111U008435. УДК 631.816.1:631.862.1:631.874.2.

32 с.

Об'єкт дослідження - закономірності змін актуальної і потенційної родючості ґрунту за біологічних систем удобрення у польових сівозмін. Мета досліджень - дослідити адаптовані до принципів органічного землеробства системи удобрення і нормативи застосування гною, побічної продукції рослинництва, біопрепаратів, що забезпечать відтворення родючості сірого лісового ґрунту і одержання високоякісної продукції. Методи досліджень - польовий метод - для визначення впливу добрив на ефективну і потенційну родючість ґрунту; лабораторний метод - для визначення кількісних і

якісних характеристик об'єктів дослідження; математично-статистичний - для оцінки достовірності отриманих результатів досліджень; розрахунково-порівняльний - для економічної та енергетичної оцінки ефективності різних систем удобрення у ланці сівозміни. У новому тривалому досліді на сірому лісовому пілувато-суглинковому ґрунті, вивчали біологічні системи удобрення (біопрепарати, побічну продукцію рослинництва, органічні добрива) у короткоротаційній 5-пільній польовій сівозміні.

68.10.18.0702/0216U005264

Розробити наукові засади відтворення родючості ґрунтів за новітніх систем удобрення у польових сівозмінах Лісостепу: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Дегодюк Станіслав Едуардович. – ДР 0111U008427. УДК 631.8:631.816.1:631.582:631.8.5.

40 с.

Об'єкт дослідження - закономірності змін актуальної і потенційної родючості сірого лісового ґрунту і чорнозему типового за традиційних і альтернативних систем удобрення у польових сівозмінах. Мета досліджень - теоретичне обґрунтування кругообігу біогенних елементів за провідної їх ролі в системі добриво-ґрунт-рослина як засобу відтворення і регулювання родючості ґрунтів лісостепової зони. В умовах нового польового досліді на сірому лісовому ґрунті найвищого рівня продуктивності культур ланки сівозміни досягнуто за інтенсивної органо-мінеральної системи удобрення - 12 т/га підстилкового гною + (N60P60K68), за таких умов відмічали покращення поживного режиму і біологічної активності ґрунту. На чорноземі типовому Панфільської дослідної станції визначено, що найкращим попередником за вирощування пшениці озимої є соя порівняно з ріпаком. Визначено, що найвищою врожайністю зерна 6,04-6,67 т/га була за суперінтенсивної технології вирощування культури незалежно від способу обробітку і попередника.

68.10.18.0703/0216U005449

Розробити збалансовані системи живлення плодкових і ягідних культур в різних ґрунтово-кліматичних зонах із заданими рівнями продуктивності з врахуванням біологічних особливостей сортів та ступеню родючості ґрунту: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Соболев Віктор Андрійович. – ДР 0111U003171. УДК 631.8:634.1:631.81.

59 с.

Розроблені збалансовані системи живлення яблуні, черешні, смородини, малини та саджанців в розсаднику в різних ґрунтово-кліматичних зонах із заданими рівнями продуктивності з врахуванням біологічних особливостей сортів та ступеню родючості ґрунту, які органічно вписуються в розроблювані комплексні технології їх вирощування, оптимізують водний і поживний режими ґрунту, забезпечують високу продуктивність насаджень і якість плодів із збереженням природної родючості ґрунту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.35 Рослинництво

68.10.18.0704/0416U003800

Сікора Юрій Володимирович. Удосконалення елементів технології вирощування тютюну на насіння в умовах Лісостепу західно-го: Дис... к.с.-г.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 633.12:631.82(292.485)(1-15).

160 с.: 28 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 307 назв.

Встановлено, що максимальну урожайність насіння тютюну показав сорт Тернопільський 14, середня врожайність якого становила 628 кг/га, при застосуванні повного мінерального добрива в нормі N120P120K120 та без проведення ломок листків – 670 кг/га. У варіанті без внесення добрив урожайність зменшувалася на 98 кг. У сорту Берлей 38 середня врожайність становила 565 кг/га, у сорту Вірджинія 27 – 527 кг/га. Проведення ломок листків зменшувало урожайність насіння тютюну. Урожайність листків тютюну залежала від кількості ломок. По різних сортах за трьох ломок збирали 1,83-2,3 т/га, а за п'яти ломках – 2,17-3,14 т/га. Тобто, чим більше ломок – тим вище урожайність листків

68.10.18.0705/0416U003875

Димитров Сергій Георгійович. Формування продуктивності гібридів сояшнику з генетичною стійкістю до гербіцидів в умовах Лісостепу України: Дис... к.с.-г.н. /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН. – Захищена 12.07.2016.

УДК 633.854.78:631.559.2.

199 с.: 33 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

У роботі наведено результати досліджень окремих елементів технології вирощування резистентних до гербіциду Євро-Лайтнінг гібридів сояшнику. Листкова поверхня рослин сояшнику за ширини міжрядь 45 см у гібрида НК Мелдімі була на рівні 25,7 тис. м²/га, в Армада КЛ - 25,3 тис. м²/га. За ширини міжрядь 70 см у середньому за варіантами системи захисту сояшнику від бур'янів у гібриду НК Мелдімі показник становив 26,0 тис. м², в Армада КЛ - 25,8 тис. м²/га. За використання міжрядь 45 см для отримання максимальної врожайності гібридів сояшнику доцільно застосовувати гербіцид Євро-Лайтнінг (внесення у фазу 2-4 листків бур'янів) з нормою 1,0 л/га. Водночас, за ширини міжрядь 70 см та значного рівня забур'янення необхідно використовувати систему досходового внесення гербіцидів Харнес (ацетохлор, 900 г/л) + Гезагард (прометрин, 500 г/л) (внесення після сівби, але до сходів культури із заробкою на глибину 1,5-2 см кільчасто-шпоровими котками, 1,7 + 2,0 л/га) у поєднанні з гербіцидом Євро-Лайтнінг (внесення у фазу 2-4 листків бур'янів) з нормою 1,0 л/га в період вегетації. Максимальний вміст олії в насінні сояшнику гібриду НК Мелдімі відмічався у варіанті застосування гербіциду Євро-Лайтнінг (внесення у фазу 2-4 листків бур'янів, 1,0 л/га) за ширини міжрядь 45 см - 49,2 %, аналогічна закономірність спостерігалась і для ширини міжрядь 70 см - 48,2 %. Варто відмітити, що з погляду вмісту олії зазначений варіант був кращим і для гібриду Армада КЛ. Аналіз на стабільність та пластичність основних господарсько-цінних ознак дозволив виявити гібриди інтенсивного типу: за продуктивністю - Український F1, Сонячний настрій, Дарій, Армагеддон; за вмістом олії - Український F1, Український скоростиглий, Казіо, Дарій, НК Мелдімі. Ключові слова: сояшник, гібриди, врожайність, площа живлення, ширина міжрядь, система захисту.

68.10.18.0706/0416U003876

Тимошенко Олександр Олексійович. Удосконалення методу оцінки і створення вихідного матеріалу сої для селекції на продуктивність: Дис... к.с.-г.н. /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН. – Захищена 12.07.2016.

УДК 633.34:631.523:575.222.7.

225 с.: 33 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 260 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню важливого наукового завдання зі вдосконалення методу оцінки селекцій-

ного матеріалу сої та розробки методів підбору батьківських форм для схрещування з використанням кластерного аналізу, в оцінці колекційного та створюваного нового гібридного матеріалу за поєднанням ознак, виявленню особливостей мінливості й успадкування найважливіших господарських ознак у F1 і F2, встановленню селекційної цінності комбінацій схрещування, створенню генетичних джерел підвищеної продуктивності та скоростиглості. Схрещування батьківських форм, які знаходилися в одному кластері, виявилось неефективним, жодна з таких комбінацій схрещування: Юг-30/ Джентльмен (кластер 1); Легенда/№803, №441/ Аннушка, Легенда/Устя (кластер 3); АЕЕМ/Чернятка, Віжюн/АЕЕМ, Аліса/Віжюн, Сузір'я/Віжюн, Рось/Віжюн, Єлена/Віжюн, Аліса/Рось (кластер 6), не дали високопродуктивного потомства. Встановлено, що батьківські форми, які мали евклідову відстань у межах колекції, обраховану за одиничним зв'язком від 2 до 6 одиниць, утворили найбільш продуктивні комбінації схрещування Анжеліка/Аннушка, Анжеліка/Джентльмен, Юг-30/Віжюн, Легенда/Корадо, Устя/Віжюн. За результатами селекційної проробки створено вихідний матеріал для селекції; виділено перспективний селекційний номер сої №766-12 (Легенда/Корадо) з оптимальним поєднанням тривалості періоду вегетації (105 діб) та врожайністю 3,7 т/га, який забезпечує чистий прибуток на рівні 58946 грн/га, що на 22044 грн/га більше від стандарту. Створено та зареєстровано сорти Сіверка, Хвиля, Муза, Арніка. Передано на державну науково-технічну експертизу сорти Голубка, Ясочка, Переяславка, Марися, Вишиванка

68.10.18.0707/0416U005091

Щербачук Віктор Миколайович. Оптимізація елементів технології вирощування сої в умовах Західного Лісостепу: Дис... к.с.-г.н. /Інститут кормів та сільського господарства Поділля. – Захищена 29.06.2016.

УДК 635.21:631.559:631.543.3.

177 с.: 41 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

У дисертаційній роботі викладено результати досліджень, що висвітлюють особливості росту, розвитку, формування фотосинтетичної, зернової продуктивності та якісних показників зерна сої залежно від сорту, строку сівби, удобрення, застосування гербіцидів та фунгіцидів. Наведено економічну та енергетичну ефективність розроблених елементів технології вирощування сої в умовах Західного Лісостепу. На основі отриманих і узагальнених даних результатів рекомендовано виробництву висівати зареєстровані сорти сої: Устя, Колбі, Медісон та Аннушка у встановлені оптимальні строки (5 та 10 травня), вносити добрива у нормі N90 P90 K90- аміачна селітра (N45) + карбамід (N45) + MgSO₄ (5%) + Еколист Стандарт (3 л/га) + Еколист Стандарт (3 л/га), для контролю бур'янів застосовувати у фазі 3-х листків культури гербіциди Пульсар (0,75 л/га) + Базагран (2,5 л/га), для захисту проти хвороб доцільно використовувати за першого внесення (фаза бутонізації) фунгіцид Коронет (0,6 л/га), за другого (кінець цвітіння) - Абакус (1,5 л/га). Сфера використання - сільське господарство.

68.10.18.0708/0416U005097

Панчишин Василь Зенонович. Продуктивність сумісних посівів вівса з бобовими та капустяними культурами залежно від елементів технології вирощування в умовах Полісся: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 30.06.2016.

УДК 633.13:633.1/34:635.34 (477.41/42).

264 с.: 45 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 297 назв.

Об'єкт дослідження - процеси росту, розвитку та формування кормової продуктивності однорічних сумішей залежно від видового і сортового складу, удобрення та строків збирання. Мета роботи полягала у виявленні залежностей формування кормової продуктивності вівсяно-бобових та вівсяно-капустяних сумішей від видового, сортового складу, строків збирання, доз мінеральних добрив та позакореневого підживлення травостоїв Rost-концентратом в умовах Полісся. Методи дослідження: польовий; візуальний; вимірювально-ваговий; лабораторний; розрахунково-порівняльний; математико-статистичний. За результатами теоретичних і експериментальних досліджень в умовах Полісся розроблено рекомендації щодо черговості використання однорічних сумішей за фазами вегетації та удосконалення технології вирощування їх з метою отримання 6,5-8,31 т/га кормових одиниць та 0,99-1,29 т/га перетравного протеїну. Основні результати досліджень впроваджені в 2013-2015 рр. у господарствах Житомирської області на загальній площі 90 га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.10.18.0709/0416U005098

Цимбал Ярослав Станіславович. Добір кормових культур для зеленого конвеєра за різного удобрення у Правобережному Лісостепу: Дис... к.с.-г.п. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". - Захищена 30.06.2016.

УДК 636.086:633.2:631.8.

242 с.: 31 табл., 16 іл. - Бібліогр.: 320 назв.

Об'єкт дослідження - формування травостоїв, продуктивності й кормової цінності багаторічних бобових трав та сумішей однорічних культур за різного удобрення у системі зеленого конвеєра. Мета роботи полягає у встановленні кращих багаторічних бобових трав і сумішей однорічних культур за органічного і мінерального удобрення та удосконаленні технологічних заходів виробництва кормової сировини з безперервним рівномірним надходженням рослинної маси для виготовлення екологічно безпечних трав'яних кормів на темно-сірих опідзолених ґрунтах в умовах Правобережного Лісостепу. Методи дослідження - польовий, лабораторний, вимірювально-ваговий, розрахунковий, аналітичний, математико-статистичний, розрахунково-порівняльний. Розроблено рекомендації виробництву щодо організації зеленого (сировинного) конвеєра у системах традиційного та органічного кормовиробництва, які забезпечують одержання з 1 га 7-10 т кормових одиниць при економії енергетичних ресурсів і коштів на 30-40 %. Запропоновану розробку впроваджено в господарствах Кіровоградської та Київської областей протягом 2013-2015 рр. на загальній площі 229 га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.10.18.0710/0216U003676

Науково обґрунтувати та розробити технологічні прийоми вирощування сої на насіння в умовах правобережного Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Осипчук Алла Миколаївна. - ДР 0114U001315. УДК 633.34 (477) (001.5).

14 с.

Удосконалена сучасна ресурсозберігаюча почвозахисна технологія вирощування сої на насіння.

68.10.18.0711/0216U003867

Вивчення змін показників родючості і продуктивності п'ятипільної зерно просапної

сівозміни залежно від систем основного механічного обробітку в правобережному Лісостепу України: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Примак Іван Дмитрович. - ДР 0111U005837. УДК 631.562.003.13:631.5(477.41).

21 с.

В умовах правобережного Лісостепу України розроблено оптимальну систему основного обробітку ґрунту для зернопросапної сівозміни з 100 % насиченням зерновими і зернобобовими культурами. Науково обґрунтовано вплив різних способів механічного обробітку ґрунту на його агрофізичні властивості, запаси доступної вологи, вміст поживних речовин, біологічну активність, актуальну та потенційну забур'яненість, урожайність культур і продуктивність п'ятипільної сівозміни. Визначено економічну і біоенергетичну ефективність вирощування сільськогосподарських культур сівозміни залежно від досліджуваних факторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0712/0216U003871

Створення вихідного матеріалу озимого тритикале з добре вираженими еколого-адаптивними властивостями та високими кількісними та якісними показниками урожайності зерна: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Москалець Валентин Віталійович. - ДР 0109U007628. УДК 631.1.342:631.526.3:351.777.6.

16 с.

Висвітлено деякі аспекти господарського значення та перспективи вирощування нового ботанічного роду Triticosescale. Проаналізовані господарські, морфо-біологічні особливості новостворених еколого-адаптивних сортотипів тритикале озимого Носівської селекційно дослідної станції Чернігівського ІАПВ УААН: Славетне, ДАУ 5, Чаян, Пшенічне та Вівате Носівський, які характеризуються високою продуктивністю, регенераційною здатністю та стійкістю до низки абіотичних і біотичних факторів навколишнього середовища. Ці сорти тритикале озимого придатні для широкого впровадження у виробництво, забезпечують високі кількісні та якісні параметри урожаю, резистентні до низки екологічних факторів, є цінним матеріалом для селекції, що доведено за результатами багаторічної науково-виробничої практики.

68.10.18.0713/0216U003875

Теоретичні та практичні основи розробки енерго- та ресурсозберігаючих технологій вирощування зернових, зернобобових, олійних, технічних, кормових культур для переробки та отримання альтернативних видів палива: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Грабовський Микола Борисович. - ДР 0111U002908. УДК 633.15; 631.543.2.

16 с.

Науково обґрунтовано принципи добору гібридів кукурудзи і сорго цукрового для умов Лісостепу і теоретично аргументовано напрямки виробництва біогазу з відновлювальних джерел енергії. За результатами експериментальних досліджень, проведених в центральному Лісостепу України з вивчення впливу елементів технології вирощування гібридів кукурудзи різних груп стиглості та цукрового сорго на фотосинтетичну діяльність рослин, тривалість вегетаційного періоду, накопичення сухої речовини, якісні показники силосної маси, лабораторний вихід біогазу та урожайність зеленої маси. Доведено вплив технології вирощування культур на їх продуктивність та лабораторний вихід біогазу.

68.10.18.0714/0216U003877

Оптимізація агрофітоценозів цукрових буряків в умовах Центрального Лісостепу України: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Карпук Леся Михайлівна. – ДР 0111U006434. УДК 633.63:581.553.001.26 (477,41).

46 с.

Теоретично обґрунтовано та вдосконалено технологію вирощування буряків цукрових і формування високопродуктивних посівів, що забезпечують максимальну продуктивність культури з раціональним використанням ефективних агрозаходів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0715/0216U004916

Теоретичні та практичні основи розробки енерго- та ресурсозберігаючих технологій вирощування зернових, зернобобових, олійних, технічних, кормових культур для переробки та отримання альтернативних видів палива: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Грабовський Микола Борисович. – ДР 0111U002908. УДК 633.15; 631.543.2.

16 с.

Науково обґрунтовано принципи добору гібридів кукурудзи і сорго цукрового для умов Лісостепу і теоретично аргументовано напрямки виробництва біогазу з відновлювальних джерел енергії. За результатами експериментальних досліджень, проведених в центральному Лісостепу України з вивчення впливу елементів технології вирощування гібридів кукурудзи різних груп стиглості та цукрового сорго на фотосинтетичну діяльність рослин, тривалість вегетаційного періоду, накопичення сухої речовини, якісні показники силосної маси, лабораторний вихід біогазу та урожайність зеленої маси. Доведено вплив технології вирощування культури на їх продуктивність та лабораторний вихід біогазу.

68.10.18.0716/0216U005048

Дослідити характер генетичного різноманіття ознак та властивостей генотипів винограду різного походження та визначити напрямки адаптаційної мінливості: Заключний звіт /Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова УААН; Керівник Ковальова Ірина Анатоліївна. – ДР 0111U003735. УДК 634.835.1:572:581.522.4.

42 с.

Світове різноманіття сортів винограду не компенсує низький рівень адаптаційних меж нестійких сортів європейського походження. Як показує практика, отримання генотипу з комплексом цінних ознак можливе з допомогою складних синтетичних схрещувань із залученням якомога більшої кількості видів *Vitis*. Генетична обумовленість цінних ознак та властивостей є однією з основних задач при створенні нових форм винограду та виділенні кандидатів у сорти. Аналіз деяких з останніх досягнень у селекції винограду різних країн світу показує, що саме завдяки таким складним схрещуванням можливо отримати генотипи, що відповідають сучасному селекційному завданню. Саме такі сорти було передано на державне випробування для проходження експертизи та включення до Реєстру сортів рослин України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0717/0216U005053

Дослідити особливості стабільності та мінливості ознак винограду у процесі клонової селекції та розмноження: Заключний звіт /Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова УААН;

Керівник Ковальова Ірина Анатоліївна. – ДР 0111U003737. УДК 634.83.1:631.53.

42 с.

За звітний період завершено випробування першого вегетативного покоління і закладено ділянку дослідів другого вегетативного покоління 13 клонів сортів Мерло, Сапераві, Одеський чорний з метою вивчення стабільності важливих агробіологічних показників і підтвердження морфологічних відмінностей відмічених на ранніх етапах клонової селекції. За результатами досліджень виділені клони сортів власної селекції з високим рівнем прояву показників адаптивності до умов вирощування. За результатами багаторічних випробувань створено Базу даних клонів селекції ННЦ "ІВІВ ім. В.Є. Таїрова" (112 перспективних клонів 52 сортів винограду різного напрямку використання), в якій систематизовано по кожному клону: походження, агробіологічна характеристика, їх особливості, напрямок використання та наявність насаджень для розмноження. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0718/0216U005063

Визначити та дослідити фактори виникнення і динаміку розвитку ґрунтовтомлюючих процесів на виноградниках та здійснити комплексну оцінку впливу цих процесів на окремі компоненти ампелоєкосистеми: Заключний звіт /Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова УААН; Керівник Кузьменко Артем Сергійович. – ДР 0111U003740. УДК 634.83: 631.422.

68 с.

Підсумовуючи отримані протягом року експериментальні дані можна зазначити наступне. Алелопатія у межах ампелоценозу це явище, яке обумовлене виділенням виноградною рослиною у навколишнє середовище, зокрема у ґрунт, алелопатично активних речовин. У верхньому шарі ґрунту надходження алелопатично активних речовин забезпечується опадом листя, ягід, зеленою масою приросту (під час проведення обламування та чеканки) та зливом речовин з листків. Нижній шар ґрунту (40-60 см) отримує більшу частку всієї кількості алелопатично активних речовин у результаті безпосереднього виділення колінів з великої маси живої частини кореневої системи. Алелопатично активні речовини взаємодіючи із водою не порушують своєї структури, зберігаючи таким чином свою шкодочинну природу. Алелопатично активні речовини утворені у межах філосфери або у наслідок мінералізації листового опадку здатні мігрувати у нижчі шари ґрунту лише за достатньої вологості останнього. Основна маса алелопатично активних речовин, яка власне і формує певний ступінь забрудненості ґрунту надходить безпосередньо з кореневої системи виноградної рослини. В середньому (у метровому шарі ґрунту) площа на якій виноград культивувався не менше 9 років (станом на липень місяць) містить 4,35 бали/метр алелопатично активних речовин. В середньому (у метровому шарі ґрунту) площа на якій виноград культивувався не менше 30 років, але рослини не розкорчовані - живі (станом на липень місяць) містить 5,60 бали/метр алелопатично активних речовин. В середньому (у метровому шарі ґрунту) площа, на якій виноград не культивувався більше 5 років (станом на липень місяць), містить 1,10 бали/метр алелопатично активних речовин. В середньому (у метровому шарі ґрунту) додаткова кількість балів алелопатично активних речовин (станом на липень місяць), яка здатна викликати суттєві, переважно негативні, зміни основних показників життєдіяльності виноградуних кущів, становить 1,81 бали/метр. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0719/0216U005068

Теоретично обґрунтувати та впровадити комплекс методів підвищення регенераційної здатності, стійкості винограду та використання біологічно активних препаратів у технології вирощування садивного матеріалу винограду: Заключний звіт /Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова УААН; Керівник Зелелянська Наталя Миколаївна. – ДР 0111U003739. УДК 634:8:631.541.

17 с.

Для підвищення виходу щеплених саджанців винограду з шкільки розроблено, науково обґрунтовано і запропоновано технологію, яка ґрунтується на застосуванні нових біологічно активних комплексних препаратів; водоутримуючих субстратів для проведення стратифікації щеп відкритим і закритим способом, їх консервації; восків для щеплення типу "Norsk Wax", "Шар" або фоторуйнівних плівок типу "Buddy Tape", "Medifilm", "Professional Grafting Tape", "Шар" для ізолювання апікальних частин щеп винограду від підсушування; мульчуванні ґрунту в шкільці комбінованою плівкою білого кольору товщиною 30 мкм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0720/0216U005073

Дослідити фактори мінімізації пестицидного навантаження як компоненти державного захисту прав споживачів та обмеження поширення продукції харчування, небезпечної для життя та здоров'я населення, і науково обґрунтувати екологічно сприятливу систему захисту виноградників: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Баранець Людмила Олексіївна. – ДР 0111U003745. УДК 631.527.634:8:573.6.631.811.

15 с.

Звіт про НДР: 15 сторінок, висновки, список публікацій, 27 використаних джерел. Об'єкти: виноград, моніторинг фітосанітарного стану виноградних насаджень, грибні хвороби, міддю, оїдіум, гнилі, шкідники, прогностичні моделі. Мета роботи: науково обґрунтувати екологічно сприятливу технологію захисту виноградних насаджень. В результаті досліджень провели виробниче впровадження екологічно сприятливої системи захисту виноградних насаджень від основних хвороб і шкідників винограду. Отримані дані про економічну ефективність застосування розробленої технології. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0721/0216U005083

Закономірності створення джерел та донорів цінних господарських ознак, формування ознакових колекцій та їх реєстрація: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Ковальова Ірина Анатоліївна. – ДР 0111U003736. УДК 634.835:59(089).

123 с.

Розроблено методику створення джерел та донорів цінних господарських ознак; сформовано ознакову колекцію та проведено її реєстрацію у НЦГРР України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0722/0216U005091

Розробити та впровадити в основних ґрунтово-кліматичних умовах виноградарства України прийоми формування і обрізування кущів перспективних сортів винограду різного напрямку використання продукції: Заключний звіт /Інститут виноградарства і

виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Штірбу Андрій Васильович. – ДР 0114U003362. УДК 634.8.07.

22 с.

Досліджені фітометричні характеристики крон кущів та вивчені показники ефективності використання природних ресурсів (фотосинтетично активної радіації та продуктивної вологи). На сучасних промислових насадженнях столового винограду досліджена раціональна система формування і ведення кущів та супровідні агротехнічні прийоми підвищення якості врожаю (навантаження кущів пагонами, чеканка, нормування суцвіттями та оприскування їх гібереліном). Досліджена інтенсивна система вирощування підщепної лози винограду на базі різних формувань кущів та конструкції шпалери. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0723/0216U005092

Розробити та впровадити в основних ґрунтово-кліматичних умовах виноградарства України прийоми формування і обрізування кущів перспективних сортів винограду різного напрямку використання продукції: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Штірбу Андрій Васильович. – ДР 0114U003362. УДК 634.8.07.

66 с.

На підставі проведених досліджень вперше в Україні вивчені основні показники біологічної продуктивності технічних сортів винограду Рубін таїровський, Сухолиманський білий та Одеський чорний в залежності від структури насаджень і архітектури рослин та розроблені науково-обґрунтовані рекомендації з оптимального формування кущів. Встановлено, що найкраще поєднання величини урожаю та його якості винограду сорту Мускат гамбурзький досягається, при формуванні кущів за типом спірального кордону та залишенні при обламуванні на кущах 20 пагонів та при чеканці пагонів в першій декаді серпня. Виявлено, що на насадженнях столових сортів винограду Кишмиш таїровський та Флора застосування гібереліну у концентраціях робочого розчину 100 та 50 мг/л, відповідно сорту, дозволяє підвищити економічну ефективність їх вирощування за рахунок збільшення середньої маси ягід та грона, а також покращити їх якість. Встановлено, що високий вихід стандартних чубуків підщепного сорту Ріпарія х Рупестріс 101-14 забезпечується при формуванні кущів у вигляді вертикального кордону і навантаженні їх пагонами на рівні 16 шт./кущ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0724/0216U005094

Комплексна оцінка впливу збудників хвороб винограду на якість продукції виноградарства: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Конуп Людмила Олександрівна. – ДР 0114U003355. УДК 634.83:631.535:581.167:658.562.

33 с.

Проведено фітосанітарне обстеження виноградних насаджень півдня України та моніторинг ураження вірусними хворобами винограду. Розроблено методи ПЛР детекції у режимі реального часу для виявлення вірусів винограду. Визначено вплив вірусних хвороб винограду на показники якості продукції виноградарства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0725/0216U005096

Розробка стратегії інноваційного розвитку галузі виноградарства на основі кластерного підходу з метою підвищення її кон-

курентоспроможності: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Джабурія Людмила Вікторівна. – ДР 0114U003360. УДК 634.83:338.109.73:338.109.84.

58 с.

Розроблено концепцію формування виноградарсько-виноробного кластеру на території Одеської області. Обґрунтовані теоретичні та методичні засади, розроблені практичні рекомендації щодо забезпечення ефективного функціонування галузі виноградарства в ринкових умовах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0726/0216U005102

Обґрунтування технічного забезпечення сучасних технологій органічного виноградарства в умовах України: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Кувшинов Андрій Олексійович. – ДР 0114U003359. УДК 631.527:643:8:573.6.631.811.

15 с.

Визначено додаткові операції до технологічних карт та обґрунтовано доцільність використання існуючих технічних засобів та закупівлі імпортованих зразків машин і обладнання. Розроблено основні вимоги до нових технологічних операцій і відкоректовано технологічний регламент їх виконання з зазначенням технічного забезпечення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0727/0216U005104

Екологізація системи захисту виноградних насаджень на основі комплексу мікробіологічних препаратів: Заключний звіт /Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова; Керівник Баранець Людмила Олексіївна. – ДР 0114U003358. УДК 631.527.634:8:573.6.631.811.

52 с.

Звіт про НДР: 52 сторінки, 26 таблиць, висновки, список публікацій, 35 використаних джерел, додатки. Об'єкт досліджень: фітосанітарний моніторинг, шкідники винограду, хвороби винограду. Мета досліджень: провести дослідження виробничої перевірки вдосконаленої за рахунок мікробіологічних препаратів системи захисту виноградних насаджень з метою раціонального управління процесами фітосанітарного оздоровлення агроценозів та збереження корисних біоагентів. В результаті проведених досліджень здійснено фітосанітарний моніторинг основних грибних хвороб та шкідників виноградних насаджень Північного Причорномор'я. Встановлена технічна ефективність екологізованої за рахунок мікробіологічних препаратів системи відносно грибних хвороб винограду і найбільш поширених шкідників. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0728/0216U005128

Створити вихідні форми цукрових та кормових буряків, стійкі до ризоманії: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U001853. УДК 632.38:633/625.

47 с.

Об'єкт дослідження - стійкість цукрових та кормових буряків до ризоманії. Мета роботи - створити вихідні форми цукрових та кормових буряків, стійких до ризоманії. Методи дослідження - лабораторні, вегетаційні та польові дослідження. Оцінка і добір селекційних матеріалів цукрових буряків від беккросних схрещувань перспективної диплоїдної багатонасінневої лінії Я/Пер з донорами стійкості до ризоманії АС 48 та АС 50, проведені протягом 2011-2015 рр., дали можливість виділити високостійкі гібридні комбінації. Зокрема, у

2011 році виділені номери: 10-419-7, 10-413-1, 10-398 та інші, у 2012 виділено номери 11-611-2, 11-611-4, 11-613-4 та інші, у 2013 році створено більше 10 високостійких до ВП-ПЖБ багатонасінних запилювачів, а у 2014 році виділено 20 гібридних комбінацій. Ведеться робота зі створення диплоїдних і тетраплоїдних вихідних матеріалів кормових буряків, стійких до ризоманії. За результатами досліджень до Державного реєстру введено два вітчизняні сорти кормових буряків, стійкі до ризоманії - Бурштин та Ризон. До державного сортовипробування передано 10 гібридів цукрових буряків, стійких до ризоманії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0729/0216U005131

Розробити наукові основи моніторингу та методи підвищення стійкості цукрових буряків до ризоманії, гнилей коренеплодів і церкоспорозу: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Нурмухаммедов А. К. – ДР 0111U001854. УДК 632.38:633/625.

41 с.

Об'єкт дослідження - моніторинг ризоманії, гнилей коренеплодів та церкоспорозу, методи підвищення стійкості цукрових буряків до ризоманії і гнилей коренеплодів. Мета роботи - встановити поширеність ризоманії, гнилей коренеплодів та церкоспорозу в Україні та розробити методи оцінки стійкості цукрових буряків до ризоманії і гнилей коренеплодів. Методи дослідження - лабораторні, вегетаційні та польові дослідження. Поширення ризоманії на нові території та ураження церкоспорозом і гнилями коренеплодів створює складну фітосанітарну ситуацію в бурякозвісних зонах і потребує розробки методів їх моніторингу. Дослідження дозволили встановити значне зростання концентрації вірусу некротичного пожовтіння жилок буряків (ВНПЖВ) у зразках коренеплодів цукрових буряків порівняно з попередніми роками. При цьому, візуальні ознаки хвороби в позитивних зразках були яскраво вираженими. На основі наявної інформації розроблена карта-схема поширення ризоманії в Україні. Вивчення стійкості коренеплодів до гнилей показало, що, залежно від року, від 30% до 70% цукрових буряків непридатні до довготривалого зберігання. Аналіз стійкості у розрізі гібридів показав, що серед нових вітчизняних гібридів високою стійкістю до гнилей відзначаються - Булава, Константа, Кварта, Злука тощо. Маршрутні обстеження посівів виявили широку розповсюдженість церкоспорозної плямистості листя по всій території лівобережного лісостепу України, яка може ушкоджувати до 70 % посівних площ культури і призвести до істотних втрат урожаю цукрових буряків. Виявлено значний вплив внутрішньовидових компонентів виду *S. beticola* на шкодочинність церкоспорозу. Оцінка стійкості селекційних матеріалів цукрових буряків на штучному інфекційному фоні збудника бурої гнилі коренеплодів *Rhizoctonia solani* на уражених ВНПЖБ ділянках показала тісну кореляційну залежність (0,91) між розвитком ризоманії та гнилей коренеплодів (*R. solani*). Дана методика оцінки стійкості селекційних матеріалів до гнилей коренеплодів на інфекційному фоні ризоманії може бути використаною для створення вихідних матеріалів цукрових та кормових буряків. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0730/0216U005158

Розробити біотехнологічні методи створення цукрових буряків з нередукованим автотонним апоміксисом: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U000531. УДК 633.63:581.143.6:581.163.

33 с.

Розроблені біотехнологічні методи отримання гомозиготних ліній у культурі *in vitro* із незапліднених насінневих зачатків цукрових буряків дозволяють отримати вихідний чистолінійний селекційний матеріал з елементами апоміксису, вивчати прояв дії рецесивних генів, внаслідок відсутності явища домінантності, що значно прискорює добір генотипів з бажаними ознаками та отримати селекційні гомозиготні матеріали за 5-6 років. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0731/0216U005159

Розробити біотехнологічні методи створення нових селекційних матеріалів біоенергетичних культур міскантусу і свічграсу: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталія Степанівна. – ДР 0111U000534. УДК 633.582.547.11:581.143.6.

57 с.

Проведено дослідження з визначення експериментальних підходів з використанням біотехнологічних методів, які можливо застосовувати для створення нових поліплоїдних форм рослин міскантусу і свічграсу. Розроблений метод клонального мікророзмноження міскантусу і свічграсу *in vitro*. Встановлені умови поліплоїдизування культуральних пагонів міскантусу і свічграсу з використанням колхіцину - 0,02 % з експозицією 7-12 год., які забезпечують отримання тетраплоїдних форм у різних селекційних зразках міскантусу і свічграсу. Удосконалений цитологічний метод визначення рівня геному на метафазних пластинках точок росту культуральних пагонів у біоенергетичних культур. Отриманий вихідний поліплоїдний матеріал міскантусу і свічграсу, який перевищує вихідні форми за кількістю утворених пагонів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0732/0216U005160

Розробити методи введення в культуру *in vitro* насінневих зачатків цукрового сорго з метою отримання дигаплоїдних ліній: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталія Степанівна. – ДР 0111U000536. УДК 633.62:581.143.6:575.143.

31 с.

Проведено дослідження з визначення експериментальних підходів з використанням біотехнологічних методів, які можливо застосовувати для створення нових гомозиготних та поліплоїдних форм рослин цукрового сорго. Розроблені умови стерилізації вихідних експлантів, гаплоіндукції, депонування і поліплоїдизування культуральних пагонів цукрового сорго. Гаплоіндукцію з незапліднених насінневих зачатків цукрового сорго стимулює присутність у живильному середовищі дроп 1 мг/л, глутамін 1 мг/л, БАП 0,5-5 мг/л. Удосконалений цитологічний метод визначення рівня геному на метафазних пластинках точок росту культуральних пагонів у даній культурі. Отримані гаплоїдні клони у чотирьох селекційних зразках цукрового сорго гібридів "Фаворит", "Медовий" і сортів "Силосне", "Нектарний". В результаті досліджень, встановлено ефективність використання активованого вугілля в концентрації 250 мг/л у середовищі для депонування пагонів цукрового сорго, за рахунок покращення ростових процесів і подовження життєздатності експлантів у культурі *in vitro* до 4 місяців. Розроблений метод адаптації забезпечує високу приживлюваність у ґрунті поліплоїдизованих рослин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0733/0216U005162

Розробити методи створення, оцінки та до-

бору холодостійких форм цукрових буряків з використанням біотехнологічних методів:

Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталія Степанівна. – ДР 0111U000535. УДК 633.63:581.143.6:58.036.5.

34 с.

Проведено дослідження з визначення експериментальних підходів з використанням біотехнологічних методів, які можливо застосовувати для добору селекційних зразків цукрових буряків на витривалість до холоду за ознаками схожості насіння при понижених позитивних температурах +4-6°C, здатності до брунькоутворення в культурі *in vitro* після тривалого їх охолодження та по розміру клітинних органел листової пластини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0734/0216U005297

Ідентифікація нових алелів локусів запасних білків в генофонді м'якої пшениці та її родичів: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Козуб Наталія Олександрівна. – ДР 0111U004591. УДК 575 + 577.1 : 633.1.

58 с.

Ідентифіковано генотип за мінорним гліадинкодуєчим локусом Gli-A3 у біля 450 сортів пшениці м'якої, в тому числі 352 українських сортів пшениці озимої. В загальному, серед українських озимих сортів виявлено переважання алелів а і b. Виявлено, що групи сортів, створених в різних селекційних установах України, мають особливості в розподілі частот алелів за мінорним гліадинкодуєчим локусом Gli-A3. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0735/0216U005329

Розробити методи діагностики вірусів перцю солодкого та їх вплив на посівні якості насіння: Заключний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Бойко Анатолій Леонідович. – ДР 0111U001976. УДК 578.4.

33 с.

Об'єкт досліджень - вплив вірусів на посівні якості насіння перцю солодкого. Мета роботи - апробація чутливості та специфічності діагностикумів для діагностики фітовірусів (варіантів вірусу тютюнової мозаїки) у лабораторних та польових умовах. Методи досліджень: лабораторні - імуноферментний аналіз у модифікаціях непрямої та сендвіч, електронна мікроскопія, біологічне тестування, математично-статистичний - оцінка достовірності отриманих результатів, розрахунково-порівняльні методи аналізу. У результаті досліджень насіння перцю солодкого було виявлено 3 види вірусів, а саме: вірус огіркової мозаїки, вірус мозаїки томату та вірус м'якої крапчастості перцю. За звітний період були отримані антитіла (діагностична антисироватка до антигену вірусу тютюнової мозаїки (ВТМ)). Встановлено, що одержані сироватки є специфічними, чутливими та придатними для проведення масових аналізів для виявлення ВТМ на рослинах перцю. За своїми показниками гіперімунні сироватки до ВТМ не поступаються закордонним аналогам, які у 3-5 разів дорожчі. Використання сироватки не завдає шкоди доквіллі - агроценозам та природним ареалам.

68.10.18.0736/0216U005372

Вивчити умови індукції гіногенетичних гаплоїдів у культурі *in vitro* із різних селекційних матеріалів цукрових буряків та створити гомозиготні лінії: Заключний звіт /Інститут

біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U000532. УДК 633.63:581.143.6:575.143.

61 с.

Методика створення стійких до гербіциду "Раундап" гомозиготних ліній цукрових буряків забезпечує включення в селекційний процес нового вихідного матеріалу і дослідження експресії трансформованого геному на рівні подвоєних гаплоїдів.

68.10.18.0737/0216U005373

Вивчити природну стійкість буряків до імідазоліну з використанням біотехнологічних методів з метою створення ліній цукрових буряків, стійких до гербіцидів групи імідазолінів: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U000533. УДК 633.63:581.143.6:632.954.

43 с.

Методика оцінки та добору буряків забезпечує виділення толерантних до дії гербіцидів групи імідазолінів генотипів та дослідження їх життєздатності в умовах *in vitro* в залежності від терміну експозиції.

68.10.18.0738/0216U005374

Розробити і освоїти методи створення нових вихідних матеріалів з апоміктичним способом репродукції насіння для селекційних програм з використанням ЦЧС в гібридній селекції цукрових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U002158. УДК 633.63:575.113.

86 с.

Об'єднання цитоплазматичної чоловічої стерильності (ЦЧС) і апозиготії є унікальним способом зав'язування насіння, використовуючи для цього генетично-детерміновану стерилізацію пилоквих зерен. Метод стабілізуючого добору за рівнем геному і репродуктивними ознаками дозволив вивчити динаміку геномної мінливості при апозиготії і ЦЧС та виділити роздільноплідні пилкостерильні лінії з високим зав'язуванням апозиготичного насіння для включення в селекційний процес.

68.10.18.0739/0216U005375

Розробити методи експериментального моделювання гіногенезу *in vitro* за генетичними селективними маркерами для створення гомозиготних рекомбінантних та алоплазматичних ліній цукрових буряків: Заклучний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U002160. УДК 633.63:575.113.

74 с.

Новий метод моделювання гіногенезу для створення алоплазматичних ліній цукрових буряків включає схему беккросних схрещувань, індукцію гаплоїдів від гібридів F₁, спонтанну поліплоїдизацію і виділення подвоєних гаплоїдів, добір їх за зчепленнями генами антоціанового забарвлення гіпокотелю г-г- та однорічного, двоорічного циклу розвитку в умовах *in vitro*.

68.10.18.0740/0216U005376

Дослідити вплив цитоплазми диких видів роду *Beta* на експресію ядерних генів буряків цукрових: Заклучний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керів-

ник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U002159. УДК 633.63:575.113.

67 с.

Розроблений метод одержання заміщених ліній з'ясовує механізм експресії заміщених ядерних генів закріплювачів стерильності цукрових буряків залежно від цитоплазматичного фону диких видів *Beta maritima* и *Beta patula* в генетичній моделі аналізуючого схрещування. Нові форми цукрових буряків В4СS *patula* з цукристістю 19,2-21,5 % та пилкостерильні лінії на фоні стерильної цитоплазми *Beta maritima* L. Туреччина, Греція з цукристістю 17,5-20,0%, роздільноплідністю 90-95%, стерильністю 100 % рекомендовано для використання в селекції.

68.10.18.0741/0216U005385

Розробити наукові основи виробництва здорового садивного матеріалу та генетичного контролю господарсько-ціфних ознак плодкових, ягідних та декоративних культур: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Бублик М.О. – ДР 0111U003176. УДК 634.1:631.53:578.

237 с.

Розроблено методи діагностики окремих вірусних, фітоплазмових, бактеріальних та грибних патогенів плодкових і ягідних культур. Проведено моніторингові дослідження фітовірусологічного стану кісточкових і ягідних культур в Україні. Оцінено клінічну чутливість та специфічність двох тестових систем для виявлення вітчизняних ізолятів ВШС. Розраховано їх дискримінаційні характеристики та оптимізовано скринінгові методи для підтвердження безвірусного статусу маточних насаджень шести кісточкових культур. Виділено рослини -кандидати в добазові клони для 250 сортів та 37 типів підщеп. Досліджено особливості застосування антивірусних препаратів різного спектру дії на ВШС, ВСКПС, ВКПКМ, ВЧКТ, ВККМ в експлантах сливи та малини *in vitro*. Розроблено індивідуальні підходи до розмноження *in vitro* для сортів жимолості, агрусу, малини, суниці, смородини, підщеп кісточкових. Розроблено методи ідентифікації аельного стану генів стікості до парші яблука, кольорі шкірки яблука, колоновидності крони. Проведено генотипування сортів черешні з використанням ISSR-, IRAP- і REMAP ПЛР-маркерів.

68.10.18.0742/0216U005386

Удосконалити технологію створення та продуктивного використання інтенсивних насаджень кісточкових культур, які б забезпечували врожайність вишні, черешні та абрикоса 10-15, сливи та персика 20-25 т/га: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Кіщак О.А – ДР 0111U003173. УДК 634.2:631.153.7.

74 с.

Розроблено типи інтенсивних насаджень кісточкових культур на слаброслих насінневих і клонових підщепах з новими способами формування і обрізування, в яких забезпечується стабільна продуктивність і висока товарна якість плодів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0743/0216U005387

Розробка фізіологічних методів моніторингу, формування банку даних та прогнозування стану насаджень в різних агроєкологічних зонах України: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Бублик М.О. – ДР 0111U003174. УДК 632.111:632.112:632.111.8:577.15/17:631.541.1:631.55.

Методом лабораторного заморожування при різних температурних режимах з наступним анатомічним аналізом тканин пагонів в різні періоди зимівлі 2011-2015 рр. проведено визначення ситуативної та потенційної морозостійкості плодкових і декоративних культур. Методом лабораторного випробування низькими температурами перевірено морозостійкість близько 3000 зразків - гілок та кореневої системи сортів, гібридів та варіантів дослідів для яблуні, груші, сливи, вишні, абрикоси, аличі крупноплідної, черешні, персика, смородини, фундука а також вітекса, клену, липи, рози, винограду, лаванди, каштану, сніжноягідника, екзохорди, сумаха та хвойних. В зимові періоди 2011- 2015 рр. методом мікроскопного аналізу для зразків відібраних в польових умовах та після лабораторного випробування низькими температурами проаналізовано пошкодження тканин бруньок, пагонів, гілок та коренів для 25600 зразків. Пошкодження тканин гібридів та сортів яблуні визначали також методом екзосмосу електролітів та за електропровідністю тканин. Визначено вплив посушливого вегетаційного періоду, надмірної кількості опадів у вересні та недостатньої кількості холодних температур під час підготовки до зими на зменшення морозостійкості плодкових культур в зимовий період 2013-2014 рр. на 3-5 °С. Методом диференційного термічного аналізу проведено визначення процесів льодоутворення в тканинах пагонів та гілок яблуні, бруньок сортів вишні. Модифіковано спосіб аналізу льодоутворення в тканинах бруньок, з використанням високочутливого датчика температури, який дозволяє одночасно проводити аналіз льодоутворення в тканинах 5-10 бруньок, що прискорює оцінку адаптивного потенціалу тканин генеративних органів в 2-3 рази. Розроблено технічне завдання та створено багатоканальний прилад для диференційно-термічного аналізу льодоутворення в тканинах плодкових рослин. Комплексом методів за оводненістю, водним дефіцитом, тургорцентністю, водоутримувальною здатністю листків з врахуванням метеорологічних ситуацій досліджено жаро- та посухостійкість дерев інтродукованих сортів яблуні у зоні Ліссостепу України. Досліджено адаптивність сортів і гібридів смородини до посухи та високих температур. Польовими обстеженнями насаджень плодкових та ягідних культур ІС НААН України визначено, що критичні умови перезимівлі 2011/2012 рр. призвели до розвитку небезпечних біотичних захворювань, передусім для кісточкових культур (зменшення урожайності на 20-80%). Проведена комплексна оцінка ефективності функціонування листків сорто-підщепних комбінуваних груші, сливи, персика і абрикоси в зв'язку з впливом сорто-підщепної взаємодії. Методом флуоресцентного зображення за термоіндукцією флуоресценції листків проведено тестування сортозразків яблуні та груші на наявність бактеріальної інфекції за допомогою лабораторного мікроспектрофлуориметра. Визначено вплив вірусної інфекції на водний режим та функціональний стан сливи та аличі. Розроблені математичні моделі, що пов'язують фенологічні (бал цвітіння) та погодні показники (параметри опадів, сума максимальних добових температур повітря більше 10°C) періоду цвітіння та дозволяють скласти прогноз продуктивності насаджень вишні. Методом фото індукції флуоресценції хлорофілу за допомогою приладу "Флоратест", визначено вплив на функціонування листкового апарату субстратів для підщеп яблуні та груші у маточнику (12 варіантів), а також сорто-підщепних комбінуваних сортів та гібридів груші та сливи у розсаднику та саду (34 варіанти). Вдосконалена методика визначення компактності рослин айстри методом індукції флуоресценції хлорофілу (Флоратест), та отримано патент на винахід: Спосіб визначення генотипової специфічності карликовості декоративних рослин № 101586 UA C2. Закладено модельний до-

слід по випробуванню різних типів садових замінок для стиmulування заростання ран на гілках яблуні сорту Скіфське золото. Досліджено вплив позакореневого живлення мікро- та макроелементами сортів черешні Китаївська чорна і Ніжність, щеплених на вегетативній підщепі ВСЛ-2, на функціональний стан рослин шляхом визначення вмісту хлорофілів, оводненості, площі листкової пластинки, ППЩЛ, електропровідності та особливостей перебігу фотоенергетичних процесів в листках методом фото індукції флуоресценції хлорофілу листків (за допомогою приладу Флоратест). Проведено визначення впливу мікро- та макроелементів на функціональний стан дерев яблуні сортів Аскольда і Скіфське золото. Методом фотоіндукції флуоресценції хлорофілу листків за допомогою приладу Флоратест визначали зміни у функціонуванні фотосистеми 2 під впливом мікро- та макроелементів. Паралельно визначено вміст хлорофілів а та в в листках шляхом спектрофотометрії спиртових екстрактів. Оцінено вплив мультифункціонального біологічного препарату ЕкстраКон та мікроелементів на функціональний стан рослин смородини чорної, червоної, золотистої, обліпихи, хеномелеса, горобини та аронії, груші. Комплексно проаналізовано сорто-підщепна взаємодія щодо функціонального стану рослин для сортів персику Княже багатство і Любимчик та трьох сортів сливи Ода, Богатирська, Стенлей. Дана економічна оцінка ефективності моніторингових досліджень стану насаджень та розроблених методів. Удосконалено методику аналізу пошкодження листків та тканин пагонів бактеріальною інфекцією. Підібрані режими температурного впливу на тканини пагонів та листки, які дозволили з подальшим використанням люмінесцентного мікроскопного аналізу виявити бактеріальні токсикози в зразках кори та листках. Мережею установ Інституту садівництва - Артемівська ДСР, Краснокутським НДЦ, Кримською ДСС (2011 - 2013 рр.), Мелітопольською ДСС, Подільською ДСС, Придністровською ДСС, Сумською ДСС, а також Інститутом помології НААН, Інститутом сільського господарства Карпатського регіону та Інститутом сільського господарства Полісся протягом звітного періоду проводився моніторинг стану насаджень зерняткових, кісточкових і ягідних культур в плодівничих регіонах України. Результати досліджень згідно наданих форм надсилались до Інституту садівництва НААН, інформація надавалась також в Президію НААН Міністерство аграрної політики та до департаментів агропромислового розвитку обласних державних адміністрацій і Державних сільськогосподарських інспекцій (підготовлено та подано більше 100 інформаційних довідок зі стану насаджень до Міністерства аграрної політики та Президії НААН). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0744/0216U005390

Розробити технологічні моделі вирощування високоякісних плодів яблуні і груші на основі створення швидкоплідних насаджень з урожайністю в богарних умовах не нижче 25-32 т/га та на зрошенні не менше 40 т/га: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Жук В.М. – ДР 0111U003172. УДК 634.2:631.153.7.

39 с.

Розроблено енергозаощаджуючі системи вирощування яблуні і груші на слаборослих клонових підщепах, які дозволяють створити високопродуктивні насадження, зменшити витрати на закладання і догляд за ними на 25-40% та забезпечити стабільну врожайність в межах 25-35 т/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0745/0216U005436

Розробити і теоретично обґрунтувати нові та підібрати існуючі комплекси машин для виробництва плодів зерняткових і кісточкових порід в інтенсивних насадженнях: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Привалов І.С. – ДР 0111U003162. УДК 634.1:631.53 03:0631.3.

98 с.

Наведено результати теоретичних і експериментальних досліджень по розроблених машинах. Подано технологічні і конструкційні схеми, будови, технічні характеристики та описи машин, а також основні результати випробувань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0746/0216U005437

Розробити нові і підібрати та теоретично обґрунтувати існуючі комплекси машин для виробництва ягід: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Привалов І.С. – ДР 0111U003163. УДК 634.1:631.53 03:0631.3.

41 с.

Наведено результати теоретичних і експериментальних досліджень, подано технологічні і конструкційні схеми, будови, технічні характеристики та описи машин, а також основні результати випробувань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0747/0216U005438

Розробити теоретичні основи екологічно безпечних технологій зберігання плодів та ягід: Заключний звіт /Інститут садівництва НААН України; Керівник Шевчук Л.М. – ДР 0111U003166. УДК 631.563:631.576.

48 с.

В результаті досліджень встановлено режими, що сприяють подовженню терміну зберігання плодів яблуні сортів Тодес, Рубінола, Г-ду Чупринюка, Голд Раш і г-д 16-64-265 до 180-150 днів. Встановлено, що вирощування плодів сортів Аскольда на підщепі КД-1 та Радогость на КД-2 підвищує їх товарність на 20,5%. Технологія зберігання плодів ягідних та кісточкових культур в умовах МА з використанням харчових напівпроникних плівок подовжує термін їх зберігання в порівнянні із ЗА. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0748/0216U005439

Вивчити вплив агротехнічних прийомів вирощування на екологічну безпечність та якість плодів, ягід ф продуктів перероблення: Заключний звіт /Інститут садівництва НААН України; Керівник Шевчук Л.М. – ДР 0111U003167. УДК 634.1:631.4:551.58.

48 с.

Визначено мульчуючий матеріал, використання якого в насадженнях суниці сприяє підвищенню урожайності, товарної та споживчої якості плодів. Встановлено склад позакореневого добрива, обробіток насаджень яким, сприяє формуванню врожаю з підвищеним вмістом біологічно-активних речовин. Виділено сорти яблуні плоди яких є доброю сировиною для виготовлення сухофруктів і натуральних соків, а також сорти суниці, малини, смородини чорної та черешні плоди яких придатні для замороження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0749/0216U005448

Розробити теоретичні основи та зональні си-

стеми раціонального управління процесами оздоровлення фітосанітарного стану і стабілізації екологічної рівноваги в садових агроценозах: Заключний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Шевчук І.В. – ДР 0111U003170. УДК 634.1:632.

127 с.

Розроблено нові та вдосконалити існуючі заходи інтегрованого захисту яблуні, сливи, черешні та куштових ягідників від комплексу найбільш небезпечних шкідників і хвороб для забезпечення одержання стабільних урожаїв високої якості екологічно чистої продукції садівництва та обмеження негативного впливу хімічних засобів захисту рослин на довкілля.

68.10.18.0750/0216U005474

Вивчення гібридного матеріалу лядвенцю рогатого в колекційних розсадниках: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишневська Оксана Василівна. – ДР 0113U008278. УДК 633.31/37:635.65.

40 с.

В селекційній роботі з лядвенцем рогатим на підвищення продуктивності нових сортів рекомендовано використовувати генетичні джерела господарсько-цінних ознак виділених в умовах Полісся при довготривалому інтенсивному використанні на зелений корм: Дикорослий Ік-97 Україна (добір 2), Дикорослий Ік-97 Україна (добір 1), Прикарпатський 792 Україна, Весело-Подільський - 6 797 Україна, Лотос х Приєкульський к-3042 Латвія (вільне запилення), Skreszo к-35364х Дикорослий к-44943 Росія (вільне запилення), Skreszo к-35364х Дикорослий к-44943 Росія (примусова гібридизація), Дикорослий к-46/96 х Ант (вільне запилення), Дикорослий к-46/96 х Ант (примусова гібридизація), Дикорослий к-7997 Німеччина, Дикорослий к-41521 Росія (добір 1), Suceavaі 801 Румунія, Сгее к-14404 Канада, Дикорослий к-45343 Росія (добір 1), Дикорослий Ік-97 Україна (добір 5), Дикорослий 976 Україна, які перевищували стандарти відповідної групи стиглості на 5-126% залежно від ознаки. В селекції для створення посухостійких сортів генетичними джерелами стійкості можна використовувати сортозразки: Дикорослий Ік-97 Україна (добір 1), Весело-Подільський - 6 797 Україна, Фарсовський ранній Ік 798 Україна на 40, Дикорослий Ік-97 Україна (добір 2), Дикорослий к-46/96 х Ант, Дикорослий к-41521 Росія (добір 1), Дикорослий к-41521 Росія (добір 2), Дикорослий Ік-97 Україна (добір 5), Suceavaі 801 Румунія, Дикорослий к-45343 Росія (добір 1), Дикорослий к-41521 Росія (добір 2), Дикорослий Ік-97 Україна (добір 5), Suceavaі 801 Румунія, Дикорослий к-45343 Росія (добір 1).

68.10.18.0751/0216U005475

Дослідити вплив структури травосумішок на основі еспарцету піщаного на їх продуктивність, якість корму залежно від тривалості використання на осушуваному дерновому ґрунті: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Савчук Ольга Іванівна. – ДР 0113U008281. УДК 633[361+37+39]/631.62.

45 с.

В умовах Полісся на дерновому глейовому легкосуглинковому осушеному ґрунті рекомендовано багаторічна бобово-злаково суміш, яка на фоні Р40К60 забезпечує урожайність 36,0 т/га У 100 кг корму якого міститься 20,8-21,9 кг кормових одиниць і 2,77-3,17 кг перегравного протеїну;

забезпеченість однієї кормової одиниці перетравним протеїном становить 126-152 г. .

68.10.18.0752/0216U005476

Вивчити систему алейного та неалельного генетичного контролю компонентних і комплексних кількісних ознак продуктивності пелюшки та на базі різновекторної кластеризації створити її сорти різних напрямів господарського використання, розробити ресурсоощадні технології вирощування новостороного сорту, в тому числі для виробництва добазового насіння: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Чернуський Вадим Вікторович. – ДР 0111U002857. УДК 633.31/37:635.65.

95 с.

Розроблено концепцію створення оптимальних моделей нових сортів пелюшки різних напрямів господарського використання. Розроблена методологія оптимізованого об'єднання компонентних ознак при формуванні комплексної при створенні нових сортів різних напрямів господарського використання на платформі аналітичних ІТ технологічних моделей. Створена ознакова колекція кількісних макроознак методом інбридингу в системі розподілу домінантно-рецесивного контролю генів. Передано на ДСВ новий сорт пелюшки Гранд (заяв.№15242001 від 12.11.2015).

68.10.18.0753/0216U005477

Вивчити особливості формування продуктивності рослин серадели посівної залежно від способів застосування біопрепаратів: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишнеvsька Оксана Василівна. – ДР 0113U008279. УДК 633.3:633.8.

44 с.

Модель технології з обробкою насіння препаратом Ризо-бофит забезпечила найбільший врожай сухої маси (3,9 т/га) та 476,4 грн./га умовно чистого прибутку за рівня рентабельності - 11,2 %. . За показниками врожайності насіння (0,358 т/га) серадели посівної, кращим показником характеризувалася модель технології з передпосівною обробкою насіння та позакореневим підживленням в фазі галушення-бутонізація біопрепаратом Фітоцид, де отримали умовно чистий прибуток 11019,6 грн./га за рівня рентабельності 333,9 %, та з конкурентоздатністю 1,10. При вивченні впливу нових видів добрив встановлено, що найбільший врожай зеленої (22,3 і 22,0 т/га) та сухої маси (4,4 т/га) забезпечили моделі технологій, які передбачають обробку насіння та проведення позакореневого підживлення в фазах галушення та галушення-бутонізація нанопрепаратом Сизам, де отримали умовно чистий прибуток на рівні 837,1 і 352 грн./га, за рівня рентабельності - 17,7 і 6,8 %, відповідно . Найвищу врожайність по насіннєвій продуктивності (0,278 т/га) забезпечив варіант з передпосівною обробкою насінням нанопрепаратом Сизам, де отримали умовно чистий прибуток 7738,9 грн./га за рівня рентабельності 228,9 % з конкурентоздатністю 1,02. На основі отриманих даних удосконалено технології вирощування серадели посівної з оптимізованою системою удобрення, розроблено рекомендацію по застосуванню біопрепаратів на посівах серадели посівної.

68.10.18.0754/0216U005478

Удосконалити зональну модель пасовищного конвеєру шляхом підбору культур з різними темпорально-рознесеними максимумами продуктивності з метою гармоніза-

ції надходження біомаси в період вегетації для підвищення ефективності молочно-го та м'ясного скотарства для зони Полісся: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишнеvsька Оксана Василівна. – ДР 0111U002850. УДК 633.3.631.43:550.378.

63 с.

Розроблена теорія гармонізації надходження біомаси в період вегетації з різних культур за темпорально-рознесеними максимумами продуктивності для удосконалення зональної моделі пасовищного конвеєру, при застосуванні якої отримали сумарний врожай кормових одиниць за рік на рівні 83,12 т/га, перетравного протеїну 5,23 т/га, забезпеченість однієї кормової одиниці перетравним протеїном 158 г. За рахунок введення в пасовищний конвеєр удосконалених елементів вирощування багаторічних трав досягнуто збільшення продуктивності на 140,0-155,9%, однорічних культур на 148,2-158,3% знижено собівартість зеленого корму багаторічних трав на 203,5%, однорічних трав 21,8% порівняно з базовою моделлю. Встановлена ефективність дії добрив та підживлення культур пасовищного конвеєру рідкими мікродобривами, вони підвищують урожайність зеленої маси на 8,1-129,4% при застосуванні основного удобрення, на 0,8-33,1% при підживленні рідкими мікродобривами, на 0,6-66,7% при внесенні нано-препарату Сизам, та при комплексному застосуванні добрив на 140,0-158,3%. Багаторічні травосумішки за роки дослідження сформували середній врожай зеленої маси на рівні 6,7-32,2 т/га, озимі культури 28,4 т/га, ярі однорічні культури 31,0 т/га, урожай серадели посівної 17,9 т/га, урожай культур резервних загонів складав 9,0-33,0 т/га. В урожай культур пасовищного конвеєру в середньому за роки досліджень збір кормових одиниць був 7,99 т/га, збір перетравного протеїну становив 0,86 т/га. Корм культур конвеєру достатньо забезпечується перетравним протеїном і становить 158 грам на одну кормову одиницю. При проведенні економічної оцінки вирощування культур за новою моделлю пасовищного конвеєру встановлено, що загальні витрати при вирощуванні багаторічних трав склали 841,4-4194,1 грн./га, умовно чистий прибуток -20,9-1128,6 грн./га, собівартість 1 т зеленої маси різностиглих багаторічних травосумішок була в межах 255,4 -293,3 грн. При вирощуванні однорічних культур загальні витрати склали 1058,2-7260,4 грн./га. Умовно чистий прибуток є лише при вирощуванні серадели посівної і складає 57,8-818,0 грн./га. Собівартість 1 тонни зеленої маси однорічних культур була на рівні 184,4-737,2 грн. Коефіцієнт конкурентоздатності всіх культур в ланках пасовищного конвеєру при внесенні повної норми мінерального добрива, при підживленні рідкими мінеральними добривами "Росток" Макро та при внесенні нанопрепарату Сизам становить 1,05-1,24, це вказує на те, що удосконалена модель є конкурентноспроможною і на 5-24% перевищує базову технологію.

68.10.18.0755/0216U005479

Розробити теоретичні та методичні основи поглиблення досліджень з генетики господарсько-цінних ознак серадели посівної, з метою створення і передачі на державне сортовищпробування нових сортів: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишнеvsька Оксана Василівна. – ДР 0111U002851. УДК 633.31/37;635.65.

23 с.

За комплексом господарсько-цінних ознак шість селекційних номерів конкурсного сортовищпробування серадели посівної, переважали показники стандарту за кормовою

3-32 та насінневою продуктивністю - 25-96%, за облістяністю - 5-25%, за динамікою ростових процесів -18%, за поживністю корму - 5-56%. В колекційному розсадику за цінними господарськими ознаками виділено три високопродуктивних гібриди, які забезпечили врожай зеленого корму вище за стандарт на 12-17%. За результатами оцінки селекційних номерів сераделі посівної виділено та передано на державне сортопробування новостворений сорт сераделі посівної Октябріна №4 (Дикорослий к- 35737 (Німеччина) х Дикорослий к- 31585 (Україна)) (Заявка №105226001 від 12.11.2015). Сорт середньостиглий, характеризується врожаєм зеленої маси на рівні 24,8 т/га, що в перерахунку на суху речовину становить 4,9 т/га, насінневою продуктивністю - 0,2 т/га, підвищеним вмістом протеїну в сухій масі - 25,4% (стандарт-20,0%), що на 25-30% вище за стандарт Іскорость (відповідно врожай становить 19,0; 3,9; 1,0 т/га)

68.10.18.0756/0216U005480

Вивчити дію біопрепаратів за різного способу застосування на формування продуктивності та якості кормової сумішки з пелюшкою: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишневська Оксана Василівна. – ДР 0113U008280. УДК 633.3.631.8.

59 с.

- Для пелюшко-вівсяної сумішки на зелений корм розроблено оптимальну систему удобрення, яка передбачає на фоні Р60К90 проводити: обробку насіння препаратом Азотофіт 200 мл/т, комплексне позакореневе підживлення рідкими мінеральними добривами Росток-плодоношення за нормою 2 л/га (перше у фазі гілкування; друге - у фазі бутонізації-початок цвітіння пелюшки). Дана модель забезпечує врожай сухої маси у фазі цвітіння на рівні 5,0 т/га, у фазі утворення бобів - 5,5 т/га, що на 43 і 41 % вище за базову модель, умовно чистий прибуток, відповідно, становить 1053,6 і 1561,6 грн./га за рівня рентабельності 21,6 і 32,2 %. Коефіцієнт конкурентоспроможності на зелену масу становить - 1,01 і 1,03. Для отримання високопоживного зернофуражу рекомендовано на фоні Р60К90, проводити: передпосівну біоінкуляцію препаратом Фітоцид (1л/т) та позакореневе підживлення рідкими мінеральними добривами Росток-плодоношення за нормою 2 л/га (перше - у фазі гілкування; друге - у фазі бутонізації-початок цвітіння пелюшки). Дана модель технології забезпечить врожай на рівні 1,88 т/га, що на 28 % вище за базову модель, умовно чистий прибуток становить 1392,2 грн./га за рівня рентабельності 32,8 %.

68.10.18.0757/0216U005481

Вивчити градієнти параметрів фізіолого-анатомічних ознак люпину вузьколистого в залежності від варіантів впливу факторів технології, з метою знаходження оптимуму для прояву генетичного потенціалу нових сортів власної селекції: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Вишневська Оксана Василівна. – ДР 0111U002849. УДК 633.3.631.8.

66 с.

Розроблено концепцію створення моделей вирощування люпину вузьколистого з максимальним формуванням градієнти параметрів фізіолого-анатомічних ознак та агроценозів з його участю. Розроблено та рекомендовано виробництву нову удосконалену модель технології вирощування люпину вузьколистого з оптимізованою системою удобрення, яка передбачає передпосівне внесення мінеральних добрив по нормі N30P60K90 та проведення в період вегетації позакореневого (листяного) підживлення в фазі стеблуння люпину

вузьколистого препаратом Вермістим по нормі 200 мл/га, це дозволяє отримати урожай зерна 3,38 т/га, що більше за базову технологію на 45,1%. Умовно чистий прибуток за використання даної технології становить 5119 грн./га при виробничих витратах 4857 грн./га та собівартості однієї тонни зерна 2822 гривень. Розроблено нові бінарні сумішки з житою та тритикале ярим. Модель технології передбачає проведення сівби половинною нормою люпину вузьколистого та повною нормою висіву злакового компоненту з проведенням позакореневого (листяного) підживлення рідкими мінеральними добривами Інтермаг (норма внесення 2 л/га) в дві активні фази росту рослин (стеблуння та бутонізація-початок цвітіння), до складу якого входить NPK (N - 15%, P - 35%, K - 22%) на фоні основного мінерального живлення Р60К90, що забезпечує продуктивність на рівні 4,06 - 4,09 т/га сухої маси в фазі цвітіння, 6,00 - 6,35 т/га сухої маси в фазі сизих бобів, 2,11 - 2,18 т/га зернофуражу, що вище за базову модель до 54,6%. Дані технології забезпечують отримання умовно чистого прибутку при вирощуванні на зерно в межах 3264 - 3567 грн./га. При цьому собівартість 1 т зерна становила 2372 - 2575 грн. Собівартість однієї тонни зеленої маси становила 198 - 259 грн залежно від строку збирання при виробничих витратах, відповідно, 4804 - 5021 грн./га. Розроблено оптимізовану систему удобрення в удосконалених моделях технологій вирощування люпину вузьколистого за рахунок використання нових видів добрив. Для виробництва рекомендовано модель, що забезпечила в умовах Полісся найбільший врожай зерна 2,65 т/га, що на 46,1% більше до базової технології. Модель технології передбачає проведення передпосівної обробки насіння препаратом "Росток" бобови по нормі 3 л/т, в період вегетації проводити позакореневе (листяне) підживлення в дві активні фази (стеблуння та бутонізація-початок цвітіння) препаратом Фітоцид по нормі 0,5 л/га. Умовно чистий прибуток, за використання даної технології, становить 4940 грн./га при виробничих витратах 5545 грн./га та собівартості однієї тонни зерна 2380 гривень.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.10.18.0758/0216U003720

Розробити пересувний і стаціонарний пункти протруювання та інкрустації насіння сільськогосподарських культур в сільськогосподарських підприємствах, що функціонують в різних природно-виробничих умовах України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" НААН; Керівник Ратушний Володимир Васильович. – ДР 0114U002033. УДК 631.331.922.

62 с.

Звіт про НДР. Об'єкт досліджень - робочі процеси нанесення хімічних препаратів на насіння сільськогосподарських культур. Предмет досліджень - закономірності перебігу робочих процесів нанесення хімічних препаратів на насіння сільськогосподарських культур. Мета досліджень - підвищення ефективності використання захисних і стимулюючих препаратів та екологічної безпеки довкілля шляхом розроблення пунктів протруювання та інкрустації насіння сільськогосподарських культур, які забезпечать підвищення якості обробки насіння практично усіх культур і зменшення втрат хімічних препаратів. Метод досліджень - аналітичний та експериментальний. Проведено аналіз існуючих технологій та технічних засобів для нанесення захисних і стимулюючих препаратів на насіння сільськогосподарських культур, на основі якого виявлені технічні рішення, які використані при розробці технічних завдань на пересувний і стаціонарний пункти протруювання та інкрустації насіння. Обґрунтовано параметри пересувних і стаціо-

нарних пунктів протруювання та інкрустації насіння продуктивністю до 10 т/год та розроблено конструкторську та технічну документацію на пересувний і стаціонарний пункти протруювання та інкрустації насіння. Виготовлено експериментальний зразок комплексу обладнання стаціонарного пункту протруювання та інкрустації насіння сільськогосподарських культур захисними і стимулюючими препаратами, проведені лабораторно-польові дослідження та виробнича перевірка і визначено показники якості його обробки. Середнє значення повноти протруювання при обробці насіння пшениці становить 96,4% при нерівномірності обробки не більше 8%. Продуктивність за годину основного часу складає 11,42 т. Обладнання пункту протруювання та інкрустації насіння за експлуатаційно-технологічними показниками відповідає основним показникам технічного завдання, при цьому покращуються санітарно-гігієнічні умови праці обслуговуючого персоналу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0759/0216U005105

Дослідження закономірностей формування бур'янового компоненту у посівах польових культур та розробка систем їх контролю:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Сторчоус Ігор Миколайович. – ДР 0111U004584. УДК 632.51.

78 с.

Встановлено видовий та кількісний склад бур'янів у посівах ячменю ярого й сої. Здійснено моніторинг розвитку бур'янів у посівах цих культур. Домінуюче положення серед бур'янів займали однодольні – 54-58%. Ефективність гербіцидів складала 47-78% залежно від норми висіву насіння культур. Стійких бур'янів до дії гербіцидів не виявлено. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0760/0216U005106

Ефекти присутності інтрогресій в геномі пшениці та її різноманіття за маркерними локусами та генами стійкості: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Созінов Олексій Олексійович. – ДР 0111U004582. УДК 632.938.

95 с.

Показано, що присутність житньої 1AL/1RS транслокації в геномі пшениці не приводить до істотного зниження урожайності рослин. Одночасна присутність двох житніх транслокацій у гібридів пшениці 1AL/1RS і 1BL/1RS може приводити до зниження озерненості порівняно з величинами у батьківських форм, величина зниження залежить від комбінації схрещення. Ідентифіковано генотипи 188 сортів пшениці м'якої озимої української селекції за геном Lr34/Yr18/Sr57/Pm38/Bdv1, що забезпечує помірну горизонтальну стійкість пшениці до групи біотрофних фітопатогенів, генами Tsn1 та Tsc2 чутливості/нечутливості до токсинів А та В Puccinia tritici-repentis та токсину А Septoria podogum. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0761/0216U005107

Теоретично обґрунтувати та розробити комплексні технології управління фітосанітарним станом агроценозів з максимальним застосуванням перспективних видів ентомофагів: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0111U004585. УДК 632.6/.7.

112 с.

Теоретично та експериментально обґрунтовано поповнення переліку сучасних та перспективних мікробіологічних і

гормональних препаратів, безпечних для розвитку трихограми. Удосконалено методику оцінки співвідношення фітофагів та природних ентомофагів на різних сортах яблуні. Проведено пошук та відбір природних перспективних видів ентомофагів в колоніях попелиць в різних агроценозах. Удосконалено методику утримання лабораторних культур хижих кокцинелід. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0762/0216U005108

Розробити наукові основи створення екологічно безпечних мікробних препаратів, технології їх виробництва та застосування для оптимізації фітосанітарного стану агроценозів:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0111U004531. УДК 632.9.

105 с.

Встановлено видовий склад ентомопатогенів східної мікропопуляції яблуневої плодожерки і колорадського жука, з яких виділено 5 штамів гриба Paecilomyces farinosus та 12 – гриба Beauveria bassiana. Отримано новий високопродуктивний штам гриба Beauveria bassiana C-1-9. Виділено новий штам хижого гриба Arthrobotrys musiformis-65 з високою нематофаговою активністю, перспективний як продуцент біологічного препарату для захисту рослин від фітопаразитичних нематод. Оптимізовано умови виробництва біопрепарату Триходерміну на основі нових штамів за глибинного культивування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0763/0216U005109

Розробити нові та удосконалити існуючі системи моніторингу і управління популяціями шкідливих видів нематод основних сільськогосподарських культур, квітково-декоративних рослин і багаторічних насаджень: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Сігарьова Діна Дмитрівна. – ДР 0111U004580. УДК 632.6/.7.

315 с.

Розроблено нові методичні підходи щодо виявлення нематодозів рослин за зовнішніми симптоматичними і асимптоматичними ознаками, а також складання прогнозу щодо нематодозів квітково-декоративних рослин з урахуванням втрат життєздатності та декоративності. Для цього розроблені оригінальні шкали. Відпрацьовані протинематодні елементи в інтегрованих системах захисту картоплі, цукрових буряків, пшениці, квітково-декоративних рослин в закритому ґрунті. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0764/0216U005110

Теоретично обґрунтувати і розробити зональні системи фітосанітарного оздоровлення агроценозів плодового саду і виноградних насаджень: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Черній Анатолій Мусійович. – ДР 0111U004535. УДК 632.6/.7.

136 с.

Уточнено біологію та фенологію домінуючих видів шкідників плодового саду – комах та кліщів. Обґрунтовано оптимальні строки проведення хімічних обробок дерев залежно від видового складу комплексу шкідників, уразливих стадій їх розвитку та механізму дії пестицидів. Розроблено алгоритм стабілізації і оздоровлення фітосанітарного стану агроценозу плодового саду. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0765/0216U005111

Розробити та удосконалити методи діагностики фітосанітарного стану агроценозів та методи використання сучасних інформаційних технологій для створення оперативного прогнозу доцільності застосування засобів захисту рослин: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Федоренко Андрій Віталійович. – ДР 0111U004587. УДК 632.914.

165 с.

Удосконалено систему моніторингу розвитку багатодітних шкідників за використання сучасних інформаційних технологій. Розроблена комп'ютерна модель (програма) прогнозу можливих втрат урожаю та доцільності застосування захисних засобів на сої та в яблуневому саду. Створена комп'ютерна програма "Економічна доцільність застосування засобів захисту рослин у польових сівознах". Науково обґрунтовані чинники формування фітосанітарного стану агроценозів у сучасних умовах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0766/0216U005112

Розробити теоретичні основи селекції на стійкість проти основних шкідників сільськогосподарських культур та обґрунтувати стратегію використання стійких сортів в зональних інтегрованих системах захисту: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Стригун Олександр Олександрович. – ДР 0111U004532. УДК 632.938.

197 с.

Удосконалені методи польової оцінки сортотварів на стійкість проти основних шкідників пшениці озимої (клоп черепашка, попелиці, п'явиці, пильщики, пшеничний трипс, хлібні жуки), коношини (коношиновий насіннеїд-апіон) і картоплі (колорадський жук). Отримані наукові дані щодо оцінки стійкості селекційного матеріалу були передані в селекційні центри України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0767/0216U005113

Обґрунтувати технології раціонального застосування пестицидів оновленого асортименту в сучасних агроценозах: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Шита Оксана Василівна. – ДР 0111U004579. УДК 632.9.

185 с.

Проведено порівняльну оцінку захисних заходів проти шкідників і хвороб картоплі за обробки бульб та обприскування рослин. Вивчено ефективність різних схем застосування пестицидів на посівах сої і кукурудзи та удосконалено технологію їх захисту від шкідливих організмів. Оцінено ефективність застосування фунгіцидів проти хвороб сої. Розроблено спосіб сумісного використання хімічних та біологічних препаратів для захисту томатів від хвороб у період вегетації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0768/0216U005114

Екологічна спеціалізація фітопатогенних грибів та особливості інфекційного процесу мікозів зернових культур: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ретьман Сергій Васильович. – ДР 0111U004588. УДК 632.3/4.

153 с.

Проведено моніторинг хвороб зернових колосових культур в Лісостепу України. Досліджено мікофлору насіння пшениці озимої та ячменю ярого. Сформульовано основні принципи диференційованого застосування фунгіцидів на зернових колосових культурах. Розроблено антирезистентну стратегію застосування фунгіцидів. Розроблено системи захисту ячменю ярого й вівса від хвороб. Удосконалено систему захисту озимої пшениці. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0769/0216U005130

Удосконалити систему захисту цукрових буряків від вірусних і грибних хвороб, спрямовану на покращення фітосанітарної ситуації в агроєкосистемі бурякового поля: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Нурмухаммедов А. К. – ДР 0113U008050. УДК 633.63:631.1.

37 с.

Об'єкт дослідження - елементи інтегрованої системи захисту цукрових буряків від вірусних і грибних хвороб. Мета роботи - визначення стійкості сучасних гібридів цукрових буряків до хвороб і на цій основі удосконалення елементів інтегрованої системи захисту цукрових буряків від хвороб. Методи дослідження - лабораторні, вегетаційні та польові дослідження. При оцінці стійкості 52 гібридів цукрових буряків до гнилей коренеплодів встановлено, що найбільш ураженими (більше 25%) були закордонні гібриди - Бізон, Хамбер, Предатор, Марішка та ін., в той же час ураженість вітчизняних гібридів (Ольжич, Булава) не перевищувала 9,5%. При різних строках внесення стробілових фунгіцидів проти церкоспорозу цукрових буряків показано, що при своєчасному внесенні всі препарати забезпечують надійний захист листового апарату від хвороб. В цілому стробілуринові фунгіциди більш ефективно знижують (від 4% до 10%) ступінь ураження цукрових буряків церкоспороною плямистістю листя у порівнянні з тріазольними фунгіцидами. Оцінка ефективності борних добрив для зниження ураженості коренеплодів гниллю сердечка показала, що найбільш стабільну ефективність демонстрував препарат Яра Віта Бортрак (прибавка збору цукру 0,35 т/га). Виділено ряд гібридів з низьким ступенем ураження церкоспорозом: Рональд (6,7%), Вок (13,3%), Лавінія (20,0%) та ін., на яких достатньо проведення 2-х фунгіцидних обробітків. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0770/0216U005193

Удосконалення методів оцінювання ймовірності акліматизації адвентивних фітофагів: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клечковський Юрій Едуардович. – ДР 0114U002189. УДК 632.9.

69 с.

Проведена оцінка вірогідності потенційного екологічного ареалу для адвентивних карантинних організмів за усією сукупністю екологічно придатних факторів. Моделювання можливого поширення адвентивних фітофагів за розробленою на базі комп'ютерних програм методикою, використовуючи технології геоінформаційних систем, здійснювалося за рахунок пошуку придатних територій, порівнюючи світову кліматичну базу з кліматом ареалу шкідника. За допомогою сучасних комп'ютерних програм розроблена і запропонована до використання "Методика проведення аналізу можливості акліматизації адвентивних карантинних організмів для України з використанням сучасних комп'ютерних програм як складова частина процедури проведення аналізу фітосанітарного ризику" Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0771/0216U005194

Розробити інтегрований захист сільськогосподарських культур від регульованих шкідливих організмів на півдні України: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клечковський Юрій Едуардович. – ДР 0114U002190. УДК 632.9.

67 с.

Вивчена сезонна динаміка льоту метеликів південноамериканської томатної молі за виловом феромонних пасток, що показала наявність чотирьох генерацій шкідника. Визначена ефективність хімічних та біологічних препаратів проти південноамериканської томатної молі – 90,2% і 88,6% відповідно. Встановлено, що сумісне використання біопрепаратів Нематофагін і Гаупсін проти золотистої картопляної нематоди дозволяє знизити її чисельність майже в 3 рази. Визначено, що проти амброзії полинолистої в плодовому саду доцільно проводити обробку вегетуючих рослин гербіцидами Раундап Макс або Гліфос Супер з додаванням прилипача Ліпосаму. Встановлено, що проти гірчака повзучого можна використовувати гербіциди Гліфос Супер і Раундап Екстра в знижених нормах витрати в суміші з Ліпосамом на фоні агротехнічних заходів Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0772/0216U005195

Удосконалити методи фітосанітарного моніторингу обмежено поширених карантинних організмів для комплексного карантинного районування території півдня України: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клечковський Юрій Едуардович. – ДР 0114U002185. УДК 632.9.

59 с.

Вивчено карантинний стан агроценозів Одеської, Миколаївської і Херсонської областей шляхом фітосанітарного моніторингу плодів садів, посадок картоплі, томатів і посівів кукурудзи. За допомогою переносної навігаційної системи GPS-60 Garmin визначено координати місцезнаходження виявлених вогнищ карантинних організмів. Методом використання програмного забезпечення MapInfo Professional побудовані електронні карти з відміченими карантинними, буферними і вільними зонами. Створено інтерактивний атлас "Карантинний стан рослинних ресурсів півдня України" Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0773/0216U005196

Мікоорганізми - антагоністи бактерій *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. та наукове обґрунтування перспективи їх використання для фітосанітарного контролю бактеріального опіку плодів: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0111U004540. УДК 632.9.

78 с.

Серед епіфітної мікробіоти плодів культур визначені основні види мікроорганізмів – антагоністів до бактерій *Erwinia amylovora*. В результаті скринінгу відібрано 4 найбільш ефективні штами мікроорганізмів – антагоністів. Вивчено їх морфологічні, біохімічні та патогенні властивості. Досліджено динаміку розвитку бактерій-антагоністів на квітках та листках груші. Відмічено вплив температури на ефективність дії мікроорганізмів-антагоністів. Вивчено вплив вуглецевого та азотного живлення на ріст та антибіотичну активність виділених штамів мікроорганізмів-антагоністів. Досліджено сумісність штамів мікроорганізмів-антагоністів до фунгіцидів з метою можливого їх використання в інте-

грованої системі захисту плодів культур Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0774/0216U005197

Наукове обґрунтування фітосанітарного ризику нових збудників бактеріозів та вірусів овочевих культур для агроценозів України:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0111U004589. УДК 632.9.

252 с.

В результаті аналізу фітосанітарного ризику збудників бактеріозів (*Acidovorax citrulli*, *Xanthomonas axonopodis* pv. *allii*, *Candidatus Liberibacter solanacearum*) та вірусів (*Iris yellow spot virus*, *Tomato torrado virus*, *Pepino mosaic virus*, *Tomato apical stunt pospiviroid*) овочевих культур встановлено, що всі досліджувані організми несуть загрозу для агроценозів України і можуть бути віднесені до карантинних, оскільки показник потенційних збитків для кожного з них вищий за 1,25. Визначено основні шляхи їх проникнення в ареал АФР та зони потенційної акліматизації, які будуть знаходитись в безпосередній залежності від ареалу вирощування їх рослин-живителів та кліматичних умов. Відібрано найбільш ефективні фітосанітарні заходи по відношенню до досліджуваних шкідливих організмів та визначено можливі фітосанітарні вимоги для кожного виду товарів. Підготовлені схеми та анкети аналізу фітосанітарного ризику збудників бактеріозів та вірусів овочевих культур Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0775/0216U005198

Обґрунтувати та розробити заходи контролю західного кукурудзяного жука в Україні:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0114U002188. УДК 632.6/.7.

44 с.

Досліджено ентомоцидну дію інсектицидів різних хімічних груп за різних норм витрати проти личинок та імаго західного кукурудзяного жука. Вивчено сезонну динаміку льоту діабротики для визначення оптимальних строків застосування інсектицидів проти імаго. Встановлено, що для більш ефективного контролю чисельності шкідника необхідним заходом є проведення двократної обробки кукурудзи на початку та під час масового льоту жуків, коли їх чисельність найбільша Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0776/0216U005199

Розробити наукові основи фітосанітарного моніторингу плодової гнилі (*Monilia fructicola* (Winter) Honey):

Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0111U004539. УДК 632.9.

98 с.

Встановлено високий ризик імовірного проникнення шкідливого організму на територію України. При вибірковому моніторингу насаджень плодів культур та імпортованих плодів у Закарпатській області були виявлені та ідентифіковані збудники моніліози плодів *Monilinia laxa* та *M. fructigena*. У зразках імпортованої продукції було виявлено та попередньо ідентифіковано збудник *M. fructicola*. Підібрана та удоскоалена модель прогнозування імовірності інфікування та прояву симптомів хвороби дає змогу встановити дату проведення обстежень на виявлення збудника хвороби Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0777/0216U005200

Створити базу даних присутніх в Україні видів фітонематод, що є регульованими організмами основних країн - імпортерів вітчизняної рослинної продукції, методів їх виявлення та діагностики: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0114U002186. УДК 632.9.

73 с.

Сформована база даних присутніх в Україні видів фітонематод, що є регульованими організмами основних країн – імпортерів вітчизняної рослинної продукції, методів їх виявлення та діагностики. До бази даних включені 13 видів цистоутворюючих, галових, стеблових, кореневих фітонематод, що асоціюють з зернобобовою продукцією, цибулинами, бульбами, коренеплодами, укоріненими рослинами тощо, фітосанітарні вимоги стосовно цих видів, класичні та сучасні методи їх виявлення та ідентифікації Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0778/0216U005201

Розробити оптимальні режими фумігації суміші газів фосфіну та вуглекислого газу проти шкідників запасів зернобобової продукції:

Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Бокшан Ольга Ярославівна. – ДР 0114U002187. УДК 632.6/.7.

50 с.

Встановлені оптимальні концентрації фосфіну у суміші з вуглекислим газом, за яких виявлявся синергізм газів проти зернодідів із роду *Callosobruchus* залежно від температурного показника. Доведено вплив тривалості фумігації та температури на ефективність дії та показник синергізму газів у суміші. Встановлено відсутність впливу фумігації сумішшю газів фосфіну та вуглекислого газу на схожість насіння гороху та квасолі. На основі летальних норм встановлено режими фумігації сумішами газів фосфіну з вуглекислим газом проти карантинних зернодідів за різних параметрів Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0779/0216U005202

Наукові основи упередження та мінімізації загрози фітосанітарній безпеці України від проникнення та поширення небезпечних карантинних та інвазійних видів: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Скрипник Наталія Володимирівна. – ДР 0111U004541. УДК 632.9.

437 с.

Розроблено методичні рекомендації щодо аналізу фітосанітарного ризику південноамериканської томатної молі, карантинним видам совок роду *Spodoptera*, фітофторозу суніці, бурої гнилі картоплі. Розроблено науково-методичні основи фітосанітарного контролю рослин і рослинної продукції (за кодами УКТЗЕД) з недопущення інтродукції в Україні регульованих шкідливих організмів пасльонових культур. Запропоновано нові засади моніторингу карантинних видів фітопаразитичних нематод Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0780/0216U005296

Екотоксикологічне обґрунтування хімічного захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів в різних ґрунтово-кліматичних зонах України: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних

наук України; Керівник Бублик Людмила Іванівна. – ДР 0111U004534. УДК 632.9.

132 с.

Розроблена концепція екотоксикологічного обґрунтування хімічного захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів в різних ґрунтово-кліматичних зонах України, яка базується на зіставленні фізико-хімічних властивостей пестицидів, їх сезонного навантаження зі здатністю агроценозів до самоочищення. Она включає в себе розробку методик визначення множинних залишків пестицидів та алгоритму їх систематичного аналізу в рослинах та ґрунті, вивчення та встановлення закономірностей динаміки детоксикації в агроценозах, оцінку екологічного ризику їх застосування при вирощуванні сільськогосподарських культур Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0781/0216U005298

Генетичні основи стійкості пшениці до збудника бурої іржі та її вплив на формування вірулентності популяції патогена: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Лісова Галина Михайлівна. – ДР 0111U004581. УДК 632.938.

146 с.

Представлено дані стійкості серії сортів пшениці озимої вітчизняної і закордонної селекції до дії природної популяції збудника бурої іржі в умовах Північного Лісостепу України та до місцевих популяцій збудників борошнистої роси та септоріозу в 2011-2015 рр. Виділено ряд сортів з ознакою високої стійкості, які рекомендується залучати до селекційного процесу. Ідентифіковано расовий склад місцевої популяції збудника *Puccinia recondita* f. sp. *tritici* станом на 2011-2013 рр. Визначено вміст рас і генів вірулентності в популяції патогена. Для ідентифікованих рас складено формули вірулентності *Puccinia recondita* f. sp. *tritici* Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0782/0216U005299

Наукові основи обґрунтування генетичних методів створення сортів з груповою стійкістю до основних збудників хвороб: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Лісовий Михайло Павлович. – ДР 0111U004533. УДК 632.938.

149 с.

Визначено розвиток і расовий склад збудників борошнистої роси, септоріозу, фузаріозу, твердої сажки, піренофорозу, церкоспорельозної кореневої гнилі пшениці, борошнистої роси ячменю. Проаналізовано зміну расового і видового складу досліджуваних збудників хвороб, визначено ефективні гени стійкості і небезпечні гени вірулентності. Розроблено та впроваджено технологію створення штучних комплексних інфекційних фонів збудників септоріозу, бурої іржі та церкоспорельозу на провокаційному фоні борошнистої роси пшениці Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0783/0216U005300

Сформувати інвестиційно-інноваційну базу даних наукових розробок із захисту рослин в Україні: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Штукмейстер Володимир Юрійович. – ДР 0114U002183. УДК 632.9.

120 с.

Створено інвестиційно-інноваційну базу даних наукової продукції із захисту рослин в Україні. Вона складається із 168 розробок за такими напрямками: прогноз фітосанітарного стану агроценозів; наукове забезпечення селекції сіль-

ськогосподарських культур на стійкість до шкідників та збудників хвороб; біологічний метод захисту рослин; вдосконалені екологічно безпечні технології захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів; хімічний метод захисту рослин; карантин рослин. Сформована електронна база даних щодо патентів у галузі сільського господарства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0784/0216U005301

Обґрунтувати застосування екологічно безпечних засобів захисту сільськогосподарських культур в органічному землеробстві:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0111U004530. УДК 632.9.

50 с.

Встановлено видовий склад шкідників, хвороб та бур'янів в агроценозах ячменю ярого, пшениці озимої за технології органічного землеробства. Визначені оптимальні параметри застосування трихограми на посівах кукурудзи проти кукурудзяного метелика. Встановлено ефективність біопрепаратів проти основних шкідників і хвороб пшениці озимої і ячменю ярого. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0785/0216U005302

Токсикологічне обґрунтування раціонального застосування пестицидів нового асортименту з метою оздоровлення агроценозів:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Власова Ольга Григорівна. – ДР 0111U004583. УДК 632.9.

112 с.

Встановлено, що інсектициди, крім токсичної дії, володіють антифідантними властивостями. Токсичність препаратів для комах знаходиться в прямій залежності від температури середовища. Сучасні інсектициди високотоксичні для запилювачів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0786/0216U005303

Оптимізація системи захисту пшениці озимої проти основних шкідників:

Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Стригун Олександр Олексійович. – ДР 0114U002184. УДК 632.6/7.

85 с.

Надзвичайно важливого значення набуває створення та використання стійких сортів в інтегрованих системах захисту пшениці від шкідників, що вимагає посилення програм селекції на стійкість, правильного оцінювання рівня стійкості. Найбільш раціональним і вкрай важливим заходом захисту рослин пшениці озимої на ранніх етапах органогенезу є протруєння насіння захисно-стимулюючими композиціями та правильне їх нормування з врахуванням маси 1000 насінин, що не тільки захищає рослини від пошкоджень, але й підсилює їх імунітет та зменшує втрати врожаю. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.39 Тваринництво

68.10.18.0787/0416U003881

Квінт Вікторія Олександрівна. Оцінка продуктивних якостей овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи різної будови тіла:

Дис... к.с.-г.н. /Миколаївський національний аграрний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 636.32/38.082.

188 с.: 45 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Дисертація присвячена дослідженню селекційно-генетичних особливостей овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи різної будови тіла. Отримано нові дані відносно розподілу та рівня розвитку продуктивних і відтворювальних ознак мериносових овець вітчизняної селекції, які відносяться до різних класів за конституціональними ознаками. Встановлено, що розподіл тварин у дослідженій популяції за конституціонально-екстер'єрними параметрами відповідає закономірностям стабілізуючого відбору. Вперше показано, що кращими м'ясними якістьми відрізняються вівцематки грубого типу будови тіла, а вищим рівнем генетичної мінливості і, відповідно, кращою пристосованістю до умов середовища - тварини міцного типу.

68.10.18.0788/0216U003677

Формування інформаційних потоків баз даних у молочному скотарстві з метою моніторингу селекційної ситуації та відбору кращих тварин:

Заклучний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Черняк Наталія Григорівна. – ДР 0114U001316. УДК 636.2.034.082.2:004.6.

38 с.

Покращення обліку та оцінки сільськогосподарських тварин шляхом формування визначень та стандартів для розрахунків параметрів господарсько корисних ознак.

68.10.18.0789/0216U003678

Розробити методологію оцінки генотипу тварин різних за напрямком продуктивності порід великої рогатої худоби за генами кількісних ознак:

Заклучний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Копилов К.В. – ДР 0111U003282. УДК 636.2.03.082:575.113:001.

37 с.

Встановлено особливості генетичної структури тварин української чорно-рябої молочної породи за локусами капаказеїну, бета лактоглобуліну, гормона росту, визначено корів бажаного модельного генотипу для підвищення надою і жирномолочності. Генетичний моніторинг популяцій великої рогатої худоби за QTL, поряд із традиційними зоотехнічними методами оцінювання племінної цінності тварин, дає можливість цілеспрямованого генетичного добору і відбору батьківських пар з метою створення стад з високим генетичним потенціалом. Розроблено методологію і принципи організації системи застосування молекулярно-генетичних маркерів в селекційно-племінній роботі, використання якої створює передумови встановленню в тваринництві України світових стандартів.

68.10.18.0790/0216U003679

Удосконалити систему спадкового поліпшення популяції молочної худоби південного регіону на підставі комплексної оцінки генетичної цінності тварин різних племінних категорій:

Заклучний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Полупан Юрій Павлович. – ДР 0111U003290. УДК 636.2.034.082.22:575 (001.5).

56 с.

Зважаючи на сучасні соціально-економічні перетворення в Україні актуальним уявляється пошук методів прискорення темпів селекції молочної худоби зокрема, удосконалення існуючих систем комплексної оцінки генетичної цінності тварин різних племінних категорій з врахуванням тенденцій розвитку тваринництва провідних країн світу. Впродовж 2011-2015 років нами здійснено аналіз існуючих вітчизняних та зарубіжних чинних систем оцінки генетичної цінності

сті різних категорій племінних тварин, проведено комплексну оцінку фенотипових особливостей тварин української червоної молочної породи основних базових господарств південного регіону, визначено популяційні параметри генетичної детермінації та співвідносної мінливості відтворної здатності, молочної продуктивності та дистощі корів-первісток, удосконалено існуючі системи комплексної оцінки генетичної цінності тварин різних племінних категорій, доповнено інформаційну базу даних провідних племінних стад молочних порід України на основі удосконалення існуючої системи комплексної оцінки генетичної цінності тварин різних племінних категорій.

68.10.18.0791/0216U003680

Розробити енергоресурсозберігаючу технологію виробництва заміників молока та їх ефективного використання для вирощування молодняку сільськогосподарських тварин у молочний період: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Кебко Василь Григорович. – ДР 0114U001314. УДК 637.182.

23 с.

Розроблено енергоресурсозберігаючу технологію виробництва заміників незбираного молока з місцевих кормових ресурсів тваринного і рослинного походження, національний стандарт "ДСТУ Корми для тварин. Замітники незбираного молока. Технічні умови" та вивчено зоохімічний склад, поживність і ефективність використання ЗНМ для вирощування молодняку тварин у молочний період.

68.10.18.0792/0216U003681

Розробити еколого-економічні способи підготовки побічних продуктів переробної промисловості для використання в годівлі молодняку великої рогатої худоби: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Кебко Василь Григорович. – ДР 0114U001313. УДК 636.087.24.

22 с.

Розроблені еколого-економічні способи сушіння рідкої пивної дробини, встановлено строки зберігання сухої пивної дробини, її хімічний склад і поживність та вивчені механізми формування продуктивності великої рогатої худоби при використанні в раціонах сухої пивної дробини

68.10.18.0793/0216U003683

Розробити систему збереження та раціонального використання генофонду порід на основі методології функціонування банку генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин із застосуванням методів ембріологічної генетики: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Ковтун Світлана Іванівна. – ДР 0111U003289. УДК 636.082.2:575.16:591.3.

30 с.

Розроблено складові елементи системи збереження та раціонального використання генофонду порід на основі методології функціонування банку генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин на клітинному рівні із застосуванням методів ембріологічної генетики. Запропоновано комплексний підхід, призначений для вирішення проблеми збереження генофонду сільськогосподарських тварин на основі кріоконсервації гамет із системним підходом щодо оцінки їх здатності до запліднення in vitro. Оцінено життєздатність та подальший розвиток поза організмом яйцеклітин свиней різних порід. Розроблено складові елементи комплексного аналізу in vitro сперми плідників вітчизняних порід

на основі методології функціонування банку генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин на клітинному рівні із застосуванням методів ембріологічної генетики.

68.10.18.0794/0216U003684

Розробити ембріотехнологічну систему репродукції сільськогосподарських тварин з використанням нанобіоматеріалів: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин НААН; Керівник Ковтун Світлана Іванівна. – ДР 0111U003288. УДК 636.082.4:57.089.3.

33 с.

Науково обґрунтовано і практично застосовано ембріотехнологічну модель одержання ембріонів in vitro з використанням нанобіоматеріалів для удосконалення репродукції сільськогосподарських тварин. Розроблена і апробована методика експрес-оцінки в умовах in vitro біологічної активності наноматеріалів, синтезованих на основі високодисперсного кремнезему та біомолекул (D-галактозамін). Розроблено та апробовано елементи комплексного підходу щодо визначення генетичного потенціалу кнурів-плідників із застосуванням генетичних та біотехнологічних методів. Застосовані біотехнологічні методи, які дали можливість ефективно використати генетичний матеріал різних видів в системі репродукції сільськогосподарських тварин із використанням нанобіоматеріалів.

68.10.18.0795/0216U003734

Розробити методологію оцінки племінної цінності тварин та визначення генетичних змін в популяціях овець різних напрямків продуктивності півдня України: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Жарук Павло Григорович. – ДР 0111U003263. УДК 636.32/38.082.

157 с.

Сформовано основні положення методології оцінки племінної цінності тварин та визначення генетичних змін в популяціях овець різних напрямків продуктивності півдня України. Розроблено методики оцінки баранів за якістю потомства різних напрямів продуктивності та оцінки динаміки генетичних змін в популяціях овець різного напрямку продуктивності. Розроблено алгоритми і програми кінцевої лінійної моделі оцінки племінної цінності овець. До вказаної лінійної моделі входять програми для визначення цієї цінності за методами BLUP та селекційних індексів. Розроблено методику економічної оцінки овець в залежності від їх племінної цінності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0796/0216U003735

Дослідження зв'язків генних комплексів за молекулярно-генетичними маркерами з рівнем розвитку кількісних ознак овець різного напрямку продуктивності: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Іовенко Василь Михайлович. – ДР 0111U006409. УДК 636.32/38.082.12.

78 с.

Отримано нові знання з питань молекулярних механізмів формування біорізноманітності за кількісними ознаками порід і типів овець та визначено типи кореляційних зв'язків між маркерними генами та рівнем розвитку продуктивних якостей овець порід різних напрямів продуктивності. Розроблено методологію ефективно оцінки племінних

овець за комплексом молекулярно-генетичних маркерів. Обґрунтовано концептуальні підходи щодо оцінки селективної цінності інтегрованих генотипів тварин та методологічних принципів їх використання для оптимізації селекційного процесу у вівчарстві. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0797/0216U003736

Розробити методологію оцінки тварин в процесі онтогенезу та селекційно-генетичного аналізу різних порід і типів молочної худоби півдня України: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Вдовиченко Юрій Васильович. – ДР 0111U003268. УДК 636.22/.28.034.082.23 (477).

45 с.

Об'єкт дослідження - оцінка продуктивних, технологічних, адаптаційних ознак на різних стадіях онтогенезу та методологія оцінки тварин в процесі онтогенезу та селекційно-генетичного аналізу різних порід і типів молочної худоби півдня України. Мета роботи - розробити методологію оцінки тварин в процесі онтогенезу та селекційно-генетичного аналізу різних порід і типів молочної худоби півдня України. Методи досліджень: селекційні, науково-господарські дослідження, імуногенетичний, популяційно-генетичний аналіз, біометричний аналіз. Розроблено методологію оцінки тварин в процесі онтогенезу та селекційно-генетичного аналізу різних порід і типів молочної худоби півдня України, яка включає: селекційно-генетичний аналіз популяцій молочної худоби; оцінку типу формування ремонтних телиць молочної худоби в процесі онтогенезу; оцінку прогнозованості селекційно-генетичного прогресу у відкритих популяціях молочної худоби; визначення рівня впливу бугаїв-плідників на якісне удосконалення популяцій молочної худоби; методологію комплексного аналізу популяцій молочної худоби із засосуванням імуногенетичних маркерів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0798/0216U003737

Оцінити адаптаційні характеристики і генетичну консолідацію та розробити методи удосконалення таврійського типу південної м'ясної породи в напрямку підвищення продуктивності та покращення якості м'ясної продукції: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Вдовиченко Юрій Васильович. – ДР 0111U003258. УДК 636.22/.28.082. (477).

105 с.

Об'єкт дослідження - заводські стада таврійського типу південної м'ясної породи великої рогатої худоби, що створені на гібридній зебувидній основі та розводяться близько 60 років в умовах екстремального спекотного клімату Південного Степу України. Мета роботи - розробка селекційно-генетичних методів консолідації та удосконалення таврійського типу південної м'ясної породи в напрямку підвищення продуктивності, покращення якості яловичини. Методи досліджень: зоотехнічні, науково-господарські досліді, популяційно-генетичні, зоохімічні, фізіологічні, моніторингові, статистичні засобами операційної системи Microsoft Excel 2010, аналітичні, економічні. Досліджено рівень адаптації та теплостійкості зебувидної худоби таврійського типу південної м'ясної породи, апробованого у 2008 році, до екологічних умов степової зони. Установлено вплив, напрями та механізми процесу консолідації генотипової та фенотипової спадковості на формування продуктивних та від-

творювальних якостей досліджуваного генофонду на рівні нормованого розподілу корів та їх спорідненого та генеалогічного статусу. Визначені особливості формування генеалогії зебувидних стад в умовах консолідації. Вперше для України та Європи розроблені селекційно-генетичні методи консолідації та удосконалення таврійського типу південної м'ясної породи, який відрізняється полігетерозиготною генетичною структурою та, зумовленою цим, підвищеною мінливістю фенотипу. Вони включають багаторівневий породний моніторинг стану генофонду, оцінку адаптованості тварин за відхиленням від стандарту породи та їх теплостійкості, визначення адаптованих мікрогруп за статусом родин, оцінка спорідненості та параметрів спорідненого підбору, параметри формування генеалогічних груп в стадах і дозволяють вести направлену селекцію з генофондом, який характеризується підвищеним рівнем мінливості ознак, для отримання однотипних стад з гарантовано високою продуктивністю та племінною цінністю. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0799/0216U003738

Дослідження молекулярних механізмів формування біорізноманітності та створення сучасної високоефективної системи довготривалого збереження генофондів малочисельних порід: Заклучний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Іовенко Василь Миколайович. – ДР 0111U006410. УДК 574.3:636.22/.28+636.4+636.32/.38 (477). 221 с.

Проведені моніторингові дослідження та встановлено прогресивний розвиток продуктивності тварин генофондових стад великої рогатої худоби, свиней та овець південного регіону України. Розроблені концептуальні і теоретичні принципи системи збереження та раціонального використання генофонду порід великої рогатої худоби, свиней та овець південного регіону України. Сформовані інформаційно-аналітичні бази даних тварин великої рогатої худоби, свиней і овець підконтрольних стад та відібрано біологічний матеріал для Національного банку генетичних ресурсів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0800/0216U003740

Дослідження селекційно-генетичних механізмів формування м'ясної продуктивності тварин таврійського типу в умовах органічного виробництва: Заклучний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Вдовиченко Юрій Васильович. – ДР 0111U003254. УДК 636.22/.28.033.

80 с.

Об'єкт дослідження - масив худоби південної м'ясної породи таврійського та причорноморського внутрішньопородних типів: продуктивність (інтенсивність та енергія росту), відтворна здатність, відгодівельні, забійні якості, хімічний склад, поживна цінність яловичини, селекційно-генетичні параметри; ґрунти, корми, яловичина (хімічний склад, поживність, вміст сполук важких металів), економічна ефективність та екологічна безпека. Мета роботи - дослідити формування м'ясної продуктивності генотипів південної м'ясної породи в умовах органічного виробництва і довести господарську доцільність, економічну ефективність та екологічну безпеку виробництва яловичини на органічних засадах. Методи досліджень: селекційно-генетичні, популяційно-генетичні, агрохімічні, зоохімічні, статистичний аналіз результатів методами варіаційної ста-

тики. Розроблено основні методологічні положення, селекційні та технологічні методи розведення худоби південної м'ясної породи в умовах органічного виробництва згідно Регламентів та Постанов Ради ЄС "Щодо органічного виробництва та маркування органічних продуктів". Використання розробки забезпечує високу продуктивність тварин, отримання екологічно безпечної яловичини за вмістом важких металів, економічний ефект та екологічну безпеку довкілля. Доведено ефективність використання генотипів південної м'ясної породи, як базових, для створення галузі м'ясного скотарства і виробництва яловичини на органічних засадах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0801/0216U003741

Вивчити вплив умов культивування на динаміку формування міжклітинних контактів в ембріонах овець: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Лобачова Ірина Вікторівна. – ДР 0111U003251. УДК 636.32/.38+591.3.

86 с.

Об'єкт дослідження - закономірності впливу білкових, гормональних та енергетичних речовин на оо- і ранній ембріогенез у ссавців, швидкість дисоціації та час компактизації бластомерів та кавітації в ранніх зародках овець та мишей різного походження. Мета досліджень - дослідити особливості дії білкових, гормональних та енергетичних речовин на оо- та ранній ембріогенез у ссавців, функціональність та характер розподілу міжклітинних контактів у ранніх зародках ссавців за різних умов їх отримання та культивування, створити наукову концепцію щодо механізму компактизації ранніх ембріонів ссавців і вдосконалити окремі етапи методики отримання ембріонів овець після культивування ооцитів поза організмом. Методи досліджень - культивування *in vitro*, мікроскопія, цитогенетичний аналіз, статистичний і кореляційний аналіз даних, діалектичний та порівняльний методи аналізу даних. Досліджено вплив білкових, гормональних та енергетичних речовин на динаміку мейозу хромосом в ооцитах ссавців і ранній ембріогенез, визначено залежність тривалості процесу дисоціації ембріонів на бластомери ранніх зародків від типу отримання та складу культурального середовища, викладено положення наукової концепції щодо механізму компактизації та кавітації в ранніх ембріонах ссавців, методичні аспекти процедури отримання зародків овець і мишей поза організмом. Сфера застосування - біологія відтворення, репродуктивна біотехнологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0802/0216U003743

Дослідити біологічні особливості росту і розвитку тварин південної м'ясної породи великої рогатої худоби і розробити методи підвищення їх резистентності, продуктивності та біологічної цінності яловичини: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Вдовиченко Юрій Васильович. – ДР 0111U003257. УДК 636.22/.28.033:612.68637.5.047.

68 с.

Об'єкт дослідження - масив худоби таврійського типу південної м'ясної породи, створений на основі гібридизації з кубинським зебу (*Bos indicus*) для розведення в спекотних умовах Південного Степу України. Мета роботи - розробка селекційно-генетичних методів підвищення продуктивності, резистентності, біологічної цінності яловичини тварин генетичних підтипів таврійського типу південної м'ясної породи

з різною "часткою" спадковості зебу. Методи досліджень: зоотехнічні, популяційно-генетичні, зоохімічні, фізіологічні, статистичний аналіз результатів методами варіаційної статистики. Досліджено біологічні особливості росту і розвитку тварин південної м'ясної породи великої рогатої худоби в умовах інтенсивного теплового навантаження. Установлено, що генотипи південної м'ясної породи з різними "частками" спадковості зебу в спекотних умовах степової зони мають високу інтенсивність та енергію росту, високу природну резистентність до захворювань, стійкість до екстремальних факторів середовища. Розроблено селекційно-генетичні методи підвищення продуктивності, резистентності та поліпшення якості яловичини у тварин різних генетичних підтипів таврійського типу південної м'ясної породи, які включають параметри відбору за "часткою" генотипу зебу в напрямку накопичення спадковості зебу, використання у відтворенні бугаїв, оцінених за власною продуктивністю та якістю потомства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0803/0216U003744

Удосконалити селекційну модель для порід овець південного регіону України у напрямі підвищення їх м'ясної продуктивності: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Кудрик Неоніла Анатоліївна. – ДР 0114U002079. УДК 636.32/.38.082.

50 с.

Удосконалено селекційну модель для порід овець південного регіону України у напрямі підвищення їх м'ясної продуктивності. Сформовано у провідних племінних господарствах півдня України селекційні групи овець різних напрямів продуктивності з підвищеним рівнем м'ясної продуктивності. Удосконалено базу даних племінного обліку овець м'ясного напрямку продуктивності. Розроблено комп'ютерну систему управління селекційним процесом у м'ясному вівчарстві. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0804/0216U003745

Розробити прийоми підвищення відтворних якостей та удосконалити систему регулювання репродукцією овець: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Лобачова Ірина Вікторівна. – ДР 0114U002082. УДК 636.32/.38.082:57.084.93 с.

Об'єкт дослідження - біотехнологічні прийоми та способи регулювання репродукцією овець, відтворні якості овець. Мета досліджень - розробити нові та удосконалити застосовувані прийоми корекції репродуктивного і фізіологічного стану овець різних вікових і статевих груп з метою підвищення загальної ефективності створеної у попередні роки комплексної системи регулювання репродукції овець. Методи досліджень - біохімічний аналіз крові, цитологічний аналіз вагінальних мазків, аналіз фізіологічних параметрів сперми, оцінка репродуктивних якостей вівцематок, статистичний і кореляційний аналіз даних, діалектичний та порівняльний методи аналізу даних. Удосконалено прийоми та способи регулювання репродукцією овець на основі вивчення фізіологічних параметрів статевих органів у нормі та під впливом ендогенних і екзогенних чинників, вивчено біологічну дію препарату з овечої плаценти на дорослих овець та ягнят, удосконалено технологію глибокого заморожування сперми баранів-плідників, визначено кореляційні співвідношення продуктивних ознак, розмірів тіла та статевих органів баранців при їх розвитку від народження до 12-місячного

віку. Сфера застосування - вівчарство. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0805/0216U003746

Удосконалити агротехнічні прийоми створення агроценозів для виробництва високоякісних кормів: Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Гратило Олександр Дмитрович. – ДР 0114U002086. УДК 633.25:636.32/.38.085.8 (477).

29 с.

Об'єкт досліджень - агроценози однорічних і багаторічних кормових культур для вирощування зелених кормів та заготовівлі сіна, силосу і зернофуражу. Мета досліджень - Удосконалити агротехнічні прийоми створення агроценозів для виробництва високоякісних кормів з включенням до складу травостоїв посухостійких однорічних та багаторічних кормових рослин. Методи досліджень - польові та лабораторні досліди. Удосконалено агротехнічні прийоми створення агроценозів для виробництва і заготовівлі соковитих, грубих і концентрованих кормів, які базуються на використанні експериментально підбраного сортименту нових сортотразків багаторічних кормових трав (стоколос, житняк, пирій, еспарцет) та однорічних культур (сорго-суданковий гібрид, сорго цукрове, суданська трава, кукурудза, амарант, сорго зернове, сориз) в одновидових і сумісних посівах із застосуванням різних строків посіву, норм висіву, співвідношення компонентів у кормових травостоях та використанням біологічних препаратів на посівах сорго зернового та соризу. Урожайність зеленої маси багаторічних та однорічних культур на сіно дорівнює 110,0-114,0 ц/га та 97,5-214,4 ц/га, силосних - 180,7-199,9 ц/га, зернових культур - 35,1-37,2 ц/га. Збір сіна з травостоїв багаторічних культур складає 33,2-35,1 ц/га, однорічних - 49,5-83,9 ц/га. Рівень рентабельності вирощування трав на сіно дорівнює 61,7-99,8%, на силос в одновидових посівах - 96,5-120,3%, у сумісних посівах з амарантом - 103,8%, зернофуражу - 137,1%. Аналогів розробки в Україні не існує. Розроблено для галузі вівчарства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0806/0216U003747

Удосконалення норм амінокислотного та мінерального живлення для мериносових овець асканійської селекції: Заклучний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Свістула Михайло Михайлович. – ДР 0114U002083. УДК 636.32/.38.087.8.

19 с.

Об'єкт досліджень - норми годівлі мериносових овець асканійської селекції. Мета роботи - розробка норм амінокислотного та мінерального живлення для молодняка овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи. Методи досліджень: зоотехнічні, фізіологічні, біохімічні, економічні, статистичні. Розроблено норми незамінних амінокислот (лізину, метіоніну з цистіном) та біогенних мінеральних елементів (сірки, цинку, кобальту і йоду) для ремонтного та відгодівельного молодняка мериносових овець. Застосування розроблених норм у раціонах ремонтних ярок та баранців на відгодівлі таврійського типу асканійської тонкорунної породи сприяє посиленню перебігу метаболічних процесів в їх організмі, що забезпечує зростання на 16% інтенсивності росту молодняка овець, підвищення на 6% настригу вовни, покращення на 11-15% трансформації кормів, поліпшення забійних якостей та одержання високоякісної продукції вівчарства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0807/0216U003748

Розробити нові технологічні та технічні рішення підвищення якості мяса, молока овець: Заклучний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Яковчук Віктор Станіславович. – ДР 0114U002081. УДК 631.17:636.32/.38.087.62.

42 с.

Об'єкт досліджень - маловитратні технології, технологічні способи, новітні технічні засоби виробництва і переробки продукції вівчарства. Мета досліджень - розробка нових технологічних способів, новітніх технічних засобів виробництва і переробки продукції вівчарства. Методи досліджень: польові, лабораторні, технологічні, гематологічні, зоотехнічні, конструкційно-технологічні, фізіологічні, біохімічні, інструментально-аналітичні, статистичні. Розроблено комплекс технологічних способів підвищення якості ягнати і молоді баранини тварин асканійської тонкорунної і асканійської каракульської порід овець. Розроблено новий технологічний спосіб підвищення якості овечого молока, що базується на використанні полину австрійського (*Artemisia austriaca*) або роману руського (*Anthemis ruthenica*) при машинному доїнні овець. Розробки дозволяють при впровадженні підвищити виробництво м'яса і молока на вівцематку до 60-65% та 15-20% відповідно при суттєвому зростанні якості продукції. Сфера застосування - вівчарство. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0808/0216U003749

Удосконалити систему селекції в племінних стадах свиней Херсонської області з використанням індексної оцінки методом BLUP:

Заклучний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Шульга Юрій Іванович. – ДР 0114U002080. УДК 636.4.082.23.

37 с.

Об'єкт дослідження - відтворювальні якості свиноматок, продуктивні якості молодняка української степової білої та української м'ясної порід. Мета роботи - удосконалення системи селекції свиней шляхом використання методу найкращого лінійного неупередженого прогнозу (BLUP). Методи досліджень - зоотехнічні та математичної статистики із застосуванням обчислювальної техніки. Удосконалено систему селекції свиней української степової білої та української м'ясної порід з використанням індексної оцінки методом BLUP в племінних стадах ДП "ДГ Інституту "Асканія-Нова". Впровадження оцінки племінної цінності генотипів свиней методом BLUP забезпечує зниження віку досягнення живої маси 100 кг та товщини шпигу молодняка в стадах української степової білої породи на 2,7 доби і 2,9 мм, в українській м'ясній - 6,4 діб і 3,1 мм та підвищення багатоплідності свиноматок в обох стадах на 1,9 та 1,7 гол. Ефект селекції за покоління складає у стаді української степової білої породи - 0,4 гол., а за рік - 0,16 гол. та в українській м'ясній відповідно - 0,24 гол. і 0,6 гол. Економічний ефект на одну введenu в основне стадо свиноматку становить по українській степовій білій породі 5466 грн. та українській м'ясній - 4879 гривень. Сформовано електронні бази даних показників продуктивності молодняка свиней, які налічують 884 голови української степової білої породи та 518 голів свиней української м'ясної породи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0809/0216U003750

Підвищити ефективність системи кормови-

робництва на основі використання інноваційних кормових культур адаптованих до умов південного степу України:

Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Гратилю Олександр Дмитрович. – ДР 0114U002084. УДК 636.32/.38:633.2/.4.003+631.15:633/635.

98 с.

Об'єкт досліджень - система кормовиробництва для галузі вівчарства. Мета досліджень - розробити агротехнічні прийоми підвищення ефективності кормової бази в посушливих кліматичних умовах півдня України за рахунок використання посухостійких інноваційних культур з метою одержання високоякісних кормів, зниження їх собівартості та витрат на утримання сільськогосподарських тварин. Методи досліджень - польові та лабораторні досліді. Розроблено досконалу систему виробництва кормів для овець в богарних умовах посушливого Степу України, яка базується на використанні інноваційних кормових культур, адаптованих до умов південного степу України та застосуванні біологічних препаратів. Використання перспективних інноваційних сортів та біологічних препаратів сприяло підвищенню урожайності багаторічних кормових трав на 4,5-39,8%, посухостійких однорічних кормових культур - на 15,5-34,1%. Собівартість пасовищних кормів складала 1,8-15,1 грн/ц, силосних культур- 9,7- 10,2 грн/ц, травостоїв на сіно-10,8-23,4 грн/ц з рівнем рентабельності - 76,6-192,2; 71,0-109,7 та 90,7 -146,1% відповідно. Аналогів розробки в Україні не існує. Очікуваний економічний ефект від впровадження розробки на 100 умовних голів складе 30 тис. грн. щорічно. Розроблено для галузі вівчарства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0810/0216U003751

Створити моделі пасовищно-сінокісних агрофітоценозів із багаторічних видів трав для відновлення природних кормових угідь південного регіону України:

Заключний звіт /Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства; Керівник Гратилю Олександр Дмитрович. – ДР 0114U002085. УДК 6312.529:633.31/.37/633.2:581.9.

32 с.

Об'єкт досліджень - пасовищно-сінокісні агрофітоценози із багаторічних видів трав. Мета досліджень - розробити моделі агрофітоценозів пасовищно-сінокісного використання для відновлення природних кормових угідь півдня України на основі відібраних посухостійких, резистентних до несприятливих умов, видів трав з високими господарсько-корисними властивостями. Методи досліджень - польові та лабораторні досліді. Створено найбільш перспективні моделі агрофітоценозів на основі нових інтродукованих сортів зразків кормових трав степового екотипу для відновлення природних кормових угідь. Посівиламкоколоснику ситникового у суміші з еспарцетом в середньому забезпечили урожайність зеленої маси 126,6 ц/га з виходом 42,4 ц/га сухої речовини, 26,3 ц/га кормових одиниць та 3,07 ц/га перетравного протеїну; стоколосів- 163,7 ц/га, 49,2 ц/га, 32,6 та 3,41 ц/га; житняків -130,5; 34,9; 28,1 та 2,84 ц/га; пирію - 169,7; 44,7; 32,4 та 3,76 ц/га і костриці борознистої - 33,7; 10,6; 7,1 та 0,81 ц/га відповідно. Собівартість зеленої маси та рівень рентабельності вирощування багаторічних сумішок складає 3,14-3,62 грн/ц та 22,7- 64,4 %. Сфера використання - природоохоронні формування і тваринницькі господарства південного регіону України. Ефект-природоохоронний. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0811/0216U003873

Гігієнічні аспекти впливу пробіотику Протекто-актив та пребіотику Біо-актив на природну резистентність організму сільськогосподарських тварин:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Лясота Василь Петрович. – ДР 0110U006427. УДК 636.087.8:612.-017:(619:614.11.7).

30 с.

У науково-дослідній роботі вперше проведено доклінічне вивчення та виробниче обґрунтування і випробування впливу нового вітчизняного пробіотика Біо-актив на природну резистентність лабораторних і сільськогосподарських тварин, встановлено активуючий вплив препарату на метаболізм білих мишей та кролів, не викликаючи при цьому побічних явищ. Застосування пребіотику Біо-актив сприяє помірній активації еритропоезу у периферичній крові організму лабораторних мишей. Згодуювання Біо-активу у дозі 0,8 г/гол упродовж 30-ти днів помірно активізує метаболізм у організмі білих мишей. Пребіотик Біо-актив сприяв помірній активації еритропоезу у периферичній крові організму кролів породи сірий велетень. Використання Біо-активу у вигляді кормової добавки у дозі 0,8 г/гол упродовж 30-ти днів помірно активізує метаболізм у організмі кролів. Показники вмісту загальної кількості бактерій, бактерій групи кишкової палички, лактозонегативних ентеробактерій, біфідобактерій та представників сапрофітної кокової мікрофлори значно переважали у тварин дослідної групи, які отримували пребіотик Біо-актив, ніж у тварин контрольної групи ($p < 0,05$). Згодуювання пребіотику Біо-актив кролям в дозі 2,0 г/гол протягом 30-ти днів сприяло посиленню енергії росту і розвитку тварин на 21,2 % ($p < 0,05$). Додатковий приріст однієї голови складав 0,258 кг без додаткових затрат кормів. Результати виробничого використання пребіотику Біо-актив в умовах СВАТ "Агрокомбінат "Калита" Броварського району Київської області показали, що клінічні показники, функції шлунково-кишкового тракту і показники метаболізму організму тварин, яким згодуювали Біо-актив у дозі 0,8-2,5 г/гол були значно кращі, ніж у контрольних аналогах. Оптимальною вважають дозу 2,0 г/гол при її застосуванні протягом 30-ти днів. Економічна ефективність від застосування пребіотика Біо-актив кролям на одну голову складала 2,53-3,65 гривні. Зменшення затрат кормів на 1 кг приросту складало у середньому 0,5 кормових одиниць, або 14,3 % відповідно, що сприятиме зниженню собівартості тваринницької продукції.

68.10.18.0812/0216U003876

Гігієнічні аспекти впливу Міковітама на природну резистентність перепелів в умовах промислових технологій:

Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Лясота Василь Петрович. – ДР 0111U001931. УДК 636.087.8:612-017:[619:614.1/.7].

30 с.

Визначено, що згодуювання міковітаму вигляді кормової добавки не викликає побічних явищ (зміни поведінки, нервових, шлунково-кишкових розладів) у лабораторних тварин. Уперше встановлено активуючий вплив вітчизняного комплексного вітамінного препарату Міковітам на неспецифічну резистентність, інтенсивність росту і розвитку лабораторних тварин та перепелів: помірна активація еритропоезу, метаболізму організму тварин та птиці, нормалізація функцій шлунково-кишкового каналу та показників якості отриманої продукції в умовах віварію. Проведене доклінічне вивчення впливу нового вітчизняного пребіотику Біо-актив на природну резистентність лабораторних і сільськогосподарських тварин в умовах віварію та на виробничі

цтві дає підставу рекомендувати до застосування препарат сільськогосподарським тваринам у господарствах усіх форм власності. Розроблено оптимальну дозу для використання міковітаму з метою активації неспецифічної резистентності та інтенсивності росту перепелів, яка становить 1,5 г/гол у продовж 30-ти діб. Доведено, що у разі застосування міковітаму у зазначеній дозі досягається збереженість перепелів до 90,0 %, приріст живої маси птиці у середньому підвищується до 12,7 %. Використання міковітаму у вигляді кормової добавки сприяє запобіганню розладу функцій шлунково-кишкового каналу перепелів.

68.10.18.0813/0216U003897

Методика оцінювання параметрів мікроклімату в будівлях для утримання тварин :

Заклучний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Смоляр В'ячеслав Іванович. – ДР 0114U005401. УДК 636.644.1:001.82.

6 с.

Формування методичної бази для створення системи оцінювання та контролю параметрів мікроклімату в тваринницьких приміщеннях. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.41 Ветеринарія

68.10.18.0814/0416U003128

Рустамова Сіала Ісмаїл гизи. Гельмінтози овець в умовах відігнних випасів, профілактика та лікування: Дис... к.вет.н. /Львівська національна академія ветеринарної медицини імені С.З.Гжицького. – Захищена 12.04.2016.

УДК УДК 619:616.995.428:619:616-07:636.7.

136 с.: 17 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 226 назв.

Дисертація присвячена вивченню особливостей формування гельмінтофауністичного комплексу при двох планових дегельмінтизаціях: весняній (квітень) – перед вигоном тварин на літньо-гірські пасовища та осінній (листопад) – перед вигоном тварин на зимово-рівнинні пасовища в ягнят до одного року, ягнят у віці 1-2 роки та дорослих овець. Уперше отримані наукові дані про особливості епізоотології гельмінтозів овець та гельмінтологічний стан об'єктів навколишнього середовища, як пасовищ, так і трас перегоцу тварин в умовах екосистеми Гірсько-Ширванської економічної зони. В овець упродовж року виявили збудники нематод з родини Strongylidae, Trichostrongylidae, Trichonematidae, Ancylostomatidae та вид Dictyocaulus filaria; цестод – Moniezia expansa і M. benedeni; трематод – Fasciola hepatica і F. gigantica та Dicrocoelium lanceatum з середньою сумарною екстенсивністю інвазії 31,0 %. У результаті проведених досліджень встановлено найвищу ураженість овець стронгілятами травного тракту в липні-жовтні та квітні, фасціолами – у квітні й жовтні, диктіокаулами – у квітні, моніезіями – у вересні-жовтні, дикроцелями – у жовтні. На основі експериментальних досліджень створено препарат "Броватріол" у формі великої таблетки (3 г), що містить у собі три АДР в кількості (мг): триклабендазол – 165; альбендазол – 330; празиквантел – 120. Після дегельмінтизації овець препаратом "Броватріол" у терапевтичній дозі груповим методом, антигельмінтик ефективний і високоефективний проти статевозрілих та молодих фасціол, проти дикроцелій, моніезій, диктіокаул і стронгілят травного тракту. Запропонований спосіб дегельмінтизації овець груповим методом з питною водою та схеми його використання в умовах їх відігннопасовищного утримання є найбільш практично обґрунтованими для здійснення преімагінальних дегельмінтизацій по-

голів'я, що забезпечать високу профілактичну та економічну ефективність.

68.10.18.0815/0416U003130

Голубцова Мар'яна Вікторівна. Асоціативні інвазії у курей (поширення, патогенез та заходи боротьби): Дис... к.вет.н. /Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. – Захищена 21.04.2016.

УДК 619:616.99:636.5.

151 с.: 21 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

У дисертації викладено матеріали з вивчення поширення, патогенезу та заходів боротьби асоціативних інвазій курей в умовах господарств Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської областей. Визначено залежність екстенсивності й інтенсивності інвазії від форм власності господарств та технології утримання курей. Досліджено видовий склад збудників інвазії курей. Встановлено зміни морфологічних, біохімічних та імунологічних показників крові за асоціативних інвазій курей. Досліджено частоту генетичної та хромосомної мінливості у еритроцитах периферичної крові птиці, як прояв цитогенетичної нестабільності в геномі за патогенної дії *Ascaridia galli*, *Heterakis gallinarum* та *Eimeria* spp. Виявлено, що мігруючі личинки аскаридів та гетеракисів і ооцист еймерій виявляють мутагенну дію на клітини периферичної крові птиці, яка проявляється збільшенням числа еритроцитів з мікроядрами. Встановлено, що за аскаридозу, гетеракозу та еймеріозу спостерігаються патоморфологічні і гістологічні зміни у тонких і товстих кишках та печінці. Обґрунтована доцільність застосування лікарських препаратів – бровермектину 2 %, бровасептолу та бровадазолу (НВФ "Бровафарма") за асоціативних інвазій курей. Доведена висока дезінвазійна дія препарату "Бі-дез" на споруючі ооцист еймерій та ембріогенез *A. galli* та *H. gallinarum*.

68.10.18.0816/0416U005066

Шендрик Ірина Миколаївна. Роль личинок Strongyloides papillosus в інфекційному процесі туберкульозу (в експерименті на мурчаках): Дис... к.вет.н. /Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів. – Захищена 30.06.2016.

УДК 619:616.98:579.873.21т.

157 с.: 26 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

У дисертації викладено матеріали щодо участі та ролі личинок нематод виду *Strongyloides papillosus* в інфекційному процесі туберкульозу. Шляхом експериментального моделювання на мурчаках, доведено можливість виникнення і розвитку інфекційного процесу туберкульозу за участі личинок гельмінтів, заражених мікобактеріями *M. bovis* типових і конверсованих форм.

68.10.18.0817/0416U005067

Сапачова Марина Артурівна. Засіб експресдіагностики грипу птиці в системі епізоотологічного моніторингу хвороби: Дис... к.вет.н. /Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів. – Захищена 30.06.2016.

УДК 636.09:57.083.2:616.921.5:598.2.

132 с.: 17 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

У дисертації висвітлено результати досліджень щодо поширення пташиного грипу у світі та в Україні, охарактеризовані сучасні методи лабораторної діагностики цього захворювання. Обґрунтовано розробку засобу експресдіагностики грипу птиці з використанням методу ізотермічної ампліфікації нуклеїнових кислот

68.10.18.0818/0216U003869

Вплив продуктів перекисного окиснення ліпідів і антиоксидантної системи на відтворну функцію свиней: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Власенко Світлана Анатоліївна. – ДР 0111U002912. УДК 619:615.015:636.4.082.31:612.616-021.465:577.118.

20 с.

Відомо, що вітамін Е та селен є одними з основних антиоксидантів в організмі людей і тварин, оскільки підтримують вільнорадикальне окиснення ліпідів на певному фізіологічному рівні. За їх нестачі в раціонах плідників знижується якість сперми та розвивається неплідність. Разом з цим, відсутні повідомлення щодо комплексного парентерального застосування вітаміну Е і селену для корекції стану антиоксидантної системи та відтворної функції кнурів-плідників. У зв'язку із зазначеним вище, наразі залишаються недостатньо вивченими питання впливу стану антиоксидантної системи організму на якість сперми кнурів-плідників та їх відтворну функцію, а пошук способів його корекції є актуальним. Унаслідок впливу на організм негативних екзо- та ендогенних факторів порушується баланс про- та антиоксидантної систем, відбувається швидке виснаження ферментативної ланки останньої. Це призводить до виникнення морфофункціональних змін як в організмі в цілому, так і в статевих та додаткових залозах самців зокрема, що негативно впливає на відтворну здатність. Переважна більшість даних щодо залежності якості сперми від інтенсивності процесів перекисного окиснення ліпідів та активності ферментів антиоксидантного захисту стосуються бугаїв-плідників. Стосовно ж кнурів-плідників, нині ці питання залишаються нез'ясованими. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0819/0216U003870

Етіологія, патогенез, експериментальне та теоретичне обґрунтування методів діагностики, лікування і профілактики внутрішньої поліорганної і поліметаболическої патології у жуйних, коней, птиці та дрібних домашніх тварин (собак і котів): Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Левченко Володимир Іванович. – ДР 0111U002909. УДК 619:616.391-092:616-071-084/085:636.1/7.

20 с.

Предмет дослідження - внутрішня поліорганна і поліметаболическа патологія у жуйних, коней, птиці та дрібних домашніх тварин (причини, патогенез, інформативні критерії діагностики, лікування, профілактика) - об'єкт дослідження: а) велика рогата худоба голштинської (нетелі, первістки, корови з другим отелом і старші) та бурої карпатської породи; б) дрібна рогата худоба (вівцематки); в) коні, лоша та кобили української верхової та російської рисистої породи; г) сільськогосподарська птиця; д) дрібні домашні тварин (собаки); - мета науково-дослідної роботи - теоретичне та експериментальне обґрунтування інформативних критеріїв діагностики поліметаболическої і поліорганної внутрішньої патології, основних напрямів її лікування та профілактики; - основні завдання, які необхідно було вирішити для досягнення мети. Для досягнення мети необхідно було вивчити: а) основні причини остеодинтрофії у високопродуктивних корів та інформативність різних критеріїв лабораторної діагностики захворювання; б) стадії перебігу післяродової гіпокальціємії високопродуктивних корів та її диференціацію від післяродової гіпофосфатемії; в) функціональний стан печінки у нетелей і корів-первісток голштинської породи; г) етіологію та патогенез анемії у корів у західній біогеохімічній зоні та хронічної гематурії; д) поширення патології печінки у

вівцематок в зоні техногенного забруднення, основні причини та уточнити критерії вуглеводного живлення; е) еритроцитопоез у коней та макроелементний статус кобил української верхової породи; е) поширення поліметаболическої та поліорганної патології у бройлерів і курей-несучок, розробка методів діагностики та профілактики сечокистлого діатезу; ж) обґрунтування показників сполучної тканини у патогенезі та діагностиці бронхо-пневмонії та гепатодистрофії собак. Методи наукових досліджень: збір анамнестичних даних, клініко-лабораторні та експериментальні дослідження, математичний аналіз одержаних результатів, узагальнення, теоретичне обґрунтування. Методики досліджень: загальний клінічний аналіз крові, біохімічне дослідження крові та сечі, атомна абсорбційна спектроскопія, імуноферментний аналіз. Обладнання: спектроскопія, Srekol-11, фотометр КФК-3, напівавтоматичний біохімічний аналізатор Stat Fax, газовий хроматограф "Хром-5", гематологічний аналізатор, атомні абсорбційні спектроскопія ААС- та Shimadzu (AA-6650). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0820/0216U003872

Вивчення впливу комплексу селену та вітамінів на імунореактивність тварин щеплених проти інфекційних хвороб: Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Івченко Василь Мусійович. – ДР 0111U005836. УДК 619:616.98/.087.7:547.1*123.

22 с.

Вивчено вплив селенорганічного препарату Сел-Плекс окремо і в комплексі з вітаміном С на імунореактивність телят, отриманих від корів, що знаходилися на основному раціоні, та корів, що в останній місяць сухостійного періоду отримували Сел-Плекс у дозі 10 г.

68.47 Лісове господарство

68.10.18.0821/0416U005048

Бобров Іван Олексійович. Поширеність і шкідливість соснового підкорового клопа у насадженнях Новгород-Сіверського Полісся: Дис... к.с.-г.н. /Український ордена "Знак Пошани" науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім.Г.М.Висоцького. – Захищена 05.07.2016.

УДК 630*4:630*232.327.4.

211 с.: 37 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Об'єкт - поширеність, розвиток і шкідливість соснового підкорового клопа; мета - обґрунтування заходів щодо профілактики поширення осередків соснового підкорового клопа та захисту від нього насаджень на основі виявлення особливостей його поширення, динаміки популяцій і шкідливості у насадженнях Новгород-Сіверського Полісся; методи - ентомологічні, лісівничі, лісотаксаційні, біометричні; новизна - визначено залежність поширення, динаміки та шкідливості соснового підкорового клопа від лісорослинних умов, віку, складу насаджень тощо; установлені особливості сезонного розвитку соснового підкорового клопа у регіоні; визначено його шкідливість у комплексних осередках; оцінено вплив на санітарний стан, відпад, приріст насаджень, якість деревини, довжину й масу хвоїнок, інтенсивність виділення живиці; встановлено високу ефективність внесення попелу, нітрату амонію та опадку берези щодо соснового підкорового клопа; результати - розроблено методіку бального оцінювання рівня заселення насаджень сосновим підкоровим клопом; визначено оптимальні терміни проведення очищення в осередках соснового підкорового клопа; обґрунтовано застосування інсектицидів та грибного препарату Боверин; сфера використання - лісове господарство.

68.10.18.0822/0216U005216

Методичні рекомендації з лісотипологічних засад сталого розвитку лісів України (на прикладі Криму): Заключний звіт /Інститут агро-екології і економіки природокористування НААНУ; Керівник Лавров Віталій Васильович. – ДР 0116U003030. УДК 630.2; 630.22; 630.182; 630.187; 631.95:630.266:630.116.4. 112 с.

Охарактеризовано гірські ліси Криму з позицій лісової типології, історії їх експлуатації, екологічної ролі, продуктивності деревостанів та оптимізації використання їхнього потенціалу в природоохоронних і рекреаційних цілях на засадах екологічного лісівництва та сталого розвитку. Визначено причинно-наслідкові зв'язки сучасного стану лісів регіону за лісотипологічними таксонами, встановлено зниження їхньої продуктивності та екологічної ролі, погіршення структури, визначено та обґрунтовано вади в оцінці та обліку лісів, у веденні лісового господарства. Систематизовано екологічні функції деревостанів, запропоновано кодування ґрунтів регіону. Обґрунтовано та запропоновано нові методологічні принципи визначення лісотипологічних рівнів класифікації типів лісів Криму, лісотипологічного районування та сталого управління лісами України. Обґрунтовано удосконалення лісотипологічних засад удосконалення управління лісовими ресурсами Криму з урахуванням сучасних реалій щодо переорієнтування цільових пріоритетів розвитку лісової галузі та характеристики лісів.

68.10.18.0823/0216U005217

Розробити наукові основи управління агроландшафтами України лісомеліоративними методами на засадах збалансованого природокористування: Заключний звіт /Інститут агро-екології і економіки природокористування НААНУ; Керівник Стадник Анатолій Петрович. – ДР 0111U003183. УДК 631.95:630.266:630.116.4.

72 с.

Обґрунтовано категорії і види захисних лісових насаджень та їх класифікація для агроландшафтів України, розроблено теоретико-методологічні основи управління агроландшафтами лісомеліоративними методами на засадах збалансованого природокористування, асортимент деревних та кущових порід для створення оптимізованих систем полезахисних лісових насаджень на ландшафтно-типологічній основі, оптимізацію захисних лісових насаджень та їх систем в агроландшафтах України.

68.10.18.0824/0216U005218

Розробити методологічні засади інтегрованого управління лісовими ресурсами: Заклучний звіт /Інститут агро-екології і економіки природокористування НААНУ; Керівник Лавров Віталій Васильович. – ДР 0111U003182. УДК 630*116;630*118;630*182;630*187.

127 с.

Розроблено методичні рекомендації щодо застосування в Україні еколого-економічних механізмів інтегрованого управління лісовими ресурсами агросфери на прикладі регіонів Криму, Передкарпаття, Карпати, Закарпаття, Центрального Лісостепу, Західного Полісся. Їх методологічною основою є інформаційно-аналітична система застосування цих механізмів

68.85 Механізація й електрифікація сільського господарства

68.10.18.0825/0416U005081

Копець Катерина Євгенівна. Розробка та обґрунтування параметрів пристрою підготов-

ки зерен сої до сушіння: Дис... к.т.н. /Львівський національний аграрний університет. – Захищена 17.06.2016. УДК 631.365:633.34.

189 с.: 16 табл., 75 іл. – Бібліогр.: 123 назви.

У дисертації представлені результати інтенсифікації процесу сушіння зерен сої шляхом їх підготовки методом розсічення поверхні зерен. Запропоновано схему сушіння зерен сої в комплексі з пристроєм їх підготовки. Розроблено математичну модель переміщення зерен сої конічним диском з прямолінійними направляючими лопатками з врахуванням сили повітряного потоку. Виведено аналітичні залежності для визначення швидкості руху матеріалу в пристрої підготовки до сушіння та необхідної кутової швидкості диска з врахуванням зусилля руйнування поверхні зерен сої. Проведено моделювання процесу тепло- та масопереносу в зернах сої та одержано математичну модель зміни вологовмісту з часом та виведено аналітичну залежність для визначення швидкості сушіння з врахуванням коефіцієнту сушіння K та визначального (ефективного) розміру зерен. Розроблено математичну модель зміни з часом вологовмісту зерен сої та виведено рівняння кінетики сушіння, яке враховує інтенсивність випаровування з відкритої поверхні. Досліджено вплив параметрів сушильного агента на кінетику сушіння та обґрунтовано раціональний режим сушіння і його реалізація.

68.10.18.0826/0416U005082

Стукалець Ігор Геннадійович. Сумісність ремонту головок блоків циліндрів двигунів ЯМЗ у єдиному виробничому процесі: Дис... к.т.н. /Львівський національний аграрний університет. – Захищена 17.06.2016.

УДК 631.3.

301 с.: 22 табл., 73 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню питань підвищення ефективності роботи підприємств технічного сервісу шляхом об'єднання технологічних процесів ремонту у спільному потоці з врахуванням закономірностей зміни параметрів вхідних потоків замовлень на ремонт і дотримання гарантійної тривалості ремонту. У дисертаційній роботі запропоновано новий підхід до створення ремонтно-технологічного обладнання на основі агрегатно-модульного принципу комплектування. Запропоновано критерій оптимізації параметричних рядів виробничих структур технологічних дільниць ремонту. Обґрунтовано визначення й запропоновано систему показників для оцінки організаційно-виробничої сумісності процесів ремонту у спільному потоці. Встановлено залежності параметрів та показників ефективності технологічного процесу ремонту від такту для підприємств моно- та поліпредметної спеціалізації. Сформовано параметричні ряди технологічних дільниць ремонту головок блоків циліндрів. Розраховано показники організаційно-виробничої сумісності процесів ремонту головок блоків циліндрів двигунів ЯМЗ у спільному потоці з урахуванням закономірностей надходження та обслуговування вхідних потоків замовлень на ремонт. Визначено очікуваний економічний ефект від впровадження результатів досліджень у виробництво.

68.10.18.0827/0416U005178

Коробка Сергій Васильович. Обґрунтування параметрів та режимів роботи геліосушарки фруктів: Дис... к.т.н. /Львівський національний аграрний університет. – Захищена 08.07.2016.

УДК 631.364:621.311.243.

295 с.: 13 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

У дисертації наведено результати вирішення науково-прикладного завдання, яке полягає в обґрунтуванні параметрів та режимів роботи геліосушарки фруктів з метою

підвищення енергетичної ефективності технологічного процесу сушіння фруктів за невеликих об'ємів переробки свіжозібраних фруктів в умовах особистих селянських і фермерських господарств. У дисертаційній роботі розглянуто застосування сонячної енергії для сушіння фруктів, що є прийнятним для широти розташування Рівненської області, яка має середньорічну потужність сонячного випромінювання порядку 3,41 кВт год/м² за світловий день. Це дозволяє з 1 м² площі повітряного колектора отримати від 1,5 до 2,3 кВт год енергії за добу. Отримано аналітичні рівняння розрахунку конструктивно-технологічних параметрів геліосушарки фруктів та запропоновано параметричний ряд міні-геліосушарок. Розроблено математичну модель технологічного процесу сушіння фруктів у геліосушарці. Досліджено вплив конструктивно-технологічних параметрів геліосушарки і фізичних параметрів навколишнього середовища на зміну тепломасообмінних характеристик процесу сушіння фруктів. Оцінено енергетичну й економічну ефективність науково-технічної розробки та здійснено заходи з її впровадження у виробництво.

68.10.18.0828/0216U003795

СОУ Сільськогосподарська техніка. Визначення механічної навантаженості елементів машин: Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Кухтов Валерій Георгійович. – ДР 0114U005404. УДК 631.3:006.86.

12 с.

Розроблення даного стандарту дасть змогу встановлювати загальні правила визначення механічної навантаженості елементів сільськогосподарської техніки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0829/0216U003894

Дослідження та обґрунтування конструкційних параметрів дискатора з пружними стояками: Заключний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Кравчук Володимир Іванович. – ДР 0114U005397. УДК 631.312.021:001.8.

37 с.

Визначено динамічні характеристики пружно закріпленого сферичного диска в польових умовах; встановлено відповідності якісних показників технологічного процесу обробки ґрунту дискаторами з пружними стояками робочих органів вихідним вимогам на машину відповідного типу. Розроблено 3-D макети рами дискатора та секції робочого органу дискатора. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0830/0216U005333

Розробити методичні основи та проект організаційно-правових підстав державного регулювання ринку технічного сервісу сільськогосподарської техніки: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Сидорчук Олександр Васильович. – ДР 0114U002298. УДК 631.173.4.004.67.

79 с.

Предмет досліджень - законодавчі та нормативно-правові акти щодо ринку технічного сервісу, учасники та

інфраструктура цього ринку. Об'єкт досліджень - взаємовідносини між державою, бізнесом та суспільством щодо ринку технічного сервісу с.г. техніки. Метод дослідження: для дослідження стану та механізмів функціонування ринку технічного сервісу - маркутингові та експертний метод дослідження, статистичний аналіз, абстрактного-логічний методи. Розроблено методичні основи формування, регулювання та стимулювання конкурентного ринку техсервісу; пропозиції до законодавчих та нормативно-правових актів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.10.18.0831/0216U005368

Розробити технологічні процеси та обґрунтувати раціональні комплекси машин до трактора класу 0,6 для виробництва картоплі:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Присяжний Віктор Григорович. – ДР 0114U002157. УДК 631.331.922.

86 с.

Мета роботи-підвищити ефективність виробництва картоплі за рахунок технології та раціонального комплексу машин на базі трактора кл. 0,6. Об'єкт досліджень-технологічні процеси та комплекси машин для виробництва картоплі. Галузь застосування - сільськогосподарське машинобудування та підприємства АПК. Розроблено проект технологічного процесу вирощування картоплі під шаром соломи та технічне завдання на проектування макетного зразка машини для подрібнення та розкидання соломи на посадках картоплі, визначено техніко-експлуатаційні показники технічних засобів для виконання основних технологічних операцій технологічного процесу вирощування картоплі під шаром соломи, проведено перевірку технологічного процесу вирощування картоплі під шаром соломи та визначено його техніко-економічні показники, обґрунтовано конструкційно-технологічні схеми машин для розкидання соломи на посадках картоплі та технологічні комплекси машин для виробництва картоплі в системі біологічного землеробства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0832/0216U005378

Обґрунтувати номенклатуру і розробити пропозиції з виготовлення вузлів та деталей до зернозбиральних комбайнів імпортоного виробництва: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Анеляк Михайло Михайлович. – ДР 0114U000396. УДК 631.3.

95 с.

Звіт про в 1 томі. Об'єкти досліджень - стан технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва зернозбиральними комбайнами, структура наявного технічного парку зернозбиральних комбайнів зарубіжного виробництва в Україні, витрати на ремонт комбайнів в залежності від терміну експлуатації та їх наробітку, обґрунтування номенклатури запасних частин до цих моделей комбайнів. Мета роботи - зменшення приведених витрат на збиранні урожаю шляхом зменшення вартості вузлів, агрегатів та деталей зернозбиральних комбайнів за рахунок створення конкурентної імпортозамінної продукції. Методи дослідження: Дослідження виконувались згідно загально прийнятим методикам з використанням стандартних методик по збору та обробці вхідних статистичних даних. Результати НДР: Проведений моніторинг стану забезпечення сільськогосподарського виробництва зернозбиральними комбайнами, визначені основні виробники техніки, які є на ринку України, марки найбільш вживаної техніки, проаналізована структура наявного технічного парку зернозбиральних комбайнів зарубіжно-

го виробництва в Україні. Досліджено номенклатуру основних вузлів найбільш поширених в Україні зернозбиральних комбайнів закордонного виробництва. Проведені дослідження витрат на ремонт комбайнів в залежності від терміну експлуатації та їх наробітку. Попередньо виявлені основні вузли, агрегати і деталі, що виходять з ладу та потребують заміни за час експлуатації. Виявлена номенклатура деталей і вузлів, які потребують заміни за час експлуатації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.10.18.0833/0216U005379

Обґрунтувати параметри та режими роботи робочих органів зернозбиральних комбайнів:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Шейченко Віктор Олександрович. – ДР 0114U000395. УДК 631.171.636.

108 с.

Звіт про в 1 томі. Об'єкти досліджень - різальний апарат жнивarki комбайна, система копіювання поверхні поля різальним апаратом жнивarki, пристрій попереднього обмолоту зерна жнивarkою, молотильно-сепарувальний пристрій зі зменшеним кутom жорсткого охоплення молотильного барабана тангенціально-радіальним підбарабанням, система очищення зерна. Мета роботи - підвищення ефективності збирання зернових завдяки модернізації робочих органів зернозбирального комбайна та обґрунтування їх раціональних параметрів і режимів роботи. Результати досліджень. Розроблено робочі гіпотези, креслення з аналітично та експериментально обґрунтованими конструктивно-технологічними параметрами та виготовлено і перевірено в виробничих умовах кривошипно-шатунний привод різального апарату з двопробіжним ходом ножа та укороченим до 180 мм шатуном; система копіювання поверхні поля різальним апаратом; жнивarka з меншим в 4 рази моментом інерції відносно вісі коливання; пристрій запобігання намотування рослин на граблини мотвила; молотильний пристрій попереднього обмолоту зерна жнивarkою; молотильно-сепарувальний пристрій зі зменшеним кутom жорсткого охоплення молотильного барабана тангенціально-радіальним підбарабанням; пристрій для уникнення заторів в молотильному пристрої та в просторі передачі недомолочених колосків від колосового шнека до колосового елеватора; однорешітна очистка зерна в комбайні; система подрібнення та рівномірного розкидання соломи на поверхні поля. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.01 Загальні питання водного господарства

70.10.18.0834/0216U003655

Розробити замкнені системи водокористування для підприємств агропромислового комплексу:

Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації НААН України; Керівник Хоружий Петро Данилович. – ДР 0113U007800. УДК 556.18;001.89;626/627.00189.

40 с.

Основні науково-технічні заходи щодо оптимізації систем водопостачання і водовідведення шляхом створення замкнених систем водного господарства та оптимізації роботи всіх взаємодіючих споруд.

70.25 Стічні води, їх очищення і використання

70.10.18.0835/0416U003832

Вронська Наталія Юрївна. Зниження рів-

ня бактеріального забруднення гідросфери комплексними фізико-адсорбційними методами очищення стічних вод: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищено 05.07.2016.

УДК 628.166: 628.166.085: 66.067.8.081.3.

149 с.: 12 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Дисертаційна робота присвячено забезпеченню екологічної безпеки гідросфери шляхом впровадження сучасних технологій очищення стічних вод від бактеріальних забруднень, екологічного ризику технології знезараження стічних вод від бактеріального забруднення. Досліджено в лабораторних умовах ефективність процесу очищення стоків УФО, УЗК та за допомогою природних дисперсних сорбентів за різної тривалості знезараження та товщини шару стоків, а також за різної концентрації сорбентів. На основі отриманих даних побудовано математичну модель процесу знезараження стоків УФО. Ідентифікація отриманих теоретичних залежностей експериментальним даним дозволила встановити значення коефіцієнтів інактивації дією УФО, які можуть бути використані для розрахунку реальних процесів, для різних видів бактерій. Досліджено в лабораторних умовах ефективність процесу очищення стоків комплексними методами - УФО-адсорбційний та УЗК-адсорбційний. Досліджено знезараження методом УФО реальних стоків із КОС-2 Львівських муніципальних очисних споруд м. Львова. Розроблено принципову технологічну схему знезараження стічних вод.

70.10.18.0836/0216U003879

Розрахунок поточних індивідуальних нормативів використання питної води для м. Сміла:

Заключний звіт /Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0115U006744. УДК 628.3.

52 с.

На базі аналізу проведено розрахунок поточних індивідуальних нормативів використання питної води для м. Сміла. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.10.18.0837/0216U005307

Розробка органо-мінеральних матеріалів на основі осадів водопровідних станцій з метою їх застосування у водоочищенні як сорбентів та в сільському господарстві для підвищення врожайності ґрунтів:

Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Тарасевич Юрій Іванович. – ДР 0115U000851. УДК 628.38+628.16.

38 с.

Мета роботи - розробити органо-мінеральні матеріали з вторинної сировини, зокрема з осадів водопровідних станцій для подальшого використання у водоочищенні як сорбентів та у сільському господарстві як добрив. Об'єкти досліджень - природні і модифіковані шаруваті силікати. Методи досліджень - вискоефективна рідинна хроматографія, молекулярна статистика, адсорбція, динамічне світлорозсіювання, електрофоретичне світлорозсіювання, трансмісійна електронна мікроскопія. Апаратура - рідинний хроматограф НР 1050 (DAD), аналізатор Zetasizer, вакуумна адсорбційна установка, трансмісійний електронний мікроскоп JEM JEOL 1230, персональний комп'ютер. Теоретичні і практичні результати - з використанням молекулярно-статистичного методу вивчено взаємодію молекул води з модифікуючим шаром катіоноактивної речовини на поверхні каолініту. Випробувано кілька методів отримання вуглець-мінеральних сорбентів (ВМС) на основі закоксованого палигорськіту. Ком-

плексом методів досліджено структурно-сорбційні властивості зразків ВМС, одержаних різними методами. Як найбільш прийнятний метод отримання ВМС обрано низькотемпературний піроліз. Оцінено біоцидну активність шаруватих силікатів з адсорбованими на їхній поверхні біоцидних препаратів. Новизна - запропоновано новий метод одержання сорбентів на основі вторинної сировини, що полягає в активації хемосорбованого коксового шару на поверхні закоксованого палигорськіту шляхом низькотемпературного піролізу. Ефективність впровадження - метод дозволяє одержувати дешеві ефективні сорбенти для очищення стічних вод на основі вторинної сировини. Сфера (галузь) застосування - захист навколишнього середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.27 Якість води

70.10.18.0838/0216U005304

Визначення стану якості поверхневих вод в місцях потужних питних водозаборів на території України і створення та розробка нових технологічних заходів водопідготовки: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Мешкова-Клименко Наталя Аркадіївна. – ДР 0113U001868. УДК 556.531.

111 с.

Об'єкт дослідження: потужні питні водозабори Верхнього і Середнього Дніпра. Мета роботи: оцінювання якості води поверхневих джерел централізованого питного водопостачання і визначення на цій основі індикаторів стану та реагування для створення пропозицій щодо застосування нових технологічних прийомів поліпшення якості питної води. Методи дослідження: аналіз і систематизація даних щодо кількісного і якісного складу природних поверхневих вод; методи коагуляції, окиснення, адсорбції забруднень з природних вод для удосконалення технологій кондиціонування природної води. Основні результати: оцінено якість води поверхневих джерел питного водопостачання басейнів Верхнього Дніпра в районі питних водозаборів м. Києва і Середнього Дніпра в районі питних водозаборів м. Кременчук і Аульського водоводу за гігієнічними і екологічними критеріями. Встановлено пріоритетні та інтегральні показники якості води в різні гідрологічні періоди. Розроблено та впроваджено рекомендації щодо підвищення ефективності процесу коагуляційного очищення дніпровської води на діючих очисних спорудах Дніпровської водопровідної станції. Запропоновано перспективні напрямки застосування нових технологічних прийомів для поліпшення якості питної води на Дніпровській і Кременчуцькій водопровідних станціях. Область застосування: водопідготовка і обробка води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.37 Туристсько-екскурсійне обслуговування

71.10.18.0839/0216U005235

МАРКЕТИНГОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГО-ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ В ЗАХІДНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ: Заключний звіт /Львівський інститут економіки і туризму; Керівник Стручок Наталя Миколаївна. – ДР 0113U004492. УДК 338.48;796.5.

19 с.

Звіт за темою наукового дослідження включає 22 сторінки тексту, що охоплює річний період виконання зазначеної вище науково-дослідної тематики в якій виділено три послідовні етапи, а також включено висновки, перелік наукових праць за темою дослідження (28 позиції) та список наукових публікацій виконавців теми за 2015 рік. У звіті за другу половину II етапу та першу половину III етапу виконання НДР відображено результати науково-методичних засад з формування маркетингового та інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку еколого-етнічного туризму регіону та розробки алгоритму створення маркетингової інформаційної системи як складової регіональної політики розвитку еколого-етнічного туризму; узагальнено світовий, національний та регіональний досвід, щодо створення та реалізації туристичних продуктів у галузі еколого-етнічного туризму; здійснено економіко-статистичну оцінку та порівняльний аналіз соціальної відповідальності різних типів суб'єктів туристичного бізнесу в Україні; запропоновано методику побудови індексів СВБ в туризмі та складання на їх основі відповідних рейтингів як інструментів маркетингу у стимулюванні СВБ в туризмі; виявлено поле дослідження еколого-етнічного туризму: поняттєво-категорійний апарат, особливості, види. Об'єктом дослідження є процеси розвитку етнічного та екологічного туризму, як особливих різновидів і складових рекреаційно-туристичного потенціалу регіонів України. Метою дослідження є обґрунтування і розробка науково-методичних засад і прикладних рекомендацій з формування маркетингового та інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку еколого-етнічного туризму регіону. Методи дослідження - комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, методичних підходів та прийомів пізнання: абстрактно-логічний, теоретичного узагальнення та порівняння; аналіз і синтез, методи системного та економічного аналізу метод аналогій, економіко-статистичний; порівняльно-типологічний, герметичний, графічної інтерпретації, експертних оцінок, анкетування. Результати та їх новизна - опрацьовано низку наукових видань вітчизняних та зарубіжних авторів. Отримані результати дають змогу розглядати у багатовимірному векторі систему маркетингового та інформаційного забезпечення розвитку еколого-етнічного туризму в західних регіонах України Ступінь впровадження - слугує основою для дальшого розвитку наукових досліджень. Взаємозв'язок роботи є з маркетинговими, економічними дисциплінами, країнознавством та краєзнавством. Рекомендується використання результатів досліджень в економіці, маркетингу, туризмі. Галузь застосування - туристична індустрія. Соціально-економічна ефективність полягає у збільшенні внеску туристичної галузі в регіональний суспільний розвиток на засадах збалансованості процесів відтворення, використання та розвитку етнічних, соціокультурних, природних та інших ресурсів регіонів України. Висновки та пропозиції. Зазначена тематика має значні перспективи для розвитку еколого-етнічного туризму як особливої галузі регіональної суспільної системи. Належне наукове дослідження етнічних, історико-культурних особливостей, глобальних тенденцій зміни мотивацій туристів з масового на альтернативні види туризму сприяють побудові концептуальної моделі розвитку туризму в Україні на засадах сталого розвитку, науково-методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності туристичної організації та туристичних продуктів регіону, розробки маркетингових стратегій підвищення їх конкурентоспроможності у глобальному ринковому середовищі.

72 ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

72.23 Зовнішньоторговельні перевезення

72.10.18.0840/0416U005026

Авуа Альберт Джуніор. Формування закономірностей вибору пасажирами маршруту прямування у внутрішньоміському сполученні: Дис... к.т.н. /Харківський національний

автомобільно-дорожній університет. – Захищена 15.06.2016.

УДК 656.2:338.47.

193 с.: 46 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 118 назв.

Об'єкт - процес вибору пасажиром маршруту прямування. Мета – визначення закономірностей зміни ймовірності вибору пасажиром маршруту прямування залежно від фактичного часу очікування їм транспортного засобу на зупиночному пункті. Методи - математичне моделювання, натурні обстеження, статистичний аналіз. Новизна – вперше за допомогою розробленого науково-методичного підходу до визначення функції ймовірності вибору пасажиром маршруту прямування, який відрізняється від відомих тим, що враховує зміну привабливості альтернативних маршрутів залежно від фактичного часу очікування пасажиром транспортного засобу на зупиночному пункті, виявлені нові закономірності розподілу пасажирських кореспонденцій по ділянках альтернативних маршрутів. На підставі аналізу практичних рішень і теоретичних досліджень у роботі запропоновано для підвищення точності прогнозування розподілу пасажиропотоків по ділянках маршрутної мережі міського пасажирського транспорту враховувати вплив фактичного часу очікування пасажиром транспортного засобу на зупиночному пункті на функції привабливості маршрутів. Результати роботи застосовані вдосконаленні роботи рухомого складу на маршрутах ТОВ "Експрес" м. Харкова. Галузь - перевезення пасажирів.

73 ТРАНСПОРТ

73.01 Загальні питання транспорту

73.10.18.0841/0216U005017

Формування технологій, управління розвитком стратегічного потенціалу автомобільного транспорту регіонів України: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Швець Микола Дмитрович. – ДР 0112U008294. УДК 656.

282 с.

Об'єкт дослідження - транспортні процеси та технології на автомобільному транспорті. Мета роботи - удосконалення методів управління розвитком стратегічного потенціалу автомобільного транспорту регіонів України.

73.29 Залізничний транспорт

73.10.18.0842/0216U005177

Розробка МГД-технології одержання дисперснозміцнених матеріалів на основі міді для струмоз'ємних деталей залізничного транспорту: Заключний звіт /Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України; Керівник Дубоделов Віктор Іванович. – ДР 0113U002628.

УДК 621.745.56:538.4/5:669-14.
221 с.

Об'єкт дослідження - магнітогідродинамічна технологія одержання дисперсно-зміцнених матеріалів. Мета дослідження - багаторазове збільшення ресурсу та підвищення надійності транспортних струмоз'ємних конструкцій в умовах

по-стійного зростання потужності та швидкості руху електролокомотивів за рахунок розробки ефективної технології одержання дисперснозміцнених матеріалів на основі міді. Метод дослідження - експериментальний на натурних об'єктах. Встановлено технологічні параметри виготовлення і розроблено методи неруйнівного контролю структури відповідальних деталей струмоз'ємних конструкцій з нових матеріалів, проведено порівняльні випробування, розроблено технологічні інструкції. Галузь використання - машинобудування.

73.34 Водний транспорт

73.10.18.0843/0216U003698

Розробка інтелектуальних систем керування технічними та екологічними процесами об'єктів морської інфраструктури: Заключний звіт /Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; Керівник Харитонов Юрій Миколайович. – ДР 0114U001502. УДК 004.89:656.61.

210 с.

Об'єктом дослідження виступають процеси управління проектами розвитку об'єктів морської інфраструктури. Основною метою проекту є створення методів, моделей та засобів спеціалізованих інтелектуальних систем інформаційної підтримки управлінських рішень при модернізації та реконструкції об'єктів морської інфраструктури. Науково-прикладна проблема вирішувалась в рамках новітніх концепцій та сучасних методологій управління проектами: РМВОК, Р2М, PRINCE2, ІСВ. Було використане сучасне обладнання : газоаналізатор АПС 14-01, далекомір лазерний BOSH GLM 250 VF, зонд тепловізор TI-384. Розроблено: концептуальну модель, яка забезпечує підвищення ефективності управління проектами та програмами розвитку об'єктів морської інфраструктури; інтегральну модель інформаційних потоків; узагальнену модель системи підтримки прийняття рішень; концептуальна модель розвитку морської портової інфраструктури. Галузь використання: морська транспортна інфраструктура. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.37 Повітряний транспорт

73.10.18.0844/0216U005393

Функціональне діагностування дефектів, які зароджуються в авіаційних конструкціях, з використанням інтелектуальних технологій:

Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Токарев Вадим Іванович. – ДР 0113U000085. УДК 628.517.2.

108 с.

Розроблена аналітична модель вимушених коливань механічних систем, яка дозволяє виконувати функціональне діагностування дефектів на ранній стадії їх виникнення. Проведені теоретичні і експериментальні дослідження ідентифікації дефектів на ізотропних балках і пластинах. Розроблені програми розрахунків на ПЕОМ, які реалізують запропоновані моделі діагностування дефектів механічних систем. Запропоновані нові діагностичні критерії ідентифікації дефектів з використанням вайвлет-аналізу. На моделі та алгоритми діагностування отримані охоронні документи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.39 Трубопровідний транспорт

73.10.18.0845/0416U003814

Станецький Андрій Ігорович. Забезпечення працездатності трубопроводів при тривалій дії експлуатаційних середовищ: Дис... к.т.н.

/Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 06.07.2016.

УДК 621.643.

154 с.: 30 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

Об'єкт досліджень: трубопроводи на пізній стадії експлуатації. Предмет досліджень: процес приросту деформації матеріалу трубопроводу внаслідок тривалої дії експлуатаційних середовищ (грунтового електроліту). Методи дослідження. Теоретичні дослідження проводили на основі сучасних методів механіки руйнування, механіки корозійного руйнування, корозійної електрохімії напружено-деформованого металу. Експериментальні дослідження виконували з використанням методів тензометрії та потенціометрії за розробленою методикою на базі автоматизованої випробувальної системи. Вперше для досліджуваних тривалоексплуатованих трубних сталей виявлено деформаційні стрибки в процесі тривалого навантаження у кислих ґрунтових електролітах. Вперше отримано функціональні залежності для прогнозування кінетики деформації трубних сталей (17ГС та 19Г) у 12-ти модельних середовищах з надійною імовірністю математичного опису у межах 0,96-0,98. Розроблено методику ранжування ґрунтів за небезпекою розвитку корозійно-механічних процесів та запропоновано в якості характеристичних показників кут нахилу завершальної ділянки деформаційної кривої, абсолютний та відносний прирости деформації. Ступінь впровадження - Методику визначення ділянок трубопроводу з підвищеною небезпекою корозійно-механічної деградації впроваджено на підприємствах УМГ "Київтрансгаз", УМГ "Львівтрансгаз" та УМГ "Черкаситрансгаз". Галузь використання - газотранспортні підприємства.

73.10.18.0846/0216U005174

Дослідження причин руйнування кільцевих зварних з'єднань магістральних трубопроводів та розробка технічних рішень щодо їх попередження: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Рибаків Анатолій Олександрович. – ДР 0113U003493. УДК 621.643.1/2.

101 с.

Причинами руйнування кільцевих зварних з'єднань труб МТ зі строком експлуатації 15-46 р.р., споруджених з низьколегованих сталей (17ГС, 19Г, 14ХГС, 17ГС, 15ГСТЮ) та сталі контрольованої прокатки (Х70), що були у складі газонафтопроводів діаметром 530-1420 мм, стали недопустимі дефекти, що утворилися ще під час виконання складально-зварювальних робіт при будівництві трубопроводів, або стали наслідком впливу експлуатації - корозії та силових чинників. З метою усунення причин виникнення небезпечних дефектів у кільцевих швах розроблені або скореговані вимоги до виготовлення та контролю якості зварних з'єднань, щодо точності складання крайок, неприпустимих дефектів, форми з'єднання, механічних характеристик та ін. Підготовлені Правила виконання робіт з дугового зварювання та контролю якості кільцевих з'єднань, введення в дію яких, дозволить зменшити ризик руйнування МТ.

73.41 Промисловий транспорт

73.10.18.0847/0416U005096

Жилінков Олександр Олександрович. Підвищення ефективності використання великовантажних автопоїздів на зовнішніх перевезеннях металопродукції: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 30.06.2016.

УДК 656.136(043.3).

188 с.: 20 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 146 назв.

В дисертації обґрунтовано необхідність врахування впливу статичних і динамічних навантажень на напружено-деформований стан несучої конструкції великовантажних автопоїздів. За результатами проведених досліджень створена комплексна інженерна методика для розрахунку схем розміщення декількох штучних вантажів підвищеної маси, вибору маршрутів транспортування та визначення раціональних режимів руху за критерієм динамічного навантаження. Запропоновані методи, моделі та алгоритми дозволили в комплексі підвищити ефективність використання великовантажних автопоїздів на перевезеннях вантажів великої маси в складних дорожніх умовах (вулично-дорожня мережа міст, автодороги підприємств та ін.) за рахунок зниження статичних і динамічних навантажень в несучій системі при визначенні раціональних схем розміщення вантажу і швидкісних режимів руху.

73.43 Міський транспорт

73.10.18.0848/0216U003884

Надання науково-технічних послуг з проведення приймальних випробувань капітально відремонтованого трамвайного вагона чеського виробництва типу Т3 для підприємств міського електричного транспорту: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Д жола Наталія Дмитрівна. – ДР 0115U006739. УДК 656(1-21):629.11.

13 с.

Надано науково-технічні послуги з проведення приймальних випробувань капітально відремонтованого трамвайного вагона чеського виробництва типу Т3 для підприємств міського електричного транспорту Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.10.18.0849/0216U003885

Проведення експертизи проекту технічних умов на проведення приймальних випробувань системи струмознімання СП-1: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Збарський Леонід Володимирович. – ДР 0114U005182. УДК 656(1-21):629.11.

12 с.

Проведено експертизу проекту технічних умов на проведення приймальних випробувань системи струмознімання СП-1 Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.49 Інші види транспорту

73.10.18.0850/0416U003877

Новіков Володимир Федорович. Визначення раціональних параметрів тягового лінійного двигуна для високошвидкісного електро-транспорту: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 30.06.2016.

УДК 629.423.31.016.56.

132 с.: 6 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 98 назв.

Об'єкт досліджень - процес перетворення енергії в тяговому лінійному двигуні високошвидкісного електротранспорту. Методи досліджень - математичне і фізичне моделювання, аналіз і синтез за допомогою рядів Фур'є, безпосереднє вимірювання та чисельний аналіз отриманих результатів, експериментальні дослідження. Вирішено актуальну наукову задачу - обґрунтування ефективних принципів і методів розрахунку раціональних параметрів тягового лінійного електродвигуна зі збудженням від постійних магнітів ви-

сокошвидкісного електротранспорту. Обґрунтовано можливість у подальшому розробити інженерну методику розрахунку таких двигунів. У разі випуску джерел постійного поля із задалегідь відомими коефіцієнтами Фур'є, проектування двигуна зводиться до розрахункових варіацій розмірами шляхових котушок, їх взаємним розташуванням, та розташуванням відносно системи збудження. Основні теоретичні та практичні результати отримані в роботі можуть бути використані підприємствами які проектують лінійні електродвигуни зі збудженням від джерел постійного магнітного поля та науковцями для розробки інженерної методики розрахунку таких двигунів.

75 ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

75.31 Комунальне господарство

75.10.18.0851/0216U003880

Розрахунок нормативів питного водопостачання населення м.Грібінка Полтавської області: Заключний звіт /Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0115U005283. УДК 644.61/62;628.1.

63 с.

На базі аналізу проведено розрахунок нормативів питного водопостачання населення м. Грібінка Полтавської області Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.10.18.0852/0216U003881

Дослідження та розробки в галузі економічних наук. Економіка житлово-комунального господарства (послуги в науково-технічній продукції " Нормативи питного водопостачання населення в населених пунктах, що обслуговується ОКПВ "Дніпро-Кіровоград") код за ДК 015-97-П.2 29.07.06: Заключний звіт /Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0115U005284. УДК 644.61/62;628.1.

100 с.

Дослідження та розробки в галузі економічних наук. Економіка житлово-комунального господарства (послуги в науково-технічній продукції" Розроблені Нормативи питного водопостачання населення в населених пунктах, що обслуговується ОКПВ "Дніпро-Кіровоград") код за ДК 015-97-П.2 29.07.06 Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.10.18.0853/0216U003882

Результати наукового дослідження та експериментального розроблення у сфері природничих наук та інженерії (Розробка та затвердження нормативів питного водопостачання в м. Бердянськ) код ДКПП 016: 2010-72.19.5: Заключний звіт /Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства; Керівник Лебеда Людмила Васильвна. – ДР 0115U007110. УДК 644.61/62;628.1.

63 с.

Результати наукового дослідження та експериментального розроблення у сфері природничих наук та інженерії (На базі аналізу проведено розробку та затвердження нормативів питного водопостачання в м. Бердянськ) код ДКПП

016: 2010-72.19.5 Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.10.18.0854/0216U003883

Розрахунок нормативів питного водопостачання для населення м. Павлоград: Заключний звіт /Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства; Керівник Лебеда Людмила Васильвна. – ДР 0115U007109. УДК 644.61/62;628.1.

69 с.

На базі аналізу проведено розрахунок нормативів питного водопостачання для населення м. Павлограда Робота розповсюджується за договірною ціною.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.10.18.0855/0416U003937

Мамедалієва Севиндж Алі-Кизи. Патогенетичні механізми функціональних порушень тромбоцитів за умов прогресування хронічної ішемії головного мозку: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.155.2 + 616.831 -005.4 -036.12 -092.

175 с.: 43 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання сучасної патофізіології - аналізу механізмів дисфункції тромбоцитів (Тц) при прогресуванні хронічної ішемії головного мозку (ХІМ). Аналіз функціонального стану Тц проведено у 80 хворих з дисциркуляторною енцефалопатією (ДЕП) I-III стадії і 35 пацієнтів з ішемічним інсультом (ІшІ). Встановлено, що вираженість індивідуальної реактивності Тц обумовлена наявністю різних фенотипів, що відрізняються кластерами функціонального стану трьох рецепторів ($\alpha 2$ -адренорецепторів, пуринових - P2Y1 і P2Y12 і ФАТ-рецепторів) та ступенем участі системних, ауто- та паракринних чинників патогенезу ХІМ. Стандартна медикаментозна терапія у пацієнтів з ХІМ і ішемічним інсультом впливає на внутрішньоклітинні сигнальні системи Тц асоційовані з рецепторами. Через 8-14 діб стандартної медикаментозної терапії у пацієнтів із ІшІ виявлено чотири фенотипи Тц, причому три фенотипи з рецепторами [АДФ (<) Адреналін (<) ФАТ (<)], [АДФ (=) Адреналін (=) ФАТ (=)], [АДФ (>) Адреналін (>) ФАТ (>)] зберігали свою присутність при прогресуванні дисциркуляторної енцефалопатії. Вивчення основних фенотипів підтвердило можливість взаємодії АДФ, адреналіну і ФАТ у підвищенні функціональної активності Тц.

76.10.18.0856/0416U003938

Павленко Костянтин Віталійович. Вплив ендогенних та екзогенних стимуляторів росту на механізми репаративної регенерації кісткової тканини: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.71-003.93-085.272.

123 с.: 5 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

У дисертації наведено вирішення наукового завдання в галузі патофізіології, яке полягає у визначенні кальцієвого обміну як механізму регуляції послідовності, тривалості і інтенсивності етапів фазного процесу регенерації кісткового перелому на підставі вивчення в експерименті на щурах морфологічних змін тканин у ділянці перелому та біохімічних параметрів: вміст іонів кальцію та фосфору в плазмі крові і активності лужної фосфатази, а також про вплив природних чинників на цей процес. Встановлено, що зміна етапів

фазного процесу регенерації кістки в ділянці перелому супроводжується змінами інтенсивності вивільнення кальцію з депо та надходження його в тканину кістки в ділянці перелому. На етапах запалення і ремоделювання кістки інтенсивність цих процесів підвищується, а на етапі відтворення тканиноспецифічних елементів, в ділянці перелому, навпаки знижується. Коливання вмісту кальцію корелює з вмістом (PO4³⁻) в плазмі крові, який є провідником Ca²⁺ в тканини. Зміни вмісту вищезазначених іонів корелюють з активністю лужної фосфатази. Остання забезпечує вивільнення (PO4³⁻) із сполук та регулює інтенсивність процесів репарації та тривалість етапів цього процесу. Використання екзогенного стимулятора росту - бджолиної отрути - зберігає етапність процесу регенерації, але прискорює його до 30 % за рахунок виникнення ефекту "перехресту", тобто появою ознак наступного етапу при незакінченні попереднього. Ендогенні регулятори росту, які містяться в тромбоцитах, скорочують термін репарації, але за рахунок інших ефектів ніж бджолина отрута. Це, насамперед, різке скорочення тривалості фази запалення та різка інтенсифікація фази формування тканиноспецифічних елементів. Інтенсивність обміну кальцію при цьому практично не змінюється, що дозволяє вважати, що ендогенні чинники росту безпосередньо регулюють швидкість репарації, не використовуючи кальцієвий обмін як проміжний механізм. Таким чином, використання екзо- та ендогенних чинників росту дозволяє не тільки змінювати швидкість репарації, але й використовувати різні компоненти цього процесу.

76.10.18.0857/0416U005127

Розуменко Інна Олександрівна. Зв'язок поліморфізму генів інгібіторів та активаторів ектопічної кальцифікації з механізмами розвитку гострого коронарного синдрому:

Дис... к.мед.н. /Сумський державний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 616.13-004.6-092.18:575(043.3).

181 с.: 94 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертація присвячена виявленню впливу поліморфізму генів інгібіторів (K121Q гена ENPP1 і T134967G гена ANKH) та активаторів (A69314G гена TNAP) кальцифікації на розвиток гострого коронарного синдрому (ГКС). Виявлено, що існує зв'язок між ГКС і поліморфними варіантами генів TNAP (A69314G) і ANKH (T134967G) в українській популяції. Ризик ГКС у носіїв мінорного алеля для A69314G поліморфізму в 2,2, а для T134967G - у 1,9 раза вищий, ніж у гомозигот за основним алелем. З'ясовано, що ризик виникнення ГКС в осіб чоловічої статі носіїв мінорного алеля (A69314G поліморфізм гена TNAP) у 2,19 раза вищий, ніж у гомозигот з А/А генотипом. Доведено асоціацію досліджуваних поліморфізмів з деякими факторами ризику ГКС (ІМТ, паління, порушення ліпопротеїнового обміну та коагуляції крові).

76.10.18.0858/0416U005128

Кузнецова Катерина Сергіївна. Роль функціонального ниркового резерву в патогенезі хронічної хвороби нирок у хворих на цукровий діабет I та II типу: Дис... к.мед.н. /Сумський державний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 612.466.21+616.61-008.6.

174 с.: 61 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

У дисертації представлені результати досліджень патогенетичних особливостей функціонального ниркового резерву при розвитку етапності хронічної хвороби нирок у хворих на цукровий діабет I та II типу. Установлено, що вираженість гломерулосклерозу в нирках зі зниженням маси функціонуючої паренхіми у хворих на цукровий діабет

не завжди корелює зі стадією хронічної хвороби нирок, появою альбумінурії і змінами волюмо-, іоно- і осморегулюючих функцій нирок, що обумовлено наявністю функціонального ниркового резерву, а це означає, що при правильній і своєчасній нефропротекції зберігається можливість відновлення ниркової функції.

76.10.18.0859/0216U003842

Вивчити вплив трансплантації мультипотентних стромальних клітин тимусу на регенерацію імунної системи у тварин з індукованою циклофосфаном імуносупресією: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Остапченко Людмила Іванівна. – ДР 0115U005026. УДК 617.-089.843.

41 с.

В результаті введення циклофосфану мишам лінії С57ВL відбувається зменшення клітинності кісткового мозку з пригніченням показників червоної крові, зменшенням показників маси і клітинності тимусу та лімфатичних вузлів з одночасним підвищенням маси селезінки і пригнічуванням антитілоутворення. Встановлено, що до 12 дня від індукції гемоімунodefіциту імунна і кровотворна системи повністю не відновлюються; за активність процесу свідчить підвищення кількості лімфоцитів в S-фазі і активності перитонеальних макрофагів в НСТ-тесті. Вперше встановлено, що введення імуносупресованим циклофосфаном мишам МСКт стимулює регенерацію імунної системи, підвищуючи кількість клітин в S- і G2-M+S фазах, зменшуючи число лімфоцитів в фазах G0/G1, а також підвищуючи проліферативну активність спленоцитів на ФГА і активність природної цитотоксичності. Вперше встановлено, що під впливом МСКт у імуносупресованих мишей зменшуються кількість ретикулоцитів і показники гематокриту, що свідчить про гальмування процесу регенерації червоної крові і різнонаправленість дії МСКт на імунну систему і утворення еритроцитів, що треба враховувати при розробці підходів для клінічного використання МСКт.

76.13 Медична техніка

76.10.18.0860/0216U003851

Розробка теоретичних основ неінвазивних методів діагностування людини на основі реологічних переходів і методу нульового градієнта: Заключний звіт /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Керівник Стенцель Йосип Іванович. – ДР 0113U001170. УДК 532.51+536.24+66.

513 с.

Об'єктом дослідження є явища перенесення енергії, маси та кількості руху в біологічному організмі людини. Предметом дослідження виступає біологічний процес людського організму. Головною метою дослідження є визначення реологічних переходів при перенесенні імпульсу енергії, маси та кількості руху в біологічному організмі та їх математичне описання. Методи дослідження теоретичні. Основні результати, що були отримані: досліджено процес перенесення імпульсу енергії, маси та кількості руху на основі теорії реологічних переходів та методу нульового градієнта; розроблено фізичні та математичні моделі перенесення імпульсу маси, енергії та кількості руху на основі інтегральної імпульсної дельта-функції Дірака; описано біохімічні процеси людського організму нелінійними диференціальними рівняннями зі стоком результатів перенесення; отримано аналітичні моделі біологічних процесів в людському організмі. Наукова новизна полягає в тому, що вперше процеси перенесення імпульсу маси, енергії та кількості руху в біологічному організмі описані з використанням теорії реологічних перетворень і

методу нульового градієнта, що дозволило отримати математичні моделі біологічних процесів в аналітичній формі, удосконалити методи оброблення біомедицинської інформації та підвищити точність і достовірність методів діагностування. Результати роботи можуть бути використані для теоретичної підготовки лікарів, наукових працівників медичних та біологічних спеціальностей, а також спеціалістів, котрі створюють нові біологічні та медичні прилади, засоби й системи для неінвазивного діагностування стану здоров'я людини.

76.10.18.0861/0216U005115

Термоелектричний прилад для охолодження голови людини: Заключний звіт / Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анастичук Лук'ян Іванович. – ДР 0115U004173. УДК 615.47:621.38.032.

101 с.

Звіт про НДР: 101 с., 48 рис., 4 табл., 52 джерела. Об'єкт дослідження - термоелектричний прилад для охолодження голови людини. Мета роботи - розробка та створення термоелектричного приладу для охолодження голови людини в екстрених ситуаціях (гіпоксія, інфаркт, інсульт, травма голови, хірургічні операції на серце та голову тощо), що підвищить ефективність та якість надання медичної допомоги в системі охорони здоров'я. Метод дослідження - методи теплофізики та термодинаміки, об'єктно-орієнтоване комп'ютерне моделювання теплових та температурних процесів голови людини, методи комп'ютерного проектування та оптимізації термоелектричних приладів охолодження. Виконано комп'ютерне моделювання теплових та температурних процесів голови людини. Створено методи комп'ютерного проектування та оптимізації конструкції термоелектричного приладу для охолодження голови людини. Розроблено конструкцію та виготовлено дослідний зразок такого приладу та проведено його експериментальні дослідження. За своїми характеристиками розроблений прилад перевищує відомі зарубіжні аналоги. В Україні немає аналогів такого приладу. Просування продукції на ринок буде здійснено шляхом впровадження можливих патентів на розробки, ліцензій і подальшого продажу термоелектричних приладів для охолодження голови людини в медичні заклади України та іншим потенційним споживачам такої апаратури. Планується організація серійного виробництва таких приладів з метою їх впровадження у медичну практику. Комерційна цінність розробки полягає в тому, що після її впровадження буде випускатися продукція з параметрами вище світових. Умови одержання звіту: за договором. 252171, Київ-171, вул. Горького, 180, УКРНТЕІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.29 Клінічна медицина

76.10.18.0862/0518U000211

Бойченко Альона Дмитрівна. Серцево-судинні розлади перинатального періоду: ризику та механізми розвитку, рання діагностика, прогнозування перебігу: Дис... д.мед.н. / Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.08.2018.

УДК 616.1-053.13-053.31-092-073.432.19-037(043.3).

453 с.: 90 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 363 назви.

Дисертаційна робота присвячена оптимізації ранньої діагностики, прогнозуванню перебігу серцево-судинних розладів перинатального періоду у доношених новонароджених та передчасно народжених дітей. У результаті дослідження розроблено критерії діагностики серцево-судинних розладів у новонароджених з груп перинатального ризику за результатами спектральної та тканинної доплерографії; нор-

мативні морфометричні показники серцево-судинної системи новонароджених у неонатальний період; досліджено стан кардіоваскулярної системи в катамнезі в 1, 3, 6, 12 та 18 місяців біологічного віку. Вивчено та обґрунтовано доцільність динамічного ультразвукового моніторингу показників систолічної та оцінки діастолічної функції шлуночків серця методом "подвійного" доплера у новонароджених з груп перинатального ризику. Визначені нормальні швидкісні та часові параметри руху фіброзних кілець мітрального та трикуспідального клапанів за даними тканинного доплерівського картування у здорових новонароджених у ранній неонатальний період, розроблені критерії діагностики типів діастолічної дисфункції. Доповнено діагностичні критерії гемодинамічно значущої відкритої артеріальної протоки в передчасно народжених дітей. Удосконалено та систематизовано підхід до діагностики серцево-судинних розладів у новонароджених шляхом комплексної оцінки ДЕХОКГ-параметрів, біохімічних даних (рівнів ЛДГ, ГГТ). Визначено ехографічні критерії, асоційовані із поліморфізмом генів eNOS, MnSOD2 та ADRB1. Запропоновано й науково обґрунтовано модель клінічного прогнозування та стратифікації ризику розвитку серцево-судинних захворювань у новонароджених з груп перинатального ризику протягом першого року життя.

76.10.18.0863/0518U000212

Шаповал Ольга Сергіївна. Репродуктивне здоров'я жінок з доброякісними пухлиноподібними утвореннями яєчників: прогнозування, тактика лікування та профілактика рецидивів: Дис... д.мед.н. / Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 07.09.2018.

УДК 618.11-006.2:618.211-07-035-08-036.8.

402 с.: 46 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 349 назв.

Дисертація присвячена підвищенню ефективності лікування та покращенню якості життя жінок з доброякісними пухлиноподібними утвореннями яєчників на підставі розкриття нових аспектів патогенезу та удосконалення лікувально-діагностичних та реабілітаційних заходів. Встановлено нові ланки патогенезу доброякісних пухлиноподібних утворень яєчників, які полягають у тому, що у пацієнток з різними типами кіст яєчників в залежності від варіантів реалізації репродуктивної функції спостерігається різний тип імунної відповіді специфічність якого дозволяє спрогнозувати ефективність обраного напрямку терапії (хірургічна або консервативна тактика). Розлади імунної системи та тип імунної відповіді у жінок з доброякісними пухлиноподібними утвореннями яєчників вже на прекоцепційному етапі є одними з визначальних факторів до індивідуального підходу при виборі імуномодуючих препаратів, пробіотиків, їх оптимальної дози та терміну застосування. Вперше підтверджений зв'язок біоплівочних інфекцій з наявністю пухлиноподібних утворень яєчників, що дозволяє змінити традиційний підхід до проведення антибактеріальної терапії.

76.10.18.0864/0416U003801

Антоненко Антоніна Володимирівна. Особливості виникнення і прогнозування та підвищення ефективності лікування гастропатій, спричинених прийомом нестероїдних протизапальних препаратів, у хворих на остеоартроз: Дис... к.мед.н. / Харківський національний медичний університет. – Захищена 30.06.2016.

УДК 616.33-002-036-085-02:616.72-002-084.276.

154 с.: 17 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 317 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню клінічних проявів, морфологічних та морфометричних змін слизової оболонки шлунка у хворих на остеоартроз, з метою підви-

щення ефективності лікування гастропатій, асоційованих з прийомом неселективних нестероїдних протизапальних препаратів. Доведено, що додавання до стандартної схеми лікування інгібіторами протонної помпи мультипробіотику протягом 20 днів сприяє усуненню дисбіозу в кишечнику, викликаного тривалим прийомом нестероїдних протизапальних препаратів. Встановлено, що рівень лептину у пацієнтів без ерозивних змін в слизовій оболонці шлунка є статистично вищим на 25% (p менше 0,05), ніж у пацієнтів з гастропатіями, асоційованими з прийомом нестероїдних протизапальних препаратів, тому цей показник можна розглядати як прогностичний маркер функціональної цілісності слизової оболонки шлунка. Проведені дослідження поглиблюють уявлення щодо механізмів впливу нестероїдних протизапальних препаратів на мікрофлору кишківника. Це дозволило запропонувати комплексне лікування (із застосуванням мультипробіотику), яке сприяло пришвидшенню процесів епітелізації в слизовій оболонці антрального відділу шлунка та усуненню явищ дисбіозу.

76.10.18.0865/0416U003812

Столярчук Олександр Володимирович. Корекція оксидативного стресу у хворих на гострий панкреатит (клініко-експериментальне дослідження): Дис...

к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.37-002-085.281-039.72.

158 с.: 31 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Об'єкт – гострий панкреатит (ГП); мета – встановити та патогенетично обґрунтувати ефективність корекції оксидативного стресу у хворих на гострий панкреатит; методи – експериментальний, клінічний, лабораторний, інструментальний, статистичний; результати – вперше доведена доцільність введення мексидолу, аскорбінової кислоти з метою зниження важкості гістологічного ушкодження підшлункової залози (ПЗ), зменшення оксидативного стресу у тканині ПЗ, мінімізації пригнічення активності глутатіонзалежних ензимів в ході розвитку патологічного процесу; вперше встановлено, що завдяки антигіпоксантичному ефекту цих препаратів реалізуються необхідні умови для оптимізації репаративних процесів у ПЗ; вперше уточнені закономірності змін перекисних процесів та антиоксидантної системи захисту (АОС) на ранніх стадіях розвитку захворювання у співставленні з тяжкістю синдрому системної запальної відповіді (ССЗВ) та морфологічними змінами в ПЗ у хворих на ГП; вперше обґрунтовано диференційований підхід до вибору антиоксиданту в залежності від форми ГП в комплексній терапії ранньої фази захворювання; доведено, що при набряковій формі ГП застосування аскорбінової кислоти у поєднанні зі стандартизованим лікуванням не поступається за ефектом мексидолу, а при некротичному панкреатиті перевагами застосування мексидолу є зменшення проявів ССЗВ та менш виражена депресія функціонального стану глутатіонзалежної АОС; ; галузь – медицина.

76.10.18.0866/0416U003813

Чурпій Володимир Костянтинович. Клінічний перебіг та хірургічне лікування гострого холециститу у хворих похилого і старечого віку: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 29.06.2016.

УДК 617-089+616-366-002+616-053.9.
150 с.: 33 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

Об'єкт – гострий калькульозний холецистит (ГКХ) у пацієнтів похилого та старечого віку; мета – покращити ефективність хірургічного лікування хворих похилого та старечого віку на ГКХ шляхом напрацювання оптимальних критеріїв діагностики та хірургічної тактики з врахуванням особливостей перебігу запального процесу в даний віковий період; мето-ди – фізикальний, загально-клінічний лабораторний, ультразвуковий, рентгенологічний, комп'ютерної томографії, стати-стичний; результати – встановлено залежність зростання концентрації ФНП-? до 1,55+0,13 мкг/мл у пацієнтів похилого та старечого віку, в яких клінічна картина ГКХ не вимагала диференційованої діагностики, тоді як у пацієнтів групи по-рівняння вона склала 0,61+0,08 мкг/мл, що можна розцінювати як прояв реалізації системного деструктивного ефекту; вперше встановлено, що у хворих похилого та старечого віку з ГКХ спостерігаються ознаки порушення перфузії печінки; вперше встановлено у пацієнтів похилого та старечого віку з ГКХ ознаки гіпоксії обох нирок, яка мала прямий взає-мозв'язок з порушенням системної гемодинаміки та розвитком SIRS, а її нормалізація залежала від термінів оперативного втручання та санації гнійного вогнища; галузь – медицина.

чого віку на ГКХ шляхом напрацювання оптимальних критеріїв діагностики та хірургічної тактики з врахуванням особливостей перебігу запального процесу в даний віковий період; мето-ди – фізикальний, загально-клінічний лабораторний, ультразвуковий, рентгенологічний, комп'ютерної томографії, стати-стичний; результати – встановлено залежність зростання концентрації ФНП-? до 1,55+0,13 мкг/мл у пацієнтів похилого та старечого віку, в яких клінічна картина ГКХ не вимагала диференційованої діагностики, тоді як у пацієнтів групи по-рівняння вона склала 0,61+0,08 мкг/мл, що можна розцінювати як прояв реалізації системного деструктивного ефекту; вперше встановлено, що у хворих похилого та старечого віку з ГКХ спостерігаються ознаки порушення перфузії печінки; вперше встановлено у пацієнтів похилого та старечого віку з ГКХ ознаки гіпоксії обох нирок, яка мала прямий взає-мозв'язок з порушенням системної гемодинаміки та розвитком SIRS, а її нормалізація залежала від термінів оперативного втручання та санації гнійного вогнища; галузь – медицина.

76.10.18.0867/0416U003857

Костенко Світлана Борисівна. Клініко-лабораторне обґрунтування застосування спектрофотометричних методів ідентифікації фотополімерних композитних пломбувальних матеріалів: Дис... к.мед.н. /Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія". – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.314-74:535.243-25.
221 с.: 36 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

У дисертаційній роботі запропоновані, експериментально обґрунтовані та впроваджені спектрофотометричні методи ідентифікації стоматологічних пломбувальних композитних матеріалів світлового твердіння для забезпечення вдосконалення критеріїв оцінки якості стоматологічної допомоги населенню при лікуванні дефектів твердих тканин зубів за допомогою терапевтичних методів. В результаті проведення клініко-епідеміологічних досліджень проаналізовано локалізацію уражень твердих тканин зубів у населення Закарпатської області та визначено найбільш поширені фотополімерні композитні матеріали, які застосовуються лікарями-стоматологами в лікуванні зазначеної патології. Теоретично обґрунтовано і експериментально доведено ефективність спектрофотометричних лабораторних методів ідентифікації пломбувальних матеріалів шляхом реєстрації показників коефіцієнтів відбивання, поглинання та пропускання світлового потоку із довжиною хвилі від 400 до 780 нм. Створено базу еталонів спектрофотометричних показників оригінальних стоматологічних пломбувальних композитних матеріалів світлового твердіння найбільш поширених відтінків з метою подальшого порівняльного дослідження зразків в ході проведення комісійних експертиз якості стоматологічного лікування, ідентифікації осіб за стоматологічним статусом та криміналістичних експертиз по виявленню контрафактної продукції. Для оцінки результатів спектрофотометричних досліджень запропоновано метод "трьох еталонів" та запропоновано комп'ютерну програму "Спектрофотометрія" для автоматизованої обробки та співставлення результатів ідентифікації.

76.10.18.0868/0416U003858

Кофман Анна Анатоліївна. Вдосконалення хірургічного лікування пацієнтів з інволюційним птозом шкіри верхньої та середньої зон обличчя: Дис... к.мед.н. /Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія". – Захищена 29.06.2016.

УДК 616.742-007.42-089.

169 с.: 38 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертаційна робота присвячена питанням підвищення ефективності хірургічного лікування пацієнтів з інволюційним птозом шкіри верхньої та середньої зон обличчя шляхом визначення оптимальних меж відшарування та натягнення шкірно-жирових клаптів у цих регіонах. Аналіз отриманих даних біомеханічних досліджень показав, що найбільші величини пластичної деформації зафіксовані у осіб з доліхоцефалітичною формою голови. Найменшим об'ємом пластичної деформації володіють шкірно-жирові клапті, що мобілізовані в скроневій ділянці, а значну здатність до деформації та релаксації має шкіра виличної ділянки. На 30 добу спостереження в обох групах зустрічалися пацієнти з нормоциркуляторним, гіперемічним та спастичним типами мікроциркуляції, але після застосування модифікованої методики кількість людей з нормоциркуляторним типом на 24% більша, ніж в протилежній групі. Через рік після проведених оперативних втручань у 10 пацієнтів (48 %) 1 групи стан післяопераційного рубця був оцінений добре, що значно нижче в порівнянні з результатами 2 групи 21 особа (72%). Корекція глибини фізіологічних боріз та складок обличчя більш ефективна при проведенні верхньої та середньої рідідектомії з урахуванням відносних значень пластичної деформації шкірно-жирових клаптів. Проведений нами аналіз модифікованих методик рідідектомії показав, що розроблений принцип максимальної мобілізації клаптів, з врахуванням біомеханічних особливостей м'яких тканин та стану їх мікроциркуляторного русла, дозволяє значно розширити можливості пластичних операцій з утворенням нормотрофічних рубців.

76.10.18.0869/0416U003859

Галич Людмила Вікторівна. Оптимізація морфоестетичної діагностики патологічного прикусу III класу за Енглема у дітей 10-13 років із різними типами росту нижньої щелепи: Дис... к.мед.н. /Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія". – Захищена 30.06.2016.

УДК 616.314.25/.26-053.5-071.

154 с.: 26 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню якості діагностики патологічного прикусу III класу за Енглема у дітей 10-13 років шляхом уточнення морфоестетичних особливостей прикусу залежно від типів росту нижньої щелепи. Уперше визначено, що в пацієнтів, які звернулися по ортодонтичну допомогу в Сумську обласну дитячу клінічну стоматологічну поліклініку, частота аномалій положення окремих зубів (I клас за Енглема) складає 71,24%. Серед аномалій прикусу в дітей 10-13 років переважає патологія II класу за Енглема - 19,16%, що в 7 разів більше в порівнянні з дітьми 6-9 років - 2,87%. Розроблено і впроваджено в практичну ортодонцію авторський спосіб визначення типу росту нижньої щелепи на контрольно-діагностичних моделях щелеп без проведення рентгенологічного дослідження, що дозволить обрати раціональний метод лікування і його прогнозування в пацієнтів 10-13 років із зубощелепними аномаліями III класу за Енглема. Уточнені наукові дані про морфометричні особливості прикусу в дітей 10-13 років із зубощелепними аномаліями III класу за Енглема залежно від типів росту нижньої щелепи. Аналіз досліджень щодо естетичних змін профілю обличчя показав 100% кореляційний зв'язок із морфометричними характеристиками прикусу. Уперше визначено характерні естетичні зміни обличчя анфас та доведений їхній кореляційний зв'язок із морфометричними характеристиками прикусу.

76.10.18.0870/0416U003956

Білищук Любов Миколаївна. Обґрунтування індивідуальної профілактики карієсу зубів у дітей з порушенням ремінералізуючої функції слинних залоз: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут стоматології АМН України". – Захищена 04.07.2016.

УДК 616.314-002-053.2-084:616.31-008.82.

154 с.: 22 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 323 назви.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності індивідуальної профілактики карієсу зубів у дітей шляхом диференційованого підходу до застосування ремінералізуючих комплексів залежно від швидкості саливації та стану мінералізуючого потенціалу ротової рідини. На підставі проведених клініко-лабораторних досліджень встановлено, що, крім швидкості саливації, для профілактики карієсу важливе значення має концентрація кальцію в слині. Доповнено наукові дані про те, що для вирішення проблеми підвищення мінералізуючого потенціалу ротової рідини необхідний індивідуальний підхід, який враховує інтенсивність каріозного процесу, швидкість саливації, вміст мінералів у слині, вік та стан здоров'я дитини. Уточнено наукові дані про відмінності у механізмах зниження мінералізуючого потенціалу ротової рідини у 7-річних і 12-річних дітей з високою інтенсивністю карієсу. Результати досліджень довели ефективність застосування призначених карієспрофілактичних комплексів у дітей зі знизеним мінералізуючим потенціалом ротової рідини, що підтверджується значною редукцією карієсу зубів за 2 роки спостереження.

76.10.18.0871/0416U003957

Трояненко Лариса Миколаївна. Особливості лікування хворих на генералізований пародонтит з різними формами симптоматичного гінгівіту: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України". – Захищена 05.07.2016.

УДК 616.314 008-036.8+616.31-008.1.

192 с.: 15 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 355 назв.

Визначені основні етіологічні фактори різних форм симптоматичного гінгівіту (катарального, гіпертрофічного і десквамативного) у хворих на ГП з урахуванням віку, статі та наявності загальносоматичної патології. В умовах експериментальної патології пародонта у щурів досліджені пародонтопротекторні ефекти різних за складом лікувально-профілактичних зубних паст. Обґрунтовано і опрацьовано протокол лікування гранулюючої та фіброзної форми симптоматичного гіпертрофічного гінгівіту з використанням методу фотодинамічної терапії. Теоретично обґрунтовано та розроблено схеми лікувально-профілактичних заходів для хворих на ГП з різними формами симптоматичного гінгівіту (катаральний, гіпертрофічний, десквамативний), які включають раціональне інструментальне видалення зубних відкладень, диференційоване призначення медикаментозних засобів (антимікробних, протизапальних) та індивідуальний підбір засобів гігієни порожнини рота.

76.10.18.0872/0416U003958

Карампіні Наталя Георгіос. Клініко-експериментальне обґрунтування методу профілактики гінгівіту у дітей пубертатного віку: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України". – Захищена 04.07.2016.

УДК 616.31-002.4.16: 618.2-055.25.

173 с.: 24 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 524 назви.

Дисертаційна робота присвячена виявленню клінічних й гендерних особливостей перебігу гінгівіту у дітей пу-

бертатного віку, а також розробці й клінічній апробації лікувально-профілактичного комплексу у дітей 12-13-річного віку з хронічним катаральним гінгівітом. Встановлено, що показники поширеності й тяжкості гінгівіту у дітей 12-13-річного віку вище, ніж у хлопчиків. Вперше розроблено гель для порожнини рота "Ехіпозол", який містить компоненти, що стимулюють функціональну активність слинних залоз, неспецифічну реактивність і забезпечують протизапальну дію, та доведена його ефективність в експерименті. Розроблено й апробовано лікувально-профілактичний комплекс для дітей з хронічним катаральним гінгівітом й показана його можливість знижувати інтенсивність запального процесу в тканинах пародонту, прискорювати клінічне одужання і покращувати гігієнічний стан порожнини рота дітей 12-13-річного віку з хронічним катаральним гінгівітом.

76.10.18.0873/0416U003960

Прудіус Олександр Григорович. Удосконалення методів оперативного втручання і профілактика ускладнень дентальної імплантації: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України". – Захищена 05.07.2016.

УДК 616.314-089.843-002:342.47.

213 с.: 18 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 402 назви.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності профілактики ускладнень дентальної імплантації шляхом удосконалення методів оперативного втручання при установці імплантів, що враховують щільність і ступінь атрофії кістки, з розробкою медикаментозного супроводу післяопераційного періоду. Удосконалено методики проведення дентальної імплантації в дистальних відділах нижньої щелепи, які враховують щільність і ступінь атрофії кістки, що знижує ризик дезінтеграції імплантів. Розроблено адаптовані комплекси медичного супроводу післяопераційного періоду дентальної імплантації як для осіб з відсутністю патології пародонту, так і для хворих з пародонтитом, та доведено їх ефективність (80-94 %). Застосування запропонованих комплексів лікувально-профілактичних заходів при дентальній імплантації, що включають як удосконалені способи проведення оперативного втручання, так і медикаментозний супровід післяопераційного періоду, сприяє остеоінтеграції і зменшує ризик розвитку ускладнень запального характеру.

76.10.18.0874/0416U005050

Лазанок Віктор Миколайович. Діагностика та комплексна корекція геморагічних розладів у дітей, оперованих з приводу "ціанотичних" вроджених вад серця: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія". – Захищена 25.06.2016.

УДК 616.12-007.2-053.2-005.1-07-085.

141 с.: 24 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 151 назва.

Наукова робота присвячена вдосконаленню комплексного лікування геморагічних розладів у дітей, оперованих з приводу "ціанотичних" вроджених вад серця (ВВС) в умовах штучного кровообігу. Для вирішення поставлених задач було здійснено комплексне динамічне дослідження стану системи гемостазу у 90 хворих дітей із ВВС, які були госпіталізовані у відділення серцево-судинної хірургії Одеської обласної дитячої клінічної лікарні для проведення хірургічного лікування в умовах штучного кровообігу. На основі результатів дослідження розладів системи гемостазу обґрунтовано доцільність включення низькочастотної п'єзоелектричної тромбоеластографії для динамічного спостереження системи гемостазу у дітей з ВВС в періопераційному періоді. Встановлено, що запропонована схема лікування геморагі-

чних ускладнень під контролем результатів дослідження системи гемостазу методом тромбоеластографії дозволяє зменшити кількість післяопераційних ускладнень, сприяє поліпшенню показників вітальних функцій організму та скорочує термін лікування в палаті інтенсивної терапії.

76.10.18.0875/0416U005051

Льошенко Ірина Анатоліївна. Оптимізація використання інгібіторів фібринолізу в комплексі інтенсивної терапії акушерських кровотеч внаслідок передчасного відшарування плаценти у періопераційному періоді: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія". – Захищена 25.06.2016.

УДК 616-005.1:618.05-06.

161 с.: 16 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Наукова робота присвячена проблемі оцінки стану системи гемостазу під час акушерських кровотеч, обумовлених патологією передчасного відшарування плаценти, за допомогою методу низькочастотної п'єзоелектричної тромбоеластографії; оптимізації застосування інгібіторів фібринолізу при вказаній патології. На підставі отриманих результатів доведено, що патологія передчасного відшарування плаценти супроводжується вираженою активацією фібринолізу. Це обумовлює необхідність застосування інгібіторів фібринолізу - транексамової кислоти в дозуванні 15 мг/кг або аprotиніну 300 000 ОІК внутрішньовенно. Показано, що транексамова кислота справляє виключно антифібринолітичну дію, тому можливе її емпіричне застосування. Аprotинін же впливає і на плазмову гемостатичну ланку, тому при його застосуванні необхідний контроль стану системи гемостазу методом тромбоеластографії або коагулографії. Доведено, що транексамова кислота має перевагу над аprotиніном в наведеному дозуванні за ступенем інгібування фібринолізу.

76.10.18.0876/0416U005132

Зінич Петро Петрович. Особливості визначення та удосконалення персоналізованої періопераційної тактики ведення хворих на високодиференційований рак щитовидної залози: Дис... к.мед.н. /Київська медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. – Захищена 30.06.2016.

УДК 616.441-006.6-089.87:615.849.2.

156 с.: 18 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню проблеми підвищення ефективності хірургічного лікування пацієнтів з високодиференційованим раком щитовидної залози шляхом стратифікації факторів ризику серцево-судинних ускладнень (ССУ), розробки персоналізованої техніки проведення хірургічного втручання та ведення післяопераційної рани, використання альтернативної методики підготовки до радіоїодної абляції. У роботі встановлено діагностичну і прогностичну значущість визначення рівня мікроальбумінурії щодо ймовірності ризику розвитку ССУ у ранньому післяопераційному періоді. Доведено, що виконання оперативного прийому, заснованого на тому, що хірургічний доступ і метод активного дренивання післяопераційної рани здійснюється з урахуванням анатомо-топографічних варіантів розповсюдженості патологічного процесу, сприяє мінімізації проявів операційного стресу, ранньому відновленню і мобілізації хворого, скороченню термінів реконвалесценції й перебування в стаціонарі за найменшої кількості ускладнень. Обґрунтовано доцільність застосування рекомбінантного людського тиреотропіну при підготовці пацієнтів до постопераційної терапії радіоактивним йодом для підвищення ефективності абляції залишкової тиреоїдної тканини та запобігання ризику рецидиву захворювання в групах осіб як з низьким, так і з високим онкологічним ризиком.

76.10.18.0877/0416U005133

Іванченко Роман Вікторович. Обґрунтування хірургічної тактики та раннього ентерального харчування при гострій непрохідності тонкої кишки: Дис... к.мед.н. /Київська медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. – Захищена 30.06.2016.

УДК 616.34-007.272-002.1-089.168.1.

192 с.: 23 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Дисертація присвячена удосконаленню хірургічної тактики та застосуванню раннього ентерального харчування у комплексному лікуванні гострої непрохідності тонкої кишки. Для виявлення пріоритетних напрямків удосконалення хірургічної тактики лікування гострої непрохідності тонкої кишки проведений клініко-статистичний аналіз причин летальності хворих з даною нозологією. В основу вибору хірургічної тактики лікування, зокрема назоінтестинальної інтубації, мікроєностомії, покладено принцип стабільності перебігу гострої непрохідності тонкої кишки. Експериментально розроблено спосіб формування оборотної гострої непрохідності тонкої кишки. Досліджено вплив раннього ентерального харчування на відновлення ентеральної спроможності тонкої кишки. В експерименті на структурному та ультраструктурному рівні доведено, що ранне ентеральне харчування сприяє скороченню термінів відновлення структури кишки у два рази, залучаючи механізми фізіологічної регенерації епітелію крипт та ворсинок, призводить до відновлення слизового бар'єру та зменшує активність запальної реакції. Розроблено альтернативний спосіб забезпечення раннього та, при потребі, тривалого ентерального харчування шляхом мікроєностомії. Створено індивідуальні та об'єктивні критерії щодо комплексного підходу у визначенні строків видалення інтестинального зонду, що дозволило обґрунтовано та доцільно скоротити перебування останнього в просвіті кишки з 5,3 +/- 1,3 до 3,4 +/- 1,2 діб. Застосування розробленої лікувальної тактики дало можливість зменшити кількість післяопераційних ускладнень на 8,8%, рівень летальності на 4,5%, тривалість стаціонарного лікування на 4,8 доби.

76.10.18.0878/0416U005141

Штонь Ірина Олександрівна. Ефективність застосування наночастинок золота за фотодинамічної протиухлинної терапії (експериментальне дослідження): Дис... к.б.н. /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ. – Захищена 06.07.2016.

УДК 616-006.04:620.3:615.277.3.

160 с.: 6 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Дисертація присвячена вивченню *in vitro* та *in vivo* композитів хлорину еб з наночастинками (НЧ) золота різних розмірно-геометричних параметрів (наносфер, сфероподібних НЧ, наноболонок, нанопризм та нанострижнів) у якості фотосенсибілізаторів при фотодинамічному впливі. Показано, що при взаємодії хлорину еб зі сфероподібними НЧ золота відбувається багаторомне зміщення довгохвильового максимуму спектра поглинання на 34 нм, а при взаємодії ФС з наносферами золота - на 9 нм. Здатність до генерації синглетного кисню наноккомпозитом зі сфероподібними НЧ золота, а також композитами з нанопризмами та наноболонками золота у модельних розчинах обернено корелювала із зростанням вмісту НЧ золота. За допомогою темнопольної мікроскопії виявлено агрегацію нанопризм та наноболонок золота на поверхні клітин ліній Namalwa та MT-4 і відсутність такої взаємодії з нормальними лімфоцитами людини. Встановлено збільшення фотодинамічної активності композитів хлорину еб з наносферами (15нм), нанопризмами та сфероподібними НЧ золота порівняно із вільним

фотосенсибілізатором у 1,6-4,4 рази по відношенню до злоякісно трансформованих ліній клітин людини лімфоїдного походження. Виявлено, що композити хлорину еб з наносферами (15нм), стабілізованими полівінілпіролідом, нанопризмами та сфероподібними НЧ золота, стабілізованими декстран-поліакриламідним співполімером, мають високу протиухлинну фотодинамічну активність *in vivo*: найвища серед апробованих наноккомпозитів протиухлинна фотодинамічна дія встановлена у мишей із перещепленою карциномною Льюїс при застосуванні композиту зі сферичними та сфероподібними НЧ золота.

76.10.18.0879/0416U005146

Сидорак Андрій Дмитрович. Аневризми дистальних сегментів передньої мозкової артерії (клініка, діагностика і особливості хірургічного лікування): Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 19.07.2016.

УДК 616.133.333-007.64-071-089.

150 с.: 36 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

В дисертаційній роботі представлено теоретичне узагальнення та нове рішення актуальної науково-прикладної задачі нейрохірургії - покращення результатів лікування пацієнтів з аневризмами дистальних сегментів передньої мозкової артерії на основі диференційованого застосування мікрохірургічних чи ендovasкулярних технологій лікування. На основі аналізу лікування пацієнтів з аневризмами дистальних сегментів ПМА розроблені критерії до диференційованого застосування мікрохірургічних чи ендovasкулярних технологій лікування.

76.10.18.0880/0417U001003

Кучеренко Оксана Миколаївна. Прогнозування аномальних маткових кровотеч у дівчат пубертатного віку різних соматотипів: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 27.12.2016.

УДК 616-005.1-053.6.

204 с.: 54 табл., 77 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

Об'єкт – порушення оваріо-менструального циклу (ОМЦ) у дівчат пубертатного віку; мета – знизити рівень розвитку аномальних маткових кровотеч (АМК) у дівчат пубертатного віку різних соматотипів шляхом вивчення закономірностей динаміки змін сонографічних параметрів жіночих статевих органів та рівня статевих гормонів в залежності від особливостей їх будови та розмірів тіла та побудувати дискримінантні моделі для прогнозування порушень ОМЦ у дівчат з різними антропо-соматотипологічними ознаками; методи – загальноклінічні, ультразвукові, лабораторні, антропометричні, соматотипологічні, статистичні; результати – встановлено особливості рівня статевих гормонів і сонографічних параметрів матки та яєчників у різні фази ОМЦ у дівчат пубертатного віку з АМК в залежності від антропо-соматотипологічних особливостей організму; доведено, що існує чіткий зв'язок між виникненням АМК із конституціональними особливостями організму у дівчат пубертатного віку; теоретично обґрунтовано та клінічно доведено доцільність проведення вимірювання конституціональних параметрів тіла у дівчат пубертатного віку із АМК з метою побудови дискримінантних моделей для визначення схильності до АМК; побудовані та впроваджені дискримінантні моделі, що дозволяють за допомогою антропометричних і соматотипологічних, гормональних та ультразвукових показників матки та яєчників прогнозувати можливість виникнення АМК для подальшої розробки індивідуальних схем лікування; галузь – медицина.

76.10.18.0881/0216U003862

Вивчення молекулярних механізмів рецепції та мутагенної дії низькоінтенсивного електромагнітного випромінювання надвисокочастотного діапазону: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Сидорик Євген Петрович. – ДР 0112U004719. УДК 542.2:53.082.9:550.837.3.

37 с.

Показано окисний механізм мутагенної дії низькоінтенсивного НВЧ випромінювання (900 МГц; 0,21-13,2 мВт/см²) на моделі раннього ембріогенезу Japanese quail, що засвідчується достовірним стійким зростанням швидкості генерування супероксидного радикалу та оксиду азоту, а також суттєвим, у 2-3 рази, збільшенням рівня 8-оксогуанозину в опромінених ембріональних клітинах. Також показано суттєве збільшення рівня окисного ушкодження ДНК у лабораторних щурів при дії на них низькоінтенсивного НВЧ випромінювання. Виявлено принципове значення цифрової модуляції випромінювання (GSM стандарт) для досягнення біологічних ефектів (немодульоване НВЧ випромінювання в аналогічних режимах не чинило достовірних біологічних ефектів). В модельних дослідженнях *in vitro* доведена причетність ферментів антиоксидантного захисту (каталази та супероксиддисмутази) до біологічних ефектів низькоінтенсивного НВЧ випромінювання.

76.10.18.0882/0216U003864

Особливості метаболізму аргініну та поліамінів в умовах впливу модуляторів їх обміну при пухлинному рості: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Залеток Софія Петрівна. – ДР 0112U004715. УДК 615.277.3:615.322.

179 с.

Вперше виявлено: більший, порівняно з індивідуальними інгібіторами аргінази та ферментів синтезу поліамінів (ПА), ефект гальмування росту експериментальних пухлин при поєднаному застосуванні інгібіторів; здатність альфадиформетил-орнітину (ДФМО) посилювати протипухлинний ефект метотрексату; потенціювання аргіназою або аргініндеіміназою цитостатичної дії ДФМО в культурі клітин; виявлено кореляцію між гальмуванням росту пухлин та підвищенням метилювання промоторів генів ферментів метаболізму ПА, зростанням активності РНК-аз, експресії iNOS та продукції оксидів азоту та зменшенням активності/експресії ОДК, вмісту ПА та експресії білків онкогенів bcl-xl і c-myc; встановлено можливість використання одночасного визначення активності ОДК і РНКаз в пухлинних клітинах для скринінгу протипухлинних засобів. Доведено перспективність поєднаного включення інгібіторів аргінази і ферментів синтезу ПА при розробці нових схем протипухлинної терапії.

76.10.18.0883/0216U003886

Протипухлинна фотодинамічна активність композитних фотосенсибілізаторів на основі плазмонно-резонансних наночастинок: Заклучний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Гамалія Микола Федорович. – ДР 0112U004714. УДК 616-006.04.616-08:527.34.

119 с.

Створено комплекси фотосенсибілізатора хлорину еб з наночастинами золота (НЧЗ) різних розмірно-геометричних характеристик. У дослідях на культурах малигнізованих клітин встановлено, що комплексування хлорину еб з НЧЗ призводить до підвищення фотодинамічної актив-

ності цього фотосенсибілізатора. Для наноконкомпозиту, який містить НЧЗ, стабілізовані декстран-поліакриламідним співполімером (Д-ПАА), підвищення досягає двох разів. Фотодинамічна терапія мишей з карциномою Льюїса показала, що при застосуванні композитів із нанопризмами золота або із НЧЗ, стабілізованими Д-ПАА, гальмування пухлинного росту на 50-60% перевищувало цей показник для вільного хлорину еб. На підставі проведених досліджень, наноконкомпозитний фотосенсибілізатор, отриманий з хлорину еб і НЧЗ, стабілізованих Д-ПАА, рекомендовано до розширеного вивчення згідно протоколу доклінічних випробувань.

76.10.18.0884/0216U003888

Фундаментальні засади та розробка підходів до підвищення активності та диференційованого застосування протипухлинних вакцин при мінімальній залишковій пухлинній хворобі: Заклучний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Потебня Григорій Платонович. – ДР 0112U004718. УДК 616-006.04.615.371:616-085.

153 с.

Вивчено імунологічні ефекти, викликані комплексним застосуванням протипухлинних вакцин, аміксіну та ентеросорбентів, при мінімальній залишковій пухлинній хворобі у мишей С57В1. Антиметастатична ефективність залежить від типу модельної пухлини, схеми введення препаратів. Аутовакцина найбільш ефективна при комплексному застосуванні з аміксіном та ЕС. Онкофетальна ксеногенна протипухлинна вакцина – в монорежимі (меланома В-16) або в комбінації з аміксіном (КЛЛ). Отримані результати зумовлені активністю ефекторів клітинної ланки імунітету. Повноцінне функціонування останніх забезпечується превалюванням вмісту в сироватці крові цитокінів Тх1 (ІФН-?) над Тх2 типу (ІЛ-4 та ІЛ-10). Рекомендовано здійснювати моніторинг вакцинотерапії шляхом визначення в сироватці крові рівнів ІФН, ІЛ-4 та їх співвідношення для оцінки спрямованості протипухлинних реакцій.

76.10.18.0885/0216U003889

Дослідження впливу бета-дефенсина-2 на процес диференціювання пухлинних клітин людини: Заклучний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Погрібний Петро Васильович. – ДР 0112U004717. УДК 616-006:578.385.5:577.112.083.

58 с.

Досліджено вплив рекомбінантного бета-дефенсину-2 людини (рек-hBD-2) на цитологічні характеристики, біологічні властивості та показники злочисності пухлинних клітин людини на моделі *in cellulo*. Було встановлено, що в наномольному діапазоні концентрацій, близькому до фізіологічних, цей дефенсин у концентраційно-залежний спосіб здійснює супресувальний вплив на проліферацію та життєздатність пухлинних клітин незалежно від їх гістогенезу шляхом зупинки клітинного циклу у точці звороту G1/S, дефосфорилування білка ретинобластоми pRb та пригнічення експресії цикліну D1, цикліну E, CDK4 та протоонкогену B-Raf. При дії наномольних концентрацій рек-hBD-2 колонієформуюча активність пухлинних клітин людини у напіврізкому середовищі та їх міграційна активність значно знижуються. Встановлено, що hBD-2 може регулювати рівновагу між процесами епітеліально-мезенхімального (ЕМП) та мезенхімально-епітеліального (МЕП) переходів та зсувати її в той чи інший бік залежно від типу клітинної лінії шляхом впливу на експресію маркерів ЕМП віментину та Е-кадгерину, але при цьому характер впливу бета-дефенсину-2 на рівновагу ЕМП-МЕП може залежати від спектру експе-

сії інших індукцибельних бета-дефенсинів людини в культивованих пухлинних клітинах. Отримані дані свідчать про залучення hVD-2 до механізмів регуляції диференціювання пухлинних клітин.

76.10.18.0886/0216U003914

Особливості перебігу туберкульозу та вірусних гепатитів на тлі ВІЛ-інфекції: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Петренко Василь Іванович, Голубовська Ольга Анатоліївна. – ДР 0113U000710. УДК 616.24-002.5+[616.36-002-022.7:578.891+[612.017.1:616-008.

112 с.

Відмічено загальну характеристику ВІЛ-інфекції, її клінічні стадії, вибір препаратів та особливості лікування ВІЛ-інфікованих пацієнтів з активною формою туберкульозу і вірусними гепатитами В і С. У ВІЛ-інфікованих осіб та хворих на СНІД і туберкульоз проаналізований перебіг туберкульозу. Дана оцінка ефективності лікування туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та не ВІЛ-інфікованих. Встановлені особливості перебігу туберкульозу у хворих на ВІЛ-інфекцію, гепатити В і С. Визначена найбільш ефективна схема лікування туберкульозу у хворих на ВІЛ-інфекцію та гепатит В і С.

76.10.18.0887/0216U003925

Дослідження механізмів інгібування росту та метастазування злоякісних пухлин деякими модифікаторами енергетичного метаболізму: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Соляник Галина Іванівна. – ДР 0112U004720. УДК 57.085.23,577.121.9,615.277.3,616-006.699.

85 с.

Виявлено, що дихлорацетат натрію (ДХА) в широкому діапазоні концентрацій не стимулює в пухлинних клітинах продукцію активних форм кисню і не індукує їх апоптогенну загибель, а протипухлинна дія реалізується за рахунок його цитостатичної, а не цитотоксичної активності. Доведено, що ефективність протипухлинної дії ДХА та 2-дезоксид-глюкози суттєво залежить від режиму введення агентів і зростає при довготривалому метронормному їх введенні. На фоні слабого впливу на первинну пухлину двох варіантів карциноми легені Льюїс ДХА проявляє значний антиметастатичний ефект. Встановлено, що протипухлинна дія ДХА прямо корелює зі здатністю цього агенту стимулювати цитотоксичну функцію пухлино-асоційованих макрофагів опосередковано через збільшення продукції ними активних форм кисню.

76.10.18.0888/0216U003927

Дослідження ролі NO-опосередкованих реакцій в реалізації дії екзогенного оксиду азоту та іонізуючого випромінювання при рості та метастазуванні пухлин: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Михайленко Віктор Михайлович. – ДР 0112U004716. УДК 006.615.277.4661.98,537.531,542.958.2,577.113.4,577.112.34,616.006,576.385.5,57.02.021,615.277.3.

150 с.

Вперше експериментально доведено вплив поширених канцерогенонебезпечних чинників навколишнього середовища - оксидів азоту та іонізуючого випромінювання на ріст та метастазування пухлин. Тривала дія оксидів азоту супроводжувалась активацією росту та метастазування карциноми легені Льюїс із зниженням терміну виживаності тварин, особливо, за поєднаної дії факторів. Спостерігались порушення

вільнорадикального гомеостазу, розбалансування ферментів антиоксидного захисту, накопичення пошкоджень ДНК та інгібування системи репарації, що свідчить про підвищення канцерогенного ризику. Вперше показано роль комутагенної посилені індукованої екзогенними факторами хромосомної нестабільності немалігнізованих клітин онкологічних хворих. Запропоновано метод комплексної оцінки реалізації генотоксичних ефектів цих чинників з метою прогнозу віддалених негативних наслідків, зокрема, підвищення канцерогенного ризику

76.10.18.0889/0216U003935

Роль металовмісних протеїнів у пухлинному рості і можливості їх використання в якості позапухлинних маркерів чутливості до протипухлинних препаратів: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Чехун Василь Федорович. – ДР 0112U004721. УДК 616-006.04:616.153.96:616-08.

115 с.

В експериментах *in vivo* доведено, що формування резистентного до доксорубіцину фенотипу карциносаркоми Уокер-256 характеризується змінами показників металовмісних протеїнів: феритину (Фр), трансферину (Тр), церулоплазміну (ЦП), металотеонеїну (МТ-1), желатиназу як у сироватці крові, так і пухлині, що пов'язано з порушенням енергетичного та оксидантно-антиоксидантного балансу. Під впливом доксорубіцину в резистентних пухлинах відбувається зниження їх чутливості за рахунок активації певних складових дезінтоксикаційної системи, до складу якої входять досліджені протеїни. У хворих на РМЗ показано високий ступінь зв'язків між експресією у пухлинних клітинах Тр, Фр, гепсидину, ЦП із молекулярним фенотипом новоутворень та вмістом цих протеїнів у сироватці крові з клініко-патологічними характеристиками пацієнток. Отримані дані можуть слугувати позапухлинними маркерами чутливості пухлин до хіміотерапії та прогнозу захворювання

76.10.18.0890/0216U005315

Визначити можливу роль спеціальних методів лікування першої пухлини у появі других раків: Заключний звіт /Державна установа "Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України"; Керівник Васильєв Л.Я. – ДР 0113U000050. УДК 616-006:51-37.

93 с.

Об'єкт дослідження: ризик розвитку других і пізніх метастатичних пухлин, масив формалізованих даних 570 історій хвороби пацієнтів з мультинозологічною онкопатологією. Мета дослідження: оцінити можливий вплив протипухлинних методів лікування на появу других пухлин для удосконалення заходів із диспансеризації й моніторингу онкологічних хворих. Методи дослідження та апаратура: персональний комп'ютер, методи параметричної та непараметричної статистики, багатовимірний статистичний аналіз, технологія пошуку прихованих знань, актуаріальні розрахунки. Теоретичні і практичні результати: визначено, що проведення променевого та хіміолікування у максимальному обсязі має статистично значимий позитивний вплив на віддалені наслідки лікування. Доведено, що статистично значуща більшість пацієнтів без негативних онкологічних наслідків отримали курс неoad'ювантної хіміотерапії, у цих хворих спостерігалися більш тяжкі ураження системи крові. Встановлено, що використання протипухлинних антибіотиків знижувало ймовірність виникнення других пухлин майже в півтора рази, а їх дію підсилювали препарати платини. Визначено, що ризик появи других раків при хіміолікуванні без платини становить 0,58, без протипухлинних антибіо-

тиків - 1,16, без обох груп препаратів - 1,88. Доведено, що при променевому лікуванні пацієнти без негативних онкологічних наслідків у майбутньому отримали в 2,6 рази більшу сумарну поглинену дозу, ніж пацієнти, у яких у майбутньому виникли другі пухлини. Визначено, що два курси променевої терапії більшою мірою запобігали утворенню других пухлин у майбутньому, ніж один курс; нозологічна форма другої пухлини не залежить від виду першої пухлини, а лише відтворює загальну нозологічну структуру захворюваності на злоякісні новоутвори. Новизна: вперше надано оцінку можливого впливу протипухлинних методів лікування на появу других пухлин, встановлено, що променева та хіміолікування онкологічних пацієнтів не є чинником появи других пухлин. Вперше висунуто гіпотезу про незалежність форми другого раку від нозології першого раку. Ефективність впровадження: оптимізація методів диспансеризації, лікування та моніторингу онкологічних хворих. Галузь використання: онкологія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.10.18.0891/0216U005316

Порівняльний аналіз динаміки цитогенетичних ефектів у онкологічних хворих під час променевої гамма-терапії ^{60}Co на апараті РОКУС та мегавольтної фотонної терапії на лінійному прискорювачі: Заключний звіт /Державна установа "Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України"; Керівник Мазник Н.О. – ДР 0113U000049. УДК 615.849:575.224.23.

142 с.

Об'єкт дослідження: цитогенетичні ефекти *in vivo* та *in vitro* в клітинах культури лімфоцитів крові онкологічних хворих при проведенні променевої терапії на апараті РОКУС-АМ та лінійному прискорювачі. Мета дослідження: оцінити ступінь прояву цитогенетичних ефектів в лімфоцитах крові онкологічних хворих при променевому лікуванні в залежності від енергії опромінення, локалізації пухлини та дозового навантаження для удосконалення біодозиметрії у променевої терапії. Методи дослідження і апаратура: цитогенетичний аналіз культури лімфоцитів крові людини, статистичні методи обробки даних, мікроскопи Axioskop, Micros MC300X та мікроскопи лінійки Olympus. Теоретичні і практичні результати: встановлено відмінності в характері накопичення аберацій хромосомного і хроматидного типів в групах хворих в залежності від локалізації пухлини та типу опромінення. Показано наявність зростання рівня аберацій хромосомного типу від початку до закінчення курсу лікування в усіх групах хворих, темпи росту були різними в залежності від локалізації пухлин. Встановлено дозозалежний характер накопичення хромосомних обмінів при тестовому опроміненні лімфоцитів пацієнтів. За даними *in vivo* та *in vitro* показано відсутність більш генотоксичного впливу на лімфоцити пацієнтів при опроміненні на лінійному прискорювачі у порівнянні з апаратом Рокус-АМ. Новизна: вперше в межах одного дослідження було визначено особливості виходу та спектру цитогенетичних пошкоджень у лімфоцитах хворих з раком тіла матки, раком легень, пухлинами голови та шиї до та під час променевої терапії на апараті РОКУС-АМ та лінійному прискорювачі. Ефективність впровадження: впровадження розробленого підходу до методології цитогенетичного обстеження підвищить ефективність своєчасного виявлення радіаційних інцидентів у променевої терапії. Галузь використання: радіобіологія, променева терапія, біологічна дозиметрія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.10.18.0892/0216U005318

Наукометричні дослідження проблеми діагностики метастазів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України"; Керівник Артамонова Н.О. – ДР 0114U005025. УДК 61:001+002+347.77.

107 с.

Об'єкт дослідження: сучасний стан та тенденції розвитку проблеми діагностики метастазів різних локалізацій. Мета роботи: наукометрична оцінка патентно-інформаційних ресурсів з питань діагностики метастазів для виявлення перспектив їх розвитку з подальшим створенням підґрунтя для планування прикладних клінічних досліджень. Методи дослідження та апаратура: наукометричні, бібліометричні, інформаційна аналітика, пошук інформації в інтернеті, реферування, статистична обробка, переклад. Теоретичні та практичні результати: оцінено документопотік патентної інформації стосовно стану проблеми діагностики онкологічних захворювань, отримано характеристику патентування по країнах, заявниках, винахідниках, міжнародною патентною класифікацією тощо. Визначено перелік з 17 перспективних напрямків розвитку досліджень щодо діагностики процесів метастазування. Оцінено тенденції розвитку проблеми діагностики метастазів. Новизна: вперше проведено комплексний аналіз сучасного стану наукових досліджень щодо діагностики метастазування за даними бібліометричної обробки інформаційного масиву публікацій, визначено розподіл публікацій за країнами, журналами, напрямками, базами даних, науковими установами щодо питань діагностики метастазів лімфовузлів, раку грудної залози, раку легень та раку щитоподібної залози. Ефективність впровадження: немає. Галузь застосування: медицина, онкологія, наукометрія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.10.18.0893/0216U005338

Дослідження механізмів формування хеморезистентності гліальних пухлин і розробка підходів їхньої комплексної терапії: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Дмитренко Володимир Володимирович. – ДР 0115U005604. УДК 616-006.48.

52 с.

Метою проекту було розробка нових підходів до комплексної терапії, спрямованої на множинні мішені в злоякісних пухлинах головного мозку людини, зокрема, потенційні онкобліки - хітіназа-3-подібний білок 1 (CHI3L1) і підтримуючий мініхромосоми білок 7 (MCM7), а також з'ясування змін каріотипу і фенотипу клітинної лінії гліобластоми при ормуванні резистентності до клінічного препарату темозоломід. У ході виконання проекту планувалося створення комбінації нових протипухлинних сполук і загальнозживаних протипухлинних клінічних хіміопрепаратів, що сприяють розвитку терапевтичних режимів з підвищеною ефективністю та низькою токсичністю для лікування гліом. Крім того, вивчені наслідки розвитку резистентності до темозоломід у культурі клітин гліобластоми на рівні генотипу і фенотипу. Проведено дослідження цитотоксичної активності ряду пептидних і непептидних антагоністів брадикініну нового покоління з використанням різних типів злоякісних клітин. Визначено найбільш активні сполуки. Проаналізовано вплив комбінацій антагоністів брадикініну з темозоломідом на життєздатність клітин гліоми людини. При комбінуванні з антагоністами брадикініну вдалося досягти суттєвого підвищення ефективності темозоломід в концентраціях, значно менших, ніж застосовуються в клініці. Це має зменшити в кілька разів кількість темозоломід під час лікування

ня пацієнта, що дозволить знизити його токсичний вплив і вартість терапії. Для аналізу впливу інгібування продукції гліома-асоційованого онкобелка CN3L1 за допомогою коротких антисенсових олігонуклеотидів на злаякісний фенотип клітин HeLa, створені клітини HeLa_CN3L, які стабільно продукують CN3L1. Отримані два резистентних до темозоломідом варіанти лінії гліобластоми людини U251. Показано, що тривала обробка пухлинних клітин цим препаратом призводить до суттєвих змін в каріотипі, генетичної гетерогенності і фенотипі. Опосередкований терапією стрес може сприяти еволюції пухлини шляхом селективного генетичних варіацій, а також шляхом створюючи нові варіації шляхом посилення рівня хромосомної нестабільності.

76.10.18.0894/0216U005400

Дослідити структурно-функціональні зміни у хребтових рухових сегментах після стабілізації ригідними та динамічними імплантатами у разі поперекового остеохондрозу:

Заключний звіт /ДУ "Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка Академії медичних наук України"; Керівник Радченко Володимир Олександрович. – ДР 0113U002239. УДК 616.711.6-018.3-089.843.

116 с.

Об'єкт дослідження - дегенерація міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта. Мета роботи - дослідження патогенетичних особливостей у хребтових рухових сегментах при різноманітних структурно-функціональних змінах у поперековому відділі хребта в експериментальних тварин при стабілізації динамічними та ригідними імплантатами. Методи дослідження - клінічні, рентгенологічні та рентгенометричні, магнітно-резонансна та комп'ютерна томографія, біохімічні, гістологічні, біомеханічні, статистичні. Розроблено та опрацьовано експериментальну модель дегенерації міжхребцевого диска поперекового відділу хребта в експериментальних тварин. Розроблено та опрацьовано спосіб стабілізації хребтових рухових сегментів ригідними та динамічними імплантатами у разі поперекового остеохондрозу в експериментальних тварин, який дає можливість з високою точністю відтворити умови та зміни, що мають місце при хірургічному лікуванні поперекового остеохондрозу у людини. Експериментальні біомеханічні дослідження показали, що хірургічне лікування за допомогою ригідних та динамічних імплантатів по-різному впливає на функціональні властивості хребтових рухових сегментів (ХРС) поперекового відділу хребта. Встановлено особливості гістологічних змін у тканинах міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта після експериментального моделювання дегенеративних змін у хребтових рухових сегментах у кролів. Вивчено особливості гістологічних змін у тканинах міжхребцевих дисків у разі поперекового остеохондрозу після стабілізації ригідними та динамічними імплантатами у кролів.

76.10.18.0895/0216U005401

Вивчити структурно-функціональні зміни паравертебральних м'язів при дегенеративних захворюваннях поперекового відділу хребта:

Заключний звіт /ДУ "Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка Академії медичних наук України"; Керівник Радченко Володимир Олександрович. – ДР 0113U002240. УДК 616.711.11-089.43:616.7-57.002.1[611.08].

142 с.

Об'єкт дослідження - паравертебральні м'язи поперекового відділу хребта. Мета роботи - дослідити структурно-функціональні зміни паравертебральних м'язів при дегенеративних захворюваннях поперекового відділу хребта та вивчити вплив цих змін на результати хірургічного лі-

кування. Методи дослідження - клінічні, рентгенологічні, комп'ютерно-томографічні, ЕМГ, вимірювання сили м'язів, експериментальні, гістологічні, статистичні. За допомогою розробленої комп'ютерної програми встановлено, що з віком відбувається зменшення м'язової тканини на фоні збільшення сполучної та жирової в усіх досліджених групах. На підставі аналізу комп'ютерних томограм встановлено вірогідне збільшення в паравертебральних м'язах вмісту жирової тканини у хворих з діагнозами грижа міжхребцевого диска, спондилолітез та стеноз хребтового каналу порівняно з контрольною групою. Найвираженіші зміни в паравертебральних м'язах порівняно зі здоровими визначено в пацієнтів зі спондилолітезом. У результаті аналізу створеного алгоритму прогнозування результатів хірургічного лікування виявлено, що основним показником, який визначає незадовільний результат хірургічного лікування, є загальний вміст жиру понад 14,5 %.

76.10.18.0896/0216U005402

Визначити маркери метаболічних порушень у хворих на остеоартроз великих суглобів до та після ендопротезування та дослідити їх динаміку в умовах відновного лікування:

Заключний звіт /ДУ "Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка Академії медичних наук України"; Керівник Філіпенко Володимир Акимович. – ДР 0113U002241. УДК 616.72 - 007.17 - 018.2: 612.115.

143 с.

Визначені біохімічні та імунологічні маркери порушень метаболізму у хворих на остеоартроз кульшового та колінного суглобів до та після їх ендопротезування. Досліджена кінетика цих показників у найближчому та віддаленому післяопераційному періоді. Визначено їх прогностичне значення для перебігу післяопераційного періоду і запобігання розвиненню гіперкоагуляційних станів та інших ускладнень

76.10.18.0897/0216U005403

Вивчити стан і медико-організаційні аспекти реабілітації дітей-інвалідів з патологією хребта:

Заключний звіт /ДУ "Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка Академії медичних наук України"; Керівник Корольков Олександр Іванович. – ДР 0113U002242. УДК 616.711-053.3-036.865-036.82.

161 с.

Об'єкт дослідження - інвалідність внаслідок патології хребта у дітей. Мета роботи - розробити комплекс науково обґрунтованих медико-організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності медичної реабілітації та зниження показників інвалідності у дітей внаслідок травм і захворювань хребта. Методи дослідження - клініко-рентгенологічне обстеження, електроміографія, анкетування, статистичний метод. Теоретичні та практичні результати: одержано нові знання про стан і структуру інвалідності внаслідок патології хребта серед дитячого населення; висвітлено стан та якість лікувально-профілактичної допомоги дітям з патологією хребта, у т. ч. дітям-інвалідам, в умовах сучасної системи організації медичної допомоги в Україні; вперше з урахуванням Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я проаналізовано критерії обмеження життєдіяльності внаслідок вертебральної патології у пацієнтів дитячого віку; розроблено та впроваджено у медичну практику дитячих поліклінік схему комплексної оцінки анатомо-функціональних порушень та обмеження життєдіяльності, пов'язаних з патологією хребта, у дітей, яка дозволяє забезпечити об'єктивність кінцевого висновку під час проведення медико-соціальної експертизи, порівнянні результатів і визначенні ефективності лікування та медичної реабілітації; сформульовано основні прин-

цпи з організації заходів з попередження інвалідності внаслідок травм і захворювань хребта та зниження її показників серед дитячого населення; розроблено комплекс науково обґрунтованих медико-організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності медичної реабілітації, запобігання та зниження тяжкості інвалідності внаслідок травм і захворювань хребта у дітей, впровадження якого у практику роботи обласних та міських управлінь охорони здоров'я, дитячих лікувально-профілактичних установ дасть змогу одержати помітний соціальний і економічний ефект. Галузь використання: травматологія та ортопедія, організація охорони здоров'я.

76.10.18.0898/0216U005404

Програма соціально-гігієнічного моніторингу стану здоров'я та профілактики патології стоп у молоді:

Заключний звіт /ДУ "Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка Академії медичних наук України"; Керівник Корж Микола Олексійович. – ДР 0114U003021. УДК 617.586:616-084-053.81.

112 с.

Об'єкт дослідження - системи скринінгу, патологія стоп, антропометричні дані розвитку стоп в залежності від вікових та статевих особливостей молоді. Мета роботи - розробити систему соціально-гігієнічного моніторингу стану здоров'я та профілактики патології стоп у молоді. Методи дослідження - клініко-рентгенологічне обстеження, анкетування, біомеханічні, електроміографічні, статистичні, математичний. На основі аналізу анкетування осіб молодого віку (1650 здорових та 150 - хворих на інвалідизуючі захворювання опорно-рухового апарату та захворювання нервової системи), виявлено відсотки суб'єктивного оцінювання стану стоп (чудове, хороше, задовільне, погане, дуже погане) у молоді без та з інвалідизуючою патологією опорно-рухової та неврологічної системи. У відібраній когортній групі (460 осіб) проведено поглиблене дослідження антропометричних даних стоп молоді в залежності від вікових та статевих особливостей. Впроваджена електронна база даних осіб молодого віку - здорових та з патологією стоп, яка дозволяє в автоматичному режимі швидко обробляти різноманітні дані, отримувати статистичні дані про динаміку показників розвитку стоп та розробляти комплекс лікувальних та профілактичних заходів щодо покращення стану стоп у молоді. Розроблено спосіб комплексної оцінки анатомо-функціональних порушень стоп та впроваджено систему скринінгу стану здоров'я та патології стоп у молоді, що дозволяє у перспективі досягти якісно нового рівня профілактики і профілактичного лікування їх патології та покращання соціальної адаптованості молоді, зниження показників інвалідності.

76.10.18.0899/0216U005426

Вивчити роль уражень печінки в механізмах формування психічних та поведінкових розладів при алкогольній хворобі:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Мінко О. І., Лінський І.В., – ДР 0113U001285. УДК 616.89-008.441.13:616.43/45.

105 с.

Об'єкти дослідження - механізми та роль уражень печінки у формуванні психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання алкоголю. Мета роботи-розробка підходів до терапії хворих на алкогольну залежність на основі досліджень ролі уражень печінки в механізмах формування психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання алкоголю. Результати: розроблено та відпрацьовано методологію і технологію неінвазивної діагностики та диференціальної діагностики алкогольних уражень печінки з використанням

еластографії. Виявлено загальні та специфічні психічні та поведінкові розлади, та їх достовірні кореляційні зв'язки у хворих на алкогольну хворобу з ознаками ураження печінки за результатами комплексного ультразвукового, біохімічного обстеження та патопсихологічного дослідження. Запропоновано використання вивчення вмісту аміаку в динаміці для оцінки динаміки лікування алкогольного ураження печінки. Доведено доцільність використання адеметионіну у якості не тільки гепатопротектора, а і коректора афективних розладів на фоні як повної абстиненції, так і редукції вживання алкоголю.

76.10.18.0900/0216U005427

Дослідити механізми сприйняття підпорогових аудіовізуальних стимулів (типу "25 кадр") в процесі психодіагностики та психокорекції для попередження суїцидальної активності хворих з афективними розладами:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Лінський І.В. – ДР 0113U001287. УДК 616.895-008.441.44-084-08:001.8.

102 с.

Мета: розробити підходи до попередження суїцидальною активності у хворих з афективними розладами на основі дослідження механізмів сприйняття підпорогових аудіовізуальних стимулів, що використовуються в методиках сублімінальної (підсвідомої) психодіагностики та психокорекції. Методи дослідження: Розроблено методологію попередження суїцидальної активності у хворих з афективними розладами на основі дослідження механізмів сприйняття підпорогових аудіовізуальних стимулів, що використовуються в методиках сублімінальної (підсвідомої) психодіагностики та психокорекції. Розроблено програмно-апаратний комплекс (на основі персонального комп'ютеру) для визначення порогів сприйняття візуальних стимулів у хворих на афективні розлади та практично здорових осіб. Отримані результати можуть служити підґрунтям для подальшого вивчення механізмів та закономірностей функціонування неусвідомлюваних процесів.

76.10.18.0901/0216U005428

Вивчити структурно-функціональні зміни головного мозку у хворих з "німими" інфарктами та розробити критерії прогнозу і методи вторинної профілактики:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Сухоруков В.І., Міщенко Т.С. – ДР 0113U001291. УДК 616.831-005.1-037-084.

196 с.

Об'єкти дослідження - 101 хворий з "німими" інфарктами мозку (НІМ). Мета дослідження: вивчення структурно-функціональних змін головного мозку у хворих з НІМ, виділення факторів ризику їх розвитку, критеріїв прогнозу перебігу, а також розробка лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання розвитку симптомного мозкового інсульту і деменції у цих хворих. Методи дослідження: клінічний, психодіагностичний, електрофізіологічний, біохімічний, комп'ютерна томографія (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ), статистичний. Динамічні клініко-неврологічні дослідження хворих з НІМ показали, що екстра пірамідні, пірамідні, мозочкові, псевдобульбарний синдроми, порушення акту ходи та когнітивні порушення різного ступеня вираженості залишаються основними клінічними синдромами. Співставлений аналіз клінічних даних з даними нейровізуалізації показав, що прогресування неврологічних синдромів та розвиток нових прямо залежить від об'єму ураження перивентрикулярної білої речовини та

появи нових НІМ. Дослідження показали, що ступінь прогресивності залежав від віку хворих, наявності декількох факторів серцево-судинного ризику та дотримання пацієнтами лікувально-профілактичних рекомендацій.

76.10.18.0902/0216U005429

Дослідити в експерименті нейробіологічні механізми і закономірності регенераторних властивостей мозкової тканини при ало- і ксеноімплантації мозкової тканини у поєднанні з гормезисом (фармакологічною інверсією) і розробити на цій основі нові підходи щодо корекції лікувального процесу:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Берченко О.Г. – ДР 0113U001286. УДК 616.831-089.843-092.9:612.393.

146 с.

Об'єкти дослідження - 347 лабораторних щурів. Мета - дослідження нейробіологічних ало- і ксеноімплантації за умов стимуляції механізму гормезису введенням над малих доз речовин шурам з експериментальним моделюванням структурної та функціональної патології мозку. Методи - нейрофізіологічні, нейроетіологічні, біохімічні, імунологічні, статистичні. Встановлено, що надмалі дози дофаміну, ангітіл до мозкоспецифічного білку S-100, природного фенолу куркуміну при їх низькому інтраназальному введенні шурам з ало- і ксеноімплантацією при структурній патології мозку активують за механізмами гормезису гормонально-медіаторні та імунні процеси адаптивної та репаративної регенерації функціональної системи мозку. Процеси пластичної регенерації в якості неспецифічних адаптивних відповідей організму відзначені на ранніх термінах трансплантації та дії речовин у над малих дозах. Репаративну регенерацію з відновленням рухової активності, мнестичних процесів, емоційних та сенсорних реакцій виявлено на пізніх термінах. Встановлені нейробіологічні механізми позитивних ефектів застосування над малих доз біологічно активних речовин та нейротрансплантації при структурній патології мозку є теоретичним обґрунтуванням нових підходів щодо регенеративної медицини.

76.10.18.0903/0216U005430

Вивчити механізми формування деменцій різного генезу: Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Міщенко Т.С. – ДР 0113U001288. УДК 616.899.9:001.8.

211 с.

Об'єкт дослідження - 256 хворих: 97 хворих з судиною деменцією (СД), 34 хворих з деменцією при хворобі Альцгеймера (ХА), 35 хворих з деменцією при хворобі Паркінсона (ХП), 90 хворих з когнітивними порушеннями при епілепсії (Е). Мета дослідження: вивчення факторів ризику, патогенетичних механізмів, особливостей клінічної картини, перебігу, структурних змін головного мозку, стану церебральної гемодинаміки, біохімічних чинників в динаміці при деменціях різного генезу. Методи дослідження: клінічні, ультразвукові, біохімічні, методи нейровізуалізації, статистичні. Вивчено фактори ризику розвитку СД, деменції при ХА, ХП та епілепсії. Визначені основні клініко-патогенетичні механізми формування цих деменцій, доповнені критерії їх діагностики, розроблено диференціально-діагностичні критерії деменцій різного генезу.

76.10.18.0904/0216U005431

Вивчити ендокринні механізми формування

алкогольної залежності: Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Мінко О.І. – ДР 0113U001290. УДК 616.89-008.441.13-008.447:616.36.

259 с.

Об'єкти дослідження - механізми формування алкогольної залежності, обтяженої наслідками перинатальної патології та ендокринними розладами. Мета роботи - дослідження ендокринних механізмів формування алкогольної залежності у підлітків із наслідками органічного ураження мозку. Методи дослідження - клініко-анамнестичний, клініко-психопатологічний, психодіагностичний, біохімічний, електрофізіологічний, антропометричний, та математичної статистики. Встановлено, що формування алкогольної залежності вже у підлітковому віці відбувається на тлі та при участі негативних наслідків раннього органічного ураження ЦНС, фізіологічного пубертатного підвищення рівня чоловічого статевого гормону (тестостерону), а також відповідного стресорного гормону - кортизолу, що створює біологічне підґрунтя для розвитку стану "напруженої адаптації" і обумовлює виникнення інтересу до вживання алкоголю. Разом з цим, рівні тестостерону у крові підлітків не досягають нормальних вікових значень, що відповідає за низький темп та аномальність процесу сомато-статевого дозрівання, тобто за дизонтогенез. Хронічна алкогольна інтоксикація зменшує рівні тестостерону і кортизолу, і відповідно, виразність стрес-реакції, що і створює біологічний тестостерон-кортизоловий механізм фіксації стану залежності від алкоголю.

76.10.18.0905/0216U005432

Виявити закономірності формування та типологічні особливості комплайенсу у хворих на основні неврологічні і психічні розлади:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Шестопалова Л. Ф. – ДР 0113U001292. УДК 616.8-009:614.253:159.96.

188 с.

Об'єкти дослідження-комплаєнс хворих на неврологічні та психічні розлади. Мета роботи: створити концептуальну модель комплайенсу на підставі вивчення психологічних, клінічних та соціально-демографічних чинників, умов та закономірностей його формування. В результаті виконання роботи було розкрито зміст феномену комплайенсу пацієнтів, визначено його місце та роль в сучасному лікувальному процесі; здійснено його типологізацію. Виділено основні групи клінічних, соціально-демографічних та психологічних чинників і умов, значущих для становлення комплайенсу хворих. Виявлено механізми, етапи та закономірності його формування і функціонування. Створено комплекс нових психодіагностичних методик, спрямованих на оцінку різних характеристик комплайенсу пацієнтів. Розроблено та апробовано систему психоосвітніх і психокорекційних заходів для хворих на неврологічні та психічні розлади, спрямованих на оптимізацію їх комплайенсу. Створено структурно-функціональну модель комплайенсу пацієнтів, що містить 7 основних блоків: мотиваційний; блок моделі очікуваного результату; блок прийняття рішень; блок програми дій; операціональний блок; блок контролю; блок об'єктивних та суб'єктивних умов і чинників лікувального процесу.

76.10.18.0906/0216U005433

Вивчити клініко-психопатологічні особливості тривожних розладів різного походження (ендогенного, органічного та психогенного) та розробити диференційовані методи їх терапії: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут

неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Марута Н.О. – ДР 0113U001293. УДК 616.85-08.4:001.8.218 с.

Об'єкт дослідження - загалом було обстежено 233 хворих. Мета роботи - вивчення клініко-патопсихологічних та психопатологічних особливостей тривоги в структурі психічних розладів органічного, невротичного та ендогенного ґенезу для розробки критеріїв діагностики та алгоритму лікування. Результати НДР дозволили виявити особливості перебігу органічних, невротичних та ендогенних психічних розладів з симптомами тривоги, виділити провідні симптомокомплекси, особливості тривожного компоненту, мішені для терапевтичного впливу та розробити комплексну систему терапевтичного втручання.

76.10.18.0907/0216U005434

Вивчити в лонгітудинальному когортному дослідженні вплив спадкових та середовищних факторів на перебіг адиктивних розладів (тютюнопаління, алкоголізму, наркоманій, ігроманій тощо) та реабілітаційний потенціал хворих наркологічного профілю:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Лінський І.В., Мінко О. І. – ДР 0113U001294. УДК 616.89-068.441.13:613.84:001.8:612.6-03.

200 с.

Об'єкти дослідження-вплив спадкових та середовищних факторів на перебіг адиктивних розладів (тютюнопаління, алкоголізму, наркоманій, ігроманій тощо) та реабілітаційний потенціал хворих наркологічного профілю. Мета роботи - розробити нові підходи до лікування й реабілітації хворих наркологічного профілю на основі результатів лонгітудинального дослідження впливу спадкових і середовищних факторів на перебіг адиктивних розладів (тютюнопаління, алкоголізму, наркоманій, ігроманій і т.п.) Встановлено, що систематичні контакти з лікарем істотно знижують обстежених хворих рівень всіх наявних адикцій, а не тільки тієї що стала причиною звернення по медичну допомогу. Виявлено феномен адаптації родин зі схильністю до адиктивних розладів до токсичного впливу психоактивних речовин. Встановлено, що найбільш надійним індикатором реабілітаційного потенціалу хворих наркологічного профілю є сталість потреби у використанні ресурсів охорони здоров'я. Визначені маркери низького реабілітаційного потенціалу у хворих, залежних від різних психоактивних речовин, і на цій основі розроблені нові підходи щодо підвищення ефективності лікувально-реабілітаційних втручань.

76.10.18.0908/0216U005435

Вивчити нейрофізіологічні механізми і закономірності впливу гемодинамічних факторів та ендогенних нейротоксинів на розвиток неврологічної патології при гепатоцеребральній дегенерації:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України"; Керівник Волошина Н.П. – ДР 0113U001289. УДК 616.8-009:616.36-002:612.13.

220 с.

Мета роботи: вивчити особливості ураження головного мозку та розкрити роль гемодинамічних факторів та ендогенних нейротоксинів у патогенезі мозкових порушень у хворих на гепатоцеребральну дегенерацію. На підставі отриманих даних розробити соматоневрологічну концепцію цього захворювання. Методи дослідження: анамнестичний, клінічні, неврологічні, генеалогічні, біохімічні, імунофлюоресцентний, статистичні, психодіагностичний, магнітно-резонансна томографія (МРТ) головного мозку, денсито-

метричний, магнітно-резонансна (МР)-спектроскопія, оптичний сон-неспанья, вертеброневрологічний, ультразвукова діагностика (УЗД), антропометричні, електроенцефалографічні (ЕЕГ). Також, за результатами проведеного клініко-психопатологічного дослідження у хворих ГЦД були виявлені різні за структурою та ступеня вираженості порушення психічних функцій. Вивчаючи особливості порушень когнітивних функцій та емоційної сфери у хворих на ГЦД, було відзначено, що для цих хворих характерні різні за структурою ступеня вираженості порушення довільної регуляції, когнітивних функцій, перцептивно-гносцичної та емоційної сфери.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.10.18.0909/0416U003133

Паламар Аліна Олександрівна. Синтез і біологічна активність 4-тіозаміщених 5-формілімідазолів та їх похідних: Дис... к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 28.04.2016.

УДК 547.781:542.057+577.1.

170 с.: 31 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Дисертаційна робота присвячена пошуку нових біологічно активних речовин серед похідних 4-тіозаміщених 5-формілімідазолів. З цією метою розроблено препаративно зручні методи синтезу та одержано низку похідних [(5-форміл-1Н-імідазол-4-іл)тіо]алканкарбонових кислот. Проведено фармакологічний скринінг одержаних сполук та виявлено високий біологічний потенціал похідних [(імідазол-4-іл)тіо]оцтових(пропанових) кислот, які характеризуються значною антиоксидантною, протимікробною, протитуберкульозною та гіпоглікемічною активністю.

76.10.18.0910/0416U005001

Акрітїду Христина. Фармакогностичне дослідження люпину багатолістого: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 09.06.2016.

УДК 615.32:633.87:577.112.382/.383:543.645.3.

174 с.: 34 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Робота присвячена комплексному фармакогностичному вивченню БАР трави, насіння та коренів люпину багатолістого. У досліджуваних видах сировини встановлено наявність різних груп біологічно активних сполук: вуглеводів, амінокислот, органічних і гідроксикоричних кислот, кумаринів, флавоноїдів, ізофлавоноїдів, дубильних речовин і алкалоїдів. Визначено вміст макро- і мікроелементів, легких компонентів, амінокислот, органічних і жирних кислот, алкалоїдів, ізофлавоноїдів і дубильних речовин. Методом ВЕРХ в коренях люпину виявлено 10 речовин. Вперше з коренів люпину виділено і встановлено структуру 6 сполук: ферулова і хлорогенова кислоти, кумарин, апігенін, апігенін 7-О-D-глюкозид і геністеїн. Сухий екстракт коренів люпину має актопротекторну і анаболічну дію, а сухий екстракт насіння ? антимікробну дію. Розроблено проекти МКЯ на корені люпину і сухий екстракт коренів люпину багатолістого.

76.10.18.0911/0416U005002

Колісник Юлія Сергіївна. Фармакогностичне дослідження Capsella bursa pastoris (L.) Medik: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 10.06.2016.

УДК 615.3:615.244:615.273:582.683.2:547.56.

163 с.: 39 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 162 назви.

Робота присвячена комплексному фармакогностичному вивченню БАР трави грициків звичайних. На основі про-

ведених досліджень розроблено та стандартизовано густий екстракт трави грициків звичайних, для якого визначено кровоспинну, протизапальну, мембраностабілізуювальну та гепатопротекторну активність.

76.10.18.0912/0416U005003

Прискока Андрій Олегович. Експериментальне обґрунтування фармакологічних властивостей наночастинок срібла: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 17.06.2020.

УДК 615.015:546.57:541.182.024:612.08.

220 с.: 51 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

Дисертаційна робота присвячена експериментальному обґрунтуванню доцільності застосування наночастинок срібла як протимікробного засобу з метою лікування інфекційних захворювань, в тому числі викликаних антибіотикорезистентними мікроорганізмами. Визначені токсикологічні властивості наночастинок срібла, встановлено, що вони не є генотоксичними *in vitro* та *in vivo* та мутагенними. Встановлені особливості гострої токсичності наночастинок срібла при різних способах уведення, а також вплив на окремі біохімічні показники сироватки крові та параметри діяльності серця та гемодинаміки. Виявлено, що наночастинок срібла мають виразні протимікробні властивості *in vitro* та *in vivo*. Проведені дослідження засвідчують наявність у наночастинок срібла задовільного профілю безпеки та виразної протимікробної активності.

76.10.18.0913/0416U005004

Мозгова Олена Олександрівна. Вольтамперометричне визначення протимікробних препаратів на основі пероксидних сполук з використанням вуглесталового електроду: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 10.06.2016.

УДК 541.138: 54.061/.062: 543.253: 54-39: 541.459.

160 с.: 18 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Робота присвячена опрацюванню нових електрохімічних методик кількісного визначення протимікробних препаратів на основі пероксидних сполук, а саме гідроген пероксиду та його неорганічних і органічних похідних – калій гідрогенпероксомоносульфату, магній пероксимонифталату та надцетатної кислоти (сумісно у присутності гідроген пероксиду), які є активно діючими речовинами або АРІ протимікробних, антисептичних та дезінфекційних засобів, з використанням вуглесталового оберտального електроду як індикаторного методом зміннострумової вольтамперометрії в режимі квадратно-хвильової модуляції потенціалу, а також срібного і золотого оберտальних електродів методом диференціально-імпульсної вольтамперометрії.

76.10.18.0914/0416U005005

Гончаров Олександр Володимирович. Фармакогностичне дослідження видів роду Глуха кропива: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 615.32:582.949.27.

212 с.: 32 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

Робота присвячена комплексному фармакогностичному вивченню БАР трави видів роду Глуха кропива. В результаті експериментальних досліджень розроблені технологічні схеми одержання 3 субстанцій з сировини глухої кропиви білої та розроблено проект МКЯ на траву та екстракт "Ламісед", які проявляють антибактеріальну та седативну активність

76.10.18.0915/0416U005006

Єгорова Олена Олександрівна. Фармакологічне вивчення впливу поліфенольного препарату "Елгацин" на вікові зміни репродуктивної системи щурів самців: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 17.06.2016.

УДК 615.322:612.681:616-053.9:547.983.014.22.

177 с.: 26 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертаційна робота присвячена фармакологічному вивченню впливу поліфенольного препарату "Елгацин" на вікові зміни репродуктивної системи щурів самців. Встановлено, що таблетки "Елгацин" у дозі 12 мг/кг (1 мг/кг за субстанцією) в умовах фізіологічного старіння та за різних модельних патологій уповільнюють вікові зміни репродуктивної системи самців: підвищують фертильність та плодючість старіючих щурів, виявляють гонадотропну та простатопротекторну дію, підвищують андрогенну насиченість організму тварин. Визначено виражену лікувальну ефективність таблеток "Елгацин" на експериментальній моделі простатиту, викликаного прошиванням простати та гіпофункції сім'яників, модельованої серотоніном гідрохлоридом. Показано, що тривалість захисної дії таблеток "Елгацин" зберігається протягом двох місяців. Отже, враховуючи вищенаведене, оптимальним режимом застосування антиоксидантного засобу є одномісячні курси через кожні два місяці.

76.10.18.0916/0416U005007

Андріанов Костянтин Вадимович. 1.Порівняльне фармакогностичне вивчення поширених сортів м'яти перцевої: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 01.07.2016.

УДК 582. 929. 4:631. 526. 3:001.891.

135 с.: 21 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 146 назв.

Робота присвячена комплексному порівняльному фармакогностичному вивченню БАР трави м'яти перцевої сортів "Згадка" і "Чорнолиста". На основі проведених досліджень розроблені лікувальні засоби "Збір "Менкораль" та "Настойка "Менкораль", для яких доведено венотропна та антимікробна активність. Розроблені методики контролю якості на вищевказані лікарські засоби.

76.10.18.0917/0416U005008

Дзюбенко Сергій Петрович. Синтез, будова, фізико-хімічні та біологічні властивості похідних 4-гідрокси-1-метил-2,2-діоксо-1Н-2лямбда 6,1-бензотіазин-3-карбоксамідів, для яких доведено венотропна та антимікробна активність. Розроблені методики контролю якості на вищевказані лікарські засоби: Дис... к.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 09.06.2016.

УДК 54.057:615.212:542.951.1:547.831.7.

168 с.: 32 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Робота присвячена пошуку нових біологічно активних речовин в ряду 4-гідрокси-1-метил-2,2-діоксо-1Н-2лямбда 6,1-бензотіазин-3-карбоксамідів. Розроблено препаративний спосіб одержання метил-4-гідрокси-1-метил-2,2-діоксо-1Н-2лямбда 6,1-бензотіазин-3-карбоксилату, на основі якого запропоновано нову схему синтезу гетарил-, арил- та арилалкіламідів. Будова доведена елементним аналізом, спектрами ЯМР 1Н та 13С, мас-спектрами, а в окремих випадках рентгеноструктурним аналізом. Вивчена анальгетична активність усіх синтезованих речовин, а також діуретичні властивості анілідів, що дало змогу виявити цікаві структурно-біологічні закономірності та рекомендувати для подальшого дослідження 4-гідрокси-1-метил-N-(5-хлорпіридин-2-іл)-2,2-діоксо-1Н-2лямбда 6,1-бензотіазин-3-карбоксамід як перспективний анальгетик нового хімічного класу.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.10.18.0918/0216U005265

Науково обґрунтувати заходи формування мотивацій функціонального харчування дітей, які проживають на радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи територіях:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Матасар Ігнат Тимофійович. – ДР 0113U002331. УДК 613.2.053.2:316.662:504.054:613.648.

189 с.

Об'єкт дослідження - харчові раціони, харчовий статус, ступінь мотивації до функціонального харчування та до фізичної активності дітей середнього шкільного віку, які проживають на радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи територіях та у м. Києві. Мета роботи: розробити та впровадити заходи оптимізації харчування (в межах державного фінансування) дітей середнього шкільного віку, які проживають на радіоактивно забруднених територіях, з урахуванням сучасних досягнень нутріціології. Методи дослідження: медичне анкетування; клінічні; антропометричні; спектрально-динамічний; статистичні. За звітний період встановлені особливості харчування та дана гігієнічна оцінка якості харчування, харчового статусу, рівня функціонального резерву організму та ступеня мотивації до адекватної харчової поведінки, а також до фізичної активності дітей середнього шкільного віку, які постійно проживають на радіоактивно забруднених територіях та у м. Києві. Обстежено 3254 дитини (1625 хлопчиків та 1629 дівчаток). Проведена оцінка харчового статусу з визначенням рівня фізичного розвитку, визначені фенотипові ознаки вітамінної достатності. Встановлено, що якість харчування (недостатність енергетичної цінності раціону, незбалансованість між білками, жирами, вуглеводами, нестача есенціальних нутрієнтів каталітичної направленості) можуть свідчити про наявність білково-енергетичної недостатності. Виявлена позитивна динаміка показників функціонального стану м'язової сили рук у дітей віком 13 років смт Іванків та с. П.Борщагівка - сила м'язів правої та лівої кисті мала тенденцію до зростання. Показники фізичної підготовленості у хлопчиків та дівчаток 11-13 років у динаміці відповідав рівням навчальних досягнень як достатній і високий. Виявлена позитивна динаміка показників м'язової сили у дітей віком 13 років - сила м'язів правої кисті мала тенденцію до зростання в середньому на 14,5 % (сmt Іванків); на 17,7 % (с. П.Борщагівка); на 21,3 % (м. Київ), лівої кисті - на 14,3 %; на 24,7 %; на 19,7 % відповідно. Показники функціональних можливостей серцево-судинної системи дітей за індексом Руф'є показали, що високий та низький рівень індексу Руф'є мали діти смт Іванків - 39,4 та 40,5 %, вище середнього с. П.Борщагівка - 37,8 %, середній та нижче за середній м. Києва - 36,4 та 41,2 %. Розроблено шляхи оптимізації функціонального харчування з метою формування мотивації до фізичної активності дітей середнього шкільного віку.

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.10.18.0919/0417U000098

Маркіна Катерина Володимирівна. Застосування електросну та озонотерапії в комплексному відновлювальному лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця з коронарним синдромом Х:

Дис... к.мед.н. /Одеський національний медичний університет. – Захищена 22.12.2016.

УДК 616.12-005.4-06:616.132.2-008.64]-085.835/.847.

185 с.: 28 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 395 назв.

Розроблено нові підходи в лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця з коронарним синдромом Х, які засновані на застосуванні разом з медикаментозною терапією електросну та озонотерапії. Обстежено 138 хворих на ішемічну хворобу серця з коронарним синдромом Х з наявністю феномена вираженої звитості коронарної артерії та без нього, зі стабільною стенокардією I-II ФК. Встановлено, що електросон сприяє корекції ендотеліальної дисфункції, підвищує рівень ендотелій-залежної вазодилатації плечової артерії при збереженій ендотелій-незалежній вазодилатації, знижує індекс резистентності плечової артерії, підвищує антиангінальну та антиішемічну ефективність терапії, зменшує кількість та інтенсивність нападів стенокардії, стабілізує її перебіг, підвищує толерантність до фізичних навантажень, потужність навантаження та подвійний добуток, зменшує функціональний клас стенокардії, частоту серцевих аритмій, покращує задоволеність лікуванням та якість життя незалежно від наявності вираженої звитості коронарних артерій. Вплив електросну в комбінації з озонотерапією на ендотеліальну функцію за клінічною ефективністю аналогічний дії електросну, але в більшому ступені, ніж при застосуванні тільки електросну.

76.10.18.0920/0216U003994

Вивчення факторів ризику, етіопатогенетичних та клініко-діагностичних особливостей розвитку найпоширеніших захворювань у військовослужбовців в загально-лікарській практиці:

Заключний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Мороз Галина Зотівна. – ДР 0113U007020. УДК 616.1/4:355; 613.67; 356.33.

133 с.

Мета роботи - оптимізація профілактики і лікування найпоширеніших захворювань у військовослужбовців в загально-лікарській практиці. Низьке виконання вимог здорового способу життя, висока поширеність шкідливих звичок у військовослужбовців обумовлюють доцільність залучення лікарів до проведення просвітницьких та профілактичних заходів, зокрема надання допомоги особам, які бажають позбутися шкідливих звичок. Особливої уваги потребують військовослужбовці, які хворіють на артеріальну гіпертензію, негоспітальну пневмонію, кислотозалежні захворювання шлунково-кишкового тракту та асоційовані з Н. Pylori. інфекцією, хронічну хворобу нирок, цукровий діабет. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.10.18.0921/0417U001039

Зінчук Андрій Миколайович. Медико-соціальне обґрунтування оптимізації моделі раннього виявлення раку легенів серед населення:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 01.12.2016.

УДК 364.444:616.24-006.6-07.

251 с.: 28 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 343 назви.

Дисертація присвячена науковому обґрунтуванню та впровадженню оптимізованої моделі раннього виявлення раку легенів серед дорослого населення України. З'ясовано існуючі проблеми в стані здоров'я та якості життя пацієнтів із захворюванням на рак легенів, які мешкають у Харківському регіоні, виявлено високий рівень смертності від захворювання, а також проблеми в якості надання медичної допомоги. Значною проблемою є відсутність скоординованих та недосконалість існуючих заходів щодо виявлення захворювання на ранніх стадіях. Дані медико-соціального дослідження обумовили необхідність наукового обґрунтування

та оптимізації моделі раннього виявлення раку легенів серед дорослого населення, що базується на використанні нових функціонально-організаційних підходів до надання медичної допомоги, побудована на принципах комплексності та системності з використанням міжсекторального підходу. Визначені цілі оптимізованої моделі, суб'єктивно-об'єктивні відносини та стратегічні напрями діяльності. Обґрунтовано зміст та характер взаємодії елементів оптимізованої моделі та їх організаційно функціональне забезпечення, а також розроблено інформаційний механізм забезпечення та удосконалення моделі. Запропонована модель передбачає удосконалення взаємодії існуючих структур системи охорони здоров'я, закладів освіти, підприємств, служб соціального захисту, засобів масової інформації, громадських організацій, за рахунок функціонально-організаційних перебудов та запровадження якісно нових елементів, взаємодія яких забезпечить подовження тривалості життя дорослого населення та підвищення його якості за рахунок раннього виявлення захворювання.

76.10.18.0922/0417U001040

Безугла Ольга Радіонівна. Медико-соціальне обґрунтування удосконаленої моделі медичного обслуговування працівників залізничного транспорту: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 01.12.2016.

УДК 616-084: 656.2 -057.

222 с.: 25 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 166 назв.

Дисертація присвячена науковому обґрунтуванню, розробці та впровадженню удосконаленої моделі медичного обслуговування працівників залізничного транспорту за напрямками: фінансування системи охорони здоров'я, управління медичною допомогою, експертизи професійної придатності та забезпечення медичною допомогою. В ході дослідження встановлено, що такі важливі економічні події, як набуття профнепридатності та госпіталізація є достовірними наслідками тривалої захворюваності. Доведено, що сумарна тривалість випадків захворюваності із тимчасовою втратою працездатності (ЗТВП) 40 і більше днів в попередньому до визнання втрати профпридатності році обумовлює суттєвий приріст ризику набуття профнепридатності на 71% з $p=0,008$. Також встановлено, що наявність тривалої (40 і більше днів) ЗТВП залізничників достовірно ($p<0,0001$) збільшувала кратність госпіталізацій на 94,2%, тобто майже вдвічі. Обґрунтування удосконаленої моделі медичного обслуговування працівників залізничного транспорту проводилось саме з позицій зменшення тривалості ЗТВП та госпіталізацій. Ризик госпіталізації внаслідок впровадження удосконаленої моделі медичного обслуговування працівників залізничного транспорту в середньому зменшується на 38%, що забезпечувало в середньому додатково 3,7 місяців до наступної госпіталізації, що є підтвердженням більш ефективного медичного обслуговування вже з першого року започаткування експерименту. Комплексним дослідженням встановлено недосконалість існуючої системи медичного обслуговування працівників залізничного транспорту, при якій спостерігаються високі рівні втрати профпридатності (майже 40% до пенсійного віку), викривлена структура ЗТВП, коли більша частина випадків приходяться на стаціонарне лікування, відчутний брак фінансування із спотворенням попиту і пропозиції, приховування порушень здоров'я і низька довіра до медслужб Укрзалізниці, що потребувало наукового обґрунтування, розробки та впровадження удосконаленої моделі медичного обслуговування працівників залізничного транспорту, що довело медичну, соціальну і економічну ефективність.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.10.18.0923/0416U003894

Горбонос-Андропова Олена Русланівна. Структура та зміст фізичної підготовки спортсменів, які займаються водним туризмом на етапі попередньої базової підготовки: Дис... к.фіз.вих. /Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту. – Захищена 30.06.2016. УДК 796.011.3:796.57(043.5).

209 с.: 47 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Дисертація присвячена розробці структури та змісту фізичної підготовки спортсменів, які займаються водним туризмом на етапі попередньої базової підготовки з врахуванням видів підготовки, завдань етапів підготовчого періоду та їх спрямованості. Метою дослідження стало наукове обґрунтування структури та змісту фізичної підготовки спортсменів, які займаються водним туризмом на етапі попередньої базової підготовки для підвищення ефективності змагальної діяльності. Доведено, що використання в підготовчому періоді структури та змісту фізичної підготовки спортсменів, які займаються водним туризмом на етапі попередньої базової підготовки, з визначенням змісту та обсягу видів фізичної підготовки (загальної, спеціальної та допоміжної), які застосовуються залежно від мети, завдань та спрямованості етапів підготовчого періоду сприяло суттєвому покращенню рівня їх фізичної підготовленості та підвищенню ефективності змагальної діяльності.

77.10.18.0924/0416U003909

Мельник Михайло Григорович. Становлення та розвиток студентського спорту України в ХХІ столітті: Дис... к.фіз.вих. /Львівський державний університет фізичної культури. – Захищена 07.07.2016.

УДК 796.03(477)"XX".

231 с.: 8 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 273 назви.

Об'єкт ? соціальні практики студентського спорту; мета дослідження ? науково обґрунтувати перспективи розвитку студентського спорту України у ХХІ столітті на основі визначення структури, змісту та тенденцій його становлення; методи: теоретичний аналіз та узагальнення, аналіз документальних матеріалів, соціологічне опитування, метод експертного оцінювання, методи математичної статистики; новизна: уперше обґрунтовано сукупності перспективних напрямів короткострокового та довгострокового розвитку студентського спорту України у ХХІ столітті; уперше визначено структуру і зміст діяльності в студентському спорті України та обґрунтовано характерні відмінності системи підготовки студентів-спортсменів в умовах вишів України; уперше визначено тенденції становлення студентського спорту України у ХХІ столітті (на прикладі 2000?2015 рр.); результати: теоретичне та емпіричне обґрунтування системи студентського спорту України із урахуванням чинників соціально-економічного розвитку країни. Результати дослідження впроваджено у діяльність Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України, навчальний процес студентів Львівського державного університету фізичної культури за ОКР "бакалавр" та ОКР "спеціаліст".

77.10.18.0925/0416U003910

Рихлюк Сергій Павлович. Удосконалення підготовки юних гімнастів із врахуванням морфо-функціональних показників: Дис... к.фіз.вих. /Львівський державний університет фізичної культури. – Захищена 08.07.2016.

УДК 796.015.1.41:612.

194 с.: 31 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Об'єкт - система підготовки у спортивній гімнастиці; мета - удосконалення змісту підготовки гімнастів із урахуванням динаміки морфофункціональних показників на етапі попередньої базової підготовки; методи: аналіз та узагальнення наукових і методичних джерел, документальних матеріалів, педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент), методи отримання емпіричних даних дослідження, методи математичної статистики; новизна: уперше науково обґрунтовано способи корекції тренувальної програми підготовки гімнастів з урахуванням динаміки морфофункціональних показників, контроль технічної підготовленості юних гімнастів у змагальному періоді підготовки на етапі попередньої базової підготовки, удосконалено зміст тренувального процесу юних гімнастів з урахуванням річної динаміки показників їхньої фізичної та технічної підготовленості, набули подальшого розвитку відомості про чинники, що впливають на удосконалення спортивної майстерності та динаміку функціонального стану організму юних гімнастів під впливом фізичних навантажень; результати: в результаті проведених досліджень розроблено програму тренувань, яка стала базою для управління підготовкою юних гімнастів на етапі попередньої базової підготовки у вигляді навчально-тренувальних занять; галузь - фізичне виховання та спорт.

77.10.18.0926/0416U003911

Черненко Сергій Олександрович. Моделювання процесу навчання фізичних вправ школярів молодших класів: Дис... к.фіз.вих. /Львівський державний університет фізичної культури. – Захищена 07.07.2016.

УДК 796.015.52-053.5.

198 с.: 31 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

Об'єкт - процес фізичного виховання школярів молодшого шкільного віку; мета - на основі моделювання обґрунтувати закономірності процесу навчання рухових дій школярів молодших класів; методи: теоретичний аналіз та узагальнення наукової і методичної літератури; медико-біологічні методи; математичне моделювання; методи математичного планування експерименту (ПФЕ типу 2к); педагогічні (спостереження, тестування, експеримент) та методи математичної статистики; новизна: уперше встановлено, що в структурі рухової підготовленості школярів молодших класів провідну роль відіграє рівень навченості вправ, рівень розвитку координаційних і силових здібностей, розвиток рухових здібностей є ефективним, якщо вони стають компонентом засвоєних рухових навичок; уперше визначено режими виконання фізичних вправ у період навчання кидків м'яча, акробатичних вправ та гімнастичних опорних стрибків на уроках фізичної культури; результати: розроблено варіанти рухових режимів виконання вправ, спрямованих на ефективність навчання фізичних вправ школярів молодших класів; результати дослідження впроваджено у навчальний процес ЗОШ №4 і ЗОШ №35 м. Краматорська, а також у практику підготовки вчителів фізичної культури у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди; галузь - фізичне виховання та спорт.

77.10.18.0927/0216U001760

Теоретико-методичні засади оптимізації системи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів України: Заключний звіт /Житомирський національний агроєкологічний університет; Керівник Грибан Григорій Петрович. – ДР 0112U001618. УДК 796.011.

66 с.

Звіт про науково-дослідну роботу викладений на сторінках машинописного тексту і включає посилання на 153 літературне джерело. Ключові слова: фізичне виховання, фізична культура, фізкультурно-оздоровча діяльність, система, мотивація, потреби, інтереси, самостійна робота, фізичний розвиток. Мета дослідження: Мета дослідження полягає в розкритті концептуальних основ методичної системи фізичного виховання студентів аграріїв та розкритті шляхів побудови системи. Завдання дослідження: Завдання дослідження полягають у теоретичному обґрунтуванні та вивченні систематичного підходу у фізичному вихованні студентів. Предметом дослідження є структурування отриманої інформації, а об'єктом дослідження - навчальний процес з фізичного виховання студентів аграрних університетів. Резюме: Активізація навчального процесу з фізичного виховання студентів потребує створення сучасної методичної системи здатної розкрити закономірності навчальної діяльності, передбачити аналіз стану фізичного виховання у ВНЗ, надати методи, засоби і форми викладання, які мають співвідноситися з рівнем фізичного і психічного розвитку студентів.

77.29 Методичні основи видів спорту

77.10.18.0928/0416U003893

Бурла Артем Олександрович. Побудова тренувального процесу юних біатлоністів 14-16 років у річному макроциклі: Дис... к.фіз.вих. /Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту. – Захищена 30.06.2016.

УДК 796.922.093.642.015.22.

333 с.: 38 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Дисертаційну роботу присвячено вивченню проблеми побудови тренувального процесу юних біатлоністів у річному макроциклі на етапі попередньої базової підготовки. Розроблено структуру та зміст побудови тренувального процесу для юних біатлоністів 14-15 років (одноциклового макроциклу) та 15-16 років (двоциклового макроциклу) у річному циклі підготовки з урахуванням: раціонального співвідношення різних засобів тренувань і змагальної підготовки на різних етапах річного тренувального циклу; обсягу та співвідношення засобів загальної й спеціальної фізичної підготовки у мезо- та мікроциклах кожного з періодів макроциклу; обсягу тренувального навантаження у лижній, стрілецькій та комплексній підготовці на окремих етапах підготовчого та змагального періодів річного циклу підготовки; особливостей календаря змагань. Доведено, що використання експериментальної побудови тренувального процесу у річному макроциклі сприяло достовірному покращенню загальної й спеціальної фізичної підготовленості та підвищенню змагального результату юних біатлоністів 14-16 років на етапі попередньої базової підготовки.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.19 Воєнна наука

78.10.18.0929/0216U003949

Наукове обґрунтування медико-психологічних заходів, спрямованих на попередження та зниження рівня захворюваності на психічні розлади у військовослужбовців ЗС України на мирний час та особливий період: Заключний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Іванцова Галина Василівна. – ДР 0116U001296. УДК 355.415.6:616.89(477).

222 с.

Визначені психологічні закономірності формування психічних розладів у військовослужбовців ЗС України на принципі організації і проведення психогігієнічних і психопро-

філактичних заходів в умовах військової служби на мирний час та особливий період. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.10.18.0930/0216U003950

Обґрунтування переліку та складу аптечок, сумок та комплектів медичного майна для надання медичної допомоги: Заключний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Гульпа Вадим Серафимович. – ДР 0114U003507. УДК 355.687.615.4. 140 с.

Розроблено перелік та склад аптечок, сумок та комплектів медичного майна для надання медичної допомоги. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.25 Озброєння і Воєнна техніка

78.10.18.0931/0216U003829

Створення малогабаритного модуля неконтактного датчика перепони на оптико-електронному принципі: Заключний звіт /Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Наукова частина; Керівник Сантоній Володимир Іванович. – ДР 0115U003128. УДК 623.462. 84 с.

Наведені результати проведених досліджень та порівняльний аналіз наявних технічних рішень, викладених в патентах, опублікованих у відкритому друці, для створення малогабаритного модуля неконтактного датчика перепони на оптико-електронному принципі. Проведено аналіз технічних характеристик неконтактних датчиків, що випускаються в даний час промисловістю різних країн, за результатами матеріалів, опублікованих у відкритій пресі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.27 Збройні сили

78.10.18.0932/0216U005370

Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Бондарь Микола Іванович. – ДР 0114U003452. УДК 351.86;351.746.1. 420 с.

Обґрунтовано теоретико-методологічний базис системи забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання з метою визначення векторів її модернізації в умовах інноваційного розвитку економіки України. Визначено концептуальні засади формування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання та розроблено механізм його функціонування. Розроблено методику оцінювання економічної надійності контрагентів, використання якої уможливить здійснення багаторівневого системного моніторингу економічних взаємовідносин з суб'єктами ринку при забезпеченні стану безпеки підприємства. Сформувано системно-цільовий підхід до оцінювання стану економічної безпеки, який уможливить трьохвекторне оцінювання економічної безпеки суб'єктів господарювання. Удосконалено формат відкритої звітності підприємства в контексті інформаційного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання шляхом імплементації показників соціальної відповідальності в структуру фінансових показників. Обґрунтовано теоретико-організаційні та методичні положення внутрішнього контролю (систему суб'єктів, об'єктів, принципів організації та здійснення, методичних прийомів) в межах обліково-аналітичного забезпечення економі-

чної безпеки суб'єктів господарювання. Запропоновано методику оцінки інтегрального коефіцієнта якості обліково-аналітичної інформації, як ключового чинника у забезпеченні економічної безпеки при прийнятті рішень щодо стійкого функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання. Розроблено порядок виявлення і оцінювання в системі бухгалтерського обліку ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом на основі здійснення внутрішнього фінансового моніторингу з використанням критеріїв. За результатами дослідження сформульовано практичні рекомендації та методики, які не мають аналогів, містять практичну цінність для вітчизняних суб'єктів господарювання з метою підвищення ефективності функціонування системи економічної безпеки.

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.09 Матеріалознавство

81.10.18.0933/0416U005079

Подгурська Вікторія Ярославівна. Оптимізація структури та підвищення фізико-механічних властивостей матеріалів для керамічних паливних комірок: Дис... к.т.н. /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України. – Захищена 29.06.2016. УДК 666.3:539.4.015.

169 с.: 15 табл., 88 іл. – Бібліогр.: 146 назв.

Об'єкт дослідження - матеріали анодів-підкладок та з'єднувальних елементів для керамічних паливних комірок. Мета дослідження - встановити зв'язок між структурно-фазовим станом, фізичними і механічними властивостями та мікромеханізмами руйнування керамічних і металевих матеріалів для керамічних паливних комірок. Методи дослідження мікроструктурний та рентгеноструктурний аналізи, вимірювання електропровідності, визначення руйнівних напружень та жаростійкості, жароміцності і водневотривкості матеріалів. Вперше встановлено, що застосування циклічної відновлювально-окиснювальної обробки (redox-циклування) за запропонованим режимом порівняно з однократним відновленням забезпечує підвищення міцності (у 1,2-2,6 рази) і електропровідності (у 1,8-2,6 рази) керметів YSZ-Ni і 10Sc1CeSZ-Ni. Досліджено новий клас конструкційних матеріалів на основі МАХ-фаз. Показано, що за температури 600 С композит на основі МАХ-фази Ti_3AlC_2 має високий опір окисненню, а також малочутливий до впливу водню. Отримані результати досліджень використано ТОВ "Цирконія України" для виробництва паливних комірок з покращеними експлуатаційними характеристиками. Галузі застосування - альтернативна енергетика.

81.10.18.0934/0416U005080

Шмирко Віктор Васильович. Розроблення оксидокерамічних покриттів на основі алюмінію для захисту від зношування металізаційно відновлених деталей: Дис... к.т.н. /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України. – Захищена 29.06.2016. УДК 620.197:621.797.

156 с.: 27 табл., 78 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Об'єкт дослідження - оксидокерамічні шари, синтезовані на алюмінії та його сплавах, і аналогічним їм за хімічним складом ЕДП. Мета дослідження - дослідити будову та основні експлуатаційні характеристики оксидокерамічних шарів на алюмінієвих сплавах та аналогічних за хімічним

складом ЕДП з метою відновлення та захисту від зношування деталей із різних конструкційних матеріалів. Методи дослідження мікроструктурний аналіз, рентгеноструктурний аналіз, вимірювання механічних характеристик методами ідентування та склерометрії, визначення абразивної зносостійкості та тертя за умов граничного навантаження. Вивчено формування оксидокерамічних шарів на електродугових покриттях, їхню будову та відмінності від шарів, синтезованих на аналогічних за хімічним складом сплавам. Вперше зафіксовано, що за граничного тертя зразків із оксидним шаром з включенням міді в парі зі сталлю реалізується ефект вибіркового переносу у мастильному середовищі машинної оливи з гліцерином. Отримані результати досліджень використано для відновлення зношених клапанів передавальних механізмів та інших деталей друкарських машин на підприємствах поліграфічної галузі (ТзОВ "Бібльос" та ТзОВ "Підприємство КЛІШЕ"). Галузі застосування - машинобудівна та ремонтно-відновлювальна.

81.10.18.0935/0216U003861

Розробка теоретико-методологічних положень інноваційного розвитку науково-технологічного комплексу із матеріалознавства при високих тисках та формування ефективної системи управління трансфером нових технологій та функціонально-орієнтованих матеріалів і виробів на їх основі: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Нікітін Юрій Олександрович. – ДР 0114U004760. УДК 620.22.001.76:539.89.

154 с.

Розробка теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо ефективного управління формуванням інновацій в науковій організації та організаційної системи, трансферу наукових технологій з одержання в умовах високих тисків і широкого діапазону температур функціонально орієнтованих матеріалів та виробів на їх основі.

81.10.18.0936/0216U005347

Прицезійні методи фазових вимірювань та цифрової обробки сигналів нейруйнівного контролю авіаційної техніки: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Куц Юрій Васильович. – ДР 0113U000086. УДК 620.179.

333 с.

Об'єкт дослідження - фізичні циклічні явища і процеси, що мають місце під час проведення неруйнівних випробувань матеріалів та виробів авіаційної техніки. Мета роботи - обґрунтування і створення методології розробки засобів неруйнівного контролю (НК) нового покоління на основі методів виявлення циклічних компонент інформаційних сигналів НК, методів визначення та статистичного аналізу фазових характеристик циклічних сигналів для контролю виробів авіаційної техніки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.13 Загальна технологія виробництва

81.10.18.0937/0216U005457

СОУ УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого "Сільськогосподарська техніка. Машини для подрібнення деревини. Методи випробувань": Заключний звіт /Львівська філія Державної наукової установи "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Сало Ярослав Михайлович. – ДР 0116U001084. УДК 65.060.80.

13 с.

Метою розроблення стандарту є методичне забезпечення випробувань машин для подрібнення деревини з метою підвищення їх технічного рівня за рахунок встановлення та регламентації методів визначення показників призначення.

81.14 Проектування. Конструювання

81.10.18.0938/0216U005208

Методологія класифікації сільськогосподарських культур за супутниковими даними - перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Інститут космічних досліджень Національної академії наук України та Державного космічного агентства України; Керівник Кравченко Олексій Миколайович. – ДР 0115U003790. УДК 004.932.

33 с.

Об'єкт дослідження - інформаційні технології отримання даних полігонних та дистанційних вимірювань для класифікації сільськогосподарських культур. Мета роботи - розробити методи класифікації та оцінки площ посівів за супутниковими даними. Метод дослідження - інтелектуальні обчислення, метод опорних векторів, статистичні методи. В роботі запропоновані підходи для подолання проблеми нерепрезентативності навчальної вибірки. Вони ґрунтуються на аналізі даних спектральних каналів супутникових зображень та даних наземних досліджень під час формування вибірки. Для класифікації посівів пропонується використовувати оптичні супутникові дані. Для збору навчальних даних використані наземні дослідження "вздовж доріг" за 2013 рік, а також дані міжнародного полігону JESAM Ukraine (<http://jesam.org.ua>). В межах першого року виконання проекту проведена оцифровка даних наземних спостережень на базі полігону JESAM. Створена навчальна вибірка була випадковим чином розбита на тестову (50%) та навчальну (50%). Дані з навчальної вибірки будуть використовуватися для навчання, а тестова вибірка - для перевірки узагальнюючої здатності класифікатора. Проведено аналіз існуючих методів машинного навчання. Завантажено часовий ряд супутникових даних Landsat-8 за весь вегетаційний період та проведена їх попередня обробка, а також відновлена інформація в захмарених знімках. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.35 Зварювання

81.10.18.0939/0417U000024

Голуб Денис Михайлович. Удосконалення технології наплавлення штампного інструменту із застосуванням порошкового дроту: Дис... к.т.н. /ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет". – Захищена 09.12.2016.

УДК 621.791.042.3: 621.979.07.

175 с.: 49 табл., 69 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Об'єкт досліджень – процеси підвищення експлуатаційної стійкості штампного інструменту наплавленням комплекснолегованим зносостійким сплавом. Предмет досліджень – технологія виготовлення та склад шихти порошкового дроту, технологія наплавлення і термічної обробки для отримання зносостійкого біметалевого наплавленого робочого шару штампного інструменту з регламентованими експлуатаційними властивостями. Методи досліджень: дослідження мікро- та макроструктур; механічні випробування твердості і зносостійкості, хімічного складу наплавленого металу; математична обробка результатів досліджень з використанням багатofакторного планування експерименту і статистичних методів у Microsoft Excel та StatSoftStatistica. У дисертації вирішено актуальну науково-технічну задачу підвищення експлуатаційної стійкості штампного ін-

струменту холодного деформування шляхом вдосконалення технології виготовлення і складу порошкового дроту для наплавлення комплекснолегованим зносостійким сплавом, технології наплавлення і термічної обробки. Запропонований спосіб виготовлення порошкового дроту, що полягає у обробці оболонки і шихти поверхнево-активними добавками та накладенні магнітного поля, підвищує електропровідність і рівномірність плавлення дроту та знижує зусилля його волочіння. Набув подальшого розвитку науково-прикладний напрямок створення комплексно-легованих наплавних матеріалів, що забезпечують отримання регламентованих експлуатаційних властивостей наплавленого металу на основі інтерметалідного або карбідного зміцнення. Оптимізовано склад безвольфрамового дроту СПД-100Х4М5Ф2(Zr), що забезпечує економію дефіцитних легуючих елементів та отримання ударної в'язкості 65-75 Дж/см², твердості 62-63 HRC і зносостійкості 2,85-2,9 наплавленого штампового інструменту. Наплавлення і термообробка цуансонів дротом СПД-100Х4М5Ф2(Zr), виготовленим за новою технологією на оптимальних режимах, сприяють підвищенню стійкості інструмента в 1,5-2 рази в порівнянні з інструментом зі сталі Х12М та в 3,5-4 рази – зі сталі У8А. Результати виконаних досліджень і отримані на їх основі рекомендації впроваджені в виробничих умовах ТОВ "Укрспецмаш" (м. Бердянськ) з очікуваним річним економічним ефектом 98,5 тис. грн. в цінах 2016 р.

81.10.18.0940/0417U000025

Лоза Аркадій Васильович. Розробка способу підвищення експлуатаційної стійкості чаш доменних шлаковозів із застосуванням зварювання: Дис... к.т.н. /ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет". – Захищена 09.12.2016.

УДК 621.791.75.

163 с.: 15 табл., 88 іл. – Бібліогр.: 142 назви.

Об'єкт дослідження - процес зварювання вуглецевих сталей з різною структурою в лито-зварній конструкції. Предмет дослідження - закономірності формування структури і властивостей основного литого металу і зварного шва в лито-зварній конструкції, яка працює в умовах циклічної температурної дії. Методи дослідження - методи каркасного проектування тривимірних моделей, математичного моделювання поведінки конструкції за різних видів навантаження, дослідження мікро- та макроструктур, випробування твердості та механічних властивостей, визначення хімічного складу досліджуваного металу, математична обробка результатів досліджень на підставі статистичних методів з використанням сучасного програмного забезпечення. В дисертації вирішено актуальну науково-технічну задачу підвищення експлуатаційної стійкості чаш доменних шлаковозів за рахунок додаткових зміцнюючих елементів, закріплених зварюванням на ділянках найбільших навантажень, що забезпечує перерозподіл зусиль на корпус чаші, зменшує її деформації та подовжує термін служби. Отримані нові дані щодо особливостей формування мікроструктури литої сталі 30Л, 35Л при зварюванні ребер жорсткості в навколошовній зоні лито-зварного з'єднання. Показано, що деформації корпусу литої конструкції чаші можуть бути зменшені в 3-4 рази за рахунок використання додаткових зміцнюючих елементів, які закріплені зварюванням. Встановлено, що використання підшару при зварюванні зміцнювальних елементів і корпусу чаші в зоні найбільших її деформацій забезпечує відсутність крихких прошарків в лито-зварному з'єднанні та підвищує його міцність до рівня не менше $S_v=465$ МПа. Побудовано математичні моделі впливу розподілу напружень в основному литому металі на міцність зварних швів в лито-зварній конструкції чаші шлаковозу, що працює при $T=400-600^{\circ}\text{C}$.

81.10.18.0941/0216U003809

Відпрацювання способу з'єднання у твердій фазі монолітних магнієвих сплавів з спієнім алюмінієм: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Хохлов Максим Андрійович. – ДР 0115U003130. УДК 621.791.4:539.378.3.

31 с.

Отримані з'єднання монолітних магнієвих сплавів з пористими алюмінієвими сплавами з використанням прошарку активатора на основі галію з додаванням високодисперсних частинок ZrO₂ та селену. Визначено вплив складу активатора на механічні властивості дифузійної зони. Отримано модифікований легований сплав магнію з підвищеними механічними властивостями і хімічним складом, подібним дифузійній зоні.

81.10.18.0942/0216U003810

Проведення аналізу працездатності зварних з'єднань високолегованих сталей, сплавів і кольорових металів та впливу сегрегаційних процесів на окрихчення і експлуатаційний ресурс зварних конструкцій: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Ющенко Костянтин Андрійович. – ДР 0113U003486. УДК 621.791.75.

273 с.

Проведено комплекс досліджень для багатопохідних швів систем легування Ni-Cr-Fe та Ni-Cr-Fe-Nb-Mo, що включає просвічуючу електронну мікроскопію і дає уявлення про формування дислокацій в різних зонах структурних складових (об'ємах зерен і в зоні міжзеренних границь) та дозволяє виконати аналітичні оцінки величини локалізованої деформації і локальних внутрішніх напружень. Згідно отриманим результатам аналізу ОЖЕ спектроскопії можна припустити, що в процесі насичення сіркою по границях зерен виникає моношар сірки, що при наявності відповідних напружень призводить до зменшення когезивної міцності границь та до їх руйнування. Використання фізичних методів досліджень вказують на окрихчення за рахунок утворення гарячих мікро- та макротріщин по великокутовим границям в зварних з'єднаннях сталей та сплавів з ГЦК-граткою. Розробка та використання методик дослідження механізму крихкого руйнування дозволяє встановити умови окрихчення та дати рекомендації щодо режимів зварювання для отримання зварних з'єднань з підвищеною тріщиностійкістю Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0943/0216U003811

Розробити технологію пресового зварювання та технічний проект на машину для зварювання труб для ремонту трубопроводів залізничних вагонів: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Качинський Володимир Станіславович. – ДР 0113U003491. УДК 621.791.76.

83 с.

Визначено оптимальні значення складових індукції магнітного поля для труб малого діаметру до 60 мм. Аксиальна складова індукції магнітного поля впливає на положення дуги в зазорі поміж торцями труб при зварюванні, що визначає якість зварних з'єднань. Визначено основні технологічні параметри для проведення ремонтних робіт по зварюванню труб в стаціонарних та польових умовах, це: якість підготовки торців труб; величина та розподіл індукції КМП; значення напруги дуги; величина і порядок програмування зварювального струму; швидкість закриття дугового проміжку в процесі виконання осадки. Проведено дослідження по визначенню впливу рідкого розплаву металу в дуговому

проміжку в процесі нагрівання на формування зварних з'єднань труб. Зміщення дуги на зовнішні кромки труб супроводжується стрибкоподібним підвищенням напруги дуги та збільшенням її частоти обертання. Якість зварних з'єднань труб залежить від положення дуги на торцях труб. Металографічні дослідження показали відсутність пор по лінії зварного з'єднання. Вимірювання твердості по лінії основний метал -ЗТВ- лінії з'єднання -ЗТВ- основний метал, показали, підвищення твердості на 10...15% по лінії зварного з'єднання. Експериментально визначено вплив рідкого розплаву металу в дуговому проміжку в процесі нагрівання на формування зварних з'єднань труб. Доопрацьовувано існуючу технологію для пресового зварювання труб при ремонті вагонів залізничного транспорту та тепличних господарствах. Проведено дослідження по визначенню впливу основних технологічних параметрів в процесі нагрівання торців та осадки при з'єднанні труб повітроводів в умовах вагону-ремонтного підприємства та тепличних комбінатів пресовим зварюванням магнітокерованою дугою.

81.10.18.0944/0216U003812

Припій і технологічні параметри процесу вакуумного високотемпературного паяння жароміцного нікелевого сплаву ЖС6У зі сплавом на основі алюмінію нікелю (Ni3Al): Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона НАНУ; Керівник Хорунов Віктор Федорович. – ДР 0113U001639. УДК 631.791.3.

127 с.

Проведено дослідження металургійних особливостей з'єднань сплавів на основі інтерметаліду Ni3Al з жароміцними сплавами на основі нікелю з низьким вмістом гамма-штрих фази (деформівні сплави). Досліджено вплив високого вмісту гамма-штрих фази на металургійні особливості утворення паяних з'єднань сплавів на основі інтерметаліду Ni3Al з жароміцними сплавами на основі нікелю (ливарніми сплавами). Створено технологічні основи паяння різнорідних з'єднань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0945/0216U003815

Дослідження фізико-хімічних процесів формування і властивостей композиційних жаростійких покриттів на основі інтерметалідів Fe-Al (мікроплазмовим, детонаційним, електродуговим) і магнетронним напиленням. Розробка рекомендацій щодо практичного застосування: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона НАНУ; Керівник Борисов Юрій Сергійович. – ДР 0113U002031. УДК 621.793.

162 с.

Досліджені фізико-хімічні процеси формування структури і фазового складу порошоків системи Fe - Al з різним вмістом алюмінію, а також легованих Mg і Ti, в тому числі з нанорозмірною структурою, в умовах механохімічного синтезу (МХС). Для обраних систем Fe - Al була розроблена технологія одержання методом МХС порошоків для ГТН. Досліджено фізико-хімічні процеси формування покриттів на основі інтерметалідів Fe-Al в умовах детонаційного і плазмового напилення, електродугової металізації і магнетронного напилення з оптимізацією параметрів процесу напилення. Проведен аналіз особливостей фазових перетворень при формуванні наноструктурного Fe - Al-Ti покриття в умовах ГТН. Досліджені функціональні властивості покриттів на основі інтерметалідів Fe - Al - механічні властивості, зносостійкість, жаростійкість, корозійна стійкість. В роботі була розроблена методика отримання магнетронного покриття Fe

- Al з регульованим складом. Дані рекомендації по практичному застосуванню отриманих покриттів.

81.10.18.0946/0216U003816

Мікроплазмове нанесення покриттів з резистивними властивостями: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Калюжний Сергій Миколайович. – ДР 0115U003133. УДК 621.793. 51 с.

Був проведений комплекс досліджень по отримання малорозмірних нагрівальних елементів на основі матеріалу TiO₂, який включав в себе дослідження впливу технологічних параметрів мікроплазмового напилення на фігуру металізації та коефіцієнт використання матеріалу, вивчення структури деформованих частинок при взаємодії з поверхнею ("сплет-тест"), вплив температури нагріву на електропровідність покриття, а також дослідження механічних характеристик покриття. Встановлено що профіль плями напилення при мікроплазмовому напиленні резистивного покриття із порошку TiO₂ має форму еліпса з розміром осей 6...9,2 мм та співвідношенням осей 1,01...1,47. Було розраховано рівняння регресії, яке має вид $KBM = 15,75 + 1,45 \cdot I + 0,35 \cdot G_{пл} - 0,39375 \cdot H + 7,5 \cdot P_{пор}$. Встановлено що сумарні втрати при формуванні резистивної доріжки шириною в 5 мм складають 5...25%. В результаті проведених робіт отримано макет резистивно нагрівального елемента із стабільною температурою нагріву до 200 °С. Показано принципову можливість використання технологію мікроплазмового напилення при отриманні малорозмірних нагрівальних елементів із TiO₂. Основними об'єктами для нанесення таких покриттів є резистивні нагрівачі для водяних насосів, конвекторів, обігрівачів запірних клапанів в трубопроводі, які працюють в умовах агресивних середовищ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.10.18.0947/0216U003817

Розробка структури покриттів на основі SiC і технології їх осадження на цирконієві сплави з метою підвищення їхньої корозійної стійкості в штатних та аварійних режимах роботи ядерного реактору: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України; Керівник Устінюв Анатолій Іванович. – ДР 0113U003443. УДК 539.612. 62 с.

Підвищено корозійну стійкість цирконієвих сплавів в штатному і аварійному режимах роботи атомних реакторів шляхом осадження покриттів на основі карбіду кремнію на зовнішню поверхню деталей з цирконієвих сплавів (оболонка ТВЕЛів, арматура і т.п.). Робота передбачала визначити оптимальні характеристики структури покриттів на основі карбіду кремнію (хімічний склад, розмір характерних елементів мікроструктури, товщину покриттів і т.і.), які забезпечують підвищення корозійної здатності цирконієвих сплавів з покриттями при контакті з водою (штатний режим роботи атомного реактору) та з паром (аварійний режим), і розробку на цій основі електронно-променевої технології осадження таких покриттів на довгомірні елементи атомного реактору (оболонки ТВЕЛів). Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0948/0216U003818

Дослідження термодформаційних і металургійних процесів при формуванні з'єднань сучасних конструкційних матеріалів в умовах об'ємного стиснення та знакозмінного навантаження, що відбуваються при пресовому зварюванні; розробка технологій і устаткування для їх реалізації: Заключний

звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Кучук-Яценко Сергій Іванович. – ДР 0113U000347. УДК 621.791.76.

346 с.

Удосконалено технології пресового зварювання високоміцних сталей, спеціальних сплавів та перспективних конструкційних матеріалів, модернізовано зварювальне устаткування з використанням сучасних засобів автоматичного керування і енергоживлення, у тому числі перетворювачів енергії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0949/0216U003819

Удосконалення технології зварювання високотемпературних діафрагм і напрямних апаратів проточної частини потужних парових турбін для підвищення надійності і ресурсу енергоблоків ТЕС України: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Царюк Анатолій Корійович. – ДР 0113U003447.

УДК 621.791; 658.562; 621.039.

43 с.

Мета роботи - удосконалити технологію зварювання і оптимізувати послесварочну термічну обробку високотемпературних діафрагм для забезпечення високої тривалої міцності зварних з'єднань і підвищення надійності та ресурсу експлуатації проточної частини парових турбін ТЕС. Етап робіт в 2015р. передбачає дослідження впливу температурних режимів термообробки на механічні властивості металу шва і зварних з'єднань, а також оптимізацію термічної обробки високотемпературних діафрагм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0950/0216U003820

Удосконалення технології ремонту ущільнювальних поверхонь головного рознімання реакторів типу ВВЭР, що виключає необхідність наступної термообробки: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Касаткін Олег Георгійович. – ДР 0113U003448. УДК 621.791; 658.562; 621.039.

25 с.

Для аналізу механізму можливого руйнування при наплавленні аустенітного шару на основний метал використовувався зразок зі сталі 15Х3МФА розміром 280x90x45 мм. На торцях зразка фрезерувати канавки шириною 8 мм і глибиною від 2 до 8 мм. Канавки заварюють аустенітним металом аргонодугового зварюванням при штатному режимі при підігріві 200 °С. З цієї частини зразка виготовлялися шліфи. Металографічні дослідження показали, що на кордоні сплавлення з'являється шар металу з підвищеною твердістю. Холодні тріщини не виникали, однак цей шар може з'явитися ініціатором утворення тріщин в процесі експлуатації реактора, зокрема, через утворення гарячих тріщин і збільшення розмірів аустенітних зерен в основному металі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0951/0216U003823

Розробка дослідно-промислової технології зміцнення робочих поверхонь мідних кристалізаторів безперервного розлиття заготовок зносостійкими сплавами на основі Ni, Co, Cr шляхом отримання біметалічних з'єднань методом НТП з метою подовження ресурсу їх роботи: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Полещук Михайло Анатолійович. – ДР 0113U003446. УДК 621.791.92.

55 с.

Деформація і перемішування металу в твердій фазі створює більш щільну мікроструктуру зони з'єднання в порівнянні з основним матеріалом. Особливу роль при цьому відіграє форма і склад матеріалу інструменту. Так, краді результати були отримані при використанні конусної штиря інструменту з твердих сплавів ВК, ТК або нітриду бору. При використанні конусної інструменту гнучі навантаження передаються по дотичній на основне тіло інструмента, що дуже важливо у випадку використання інструменту підвищеної крихкості. Для розробки запропонованої технології були відібрані плити з характерними крайовими дефектами. Тому в першу чергу для подальшого наплавлення покриттів необхідно було розробити технологію відновлення міді з метою відновлення розмірів мідних плит. Також були проведені дослідження по впливу швидкості наплавлення і температури процесу на структуру наплавляються, як для сплавів з повною розчинністю, так і сплавів з обмеженою розчинністю. При цьому, створення нових більш жаростійких і зносостійких інструментів на базі нітрид бору і нітрид кремнію в ІСМ ім. Бакуля дозволило проводити експерименти у великому діапазоні температур для різних матеріалів. У результаті дослідження зварних з'єднань встановлено, що провідну роль у процесі НТП грає масоперенос металів, і в значно меншій мірі - їх взаємодифузія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0952/0216U003826

Розробка матеріалів і технології відновлення локальних ушкоджень емалевих покриттів: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Борисов Юрій Сергійович. – ДР 0113U003504. УДК 621.793.

92 с.

Метою даної роботи є розробка матеріалів і технології нанесення ремонтних покриттів для усунення локальних ушкоджень емалевих покриттів на поверхні апаратури і емалей в хімічній, харчовій і фармацевтичній промисловості. Була розроблена конструкція ремонтного покриття, що складається з 2-х шарів, де нижній шар з металу забезпечує міцність зв'язку з основою металевої емальованої конструкції, а верхній керамічний має сумісність з емаллю. Корозійна стійкість обох шарів повинна не поступатися стійкості емалі. В якості матеріалу ремонтного покриття були обрані Та (нижній шар) і ZrO₂ (верхній шар). Для його нанесення був використаний метод мікроплазмового напилення (МПН), що забезпечує високу локальність нанесення покриттів (розмір плями напилення - 3...5 мм). Нанесення першого шару проводиться шляхом дрогоного МПН, верхнього - порошкового МПН. Розроблено мобільний пост мікроплазмового напилення для проведення ремонтних робіт. Для забезпечення отримання щільних непроникних для корозійних агентів шарів ремонтного покриття в якості матеріалу для просочення був використаний "Діхтол" (Німеччина). Випробування розробленої технології було проведено в промислових умовах шляхом проведення ремонту локальних ушкоджень емалі на внутрішній поверхні реактора V-630 фармацевтичного виробництва. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.10.18.0953/0216U003828

Розробка процесу високопродуктивного надзвукowego плазмово-дугового напилювання металокерамічних (керметних) покриттів, в тому числі з наноструктурними складовими, із підвищеними функціональними властивостями: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Коржик Володимир Миколайович. – ДР 0113U000352. УДК 621.791.

250 с.

Робота присвячена розробці нового процесу особливо-стей плазмового-дугового напилювання із підвищеною продуктивністю (10-50 кг/год і вище), нагріву та плавлення дисперсних металокерамічних матеріалів в надзвукових струменях "повітря + вуглеводневий газ", встановленню закономірностей управління структурою та фізико-механічними властивостями отриманих надзвукових покриттів, і, на основі цього, розробці нових технологій та високопродуктивного обладнання для нанесення покриттів із комплексом підвищених службових характеристик. В процесі виконання робіт по проекту були проведені теоретичні та експериментальні дослідження особливостей нагріву, плавлення та руху часток дисперсного матеріалу в надзвукових плазмових струменях в середовищі продуктів згоряння вуглеводневих газів та повітря. Були створені нові надзвукові плазмотрони із підвищеною ефективністю нагріву, підвищеною швидкістю руху часток напилюваного матеріалу (500-900 м/с) та продуктивністю напилювання (10-50 кг/год і вище), в тому числі для нанесення композиційних покриттів із металокерамічних (керметних) матеріалів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0954/0216U003953

Дослідження фізико-хімічних процесів конденсації дискретних наноструктур металічних систем на поверхні порошків неорганічних і органічних речовин: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Мовчан Борис Олексійович. – ДР 0113U000784. УДК 621.793.

93 с.

Об'єкт дослідження - процеси конденсації і отримання дискретних (острівних) металевих однофазних та багатофазних нанопокриттів на неорганічних та органічних мікро-розмірних гранулах і порошках, порошкоподібних медичних препаратах, на рідких органічних речовинах та на поверхні нових матричних порошків лікарських препаратів для приготування протизапальних мазей та антибактеріальних субстанцій. Метою роботи є дослідження фізико-хімічних процесів конденсації дискретних наноструктур металічних систем на поверхні порошків неорганічних і органічних речовин. У роботі показано, що метод електронно-променевого випаровування та осадження елементів у вакуумі дозволяє одержувати дискретні наноструктури за рахунок конденсації ревіпарених потоків металів на поверхню порошків і гранул неорганічних і органічних речовин, та створювати синтез нанорозмірних матеріалів медичного призначення. Ідея застосування цього підходу полягає в тому, що якщо необхідно виконати осадження парового потоку на горизонтальну поверхню, то використовують схему випаровування з подальшим відбиттям парового потоку від нагрітої поверхні (рефлектора), або з реактора з метою зміни його напрямку в просторі, зокрема, для конденсації парового потоку на горизонтальній поверхні. У випадку конденсації парового потоку на гранули чи порошок, за допомогою механічних пристроїв здійснюють їх ефективне перемішування з одночасним "опроміненням" паровим потоком. Протягом виконання роботи методами сканованої електронної мікроскопії з локальним аналізом хімічного складу, трансмісійної електронної мікроскопії, рентгенівського структурного аналізу, фотокореляційної спектроскопії, атомно-адсорбційного аналізу досліджені фізико-хімічні процеси конденсації і отримання дискретних (острівних) металічних однофазних та багатофазних нанопокриттів на неорганічних та органічних мікро-розмірних гранулах і порошках, порошкоподібних медичних препаратах, на рідких органічних речовинах та на поверхні нових матричних порошків лікарських препаратів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0955/0216U003978

Створення надійних суцільнозварних конструкцій несучих елементів візка вантажного вагону з підвищеними експлуатаційними характеристиками: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України; Керівник Махненко Олег Володимирович. – ДР 0113U003497. УДК 539.4:621.

198 с.

Виконано розрахунки на міцність розробленої суцільнозварної конструкції бічної рами та адресорної балки візка вантажного залізничного вагону для основних розрахункових режимів відповідно до діючих Норм, розрахунок опору втомі суцільнозварної адресорної балки візка вантажного вагону у відповідності до діючих Норм та до рекомендацій Міжнародного Інституту Зварювання (МІЗ). Зроблено розрахункову оцінку міцності адресорної балки візка при випробуваннях на статичну міцність та скорочених прискорених випробуваннях на втомну міцність згідно діючих нормативних документів. Виконувалися роботи з виготовлення дослідних зразків зварної бічної рами для проведення випробувань на втомну міцність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0956/0216U003979

Розробка технології ремонтно-відновлювального зварювання металоконструкцій рухомого складу залізничного, магістрального та технологічного транспорту з використанням самозахисного порошкового дроту: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Шлепаков Валерій Миколайович. – ДР 0113U003506. УДК 621.791.75.

65 с.

Досліджено фізико-хімічні властивості порошкових сумішей осердя самозахисного порошкового дроту. Розроблено самозахисний порошковий дріт з простою трубчатого конструкцією оболонки для зварювання низьколегованих сталей із границею текучості 460 ... 500 МПа діаметром 1,6 мм (тип за ISO 17632-A - T502Mn1NiZN2H5). Відповідно до розробленої інструкції налагоджено та випробувано технологію дослідно-промислового виготовлення такого дроту в промислових умовах. Уточнено регламенти підготовки порошкової суміші для осердя дроту, формовки заготовки дроту з низьковуглецевої сталі товщиною 0,8 мм та волочіння дроту до діаметру 1,6 мм з використанням сучасних змащувальних матеріалів. Розроблено рекомендації стосовно використання порошкового дроту при зварюванні металоконструкцій при відновленні та виготовленні вузлів та деталей вантажних вагонів залізничного транспорту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0957/0216U003980

Впровадження системи безперервного акустико-емісійного моніторингу на високотемпературних елементах енергетичного обладнання: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Недосека Анатолій Якович. – ДР 0113U003502. УДК 621.791.052:620.179.152.

193 с.

Складено перспективну схему розвитку безперервного акустико-емісійного (АЕ) моніторингу на енергоблоках ТЕЦ-6 і ТЕЦ-5 м. Києва. Вибрано об'єкти для досліджень та першочергового обладнання системою АЕ моніторингу. Проведено попередні АЕ високотемпературні дослідження на зразках з конструкційних матеріалів (сталі 12Х1МФ, 15Х1М1Ф - паропроводи ГПП та сталь 16ГНМА - барабан котла ТГМ-96). Відпрацьовано алгоритми і програми оцінки

стану матеріалів на зразках. Розроблено короткі технічні вимоги до методики прийняття рішень щодо стану конструкцій та їх залишкового ресурсу при застосуванні системи технічної діагностики ЕМА-3. Визначено структуру системи АЕ моніторингу паропроводів ГПП і барабану котла ТГМ-96 та вимоги до окремих її компонент. Визначено необхідну кількість датчиків АЕ, технологію їх кріплення на хвилеводах та схеми розміщення датчиків на об'єктах. Проведено попередні дослідно-експериментальні роботи. Розроблено короткі технічні вимоги до системи безперервного АЕ моніторингу та короткі технічні вимоги до методики прийняття рішень щодо стану паропроводів ГПП і барабану котла ТГМ-96 та оцінки їх залишкового ресурсу. Об'єкти підготовлено до встановлення системи та проведення пусконаладжувальних робіт. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.10.18.0958/0216U003981

Розрахункове визначення залишкових технологічних напружень в зоні зварних з'єднань корпусу реактора ВВЕР-1000: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Махненко Олег Володимирович. – ДР 0113U003634. УДК 621.791:621.039.

83 с.

В роботі представлені результати розрахункового визначення залишкових технологічних напружень в зоні кільцевих зварних з'єднань № 2, 3, 4 обичайки корпусу реактора (КР) енергоблоку типу ВВЕР-1000 для трьох енергоблоків, а саме ЮУАЕС блок №2, ЗАЕС блоки №1 і №2, з урахуванням паспортних даних заводу-виробнику на фактичний хімічний склад основного матеріалу сталі 15Х2НМФА, зварювальних присадкових матеріалів та матеріалу наплавлення антикорозійного шару, механічних властивостей матеріалів, і що є дуже важливим, параметрів термічної обробки за режимом високого відпуску корпусів після зварювання і наплавлення. Проведене дослідження впливу нерелаксованих залишкових напружень на несучу здатність зварних з'єднань № 2, 3, 4 обичайки корпусу реактора для конкретної аварійної ситуації. Коефіцієнти інтенсивності напружень і реферативні напруження з урахуванням нерелаксованих залишкових напружень визначались для тріщини, що постулюється в зоні зварних з'єднань № 2, 3, 4 обичайки корпусу реактора згідно існуючих нормативних документів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.10.18.0959/0216U003982

Дослідження впливу нанорозмірних інокулянтів на розвиток мікроструктури металу зварного шва ВМНЛ сталей: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України; Керівник Єрмоленко Дмитро Юрійович. – ДР 0115U003131. УДК 621.791.

95 с.

Спосіб покращення мікроструктури металу шва та його механічних властивостей, не передбачає значних змін у технології виробництва зварювальних матеріалів та технології зварювання, так як зварювання проводиться за вимогами стандарту ДСТУ ISO 15792-1:2007. На основі математичної моделі, що описує формування первинної структури при наявності тугоплавких інокулянтів у зварювальній ванні було розроблено авторське програмне забезпечення та проведено розрахунки, які показали що введення незначної кількості таких інокулянтів значно впливають на кінетику розвитку первинної структури металу шва, та її морфологію. Металографічні дослідження показали, що в залежності від типу введених інокулянтів можна отримати різноманітну мікроструктурну композицію. Дослідження механічних властиво-

стей показало, що завдяки введенню тугоплавких інокулянтів можна значно підвищити стійкість до крихкого руйнування металу зварного шва. Отримано патент на корисну модель UA 102527 U. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0960/0216U003983

Дослідити та розробити високопродуктивні технологічні процеси автоматизованого багатодугового МАГ-зварювання і створити спеціалізоване устаткування для їх реалізації при виконанні одно- та двобічних таврових з'єднань: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Ілюшенко Валентин Михайлович. – ДР 0113U002025. УДК 621.791.1/.8+621.791.94.

138 с.

Розроблено основи технології автоматизованого 2-х та 4-х-дугового МАГ-зварювання кутових швів одно- та двобічних таврових з'єднань та створено макетний зразок спеціалізованого апарату тракторного типу

81.10.18.0961/0216U003984

Дослідження зварюваності, розробка технологій та устаткування для зварювання нових композиційних матеріалів на основі термостійких поліаріленових та поліолефінових термопластів: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Кораб Микола Георгійович. – ДР 0113U000349. УДК 621.791:678.029.43.

126 с.

Досліджено характер з'єднання термостійких полімерів з використанням різних способів зварювання, вивчено структуру, теплофізичну поведінку та експлуатаційні характеристики їх зварних з'єднань. Розроблено технології зварювання рівномісних зварних з'єднань термостійких полімерів та композиційних матеріалів на їх основі і технологічні рекомендації для впровадження цих технологій у промислові умови. Створено дослідне устаткування для реалізації розроблених технологій.

81.10.18.0962/0216U003985

Розробка матеріалів та технологій наплавлення корозійностійкого та зносостійкого шару на штоки гідроциліндрів різного призначення: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Кусков Юрій Михайлович. – ДР 0113U003450. УДК 621.791.92:669.14/15.

66 с.

Досліджено шляхи підвищення корозійної стійкості наплавленого металу за рахунок зниження його структурної й хімічної неоднорідності. Вивчені й досліджені в лабораторних умовах різні способи досягнення цієї мети: наплавлення з різним перекриттям наплавлювальних валиків, одне і багат шарове наплавлення, наплавлення з регульованим охолодженням валиків та наплавлення з імпульсною подачею наплавного дроту. Крім того, досліджений вплив на цей показник магнітно-імпульсної обробки наплавленого металу й різних способів підготовки шихти порошкових дротів. За результатами випробувань корозійної стійкості й абразивної зносостійкості наплавленого металу обрані перспективні напрямки зниження його неоднорідності: введення в шихту порошкового дроту модифікуючих домішок, застосування ЕШП при підготовці деяких шихтових компонентів порошкового дроту й використання імпульсного дугового наплавлення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0963/0216U003986

Розробка технології відновлення елементів

**колії та ліквідації стиків у межах стріло-
чних переводів автоматичним електродуго-
вим зварюванням ванним способом плавким
мундштуком:** Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Володимир Іла-
ріонович. – ДР 0113U003507. УДК 621.791.75.04.

98 с.

Досліджено вплив техніки та режимів зварювання на властивості зварних з'єднань високовуглецевої рейкової сталі. Для покращення механічних властивостей зварних з'єднань виконано оптимізацію дослідних складів зварювальних матеріалів для відпрацювання режимів зварювання стиків рейок та відновлення елементів колії наплавленням. Розроблено та виготовлено дослідне спеціалізоване обладнання з покращеними параметрами, яке дозволяє виконувати роботи в умовах колії з більшою продуктивністю та якістю. Розроблено Технологічні регламенти на виконання дослідних робіт із ліквідації температурних стиків рейок автоматичним електродуговим зварюванням ванним способом мундштуком, що плавиться, та відновлення елементів колії електродуговим наплавленням порошковим дротом на коліях метрополітену м. Києва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0964/0216U003987

Прогнозування розвитку в'язкого руйнування трубопроводів в зоні дефектів стоншення стінок за механізмом пороутворення: Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Великоіваненко Олена Андріївна. – ДР 0113U003496. УДК 621.643.1/2:620.19:658.562.3.

173 с.

Наведено основні припущення фізичної моделі розвитку напружено-деформованого стану та пор в'язкого руйнування для визначення характерних особливостей граничного внутрішнього тиску в зварних трубопровідних елементах і посудин тиску з виявленими тривимірними несущільностями металу. В основу континуальної дилатаційної моделі покладено поетапне простежування стану мікро- та макропошкодження матеріалу конструкції при зварюванні і навантаженні внутрішнім тиском і зовнішніми силовими моментами згину. Запропоновано методологічні підходи математичного описання та комп'ютерної реалізації фізичних моделей. Показано, що раціональним критерієм для визначення настання граничного стану трубопровідних елементів з поверхневими дефектами є поява несущільності макромасштабу. Окремим питанням було визначення впливу процесу монтажного та ремонтного зварювання на пошкоджений стан металу шва та роботоздатність зварної конструкції. Запропоновано критеріальні підходи щодо визначення ступеню пористості різної природи, що сформувалася підчас зварювання. Проведено аналіз впливу технологічних параметрів зварювання та характеристик матеріалу на ступінь пошкодженості зварної конструкції. На прикладі дефекту локального стоншення в області окружного монтажного шва досліджено специфіку взаємодії геометричної аномалії з фізичною неоднорідністю напружено-деформованого та пошкодженого станів конструкції, викликаних зварюванням. Проаналізовано напружено-деформований стан трубопровідного елемента із виявленою багатоосередковою пошкодженістю після часткового ремонту наплавленням. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0965/0216U003988

Розробка технології і матеріалів для ремонту та виготовлення контактних елементів турбореактивного двигуна із жароміцних нікелевих сплавів з метою подовження ресурсу

експлуатації: Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Яровицин Олександр Валентинович. – ДР 0113U003485. УДК 621.791.75.

260 с.

Проведені дослідні роботи з вивчення перспективних зносостійких матеріалів системи "нікелевий жароміцний сплав - карбід титану (ніобію)". Оцінено ефективність різних способів компактування та нанесення відповідних матеріалів, а також виконані порівняльні дослідження здатності їх до високотемпературного окислення. Створена серія дослідних матеріалів на основі нікелевих жароміцних сплавів з різним вмістом хрому (ЖС32 та IN738) та різними видами твердих часток TiC і BN. Проведені випробування таких матеріалів, зокрема на механічну оброблюваність та здатність до високотемпературного окислення. Сформовані критерії вибору енергетичних показників багаточастикового мікроплазмового порошкового наплавлення та розроблено технологію відновлення методом мікроплазмового порошкового наплавлення торця пера робочих лопаток турбін високого тиску двигуна РД-33 із сплавів ЖС-26НК та ЖС-32ВІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0966/0216U003989

Розробка електродів з покращеними санітарно-гігієнічними характеристиками для дугового зварювання та ремонту конструкцій із високолегованих хромонікелевих сталей: Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України; Керівник Ющенко Костянтин Андрійович. – ДР 0113U003483. УДК 621.791.042.4.

102 с.

Досліджено властивості електродних мас, покриття електродів рутил-основного виду типу Э-08Х20Н9Г2Б за ГОСТ 10052-75 в залежності від складу Li-вміщуючого зв'язуючого. Показано, що для виробника таких електродів перспективним є Li-Na-K зв'язуюче. В цьому випадку, у порівнянні з аналогічними електродами, виготовленими з використанням K-Na рідкого скла, значно зменшується питоке виділення та вміст у складі зварювального аерозолу токсичних сполук Cr6+ та Ni, гігроскопічність покриття, підвищується пластичність та ударна вязкість (KCV) металу шва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0967/0216U003990

Дослідження зварюваності мартенситно-старіючих високолегованих хромонікелевих сталей, нікелевих сплавів і різнорідних з'єднань та обробка конструкційних, функціональних і композиційних матеріалів: Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Ющенко Костянтин Андрійович. – ДР 0113U000778. УДК 621.791.75.

1139 с.

Було досліджено природу виникнення тріщин IV типу в зварних з'єднаннях сталей з вмістом хрому 9-12% з урахуванням сегрегаційних процесів. Підготовлені рекомендації по технології зварювання щодо експлуатації зварних конструкцій із високолегованих сталей і сплавів. Розроблені нові прогресивні технології та матеріали для з'єднання компонентів високотемпературних енергетичних установок із високолегованих сталей, а також для зварювання та ремонту елементів обладнання газотурбінних двигунів із жароміцних нікелевих сплавів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0968/0216U003991

Розробка наукових основ синергетичної

активації і управління процесами переносу енергії в плазмі електричної дуги і зварювальній ванні при зварюванні конструкційних матеріалів неплавким електро-

домом в середовищі захисних газів: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Кривіцун Ігор Віталійович. – ДР 0113U002029. УДК 621.791.754'293+621.791.012.5.

152 с.

Проведено теоретичні та експериментальні дослідження ефективності проплавлення металів при активованих технологіях зварювання неплавким електродомом. Встановлено фізичний механізм підвищення проплавляючої здатності дуги з тугоплавким катодом (ТПГ), який полягає в інтенсифікації конвективного перенесення енергії в зварювальній ванні низхідними потоками розплаву під дією електромагнітних сил, за умови забезпечення високої щільності електричного струму на аноді. Виявлено, що при різних способах активації дуги контракція струму на поверхні анода обумовлюється різними причинами: радіальною розгужкою струму в прианодній плазмі (ТПГ + СО₂-лазер), динамічними процесами в дуговому розряді (високочастотна модуляція струму), зменшенням радіусу анодної плями за рахунок використання активуючих флюсів (А-ТПГ процес). Визначені раціональні діапазони параметрів режимів, які забезпечують істотне підвищення проплавляючої здатності дуги при активованих технологіях ТПГ зварювання. Проведено порівняльний аналіз проплавляючої здатності дуги як при окремих способах активації (ВЧ-модуляція струму, А-ТПГ зварювання, використання різних захисних газів та їхніх сумішей, зварювання ультракороткою дугою), так і при їхніх комбінаціях. Для практичного використання рекомендовані наступні синергетичні способи активації зварювання неплавким електродомом: А-ТПГ + ВЧ-модуляція струму, А-ТПГ + ультракоротка дуга, А-ТПГ + ВЧ-модуляція струму + ультракоротка дуга, які дозволяють в 2-3 рази збільшити глибину проплавлення у порівнянні із звичайним ТПГ процесом при інших рівних умовах.

81.10.18.0969/0216U005175

Розробка проектної і конструкторської документації з виготовленням дослідного зразка нагрівального інструменту інноваційної установки для зварювання нагрітим інструментом встик полімерних труб зовнішнім діаметром до 250 мм: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник 1. Юрженко Максим Володимирович – ДР 0115U005262. УДК 621.791:678.029.43.

125 с.

Розроблено проектну документацію для створення інноваційної установки для зварювання нагрітим інструментом встик полімерних труб зовнішнім діаметром до 250 мм. Розроблено повну конструкторську документацію на блок керування та нагрівальний інструмент інноваційної установки. Створено та випробувано дослідний зразок нагрівального інструменту інноваційної установки.

81.10.18.0970/0216U005207

Підвищення надійності та ресурсу апаратів хімічної промисловості з застосуванням лазерного зварювання тонкостінних фільтруючих елементів: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Шелягін Володимир Дмитрович. – ДР 0113U003505. УДК 621.791.72.

38 с.

Проведені дослідження з лазерного, електронно-променевого і аргонодугового зварювання зразків конічних

трубчастих фільтруючих елементів із сталі 08Х18Н10Т (товщиною 0,5 і 0,6 мм). Порівняння цих трьох варіантів показує, що найбільшою продуктивністю (більшою в 10-15 разів швидкістю зварювання) у сукупності із високою стабільністю формування швів відрізняється лазерне зварювання. Це свідчить про доцільність вибору саме цього процесу для подальшого промислового впровадження. Розроблено промислову технологію лазерного зварювання сітчастих фільтруючих елементів з аустенітної нержавіючої сталі стиковими швами, яка підвищує надійність конструкції, усуває небезпеку утворення крихких структур в швах і ЗТВ, дозволяє уникнути необхідності у використанні коштовних припоїв, мінімізує геометричні розміри зварних з'єднань, а також максимально наближає антикорозійні та механічні характеристики одержуваних з'єднань до рівня основного металу. Виготовлено дослідно-промислову партію конічних трубчастих сітчастих фільтруючих елементів і передано її на профільне підприємство (ЗАТ "Чернівецький хімзавод", м. Чернівці) для проведення експлуатаційних випробувань. Проведені випробування довели повну відповідність виготовлених виробів існуючим на підприємстві технічним нормативам. Аналіз результатів випробувань показав відсутність необхідності у корегуванні розробленої технології.

81.79 Кадри

81.10.18.0971/0216U003689

Професіоналізація навчально-творчої діяльності майбутніх учителів трудового навчання і технологій в системі сучасної освіти: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Терещук Григорій Васильович. – ДР 0114U003078. УДК 378.147:372.862.

213 с.

Визначено шляхи вдосконалення підготовки вчителів трудового навчання і технологій, розкрито зміст їх проектно-технологічної підготовки, виявлено фактори, які спонукають студентів до активності, розроблено навчальні плани і програми, посібники.

81.10.18.0972/0216U003793

Автономія та врядування у вищій освіті: Заключний звіт /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Лугувий Володимир Іларіонович. – ДР 0113U003102. УДК 37:378.

48 с.

За звітний період на основі аналізу провідного зарубіжного та вітчизняного досвіду здійснено порівняння основних моделей (сутності, змісту, форм, механізмів) реалізації автономії та врядування у вищій освіті, визначено їх типологізацію. Розроблено та обгрунтовано релевантні моделі реалізації автономії та врядування у вищій освіті України.

81.81 Контроль і управління якістю

81.10.18.0973/0216U003668

Оцінка відповідності заявленої продукції - технічний нагляд за стабільністю показників раніш сертифікованої серійної продукції та сертифікація заявленої продукції на новий термін для ТОВ ДДЗ "Енергоавтоматика": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0115U003420. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

3 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації

заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за осертифікованою продукцією. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за осертифікованою продукцією відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0974/0216U003669

Оцінка відповідності заявленої продукції - технічний нагляд за стабільністю показників раніш сертифікованої серійної продукції та сертифікація заявленої продукції на новий термін для ПрАТ "Іста-Центр": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0115U003421. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

3 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за осертифікованою продукцією. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за осертифікованою продукцією відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.10.18.0975/0216U003670

Оцінка відповідності заявленої продукції для ТОВ "Акку-енерго": Заклучний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0115U003422. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

3 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за осертифікованою продукцією. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за осертифікованою продукцією відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.83 Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування

81.10.18.0976/0216U005173

Розробка клейової і клеєзварної технології ремонту насадових місць підшипників для подовження експлуатації корпусних деталей енергетичного обладнання: Заклучний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Васильєв Юрій Степанович. – ДР 0113U003445. УДК 621.792.

95 с.

Проведено аналіз фізико-механічних факторів, що визначають ресурс експлуатації підшипникових вузлів. Розроблено клеєзварна технологія відновлення насадових місць підшипників у опорі корпусної деталі. Підібрані оптимальні режими точкового зварювання та відпрацьована капілярна технологія формування клеєзварних з'єднань. Розробле-

но клейові композиційні матеріали і технологію формування тришарового покриття. Проведені промислові випробування для визначення ресурсу відремонтованих редукторів.

81.92 Пожежна безпека

81.10.18.0977/0216U003787

Провести аналітичні дослідження та визначити шляхи удосконалення діяльності добровільної пожежної охорони в Україні з урахуванням вітчизняного та світового досвіду (Добровільна пожежна охорона): Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Борисов Андрій Вікторович. – ДР 0115U003465. УДК 614.84.

325 с.

Об'єкт досліджень - функціонування підрозділів добровільної пожежної охорони в світі та Україні в умовах реформування органів місцевого самоврядування. Предмет досліджень - принципи створення, структура, матеріально-технічне забезпечення підрозділів добровільної пожежної охорони, соціальний захист працівників та інші фактори, що впливають на виконання ними завдань. Мета роботи - узагальнення вітчизняного та світового досвіду щодо сучасних підходів до удосконалення діяльності підрозділів добровільної пожежної охорони та розроблення пропозицій. В ході виконання роботи розроблено пропозиції щодо удосконалення діяльності добровільної пожежної охорони в Україні з урахуванням світового досвіду, а також реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Результати роботи будуть використані під час удосконалення діяльності добровільної пожежної охорони в Україні, а також під час постановки нових тем науково-дослідних робіт за напрямом досліджень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.93 Аварійно-рятувальні служби

81.10.18.0978/0216U003965

Провести дослідження з розроблення моделі застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій на основі безпілотних авіаційних комплексів у надзвичайних ситуаціях: Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Чумаченко Сергій Миколайович. – ДР 0114U006004. УДК 621.396.946.

271 с.

Проаналізовано існуючі класифікації БПЛА та розроблено власний удосконалений варіант класифікації для ДСНС України. Удосконалено математичну модель оцінки зв'язності вузлів епізодичних радіомереж із телекомунікаційними аероплатформами. Досліджено математичні моделі оцінки функціональних показників ЕРМ із телекомунікаційними аероплатформами. Удосконалено алгоритм пошуку квазіоптимального положення телекомунікаційних аероплатформ. Вперше розроблено метод підвищення пропускної здатності епізодичних радіомереж з управлінням положенням телекомунікаційних аероплатформ. Вперше розроблено метод адаптивного синтезу оптимального за енерговитратам закону керування малорозмірним безпілотним літальним апаратом літакового типу. Розроблено концепцію автоматизованої краудсорсингової системи моніторингу НС. Розроблено технологічні моделі для безпілотних мобільних аероплатформ та безпроводних сенсорних мереж інформаційно-телекомунікаційних систем з метою моніторингу в зоні надзвичайних ситуацій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.05 Загальна теорія організації й управління

82.10.18.0979/0416U005054

Завгородня Ганна Миколаївна. Моделі та інструменти управління невизначеністю при формуванні портфелів корпорації згідно рівня її компетенції: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 07.07.2016.

УДК 005.8:005.1.

126 с.: 7 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 105 назв.

Формалізовано модель оцінки вибору політики організації, що опирається на рівень технологічної зрілості організації. Доведено, що у проектно-орієнтованій організації роль ключової компетенції відіграє рівень технологічної зрілості організації, яка відображається моделлю Г. Кейзнера, що дозволяє кількісно оцінити рівень технологічної зрілості організації на основі методів теорії інформації. Розроблені моделі та інструменти є основою для побудови методу формування портфелю проектів корпорації. Методику перевірено на практиці й доведено її працездатність.

82.10.18.0980/0417U001043

Логінов Олег Володимирович. Проектно-орієнтоване управління освітньою діяльністю ВНЗ: Дис... к.т.н. /Одеський національний морський університет. – Захищена 15.12.2016.

УДК 005.8.

149 с.: 6 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Дисертація присвячена розробці теоретичної бази та забезпечення у вигляді моделей, методів та методичних положень процесів управління освітньою діяльністю вищих навчальних закладів на базі концепції проектно-орієнтованого управління. Розроблено концепцію управління освітньою діяльністю у системі проектно-орієнтованого управління ВНЗ. Встановлено портфель проектів ВНЗ, у рамках якого можна виділити портфель проектів освітньої діяльності (як елемент портфеля проектів ВНЗ). Визначено види і сутність даної категорії проектів, виконано їх декомпозицію на базі введеного поняття "портфель освітніх продуктів ВНЗ". Розроблено концептуальну модель розподілу завдань за підрозділами проектно-орієнтованого ВНЗ, яка ґрунтується на інтеграції мережкових графіків в рамках портфеля проектів. Запропоновано структуру інформаційного супроводу процесу розподілу завдань. Розроблено метод оцінки попиту на освітні послуги ВНЗ. Сформульовано концепції та методичне забезпечення управління трудовими та фінансовими ресурсами освітніх проектів.

82.10.18.0981/0417U001044

Андрієвська Віра Олександрівна. Управління розвитком стивідорних компаній на базі концепції проектного потенціалу: Дис... к.т.н. /Одеський національний морський університет. – Захищена 15.12.2016.

УДК 65:656.073.2.

131 с.: 14 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Дисертація присвячена вирішенню науково-практичної задачі - підвищення ефективності реалізації проектів розвитку стивідорних компаній на базі концепції проектного потенціалу. В роботі сформульована концепція "проектного

потенціалу" на рівні проекту, розроблено концептуальну модель формування проектного потенціалу стивідорних компаній, а також метод його оцінки. Сформульовано концепцію використання проектного потенціалу та його складових у процесах управління проектами. Розроблено логічну модель формування системи "карта проекту - критерії-обмеження", як універсальна основа для формалізації процесів прийняття рішень з відбору проектів; в даній моделі проектний потенціал і його складові доповнюють характеристики проекту. Розроблено метод відбору проектів на базі моделі "карта проекту - критерії-обмеження" з використанням теорії можливостей Ключові слова: проект, проектний потенціал, стивідорні компанії, моделі, метод, процеси управління, теорія можливостей, оцінка

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.10.18.0982/0517U000262

Андріяш Вікторія Іванівна. Модернізація механізмів державного регулювання етнополітичних процесів в Україні в умовах глобалізації: Дис... д.держ.упр. /Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Захищена 29.03.2017.

УДК 351:323:321.02.

452 с.: 5 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 590 назв.

Дисертація присвячено науковому обґрунтуванню теоретичних і методологічних засад, розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання етнополітичних процесів. Охарактеризовано особливості етнонаціонального розвитку України в умовах глобалізації. Узагальнено досвід політико-правового регулювання етнополітичних процесів в європейських країнах та можливість його застосування в українських реаліях. Розроблено рекомендації щодо модернізації державного регулювання етнонаціональною сферою України в умовах глобалізації.

82.10.18.0983/0416U004089

Ліщук Сергій Володимирович. Механізми державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту України: Дис... к.держ.упр. /Академія муніципального управління. – Захищена 30.09.2016.

УДК 351.796:799.

200 с.: 5 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Систематизовано та конкретизовано теоретичні засади у дослідженні змісту механізмів державного регулювання розвитку фізичної культури і спорту. Досліджено розвиток законодавчого та нормативно-правового регулювання фізичної культури та спорту. Адаптовано до сучасних вітчизняних реалій основні зарубіжні підходи стосовно реформування та державного регулювання фізичної культури та спорту.

82.10.18.0984/0416U005164

Ліс Андрій Богданович. Механізми державного управління процесами надання адміністративних послуг: Дис... к.держ.упр. /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 30.06.2016.

УДК 352.078.

265 с.: 9 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

Державне управління у сфері надання адміністративних послуг. Теоретичне обґрунтування механізмів державного управління процесами надання адміністративних послуг та окреслення напрямів їх удосконалення й практичного застосування в Україні. Методи: порівняльний аналіз, синтез, математична статистика. Обґрунтовано модель

"Піраміда інтелектуальних домінант" публічного службовця з надання адміністративних послуг. Результати впроваджено в практику державного управління.

82.10.18.0985/0416U005165

Ісаєва Ірина Миколаївна. Організаційний механізм державного управління магістральними трубопровідними системами України в умовах європейської інтеграції:

Дис... к.держ.упр. /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 30.06.2016.

УДК 351.81+339.924:621.6.02/.033(477).

201 с.: 6 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 300 назв.

Державне управління магістральними трубопровідними системами. Науково-теоретичне обґрунтування основних засад механізмів державного управління магістральними трубопровідними системами та вироблення пропозицій з удосконалення організаційного механізму державного управління магістральними трубопровідними системами України в умовах євроінтеграції. Методи: аналізу і синтезу, моделювання, статистичний. Запропоновані коефіцієнти оцінки насиченості території держави магістральними трубопровідними системами та їх протяжності на душу населення. Результати впроваджено в практику державного управління.

82.10.18.0986/0416U005166

Титаренко Тетяна Григорівна. Формування та реалізація державної політики регулювання земельних відносин в Україні: Дис... к.держ.упр. /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Захищена 01.07.2016.

УДК [351.82:332.3] (477).

251 с.: 20 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

Процеси державного управління земельними відносинами в Україні на сучасному етапі її розвитку. Узагальнення й удосконалення теоретичних та науково-методичних положень і розробка та обґрунтування методичних засад щодо формування та реалізації державної політики регулювання земельних відносин в Україні в ресурсних обмеженнях. Методи: порівняльний аналіз, порівняльно-правовий, формалізація. Розроблено концептуально-аналітичну модель стратегії формування та реалізації державної політики регулювання земельних відносин в Україні. Результати впроваджено в практику державного управління.

82.10.18.0987/0417U000102

Кривонос Лілія Володимирівна. Державні механізми протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом:

Дис... к.держ.упр. /Класичний приватний університет. – Захищена 28.12.2016.

УДК 354: 336.025.

205 с.: 6 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

У дисертації здійснено комплексний аналіз структури та функцій державних механізмів протидії легалізації (відмивання) незаконних доходів. З'ясовано можливості гнучкої адаптації до реалій України передового досвіду державної політики протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, що демонструють країни розвинутої економіки.

82.10.18.0988/0216U005241

Науково-методичні засади формування корпоративних фінансів підприємств агропродовольчого комплексу на ринку цінних паперів: Заключний звіт /Товариство з додатковою

відповідальністю "Інститут обліку і фінансів"; Керівник Діброва Анатолій Дмитрович. – ДР 0113U008352. УДК 336.761:631.11.

139 с.

Об'єктом досліджень була система корпоративних фінансів підприємств агропродовольчого комплексу. Розроблено теоретико-методологічні підходи до забезпечення фінансової безпеки аграрного сектору, капіталізації найбільш значущих активів сільськогосподарських підприємств, формування фінансових ресурсів підприємств агропродовольчого комплексу за рахунок IPO на міжнародних та локальних (національних) ринках цінних паперів. Запропоновано єдину Галузеву облікову політику щодо посилення інвестиційної привабливості та фінансової безпеки аграрного бізнесу. Розроблено методичні підходи до обліку й оцінки земель сільськогосподарського призначення та прав користування ними (включаючи право оренди), обліку й оцінки нематеріальних активів, обліку й оцінки основних засобів. Обґрунтовано методичні рекомендації виходу підприємств агропродовольчої сфери на IPO і на національний ринок цінних паперів.

82.15 Організація управління економікою

82.10.18.0989/0216U003800

Комплексна оцінка інноваційної діяльності промислових підприємств: Заключний звіт /Хмельницький національний університет; Керівник Орлов Олівер Олексійович. – ДР 0113U002062. УДК 338.242.

626 с.

Об'єктом дослідження є процеси оцінювання інноваційних проектів для створення нової продукції і впровадження нової техніки, впливу впровадження нової інноваційної продукції та техніки на економічні показники діяльності підприємств, формування цін на нову продукцію виробничо-технічного призначення, побудови механізму управління інноваційним потенціалом підприємства та формування маркетингової стратегії управління інноваційним розвитком. Мета роботи - розробка рекомендацій щодо антизатратного формування цін на нову продукцію, методичних рекомендацій з оцінювання інноваційних та інвестиційних проектів, оцінювання економічного потенціалу та формування маркетингових стратегій управління інноваційним розвитком. Методи дослідження: сукупність способів наукового пізнання, загальних методів, прийомів, принципів, а також методи оцінювання інноваційних проектів, формування цін на продукцію, порівняння та аналогій, формування маркетингової стратегії інноваційного розвитку підприємства. У ході виконання роботи розроблено методичні рекомендації: з формування ціни на новий продукт; щодо оцінки ефективності інноваційних продуктів; оцінки впливу інноваційних продуктів на діяльність підприємства; щодо ефективності впровадження нової техніки та технології; оцінки інноваційного та сукупного економічного потенціалу підприємств; щодо вибору маркетингової стратегії інноваційного розвитку підприємства. Дослідження проводилось на промислових підприємствах Подільського регіону.

82.10.18.0990/0216U005465

Стратегічні напрямки розвитку підприємств авіаційної галузі України в умовах економічної нестабільності: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Новак Валентина Олексіївна. – ДР 0113U000583. УДК 338.2:656.7.

223 с.

Об'єктом дослідження є середовище функціонування підприємств авіаційної галузі України. Метою виконання кафедральної НДР є наукове обґрунтування методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо реалізації

стратегічних напрямів розвитку аеропортів та авіакомпаній України в умовах економічної нестабільності. При виконанні НДР були використані методи обґрунтування стратегічних напрямків розвитку, статистико-економічні (аналіз існуючого фінансового стану авіакомпаній та аеропортів, аналіз факторів зовнішнього середовища, кількісний аналіз розвитку авіаційної галузі), матричний (при дослідженні ступеню взаємозв'язку та сили активності факторів; при моделюванні поведінки розвитку авіаційного ринку під впливом внутрішніх факторів розвитку), а також методи сучасної теорії і практики оптимального стратегічного управління. Робота розповсюджується за договірною ціною.

83 СТАТИСТИКА

83.29 Економічна статистика

83.10.18.0991/0216U003805

Методологічні засади статистичного дослідження економіки України в умовах реалізації стратегії інноваційного розвитку:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Манцуров Ігор Германович. – ДР 0111U007429. УДК 311.21:338.2(477)+330.341.1(477).

3 с.

Обґрунтовано систему заходів антикризової економічної політики, реалізація яких державними інститутами-регуляторами сприятиме ранньому визначенню загрози виникнення кризи в економіці України. Показники, щодо прогнозування ймовірності виникнення і поширення економічної кризи в економіці України. Пропозиції щодо наукового обґрунтування системи показників, які адекватно характеризують ймовірність виникнення і поширення економічної кризи, до складу якої входять індикатори стану розвитку економічної системи, а також чутливості інших ринкових показників наблизення кризи. Методичні положення комплексного аналізу масштабів фінансово-економічної кризи та її соціально-економічних наслідків в економіці України. Обґрунтовано методологічні засади статистичного дослідження закономірностей розвитку секторальної структури економіки, міжсекторальних структурних зрушень, якості секторальних змін, вимірювання структурного ефекту. Розроблено рекомендації щодо оптимізації секторальних пропорцій. Розроблено систему інформаційно-аналітичного забезпечення процесу формування та реалізації механізму державної антикризової економічної політики у сфері регулювання її макроекономічної, фінансової, інноваційно-інвестиційної, виробничої та зовнішньоекономічної складових. Розроблено методіку розрахунку індикаторів ділових очікувань згідно з вимогами розширеного Спеціального стандарту поширення даних Міжнародного валютного фонду.

84 СТАНДАРТИЗАЦІЯ

84.01 Загальні питання стандартизації

84.10.18.0992/0216U003788

Провести дослідження та обґрунтувати зміст і вимоги проекту ДСТУ "Безпека у надзвичайних ситуаціях. Евакуація населення. Загальні вимоги": Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Уханський Р.В. – ДР 0116U001231. УДК 006; 504.056; 629.039.58; 623.454.83;

226 с.

Проведено добір, аналізування нормативно-правових актів, нормативних документів, наукової літератури, статистичних даних, національного досвіду та досвіду зарубіж-

жних країн щодо евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій. Застосування стандарту спрямовано на упорядкування заходів щодо евакуації населення у разі безпосередньої загрози життю чи заповідання шкоди здоров'ю людей унаслідок надзвичайних ситуацій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

86 ОХОРОНА ПРАЦІ

86.19 Організація і управління охороною праці

86.10.18.0993/0216U003947

Оцінка і вдосконалення напрямів підвищення ефективності управлінської діяльності у сфері охорони праці: Заключний звіт /Національний технічний університет України "КПІ", Інститут енергозбереження та енергоменеджменту, кафедра теплотехніки та енергозбереження; Керівник Ткачук Константин Нифонтович. – ДР 0112U005130. УДК 331.452.

126 с.

Розроблено науково обґрунтовані рекомендації з управління охороною праці на основі інформаційно-аналітичної підтримки Робота передається за кордон за договірною ціною.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.17 Забруднення й охорона атмосфери

87.10.18.0994/0216U003651

Обґрунтування та розробка технології переробки іонообмінних смол АЕС: Заключний звіт /Державна установа "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України"; Керівник Забулонов Юрій Леонідович. – ДР 0113U001467. УДК 502:504.275 с.

Теоретично досліджено та експериментально підтверджено доцільність розробки технологічної лінії з відпрацювання технологічних процесів переробки іонообмінних смол АЕС методом піролізу (плазмової газифікації):

87.21 Охорона ґрунтів

87.10.18.0995/0216U003705

Розробити методологію формування сталих агроландшафтів на меліорованих землях гумідної зони та наукові засади їхнього використання і ренатуралізації: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Сидоренко О.О. – ДР 0111U003823. УДК 504.53.06;631.6.

128 с.

Покращення екологічного стану меліорованих земель гумідної зони, підвищення ефективності їхнього сільськогосподарського використання

87.26 Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих рослинних і тваринних організмів

87.10.18.0996/0216U005000

Розробка та апробація програмно-математичного комплексу експрес визначення вмісту техногенних радіонуклідів у органах і тканинах тварин у зоні впливу ЧАЕС та АЕС України: Заключний звіт /Інститут ядерних

досліджень НАН України; Керівник Липська Алла Іванівна. – ДР 0113U005072. УДК 57:539.1.074;61:539.1.074.

139 с.

Розроблено та апробовано програмно-математичний комплекс для експрес-визначення вмісту радіонуклідів ^{137}Cs , ^{90}Sr та ^{131}I в органах і тканинах тварин за різних режимів їх надходження до організму. В основу розробки покладено багатоканальні моделі кінетики ^{137}Cs , ^{90}Sr та ^{131}I для опису процесів обміну цих ізотопів в організмі. Наведено алгоритми вирішення конкретних задач і листинги відповідних програм. Створено багатовіконний інтерфейс програми, що дозволяє здійснювати одночасне визначення активності ^{137}Cs , ^{90}Sr та ^{131}I . Доведено можливість практичного використання даного програмного продукту в радіобіологічних дослідженнях. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.27 Охорона рослинного і тваринного світу

87.10.18.0997/0216U003694

Фауна різнотипових екосистем Західної України, теорія і практика навчання зоології: біологія, охорона, еволюційно-методичні і освітні аспекти: Заключний звіт /Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Керівник Кваша Василь Іванович. – ДР 0111U001324. УДК 636.591.5:639.34+636.01.

125 с.

Досліджено видовий склад, морфологію, біологію, екологію і еволюційні зв'язки у групі жуків - ксилофагів Західної України. Встановлено поширення близько 200 видів цих комах. Виявлено ступінь конвергентності в імаго різних родин. Досліджено консортивні зв'язки між рослинами і комахами у лучно-степових біотопах. Вивчено вплив іонів деяких металів на організм короїв. Проаналізовано зміни в угрупованні зоопланктону малих річок Тернопільщини. Обґрунтовано роль освіти в культурі і значення концепції біоцентризму в процесі встановлення сучасної наукової картини світу.

87.31 Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються

87.10.18.0998/0417U003612

Теут Василь Михайлович. Методика проведення екологічного моніторингу морської акваторії спеціалізованим судном з адаптивним управлінням: Дис... к.т.н. /Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. – Захищена 29.06.2017.

УДК 502.175:[62-182/78:656.61].

179 с.: 8 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 124 назви.

У дисертаційній роботі вирішується науково-прикладне завдання що пов'язано з підвищення якості проведення екологічного моніторингу морських вод в акваторіях з підвищеним антропогенним навантаженням на основі застосування спеціалізованих суден з адаптивним управлінням для визначення площі шкідливих речовин за рахунок зняття проб для подальшої їх ліквідації. Об'єкт дослідження - процес проведення екологічного моніторингу морських акваторій спеціалізованим судном. Метою дослідження є підвищення якості проведення екологічного моніторингу морських вод в акваторіях із підвищеним антропогенним навантаженням із застосуванням спеціалізованих суден з адаптивним управлінням для визначення площі забруднення та подальшої ліквідації шкідливих речовин. В ході проведення наукових досліджень отримано аналітичний вираз оцінки та шкали якості

проведення екологічного моніторингу морського середовища, на основі якої визначається рівень забруднення. В дисертації запропоновано науково-методичний апарат, який відображено в методиці, що спрямована на проведення екологічного моніторингу спеціалізованим судном в акваторії моря в умовах розповсюдження шкідливих речовин для визначення площі ураження. Особливістю запропонованої методики є корегування курсу спеціалізованим судном за рахунок удосконаленої системи адаптивного управління по маршруту руху з заданою динамічною точністю, що дає можливість підвищити точність отримання проб. Ключові слова: екологічний моніторинг акваторії моря, морське середовище, методика, адаптивне управління спеціалізованим судном.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.15 Прилади і методи наукових досліджень космічного простору

89.10.18.0999/0216U003794

Наукові основи та технічні пропозиції щодо створення комплексу апаратури" (Етап № 3 "Вироблення технічних пропозицій щодо створення дослідницьких приладів з вивчення іоносфери, космічного матеріалознавства та перспективних систем енергопостачання":

Заключний звіт /Інститут космічних досліджень Національної академії наук України та Державного космічного агентства України; Керівник Федоров Олег Павлович. – ДР 0115U003426. УДК 551.510.528:523.98; 520.6.

123 с.

Об'єкти досліджень: наукові прилади зменшених розмірів із високим рівнем метрологічних і експлуатаційних параметрів для здійснення експериментальних досліджень на борту міні- та наносупутників; комбіновані суперконденсатори в супутникових приладах для космічних досліджень; експериментальні установки для спрямованого твердіння в космосі. Методи досліджень: застосування теорії електричних кіл, основних положень фізики космічної плазми; проведення випробувань та експериментів; аналіз та фізичне моделювання; метод оцінювання ризику впливу радіаційного випромінювання; імітаційне математичне моделювання. Результати досліджень: одержано нові наукові результати на підставі аналізу експериментальних даних апаратури космічних апаратів "Чибис-М" та "РЕЛЕК"; проведено розробку вузлів електроніки із застосуванням цифрових методів обробки сигналів та кореляційного аналізу; розроблено функціональну схему системи збору наукової інформації та схеми електричні принципові основних вузлів системи; розроблено метод оцінювання ризику впливу радіаційного випромінювання на комбіновані накопичувачі енергії; розроблено програмні засоби та інформаційні сервіси для накопичення та оброблення даних супутникових вимірювань; вперше одержано порівняльні характеристики виробчутливості різних методів одержання кристалів в космосі.

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик

90.10.18.1000/0216U003940

Фізичні та фізико-хімічні основи нових методів аналізу і способів модифікації поверхні сплавів на основі Co і Ti, які застосовуються в ортопедичній стоматології і імплантології:

Заключний звіт /Інститут металофізики ім Г.В. Курдюмова Національної Академії Наук України; Керівник Васи-

льєв Михайло Олексійович. – ДР 0111U002088. УДК 543; 621.9.048.6; 621.787.

224 с.

Вивчено закономірності формування структурно-фазових станів, фізико-хімічних та механічних властивостей поверхні сплавів Co-Cr-Mo та VT6 за умов інтенсивного теплового та механічного впливів в хімічно-активних та нейтральному середовищах, а також встановленні механізми фізичних процесів, які при цьому протікають, що

є актуальним як з наукової, так і практичної точки зору. Запропоновано механізм формування наноструктурованого поверхневого шару в обраних сплавах після інтенсивної деформації. Виявлено ефект механохімічної взаємодії кисню з поверхнею титанового сплаву VT6. Результати роботи є важливими для удосконалення існуючих та розробки нових технологій виготовлення ортопедичних конструкцій та імплантатів зі сплавів Co-Cr-Mo та VT6.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Авдєєва Олена Сергіївна	0016	Волоско Ярина Олегівна	0150
Авдєєнко Ірина Миколаївна	0243	Волошина Віта Анатоліївна	0183
Авуа Альберт Джуніор	0840	Волченко Лариса Петрівна	0289
Акрітїду Христина	0910	Воляннюк Сергій Борисович	0017
Ал-Хаддад Амір Тарк Джасім	0645	Вронська Наталія Юріївна	0835
Алхасов Самір Яшар огли	0085	Гаврикова Аліна Олегівна	0093
Андріанов Костянтин Вадимович	0916	Гайовський Олег Володимирович	0514
Андрієвська Віра Олександрівна	0981	Галиця Віталій Іванович	0556
Андріяш Вікторія Іванівна	0982	Галич Людмила Вікторівна	0869
Анічкіна Олена Василівна	0249	Гапоненко Ірина Анатоліївна	0564
Антипова Олена Миколаївна	0008	Гаран Марина Сергіївна	0256
Антонець Тарас Юрійович	0633	Гаркуша Ольга Павлівна	0492
Ашурбеков Аскад Аскадович	0022	Гвоздицький Віталій Сергійович	0032
Бабак Микола Леонідович	0456	Говоров Владлен Пилипович	0531
Багацький Євген Володимирович	0199	Головко Віталій Олексійович	0361
Багрій Сергій Михайлович	0509	Голуб Денис Михайлович	0939
Балалаєва Олена Юріївна	0209	Голуб Тетяна Іванівна	0091
Балка Любов Олександрівна	0297	Голубцова Мар'яна Вікторівна	0815
Банера Надія Петрівна	0120	Гоменюк Ганна Володимирівна	0227
Барабаш Ольга Олегівна	0140	Горбонос-Андропова Олена Русланівна	0923
Барсук Світлана Леонідівна	0261	Горбуліч Ірина Олександрівна	0251
Баснукаєва Разет Магомедівна	0384	Горєв В'ячеслав Миколайович	0379
Бегас Людмила Дмитрівна	0237	Горлачова Вікторія Ігорівна	0640
Безугла Ольга Радіонівна	0922	Горова Юлія Олегівна	0669
Бейнер Петро Сергійович	0555	Гречкосій Маргарита Сергіївна	0283
Беляк Тетяна Олексіївна	0097	Григоренко Дмитро Артурович	0146
Біленька Юлія Олексіївна	0526	Григорчак Орест Іванович	0380
Білецька Олександра Олександрівна	0103	Гринюк Роман Миколайович	0122
Білицук Любов Миколаївна	0870	Грипа Андрій Сергійович	0386
Білоконенко Аліна Ігорівна	0310	Грищук Аліна Борисівна	0149
Білоконенко Ганна Володимирівна	0127	Громадський Віктор Анатолійович	0565
Бобров Іван Олексійович	0821	Груб'як Оксана Михайлівна	0286
Бойченко Альона Дмитрівна	0862	Гулай Іванна Олексіївна	0121
Бородій Ярослав Васильович	0161	Гулмуродов Ісоміддін Сафарович	0641
Борт Олександр Петрович	0190	Гупка Андрій Богданович	0629
Борщ Лариса Михайлівна	0094	Гусевик Павло Сергійович	0385
Бочкарьова Еммілія Іванівна	0109	Гуцул Оксана Всеволодівна	0631
Бубняк Марія Миколаївна	0343	Давидова Тетяна Миколаївна	0218
Будняк Тетяна Миколаївна	0434	Данчул Олександр Сергійович	0151
Бурко Ольга Василівна	0228	Демченко Наталія Анатоліївна	0490
Бурла Артем Олександрович	0928	Демчук Олена Миколаївна	0125
Бушовська Леся Борисівна	0132	Денисюк Олексій Олексійович	0180
Варибрус Олена Вікторівна	0296	Дзюбенко Сергій Петрович	0917
Василенко Олег Вадимович	0608	Дзюбіна Оксана Ігорівна	0307
Васильків Мар'яна Володимирівна	0040	Димитров Сергій Георгійович	0705
Ватаманюк Ольга Сергіївна	0074	Діденко Наталія Олександрівна	0465
Величко Євгеній Олександрович	0073	Діхтяренко Юлія Володимирівна	0421
Верлань Дмитро Анатолійович	0360	Добровецька Оксана Ярославівна	0436
Вінник Максим Олександрович	0258	Добровольський Євген Леонідович	0550
Вінник Тетяна Олександрівна	0257	Донченко Вікторія Іванівна	0245
Вінцова Дар'я Сергіївна	0172	Доскалок Наталія Миколаївна	0452
Владика Юлія Павлівна	0124	Дубінецький Володимир Володимирович	0217
Власова Валентина Петрівна	0114	Дудник Олена Василівна	0060
Вовк Олександр Володимирович	0352	Дюрба Діна Вікторівна	0319
Вовк Олеся Олегівна	0546	Єгорова Олена Олександрівна	0915
Волкогон Світлана Олександрівна	0077	Єдаменко Ірина Віталіївна	0160
		Єлізаров Володимир Петрович	0244

Слізарова Світлана Валеріївна	0242	Колядіна Наталія Геннадіївна	0178
Слісеєнко Анна Павлівна	0318	Конюхов Юрій Максимович	0059
Слісеєва Любов Григорівна	0221	Копець Катерина Євгенівна	0825
Смельянова Наталія Анатоліївна	0044	Корбяк Дмитро Володимирович	0018
Спіхіна Марина Анатоліївна	0215	Коржов Євген Іванович	0506
Єрошенко Тетяна Вікторівна	0004	Коробка Валентина Миколаївна	0084
Єрьоміна Олена Юріївна	0317	Коробка Сергій Васильович	0827
Жарий Олександр Костянтинівич	0164	Коротков Володимир Андрійович	0639
Желтобрюх Ірина Леонтіївна	0152	Косаревич Катерина Вікторівна	0355
Жовноватюк Ярослав Сергійович	0593	Костенко Світлана Борисівна	0867
Жужа Лілія Олександрівна	0194	Котик Тарас Любомирович	0498
Жуковська Наталія Анатоліївна	0357	Кофман Анна Анатоліївна	0868
Завгородня Ганна Миколаївна	0979	Коцкулич Євген Ярославович	0571
Задворний Сергій Ігорович	0522	Кравченко Ольга Віталіївна	0548
Заїчко Павло Олександрович	0408	Красільнікова Катерина Євгеніївна	0110
Зелінський Сергій Сергійович	0250	Кривонос Лілія Володимирівна	0987
Зеркіна Оксана Олександрівна	0048	Крижановська Вікторія Анатоліївна	0169
Зінич Петро Петрович	0876	Крикливець Дмитро Євгенович	0188
Зінчук Андрій Миколайович	0921	Крохмаль Світлана Сергіївна	0128
Золотарьова Яна Сергіївна	0156	Круглова Анна Євгеніївна	0154
Зубко Надія Несторівна	0335	Кужільна Оксана Олександрівна	0015
Іваненко Олена Володимирівна	0130	Кузнецова Анна Іванівна	0029
Іванов Микита Анатолійович	0370	Кузнецова Катерина Сергіївна	0858
Іванова Ганна Сергіївна	0181	Кузьмін Євгеній Сергійович	0111
Іванченко Роман Вікторович	0877	Кукло Ольга Євгеніївна	0298
Іванюк Ірина Володимирівна	0208	Кулик Сергій Вікторович	0147
Івашків Василь Романович	0435	Курко Наталія Миколаївна	0155
Івончак Павло Євгенович	0321	Курова Анастасія Володимирівна	0280
Ільчук Віра Василівна	0057	Куроп'ятник Олексій Сергійович	0618
Іорданов Ігор Вячеславович	0560	Кухта Катерина Олексіївна	0118
Ісаєва Ірина Миколаївна	0985	Кучеренко Оксана Миколаївна	0880
Казак Оксана Олексіївна	0102	Кучеренко Олексій Миколайович	0166
Калина Вікторія Сергіївна	0656	Кучик Галина Богданівна	0308
	0664	Кучина Лариса Костянтинівна	0638
Кальченко Микола Миколайович	0051	Кушнерик Олена Володимирівна	0056
Камінська Світлана Валеріївна	0288	Кушнерик Юрій Анатолійович	0186
Карабін Тетяна Олександрівна	0148	Кушнір Мирослава Анатоліївна	0079
Карампіні Наталя Георгіос	0872	Лабоженко Дмитро Борисович	0145
Карп Марта Андріївна	0305	Лабунець Юлія Олегівна	0253
Карпенко Максим Юрійович	0302	Лазанюк Віктор Миколайович	0874
Квасикова Ганна Сергіївна	0407	Лалак Ольга Андріївна	0333
Квінт Вікторія Олександрівна	0787	Лантух Андрій Олександрович	0116
Клименко Олександр Миколайович	0605	Лашшина Дар'я Олександрівна	0561
Кобелев Олексій Іванович	0168	Ластовецька Роксолана Орестівна	0039
Ковалик Галина Ігорівна	0143	Лебедєв Антон Юрійович	0603
Ковальова Марія Володимирівна	0279	Левченко Олег Васильович	0159
Ковальська Ірина Володимирівна	0328	Лемещенко Оксана Рудольфівна	0291
Ковальська Наталя Аркадіївна	0304	Лерніченко Катерина Валеріївна	0112
Ковальчук Вікторія Анатоліївна	0072	Лехніцька Світлана Іванівна	0306
Ковтун Олександр Сергійович	0020	Лешек Солярчик	0212
Кожевніков Олег Євгенійович	0387	Леденьова Оксана Петрівна	0455
Козак Наталія Григорівна	0220	Линдіна Євгенія Юріївна	0216
Козакова Олена Миколаївна	0668	Лис Андрій Богданович	0984
Козирєв Вадим Анатолійович	0081	Лісовський Ігор Вікторович	0108
Козловський Артем Вікторович	0602	Літковець Олена Дмитрівна	0223
Колесніков Дмитро Валерійович	0038	Ліфінцев Олексій Володимирович	0167
Колісник Юлія Сергіївна	0911	Ліщук Сергій Володимирович	0983

Лобач Наталія Вячеславівна	0247	Норчук Юрій Володимирович	0282
Логінов Олег Володимирович	0980	Носіков Денис Миколайович	0142
Лоза Аркадій Васильович	0940	Одинцова Галина Юріївна	0276
Лотоцька-Голуб Людмила Леонідівна	0292	Одосій Любомира Ігорівна	0437
Лощина Інна Сергіївна	0312	Олексюк Тетяна Василівна	0107
Лу Цзе	0329	Осипенко Вікторія Анатоліївна	0290
Лубенченко Ольга Едуардівна	0083	Особов Іван Павлович	0266
Льошенко Ірина Анатоліївна	0875	Островерх Ольга Василівна	0064
Любенко Галина Дмитрівна	0661	Павленко Костянтин Віталійович	0856
Лятуринська Світлана Едуардівна	0213	Павлін Дар'я Олександрівна	0285
Маєвський Олександр Володимирович	0358	Паздрій Віталій Ярославович	0115
Мазур Любов Борисівна	0165	Паламар Аліна Олександрівна	0909
Майстренко Юлія Іванівна	0198	Панчишин Василь Зенонович	0708
Макарук Федір Федорович	0101	Партика Тетяна Володимирівна	0678
Максименко Оксана Михайлівна	0499	Пастернак Ірина Ігорівна	0336
Максюта Дмитро Ігорович	0601	Пащенко Юлія Анатоліївна	0192
Мала Юлія Валеріївна	0311	Пелешенко Ігор Миколайович	0219
Мамедалієва Севиндж Алі-Кизи	0855	Пелішенко Вадим Олексійович	0193
Мандзюк Сергій Федорович	0610	Пенкаль Наталія Анатоліївна	0075
Мариківська Галина Анатоліївна	0225	Перевознюк Наталія Миколаївна	0255
Маркіна Катерина Володимирівна	0919	Петрик Артем Миколайович	0019
Мармура Олег Зіновійович	0185	Петров Сергій Олександрович	0636
Мартинюк Юлія Олександрівна	0277	Петруньок Надія Іванівна	0006
Марціх Артур Сергійович	0670	Піп'як Микола Іванович	0170
Марченко Сергій Вікторович	0414	Піскурська Ганна Вікторівна	0267
Марчук Лариса Миколаївна	0294	Піх Володимир Ярославович	0551
Масалигіна Вікторія Володимирівна	0113	Плахтій Олександр Андрійович	0530
Масляєва Ольга Олександрівна	0126	Подгурська Вікторія Ярославівна	0933
Мележик Євген Олександрович	0383	Поливаний Степан Володимирович	0485
Мельник Лілія Миколаївна	0100	Полівко Лариса Юріївна	0295
Мельник Михайло Григорович	0924	Полуляхова Олександра Олександрівна	0080
Мельниченко Юлія Олександрівна	0646	Полупан Іван Іванович	0597
Мешко Кристина Іванівна	0239	Поталіцин Сергій Юрійович	0540
Мещан Ігор Вікторович	0024	Почтарук Інна Станіславівна	0047
Миронова Наталя Олексіївна	0363	Присвітла Оксана Вікторівна	0041
Мирош Марія Василівна	0523	Прискока Андрій Олегович	0912
Мисечко Аліна Олександрівна	0334	Приходько Дмитро Федорович	0422
Мілевська Світлана Ярославівна	0493	Прозоров Роман Геннадійович	0052
Мілієнко Олена Анатоліївна	0163	Прокопенко Валерія Вікторівна	0173
Міненко Маргарита Вікторівна	0030	Пронтенко Костянтин Віталійович	0238
Місько Наталія Валентинівна	0214	Прудіус Олександр Григорович	0873
Мовчанюк Анастасія Валентинівна	0053	Радчук Таїсія Миколаївна	0086
Мозгова Олена Олександрівна	0913	Раковська Марія Андріївна	0240
Мосенцова Людмила Вікторівна	0359	Ревіка Крістіна Анатоліївна	0089
Москаленко Іван Миколайович	0606	Ревякін Валентин Олександрович	0033
Муллер Марина Вячеславівна	0117	Решетілова Оксана Михайлівна	0248
Муртазієв Ернест Гафарович	0254	Рихлюк Сергій Павлович	0925
Назаров Микола Ігорович	0087	Ріккарді Галина Богданівна	0012
Наконечна Лілія Андріївна	0184	Розуменко Інна Олександрівна	0857
Наконечний Мирослав Степанович	0539	Роман Тетяна Миколаївна	0246
Наурук Ірина Миколаївна	0252	Ромців Олена Ігорівна	0187
Немировська Оксана Вікторівна	0090	Рудницька Уляна Ігорівна	0197
Нечипоренко Денис Леонідович	0229	Ружицький Ігор Юрійович	0076
Ніколаєва Вікторія Петрівна	0104	Русіна Наталія Геннадіївна	0262
Новіков Володимир Федорович	0850	Рустамова Сіала Ісмаїл гизи	0814
Нога Ірина Михайлівна	0098	Рябова Юлія Миколаївна	0271
Ноженко Каріна Володимирівна	0177	Рябуха Анна Юріївна	0241

Рязанова Марина Євгенівна	0483	Федорак Володимир Васильович	0014
Савчук Анастасія Миколаївна	0131	Федоришин Василь Семенович	0106
Сапачова Марина Артурівна	0817	Федорова Катерина Валеріївна	0265
Сас Олександр Олександрович	0123	Федунишин Любомира Любомирівна	0013
Свердлик Зоряна Михайлівна	0206	Феленко Юрій Анатолійович	0182
Свердлова Юлія Олегівна	0042	Фільштейн Михайло Володимирович	0153
Свирида Віталій Анатолійович	0157	Фісуненко Андрій Леонідович	0354
Свідерська Антоніна Владиславівна	0105	Харченко Марина Олександрівна	0049
Седов Віктор Євгенович	0259	Хе Цзяньхуй	0327
Семенюк Іван Ярославович	0141	Хлопецький Роман Андрійович	0619
Сербін-Жердецька Інна Анатоліївна	0278	Хміль Ірина Віталіївна	0569
Серебрякова Валерія Вадимівна	0303	Ходько Олександр Олексійович	0609
Сидорак Андрій Дмитрович	0879	Хорошайло Вадим Вікторович	0596
Сириченко Наталя Сергіївна	0043	Хрушкова Ольга Анатоліївна	0313
Сисенко Лариса Миколаївна	0058	Царук Ольга Віталіївна	0144
Сікора Юрій Володимирович	0704	Цветкова Тетяна Павлівна	0356
Сінченко Світлана Володимирівна	0607	Цибулін Олександр Сергійович	0471
Сіренко Катерина Олегівна	0158	Цимбал Ярослав Станіславович	0709
Скибицька Юлія Віталіївна	0323	Ціко Ігор Григорович	0230
Скибун Наталія Дмитрівна	0222	Цундер Олена Едуардівна	0119
Скоморовська Наталія Богданівна	0226	Чаплигін Олександр Васильович	0078
Сливка Любов Зеновіївна	0325	Чень Олег Ігорович	0464
Сліпченко Олена Ігорівна	0176	Червяков Олександр Іванович	0162
Сокол Ірина Миколаївна	0272	Черненко Сергій Олександрович	0926
Соколова Ірина Миколаївна	0062	Чирва Ганна Миколаївна	0263
Солодкий Євгеній Вікторович	0521	Чорноморденко Дмитро Іванович	0003
Сорокін Ігор Ігорович	0224	Чумаков Кирило Ігорович	0065
Споляк Ростислав Миронович	0365	Чурпій Володимир Костянтинович	0866
Станецький Андрій Ігорович	0845	Чучиліна Катерина Сергіївна	0025
Степанькова Галина Вячеславівна	0651	Шабанова-Кушнарєнко	
Столярчук Олександр Володимирович	0865	Любов Володимирівна	0362
Сторожук Анна Петрівна	0002	Шаповал Ольга Сергіївна	0863
Сторчеус Світлана Володимирівна	0320	Шапорін Володимир Олегович	0553
Стукалець Ігор Геннадійович	0826	Шаумян Олена Геворківна	0293
Ступак Дмитро Євгенович	0264	Шелюк Асіят Ашурбеківна	0082
Сурміна Ганна Юріївна	0023	Шендрик Ірина Миколаївна	0816
Тадаєва Анастасія Вадимівна	0273	Ширяєва Інна Вікторівна	0061
Тарасенко Артем Валерійович	0088	Школьнік Есфір Яківна	0497
Тарасюк Оксана Іванівна	0484	Шмирко Віктор Васильович	0934
Терещук Марина Ігорівна	0196	Шовкун Віталій Віталійович	0260
Теут Василь Михайлович	0998	Штаєр Ірена Любомирівна	0322
Тимофєєва Ольга Анатоліївна	0092	Штонь Ірина Олександрівна	0878
Тимошенко Олександр Олексійович	0706	Шум'яцька Олександра Михайлівна	0309
Титаренко Тетяна Григорівна	0986	Щербан Ореста Ярославівна	0055
Ткачов Максим Михайлович	0054	Щербачук Віктор Миколайович	0707
Ткачова Юлія Мірчєславівна	0005	Яким Ігор Степанович	0598
Тодоріко Ольга Олексіївна	0552	Янко Тарас Богданович	0575
Тропівська Ганна Германівна	0491	Ярема Валерій Анатолійович	0179
Тропїцина Юлія Сергіївна	0129	Яснолоб Ілона Олександрівна	0063
Трояненко Лариса Миколаївна	0871	Яценко Іван Германович	0513
Уніят Михайло Анатолійович	0580		
Ушаков Сергій Іванович	0545		

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
00 СУСПІЛЬНІ НАУКИ У ЦІЛОМУ	3
00.09 Історія суспільних наук	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.15 Загальнофілософські проблеми	3
02.31 Філософія і методологія науки	3
02.91 Історія філософії	4
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	4
03.01 Загальні питання історичних наук	4
03.09 Загальна історія	4
03.19 Історія окремих країн	5
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	6
04 СОЦІОЛОГІЯ	6
04.41 Соціальні класи, спільності і групи	6
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ і інститутів	7
04.81 Прикладна соціологія	8
05 ДЕМОГРАФІЯ	8
05.11 Загальні проблеми народонаселення	8
06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	8
06.01 Загальні питання економічних наук	8
06.03 Економічні теорії	8
06.04 Політична економія	9
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	9
06.39 Наука управління економікою	10
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	11
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	12
06.56 Суспільно-економічна структура	12
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	12
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	13
06.73 Фінансова наука. грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	19
06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни	21
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	24
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	25
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	35
10.01 Загальні питання	35
10.07 Загальна теорія держави і права	36
10.09 Історія держави і права	36
10.15 Державне (конституційне) право і управління	37
10.17 Адміністративне право	37
10.21 Фінансове право	40
10.23 Господарське право	41
10.27 Цивільне право	42
10.63 Трудове право	42
10.71 Правоохоронні органи	43
10.77 Кримінальне право	43
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)	43
10.85 Криміналістика	44
10.89 Міжнародне приватне право	44
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	44
11.01 Загальні питання політичних наук	44
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	45
11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія	46
12 НАУКОЗНАВСТВО	47
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки	47
13 КУЛЬТУРА	47

13.41	Бібліографія. Бібліографознавство	47
13.61	Охорона пам'яток історії і культури	47
13.71	Архівна справа. Архівознавство	48
14	НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	49
14.01	Загальні питання народної освіти і педагогіки	49
14.09	Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	50
14.15	Система народної освіти	51
14.25	Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	51
14.29	Спеціальні школи. Дефектологія	56
14.35	Вища освіта. Педагогіка вищої школи	56
14.37	Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта	63
14.43	Спеціалізовані галузі педагогіки	64
14.85	Технічні засоби навчання і навчальне обладнання	64
15	ПСИХОЛОГІЯ	64
15.01	Загальні питання психології	64
15.21	Загальна психологія	65
15.31	Психологія розвитку. Вікова психологія	69
15.41	Соціальна психологія	70
15.81	Прикладна психологія	71
16	МОВОЗНАВСТВО	72
16.21	Загальне мовознавство	72
16.31	Прикладне мовознавство	75
16.41	Мови світу	76
17	ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	76
17.07	Теорія літератури	76
17.09	Історія літератури	78
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	78
18.31	Образотворче мистецтво	78
18.41	Музика. Музикознавство	78
18.45	Театр. Театрознавство	79
18.67	Кіно. Кіномистецтво	79
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	79
19.01	Загальні питання вивчення масової комунікації	79
19.21	Масова комунікація	79
19.51	Преса	80
20	ІНФОРМАТИКА	80
20.15	Організація інформаційної діяльності	80
21	РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ	80
21.01	Загальні питання наукового атеїзму і релігієзнавства	80
26	КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК	81
26.11	Глобальні проблеми	81
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	81
27	МАТЕМАТИКА	81
27.15	Теорія чисел	81
27.17	Алгебра	81
27.19	Топологія	81
27.23	Математичний аналіз	82
27.25	Теорія функцій дійсних змінних	82
27.27	Теорія функцій комплексних змінних	82
27.31	Диференціальні рівняння з частинними похідними	83
27.35	Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	83
27.39	Функціональний аналіз	83
27.41	Обчислювальна математика	83
27.45	Комбінаторний аналіз. Теорія графів	84
27.47	Математична кібернетика	84
28	КІБЕРНЕТИКА	84
28.17	Теорія моделювання	84
28.23	Штучний інтелект	85
28.29	Системний аналіз	86
29	ФІЗИКА	87
29.01	Загальні питання фізики	87
29.03	Загальні проблеми фізичного експерименту	87
29.05	Фізика елементарних часток	87
29.15	Ядерна фізика	88
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	90
29.19	Фізика твердих тіл	91
29.27	Фізика плазми	96
29.29	Фізика атома і молекули	97

29.31	Оптика	97
29.33	Лазерна фізика	98
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	98
30	МЕХАНІКА	98
30.03	Основи, загальні задачі і методи механіки	98
30.17	Механіка рідини і газу	99
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	100
31	ХІМІЯ	102
31.01	Загальні питання хімії	102
31.15	Фізична хімія	102
31.17	Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	107
31.21	Органічна хімія	108
31.25	Хімія високомолекулярних сполук	109
31.27	Біологічна хімія	110
34	БІОЛОГІЯ	110
34.01	Загальні питання біології	110
34.15	Молекулярна біологія	111
34.17	Біофізика	111
34.19	Цитологія	111
34.23	Генетика	112
34.27	Мікробіологія	113
34.29	Ботаніка	113
34.31	Фізіологія рослин	113
34.33	Зоологія	114
34.35	Екологія	115
34.39	Фізіологія людини і тварин	116
34.41	Морфологія людини і тварин	116
34.49	Радіаційна біологія	117
36	ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	117
36.23	Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії	117
37	ГЕОФІЗИКА	117
37.01	Загальні питання геофізики	117
37.15	Геомagnetизм і високі шари атмосфери	118
37.27	Гідрологія суші	118
37.31	Фізика Землі	118
37.35	Прикладна геофізика	118
38	ГЕОЛОГІЯ	119
38.01	Загальні питання геології	119
38.17	Тектоніка	119
38.19	Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	119
38.51	Геологія неметалевих корисних копалин	119
38.53	Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів	119
38.57	Методи пошуку і розвідки родовищ корисних копалин	121
39	ГЕОГРАФІЯ	121
39.21	Економічна і соціальна географія	121
41	АСТРОНОМІЯ	121
41.01	Загальні питання астрономії	121
41.51	Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень	121
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	122
44	ЕНЕРГЕТИКА	122
44.01	Загальні питання енергетики	122
44.29	Електроенергетика	122
44.33	Атомна енергетика	124
44.35	Гідроенергетика	124
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	124
45.43	Електротермія	124
45.51	Світлотехніка	125
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	125
47.01	Загальні питання електроніки і радіотехніки	125
47.05	Теоретична радіотехніка	126
47.13	Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва	126
49	ЗВ'ЯЗОК	126
49.03	Теорія зв'язку	126
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	127
50.01	Загальні питання автоматичної й обчислювальної техніки	127
50.05	Теоретичні основи програмування	127
50.07	Теоретичні основи обчислювальної техніки	127
50.33	Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси	128

50.37	Обчислювальні центри (ОЦ)	128
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	129
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	129
50.47	Автоматизовані системи керування технологічними процесами	130
50.49	Автоматизовані системи організаційного керування	130
52	ГІРНИЧА СПРАВА	130
52.01	Загальні питання гірничої справи	130
52.13	Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин	131
52.35	Розробка родовищ вугілля і палих сланців	132
52.45	Збагачення корисних копалин	133
52.47	Розробка нафтових і газових родовищ	133
53	МЕТАЛУРГІЯ	134
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	134
53.37	Виробництво кольорових металів і сплавів	134
53.39	Порошкова металургія	135
53.43	Прокатне виробництво	135
53.49	Металознавство	135
53.81	Технічний аналіз у металургії	136
55	ТЕХНОЛОГІЯ, МАШИНОБУДУВАННЯ	137
55.01	Загальні питання машинобудування	137
55.03	Машинознавство і деталі машин	137
55.09	Машинобудівні матеріали	137
55.19	Різання матеріалів	138
55.22	Обробка поверхонь і нанесення покриттів	138
55.23	Виробництво виробів із порошкових матеріалів	139
55.29	Верстатобудування	139
55.31	Інструментальне виробництво	139
55.36	Котлобудування	140
55.37	Турбобудування	140
55.39	Хімічне і нафтове машинобудування	141
55.42	Двигунобудування	141
55.47	Авіабудування	143
55.51	Підйомно-транспортне машинобудування	145
55.57	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	145
55.63	Машинобудування для харчової промисловості	146
55.69	Інші галузі машинобудування	147
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	147
58.35	Дія випромінювань і захист від них	147
59	ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	147
59.01	Загальні питання приладобудування	147
59.13	Загальна технологія виробництва й устаткування в приладобудуванні	147
59.29	Прилади для вимірювання електричних і магнітних величин	148
59.35	Прилади для вимірювання складу і фізико-хімічних властивостей речовин і матеріалів	148
59.45	Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів	148
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ, ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	149
61.13	Процеси й апарати хімічної технології	149
61.39	Промисловий синтез органічних барвників і пігментів	149
61.45	Технологія хіміко-фармацевтичних засобів	149
61.51	Технологія переробки нафти і газу	150
61.71	Технологія виробництва продуктів побутової хімії	151
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	151
62.09	Сировина і продуценти для біотехнологічного виробництва	151
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	151
65.01	Загальні питання харчової промисловості	151
65.29	Елеваторна і мукомельно-круп'яна промисловість	151
65.31	Комбікормова промисловість	152
65.33	Хлібопекарська і макаронна промисловість	152
65.49	Виноробна промисловість	152
65.53	Консервна, овочесушильна і харчоконцентратна промисловість	153
65.55	Харчосмакова промисловість	153
65.59	М'ясна і птахопереробна промисловість	154
65.63	Молочна промисловість	154
65.65	Олійно-жирова промисловість	155
67	БУДІВНИЦТВО, АРХІТЕКТУРА	155
67.01	Загальні питання будівництва	155
67.03	Інженерно-теоретичні основи будівництва	155
67.07	Архітектура	156
67.09	Будівельні матеріали і виробы	156

67.25	Районне планування. Містобудування	157
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	157
68.01	Загальні питання сільського господарства	157
68.05	Грунтознавство	158
68.29	Землеробство	159
68.31	Сільськогосподарська меліорація	160
68.33	Агрохімія	161
68.35	Рослинництво	162
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	173
68.39	Тваринництво	177
68.41	Ветеринарія	183
68.47	Лісове господарство	185
68.85	Механізація й електрифікація сільського господарства	185
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	187
70.01	Загальні питання водного господарства	187
70.25	Стічні води, їх очищення і використання	187
70.27	Якість води	188
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	188
71.37	Туристсько-екскурсійне обслуговування	188
72	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ	189
72.23	Зовнішньоторговельні перевезення	189
73	ТРАНСПОРТ	189
73.01	Загальні питання транспорту	189
73.29	Залізничний транспорт	189
73.34	Водний транспорт	189
73.37	Повітряний транспорт	190
73.39	Трубопровідний транспорт	190
73.41	Промисловий транспорт	190
73.43	Міський транспорт	190
73.49	Інші види транспорту	191
75	ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОВУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	191
75.31	Комунальне господарство	191
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	191
76.03	Медико-біологічні дисципліни	191
76.13	Медична техніка	193
76.29	Клінічна медицина	193
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	204
76.33	Гігієна й епідеміологія	206
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	206
76.75	Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я	207
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	207
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	207
77.29	Методичні основи видів спорту	209
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	209
78.19	Воєнна наука	209
78.25	Озброєння і Воєнна техніка	209
78.27	Збройні сили	209
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНО-	
МІКИ		210
81.09	Матеріалознавство	210
81.13	Загальна технологія виробництва	210
81.14	Проектування. Конструювання	210
81.35	Зварювання	211
81.79	Кадри	218
81.81	Контроль і управління якістю	218
81.83	Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування	218
81.92	Пожежна безпека	218
81.93	Аварійно-рятувальні служби	219
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	219
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	219
82.05	Загальна теорія організації й управління	219
82.13	Організація й управління державою. Адміністративне управління	220
82.15	Організація управління економікою	221
83	СТАТИСТИКА	221
83.29	Економічна статистика	221
84	СТАНДАРТИЗАЦІЯ	221
84.01	Загальні питання стандартизації	221
86	ОХОРОНА ПРАЦІ	221

86.19	Організація і управління охороною праці	221
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	222
87.17	Забруднення й охорона атмосфери	222
87.21	Охорона ґрунтів	222
87.26	Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих ро- слинних і тваринних організмів	222
87.27	Охорона рослинного і тваринного світу	222
87.31	Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються	222
89	КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	223
89.15	Прилади і методи наукових досліджень космічного простору	223
90	МЕТРОЛОГІЯ	223
90.27	Вимірювання окремих величин і характеристик	223
	АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	224